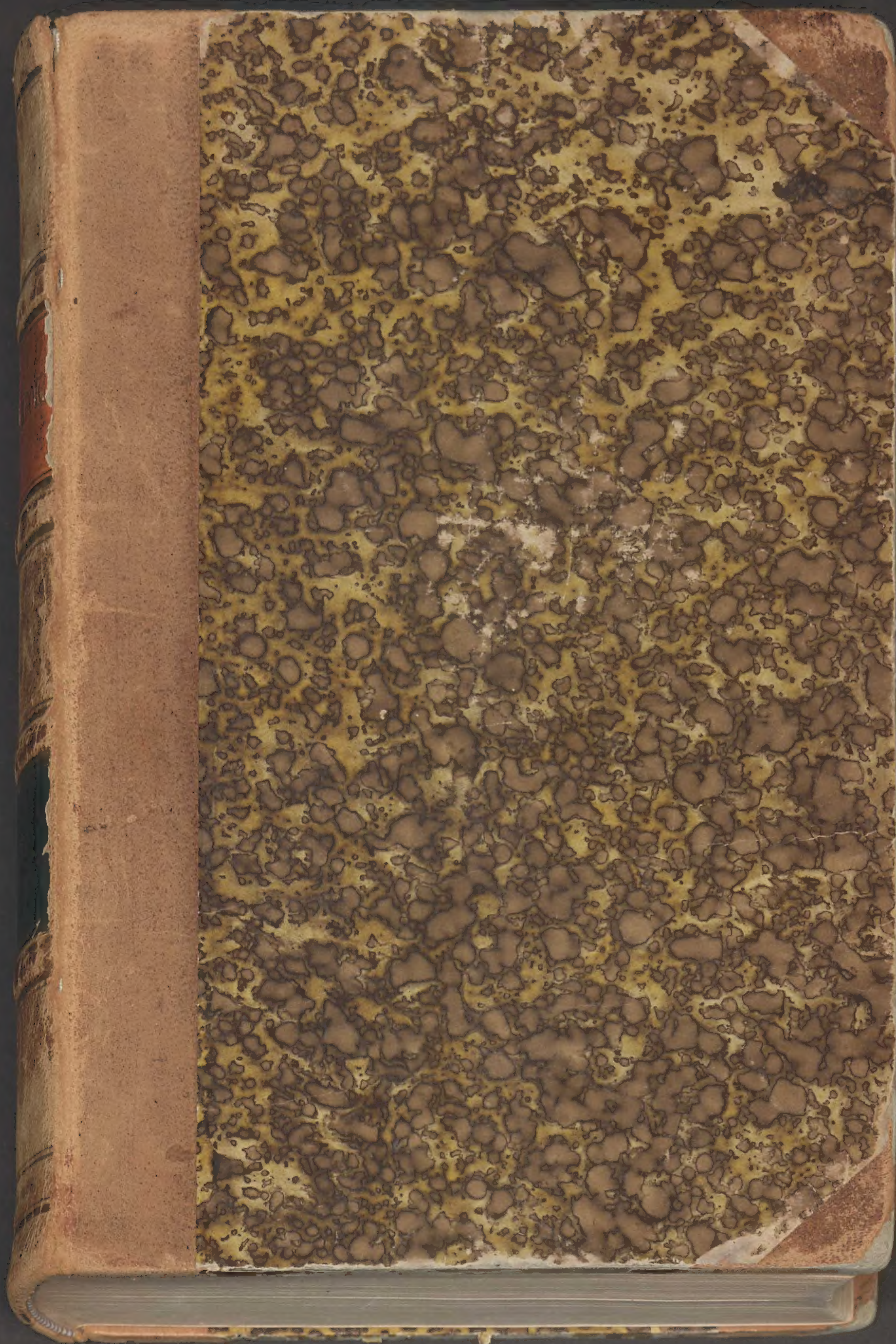

Hoff.

FLATEYJARBOK.

EN SAMLING AF NORSKE KONGE-SAGAER

MED INDSKUDTE

MINDRE FORTÆLLINGER

OM

BEGIVENHEDER I OG UDENFOR NORGE

SAMT

ANNALER.

UDGIVEN

EFTER OFFENTLIG FORANSTALTNING.

TREDIE BIND.

CHRISTIANIA.

P. T. MALLINGS FORLAGSBOGHANDEL.

1868.

P. T. MALLINGS OFFICIN.

INDHOLD.

I.

II.

III.

FLATEYJARBOK.

III.

FORTALE.

I disse Forord til Flateyjarbók bliver at omtale Bogens Alder, dens Eiere og Skjebne i Tidernes Løb, forsaavidt dette kan oplyses, dens Indhold, Afskrivernes Behandling af sin Text og deres vigtigste orthographiske Egenheder, og tilsidst selve Udgavens Beskaffenhed og Tilbliven.

Det har været den almindelige Mening, at Flateyjarbók er skreven mellem Aarene 1387 og 1394, og denne Mening har støttet sig til Ytringerne I. S. 28: hann (Ólafr Hákonarson) var þá konungr, er sjá bók var skrifuð, þá var liðit frá higatburð várs herra Jesu Cristi mccclxxx ok vii ár *(d. e. 1387), og dertil at Annalerne slutte med Aaret 1394. Dog ved nærmere Betragtning vil dette vise sig ikke at være ganske saaledes.*

Ved Slutningen af Eirik Vidførles Saga I. S. 35[32] *heder det:* þvi setti sá þetta ævintýr fyrst i þessa bók, er hana skrifaði, *en Ytring som lader noget underlig, da denne Saga ikke nu udgjør Bogens Begyndelse. Dette har dog oprindelig været Tilfældet. Undersøger man nemlig, hvorledes Arkene ligge i Haandskriftet, opdager man, at Eiriks Saga begynder paa den indre Side af første Blad i et Læg eller Ark, hvis første Side er ladet ubeskreven, noget som hyppig finder Sted i gamle haandskrevne Bøger, da denne Side udsættes for Smuds og Slid, og Skriften altsaa her let kan tage Skade. Herefter følge i fulde Ark, 8 Blade i hvert, Olafs Sagaerne, Sverres Saga o. s. v. og de forskjellige Episoder og Smaafortællinger, som havdes ved Haanden, bleve knyttede ind, hver paa sit Sted, og tilsidst kom da Annalerne, til hvis videre Fortsættelse der bleve levnede rene Blade bag i Bogen. Sandsynlig-*

vis kom de Digte og Episoder, som nu udgjøre Haandskriftets Begyndelse, Afskriverne først i Hænde, efterat Bogen var færdigskreven. Da disse nu ikke kunde indsættes ved Enden af Bogen, thi her vare Annalerne og deres Fortsættelse til Hinder, saa greb den ene Afskriver, Præsten Magnus Thorhallsson, til den Udvei, at han tilføiede to Blade foran i Bogen, hvorved altsaa Ytringen af Præsten Jon Thordarson, den anden Afskriver, at Eirik Vidforles Saga var stillet i Spidsen af Bogen, blev urigtig. Disse to Blade bleve nu fuldskrevne og ligeledes Smudssiden paa det oprindelig første Læg i Bogen, og for at faa Plads paa denne sidste har Skriveren maattet anbringe fire eller fem Linier mere paa denne Side end paa de øvrige, en Uregelmæssighed de gamle Afskrivere gjerne søgte at undgaa, og noget som heller ikke her vilde have fundet Sted, dersom den følgende Side ikke før havde været optagen.

Ligesom Titelbladet paa en trykt Bog i Regelen angiver, naar Bogen er sluttet, men lader usagt, naar den blev paabegyndt, saaledes er det i denne Bog med det I. S. 28[16] *omtalte Aarstal 1387; det viser, at Bogen da var færdig, naar man undtager de faa Annalaar, som staa sidst, og der er endog Sandsynlighed for, at den har været færdig for en stor Del ikke saa faa Aar før denne Tid. De sidste fjorten Aar, om ikke flere, af Annalerne ere skrevne lidt efter lidt, alt eftersom der frembød sig noget for Afskriveren, hvilket kan sees deraf, at han har levnet aabent Rum i Haandskriftet, nogle Aar udførte, andre ikke, og i Forveien sat Aarenes Gyldental i Randen, for senere hen at udfylde Hullerne, naar han fik noget at skrive. Ved foregaaende Aar har han derimod skrevet alt fortløbende uden nogen Afbrydelse. Ved Aaret 1380 (III, 570*[33]*) findes disse Ord:* ok nú er Cristz ár mccclxxx. *Heraf slutte vi, at dette Aar har Bogen været færdigskreven hertil.*

I Løbet af de følgende 7 Aar har man da faaet fat paa de Digte og Afsnit, som Præsten Magnus har indsat foran i Bogen Aaret 1387. Maaske har han Tid efter anden udført dette, thi det sidste Capitel (I, 28) med Overskrift Hvarf Ólafs Hákonarsonar *kan først være skrevet Aar 1388, da det strax i Begyndelsen heder: „Aaret efter det føromtalte Aar* (ári síðar en fyrr segir, I, 28[11]) *forsvandt Kong Olaf Haakonson.“ Kong Olaf døde i Augustmaaned 1387 i Danmark, og Efterretningen herom kan først være kommen til Island næste Vaar eller Sommer, hvorfor hans Død formodentlig af Magnus er henført til dette Aar. Man kan derfor slutte, at*

Flateyjarbók, hvad dens væsentligste Indhold angaar, allerede var færdig 1380, men naar den paabegyndtes (d. e. naar Jon Thordarson begyndte at skrive Eirik Vidførles Saga), derom har man ingen Oplysning. Rimeligvis er den skreven mellem Aarene 1370—1380, og de første Blade 7 Aar senere.

Flateyjarbók var blandt de Skindbøger, Thormod Torfæus bragte med sig fra Island 1662 som Gave fra Biskop Brynjolf Sveinsson til Kong Frederik den Tredie, og tilhører saaledes nu det Kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn, hvor den findes som Nr. 1005 Folio i den gamle kongelige Samling.) Biskop Brynjolf havde selv faaet den til Foræring af Bonden Jon Finnson paa Flatø i Bredefjorden (Flatey á Breiðafirði), og Bogen havde været et Arvestykke i hans Slægt, hvilket godtgjøres ved følgende Antegnelse af Jon selv foran i Bogen:*

Þessa Bok a eg Jon Finnson ad giöf mijns säluga födur fodurs Jons Biarnssonar suo sem bevisingar til finnast skulu, enn var mier af mijnum säluga födur Finne Jonssyne sialfum persönulega afhendt og j þeirre meiningu til eignar feingenn. Til merkes mitt nafn hier fyrir nedan

Jon Finnsson med eiginn hönd.

Han hørte til en fra det 14de Aarhundrede og indtil den Dag idag meget anseet Slægt paa Island, den saakaldte Vestmanna ætt eller Vestfirðinga kyn, og nedstammede fra Kristina, Datter af Biørn Einarsson Jorsalafare, der oftere omtales i de sidste Aar af Flatøannalen. Baade Jon Finnsson og hans Fader og Farfader boede paa Flatø, og af denne Ø har saaledes Bogen faaet sit Navn.

Sin første Eier angiver Bogen selv ved Antegnelsen paa Bagsiden af første Blad: Þessa bók á Jónn Hákonarsun. Er hér fyrst á kvæði, þá hversu Noregr bygðizt, þá frá Eireki viðförla, þar næst frá Ólafi konungi Tryggvasyni meðr öllum sínum þáttum. Því næst er saga Ólafs konungs hins helga Haraldssunar með öllum sínum þáttum, ok þar meðr sögur Orkneyia jarla. Þá er Sverris saga, þar eptir Hákonar saga gamla með sögu Magnúsar konungs sunar hans. Þá er þáttr Einars Sokkasonar af Grænlandi, þar næst frá Helga ok Ulfi

*) *Blandt de Membraner han medbragte vare ogsaa Codices af begge Eddaerne, Grágás, Annales Regii o. a. fl.*

hinum illa. Þá hefr upp annál, þegar heimrinn er skaptr, tekr hann allt til þess er nú er komit heimstöðunni. Hefir skrifat Jónn prestr Þórðarson fra Eiriki víðförla ok Olafssögurnar báðar, en Magnús prestr Þorhallssun hefir skrifat upp þaðan ok svá þat er fyrr er skrifat, ok lýst alla. Gleði guð allsvaldandi þá er skrifaðu ok þann er fyrir sagði ok jumfrú sancta María. *d. e. Denne Bog eier Jon Haakonson. Staar her først Digte, derpaa hvorledes Norge bebyggedes, derpaa om Eirik Vidförle, dernæst om Kong Olaf Tryggvason med alle sine Thaatter. Dernæst kommer Kong Olaf den Helliges Saga med alle sine Thaatter, samt Orknøjarlernes Sagaer. Derpaa kommer Sverres Saga, derefter Haakon den Gamles Saga tilligemed Kong Magnus hans Søns Saga, derpaa kommer Fortællingen om Einar Sokkason fra Grønland, dernæst om Helge og Ulv den Onde. Derpaa begynde Annalerne fra Verdens Skabelse og indtil nuværende Tidspunkt. Præsten Jon Thordarson har skrevet om Eirik Vidførle og begge Olafssagaerne, men Præsten Magnus Thorhallsson det følgende og ligeledes det foregaaende, og illumineret hele Bogen. Den almægtige Gud og Jomfru sancta Maria glæde dem som skrev og den som sagde fore.*

Annalerne bag i Bogen oplyse dette end yderligere; thi til Hæder for Eieren Jon Haakonson har Afskriveren indført hans Fader Haakons og hans Farfader Gizur Galles Levnetsomstændigheder; jævnfør fornemmelig Aarene 1270, 1306—1318, 1324, 1350 (Jon Haakonsons Fødselsaar), og 1370 (i hvilket Aar Gizur Galle døde, 101 Aar gammel). Denne Mand synes ogsaa at have eiet en anden stor Membran, den saakaldte Vatnshornsbók eller Vatnshyrna, der indeholdt Islendinga Sögur (om denne se Bárðar saga Snæfellsáss, Viglundarsaga udg. af Guðbr. Vigfusson, Kbhvn. 1860, IX—XI og Fornsögur herausgegeben von Guðbr. Vigfusson und Möbius, Leipzig 1860, XIV—XVIII).

Gizur Galle boede i Víðidalstunga i Húnavatnssýsla (se Laurentius Saga Cap. 51), og af Breve sees, at han og Sønnen havde Jordeiendomme i det Hered. Derfor har man formodet, at ogsaa Sønnesønnen har boet der, hvoraf man igjen har draget den Slutning, at Flateyjarbók var skreven paa Vididalstunga eller i Thingøre Kloster (Islenzkir Annálar, Hafniæ 1847, XV). For Udgivelsen af de Islandske Annaler var det en almindelig Mening, at den var skreven paa Vestlandet, ja endog i Flatey. Den i Fortalen til Annalerne udtalte Formening, at Bogen skulde skrive sig fra Vididals-

tunga eller Thingøre Kloster er dog en blot og bar Gisning, og der er intet som taler for, at Jon Haakonson har boet der. Han nævnes i Annalerne i Flateyjarbók kun paa to Steder, nemlig ved Aaret 1350, hans Fødsel, og ved 1394 sammen med Biørn Jorsalafarer. I en anden Annal (Isl. Ann. S. 372) nævnes Jon Haakonson een Gang ved Aaret 1398, og paa en ganske anden Kant af Landet, nemlig i Fljótsdal paa Østlandet, hvor han var bleven haardt saaret paa en Thingreise. Om hans Dødsaar, Giftermaal og Efterkommere veed man intet, ligesaa liden Besked veed man om hans Faders Haakon Gizursons Bosted. Man maa lægge Mærke til, at der ikke paa Island som i Norge vare Odelsbønder, en Søn var sjelden paa samme Sted hvor hans Fader havde boet, end sige hvor hans Farfader havde været. Hertil kommer, at vægtige Grunde tale for, at Flateyjarbók ikke kan være skreven i Hunavatnssysla. Ved Aaret 1393 døde Einar Haflidason, Forfatteren til Laurentius Saga, Officialis og Præst til Breidabolstad i Vestrhop, en i sin Tid bekjendt Geistlig. Dennes vigtigste Levnetsomstændigheder berører vor Annalskriver Magnus Thorhallsson, men paa samme Maade som oftere ved de sidste Annalsaar, at han sætter aabent Rum for Ord og Sætninger, som som han for Øieblikket ikke havde Rede paa, men senere ved Leilighed vilde udfylde, saaledes ved denne aaben Plads for det Antal Aar han var Officialis og Raadsmand i Holum, ligesom han ogsaa feilagtig angiver hans Alder ved hans Dødsaar (III, 578). Dette kunde ikke vække nogen Forundring, dersom Bogen er skreven i Breidafjord eller Vestfjordene, men vilde være utænkeligt, hvis den var skreven i Vididalstunga eller Thingøre, der saa at sige ligge Gaard i Gaard med Breidabolstad. Dog saa længe vi kunne forfølge dens Spor, har Bogen været paa Vestlandet. Ved Slutningen af det 15de Aarhundrede bleve 3 Læg indskudte i Bogen, indeholdende Magnus den Godes og Harald Haardraades Sagaer, hvilke øiensynlig bære Spor af vestfjordsk Dialekt, lb og rb for lf og rf, og selv de oprindelige Skrivere af Bogen, Jon og Magnus, frembære leilighedsvis den samme vestfjordske Dialekteiendommelighed: hreinbialba I, 131, orb þægir I, 450, silbrinu II, 247, kylbuna II, 44*).

*) Codex Arna-Magn. 309 Folio, en Afskrift af en Del af Flatb., synes ogsaa at være vestfjordsk. Den er skrevet 1498, efter Bogens eget Vidnesbyrd: „hann var þa konungr, er sú bók var skrifud er þessi bok var eptir skrifud, þá er lidid var fra hingadburd vars herra J. Cr. m.ccc.lxxx ok siau ár, en nú eru lidin, er sia bok er skrifud, m.cccc niutigir ok atta ar.“ Fra dette Haandskrift skriver sig det som Arn-

De to Præster, som have skrevet Bogen, kjende vi kun af Navn. Jon Thordarsons Haand ophører midt i Orkneyingasaga*). I Annalerne (Isl. Ann. S. 320) siges, at en Jon Thordarson Præst døde 1369; hvis dette var den samme Mand, saa maatte altsaa første Del af Flateyjarbók være sluttet før dette Aar. Dette Navn er dog saa almindeligt paa Island, at man heraf ingen Slutning tør drage. Det eneste man her altsaa med Bestemthed kan sige, er, at Flateyjarbók har været paa Vestlandet, saa længe som man har hørt Tale om den, at Ingen veed, hvor den er skreven, at der ingen Sandsynlighed er for, at den er skreven i nogen anden Landsfjerding, og at der er Grunde for, at den ikke er skreven i Vididalstunga. Hertil kommer, at dens Annaler i de sidste Aar tale nøiagtig om Begivenheder i Vestfjorden, og at de gjennem det 14de Aarhundrede stemme saa godt med de saakaldte „Hóla Annálar“, hvilke udenfor al Tvivl ere skrevne i Vestfjorden. Den første Gang Navnet Flateyjar annáll forekommer, er, saavidt vi vide, hos Bjørn paa Skarðsá i hans Annaler ved Aar 1624, men paa dette Sted mener han ikke Annalerne i Flateyjarbók, men den nysnævnte Hóla annáll, som findes i Bjørns egenhændige Afskrift i Cd. Arna-Magn. 412 qvarto. Skindbogen er tabt, maaske kom den ogsaa fra Flatey i Bjørns og Biskop Thorlak Skulasons Hænder, efter hvilken sidste denne Bjørns Afskrift har faaet Navnet Hóla annáll.

Vi komme nu til at omtale Indholdet af Flateyjarbók. Den første Hoveddel af Bogen udgjør begge Olafs-Sagaerne med sine mange Episoder.

Ved Olafs Saga Tryggvasonar har Afskriveren lagt til Grund et Haandskrift ensartet med Cod. Arna-Magn. 61, 53 og 54 Folio, der have været benyttede ved Udgave i Fornm. S. I, II, III. I alle disse Haandskrifter begynder Sagaen med Harald Haarfagre, og Beretningen er her langt mere kortfattet end i Heimskringla, indtil den egentlige Fortælling om Olaf Tryggvason begynder, thi da bliver

grimr Jonsson har i Crymogæa og Suplem. 1593 og 1609 om Fornjot og Thorstein uxafót. Flatb. selv kjendte han den Gang ikke.

*) Hans Haand slutter med Cap. 373 i Olafs saga hins helga Udg. II, 434. De to Hænder ere saaledes fordelte paa denne Udgave: Magnus Thorhallsson har skrevet I, $1—29^{3}$, II, $434^{14}—701$, III, 1—248, IV, 445—583. Jon Thordarson har skrevet I, $29^{6}—583$, II, $3—434^{12}$, desuden har Magnus, som før omtalt, skrevet alle Kapiteloverskrifter og Initialer. Den senere tilkomne 3die Haand har skrevet III, 251—441.

den meget vidtløftig, saavel hvad selve Hovedsagaen angaar, som især med Hensyn til de indskudte Episoder og Fortællinger, saa at Sagaen næsten kan gjælde for en almindelig Historie om Kristendommens Forkyndelse i de nordiske Lande. Stykker ere indtagne af Landnámabók, Laxdøla Saga, Hallfreds Saga (denne er næsten indtagen i sin Helhed), af Kristni Saga, (Stil og Udtryk noget forandret), af Færeyinga Saga (forkortet); dertil kommer forskjellige Smaafortællinger, om Ógmund dytt og Gunnar helming, Svein og Finn, Eindride ilbreid, Sunnifa, Røgnvald i Ærvik, Thorvald tasalde, Thidrandi og Thorhall Spaamand, en Mængde Viser og forskjellige Fortællinger.

Af Ólafs Saga helga findes flere Haandskrifter end af nogen anden Saga, og regner man sammen dem man endnu har paa Pergament og Papirsafskrifter af tabte Skindbøger, bliver deres Antal ikke langt fra 30. Afskriveren af Flateyjarbók har rimeligvis havt et Haandskrift af samme Art som Cd. Arna-Magn. 61 Folio, der ligger til Grund for Sagaen i Fornm. S. IV. og V.

Flateyjarbók har sit fortrinlige Værd ved de i Olafs-Sagaerne indskudte Fortællinger, i mange af hvilke Texten øiensynlig er bedre end i selve Hovedsagaerne. Dette kan maaske komme deraf, at disse Fortællinger have gaaet igjennem færre Afskrifter, og at nogle af dem saaledes kunne ligge sin Original nærmere. De fleste af disse Episoder ere fra Flateyjarbók optagne i Fornms. III og V. De vigtigste af disse Fortællinger skulle vi her anføre.

Eiriks Saga Víðförla findes ogsaa i Cd. Arna-Magn. 657ᶜ qv. og i det kongelige Bibl. i Kjøbenhavn gamle kongel. Saml. 2845 qv. Særegen for Flateyjarbók er Slutningstiraden I, 35—36: En þvi setti sá þetta *o. s. v. (se ovenfor), hvilket er tilføiet af Afskriveren.*

Af Jómsvikinga Saga haves et mærkeligt gammelt Haandskrift Cd. Arna-Magn. 291 qv. og et andet yngre og særeget Cd. Arna-Magn. 510 qv., dog ere begge beslægtede med Texten i Flateyjarbók. Sagaen er trykt i Fornms. XI. Et Udtog af Sagaen findes i Stockholm Nr. 7 qv., hvis sidste Del er trykt (Kjøbenhavn 1824). I Flateyjarbók ender Jomsvíkinga Saga egentlig I, 203 med Cap. 163, de efterfølgende Capitler 164 og 165 høre ikke til Jómsvikinga Saga, hvilket bedst skjønnes ved at sammenligne de øvrige Haandskrifter, hvor de mangle, disse Capitler udgjøre en liden Fortælling for sig om Danernes Drab i Bura Kirke, og findes kun i Flateyjarbók.

Færeyinga Saga er indtagen i begge Olafssagaer, og af samme findes nu intet særeget Haandskrift. Sagaen er sandsynligvis fuldstændig og uforandret indført i Flateyjarbók. Fortællingen om Sigmund Brestessons Død og hele Slutningen findes blot i denne Bog, Episoden om Karl den Mørske derimod i alle Haandskrifter af Olaf den helliges Saga, og om Sigmunds Opvæxt fortælles ganske kort i Cd. Arna-Magn. 61 folio (Fornms. II). Færeyinga Saga i sin Fuldstændighed skylde vi altsaa Flateyjarbók.

Orkneyinga Saga kaldtes før Jarla Saga eller Jarla Sögur, og Navnet Orkneyinga Saga er neppe ældre end det 18de Aarhundrede. Den er indskudt i begge Olafssagaerne. Sagaen findes nu kun fuldstændig her i Flateyjarbók. Brudstykker af andre Haandskrifter findes, men i Begyndelsen af det 17de Aarhundrede har der endnu været andre fuldstændige eller næsten fuldstændige Haandskrifter af Sagaen. Efter en Skindbog afskrev Præsten Magnus i Laufaas (død 1636) de fleste Viser i Sagaen (Cd. Arna-Magn. 761 qv.), ligesom han efter samme optegnede flere Sætninger af selve Sagaen i sit Glossarium, udgivet af Ole Worm under Navnet Lexicon Runicum (Havniæ 1650 Fol.), hvis væsentligste Værd nu er dets Bidrag til Orkneyinga Sagas Textkritik. Dette Haandskrift har begyndt som andre med Fortællingen om Fornjot I, 219 Cap. 176—178, har havt et særeget Capitel om Rognvald Jarl og en Fisker, men har ved Enden været defekt. Af dette Haandskrift ere nu kun 2 Blade tilbage i Cd. Arna-Magn. 325 qv. Et andet Fragment af Sagaen brændte i Kjøbenhavn 1728, hvoraf Asgeir Jonssons Afskrift findes i Cd. Arna-Magn. 332 qv. Dette Haandskrift har næsten været fuldstændigt ved Aaret 1615. I det kongelige Bibliothek i Stockholm findes nemlig en dansk Oversættelse deraf (Nr. 39 Folio Papir) fra dette Aar. Denne Oversættelse er, paa en eneste Lacune nær, fuldstændig, og begynder med Fornjot og ender med Svein Asleifsons Død II, 514). De efterfølgende Capitler 448—451 og 453 i Flateyjarbók har Afskriveren hentet andensteds fra. Det tredie Haandskrift af denne Saga er 18 Pergamentsblade i Cd.*

*) *Denne Oversættelse slutter med Ordene Flb. II, 514:* þeirra manna er eigi hofdu meira tignarnafn enn hann, *hvorefter følger:* Finis Endelig beslutning paa denne krönicke hvorudi berettes hvis sig begiffuet haffuer fra den Tid at denne krönicke tager sin ende A. D. 1170 oc saa fremdeles indtil denne vor nuværende dag A. D. 1615. *Oversættelsen skriver sig uden Tvivl fra en Nordmand og er for det meste god og nøiagtig og viser, at man i det 17de Aarhundrede endnu i Norge godt forstod det gamle Sprog.*

Arna-Magn. 325 qv. Orkneyinga Saga er trykt i Kjøbenhavn 1780 (Orkneyinga Saga sive Historia Orcadensium Hafniæ 1780 qv.). En ny Udgave ved Dr. Dasent, bekostet af Record-Commission er trykt i London, men endnu ikke udkommen.

Næst efter Sagaen om Orknøjarlerne har Afskriveren indskudt et Kvæde, digtet til Jon Loptsson (død 1197). Dette Digt, der kaldes Noregs Konungatal og opregner Norges Konger fra Halfdan Svarte til Sverre, er med rette indtaget foran Sverres Saga. Det maa være digtet efter 1184, men før 1197. Digtet findes kun her i Flateyjarbók, og alle senere Haandskrifter af samme stamme fra denne. Det er først udgivet 1787 (Jon Loptsöns Encomiast eller en ubenævnt Forfatters Lykønskningsvers til ham, med dansk Oversættelse og Anmærkninger ved John Erichsen, Kbhvn 1787 qv.), og siden trykt i Fornms. X, 422—433.

Fóstbræðra Saga er fuldstændig indtagen i Olaf den Helliges Saga. Den findes forresten i flere Haandskrifter, Membranen Arna-Magn. 132 Folio (Fragment), Arna-Magn. 142 Folio, Papircodex efter en tabt Membran, og Hauksbók (Cd. Arna-Magn. 544 qv.). Sagaen, som den findes i Flateyjarbók, er beslægtet med 132 og 142, men har adskillige Capitler, som ikke findes i disse. Den er før udgiven i Kbhvn 1822 efter en Afskrift af Flateyjarbók, og af Konrad Gislason efter 132 Folio og Hauksbók Kbhvn. 1852.

Þorfinns þáttr Karlsefnis eller Vinlands Saga er indskudt i Ólaf Tryggvasons Saga paa to Steder, nemlig Cap. 342 (S. 430—432) og Capp. 427—433 (S. 538—549). Denne mærkelige Fortælling findes kun i Flateyjarbók, og er herfra indtagen i Peringskölds Udgave af Heimskringla, og derfra i Kjøbenhavner-Udgaven.

Eymundar Saga, i Olaf den Helliges Saga II, 118—134, findes kun i Flateyjarbók. Den er før udgiven i Fornms. V. og i Antiquités Russes.

Af Æventyrsagaerne ere de vigtigste: Þorsteins þáttr uxafóts, Orms þ. Stórólfssonar, Þorsteins þ. skelks, Helga þ. Þórissonar. Flateyjarbók er Originalen til alle andre Haandskrifter af disse Fortællinger; fremdeles Hauks þáttr hábrókar, Styrbjarnar þ. Svíakappa, Tóka þáttr, Hróa þ. heimska, disse findes ogsaa kun i Flateyjarbók. Dette er fremdeles Tilfælde med Haralds þáttr grenska, Olafs þ. Geirstaðaálfs, Sörla þáttr, skjønt disses Indhold dog andenstedsfra er bekjendt. Nornagests þáttr findes desuden i Cd. Arna-Magn. 62 Folio og Cd. 2845

qv. i den gamle kongelige Samling i Kjøbenhavn; herhen hører ogsaa den i sin Slags mærkelige Völsa þáttr, der ikkun findes i Flateyjarbók. Af historisk Indhold men fabelagtige ere Eindriða þáttr og Erlings og Hrómundar þáttr halta; Þorleifs þáttr jarlaskalds, en Blanding af Æventyr og Sandhed findes kun i Flateyjarbók; þáttr Isleifs biskups (trykt i Biskupa S. I, 53—56) og þáttr Halldórs Snorrasonar findes ogsaa i to andre Haandskrifter.

Disse Fortællinger have en stor Interesse og ere en Pryd for Olafssagaerne i Flateyjarbók, men der er desuden noget andet, som giver disse Olafssagaer en forhøiet Interesse. I Ólafs Saga Tryggvasonar ere indskudte enkelte Partier af en Olafssaga af Gunnlaug Munk paa Thingøre († 1219), hvilken man nu kun kjender af Uddragene i Flateyjarbók. Denne Gunnlaugs Saga, skal have været skreven paa Latin, man jævnføre især Capp. 400—406, I, 511—518. Ligeledes er der i Olafs Saga helga optaget mange Capitler af Styrmes Bog, der kaldes „Lífssaga Olafs helga“. Vort eneste Kjendskab til denne Styrmes Olafssaga skriver sig fra de Brudstykker af samme, som Flateyjarbók indeholder: Se nærværende Udgave II, Capp. 20—24; 26; 38; 39 (fra S. 42^{35} en er Ólafr konungr *til S.* 43^{22} greida þeir atrodr sinn); *57 (fra S.* 68^{1} þa er Olafr *til S.* 68^{8} lendum monnum ok bondum), *92; 106; 108—109 (findes ogsaa i Thomasskinna); 111—113 (ogsaa i Thomassk.); 128; 258; 263, 270, 272; 277 (Slutningen af Capitlet fra S.* 347^{2} þar er þeir varu); *285; 288; 290; 302; 327, 328. Hertil kommer Tillægget bag ved Haakon Gamles Saga III, 237—248. Alt dette er trykt i Fornms. V. 155—242.*

Sverres Saga) er efter Afskriverens Sigende skreven efter Styrme Frodes Bog. Historikerne have været uenige om, hvilken Andel Styrme har i Sagaen, og de flestes Mening har været, at denne er Forfatter til anden Del, og at han har fuldført Sagaen, men at Karl Abbed er den oprindelige Forfatter til den første Del. Dette er ogsaa Professor P. A. Munchs Mening. Dog er dette meget tvivlsomt. I Biskop Gudmunds Saga Capp. 12, 13 (Bp. S. I, 429) siges, at Karl Abbed drog til Norge Sommeren 1185, et Aar efter*

*) *Denne Saga findes foruden her i Flateyjarbók ogsaa i to andre Pergamentsbøger nemlig i Cd. Arna-Magn. 327 qv., gammelt og fortrinligt Haandskrift, og Skálholtsbók Arna-Magn. 81 folio. En kortere Recension af Sagaen findes i Eirspennil Arna-Magn. 47 qv. Før Kjøbenhavns Brand 1728 fandtes der 8 gamle Skindbøger af Sverres Saga.*

Magnus Erlingssøns Fald. Skibet, som overførte Karl og andre Islændere, var i Throndhjem om Vinteren (1185—1186); samme Vinter var ogsaa Kong Sverre i Throndhjem (Sverres S. Cap. 93). Da nu dette Skib ikke den næste Sommer (1186) for tilbage til Island, har Karl Abbed i det mindste været to Vintre i Norge. I Løbet af disse Aar maa Kong Sverre have gjort Bekjendtskab med denne lærde Islænder og valgt ham til at skrive sin Saga. I den kortere Fortale til Sagaen siges, at Kong Sverre sad hos og bestemte (sat yfir ok réð fyrir), *hvad der skulde skrives, det vil sige, at Karl skrev Sagaens Begyndelse efter Kongens Beretning og stundom efter hans eget Diktat. (I den længere Fortale heder det:* ritaði Karl abóti Jónsson með fullu vitorði sjálfs Sverris konungs, ok hann sagði fyrir, hve rita skyldi eðr hvernig setja skyldi). *De følgende Ord* er sú frásögn eigi langt fram kómin, *maa vel forstaaes saaledes: er denne Beretning ikke kommen langt frem (paa Vei), ikke langt fra sit Udspring, d. e. den er fra første Haand, fra Kongen selv; thi den er skreven af Karl Abbed i Norge, under Kongens Øine, efter hans Ord og under hans Tilsyn. Men da Karl Abbed var kommen tilbage til Island, maatte han selvfølgelig skrive den anden Del af Sagaen efter andre Mænds Meddelelser, og denne Beretning er, hvorvel god og paalidelig, længere fremkommen. Dette maa vel være, hvad Fortalens Forfatter har ment. Stilen i Sverres Sage har helt igjennem samme Præg, og hentyder ingenlunde paa to Forfattere. Sagaen er særdeles charakteristisk og Sprogtonen ikke let at efterligne. Den eneste Forskjel er, at Fortællingen i den anden Del skrider raskere frem, og ingen af Sverres længere Taler findes senere end Sommeren 1186, hans Tale til Kjøbmændene i Bergen (II, 625). Karl Abbed døde elleve Aar senere end Kong Sverre, og det vilde være underligt, om han ikke skulde have fuldendt Sagaen i alle de Aar, efterat have paabegyndt den 1186, femten eller sexten Aar før Sverres Død. I Fortalen til Sverres Saga i Flateyjarbók II, 533 heder det: „Efter denne Bog (nemlig Karl Abbeds) skrev (skrifaði) Styrme Præst hin frode, men denne Sverres Saga skrev (ritaði) efter den Bog Magnus Præst Thorhallsson". Ordene* skrifa *og* rita *kunne forstaaes baade om Forfatter og Afskriver, Sammenhængen maa vise det rette, og efter vor Formening, maa Udtrykkene paa dette Sted tages i den sidste Betydning. Hertil kommer en Omstændighed ved Sagaens Haandskrifter. Texten er i Flateyjarbók og de øvrige Haandskrifter samstemmende, hvad Indholdet angaar,*

naar undtages et Stykke i de to sidste Capitler, nemlig Skildringen af Sverre fra Ordene Þar birtiz her sem opt reyniz *i næstsidste Capitel S. 700*³⁸ *til Capitlets Slutning, og Indskriften paa Gravstenen i sidste Capitel S. 701. Det første Stykke stikker ganske af mod Sagaens Stil og kan ikke være af samme Forfatter, som det øvrige, det findes heller ikke i de andre Haandskrifter. Man kunde fristes til at tillægge Afskriveren Magnus denne Passus, hvis den ikke ved sin Sprogtone viste sig beslægtet med et andet Sted i Flateyjarbók, III, 246—247 Cap. 11, hvilket netop er af Styrmes Olafs Saga og maa være dennes egne Ord. Stedet i Sverres Saga bærer derfor Styrmes Mærke. Dertil kommer end videre, at i et af Membranfragmenterne i Arna-Magn. 325 qv. findes Slutningen af en Sverres Saga, beslægtet med Texten i Flateyjarbók, men af et ældre Haandskrift end denne, hvilket maa være en anden ældre Afskrift af Styrmes Haandskrift af Sverres Saga. Vi have omtalt dette udførligere, fordi det er meget tvivlsomt, hvilket af vore Haandskrifter (Skálholtsbók, Flateyjarbók, 327 qv.) har den bedste Text eller ligger Originalen nærmest. Efter vor Formening giver intet af disse Haandskrifter alene nogen betryggende Text. For saaledes at anføre et Exempel lægge man Mærke til, at Udtrykkene i Sverres Tale, Fornm. VIII, 413 l. v.* er þat ráð at kasta klíninginum ok svá könnunni, *(Munchs Historie III, S. 369), som efter al Sandsynlighed maa være Sverres egne Ord, ikke findes i det ældste Haandskrift 327 qv. eller Flateyjarbók (II, 687), men i Udtoget i Eirspennill. Vi tør med Bestemthed paastaa, at Styrme ikke er Forfatter til Sverres Saga, men derimod Karl Abbed og hans Mester Kong Sverre selv, Sagaen er altfor god til, at nogen Del af den skulde være Styrmes Værk. De Brudstykker som i Olafs Saga tilskrives denne, stille hans historiske Arbeider paa et meget lavere Trin, baade hvad Indhold, Stil og alt øvrigt angaar, Sverres Saga vil nu og altid blive anseet som et af vor gamle Litteraturs Mesterværker. I Sagaens ældre Fortale nævnes ikke med et Ord Styrmes Navn.*

Af Hákonar Saga Gamla er der foruden Flateyjarbók kun eet Haandskrift, der har den fuldstændigere Text, nemlig Skálholtsbogen, Cd. Arna-Magn. 81 folio, hvor dog Sagaens Slutning fattes. Desuden findes der flere Pergamentblade af denne Saga i Cd. 20 qv. i det kongelige Bibliothek i Stockholm, samt nogle Fragmenter (12 Blade) i Arna-Magn. 325 qv., hvilke ere Levninger af flere nu tabte

Haandskrifter. Desuden har man et Udtog af Sagaen i Codex Frisianus (Arna-Magn. 45 Folio), i Eirspennill (Cd. Arna-Magn. 47 Folio) og et tredie meget kort og mangelfuldt i Slutningen i Gullinskinna (Papircodex Arna-Magn. 42 Folio, hvis Original brændte 1728). De foregaaende Udgaver, Folioudgaven af Heimskringla V og Fornms. IX, X, grunde sig paa Udtoget i Frisianus, og nærværende er altsaa i en vis Henseende den første Udgave af Sagaen i en nogenlunde fuldstændig Form; dog kan man ikke nægte, at Sagaens Text i Flateyjarbok er utilstrækkelig, og at den paa mange Steder kun er et Udtog, og det fornemmelig i den sidste Del af Sagaen om Kongens Vestfærd og Død, hvilket skjønnes ved Sammenligning med de faa Membranfragmenter, der ere os levnede. Intet af de nu existerende Haandskrifter indeholder nogen sikker, eller god og paalidelig Text, og Forskjellen i Ord og Indhold er saa stor, at man maa antage, at Sagaen allerede fra først af har været udbredt i forskjellige Recensioner, maaske endnu i Sturla Thordssons levende Live, paa forskjellige Maader forkortede eller forøgede. Eirspennil og Frisianus kunne ikke være skrevne saa meget længe efter Forfatterens Død, og Eirspennil snarere før end efter 1284. Lige ind i det 17de Aarhundrede har der paa Island været Brudstykker af bedre Haandskrifter end de nu forhaandenværende. Vi ere overtydede om, at de to isolerede Capitler, som ere trykte bagved Sturlunga Saga (Capp. 26, 27, Sturl. III, 318—320), som bedst og fuldstændigst omtale Islændernes Overenskomst med Haakon den Gamle, ikke oprindelig tilhøre denne Saga, men stamme fra Haandskrifter af Haakon den Gamles Saga, da de stemme med denne Sagas Text i Flateyjarbók (III, 214—216) og Frisianus, kun at de ere udførligere og omstændeligere, og skrive sig følgelig fra en Text-Recension af Sagaen, der har været fuldstændigere end den vi nu besidde.

Her paa dette Sted maa vi omtale nærmere Ordene i Overskriften foran i Flateyjarbók, se ovenfor III: þar eptir (*nemlig efter Sverres Saga*) Hákonar saga gamla með sögu Magnúsar konungs sunar hans“. *Denne Magnus's Saga, som her nævnes, har man i Almindelighed troet at være den tabte Saga om Magnus Haakonson, og at denne altsaa skulde have staaet i Flateyjarbók, men senere været bortkommen. Dette kan dog ikke forholde sig saaledes, og Meningen maa være: Haakon den Gamles Saga, der tillige indbefatter hans Søn Magnus's Saga, udgjør en og samme Saga med den. Havde Magnus's*

Saga fulgt særskilt efter den anden, vilde det have hedet: sögur Hákonar gamla ok Magnúsar *eller* saga Hákonar gamla ok þar eptir saga Magnúsar sunar hans. *Men man maa lægge Mærke til, at det her er ganske rigtigt at kalde Sagaen efter begge, Fader og Søn, thi Magnus havde Kongenavn tilligemed Faderen fra Juni 1257. Det er hoist usandsynligt, at nogen anden Magnus Saga har haft sin Plads i Flateyjarbók. Haakon den Gamles Saga ender langt oppe paa Spalte 750, der er den fjerde eller sidste paa syvende Blad i et Læg, og Resten af samme Spalte og de følgende fire har Afskriveren udfyldt med Supplementerne til Olaf den Helliges Saga efter Styrme (III, 237—248). Det næste Læg begynder med Grænlendingaþáttr (III, 445. Her sees naturligvis bort fra de senere i Bogen indskudte Ark med Magnus den Godes og Harald Haardraades Saga). Havde Magnus's Saga staaet her imellem, maatte den altsaa have begyndt og endt med et helt Læg, og dette eller disse Læg maatte da siden have gaaet tabt, dette vilde dog have været et sjældent og næsten utænkeligt Tilfælde. Flateyjarbók er helt igjennem fuldstændig fra Begyndelsen til Enden, uden Spor til nogen Lacune, og vi ansee det derfor som afgjort, at intet af den er bortkommet. Af Magnus Lagabøters Saga har der vel aldrig existeret mange Haandskrifter, det eneste som til denne Dag er os levnet af den er to Pergamentblade, der tilligemed nogle Blade af Sverres og Haakons Saga have hørt til samme Membran, og flere Stumper rimeligvis af samme Bog have været til i Biskop Thorlak Skulasons Tid paa Holum († 1656). I de islandske Annaler af Bjørn paa Skardsaa er der ved Aaret 1276 indført et længere Stykke, der øiensynlig er taget af Magnus's Saga, og hvilket omtrent svarer til et Blad af det samme Haandskrift, hvoraf man har de ovenomtalte Fragmenter i Cd. Arna-Magn. 325 qv.*

Med Haakon den Gamles Saga ender saaledes Kongesagaerne, og Afskriveren har selv antydet dette ved her at indsætte Stykkerne af Styrmes Bog, som den foregaaende Afskriver havde forsømt eller ikke havt Anledning til at medtage. Dog er et og andet her gjentaget, som Jon Thordarson før havde skrevet, uden at Magnus Thorhallsson havde lagt Mærke dertil.

Herefter kommer G r æ n l e n d i n g a þáttr eller E i n a r s þáttr S o k k a s o n a r, der kun findes i Flateyjarbók. Den er før trykt i Grønlands Hist. Mindesmærker. Efter denne kommer den ubetydeligere Fortælling om Helge og Ulf, som ogsaa kun findes i denne Bog.

Endelig har man Eðvarðar Saga hins helga, der ogsaa findes i en Skindbog i Stockholm, hvorefter den er udgiven af Jon Sigurðson i Annaler for Nordisk Oldkyndighed 1852.

Tilsidst komme da Annaler fra Verdens Skabelse til 1394. Disse Annaler i Flateyjarbók ere af ferskjelligt Værd. Den første Del indtil henimod Slutningen af det 13de Aarhundrede er en Afskrift af et Haandskrift, der har været nær beslægtet med den fortrinlige Membran 2087 qv. i den gamle kongelige Samling i Kjøbenhavn, de saakaldte Annales Regii. Denne Afskrift er paa mange Steder meget feilagtig, Gyldentallet i Randen svarer ofte ikke til Texten inde paa Siden, Begivenhederne ere anførte under urigtige Aarstal, og hvor nogen Uoverensstemmelse med Annales Regii finder Sted, kan man være vis paa, at den sidste Bog har det rette. I Begyndelsen har den rigtignok benyttet en Pave- og Keiserliste, som den har forud for Annales Regii. Uheldigt er det, at Annales Flateyenses ere blevne lagte til Grund for Udgaven af Islenzkir Annálar (1847). Efter Aar 1300 har Magnus Thorhallsson benyttet andre Annaler, hvoraf nogle endnu ere til, og efter denne Tid og navnlig ved Midten og Slutningen af Aarhundredet blive Annalerne i Flateyjarbók gode og paalidelige og meddele mange Ting, som ikke findes andensteds. Efter 1378 er den at betragte som Original, thi da ere Optegnelserne samtidige med selve Begivenhederne.

Vi skulle nu omtale de Digte og Smaastykker der, som før bemærket, ere indførte foran i Bogen.

Geisli findes ogsaa i Abbed Bergs Bog i det kongelige Bibliothek i Stockholm, hvor Texten er fuldstændigere end her. Digtet er før trykt efter Flateyjarbók i 3die Bind af Folioudgaven af Heimskringla S. 461—480 og Forms. V, S. 349—370. Om Digtet selv jævnføre man Munchs Norske Folks Historie II, 866.

Olafs Ríma findes kun i Flateyjarbók. Forfatteren Einar Gilsson nævnes i Breve omkring Aaret 1367. Rimaen, sandsynligvis nylig digtet, da Flateyjarbók blev skreven, er især mærkelig derved, at den er den ældste Prøve man har paa den islandske Rimadigtning. Denne Digteart, der skriver sig fra de udenlandske Ballader, blev senere saa almindelig paa Island, at Rimaernes Antal er Legio, og næsten alle Sagaer, man kunde overkomme, selv de der vare af religiøst og legendarisk Indhold, bleve omdigtede paa denne Maade. Nærværende Rima er især interessant derved, at den anviser hele denne Digteart en høiere Alder, end man hidtil har antaget.

Hyndluljóð findes ikkun her, den er flere Gange udgivet, sidst i Bugges Norrœn Fornkvæði S. 152—162.

Uddraget af Hamborgar Historia (Mag. Adam af Bremen) findes ogsaa i Cd. Arna-Mag. 415 qv. og er derefter trykt i Langebeks Script. Rer. Danicarum II, 146—153 og i Fornms. XI, 417—421. Fortællingen om Sigurd Sleva er før trykt i Fornms. III, 83—88.

Hversu Noregr bygðiz og Ættartölur, eller med et andet Navn Langfeðgatal, findes kun i Flateyjarbók (og i Cd. Arna-Magn. 309 qv. Afskrift af denne). Disse Ættetal ere mærkelige i sit Slags og maa regnes blandt det interessanteste af denne Bogs Indhold. De ere tilforn trykte bag i Rasks Udgave af Snorra Edda og senere i Fornalds. II, 3—16. Den sidste Efterretning Flateyjarbók meddeler (I, 28) er Kong Olaf Haakonsons Forsvinden (hvarf), og Bogens Ende falder saaledes sammen med den sidste norske Kongeætlings Bortgang eller den norske Kongeæts Uddøen.

Overskriften Þessa bók *o. s. v., der er trykt ved Begyndelsen af første Bind og her ovenfor III, staar forrest i Bogen paa et særeget forøvrigt ubeskrevet Blad. Haanden er Magnus Thorhallssons.*

Med det her angivne Indhold eller Omfang kom altsaa Flateyjarbók fra sine første to Afskriveres Hænder, og saaledes forblev den i et hundrede Aar derefter. I Kongesagaerne manglede et Led, nemlig Magnus den Godes og Harald Haardraades samt de efterfølgende Kongers Sagaer indtil Sverre. Ingen af disse Afskrivere synes saaledes at have kunnet overkomme noget Haandskrift af disse Sagaer til at udfylde det manglende. Og just disse Sagaer synes heller ikke at have været forhaanden i mange Haandskrifter, i al Fald at dømme efter det forholdsvis ringe Antal, man endnu har tilbage af dem. Undtager man nemlig Morkinskinna (trykt i Christiania 1867) og Haandskrifterne af Heimskringla, har man forresten kun to i Behold, den fortrinlige Hulda (Cd. Arna-Magn. 66 Folio), som ligger til Grund for Udgaven i Fornms. VI og VII, og Hrokkinskinna (gamle kongelige Samling i Kbhvn. 1010 Folio). En senere Eier af Flateyjarbók har villet udfylde denne Mangel og indsat 3 Ark i Bogen efter Tilhæggene til Olaf den Helliges Saga (III, 248), det eneste Sted i Bogen, hvor dette lod sig gjøre uden at afbryde Sammenhængen, da her netop Stykkerne af Styrmes Bog slutter med et Læg (III, 248) og Grœnlendinga þáttr (III, 445) begynder med et nyt.

Paa disse her indskudte Blade har man altsaa Sagaen om Magnus Gode og Harald Haardraade. Denne Text er mærkelig derved, at den stemmer temmelig nøie baade i Indhold og Ordlyd med disse Kongers Saga i Morkinskinna, saaledes at den kan udfylde en Del Huller, som nu findes i denne, dog er den ingen Afskrift af samme, men hidrører fra en med Morkinskinna beslægtet Codex; thi den er undertiden noget vidtløftigere i Udtrykket, mangler enkelte Episoder, som findes i Morkinskinna (f. Ex. om Brand hinn örvi Morksk. S. 69; Hreiðarr heimski 35—44), har igjen andre, som mangle i Morksk. (f. Ex. Hemings þáttr), og istedenfor, som Morkinskinna, at indflette disse i selve Kongesagaen, har den anbragt dem ved Enden af denne og i en fra Morkinskinnas meget forskjellig Bearbeidelse. Man jævnføre saaledes Fortællingen om Auðun Vestfirðingr og Snegluhalli i begge.

Efter Harald Haardraades Saga følge da Smaafortællingerne. Hemings þáttr er ufuldstændig, dog har Skriveren ladet Rum aabent for senere at udfylde den. Fortællingen er meget fuldstændigere i Hauksbók (dog mangler her første Part), Hrokkinskinna og Cd. Arna-Magn. 325 qv., men den har aldrig været udgiven efter disse Haandskrifter. Udgaven i Sex Söguþættir (Reykjavik 1855) følger Flateyjarbók saa langt den gaar, men er siden en Paraphrase af Hemingsrimaerne (Cd. Arna-Magn. 604 qv.), hvilket noksom fremlyser af Bogstavrimene f. Ex. því hálfu verr var Hemingr staddr at hilmis ráðum. *Den anden Del af Hemings þáttr kaldes i enkelte Bøger Tosta þáttr. Efter Fortællingen om Heming kommer Auðunar þáttr, trykt i Grønlands Hist. Mindesmærker II. Dernæst kommer Snegluhalla þáttr, trykt i Sex Söguþættir. Fortællingen har her faaet et senere uægte Tillæg af smudsigt Indhold, som mangler i de øvrige Bearbeidelser. Halldórs þáttr Snorrasonar staar allerede før i Flateyjarbók, nemlig I, 506—511. Þorsteins þáttr forvitna findes kun her, og er trykt i Sex Söguþættir. Þorsteins þáttr tjaldstæðings kjendes fra Landnámabók, men er der mindre udførlig. Tilsidst kommer Blóðegils þáttr, der er tagen af Knytlinga Saga (Fornm. S. XI, 231—242). Denne sidste Fortælling ender paa første Spalte af syvende Blad i det tredie indskudte Læg, det øvrige af Bladet er blankt, og det 8de eller sidste Blad, hvor intet har været skrevet, er forlængst bortskaaret. De nye indskudte Blade i Flateyjarbók udgjør i alt tre og tyve eller 3 Ark paa et Blad nær. Naar disse indskudte Ark ere skrevne, kan ikke med Vished afgjøres, dog*

ere de efter al Sandsynlighed blevne til i Slutningen af 15de Aarhundrede, eller 100 Aar efter at Hovedbogen var skreven.

De der skrev Flateyjarbók, vare ikke blot Afskrivere, de vare Forfattere af Bogen (þeir settu bókina saman), *det vil sige, de samlede saa mange eensartede Sagaer, der stod i nogen Sammenhang med Kongesagaerne, som de kunde overkomme, disse føiede de ind i Hovedsagaen, hvor det syntes dem mest passende, nogle fuldstændig paa eet Sted, naar det var korte Fortællinger, andre længere fordelte de i flere Parter, saa at de, saavidt dette lod sig gjøre, faldt sammen med Tidsfølgen og Traaden i Hovedsagaen. Sagaerne selv forandrede de ikke, hvad Stil og Indhold angik, men indskjød oftere nogle Slutningsord eller en Slags Fortale af kortere eller længere Omfang. For Ex. I 35, 88, 94, 119, 153, 207, 378, 511, 517—518; II 91, 148, 176, 199, 226, 241, 261, 324, 335, 348, 375. De fleste af disse Stykker ere i Munkestil eller Præketone. Dertil have Afskriverne ofte tilladt sig at udelade Stykker eller springe over Ord, der have været vanskelige at læse. En saa stor Omhyggelighed og Nøiagtighed ligeoverfor sin Original kan man jo heller ikke vente af denne Bog, som af andre Haandskrifter, f. Ex. Cd. Arna-Magn. 132 folio eller Vatnshyrna, der ere blotte Afskrifter, hvor Afskriverne ikke have lagt an paa noget Forfatterskab. Et andet Haandskrift, som i denne Henseende ligner Flateyjarbók, er Hauksbók, skreven af Lagmanden Hr. Hauk Erlendsson, der dog havde meget mere af Forfatteren ved sig end baade Magnus Thorhallsson og Jon Thordarson, og tog sig langt større Friheder i Behandlingen af sin Text. Nuomstunder have naturligvis de Haandskrifter, der indeholde uforvanskede Afskrifter, en langt større Interesse og Betydning, og hvor en Text er forhaanden i andre Haandskrifter, er det utvivlsomt, at man lægger disse til Grund fremfor Flateyjarbók eller Hauksbók. Dog maa Flateyjarbók betragtes som et godt Haandskrift, og som Afskrift ansees for at være sin Original troere end Hauksbók, hvortil kommer den Mængde Fortællinger, som ikke findes andensteds og som giver den et betydeligt forhøiet Værd. Man maa i det hele taget indrømme Skriverne, at de for det meste have ladet sig nøie med at være slette og rette Afskrivere, og at de ingensteds med Villie og Vidende have forvansket sin Original, skjønt de, som rimeligt er ved et saa stort Arbeide, ikke saa sjælden have kommet til at skrive feil.*

Dette gjælder navnlig Versene, der oftere ere aldeles meningsløse og uforstaaelige, naar man ikke tager andre Haandskrifter til Hjælp. Dette kommer deraf, at Afskriverne ikke have forstaaet sig paa de gamle og kunstige Viser og derfor ikke gjort sig Umage for at skrive dem rigtig. Som Exempel herpaa ville vi anføre den sidste Strophe i Geisli I, 7:

agætr segir (ytum)
æztann hue ek brag leysta.

Her har Bergs ábóta bók i Stockholm det rette:

ágætan segit ýtum,
Eysteinn! hve ek brag leysta.

Og derfor er man ofte slemt faren i dette Tilfælde, naar man kun har Flateyjarbók at holde sig til, saaledes f. Ex. ved Hyndluljóð) (Olafsríma og Konungatal ere ret gode, da de ere saa simple). Anderledes forholder det sig med Prosatexten, her have naturligvis Afskriverne forstaaet hvad de skrev, og her følge da ogsaa ofte hele Sider og Blade i Rad uden at nogen væsentlig Feil forstyrrer Læsningen. Vi skulle exempelvis paavise nogle Skrivfeil i Orkneyinga Saga, som man let opdager ved Sammenligning med den ovenomtalte danske Oversættelse af Sagaen. Strax ved dennes Begyndelse I, 219[5] skal der for* Jotlandi *staa* því landi: hann réð því landi, er kallat er Finnland *o. s. v.; II, 472[2 8] staar:* bio einn vngr madr i eyiunum, er Kolbeinn hruga het; *her skal for* eyiunum *læses* Vigr (*det nærværende* Weir) *jvfr. Munchs Historie II, 800 Note 2; II, 475:* kuomu til hans hialltlenzkir menn, *skal være* islenzkir menn.

*) *Undertiden er til en Skrivfeil ogsaa kommen en Interpolation. Et Exempel herpaa har man rimeligvis i Hyndluljóð Strophe 23:* ani omi voru bornir Arngríms synir ok Eyfuru. *Her kan ingen Tvivl være om, at* ani omi *maa være Feillæsning for* Arngrimi. *Originalen har vel havt* arngme, *hvor Lykken nede paa* g *har været utydelig, saa at man har læst* o, *og rimeligvis taget Forkortningstegnet* ꜟ *for en Accent over denne Bogstav. Da nu Skriveren vidste, at disse Brødre vare Arngrims Sønner, har han i tredie Visord indsat* Arngrims *foran* synir, *og har været nødt til at stryge noget andet ud, maaske* öflugir *eller et andet Adjektiv. Vi have Mistanke om, at hele den anden Halvdel af Visen er forvansket, at* bauls margskonar *er en Fordreielse af* i Bolm austr. *Mange Feil i Hyndluljóð ere med stor Skarpsindighed rettede af Prof. Bugge i hans fortrinlige Udgave af Norræn Fornkvæði. Enkelte Steder ere her i Udgaven af Flateyjarbók berigtigede, hvor man før har læst galt. Saaledes Strophe 5 har man før læst* runa mulum *for* runa minum. *En urigtig Læsemaade, som hidrører derfra, at den nederste Streg af en* h *i Linien ovenfor berører den sidste Del af* n *i* minum, *saa at* in *ved en flygtig Betragtning seer ud som* ul.

Som Exempel paa Steder, hvor Ord eller Sætninger ere oversprungne, kan anføres II, 509[4]: þeir foru um kuelldit vpp vm dalinn ok toku þar nokkur gisting; *ved Sammenligning med Oversættelsen bliver det sandsynligt, at Stedet burde lyde saaledes:* þeir fóru um kveldit upp um dalinn, þar sem voru erg nökkur, þat köllum vér setr (*der som vaar noget erg, det kalde vi setter*") ok tóku þar gisting. *Heraf forklares Stedsnavnene Asgrimserg eller ergin, som forekomme senere II, 511[2 5]. Man maa her lægge Mærke til, at de gamle Afskrivere sjelden synes, som man nuomstunder pleier, at have sammenlignet sine færdige Afskrifter med Originalen. Hertil kan vel ogsaa komme i Betragtning, at man nødig har villet gjøre Rettelser ved at stryge ud eller skrive over, for ikke at vansire Bogen*). Betænker man dette, maa man forundre sig over, at vore Haandskrifter virkelig ere saa gode, som de i de fleste Tilfælde vise sig at være.*

I Bogen er der, som før omtalt, tre Hænder, de to samtidige, men den tredie et hundrede Aar yngre. Paa den Tid var naturligvis ingen fast Skrivebrug, og Præsterne Jon og Magnus afvige derfor endel fra hinanden i Retskrivningen. Jons Haand er mere islandsk, Magnus's Orthographie mere norsk. Ved Islands Tilslutning til Norge kom norske Lovbøger ind i Landet, Forbindelsen mellem Island og Norge blev engere og Islænderne begyndte at efterligne den norske Skrivemaade, skjønt ikke altid consequent, som rimelig kan være, og denne Skrivebrug vedvarede da den sidste Halvdel af det 13de og gjennem det 14de Aarhundrede, men i det 15de Aarhundrede ophørte den mestendels. Dette giver ofte de islandske Haandskrifter fra den Tid et noget broget Udseende; i en Linie staar lutr, *i den næste* hlutr, *i en Linie* bøkr, *i en anden* bækr, *dette er Tilfældet med Hr. Hauk Erlendsson**) i hans Bog, ligesom med Magnus Thorhallsson i Flateyjarbok. I Nordmændenes Haandskrifter er dette naturligt, da de og deres Forfædre talte og havde talt saaledes i lange Tider, der er hos dem ingen Vaklen i saa Henseende, og* hl, hn *og* hr *findes knapt i noget norskt Haandskrift. Paa*

**) Opdagede man, at en Feil var indløben derved, at man havde skrevet en Bogstav eller et Ord formeget, rettede man dette paa den lempeligste og mindst iøinefaldende Maade ved at underprikke den eller de Bogstaver, der skulde gaa ud.*

***) Dog er denne consequentere, da han ved sit lange Ophold i Norge var bleven mere fortrolig med norsk Udtale, saaledes skriver han stedse* œ *i* bœkr, sœkia *o. lign.*

den anden Side er det mærkeligt, at skjønt Islænderne toge efter Nordmændene, saa fandt dog ikke det omvendte Sted, nemlig at de Norske efterlignede Islænderne, endogsaa ikke i Tilfælde hvor den islandske Dialekt var oprindeligere og rigtigere. Dette kom vistnok ikke deraf, at de Norske vare mindre fortrolige med islandske Bøger eller Haandskrifter, hvoraf der i Norge have været mange, (endogsaa norske Lovbøger bleve ofte afskrevne af Islændere), men snarere deraf, at Norge var Hovedlandet og Island et Skatland, og at den norske Udtale da vel har været anseet for finere og fornemmere. I de ældste islandske Haandskrifter findes lidet eller intet Spor af denne Efterligning, og Haandskrifterne fra det 12te og 15de Aarhundrede slutte sig forsaavidt til hinanden, og begge have hl, hn, hr, *medens man i Mellemtiden udelod* h*). *Herfra gjøre dog nogle af de bedste Haandskrifter en Undtagelse, navnlig de der indeholde Islendinga Sögur, f. Ex. den fortrinlige Codex Arna-Magn. 132 Folio. Det er en Mærkelighed ved det Islandske, at det er det eneste af de germaniske Sprog, som til den Dag idag har beholdt dette* h, *der i de ældste Tider var fælles for alle disse Sprog.*

Med Hensyn til andre orthographiske Eiendommeligheder kan man mærke Følgende. Hverken Jon eller Magnus adskiller æ *og* œ, *men betegne begge Lyd paa samme Maade ved* æ *eller undertiden* ę; *Jon skriver oftere* æi = ei, *hvilket ikke Magnus bruger; foran Bogstavforbindelsen* ng *bruge begge gjerne* ei = e: hardfeingr, dreingr, þeingill, eingi, *dog ikke altid, de skrive ogsaa* engi, gengu *o. lign., navnlig Magnus. Jon har ofte* e *i Endelsen for* i: sagde, fylgde, *ligeledes foran en Vokal* = j: sitea, vilea, þridea, geora, gearna, beornn, treanna, hea. *Vokalen* ö *betegnes meget ofte af Jon ved* ꝺ: ꝺll, gꝺfga, fꝺdur, sꝺgu, *Magnus bruger oftere* au: aull, gaufga, haundum, auxi; *men dog ogsaa* hꝺnd, ꝺnd. *Magnus er mere tilbøielig til at udtrykke Vocalernes Længde ved Fordobling:* raad**), leet, rijd, *Jon skriver sædvanligst* rad, let, hrid. *Begge skrive gjerne* o = á *efter* v: voru, vopn, kvomu, *dog almindelig* sva, tva *og* tvo (*Jon synes altid at*

---

*) *Islandske Haandskrifter fra 12te Aarhundrede stemme dog i et Punkt med de norske, nemlig i den nøiagtige Forskjel paa* æ *og* œ, *en Forskjel som altid har været iagttaget i Norge.*

**) *Oftest sammendrages* aa *til et Tegn* ꜳ, *hvilket dog først her i Udgaven er anvendt fra III, 251 af.*

skrive Neutralformen af dette Ord tvau *ikke* tvǒ). *Jon antyder den islandske Udtale ved undertiden at skrive* silfur, brædur *o. lign.* = silfr, brædr; *i den sammendragne Form af* mikill *skriver han gjerne* y *for* i: myklum.

Begge betjene sig af d *for* ð, *undertiden bruges dog* þ *i Enden af en Stavelse* = ð, *f. Ex.* siþan. *Dette er gjerne Tilfældet, hvor Endelsen* an *er betegnet ved en Streg gjennem Halsen af* þ, *hvilken ikke lod sig anbringe paa Bogstaven* d. *Jon bruger i enkelte Ord* t *i Enden for det sædvanlige* d *eller* ð, vit = við, kvat = kvað, *og næsten overalt* g *i* mig, þig, sig, miðg = mik, þik, sik, miðk, *dog* ek, *ikke* eg; *almindelig Consonantforbindelsen* pt, *dog gjerne* ft *i* eftir. *Som Egenheder ved Jons Orthographi kan man ogsaa mærke* iall *eller* iarll = jarl, *Tilbøieligheden til at fordoble* n *efter en anden Consonant:* Ragnnarr, fornnum, nefnndr, efnniligr, beornn, *som oftest betegnes denne Fordobling ved et Punkt over* n. *I den reflexive Form af Verberne bruger han gjerne* zst. *Magnus lader sig for det meste nøie med* z. *Præpositionen* fyrir *skriver Magnus saaledes, Jon foretrækker Formen* firir. *Magnus skriver* sunr *og* sonr *om hinanden, dog det første hyppigst. Endelig kan som en Egenhed hos Magnus mærkes* iungr = ungr, *hvilken Form blev den almindelige i* jungherra, jungfrú.

Den Haand der har skrevet de senere i Bogen indskudte Læg (*III*, *251—441*) *nærmer sig i Skrivebrug og Sprogform mere det nyere Islandske:* eg (egh), og (ogh) = ek, ok; so = svá; mier, þier, hiet = mér, þér, hét; d *for* t *i tonløse Endestavelser:* rikid, farid, mikid = ríkit, farit, mikit; *oftere* ur = r *i Endelser, dog er der oftere her benyttet et Forkortningstegn, som baade kan betegne* r *og* ur; *hvor dette Tegn benyttes i Codex, har man her i Udgaven betjent sig af et liggende eller cursiv* r. *Oftere anvendes et overflødigt* h *efter* t: ath, aukazth, *undertiden bruges* ꜵ *kun som et graphisk Tegn for* a, *f. Ex.* roꜵ *287*[31] = róa, rn *for* nn: eirn = einn.

Af Flatøjarbók har man flere fortrinlige Facsimiler, i Rafns Udgave af Færeyinga Saga, i Antiquitates Americanæ og Antiquités Russes, hvortil vil komme en hel Side (*Begyndelsen af Olaf den Helliges Saga*) *i den i England trykte, endnu ikke udkomne Orkneyinga Saga. Samtlige disse Facsimiler ere tagne fra den Del af Bogen, der er skreven af Præsten Jon, dog da de malede Initialer og røde Capiteloverskrifter ere tilføiede af Præsten Magnus, har man da her ogsaa, skjønt i mindre Omfang, Prøver af dennes Haand.*

———

Flateyjarbók er hvad Format og Omfang angaar det største af alle nu existerende islandske og norske Haandskrifter. Den er skreven i to Spalter paa hver Side, Længden af hver Spalte er omtrent 13½ Tomme, og Bredden af begge Spalter tilsammen 9½ Tomme. Linieantallet paa Siden er 60 eller 61. Bogen bestaar oprindelig af 25 Ark eller Læg (hvert paa 8 Blade, med Undtagelse af det sidste i Annalerne, hvor kun sex Blade ere beskrevne), altsaa 198 Blade; hertil kommer de to Tillægsblade foran samt det første Blad (Smudsbladet) med Dedicationen, og de senere indskudte 3 Ark (det sidste af disse har kun 7 Blade). Det Hele udgjør altsaa 198 + 2 + 1 + 23 = 224 Blade eller 28 Ark. Spaltetallene ere i Bogen tilskrevne af Torfæus, som under Numereringen har kommet til at overspringe nogle Tal, saaledes gaar han over fra 542 til 545 (Udg. II S. 446—448), ligesaa fra 550 til 555 (Udg. II 458-460). Nogle Gange har han sprunget over et enkelt Tal. Disse Spaltetal ere indtagne i Udgavens Text mellem Klammer.

Med Hensyn til Udgivelsen af Flateyjarbók, der er udkommen paa offentlig Foranstaltning og med Understøttelse af Statens Midler, da har Arbeidet saaledes været fordelt mellem undertegnede Vigfusson og Unger, at den første af os i Kjøbenhavn har afskrevet Texten fra Begyndelsen til Enden, og den sidste har efter denne Afskrift besørget Trykningen her i Christiania. Ligeledes har Vigfusson saagodtsom leveret alle Bidrag til Fortalen. De Udgaven ledsagende Navneregistre skyldes Hr. Cand. Magist. Eriksen.

Afskriften udførtes af undertegnede Vigfusson fra Februar 1858 til September 1864, og indrettedes saaledes, at den fulgte Originalen Linie for Linie, da ved denne Fremgangsmaade baade Overspringelser mindre resikeredes, og en under Trykningen opkommen Tvivl om en eller anden Læsemaade lettere vilde kunne hæves derved, at man saa sig i Stand til med Bestemthed at opgive Spalte og Linie i Codex, hvor det Ord eller Sted var at søge, som man ønskede Oplysning om. Det lykkedes nemlig ikke, at faa selve Pergamentsbogen laant til Christiania, saa at Correcturen kunde læses efter denne. Confereringen af det Skrevne med Codex udførtes paa den Maade, at Vigfusson fulgte med i selve Originalen, medens en Landsmand af ham oplæste hans Afskrift. Denne velvillige Bistand ydedes ham afvexlende af to lærde Islændere, som vi her med Taknemmelighed

maa nævne, nemlig Arnljótr Olafsson, *senere Præst paa Bægisá, og* Þorvaldr Bjarnarson, *nu Præst paa Reynivöllum i Kjós. Ligeledes maa vi bevidne Hr. Justitsraad* Moldenhawer, *Inspecteur ved Læsesalen paa det kongelige Bibliothek, vor Erkjendtlighed for hans i alle disse Aar mod undertegnede Vigfusson udviste store Velvillie og Imødekommen, ved ogsaa udenfor den egentlige Bibliotheklid at give ham Adgang til Haandskriftets Afbenyttelse, en Omstændighed, der væsentlig bidrog til Arbeidets hurtige Fremskriden. Samme velvillige Imødekommen vistes ham ogsaa den sidste Sommer 1864 af den nye Overbibliothekar, Justitsraad Chr.* Bruun.

Vor Stræben har gaaet ud paa at levere et saa nøiagtigt Aftryk af Originalen, som det efter Omstændighederne har været muligt. At der i det enkelte findes Unøiagtigheder, er desværre altfor sikkert, og den der kommer til at sammenligne Aftrykket med Originalen, vil uden Tvivl oftere støde paa saadanne; dog er dette næsten uundgaaeligt ved et saa vidtløftigt Værk af denne Art, om end Afskriften er noksaa omhyggeligt udført, naar man ikke under Trykningen kan have Adgang til Originalen. Vi tør haabe, at Feilene ville være mindre væsentlige og hovedsagelig indskrænke sig til orthographiske Afvigelser, f. Ex. lopt *sat et Sted, hvor Originalen har* loft, *eller omvendt, Udeglemmelse af et eller andet Smaaord, som* þa, þar *og lignende. Ønskeligt havde det været, om man kunde have overvundet vedkommende danske Autoriteters Betænkeligheder mod at sende Bogen ud af Landet, da man i saa Fald havde formaaet at give et paalideligere Aftryk af denne gamle Bog, som vel neppe oftere kan ventes udgiven saaledes i sin Helhed, og som trods sine mange Ufuldkommenheder er et storartet Vidnesbyrd om hine Øboeres Flid og Udholdenhed, hvor det gjaldt Optegnelsen af deres historiske Minder.*

Oktober, 1868.

Guðbrandr Vigfusson. C. R. Unger.
Oxford. Christiania.

SAGA HAKONAR KONUNGS GAMLA.

HER HEFR VPP SOGHU HAKONAR KONUNGS GAMLA.

Her hefr vpp sogu Hakonar gamla a þann haatt at a dogum Jnnocencij pafa þess er inn þridi var med þui nafni i postuligu sæti gerduz þau tiþendi a Nordrlondum er samsett eru i þessi bok vm æfi Hakonar konungs sunar Hakonar konungs Suerrissonar. þa var lidit fra holldgan vars herra Jesu Cristi þushund .cc. ok þrir vetr. þa voru keisarar yfir Romaborgar riki Philippus af Suafaborg aa Puli enn Otto son Heinriks hertuga af Brunsvik fyrir nordan fiall. þeir striddu sin a milli þar til er Philippus keisari vard veginn af Philippo hertuga sinum þionustumanni. þa var yfir Danmork Valldimar Valldimarssun enn Saurquir Karlssun yfir Suiþiod. Jonn Heinrikssun i Englandi er kalladr var sinakurta[1] enn Hakon Suerrissun var konungr i Noregi. þat var einum vetri eftir andlaat Suerris konungs. þann vetr hafdi Hakon konungr setid nordr i þrondheimi ok for vm vǫrit sudr til Biorgyniar. hann dualdiz þar litla rijd ok for siþan sudr med landi ok allt austr til lanzenda. þar foru med honum margir aagætir hofþingiar Hakon galinn systurson Suerris konungs ok Petr steypir annar systurson hans. Sigurdr konungs frændi Hroar konungs frændi Eyuindr prestz maagr Dagfinnr bondi Einar konungs maagr ok margir aagætir menn adrir ok sueitarhofþingiar. þa er Hakon konungr for austan fra Elfinni dualdiz hann miok leingi i Borg vm haust-tid. þar var þa hia honum kona su er Jnga het god kona ok trulynd hon var godra manna frændkona Audunar i Borg ok marga aatti hon goda frændr i Borgarsyslu er kalladir voru Varteigingar edr Varteigsmenn[2]. Jnga var i herbergium Hakonar konungs ok samrekti konungr henni sua at þat vissi Hakon galinn ok fleiri trunadarmenn hans. Hakon konungr for or Borg ok inn til Osloar ok eftir þat nordr i land. Or Oslu foru med honum Margret drottning er aatt hafdi Suerrir konungr ok fru Kristin dottir þeirra. Hakon konungr kom til Biorgyniar fyrir iolafǫstu ok efnadi þar til mikillar iolaueitzlu. þann vetr i iolum feck

[1]) r. sine terra. [2]) Verteigingar edr Verteigsmenn *Cd.*

Hakon konungr sott þa er hann leiddi til bana. hann andadiz aattanda dagh iola.

Guthormr tekinn til konungs.

2. Niunda dag iola toku Birkibeinar ser konung Guthorm son Sigvrdar laauardar. tiunda dag jola gaf konungr Hakoni jarls nafn galni frænda sinum ok batz hann þa fyrir herstiorninni. Vm vorit foru Birkibeinar nordr til þrondheims var Guthormr þar til konungs tekinn aa Eyrarþingi yfir allt land sem log stodu til. þat sama sumar andadiz Guthormr konungr þar i Nidarosi. Eftir andlaat hans hofdu Birkibeinar Eyrarþing. var þar þa talat vm konungstekiu ok villdu lidsmenn taka til konungs Hakon jarl enn þrændir mælltu i moti ok villdu taka til konungs Jnga sun Baardar Guthormssunar ok Ceciliu konungsdottur brodur jarlsins sammædra. sogdu þat at hann var eigi firr konungdominum i moduræst enn jarl brodir hans enn letu at jarlinn væri vtlendzkr at faudurkyni enn Jngi norænn ok þar odalborinn i þrondheime ok kominn af enum bezstum kynkuislum er i voru Noregi. lidsinnadi erchibyskup þrændum i þessu maali. kom þa ecki odru vid enn þeir villdu raada huern þeir skylldi konung hafa ok lykr sua þui þingi at Jngi var til konungs tekinn. enn þeir brædr giordu þa skipan med ser at Jngi gaf Hakoni brodur sinum jarlsnafn [660] enn halft riki skylldi hafa huarr þeirra vid annan. enn Hakon skylldi bindaz fyrir flockinum þui hann var vanare hirdstiorninni ok reyndr aadr at bardfeingi.

Jngi tekinn til konungs.

3. Um sumarit eftir var Jngi til konungs tekinn sem fyrr var ritad. þat sama sumar hofu þeir Bǫglungar flock i Vikinni Dana konungr ok Nichulas byskup. þa var Jnga er fyrr var getid austr i Borgarsyslu i bygd þeirri er (Heggin heitir a þeim bæ er) Folkasborg heitir. þar saung prestr saa er þraandr het. þar feck Jnga sott ok fæddi sueinbarn. enn þrandr prestr vissi at Hakon konungr Suerrissun var fadir sueinsins. hann skirdi sueininn ok for med leyniliga sua at hann trudi eingum til at hallda aa nema sonum sinum .ij. ok konu sinni. þrondr prestr fostradi sueininn leyniliga. Erlendr het madr a Husabæ hann var frændi Suerris konungs af ætt Guthorms grabardz. þrandr prestr fann Erlend ok gerdu þeir þa raad vm maal sueinsins at þeir skylldu fara sem leyniligaz med hann. þa .xij. manadi var sueininn med þrondi presti. enn a odrum vetri fyrir jol byriudu þeir ferd sina austan or Borgarsyslu þrondr prestr ok Erlendr. þeir hofdu med ser konungssun ok modur hans ok fara sem leyniligaz

til Vpplanda. þeir koma jola aftan til Hamarkaupangs a Heidmork. þar voru syslumenn Birkibeinar .ij. het annarr Fridrekr slafsi enn annarr Giafalldr gauti. þeir hofdu miklar sueitir ok fiolmennar ok saatu vid mikinn otta þuiat þa voru Baglar vm oll Vpplond. Juarr byskup var þa i Hamri hann var þa sem iafnan mikill vuin ættar Suerris konungs ok allra Birkibeina. Nu þo at þeir færi leyniliga med sueininn þa vard þo byskup skiott varr vid er konungssun var þar kominn. baud þa byskup sueininum til sin vm jolin ok modur hans ok taldi frændsemi vid hann sem var. en Birkibeinum var engi trunadr a þui ok sogdu sueininn skylldu fara til þeirra þegar eftir jolin ok fundu þat til at konungssun var farmǿdr ok modir hans sua at þau mattu eigi i fiolmenni vera. enn iafnskiott sem joladaginn leid letu syslumenn taka þria hesta ok fluttu i brott sueininn ok modur hans ok huilduz eigi fyrr enn nordr vid Litlahamar. þau voru vm jolin a einum litlum bæ miok leyniliga. Enn vm jolin gerdu Birkibeinar ord yfir a þotn ok i allar bygdir þær sem i naand voru ok stefndu til sin ollum Birkibeinum sem i naand voru. þegar eftir jolin lyptu þeir ferd sinni or Hamarkaupangi ok foru til Litlahamars ok hofdu þau mædgin i brott med ser ok viku þa til Eystridala ok ætludu þadan nordr til þrondheims. J þessari ferd fengu þau mikit vaas af frostum ok sniofum ok illuidrum. þau voru stundum vti vm nætr aa skogum ok vbygdum. Eitt kuelld gerdi sua illt vedr at þau vissu eigi huar þau foru. þa toku þeir .ij. menn þa er bezst voru skidfærir at fara med sueininn het annarr þorsteinn skefla enn annarr Skerualldr skrucka. þeir fengu .ij. bændr til leidsagnar med þeim þa er kunnigt var. þeir foru sem akafligaz ok hittu til bygdarinnar ok komu a einn bæ þar sem voru vthlodur nockurar ok slǿgu þar vpp elld ok biuggu vm sueininn. siþan foru leidsogumenn aftr i mot lidinu ok komu vm midnætti til hlodunnar aftr. ok var þar hord vist þuiat hladan oll draup þegar sniorrinn braadnadi af elldinum. þotti þa flestum betra vti enn inni. eingi var onnur fæda sueinsins enn þeir bræddu snio i munn honum. þat het Nafardalr er þeir voru þaa i. þar kuomu sua miklar vfærdir at þeir fengu eigi brotid snioinn odruviss enn þeir stǿppudu nidr med spiotskǿptum sinum. enn huar sem þeir kuomu i Eystridolum þa gerdu bændr þeim enn bezsta greida ok ledu þeim reidskiota ok visudu þeim veg.

Likat Hakoni til Olafs konungs Trygguasonar.

4. Sva hafa vitrir menn sagt at þat hafi likaz verit vaas þat ok erfidi er Birkibeinar hofdu i þessi ferd med otta þeim er þeir hofdu af

sinum vuinum aadr enn þeir kæmi med konungssun til þrondheims þui vaasi ok erfidi er Olafr Trygguasun ok Aastridr modir hans fengu i sinum ferdum þa er þau flydu af Noregi austr til Suiþiodar fyrir riki Gunnhilldar konungamodur ok suna hennar. sua sem segir i Hakonarkuidu er Sturla þordarsun orti.

þa hefir i ætt
ödlingr drepit
Tryggua nids
tirar höfla
er framraads
flyia þurfti
ynglings barn
fyrir vfridi.

Erlingr steinueggr ok Philippus jarl ok hofdingiar Bagla þeir er i Tunsbergi saatu fengu niosn af Nichulaasi byskupi vm þat er þeir Erlendr af Husabæ ok þraandr prestr hofdu farit or Borgarsyslu til Vpplanda. þeim var ok sagt at i ferd med þeim var son Hakonar konungs Suerrissunar. enn er þeir spurdu þessi tiþendi þa sendu þeir aatta sueitarhofþingia til Vpplanda med miklu lidi at leita eftir sueininum ok baadu þa allann hug a leggia at þeir fengi naad honum. Ok er þeir kuomu vpp aa Heidmork voru Birkibeinar þeir er sueininum fylgdu brottu til Eystridala. spurdu Baglar at mikit lid hafdi drifit til þeirra ok med þui at þa var vedraatta hord enn færdir þungar baaru Baglar eigi traust aa at hallda eftir þeim. sneru þeir aftr af Heidmork sem Sturla segir.

Enn lofdungs
leita foru
aa Vpplond
.viij. sueitir
Bagla lids
bunir romu
ef folkuord
finna mætti.

Ok enn kuat hann.

Hafdi Kristr
vm konungs efni
huliz hialm
heilli godu
þa er allualldz
or vfridi
frægdar son
fagnandi kom.

[661] Birkibeinar sottu nordr eftir dalnum med sueininn. enn þo at hart væri vm ferdina þa kom þo mart manna til þeirra af ollum bygdum huersdagliga bædi Birkibeinar ok bondasynir or Gudbrandzdolum þeir sem sueininum villdu fylgia. .II. syslumenn komu i Eystridali. het annarr Semingr enn annarr þorbrandr suarti. voru þeir nu .xiiij. tigir manna saman ok vmfram sueinar. þeir komu nu nordr af fiallinu i bygd þa er Aal heitir i ofanverdum Gaulardal þottuz þeir þa komnir or ollum mannhaaska. Eigi mega menn nu vndraz þo at allzualldandi gud hafi framarla veitt sina miskunn þessum konungasonum Olafi Trygguasyni ok Hakoni er her er nu fra sagt ok frelsti þa af valldi sinna vuina til

sua mikillar frægdar sem hann hafdi huarntueggia skipad. annan til þess at hefia at vpphafi cristnina i Noregsvelldi enn annan til þess at styrkia hana framar enn eingi annarra Noregskonunga med enum heilaga Olafi konungi i kirkna giordum ok laga skipan ok i morgu odru vpphelldi guds kristni. sem þeim monnum var kunnigt er samtida varu vid hann ok giorla vissu hans haattu ok atferdir.

Hakon kom til Nidaros.

5. Jngi konungr var i Nidarosi med miklu lidi. hann feck niosn af þui at lid var komit austan vm fioll enn þo feck hann þat seint med sannindum spurt þuiat Birkibeinar foru tomliga ofan eftir bygdinne er þeir voru miok farmodir. Sa kuittr flo i bygdinne at konungssun væri i ferdinni enn þat kunni engi at segia huers konungs sun hann var. hugdu þat margir at vfridr mundi vera þuiat þann tima hofdu margir valldarflockar vpp hafiz bædi i Danmorku ok austr a Morkum. Jnga konungi var nu sagt at mikit lid var komit austan vm fiall ok mikil vôn at þeir hefdi konungssun med ser. enn fyrir þui at konungr hafdi engi sannindi af þeirra ferd þa let hann blaasa ollu lidi vt til litlu borgar ok sendi siþan .ij. hirdmenn vpp aa ásinn Gunnar tind ok Eyuind Saamssun. ridu þeir sem maattu skiotaz þar til er þeir komu aa aasinn. þa mættu þeir þeim monnum er syslumenn hofdu sent fyrir ser a konungs fund ok sneruz þaa allir saman aftr til konungs ok sogdu honum allt vm sina ferd at þeir hofdu med ser son Hakonar konungs frænda hans. Konungr þackadi gudi ok allir þeir er heyrdu. siþan visadi hann ollu folki aftr til bearins. enn hann sialfr ok hirdin beid til þess er þeir kuomu med sueininn. konungr tok sueininn ok kysti ok bad frænda sinn vel kominn ser ok allri hirdinni. viku þeir þa allir saman heim til bearins. Sueinninn var med konungi i godu yfirlæti ok modir hans. allir fornir Birkibeinar vrdu miok fegnir sueininum ok geingu huersdagliga at finna barnit fyrir aastar sakir vid fodurinn ok eigi sidr faudur faudvrins. Vm vaarit eftir veittu slag Baglar i þrandheimi. enn vm sumarit eftir var ofridr mikill i[1] landi med Birkibeinum ok Boglum. þa gaf Hakon jarl slagit i Biorgyn. Enn vm haustid foru þeir nordr til þrondheims Jngi konungr ok Hakon jarl ok saatu þar vm vetrinn. þa tok jarl Hakon konungssun til sin ok modur hans. jarl lagdi sua mikla stund a sueininn at hann virdi hann at ollu sem hann væri hans son ok lysti þui optliga fyrir sinum monnum at þeir Jngi konungr baadir saatu i fodurarfi þessa sueins. þenna vetr andadiz Erlingr[2] steinveggr enn Baglar

[1]) a i *Cd.* [2]) Erlendr *Cd.*

toku til konungs Philippum jarl. Vm vetrinn eftir er konungssun var þreuetr foru þeir Jngi konungr ok Hakon jarl nordan or þrondheimi med miklu lidi sudr til Biorgyniar ok þadan sudr i Vik. þa let Hakon jarl eftir i borginne fru Kristinu konu sina ok Hakon konungssun ok modur hans. þar var ok fru Kristin dottir Suerris konungs. þau voru i borginni vm sumarit þar til er Baglar komu til Biorgyniar. Birkibeinar gaafu vpp borgina fyrir Boglum med raadi þoris erchibyskups er þa var i Biorgyn. Enn er borgin var vppgefin þa tok Philippus hofþingi Bagla konungssun til sin ok var hann þria vetr med Boglum. þat var einn dag er Baglar baaru sueininn i loptsualir nockurar yfir bryggium þar sem langskip laagu fyrir. þeir mælltu til sueinsins. se langskipin konungssun. Se ek sagdi hann. Huerr aa sogdu þeir. Herra minn kuad sueinninn. Herra þinn er Philippus konungr sogdu þeir. Ecki er hann minn herra sagdi sueinninn. Hakon jarl er minn herra ok hann a skipin. þeir logu at ok mælltu. eigi mun þessi sueinn oss godr Boglum. Reidarr sendimadr var þa enn inn mesti hofdingi med Boglum ok raadsmadr med flockinum. hann kalladi til tals vid sik nockura sueitarhofþingia af raadgiofum Bagla ok mællti. ef ver skylldim storrædi med hondum hafa þa væri þat nu eitt efni i voru maali er alldri var fyrr ok ver mættim skiott allann styrk hafa vndan Birkibeinum ok allt landit mundi med oss vera. þeir spurdu huert efni þat mundi vera. Hann suarar. ver hofum her i voru valldi nu son Hakonar konungs Suerrissunar þess hofþingia er allt folk elskadi. veit ek ok at allir fornir Birkibeinar vnnu sua mikit fodur hans at þeir munu giarna þiona vilia hans afspringi ok þar lif sitt vid leggia. nu ef ver tokum hann til konungs yfir varn flock enn gefum þeim iarlsnafn er aadr heitir vǒrr konungr. eru ver ok sua viti bornir er nu erum her a stefnu at ver vitum log hins helga Olafs konungs at saa einn er rettr konungr i Noregi er konungssun er enn eigi dottursun edr systursun konunga sem ver þionum nu huorirtueggiv Birkibeinar ok Baglar. þætti mer þat vera vorum hofþingia mest sæmd at hann hefdi sina gæzslu bædi yfir konunginum ok rikinu. þætti mer þa sem hann væri bædi konungr ok jarl yfir rikinu i Noregi. Raadgiafar Bagla þeir er a stefnunni voru sogdu
[663] sumir at þetta væri hofudraad enn sumir kuodu ser vfallit at taka konungsnafn af þeim hofþingia er med þeirra styrk ok trausti hafdi aadr konungsnafn feingit. enn þat var þo mest efni at Baglar þordu eigi vpp at kueda fyrir þui at þeir hugdu at konungr þeirra mundi þeim verda storliga reidr. þenna tima fengu Baglar vissu af þui at Hakon jarl var sunnan aa leid ok hann mundi skiott koma til biarins

enn Baglar villdu fyrir eingan mun bida hans. biugguz þeir i brott af skyndingu. þa geck þorir erchibyskup til herra Philippus ok bad hann fa ser konungssun. giordi hann þat eftir beidni erchibyskups. tok hann þa konungssun i sina gæzslu ok var med honum þar til er jarl kom austan. Hakon jarl tok gladliga vid sueininum ok þackadi gudi at hann var kominn or valldi Bagla heill ok sagdi at hann skylldi eigi vid hann skilia. ok for þa sueinninn til jarls ok modir hans ok voru med honum siþan huart sem hann var i kaupstodum edr aa skipum.

Fra ordum sueinsins Hakonar.

6. þenna vetr enn næsta eftir er sueinninn var a fiorda vetr. þat kolludu menn inn illa vetr enn Birkibeinar kolludu Seleyiauetr þuiat þeir laagu i Seleyium leingi vm haustid. þa var konungssun med jarli. hann hafdi þa Olafssudina. hon var eitt rum ok .xxx. þa voru sua mikil frost at fraus allann dryckinn ok sua var smiorit hart at eigi maatti klina braudit fyrir konungssun. enn hann villdi iafnan frammi vera med hirdinni þuiat allir voru vel vid hann. þeir allir bezst er elldzstir voru. Jarl gaf konungssyni flurbraud bakat þykt ok blautt sua at vefia maatti saman. konungssun stod fyrir hirdinne ok var miok kallt. hann sa at adrir bitu annan bita af braudi enn annan af smiori. hann tok smiorit ok vafdi i braudinu ok mællti. bindum ver nu smiorit Birkibeinar. Enn allir logu at honum er heyrdu. vard þat ord sua frægt i herinum at allir hofdu þat ordtak. bindum ver nu smiorit Birkibeinar sua bydr konungssun. Sueinninn var miok sprækr þo litill væri voxtrinn ok alldrinn. var hann roskinn miok i ordum ok hlægimaalugr sua at jarl ok allir adrir þeir sem heyrdu hofdu opt gaman at hlægiligum ordum hans. optliga toku Birkibeinar hann .ij. senn annarr i hofud enn annarr i fætr ok togudu hann milli sin til gamans ok quoduz draga hann til munar ok mælltu þui sua at þeim þotti hann of seint vaxa.

Sætt Birkibeina ok Bagla. capitulum.

7. þa er Hakon konungssun var .viij. vetra gamall let jarl setia hann til bokar. ok er hann hafdi at naami verit vm stund spurdi jarl. huat nemr þu Hakon. Ek nem saung minn herra sagdi hann. Jarl suarar. eigi skalltu saung nema þu skallt huarki vera byskup ne prestr. Mikla elsku hafdi jarl a konungssyni ok sua fru Kristin. enn þo var sua hennar skaplyndi sem flestra kuenna at stundum mællti hon miukt til hans enn stundum med brædiyrdum er hon var reid ok kuez eigi vita huers sun hann var. Ok er jarl heyrdi mællti hann. eigi skalltu sua tala. þat vita

allir menn at ver sitium i faudurleifd hans. þetta mællti hann optliga ollum monnum aheyrondum. Birkibeinar ok Baglar sættuz i Huitingseyium eftir Seleyiauetr[1] um sumarit. Er þeir voru saattir ok fridr vordinn i landi ollu hafdi Hakon jarl vm leitaz vid vini sina at hann villdi laata taka sik til konungs yfir þridiungi landz enn Jngi konungr setti þar fyrir þuert nei. Eftir þetta hof jarl annan veg sin raad. hann aatti skilgetinn sun er het jungherra Knutr enn konungr atti frillusun er Guthormr het. jarlinn bad at þeir konungr gerdi þau einkamaal sin i milli at sa þeirra er leingr lifdi skylldi taka allt riki eftir annan ef hann ætti eigi skilgetinn son. enn sa skilfeinginn[2] arfi þeirra er eptir þa lifdi baada skylldi eiga allann Noreg ok allan arf annann. þessum einkamaalum var lyst aa Eyrarþingi sua at vid voru þrir byskupar þorir erchibyskup Eirekr erchibyskup Nichulas Martein lydbyskupar ok mikill fioldi annarra manna. þessi einkamaal voru stadfest med innsiglum konungs ok jarls ok byskupanna.

Fra Helga ok konungssyni.

8. Hakon konungssun var med jarli þa sem iafnan. enn dag þann er þingit var feck sueinninn leyfi at fara yfir til Backa til Aastridar sifkonu sinnar. hann kom heim vm kuelldit eftir mat. Sa madr var i hird jarls er het Helgi huassi forn Birkibeinn. hann hafdi verit hirdmadr Suerris konungs. Helgi elskadi miok sueininn ok vandiz sueinninn iafnliga at vera hia honum. hann geck enn til Helga at skemta ser. Helgi hratt honum fra ser ok bad hann brott fara. sueinninn mællti. hui ertu reidr nu Helgi minn. Hann hratt honum annat sinn fra ser. sueinninn mællti enn med sama hætti sem fyrr. Helgi var nockut stirdlundadr. hann mællti. burtu nu sagdi hann þuiat i dag var dæmdr af þer fodurarfrinn ok þui hirdi ek ecki vm þik. Sueinninn suarar. huar var þat gert edr huerir gerdu þat. þat var gert a Eyrarþingi segir Helgi enn þeir brædr gerdu þat Jngi konungr ok Hakon jarl. Sueinninn suarar sem vitr vaxinn madr. ver eigi reidr Helgi ok gef eigi gaum at sliku þuiat vant er at sia at sia domr halldiz þuiat þar var eingi minn vmbodsmadr at suara af minni hendi. Helgi sa til sueinsins ok mællti. huerr er þinn vmbodsmadr. Hann suarar. gud ok hinn helgi Olafr konungr þeim hefir ek feingit mitt maal i hendr ok vmbod at þeir siai mer lut til handa vm landzskipti ok alla adra hamingiu. þetta heyrdu allir þeir er vid voru ok fanz ollum mikit vm. Helgi tok sueininn til sin blidliga ok kysti hann ok mællti. tala heill konungssun. betr er slikt mællt enn eigi. þetta var skiott sagt

[1]) Seliuuetr *Cd.* [2]) skilfein *Cd.*

Jnga konungi ok hafdi hann faatt vm enn fru Kristin vard miok reid ok mællti hart vid sueininn. Jarl for bratt eftir þingit sudr til Biorgyniar ok konungssun med honum. Allir fornir Birkibeinar elskudu þui meirr sueininn sem þeir sa at vit hans ok afl tok at vaxa ok af þui var fru Kristin nockuru stirdari til sueinsins enn aadr hafdi hon verit enn jarl hellt hinu sama fram.

Suik Hida.

9. [663] Hidi het madr hann var brodir Sigurdar skialga. þeir þionudu baadir Suerri konungi lengi. Enn þa er Philippus Bagla konungr feck fru Kristinar dottur Suerris konungs þa for Hidi nordr med henne ok var med henni medan hon lifdi. eftir andlaat hennar for hann aftr til Hakonar jarls. Hann var þenna tima med jarli. Hidi vard varr vid at fru Kristin var nockut moti skapi til konungssunar ok hugdi hann at jarl hefdi slikt skaplyndi. Hidi hof vpp rædu sina einnhuern dag fyrir jarli med þeim hætti. her er sueinn saa` med ydr er kalladr er son Hakonar konungs ok kann vera ef hann vex vpp her at margir menn elski hann bædi fyrir faudur ok faudurfaudur ok mun ydrum syni eigi auduellt at stiga til rikis eftir ydr ef hann stendr i moti. nu veit ek enn ef sua væri vtanlandz vid vaxit þa mundi þat raad fyrir gert at eigi þyrfti at rædaz landzhofþingi vm sitt afspringi ok mundi sueinn þessi vera sendr i onnur lond til þeirra hofþingia er ein(g)a vinaattu ætti honum at giallda ok mundi hann þa annathuart meiddr edr sua illa settr at hann þurfti eigi at hrædaz. enn ef þer vilit þa biodumz ek til þessar ferdar ok mun ek þa sua syst faa at ydr liki. Jarl hafdi fyst faatt vm enn fru Kristin suarar nockurum ordum. enn er jarl hafdi þagat vm stund tok hann sua til ordz. eigi mun gud vilia at ek kaupi sua riki minum syni at ek fyrirkoma þess mannz syni ok sonarsyni er ek ætti bezst at giallda. þessa rædu sagdi jarl faam monnum enn alldri vard honum iafnvel til Hida.

Andlaat Hakonar jarls.

10. þa var Hakon konungssun .x. vetra er Hakon jarl feck sott þa er hann leiddi til bana. leet hann sueininn iafnan vera hia ser ok þeim sinnum sem hann sat vpp let jarl hann mataz med ser. ok faa menn kendi jarl sidarr i sott sinni enn sueininn adr hann andadiz. Enn vm vorit eftir andlaat jarls kom Jngi konungr sudr til Biorgyniar nordan or þrondheimi. ok er hann kom til bearins for Hakon konungssun þegar til Jnga konungs ok var med honum iafnan siþan i godu yfirlæti. þeir voru baadir i skola saman Hakon konungssun ok Guthormr sun Jnga

konungs. vrdu þeir margir ymissir atburdir vm þeirra athæfi ok bernsku þeir er minniligir mundi þickia ef ritadir væri. Guthormr var iafnan braadari i sinu skaplyndi enn Hakon var faalatari ok þockasælli af flestum monnum. konungrinn hellt þa iafna at klædum ok ollum odrum lutum. þat var eitt sinn at Jngi konungr var siukr. var þa nær honum staddr Skuli brodir hans ok margir adrir hirdmenn ok voru miok ræddir vm sottarfar hans huersu skipaz mundi. enn fyrir þui ath oll stiorn hirdarinnar var þar sem Skuli var brodir konungs næst konunginum þa kalladi hann til sin þa menn er gofgazstir voru ok þar voru vid staddir Gregorius Jonssun Eyuindr prestz magr Juarr bondi Dagfinnr bondi. Skuli hőf tal sitt a þessa leid. þer hafit heyrt sagdi hann sagt af sottarfari konungsins brodur mins at megin hans er litid ok minna enn varr vili væri til. ok ef gud kallar fra oss vőrn aastuin þa þurfum ver heilla raada huern ver skulum til konungs taka eftir hann. þa suarar Dagfinnr bondi. huer efni eru til. Skuli suarar. þer vitid þat sialfir at her er fyst sun Jnga konungs er vel er til fallinn eftir fodur sinn. þa eru vit samfedri brædr baadir skilfeingnir ok viti þer huersu lőg mæla þar vm. þa er Hakon sun Hakonar Suerrissonar. enn i Gautlandi austr er Knutr son Hakonar jarls ok er hann logliga til kominn eftir sinn fedr. enn þo vænti ek þess at flestir þeir er þionat hafa Jnga konungi at helldz vili þiona hans syni. þeir toludu þetta vm rijd ok lagdi huerr til slikt er likadi. Eyuindr hafdi færst vm. þeir spurdu hui hann var sua faataladr. Hann suarar. þui tala ek faatt vm at ek var eigi fyrr spurdr en þo litz mer vndarligt at þer vitrir menn efiz i sua miok vm þetta maal er sua liost liggr fyrir augum huerium manni þeim er satt vilia segia at son Hakonar konungs. Suerrissonar er einn rettkominn til allz Noregs eptir fedr sinn enn eigi þu Skuli ne brodurson þinn ok eigi sun Hakonar jarls eftir fedr sinn. ok ef þeir badir brædr lifdi Hakon jarl ok Jngi konungr þann dag er Hakon sun Hakonar konungs væri fulltida þa mætti hann ganga til ok krefia (þa) arfs ok or haasæti enn setiaz sialfr i stadinn. Ok er Eyuindr hafdi veittan þenna orskurd þa vrdu eingir til motmæla þeir er inni voru ok fell þessi ræda þar nidr at sinni. Konunginum batnadi af sottinni ok vard alheill.

Raadager(d) hirdmanna vid Hakon konung.

11. Jngi konungr vard missaattr vid þrændi fyrir þat er þeir helldu leidangrom fyrir honum ok odrum vtvinnum. Konungr bardiz vid þa a Runa[1] þingi. sem ritad er i sogu hans. enn et næsta sumar eftir andlaat

[1]) *Saaledes Cd. som det synes.*

Hakonar jarls for Jngi konungr sudr til Biorgyniar ok tok vndir sik allt riki þat er Hakon jarl hafdi fyrir raadit. Konungr stefndi til sin ollum lendum monnum sunnan or landi ok for nordr til þrondheims med miklu lidi. þar voru þa med konungi allir sue(i)tarhofþingiar Birkibeina. Enn er konungr kom til þrondheims hellt (hann) her þessum ollum a hendr Jnnþrændum ok fann þa inn i Vaagsbru. þeir sættuz þar. þetta var kallat Vǒgsbruar sumar. Enn er konungr er vt aftr kominn til þrondheims i Nidarǒs þa gengu frændr Hakonar konungssunar til Jnga konungs ok beiddu at hann skylldi fa þeim konungssun ok þar med leen nockut þat er hann mætti hallda sik vid ok frændr sina. Konungr spurdi huers þeir beiddiz. þeir suarudu at þeir beidduz Jamtalandz þuiat þat vann Suerrir konungr faudurfadir hans med sinu suerdi vndir Noregs konungs riki. Konungrinn sa til þeirra reiduliga ok mællti. sua storum er Noregr nu brytiadr aadr austan af Bauglum at eigi munum ver faa honum sua stor leen ok ecki fæ ek skipt landi vidara enn nu er. þeir baadu þa konunginn fa honum eina skipreidu edr tuær. Konungr suarar sua. ecki leen veiti ek honum þuiat hann er sua vel halldinn med oss at sua bunu at hann skortir ecki. Gengu þeir i brott vid sua buit ok vndu nu verr vid sinn lut enn aadr. Faam dogum sidar hittu þeir konungssun frændr hans ok heimtu hann aa tal vid sik fyrir sunnan Korsskirkiu i kaupangi. þeir hofu sua sina rædu. litid þickir [664] oss konungssun sem Jngi konungr vili midla ydr af Noregi ok sitr hann nu i ollu þui riki er þinn faudurfadir vann. suima þeir nu margir i fullsælu ok þinum faudurarfi er til eingis eru komnir enn frændr þinir fara sem vtlaga af ollu godu þui sem þer ættid. nu er þat vort raad at ver laupimz a brott med ydr ok safnim lidi. þui at ver heyrum nu marga forna Birkibeina vm ræda at minna gott þickiaz fa enn til hafa þionat. spyrium ver ok slikt et sama austan fra Bǒglum at þeir mundu nu skiott snuaz ef þeir fengi nockurn þann er fyrir villdi bindaz. Konungssun hlyddi ok suarar engu. Andrés skialldarband tok þa til orda ok mællti sua. nu vilium ver frændr konungssun hafa þik i brott med oss fra konunginum ok mun eigi langt lida aadr enn adrir munu bidia þik sæmdarinnar eigi sidr enn nu þarf þu at bidia adra. Slikt sama mællti huerr at odrum þeirra frænda. Konungssun suarar. miok er ek bernskr vndir slikt storrædi at ganga. væri þat ok eigi sannligt at ek berdumz a moti Birkibeinum þui at þat veit ek sannliga at þat er mikill fioldi af Birkibeinum at eigi skiliaz fra Jnga konungi ok er þat vraadligt at etia þeim saman er allir ætti eins skialldar at vera. vil ek helldr þess bida at gud gefi mer slikt af minni faudurleifd

sem hans er milldi ok miskunn til huern tima er þat kemr fram. ok er þess eingi vaan at ek reisi nockurn herflock i Noregi at sua bunu. Slitu sua rædunni.

Andlaat Jnga konungs.

12. þa er lidnir voru fra andlaati Hakonar jarls .ij. vetr ok enn þridi var kominn ok er a þann leid feck Jngi konungr sott ok for ecki miok skiott i fystunni. let konungr iafnan Hakon konungssun hia ser vera þuiat hann hafdi opt skemtan af hans ordum. sueinninn var miok gamansamr ok hlægiordr. Nichulaas het madr hann var drottseti konungs hann var kaatr madr ok gamansamr. konungr hafdi hann hia ser vm daga ok let þa vid talaz ok konungssun ok hendi konungr ser gaman at ordum þeirra þotti þat lettir sott sinni. Konungrinn la lengi ok sua sem aa leid sottina minkadi storum megin hans. Skuli brodir hans sat yfir honum. vinir konungs ok hirdin toludu sin i milli at konungr skylldi fa þeim hirdstiora þann er þeim væri styrkr at ok kom þat asamt med þeim at Skuli konungs brodir væri bezst til fallinn. Ok er konungr þottiz finna at megn hans var litid ok sua at hann mundi eigi mega stiorna rikinu þa gerdi hann eftir vilia frænda sinna ok vina ok leiddi þa Skula brodur sinn til sætis ok gaf honum jarlsnafn. tok hann þa vid allri hirdstiorn enn litlu sidar andadiz Jngi konungr. þat var inn .ix. kal. maij.

Raadagerd vm konungskior.

13. þa var Hakon konungssun .xiij. vetra er Jngi konungr andadiz enn Guthormr sun Jnga konungs .xi. vetra. þa voru aattar hirdstefnur ok talat vm konungstekiu ok syndiz þat misiafnt. sneruz þa þeir menn saman sem adr hofdu þionat Sucrri konungi ok þar med mestr luti hirdarinnar ok kom þat asamt med þeim at þeir villdu taka til konungs Hakon sun Hakonar konungs. enn Skuli jarl ok hans frændr villdu at til konungs væri tekinn Guthormr sun Jnga konungs. þeir voru enn sumir vinir jarls at þui fylgdu at Skuli væri nerkomnazstr konungdominum er hann var skilgetinn brodir konungs ok ætti arf at taka eftir konung bædi land ok lausaféé. enn þo at þetta væri eigi haatt talat þa for þo hærra ok hærra ok kom i fiolmæli vm sidir. þar næst voru aattar at þingstefnur ok gestastefnur. var her vm enn mesti sueitardrattr. enn jarl villdi ecki miok koma a stefnur þuiat hann vissi vilia Birkibeina. þa komu bændr af herudum bædi Vtþrændir ok Jnnþrændir ok sogdu sua flestir ellri menn fyrir sik ok sina sonu þa er heima saatu at þeir villdu þann til konungs taka er konungborinn væri at

faderni allt til heidni sua at ekki kuennkne hefdi i milli komit. þeir voru ok margir af bændum er fylgdu Skula ok Guthormi Jngasyni. Enn Guthormr erchibyskup var farinn nordr a Halogaland. Skuli jarl hafdi þat i sinu maali at hann villdi bida erchibyskups ef hann kæmi til nordan ok hofdu Birkibeinar þat fyrir satt at hann villdi at erchibyskup yrdi berr at þui at jarl villdi at fram gengi. þeir voru ok sumir korsbrædr ok nockurir lærdir menn at giarna villdu fyrirkoma ætt Suerris konungs ef þeir mætti ok þiona helldr odrum konungum. Enn þa er jarl kom a hirdstefnur kuez hann giarna villdu gera raad med hirdinne enn þo droz þat sua at þat vard at engu. Enn er hirdin sa at sua miok var vndan dregit þa letu þeir einn dag blasa til hirdstefnu i hallina ok gengu siþan til jarls ok baadu hann ganga a stefnuna. Ok er jarl kom þa stod vpp Vegardr or Veradal ok mællti eptir þui sem aull hirdin hafdi aadr raad fyrir gert. herra jarl sagdi hann ver vilium eigi lengr hafa vndandraatt i þessu maali vm konungstekiuna. vilium ver hafa þenna morgin þing i konungsgardi ok at þer jarl takit vid Hakoni konungssyni ok setid hann i haasæti hia ydr ok kalli allir Hakon konungsefni þar til er Eyraþing er aatt. enn ef þer vilit eigi þetta þa drögum ver vt skip vör i myrgin ok forum i brott ok sudr til Biorgyniar til þeirrar hirdar er þar er ok stefnum þa þing vm oll Gulaþingslög ok tokum hann þar til konungs ok leggium fyrr hans maal ok vört a guds valld ok ens helga Olafs konungs. Enn er jarl saa at hirdin var sua fastraadin i þessu at þeir letu ser ecki annat lika ok eingann veg draga fyrir ser þa sagdi hann at sua skylldi vera sem þeim likadi. Eftir þessa hirdstefnu kalladi jarl a tal vid sik alla sina vini lærda menn ok leikmenn ok voru þeir allann daginn ok alla naattina a eintali enn ecki vrdu menn vissir af raadagiord þeirra. Vm myrgininn eftir letu hirdstiorar blaasa til þings ollu folki vppi i konungsgardi ok let jarl gera þar haasæti fyrir sunnan Nichuláskirkiu. stod þa Vegardr vpp ok mællti af þui sama efni sem talat var a þingstefnu fyrra dag. Eftir þat stod vpp Gregorius Jonssun hann var lendr madr ok mællti. ver hugdum þat segir hann at þat skylldi eigi gera med sua braadum athlaupum. væri raadligra at bedit væri erchibyskups ok sua væri hingat stefnt [665] audrum byskupum ok ollum enum vitruzstum monnum i landinu ok væri þeirra[1] raad vid slik storrædi hofd. þa suarar Aunundr merkismadr. eigi mun oss Birkibeinum hæfa at bida langrædu byskupanna at þessu maali þui at litt munu þeir fylgia logum ens helga Olafs konungs edr landzins þurft vm þetta maal þegar nockurr aa lut i af Suerris ætt.

[1]) þetta *Cd.*

þa er annar lutr i þessu mali er ollum er kunnigr at Baglar sitia i Vik austr med mikinn her ok kallaz hafa konung yfir ser ok ef þeir verda þess varir at ver sitium her haufutlausir ok þo eigi saattir vaar a milli þa mun þeirra eigi langt at bida ok munu margir leikinn[1] styrkia a hendr oss enn lærdir menn eru litlir varir vinir ok hofum þa eingann annan til enn fylgia oss sialfir medan gud vill styrkia oss.

Hakon tekinn til konungs.

14. Eftir þat nefndu þeir .xij. menn af þinginu at ganga þagat sem konungssun var. enn hann var þa i skola vppi vid Kristzkirkiu. geingu þeir inn i skolann. sa er fyrir þeim var mællti þessum ordum til konungssunar. allir Birkibeinar ok bændr ok bæiarmenn þeir sem her eru staddir senda ydr konungssun kuediu guds ok sina. sitia þeir nu i konungsgardi ok bida yduar. þeir taka i hond sueininum ok hofdu med ser. Ok er þeir geingu a þingit med konungssyni þangat sem jarl var ok sat a stoli fyrir ok kuez ei sua bradliga mega setia hann i haasætid. þuiat þeir eru margir segir hann at eigi þickiaz sannfrodir vm þat huart hann er sannr sunr Hakonar konungs edr eigi. þa var suarat af hendi konungssunar. þann fyrsta vetr er sueinninn kom til Jnga konungs tok hann vid honum sem vid saunnum sinum frænda. hann hafdi alldri efa aa at hann var sun Hakonar konungs Suerrissunar. slikt sama gerdi ok Hakon jarl. ok iafnan medan þeir lifdu baadir konungr ok jarl þa syndu þeir þat i sinu yfirlæti at hann var sannr sonr Hakonar konungs. mun þetta vera komit af rotum ok raadum þeim sem nu hafa verit vm hridir ok af fornum fiandskap þeirra er fyrirkoma villdu konungaættinni her i Noregi enn þa fram draga er ecki eru til komnir. Eftir þetta stodu vpp frændr konungssunar ok þeir adrir sem her var mest kunnigt af ok sogdu at þeir villdu gladliga ganga til skirslu fyrir sueininn helldr enn hann misti sina fodurleifd.

Fra Jngu konungsmodur.

15. þeir geingu nu af þinginu enn Jnga modir konungssunar for til Petrskirkiu ok fastadi til iarns sem sidr er til. enn medan þetta var þa skorti eigi naattstefnur vid jarl af nockurum korsbrædrum ok enn fleirum lærdum monnum er moti stodu konungssyni. Enn þa er iarnit skylldi bera var þui i brott skotid ok vissi eingi huar komit var. sumir korsbrædr sogdu at þeir þyrdi eigi at lata iarn bera fyrr enn erchibyskup kæmi. Enn er hirdstiorar saa ok Birkibeinar huersu for þa helldu þeir

[1]) r. leikmenn þa (?)

fram eigi at sidr sinu maali ok sendu menn vm oll þrændalôg ok stefndu Eyraþing at vera skylldi a haalfs manadar fresti. þeir nefndu ok menn til at fylgia konungssyni huern dag ok kolludu hann æ konungsefni sitt ok letu hann sitia i hasæti hia jarli þo honum væri þat eigi at skapi.

Raadagerdir.

16. þa er þetta var tidenda er nu var fra sagt kom sunnan or landi Dagfinnr lôgmadr ok stallari konungs. hann hafdi bref af Haauardi byskupsefni i Biorgyn ok fra lendum monnum i Gulaþingslogum. þa er Dagfinnr var nykominn til bæiarins var blasit til hirdstefnu ok voru þar bref vpp lesin þau er þetta stod aa. ver hofum spurt frafall mins herra Jnga konungs. var þat miklum mun fyrr enn vaarr vili stod til ef ver mættim raada. sua hofum ver ok heyrt getid at nockut leikr a tueim tungum huerr i konungs stad skal koma. ok er þat vndarligt er vitrir menn sem þer erut skolut vera tuidrægir vm þat er ver hugdum at ollum skylldi audsynt vera. segium ver þui sua at eingan vitum ver tilfallinn konungs nafn at bera nema Hakon Hakonarsun þuiat hans ætt hefir iafnan fyrir Noregi raadit madr eftir mann. nu vilium ver at þer vitid sannliga vorn vilia vm þetta maal at ver munum eingum konungi þena nema honum ok sialfa oss ok allt þat er ver eigum fram leggia fyrir hans sakir ok hann veria ok hans fodurleifd. enn huern annan sem þer takit þa skulum ver i moti þeim vera bædi lidsmenn ok allir adrir þeir sem Gulaþingslaug hallda. enn ef þer þrændir vilit nockut þa menn fram draga er ydrir frændr eru edr fostbrædr þott þeir eigi nockura frændsemi edr ættartolu til konunga ok skolu sua huerir sinum fostbrædrum fylgia þa kann vera at margr verdi neskonungrinn. enn ver hugdum þat þo at nockurir væri adrir tuirædir vm konungstekiuna þa skylldu þeir þo vera einardir þrændir ok sua væntu ver at se huat sem huergi segir. Dagfinnr bondi ok Roarr konungs frændi kunna ad segia ydr allan vorn vilia vm þetta maal ok þeir menn adrir er brefum vorum fylgia. Enn er brefit var lesit stod vpp Dagfinnr bondi ok taladi morgum ordum vm sama erendi ok lauk sua. ef eigi verdr Hakon skiott til konungs tekinn þa vilium ver Birkibeinar fylgia honum sudr til Biorgyniar ok hofum þetta erendi af hendi allra Gulaþingsmanna. þa vard romr mikill sem fyrr af ollum Birkibeinum ok sogdu ath ecki skylldi annat fram ganga enn þetta huat sem huergi lagdi til. ok lauk sua þeirri stefnu. Ok er þetta er tiþenda þa for þingbod vm herudin ok sua raad fyrir gert at sem flestir skylldi til sækia.

Hakoni gefit konungs nafn.

17. þann dag er Eyraþing var stefnt kom til bearins fioldi bonda af heradinu sua sem sidr er til þa er konung skal taka. var blasit eftir fornri skipan vt aa Eyrar ollu folki. þa voru menn giorfir til korsbrædra at vt skylldi bera skrin ens heilaga Olafs konungs. ok er menn komu til kirkiunnar þa var hon i laasi. enn klockarar sogdu sua at korsbrædr laugdu huerium manni bann vid er vpp [666] bryti kirkiuna ok vt tæki skrinit. Ok er þetta spurdiz a þingit þa var þat raads tekit at Hakoni var gefit konungs nafn eftir rettum sidum ok gerdi þat sa madr er Skerualldr het or Gaulardal. ok var honum dæmt land ok þegnar ok iattudu allir þrændir honum allri rettri hlydni ok lydskylldu sua fullkomliga sem bædi hefdi hann suarit þeim eid (ok þeir honum) ok sleit sua þingit. Annan dag eftir var blaasit til hirdstefuu. komu þagat lendir menn ok hirdin oll ok soru þeim eida badum konungi ok Skula ok gerduz suerdtakarar huerr med slikum nafnbotum sem aadr hafdi haft med Jnga konungi.

Vidreign manna Hakonar konungs.

18. Braatt eftir þetta biugguz þeir Hakon konungr ok Skuli jarl sudr til Biorgyniar ok hofdu baadir eina tuitugsessu enn Eilifr kapalin styrdi Gestaskutunni. Asolfr frændi jarls hafdi et þridia skip var þat .xviij. sessa. Enn er or var lagt bænum þa var jarl eftir enn konungrinn for med skipinu. vedr var aa litid ok logdu þeir at vid Hattarhamar. þa deildu þeir vm lægi Eilifr ok Asolfr. hann hafdi marga menn med ser enn gestir villdu þrongua Asolfi or læginu enn hann hafdi komit nockuru fyrri. ok geingu þa fyst aarar ok forkar. siþan toku huorirtueggiu til vopna sinna ok vard hord suipan vm rijd þuiat skipin laagu iafnfram. Enn er konungsskipit rendi at þa sa þeir at suerdum var brugdit aa hinum skipunum. konungrinn kalladi a þann er styrdi bad hann stefna beint i milli skipanna ok roa sem mest maatti kuat sua skiotaz skilia mega med þeim. Enn er konungsskipit rendi milli skipanna þa skilduz þau ok maattu huorigir odrum mein gera. þar vrdu margir menn saarir a huor(u)tueggia skipinu. Siþan kalladi konungr þa a land vpp ok sætti þa. kom jarl nu innan or bænum ok sigldu eftir þat vt or bænum. þeim byriadi vel sudr til Biorgyniar. þeir logdu at vm kuelldit vid Hegranes. Vm morgininn i dagan kom til þeirra Dagfinnr bondi or bænum ok sagdi at bref hafdi komit nordan fra korsbrædrum til byskupsefnis ok korsbrædra at þeir skylldu einga tign veita Hakoni konungi. sagdi Dagfinnr at þeir þottuz vid vanda vm komnir þuiat þeir

villdu eigi fa reidi erchibyskups ok korsbrædra enn annari hendi kuaduz þeir vilia veita konungi lydni ok alla sæmd þa er þeir mætti. Jarl suarar her fá vm ok kuat þa litlu varda mundu huart þeir gerdi helldr. Dagfinnr suarar. ef þeir fara med sliku her fram sem þeir hofu i þrondheimi þa mun braatt af þuaz oll su sæmd sem konunginum heyrir til. þa mællti konungr. þu Dagfinnr bondi far inn til bearins ok seg sua korsbrædrum at ek vænti af þeim einna manna bezst þeirra er i eru landinu. enn ef þeir gera odruviss þa skal eigi langt til at þeir skulu vita huart oss likar vel edr illa. Dagfinnr reri þa inn til beiar ok segir korsbrædrum ord konungs ok sua huat jarl mællti.

Radagerdir S(kula).

19. Korsbrædr segia sua at þeir villdu giarna konungi alla sæmd gera kuoduz eigi sua skylldu kaupa vingan erkibyskups edr korsbrædra or þrondheimi at tyna þar i mot konungs vingan. Siþan reri konungr inn til beiar ok var ringt[1] vm allan stadinn. enn lærdir menn geingu sem sæmiligaz i mot konungi. þangat var stefnt ollum lendum monnum ok hirdstiorum þeim er i Gulaþingslogum voru ok nefndir menn or herudum ok settr stefnudagr a Seliumanna vokudag at allir skylldu til Biorgyniar. Enn medan þessa var bedit voru þeir i bænum konungr ok jarl. Konungrinn var vngr ok fyrir bernsku sakir sinnar gaadi hann meirr leiks enn landraada. enn jarl var allar þessar stundir i raadagiordum vid sina vine ok sendi bref bædi i Suiavelldi ok sudr ok nordr i landit. var þat flestum monnum vkunnigt huat a þeim var ok faa voru konunginum synd. þa voru menn sendir austr i Vik til Philippus Bagla konungs. leitadi jarl þangat vinaattu ok felagskapar. Enn er vinir konungs kærdu þetta fyrir honum at slik vmleitan væri grunsamlig at leita þangat vinaattu sem iafnan hafdi fiandskapr verit. þa suarar konungr at Skuli jarl var sua vitr madr at hann mundi sia kunna vine ser til handa. ætla ek mer þat meinlaust at hann eigi ser marga vini þuiat hann mun vel hallda vôr einkamaal af sinni hendi ætla ek ok eigi fyrr þau at brigda.

Fra Hakoni konungi ok hans monnum.

20. Skuli jarl let gera bref vestr vm haf til Jons jarls i Orkneyium ok var þar fyrir konungs innsigli ok vissi konungr eigi til þess ok eigi huat aa var brefunum. sa madr for med brefunum er Josteinn þomb het. hann var gestr. Ok þa er brefin komu til hafs vrdu menn varir vid a skipum konungs ok gerdu ord inn til beiar til Juars bodda ok

[1]) ringn *Cd.*

Dagfinnz bonda raadgiafa konungs ok sogdu þat konungs jnsigli var fyrir brefum þeim er Josteinn for med. Juarr geck þa til konungs ok spurdi ef hann vissi nockut til þeirra brefa. konungr kuez eigi vita. Juarr sagdi betr vera at konungr vissi þau bref ok sei er med konungs insigli voru send i onnur lond. Konungrinn gerdi þa menn til Herdluvers eftir brefum. Jarlinn vard þessa varr gerdi hann þegar menn sina a odru skipe. vrdu þeir skiotari ok naadu brefum adr konungsmenn komu til. ok þegar sem þeir komu inn til beiarins þa let jarl blaasa til hirdstefnu ok hafdi miklar kærslur aa Juar ok adra konungs raadgiafa sagdi at þeir villdi koma sundrþycki milli konungs ok sin. enn mistryggia jarl i sinum raadum. þa stod vpp Gregorius Jonssun frændi jarls ok þa enn litill vin konungs. hann mællti akafliga til Juars bodda med þessum ordum. ek var med þeim monnum i tali er fyrst sôru eida konungi ok jarli til trunadar ok hugdu ver at allt skylldi eitt vera. enn nu vill einn prestr spilla voru samþycki allra Birkibeina ok skal þat alldri hlyda. tokum hann ok refsum honum fyrst sua at allir siai vid siþan. Eftir þat liop vpp mikill fioldi frænda Skula jarls ok vina ok kuoduz skylldu rifa i sundr kuikann Juar bodda. Juarr stod vpp ok beiddi ser hliods ok feck ecki. þa lupu fram fyrir hann vinir konungs ok vordu hann sua hann sakadi ecki ok var þa kurr mikill af hirdinni. Siþan stod konungr vpp ok mællti. ek kann faatt tala enn þo vil ek þess bidia at þer hlydit Juari fostrfedr minum ok suarit siþan sem ydr likar. Roarr konungs frændi sagdi at sua skylldi vera vist.

Fra ordum Juars.

21. Eftir þetta tekr Juarr til ordz. þat er fornum Birkibeinum kunnigt [667] sagdi hann at ek kom þat vaar til Suerris konungs aadr enn barizst væri vid Strindsio. hafdi ek af konungi gott yfirlæti medan hann lifdi ok ek þionadi honum sua at vm sidir vissa ek flest oll leyndarraad med honum. ok þa er hann hafdi hia ser raad sitt ok ena æzstu raadgiafa sina þa var ek eigi vti byrgdr ok mundi hann eigi sua gert hafa ef hann hefdi mik reynt at nockurum falsara edr vdygdarmanni. slikt sama gerdi Hakon konungr sun hans ok þann sama haatt hafdi Guthormr konungr siþan. ok er þeir toku riki Jngi konungr ok Hakon jarl þa gerdu þeir med sama hætti ok þui framar þo at mer væri i moti skapi at þeir letu mik hafa brefagerdir ok var ek iafnan vm þat ræddr at minir vuinir mætti þat nockut til finna er mer stædi haaski af þuiat þa var sem nu at eigi skorti ôfundarmenn þa er mer villdu fyrirkoma. ok þui vil ek skiota minu maali til allra manna vitnis er

nu eru her. at alldri vard þui enn aa mik komit er til fals edr flærdar væri vid minn hofþingia. enn ek veit sialfr sauk mina. þessi enn vngi konungr vaarr er bernskr ok þarf i helldra lagi heilla raadgiafa ok tryggra naavistarmanna þuiat þeir sitia ærit nær er þa villdi fra honum spenia er honum væri hollir ok heilraadir ok mætti þeir i sialfrædi vm leika at skipa hans maali sem þeim likadi. nu med þui at þessi min sauk er sua mikils verd at ek se makligr at vera rifinn kuikr i sundr sem þu sagdir Gregorius Jonssun ok þu Paall flida fyrir þat er ek bad konung sia bref sin þau sem send voru i onnur lond med hans innsigli þa skal eigi optar þurfa þess þuiat ek skal mik skilia brott or konungsgardi ok ecki spilla þeirra samþycki konungs ok jarls. gefi gud at þeir einir se eptir er baadum verdi hollir ok þui raadi at þa sæmd hafi huerr sem til er borinn. Sua lauk þessi stefnu at konungs vinir voru vgladir enn ofundarmenn kaatir.

Landaskipti med konungi ok jarli.

22. Hakon konungr kom sua til rikis at hann feck eigi meira af faudurarfi enn eina sylgiu ok fingrgull af lausafee. enn Skuli jarl komz at ollu þui fe er aatt hafdi Jngi konungr ok hann tok eftir Hakon konung ok Suerri konung. Enn sua sem at leid þingstefnu þeirri er Gulaþingsmenn aattu at hallda ok hofdu sett Seliumanna vokudag komu fyst til Biorgyniar lendir menn hirdstiorar ok enir bezstu menn or landinu vm oll Gulaþingslǫg. Ok einum degi fyrir þingit hittaz þeir konungr ok jarl ok raadgiafar þeirra. sogdu sua konungs raadgiafar at þeir villdu at jarl sueri konungi trunadareida eftir fornri sidueniu. enn jarl sagdi at hann villdi eigi fyrr sueria enn hann vissi huat hann skylldi aa mot taka ok beidir þegar haalfs Noregs ok haalfra allra skattlanda. enn raadgiafar konungs budu þridiung af Noregi enn ecki af skattlondum. Gregorius Jonssun ok Paall flida suorudu af jarls hendi at hann skylldi et minzsta hafa þridiung af huǒrutueggia skattlondum ok Noregi ella skylldi hann þagat snua med sinn styrk sem hann fengi þat er hann beiddiz. Nu saa raadgiafar konungs at honum [1] var ofrefli at standa i mot þeim baadum Skula jarli ok Philippo Baglakonungi er þa hafdi Vikina ok Vpplond med miklum styrk ok var þat til raads tekit af konungs hendi at Skula jarli var iattadr þridiungr af ollum Noregi ok skattlondum. lauk med þui þessarri stefnu. Annan dag eptir var blasit til þings vt i Cristz kirkiugardi var þingit [2] skipat nordan at kirkiu ok siþan var vt borit skrin innar helgu Sunniuu ok margir adrir helgir domar.

[1]) hann *Cd.* [2]) þangat *Cd.*

þa stod vpp Sigurdr af Vnnarheime af hendi allra Gulaþingsmanna ok fagnadi konungi ok jarli. for þar vm morgum fogrum ordum. ok þar eftir taladi Dagfinnr bondi ok hafdi þat i sinu maali. þo at þeir i þrondheimi læsti inni skrin Olafs konungs ens helga þa var þat ecki raad bænda edr vili. skulu Gulaþingsmenn gera gladliga alla þa sæmd er þeir mega veita Hakoni konungi bædi lærdir ok leikir.

Hakon konungr sor monnum logh.

23. Eftir þat stod vpp saa madr er Steingrimr stryllr heitir sniallr madr ok vitr. hann gaf Hakoni konungsnafn ok þauckudu flestir honum þat verk. siþan sor konungrinn at hallda landzlaug enn jarl hafdi skipat eidinn aadr sem honum likadi ok var sua eidrinn at konungr skylldi hallda vid jarl oll einkamaal þau sem i milli þeirra voru gerr. Siþan stodu vpp lendir menn Gregorius Jonssun Paall flida Bryniolfr Knutzson Gautr Jonsson Aarni sturla ok adrir hirdstiorar ok soru konungi eida. eftir þat suoru bændr. enn jarl sôr þat at hann skylldi hallda laug vid landzfolkit ok þat fylgdi hans eid at hann skylldi vera hollr ok trur Hakoni konungi sua leingi sem hann helldi þau einkamaal er i milli þeirra voru mællt.

Fra Hakoni.

24. þa er Hakon var til konungs tekinn var aar mikit i landinu. Sumar þat var sua gott at þat var vida vm landit at alldinvidrinn bar tvennann avoxt ok vtifuglarnir wrpu tysuar. Sua kuat Olafr Huitaskaalld.

Mærir glodduz miklu aari
menn baaru þa auoxt tuennan
veglig syndr vidr ok fuglar
visa grein a sumri einu.

Sua kuat Sturla i Hakonarkuidu.

Bar taallaust
tuennan bloma
alldinvidr
einu sumri
ok okallt
vtifuglar
aunduert aar
vrpu tysuar

þa er allvalldr
vid konungs nafni
tirargiarn
of tekit hafdi
ok hans (gipt)
hæstrar tirar
vegi valit
vaxa naadi.

Saa huerr madr
at haufudskepnur
fylkis tign
fagna villdu
ok gǫfuglaatz
gialfyrir kringdu
a vinkers
vidum botni.

Litlu eftir þingit komu menn or Vik austan fra Philippo Baglakonungi med brefum til Skula jarls ok var þat aa at hann beiddiz helmingskiptis a Noregi vid Skula jarl ok Birkibeina enn at odrum kosti mundi hann reisa vfrid i moti þeim. enn ecki var konungs [668] getid i þessu brefi. enn þess var getid at fleiri bref ok ordsendingar hofdu austr farit i milli þeirra jarls. Jarl gaf þau anndsuor þessum monnum med raadi hirdstiora at Philippus skylldi hafa þann luta landz þau misseri ok þa .xij. manadi sem hann hellt aadr. enn þeir skylldu finnaz at sumri ok skylldi þa vera stefna milli allra byskupa ok inna vitrozstu manna i landinu. Fara nu sendimenn med þessum brefum austr aftr til motz vid Philippum.

Andlat Philippus Bagla konungs.

25. Sigurdr konungs frændi var settr til gæzslu i Vikinne af hendi Birkibeina ok for hann þetta sumar til Jorsala. þessir voru sueitarhofþingiar eftir i Vikinni af Birkibeinum Lodinn Paalssun Halluardr bratti Baardr bri(m)steinn Karl suangi. þeir saatu vid mikinn otta. þeir Baglar hetu þeim huersdagliga dauda ok auarkostum. Enn aadr sendimenn Bagla kæmi austr med bref jarls feck Philippus sott i Tunsbergi. siþan var hann fluttr inn til Laufeyia. hann laa litla rijd adr hann andadiz. Baglar leyndu andlaati hans sem mest. enn Lodinn Paalsson vard varr vid ok sendi sem skiotligaz skutu nordr ok styrdi saa madr er Gunnarr banamadr het. hann var eigi leingr aa leid enn .iij. nætr til Biorgyniar. hann hafdi bref til konungs ok jarls þau er sogdu andlaat Philippus enn Birkibeinar þeir er i Vikinni voru baadu konunginn ok jarl skunda þannig austr. þeir Bagl.r leitudu hueruetna ser vm konungsefni. þeir gerdu ok menn til Danmerkr. kuoduz hafa spurt at þar se sa madr er Sigurdr het son Erlings steinueggs. nu ef þer komit skiott austr higat þa munu þer slitid faa flocki Bagla enn ella mun verda meira fyrir ef þer komit sidarr.

Vidtal konungs ok Bagla.

26. þegar sem konungr ok jarl hofdu lesit brefin biuggu þeir ferd sina sem huatligaz ok hofdu vel .xl. skipa ok flest oll stǫr. þeir hofdu baadir eitt skip er kalladr var Ognarbrandrinn haalfþritugt at

rumatali. þeir foru austr eftir Mariumesso ena fyrri ok byriadi vel. Baglar voru allir austan fiardar þa er Birkibeinar komu i Vikina. þessir voru sueitarhofþingiar Bagla. herra Andress brodir Philippi konungs Rögnualldr Hallkelsson systurson Magnus konungs Arnbiorn Jonsson. Margir voru adrir godir menn med Boglum. Nichulas byskup hafdi lagt allt nordr i Jfasund [1] ok nockurir sueitarhofþingiar med honum. enn (er) Hakon konungr ok Skuli jarl sigldu austr i Vikina þa reri i mot þeim Nichulas byskup ok hittuz þeir inn vid Rossanes. voru þa sett grid milli Birkibeina ok Bagla. Siþan komu Baglar austan vm fiordinn. herra Andress Rögnualldr Arnbiorn ok margir adrir. þeir logdu sin skip vid Gunnarsbæ ok geingu sua til beiar. var fundr þeirra i Mariukirkiu i Tunsbergi. þar voru margir lutir taladir milli þeirra Hakonar konungs ok jarls. buduz Baglar til at geraz handgeingnir Skula jarli ok hafa slikar sæmdir sem þeir hofdu aadr. enn Baglar beidduz þess luta af landi sem þeir hofdu aadr ok kuoduz varla trua Birkibeinum fyrir sakir fornra vandræda. enn þessar vrdu maalalyktir þeirra i milli at Baglar skylldu hafa þann vetr allar þær haalfar syslur er Philippus hafdi aadr enn huorirtueggio skylldu senda menn nordr til erchibyskups ok skylldi hann stadfesta þetta ok setia frid i milli þeirra vm sumarit eftir. ok reduz til þessar ferdar af hendi Birkibeina Gregorius Jonsson ok Dagfinnr bondi enn af hendi Bagla Eindridi bekill ok Grundi fehirdir. Hakon konungr ok Skuli jarl skipudu þeim syslur er til þeirra koma. Siþan var stefnt Haugaþing ok var Hakoni þar gefit konungs nafn. Eftir þat visudu þeir konungrinn ok jarl flestu lidinu nordr aftr. enn þeir foru austr yfir Folldina ok aattu Borgarþing ok þadan i Vestraherat til Stofna ok aattu þar þing. þadan til Hornboraþings ok austr til Elfarbacka. var Hakoni þar gefit konungs nafn a ollum þessum þingum ok gerdu menn vt allan almenning med godum vilia ok enn giafir aa ofan vm alla Vikina. þeir saatu langa hrid i Konungahellu vm haustid. Fru Kristin er aatt hafdi Hakon galinn var gift austr i Gautland feck hennar Aaskell logmadr son Magnuss minniskialldar brodurson Birgis jarls brosu. þar fæddiz vpp med þeim jungherra Knutr son Hakonar jarls ok fru Kristinar. Vm haustid er þeir saatu i Konungahellu Hakon konungr ok Skuli jarl sendu þeir bref vpp i Gautland til logmannzins at hann skylldi senda þeim iungherra Knut ok kuoduz þeir til hans sæmiliga gera skylldu ok var fundr lagidr milli þeirra ok kom jarl enn logmadr eigi þuiat hann trudi varla Birkibeinum. Eftir þetta foru þeir konungr ok jarl nordr til Tunsbergs ok þadan nordr i land.

[1]) *r.* Luasund.

Fra ferd Hakonar konungs.

27. Sumar þat er þeir voru i Vikinni for Roarr konungs frændi vt i Jorsalaheim. hann hafdi mikit lid ok fritt. Erlendr þorbergssun het madr hann for med honum. hann styrde audru skipe. þat hofdu beiarmenn gera laatid af sinum kosti. þat skip er Roarr aatti kom til Akrs. enn bearmanna skip kom allt til Darmatar ok sysludu huorirtueggio vel i þessi ferd. Aadr Hakon konungr ok Skuli jarl foru or Tunsbergi stefndu þeir til sin ollum lendum monnum þeim sem i Vikinni voru. uar þeim varhygd mikil aa bodin at þeir skylldu varir vm at Baglar hefdi einga vrð vppi sua ok at þeir gætti sialfra sinna vel at eingum suikum væri komit at þeim. Eftir þetta sigldu þeir til Biorgyniar konungr ok jarl ok komu .vij. nottum fyrir jol til bearins ok satu þar vm vetrinn. vm iol gerdu þeir .ij. lenda menn Jon staal ok Juar nef. þotti þa flestum monnum likt at vel mundi fara med þeim.

Drepinn Rogvalldr.

28. Baglar skiptu med ser syslum þeim er þeir hofdu hlotid a Vpplondum ok i Vikinni. Rogualldr hlaut Folldar syslu ok vm Oslu enn hann hafdi aadr haft syslu vppi aa Raumariki. Raumar kolludu hann helldr hardann i syslunni þurfti hann ok mikils vid þuiat hann hafdi sueit mikla. Enn er Folldungar spurdu þetta þa kurrudu þeir illa ok sogdu at Rogvalldr mundi þeim eigi godr er hann var hinum illr. Rogvalldr for vt i Haugsvik ok stefndi Folldungum þing sem siduenia er til syslumanna. enn er þingbodit kom i bygdina þa sneru bændr þui i heraur ok stefna saman huerium manni er vapn maatti bera ok sottu þing med aluæpni. Rogualldr for med faa menn til þingsins. hann bad [669] bændr setia þing. enn þegar hann villdi nockut tala æptu bændr ok baadu hann þegia. sumir brugdu suerdum ok veittu honum atgaungu. Rogualldr villdi þa vndan leita. enn bændr sottu eftir ok drapu hann enn særdu nockura menn adra. enn allir hans menn leitudu til skipa ok foru i brott. Folldungar foru heim enn lik Rogualldz var flutt til Osloar ok þar iardat.

Her hefr af Slittungum.

29. Vm sumarit þa er Hakon konungr ok Skuli jarl voru i Vikinni þa var prestr sa med Rognvalldi er Benedict het. hann var kalladr Bene ættadr austan af Morkum. hann for med leika ok var miok kaatr. hann leet þat ord fara fra at hann væri sun Magnuss konungs Erlingssunar. enn Rogualldr hafdi hann med ser ok virdi hann meirr fyrir daara enn

frænda. Enn er Rogualldr var fallinn for Beni austr aa Markir ok safnadi ser þar lidi. hann sneri nafni sinu ok kuez heita Magnus eftir fedr sinum. dreif þa mikit lid til hans. sa madr styrdi honum mest at onduerdu er Haralldr prestr het aa Rackastodum. Beni hafdi verit leigu-prestr hans. þat folk er Bena fylgdi var miok faatækt voru þeir bædi illa klæddir ok vopnadir ok fyrir þui voru þeir kalladir Slittungar. þeir liopu vm markir ok vbygdir enn sialldan vm herud. miok voru þeir vspakir i raanum ok launstuldum. Vm vetrinn reduz i lid med þeim Slittungum þorbiorn aa Lumalondum ok Helgi brodir hans. þeir voru bædi ferikir ok ættstorir ok sialfir vel mentir. reez þa ok mart i flock-inn af bondum med þeim ok bondasynir. hugdu þat allir at Beni hofþ-ingi þeirra væri sannr sonr Magnuss konungs sem hann sagdi. foru þeir þa vida vm bygdir med raan ok stuldi ok marga vspekt adra. Baglar voru i Tunsbergi vm vetrinn ok gættu bæiar. voru þeir þar fyrir herra Andres ok Arnbiorn Jonsson ok enn fleiri.

Bardagi Birkibeina ok Bagla.

30. Enn i føstu feingu Baglar niosn af þui at Slittungar voru aa skip komnir ok ætludu til bearins. biugguz Baglar at veria bæinn ok litlu sidar helldu Slittungar skipum sinum austan vm Folldina til Tuns-bergs ok logdu inn at Skeliasteins grunni ok geingu vpp vid Gunnarsbæ. Baglar fengu her niosn af ok letu blasa ollu lidinu vpp aa Hauga vm kuelldit med vopnum. enn er myrkua tok þa for mart lidit fyrir ofan Thomaskirkiu ok suaf þar vm naattina. Beni sendi menn a fund Arn-biarnar Jonssonar ok sagdi sua at hann mundi eigi þess vænta at hann mundi beriaz i moti brodur Erlings konungs steinueggs er hann hafdi fyrr þionat. Arnbiorn suarar. rett segir Beni þat at mer samir illa at beriaz i moti brodur Erlings ok þat mun ek eigi gera ef ek ueit þat med sannindum at hans brodir er. enn ek hygg ath Beni þessi se i annarri ættartolu. skulu þer sua segia Slittungum ef þeir leita higat til bearins at ver Baglar munum koma i mot þeim ok hallda vpp orrostu. Fara sendimenn Bena aftr med þessum erendum. Nockuru fyrir dag vrdu Baglar varir vid at Slittungar voru aa Gunnarsbæ ok hofdu ner .d. manna. þa letu Baglar blaasa ok geingu vpp aa Hauga ok hofdu ner .cccc. manna. þeir mættuz a akrinum vid Gunnarsbæ. þar vard hord orrosta ok fellu huorirtueggio ok miklu fleiri af Slittungum. Beni var aa hesti ok eigi i orrostu. Arnbiorn feck saar var hann lagidr i haalsinn fyrir nedan eyrat. herra Andres vard ok saarr i kinninne. enn er hann feck þat kastadi hann skilldinum. hann var manna sterkazstr. hann tok vinstri

hendi skiolldana ok dro af þeim enn hio hinni hægri hendi huern til bana med suerdi þui er Skardi het allra suerda bazst. Arnbiorn geck þa hart fram ok sotti at merki Slittunga. þar fell þorbiorn af Lumalondum ok Helgi brodir hans. þar fell meirr enn .xiiij. tigir manna enn allir flydu þeir er eftir voru af Slittungum. Beni komz vndan vid litinn ordztir. lik þorbiarnar ok Helga voru flutt til kirkiu. enn oll onnur lik af lidi Slittunga voru þar reyrd sem þeir fellu. Eftir osigr þenna sneri Beni austr a Markir ok dro þa lid at ser aa nyia leik. Herra Andres ok Arnbiorn ritudu til Hakonar konungs ok Skula jarls baadu þa skynda i Vikina sagdi at lid dreif huersdagliga til Bena ok hann styrktiz miok.

Slittungar rǽntu.

31. Vm vorit eftir paascha komu Slittungar ofan af landi til Osloar. Juar i Vik hafdi þa Osloar syslu. ok byskupsmenn foru i mot þeim ok skutuz aa yfir aana. þar fell meistari Stefnir af byskupsmonnum enn faair menn adrir enn mart vard sárt ok flydu byiarmenn i bæinn. Slittungar lupu vpp i bæinn ok rǽntu morgu. þeir toku langskip er byskup aatti ok nockur skip onnur ok foru siþan vt eftir firdi sua sudr i Vikina ok rǽntu huar sem þeir foru ok maattu. enn er þeir kuomu sudr fyrir Elfarkuislar þa logdu þeir i ena eystri quislina. Askell logmadr var þa i Liodhusum. hann hafdi fengit kuitt nockurn vm ferd Slittunga ok þeir rǽntu vida. hann skipadi skutur ok rere vt or aanni ætladi hann at banna þeim raanin. vissi hann at eigi mundi lid skorta af herudum ef hann þyrfti. þar var med honum jungherra Knutr. þeir laagu vid land vt i anni. þeim var sagt at meiri vôn var at langskip nockur færi wt eftir aanni. let logmadr þa iungherra Knut a land ok rann hann aa skog. Litlu sidar rendu at þeim skutur Slittunga. tok logmadr ok allir hans menn a land vpp vndan. enn Slittungar toku þar skip hans ok gott landtialld ok messofaut ok marga adra goda gripi ok foru siþan leidar sinnar. enn menn laugmannz leitudu leingi Knutz aadr þeir fundu hann. enn Slittungar foru vt til siofar ok sua sudr a Halland ok foru helldr vspakliga.

Fra Birkibeinum ok Slittungum.

32. Birkibeinar þeir i Vikinni voru spurdu huat Slittungar hofduz at. stigu þeir þegar aa skip ok fara sudr at leita þeirra. þar voru þessir sueitarhofþingiar Guthormr Gunnason Lodinn Paalsson Lodinn Gunnason Halluardr bratti Juarr Vtuik Karl suangi. þar voru ok Baglar Andres ok Arnbiorn. Ok er þeir komu sudr i Vikina spurdu þeir at Slittungar

hofdu farit sudr til Hallandz ok helldu þeir þa sudr eftir ok hittu þa þar sem heitir Bardafiordr. ok fundu Slittungar eigi fyrr enn skipin rendu fyrir hofnina. foru þeir þa þegar vpp aa land ok flydu vndan enn Birkibeinar ok Baglar toku skip þeirra ok allt þat er aa var enn fengu ecki af monnum. Herra Andres lagdiz siukr litlu sidar ok opnadiz saar þat er hann hafdi [670] feingit aa Gunnarsbæ tok þa at suella ok þrutna. Sem hann kendi at miok leid at honum þa leet hann gera bref ok sendi til Skula jarls ok voru þar a vinsamlig ord sem þeir hofdu aadr vid mælltz. hann sendi jarli suerdit Skarda ok skiolld gulllagdann. Litlu sidar andadiz herra Andres. lik hans var flutt til Osloar ok iardat i Halluardz kirkiugardi. hann var miok harmdaudi.

Fra erchibyskupi.

33. Uetr þann er Slittungar voru i Vikinni sat Hakon konungr i Biorgyn. þessi var enn fyrsti vetr konungdoms hans. Aadr vm sumarit var þat til tiþenda aa Jslandi at Sæmundr Jonssun i Odda gerdi noræmum monnum vfrid aa Eyrum. hann for at þeim med .d. manna ok tok fyrir þeim .ccc. hundrada vadmaala. enn hann fann þat til saka at Paall son hans hafdi tynzst aadr vm vetrinn. þa tyndiz Aslaakr Haukssun ok nockur .vj. skip edr .vij. aunnr. enn Sæmundr þottiz þat spurt hafa at Biorgyniarmenn hefdi gert honum vnaadir nockurar ok hefdi hann þui nordr farit enn eigi af fysi sinni. Margan vfrid annan gerdu Oddaueriar kaupmonnum enn þenna. Hakon konungr ok Skuli jarl biuggu ferd sina er vora tok norþr i þrandheim ok komu til beiarins haalfum manadi fyrir paaschir. ecki var ringt i mot þeim ok enga processionem villdi erchibyskup gera i mot konungi ok þa er þeir mættuz þa veitti byskup konungi einga blidu. enn jarl ok erchibyskup funduz huersdagliga ok var þar enn mesti blidskapr. þann dag er jarl var einn saman i Kristzkirkiu þa var honum veitt hofþinglig tign. Paalmsunnudag voru þeir baadir i Cristzkirkiu konungr ok jarl ok saatu i haasæti ok var konungi engi tign veitt ok huorigum þeirra. ok er þeir voru leiddir til alltaris at offra þa villdi erchibyskup eigi snuaz i moti konungi ne vid hans offri taka. konungrinn lagdi offrit a alltarit ok geck siþan vt aftr til sætis sins. Siþan voru Birkibeinar fiolordari vm enn aadr at þeim þotti sin suivirding mikil allzkostar. Litlu sidarr hofdu þeir stefnu i erchibyskups gardi. þa spurdi konungrinn erchibyskup hueria sauk hann gaf honum er hann villdi eigi veita honum konungliga tign. Erchibyskup suarar sua. þetta er eigi mitt eins raad. allir ver byskupar erum þessu raadi ok þeir sumir er innan hirdar eru med ydr ok finnum

ver þat til at ver hofum heyrt ympt nockurn aa huart þu ert son Hakonar konungs edr eigi. Konungr suarar. eigi er þetta ollum monnum at kenna ne byskupum ok faam monnum innan hirdar. enn af þeim er þetta komit er mer vill nidra enn sialfr sik til mins fődurarfs draga. Erchibyskup suarar. þegar ver erum sannfrodir vm þat er ver efumz nu i þa skulum ver veita þer alla tign þa er ver megum. Jarl þagdi ok lagdi med huorigum til. enn þessarri stefnu lauk sua at eftir vm sumarit skylldu þeir koma til Biorgyniar Hakon konungr ok Skuli jarl ok erchibyskup ok allir lydbyskupar lendir menn ok laugmenn ok allt et bezsta mannval ok skylldi þa taka af þessu maali þat er likazst þotti. Dagfinnr bondi var þa næstr konungi vm allar raadagerdir. Erchibyskup let gera Dagfinni ord leyniliga eftir stefnuna ok sagdi honum sua. gudi er þat kunnigt at ek vil giarna vera vin konungsins ok eigi væri þessir lutir sumir taladir er nu eru ef ek redi. enn þo skulu þer þat raada konunginum at hann taki þessu vel ok þolinmodliga fyrir guds sakir. þuiat sua segir mer hugr vm at þetta skal honum verda mest til sæmdar enn þeim til vanvirdu er honum vilia nidra i þessu.

Greinir milli konungs ok jarls.

34. Hakon konungr ok Skuli jarl duolduz vm vorit i þrondheimi. enn er sumra tok biugguz þeir nordan ok foru til Biorgyniar sem ætlat var. enn er þeir komu til beiarins vrdu margar greinir milli þeirra ok geingu Birkibeinar þa miok sueitum. enn þa er lendir menn komu þa voru þeir flestir er at sneru med odrumhuorum konungi edr jarli. enn þa var sem fyrr at sa hafdi folkit fleira sem feit hafdi meira. Konungsmenn gættu konungs med mikilli varhygd sua at þeir foru vt i konungs gard med sueitum sinum at sofa. Andres skialldarband ok Vegardr veradalr letu huern dag fylgia konunginum .xij. menn væpnta vmfram þa er fylgd helldu. Sua sem aa leid sumarit komu allir til beiar byskuparnir Guthormr erchibyskup Nicholas byskup Heinrekr byskup af Stafangri Juarr byskup af Hamri Biarni byskup af Orkneyium ok margir adrir lærdir menn ok laugmenn ok enir bezstu bændr er þangat voru nefndir. Konungr ok byskupar voru sialldan aa tali milli sin enn þeir optliga jarl ok byskuparnir. Einn dag er konungr sat aa tali vid raadgiafa sina þa komu sendimenn fra erchibyskupi ok jarli ok voru þar þeir Haauardr byskup af Biorgyn ok meistari Biarni or þrondheimi. bar byskup fram erendit med þeima ordum. herra sagdi hann erchibyskup ok jarl baadu þess ydr at iarnburdr sa er bodin var af yduarri hendi þat vőr er þer vorut kosnir til rikis at hann skylldi nu fram

koma til þess at þeirra manna sǫgn se vnyt er aadr hafa nockurn efa aa vm yduart faderni. nu ef þer vilit sua gert hafa ok beri gud ydr vitni vm þetta maal þa vilia þeir ydr tigna sem sinn herra sannan ok veita ydr alla konungliga tign. Konungrinn suarar sua. ek veit eigi huart mer þickir þui kaupandi tign ydr at ganga vndir slika afarkosti. þa ræddu lendir menn ok raadgiafar miok ymissliga vm þetta maal. enn þær lyktir fellu aa at vm morgininn eftir skylldu þeir finnaz i skrudhusi konungr ok erchibyskup ok lydbyskupar. Ok er þeir funduz taladi erchibyskup þat sama sem aadr var sagt. siþan taladi Dagfinnr sua. varla munu dæmi til finnaz at bonda synir ok kotkarla skulo gera einualldzkonungi ok konungs syni slika afarkosti vfridarlaust ok þraungua honum til iarnburdar þadan fra er hann var konungr vordinn yfir ollu landi ok allir menn hafa honum eida suarit. ok ætla ek oss þickia litlu verra vera at laata bera ecki iarn nema þeim kallt er hans vuinir eru ok laata allzvalldanda gud skipta milli konungs ok vuina hans sem hann skipti milli Suerris konungs ok hans motstodumanna. Eftir þetta suarar konungrinn med þeim hætti. þat er vist satt Dagfinnr at þetta mundi þickia mikill afarkostr morgum konungi at taka nu iarnburd aa hendr ser eftir stadfest riki sitt. enn þa ek baud þetta af minni hendi ok modur minnar ok var ek þa eigi fastliga til konungs tekinn enn þa var þui ollu nidr drepit ok voru þeir enir somu þa er þui volldu ok þessu. ok kunnigt er þat ollum monnum ok þeim er þa voru med jarli [671] er ek ok modir min komum fyrsta sinni nordr til þrondheims til Jnga konungs ok sua þa er hon kom til Hakonar jarls baud hon af sinni hendi at þessar somu skirslur skylldi fram fara ef þeim væri nockut mistrunadr a minu maali. enn þat villdu þeir med engu moti heyra ok Hakon jarl sagdi þat at þeir brædr saatu i minum faudurarfi. nu skulum ver þo þetta eigi til afarkosta virda þuiat þenna iarnburd vil ek giarna laata fram fara þegnum minum til sæmdar. sa lutr geingr mer ok annarr til at margir menn megu þat hyggia at þetta se þui vndan dregit at ver sialfir hafim nockurn efa a voru faderni. enn þessi er hinn þridi lutr er mest dregr til at ek er auruggr vm þann domarann er þetta maal er vndir skotid er alldri braazst nockurum manni til rettinda at hann ottaz engann at satt at segia ok geingr ek þui sua gladliga vndir hans rettdæmi. þetta erendi vottudu allir vel er vid voru. Eftir þessa stefnu geck konungs modir til kirkiu at fasta til iarns. þessir menn fostudu med henni Sigurdr konungs frændi Dagfinnr bondi Andres skialldarband ok enn fleiri bædi lærdir menn ok leikmenn. enn .xij. menn voru feingnir til at gæta vtan kirkiu bædi nætr ok daga at eingir spillendr kæmi til.

enn jarl var miklu blidari til konungsins þessa daga enn fyrri enn eigi vissu menn huat þui volldi.

Fra Jngu konungsmodur.

35. Sa madr var med jarli er Sigarr het hann var ættadr af Braabrand. hann var vel hagr ok margra luta kunnandi ok vitr til raadagerda. Sigarr kuez vera vin konungs mikill. hann geck um morgininn snemma til Dagfinnz bonda ok kallar hann aa eintal. þat var Odinsdag aadr bera skulldi iarnit. hann mællti sua. veit ek at þer erud hugsiukir miok vm yduart maal. enn fyrir þui at ek vil konunginum gott þa vil ek faa til eina list þa er ecki skal til saka. ek hefir þat eitt gras ef ek rijd þui aa hond konungsmodur at ecki skal til saka ok hon skal oruggliga bera mega þetta jarn ok skir verda. Dagfinnr suarar. gud þacki þer sannan godvilia þu ert vitr ok skynsamr. seg mer huar þetta gras vex er sua mikinn kraft hefir. Sigarr suarar. þetta vex a þinum husum ok huers annars mannz her i Biorgyn. Dagfinnr suarar. engi lyf edr lækningar skulum ver til þess hafa nema þær einar sem Jesus Kristr vill gera med sinni miskunn ok aarnadarordi ennar helgu Marie meyiar ok enns heilaga Olafs konungs ok ennar helgu Sunnifu ok allra guds heilagra manna. enn þu far i brott med skrum þitt ok vit þat sannliga at þu skallt fara nockura vaanda ferd ef þu mælir þetta oftar. Siþan geck Dagfinnr bondi til konungsmodur ok til þeirra manna sem nestir voru henni ok mællti til hennar leyniliga. ef Sigarr kemr her edr annarr madr at bioda ydr nockur lyf edr uelar ok variz þat sem enn mesta andskota þuiat ek veit sannliga at fals ok flærd er vndir þessu bodi ok opinber suik vid sialfa þik ok konunginn.

Skirsla fru Jngu modur Hakonar konungs.

36. Einn dag eftir primamaal þa bar konungsmodir jarn eftir rettum tima ok greiddiz þat it bezsta af hennar hendi. þar var vid konungr ok erchibyskup jarl ok adrir hofþingiar. þar var ok jarl af Orkneyium. Enn þann dag er leysa skylldi hondina var konunginum sagt at jarls vinir hofdu kurr aa nockurn at bera vopn vm daginn leyniliga ok af þui baud konungr Joni staal Guthormi Gunnasyni Vegardi or Veradal ok Baardi brimstein at þeir leti vopnaz sueit sina alla ok gera ord gestum at þeir vopnadi sik ok væri vt vid Kristzkirkiu medan hondin væri leyst. Vm daginn at rettum tima þa kom konungr ok erchibyskup jarl ok adrir byskupar ok hofþingiar med odru folki vt til Cristzkirkiu. ok er leyst var hondin konungsmodur þa gerdi gud þar

miklar iarteinir med sinni miskunn at hon var vel skir ok sogdu þat allir þeir er saa at myklu var þa fegri hönd hennar enn aadr hon tok vndir iarnit. saunnudu þat bædi vinir ok vuinir.

Sættir konungs ok Skula jarls.

37. Eftir þetta voru a nyia leik giorfar sættir milli Hakonar konungs ok Skula jarls ok var þing at Kristz kirkiugardi drottinsdag eftir ok voru þar allir hofþingiar. lysti þa erchibyskup skirslu konungs ok lagdi þar bann vid huerium manni er nockurn vtrunat legdi þar aa. lysti hann ok enndrnyiadi saattmaal milli konungs ok jarls. Her eftir biuggu þeir ferd sina konungr ok jarl med miklu fiolmenni þuiat þa hofdu komit bref til þeirra austan fra Birkibeinum ok Boglum at Beni ok Slittungar styrktuz miok ok drogu saman mikit illþydi ok gerdu mikinn vfrid. þeim byriadi seint austr. sem þeir komu til Tunsbergs var þeim sagt at Beni ok herr Slittunga var i Oslu ok eingar niosnir foru fyrir konungi. þeir villdu þa þegar hafa sik inn til Osloar þuiat byrr var aa godr. var þa blaasit ollum monnum til brottferdar ok sum skipin logdu wt. Jofreyr het profastr sa er þa var i Tunsbergi. hann geck þegar til konungs ok jarls ok hafdi med ser suein einn ok kuat vera miok modann. sagdi at Nichulas byskup hafdi sent hann vt til Tunsbergs til profastz ok beiarmanna at gera þa vara vid at Slittungar villdu fara vt til beiarens. sueinninn kuez skiliaz vid þa er þeir foru sumir or Oslu. Sumir Birkibeinar kuodu þetta vera mundu prett Nichulas byskups at hepta sua ferd þeirra. profastr ok beiarmenn baadu konunginn eigi fara or bænum ok duolduz þann dag. ok var leypt monnum it efra aa hestum ok mættu þeir monnum er rakleitt hofdu farit or bænum ok sogdu at þetta var hegomi ok vpplostningar byskups.

Fra Slittungum ok Birkibeinum.

38. Jvarr vtuik ok Aasbiorn kopr laagu þaa vid Hofudey. enn þeir hofdu Osloar syslu af konungs hendi. þeir hofdu gert vt leypiskutu at vita ferd konungsins ok jarls. enn (er) þeir fundu konunginn sogdu þeir at Slittungar voru i Oslu ok letu sem kyrrazst. Siþan var heflat a konungsskipinu ok var sagt aa onnur skipin at oll skylldu sigla iafnfram ok leggia sua at bænum. siþan sigldu þeir sem mest. enn þau skipin sem seinfærri voru gerdu bædi at sigla ok roa. Slittungar hofdu vord vppi i Halluardzkirkiu stopli ok saa þadan skipin þegar vtan foru fyrir Nesodda. skunda þeir Beni þa sem mest or bænum. Enn er Birkibeinar komu inn vm Hofudey þa sa þeir skipin giorla at sumir

Slittungar foru aa leid. þa var lagt at bryggium sem akafaz bædi sunnan ok nordan lupu menn þaa vpp i bæinn. voru þa allir Slittungar or bænum. sumar sueitir Birkibeina sottu eftir þeim allt nordr til Frysiu ok fengu ecki af þeim.

Af konungi ok Slittungum.

39. [672] Baglar saatu margir i kastala byskups ok gættu sin enn huarki voru þeir i moti þeim Slittungum ne med. þuiat þeir voru þa handgeingnir Birkibeinum. enn þegar Hakon konungr kom iafnfram kastalanum þa geingu þeir ofan ok budu honum sina þionustu. Nichulas byskup var i bænum ok gerdi þegar baat til konungsskipsins ok let fara Jngu konungsmodur i gard sinn ok hellt hana sæmiliga ok var enn blidazsti. enn vm morgininn eftir gerdi hann processionem i moti konungi med allri sæmd. Eftir þetta voru bref gerr til Arnbiarnar Jonssunar ok allra Bagla. komu þeir þa til Osloar ok gerduz handgeingnir Hakoni konungi ok Skula jarli ok gaafu vpp nafn þess folks er þeir hofdu aadr med farit. Enn þessir voru þa sueitarhofþingiar med Boglum er til handa geingu Arnbiorn Jonssun Gunnbiorn Jonsbrodir Simon kyrr Eysteinn Roasun Gudolfr a Blackastodum Eindridi bekill Finnr Kaalfssun Botolfr Aufurssun Finnr Bergþorssun Gudleikr skreidungr Siguardr sefuill Gunnarr Aasusun Eilifr kembr þorir Amundasun. Nu spurdi Hakon konungr at Slittungar voru vppi i Eyiavatni. let þa konungrinn draga .xiiij. skip vpp i vatnit ok þessir sueitarhofþingiar Guthormr Gunnasun Olafr mok Gunnbiorn Haralldr stangarfylia ok enn nockura adra. Slittungar fengu niosn af vm ferd þeirra ok flydu þegar vpp a Markir sem þeir mattu. Birkibeinar skipudu skip sin þegar sem Birkibeinar komu til vatssins. enn sumir sneru vt aftr til Osloar til konungs. voru þa dryckiur miklar i bænum ok gerduz morg tiþendi.

Auerkar med konungs(monnum).

40. Hakon konungr aatti modurbrodur er Gunnolfr het. hann var ecki vitr madr vid dryck. hann mætti eitt kuelld godum manni er sira Eilifr het. kurteis madr ok vel sidadr. hann var enn mesti vin jarlsins ok raadgiafi. Gunnolfr bra suerdi ok hio til Eilifs miok sua af honum hondina hægri. þetta var skiott sagt jarli enn þeir hofdu baadir eitt skip konungrinn ok jarl. enn jarl het aa sina menn þegar ok bad þa vapnaz. enn Gunnolfr komz midskipa til hirdar ok skutu þeir yfir hann skialldborg ok vǫrdu hann. Skipit laa vid byskupsbryggiu ok morg skip vmhuerfis ok þegar þeir heyrdu brakit a konungsskipit

toku þeir til vopna. Jarlinn villdi ganga fram at Gunnolfi enn hirdin gætti hans. ok er hann saa at hann kom þui eigi fram þa sneri hann aftr til fyrirrumsins med sina menn. Sem hirdin saa at hann for þangat sua akafliga aluopnadr þa ottuduz þeir at hann mundi vilia at konunginum ok hlupu þeir vpp allir ok aftr til konungsins. enn jarl sneri þa vpp eftir skutbryggio ok þeir menn er honum fylgdu. enn þar laagu næst skip þeirra Aasolfs konungsfrænda ok þordar drafla ok þorfinnz illa. fleiri manna skip laagu ner þeirra sem allir voru viliadir jarli. ok er þeir komu vpp a bryggiornar til jarls þa spurdi hann huat til raads væri. kuez vilia hefna Eilifs. Madr het Reidulfr Barda brodir. saa liop med Jnga konungi er hann suam yfir aana Nid þa er slagit vard i þrondheimi. hann var engi vin konungs. hann mællti til jarls. ver munum slika fara fleiri ok þui nest þer herra ok er þat raad at ver verdum fyrr at bragdi ok drogum vpp skipin vndir þeim ok drepum konunginn ok alla þa er fyrir honum standa. Aasolfr jarls frændi suarar. ofhefnt verdr þa einnar handar ok vilium ver med engu moti a konungi nidaz þuiat hann er sannliga saklauss. Enn er þetta var tiþenda komu þeir vpp aa bryggiornar Dagfinnr bondi ok Guthormr Gunnasun Vegardr veradalr Andres skialldarband med sueitum sinum ok viku þegar at konungsskipinu. Sem jarl sa þat sneri hann i mot Vegardi ok lagdi til hans suerdi. þat lag kom i kinnina. Vegardr bar af ser ok skar vt or kinninni. Eftir þetta geck jarl af bryggium ok þagat sem Eilifr laa ok var þar vm stund. þetta ser Arnbiorn Jonssun Lodinn Paalssun ok mestr þori lidsins. toku nu til vopna sinna þuiat allir hofdu skiolldu fyrir stǫfnum fyrir ofridar sakir. þeir gerdu menn aa baatum til konungs ok kuoduz allir vilia honum fylgia. Dagfinnr bondi ok Guthormr med sinum felogum foru til konungs enn letu sueitir med vopnum. Jarl kom vt aa skip reidr miok. konungr stod vpp i mot honum ok baud bod fyrir Gunnolf frænda sinn bædi jarli ok Eilifi. enn jarl æmti þui litt. þa mællti Dagfinnr bondi. ef þer herra jarl vilit eigi laata vera grid a þessu maali i naatt til allra manna þa megi þit eigi vera baadir samt aa þessu skipi konungrinn ok þer ok skal konungrinn oss fylgia. Konungr suarar þegar. fyrir engann mun vil ek flyia mitt skip i naatt. þa mællti hirdin at þeir villdu þar vera sem konungrinn var. Jarl suarar þa godum ordum. sagdi allt þetta skylldu standa til morgins med gridum. enn vǫrdu hofdu huorirtueggio vm nattina.

Fra konungi ok hans monnum.

41. Um morguninn eftir er sungnar voru formessur geck konungr til Eilifs ok baud honum bod af hendi Gunnolfs. Eilifr suarar vel ok

selldi grid til þess er menn sæi huersu honum skipadiz. Konungr let þaa blasa til hirdstefnu ok sagdi þetta Dagfinni bonda huat vm hafdi lidit. logdu menn miok misiafnt til. Vegardr veradalr stod þaa vpp ok birti fyrir hirdinni hueria vanvirding[1] hann hafdi saklaust feingit. þat let hann ok fylgia at hann mundi þetta fyrir engum kæra ef honum væri nockur sæmd fyrir bodin. lendir menn ok hirdmenn sogdu at þeir villdu med engu moti at suo buit væri. Kom þa sua at jarl festi godra manna dom. var Vegardi dæmt bædi fe ok eidar ok vndi jarl verr sinum lut ok lagdi siþan mikinn fiandskap aa Vegard sem siþar segir.

Fra konungi ok Skula jarli.

42. Hakon konungr ok Skuli jarl skipudu eftir þetta allar syslur aa Vpplondum enn af þui at miok var vfridligt þa voldu þeir menn til. var þeim skipat yfir Hadaland Gunnbirni Jons brodur ok þorbergi byskupsefni. enn yfir Raumariki Haralldi stangarfyliu ok þoralldi Augurssyni. yfir Heidmork Olaafi mok ok Fridreki slafsa. enn Gudbrandzdali Endrida bækli ok Baardi hala. Hakon konungr ok Skuli jarl foru til Tunsbergs enn sendu menn til Biorgyniar at segia at þeir ætludu at sitia i Tunsbergi vm vetrinn. skipadi konungr Dagfinni bonda at bua til jolaveitzslu af sinni hendi. enn jarl skipadi Grunda fehirdi. Enn þeir foru i Vikina austr til Elfar ok rannsokudu eftir fornum maalum ok nyium konungdomsins vegna. enn siþan fara þeir nordr til Tunsbergs ok saatu þar vm iolin. þetta sama haust vard Gautr Jonssun aftrreka or Jorsalaferd. konungr gerdi vel til hans ok feck honum Elfar syslu.

Fra hirdmonnum Hakonar konungs.

43. [673] þessi var annarr vetr rikis Hakonar konungs. þa gerdi hann lenda menn Guthorm Gunnason Paal vagaskaalm. þann vetr var Gregorius Jonsson fyrir þrændalogum af konungs hendi. hann ritadi til konungs ok jarls vm vetrinn eftir jol ok sagdi at vpp hafdi brunnit bærinn i Nidarosi. þessir voru þa raadgiafar konungs Marteinn konungs frændi Gunni Lodinssun Guthormr son hans Dagfinnr bondi Baardr brimsteinn. konungrinn var þa .xv. vetra. þessir raadgiafar konungs gerdu ord Arnbirni Jonssyni ok Guthormi brodur hans Paali vagarskaalm. þeir tauludu a þessa lund. oss þickir maal konungsins vera miok hættligt sua buit. þar sem jarl hefir bædi forsio fyrir sialfum honum ok rikinu. enn þeir eru margir at þeirra i millum ganga verr enn vera skylldi ok stundum verda þeir eigi vid staddir er konunginum eru

[1]) ok *tilf. Cd.*

oruggir. ok fyrir þui villdum ver giarna fa sua saman komit þeirra vinaattu at þar þyrfti eingann mistrunat aa at gera. kuodu þat likaz efni til þess at konungrinn bædi Margretar dottur jarls. sogdu at þa mundi allt aurugt vera af jarls hendi ok hann mundi þa vnna konungi sem sinum syni. þeir toludu þetta fyrir konungi ok hafdi hann faatt vm i fyrstu enn kuez þetta vilia ef þa væri trygt ok traust vm alla luti. enn vm þat er ek ræddr sagdi hann. at allt komi til eins. enn þar likar mer vel sem þer siait fyrir. Siþan geingu þeir til jarls ok fluttu þa fyrir honum. Jarl tok þessu vel ok skaut þo til modur hennar ok til hennar sialfrar ok annarra þeirra frænda. enn þau fellu lykt aa þetta mal at konungrinn festir ser fru Margretu. saugdu þa bædi vinir ok sua adrir at ecki mundi skilia mega þeirra vinattu ef þetta tækiz.

Af Jslendingum.

44. Vm haustid aadr kom vtan af Jslandi Snorri Sturluson. þa komu vtan Saurli ok Grimarr med knaurr þann enn micla er þeir hofdu (haft i Vestmannaeyjum ok sogdu þau tiþendi at þeir hefdi af lifi) tekit gofgann mann Orm Jonsson brodur Sæmundar i Odda ok son hans ok prest fyrir þann viafnat er Sæmundr hafdi gert austmonnum ok var þo Ormr saklauss þuiat hann hafdi iafnan bætt med þeim.

Brudhlaup Hakonar.

45. Hakon konungr ok Skuli jarl foru vm vorit or Tunsbergi til Biorgyniar ok saatu þar vm sumarit. þa kom Jonn staal til Biorgyniar med skip þat er hann hafdi gera laatid konunginum halfþritugt at rumatali. þat skip hafdi konungr lengi siþan ok var skipa bezt. Vm Mariumessu skeid for konungr ok jarl nordr i land ok hofdu fiolmennt ok godmennt or Gulaþingslogum. enn Michialsmessudag var jumfru Margret pusat konunginum ok var veitt i hallinni sæmiliga. Saatu þeir þann vetr i þrondheimi konungr ok jarl ok foru þa allir lutir vel med þeim ok blidliga. þessi var enn þridi vetr rikis hans. þa var þeim skiput sysla i neyrdzstu þingaa Vegardi veradal ok Andresi skialldarband. var þeim þui þessi sysla fengin at þeir voru mestir hofudvinir konungs.

Her hefiaz Ribþungar.

46. Eftir þat er Baglar hofdu geingit til sættar vid Haakon konung sem fyrr segir var engi sysla fengin Gudolfi aa Blachastodum þuiat hann var miok illa þockadr af bændum þar sem hann hellt syslu. ok er

Gudolfr sa at hann feck engar sæmdir af Birkibeinum þa mislikadi honum ok settiz vm kyrt. Enn vetr þann er nu var frasagt ok þeir saatu i þrondheimi Hakon konungr ok Skuli jarl sendi Gudolfr son sinn Eilif kęnni sudr a Hallland ok med honum Eirek farra ok enn þridia Jon raudd at leita sueins þess er Sigurdr heitir. hann var kalladr son Erlings steinveggs. þeir fundu hann ok tok hann sæmiliga vid þeim. dreif þegar lid til Sigurdar. Gudolfr var þa hofudraadgiafi Sigurdar enn Erlingr romstafr merkismadr hans. enn þessir komu fystir sueitarhofþingiar til þeirra Sandulfr Haukssun þorleifr brudr Erlingr ringr Helgi a Solbiorgum Gauti gottsmior Gaasi vndir Fiallinu Grimr suangi. þeir hofdu mikit lid ok voru kalladir Ribbungar. Nockuru adr hofdu þeir gerdz eid(brædr) Juarr or Vik ok Gudolfr blackr ok voru godir felagar. Juarr hafdi enn vinstra lut Osloar syslu ok sat i syslunni ok vardi engis nema gods. Gudolfr safnadi lidi aa laun ok for at Juari til Hofudeyiar vm nætr ok kom aa vuart ok ellti Juar af skipi. þar fellu margir vaskir menn ok fornir Birkibeinar Smidr kippa Halluardr kurt. Juarr komz i brott i bati einum enn sueitungar hans sumir komuz i kirkiu. Gudolfr tok skipit ok oll vǫpn ok morg onnur fong.

Buinn hernadr til Jslandz.

47. Ðenna vetr saatu þeir i þrondheimi sem fyrr var ritad Hakon konungr ok Skuli jarl. enn er voradi foru þeir sudr til Biorgyniar ok saatu þar lengi vm sumarit. þa gerdi jarl ord aa þui at hann mundi gera her til Jslandz. þa hafdi Biorn son þorvalldz Gizsorarsunar dreginn mann norænann or kirkiu i Midfirdi ok laatid drepa. þottiz hann þat lata gera i hefnd Orms þuiat hann aatti Hallueigu dottur hans. Jarl ætladi morg skip til ferdarinnar enn menn voru miok vfusir ferdarinnar. þa kuad Gudmundr Oddzson visu.

Huat skal ek fyrir mik hyriar
hreggmilldr jofurr leggia
gram fregn at þui gegnann
geirnetz (sumar) þetta
byriar hafs at heria
hyrr sueigir mer eigi
saars vinnr jarl aa orar
ættleifdir suan reifdan.

Snorri Sturluson ok þeir islendzkir menn sem þar voru baadu Dagfinn bonda flytia fyrir konunginum at þessi ætlan felli nidr. ok kom sua at stefna (var) tillogd ok taladi konungr aa stefnunni ok hǫf sua. herra jarl segir hann ætlan þessi sem her hefir verit i sumar syniz ecki vitrlig voru raadi at herr se giorr til Jslandz þuiat su ferd þickir torsottlig enn land þat hefir hedan bygdz ok vǫrir frændr ok forelldrar hafa

cristnat landit ok veitt landzmonnum mikil lunnindi. eru þar ok flestir menn saklausir fyrir oss þott sumir hafi illa gert til varra þegna enn þat mun verda allra skadi ef landit er heriat. nu vil ek bidia ydr herra at þer laatid nidr falla þessa ætlan fyrir sakir mins flutnings. Sem konungrinn hafdi þetta mællt þa fluttu margir med honum. gaf þa jarl vpp þessar raadagerdir. var þat þa raad gert at Snorri Sturluson var vt sendr at frida fyrir Austmonnum. Gaf Hakon konungr (honum) lendz mannz nafn. tauludu þeir jarl mart vm maal manna a Jslandi. var þa fyrsta sinni rætt af jarli at [674] Snorri skylldi koma landinu vndir Hakon konung. Enn vm haustid er Snorri kom vt vrdu þeir vsaattir siaalfir Sunnlendingar ok vm vorit eftir drap Loptr i Skardi Biorn þoralldzsun a Breidabolstad. þat sumar sendi Snorri vtan Jon son sinn jarli sem mællt var med þeim. enn engu kom Snorri aleidis vid landzmenn flutti hann ok litt. enn frid hofdu kaupmenn godann þann tima aa Jslandi.

Fra Hakoni ok Skula jarli.

48. Vm sumarit er þeir saatu i Biorgyn Hakon konungr ok Skuli jarl kom bref austan or Vik fra lendum monnum at þeir skynde austr þangat þuiat Ribbungar styrktuz miok. biugguz þeir skiott ok vrdu bunir at Michialsmesso. þeir hofdu .xxx. skipa. þessir voru lendir menn. Paall vogarskaalm Jonn staal Juarr nef. þeir fengu hardann byr fyrir Jadri. siþan laagu þeir i haalfann manud i Lykri. geck þa vpp dryckr miok ok sua vist. var þa hoggit bu fyrir morgum monnum i bygdinni. Gerdiz þa illr kurr i herinum. leiddiz þa morgum langlegan. var þaa þat raads tekit at þeir skiptu lidinu ok sneri konungr nordr til Biorgyniar med storskipum enn jarl for med enum smærum skipum ok hafdi hann meira lid. Sua var skilit med þeim at jarl skylldi taka landzskylldir vm alla Vikina ok flytia nordr til jolaveizslu ok maalagiafa. þa er Hakon konungr kom nordr i Eikundasund fann hann þar Heinrek byskup ok toludu þeir marga luti sin i milli ok stadfestu sina vinaattu. var Heinrekr byskup siþan stadfastr ok ðruggr vid konung. Hann mællti þa i skilnadi. þat vil ek at þer vitid herra at engan aattu þer meira (u)vin i litlum manni enn mik enn hedan af skal ydr engi traustari vin af oss byskupum þott þat megi litid. Konungi byriadi vel til Biorgyniar hann hafdi litid (fe) a skipum med ser þat er hann mætti hallda sik vid enn med ollu ecki fyrir. þa kalladi hann til sin Dagfinn bonda ok tok hann fehirdzslu ok at bua til iolaveitzlu. voru þa tekin stðr laan bædi til bordhalldz ok jolabunadar. þa voru ok morg bref gior til syslumanna ok vard þat at litlum skilum þuiat syslumenn rædduz litt konung ok

huert sinn er hann taldi aa þa var þui þegar suarat at þeir skylldu annarstadar þa til stunda.

Fra Skula jarli.

49. Nv er at segia af jarli at honum byriar helldr seint i Vikina ok er hann kom fram baud hann vt leidangri ok landzskylldum konungs vm alla Vikina. hann tok af slikt er hann feck ok sneri nordr aptr ok for fimm naattum fyrir iol vr Tunsbergi. honum byriadi vel ok kom et fiorda kuelld jola til Biorgyniar. Hann gerdi menn fyrir til konungs enn konungr gerdi menn i mot honum ok baud honum med ser alla kosti. saatu þeir þa baadir samt vm jolin ok for allt sem blidazst med þeim. þessi var enn fiordi vetr rikis hans. enn er aa tok lida vetrinn komu þau ord austan or Vikinni at Ribbungar styrktiz miok ok gerdi margar vspecktir. var þa Beni ok Slittungar komnir til Ribbunga. var Beni sueitarhofþingi i herinum enn ecki villdi Sigurdr hann meirr tigna enn sua.

Skuli for til þrondheims.

50. Enn er vôra tok gerdu þeir þat raad at jarl skylldi fara nordr til þrondheims ok eflaz þadan at lidi ok fara sua et efra ofan i Vikina til motz vid Ribbunga. enn konungr skylldi fara austr i Vik med skipa-lid ok skylldu þeir þar hittaz. þegar er jarl kom i þrondheim stefndi hann til sin lendum monnum Gregorio Jonssyni Paali vogarskaalm Petri Paalssyni. foru siþan aa land vpp sem ætlat var. Jarl hafdi mikit lid ok fritt. hann for þar til er hann kom sudr aa Heidmork til Hamars. þa komu i mot honum allir syslumenn Birkibeina þeir er aa Vpplondum voru. hafdi hann þa frettir austan or Vikinni at Ribbungar voru þar ok hofdu mikinn styrk. hafdi Sigurdr litlu aadr verit i Oslu ok tekit þar .ij. skip er byskup aatti. ok hueruetna drogu þeir skip at ser ok ætludu at fara til Tunsbergs at Arnbirni Jonssyni ok þeim lendum monnum er þar voru. þeir Arnbiorn gættu sin aa berginu. Ok er jarl spurdi þessi tiþendi skyndi hann sinni ferd or Hamri ok allir syslumenn med honum fyrst til Osloar.

Hakon konungr hellt til Vikr.

51. Nv er at segia fra Hakoni konungi. hann for vm sumarit sem raad var fyrir gert. konungr hafdi mikit lid. þar var Gautr Jonssun Jonn staal Dagfinnr bondi ok er ecki sagt af hans ferd fyrr enn hann kom austr ok sigldi inn eftir Vikinni ok lagdi at i Grindholmasunde.

þa var þat tiþenda i Vikinni at Ribbungar laagu þar austan fiardar vid Vaurnu ok hofdu morg skip ok mikit lid. enn Arnbiorn Jonssun ok þeir lendir menn er i Tunsbergi voru hofdu dregit lid at ser ok skip ok ætludu at þeim ok voru albunir at hallda vt. Enn er þeir komu vt vm Skeliasteins grunn þa sigldi byrdingr einn nordan. Arnbiorn rere til aa baati ok spurdi tiþenda. þeir sogdu at Hakon konungr var nordan kominn ok laa i Grindholmasundi med morgum skipum. Arnbiorn vard þessu miok feginn ok sneri þegar til konungsins ok sagdi honum tiþendi vm ferd Ribbunga. Hakon konungr þa er hann spurdi til Ribbunga let hann blaasa ok baaru landtiolld aa skipin ok rettu[1] þegar sudr eftir sundinu. ok þa villdu þeir Gautr ok Dagfinnr laata þegar roa aa fiordinn sudr vm nottina. enn Arnbiorn ok þeir Vikueriar sogdu at þa var miok lidit degi ok kuodu raadligra at taka vt i moti degi a fiordinn. reru þeir þaa inn til Jarlseyiar ok laagu þar vm naattina. Aunduerda nott kom skuta austan at Rugey ok sua til konungs ok voru aa sueitungar Halluardz bratta ok sogdu at Ribbungar hofdu ellta þa. ok þeir reru þa austan at Rugey er ver skildum. ætludu þeir hingat at lendum monnum þuiat þeir hafa spurt at lendir menn hafa skip faa ok sma. enn þeir hafa meirr en .xl. skipa ok þickir þat oss likt at þeir muni higat roa aa fiordinn i nott. enn ecki vita þeir at konungrinn se nordan kominn. þa var kallat vpp lidit af skipunum. Dagfinnr bondi taladi fyrir herinum ok sagdi ætlan konungsins at menn skulu liggia tialldlausir i nott ok i ollum herklædum. þuiat oss þickir þess vaan at Ribbungar komi her i nott med ollum her sinum.

Lodinn kom til konungs ok sagdi til Ribbunga.

52. Lodinn Gunnasun for aa niosn vm nottina med þrim skutum. menn voknudu snemma fyrir dag þuiat nockut var kallt ok biugguz þegar. þa kom Lodinn aptr er [675] lysa tok ok hafdi tekit skutu af Ribbungum ok fluttu til konungs. þeir sogdu mart af ætlan Ribbunga ok þeir hofdu spurt at Skuli jarl var kominn af landi ofan med mikinn her ok var þa i Oslu ok þora þeir ecki þangat at hallda. spurt hafa þeir ok at lendir menn eru i Tunsbergi med smaskipum ok ætla þeir fyrst at þeim. enn ef þeir faa vnnit þa þa ætla þeir at fara i mot jarli.

Fra Hakoni konungi.

53. Eftir þetta kalladi konungr til sin raadgiafa sina ok var raad fyrir gert at smaskipin skylldu fara fyrir enn langskipin eftir. ok skylldi

[1]) r. reru (?)

standa tre a þeim ok mundi Ribbungar þa hyggia at allt væri byrdingar edr smaskip. ok sua var gert. reru þa aa fiordinn sem akafligazst. Ok er þeir komu sudr vm eyna saa þeir at Ribbungar reru sunnan ok stefndu et beinsta i moti þeim. þotti þa Birkibeinum likt at saman mundi bera med þeim. Logn var aa vedrs ok solskin fagrt. a storskipunum spentu .ij. eina aar ok geingu skuturnar litt vndan. konungsskipit var mest ok voru þo morg stôr. Konungr bad Sigurd skialga stiga aa baat ok roa fram til smaskipanna ok segia at sialldan reru fornir Birkibeinar sua slæliga þa er slikt laa vid. enn siþan geingu skuturnar betr fram. Ribbungar hugdu at byrdingar væri i ferdinni ok reru i mot sem beinaz. ok er þeir toku aa smaskutunum at skiota aa þa er næstir voru sa Ribbungar at vedrvitar glitrudu vid i solskininu aa storskipunum. þottuz þeir þa vita at fleira vard i ferd med Birkibeinum enn lendir menn einir. viku þeir stofnum ok villdu snua inn eftir firdinum. Sem konungrinn sa þat stefndi hann fyrir þa ok storskipin sua at ecki aattu þeir þess kost. viku þeir þa aftr til landz þagat sem skemst var. geingu þeir þar aa land sem Jolond heita ok hiuggu af brandana. Birkibeinar lupu eftir þeim sem mest er næstir voru. enn þa var bru fyrir þeim ok taka Ribbungar hana af ok kuomuz sua vndan. fellu þar nockurir menn af þeim enn sumir vrdu saarir. Sua kuat Sturla Þordarson.

Orn let austr fyrir Vaurnu
allualldr skipum halldit
rinfura vann ryrir
Ribbunga hlut þungan.

ok ostilltan ellti
aurr þingadr vikinga
raund klauf ræsir steinda
reid aa land af skeidum.

Capitulum.

54. Skuli var i Oslu sem fyrr var ritad. hann bad Nichulas byskup lia ser Skeggiann skip sitt. enn byskup villdi þat eigi ok het þeim stormælum ef þeir tæki skip ens helga Halluardz. þa suarar jarl. eigi er long stund siþan lidin er Ribbungar toku skip þin .ij. ok bannsettir þu þa ecki fyrir þat ok munum ver þui diarfliga taka til þessa skips. enn ef þu bannfærir oss fyrir þat er ver tokum til landreinsanar enn hinum þoldir þu er aadr voru bannsettir fyrir sin illvirki þaa verdr þat bann alkeypt ok sua þeim er þui þiona. Eftir þetta ledi byskup skipit med hofdum ok ollum reida. Gregorius Jonssun tok þat skip er Stockabuzsan het. Paall vagaskalm tok Hasaugubuzsuna. siþan toku adrir sueitarhofþingiar þau stærstu skip er til voru i bænum ok viggyrdludu stafna i milli. foru siþan sem akafaz vt eftir firde. Ok er þeir komu

til Jolundar liop bondi einn aa nesit ok kalladi aa þa. sagdi at lendir menn ok Birkibeinar foru vr bænum Tunsbergi ok ætludu til motz vid jarl. enn þa komu Ribbungar i moti ok beriaz þeir nu sem hardaz. vænti ek at Birkibeinar þurfi lids þuiat þeir hafa bædi skipin færi ok smæri. Bondi sagdi þui sua. at hann vissi eigi at konungrinn væri i ferd med þeim. ecki hafdi jarl spurt til konungs. Siþan spentu .ij. hueria aar ok reru sem akafazst. var þa allt senn at þeir komu fyrir Stallinn sua at konungrinn sa ferd jarls ok Ribbungar geingu af skipum. gerdi konungr þa skutu moti jarli at segia huat fram for ok þeir þurftu eigi at roa sua mikit. Sem jarl vard þessa varr reru þeir af tomi. Konungsmenn toku skip Ribbunga ok mikit herfang annat ok settu menn til at gæta þar til er skipt væri. Siþan funduz þeir konungr ok jarl ok fagnadi huarr odrum blidliga.

Fra Ribbungum.

55. Siþan er Ribbungar voru elltir sneruzst þeir austr et efra. enn er konungr ok jarl vrdu þess varir þa sneruz þeir inn eftir Osloarfirdi ok sigldu vm kuelldit til Haugsvikr enn vm morgininn inn til Hofudeyiar. lagdi konungr þar at ok flestr allr herinn enn sum skipin logdu þegar til beiar ok þessir hofþingiar Paall vaagarskaalm Aasolfr konungsfrændi Kolbeinn ketturyggr Hakon kaafvis ok flestir allir syslumenn af Vpplondum. Vm kuelldit kom niosn til konungs ok jarls at Ribbungar mundu leita til beiarins vm naattina. konungr gerdi ludrasuein til beiarins ok let blaasa ollum monnum or bænum. enn þeir gaafu litinn gaum at þui ok duolduzst eigi at sidr enn sumir logduz vt vm ackeri. Vm morgininn i dagan kom Sigurdr ribbungr j bæinn laupandi ok allr hans herr. þeir foru nidri vm stræti ok vm bryggiur ok raaku nockura menn aa kaf ok særdu. enn Birkibeinar komu vt skipum fra bryggium ok vrdu menn saarir af skotum. Hakon kaafuis var geinginn vpp i bæinn ok liop hann aa kaf ok var skotinn i fotinn ok dreginn vid þat vpp i skip. Fiorir menn voru drepnir af Birkibeinum. enn þeir Birkibeinar er aa skipum voru herklædduz ok logdu at bryggium. enn er Ribbungar sa þat viku þeir vndan vpp vm stræti ok sua nordr or bænum enn Birkibeinar eftir.

Atlaga konungs.

56. Hakon konungr ok jarl laagu vndir Hofudsey. ok er þeir heyrdu at blaasit var (i) bænum herklæddiz allr herrinn ok reru til beiarins. vrdu þau skip seinbunuzst er stærst voru konungsskip ok

buzsurnar. þa mællti Ogmundr merkismadr til konungs. herra nu ma sia huar Ribbungar laupa nordr or bænum ok syslum ver nu ecki þar at sinni. er þat nu betra raad at ver roum yfir i Gylianda ok gaungum þar vpp ok sua austr yfir Akrshaga[1] ok mætum þar Ribbungum vid bruna ok faam ver þa meira syslat ef gud vill. Konungr kuez þat giarna vilia ok kalladi aa þau skipin er næst laagu ok bad þau vestr snua. Enn Barnapetr ok þeir er þungfærazstir voru þottuz eigi til þess færir at rekazst eftir Ribbungum vm skoga ok fylgdu honum margir at þui ok sneru oll skipin at bryggium. enn þeir er fyrst komu lupu vpp þegar. enn i þui bili komu .iij. sueitir Ribbunga i bæinn. ok er þeir mættuzst [676] ok skutnaherrinn. hugdu Ribbungar at þat væri þeirra menn ok spurdu huar Sigurdr konungr þeirra var. kendu þa Birkibeinar at þetta voru Ribbungar. kom þa skiott hogg i lidit. viku Ribbungar þa vndan nordr eftir strætinu enn sumir aa akrana. þar fellu .lxxx. manna af Ribbungum. enn þeir Birkibeinar sem fyrst foru ok hofdu laupit eftir Ribbungum fylgdu þeim nordr til aar þeirrar er Faad heitir. ok skutuz þeir þar aa vm rijd. þa toku Ribbungar vndan enn Birkibeinar sneru til Osloar. Sua quat Sturla.

Laugdu vt
litlu siþarr
audlings menn
Oslubæiar til.
ok þar stock
fyrir hautud hilldar
a glapstig
grytlinga sueit.

Ok enn þetta.

Holmreyrar geck hiaalme
Hörda ualldr of falldinn
enn sa er vthlaupsmonnum
aúdmilldr sakar gillde.
fellu fiandmenn stillis
feck tafn gefit rafni
enn sigrgædi siþan
sumir skundudu vndan.

Fra Hakoni ok Skula.

57. Hakon konungr ok Skuli jarl biuggu siþan ferd sina vt or bænum ok skipudu adr syslumenn vm oll Vpplond. þeir sigldu vt til Haugsvikr ok hofdu þar hirdmanna stefnu. sagdi jarl at hann vill fara vpp aa Folld ok hefna Rognvalldz er þeir drapu saklausann ok brenna bygdir þeirra. Konungrinn suarar. engar hefndir aa ek at gera eftir Rognualld þuiat hafa hans frændr nidrat minni ætt. enn fyrir þui at bændr drapu hann saklausann þaa mæli ek eigi aa mot þui at þer farit med lidi ok hefnit þeim. For þa jarl vpp ok Gregorius Jonssun fodurbrodir Rognuallz ok margir Birkibeinar ok þeir flestir er Baglar hofdu

[1]) ak'gs (*d. e.* a konungs) haga *Cd.*

verit. þeir brendu mikinn lut bygdarinnar enn bændr toku ecki vid. siþan foru Birkibeinar til skipa sinna. þa var þetta kuedit.

Rekit var Rögnvalldz dauda
þa er randvidir brendu
þurru her fyrir harra
harda austan fiardar.
vara tal at skaut Skuli
skyþrunginn Folldungum
elldr leek hus fyrir haulldum
hingat skelk i bringu.

Fra Hakoni konungi ok Birkibeinum.

58. Siþan sigldu þeir konungr ok jarl vt til Jarlseyiar ok biugguz þadan nordr til Biorgyniar. Lodinn Paalssun var eftir a berginu enn Guthormr Gunnasun a Grenlandi ok syslumenn austr vid Elfina. Arnbiorn Jonssun ok Lodinn Gunnasun foru nordr med konungi. þeir laagu nockurar nætr i Hornberasundi[1] ok toku þadan vt eitt kuelld ok voru miok druknir. Vm nottina gerdi vedr huast ok regn i moti þeim. sigldu þa inn til hafna ok vissu eigi huar þeir foru. vm morgininn i dagan sigldu þeir inn vm Tregdasund. þeir kuomu vid sker ok brutu styri sitt. siþan greiddiz þeim vel nordr til þrondheims. Ok er þeir kuomu til bearins voru nordan komnar fru Ragnhilldr ok Sigrid jarls systir er siþan var abbadis aa Reini. þær foru fyrir þui nordan at þa feck Lodinn Gunnason Jngibiargar systur jarls. var þa gert brudlaup i konungsgardi.

Vegardr var veginn.

59. J þenna tima kuomu nordan af Halogalandi sueitungar Vegardz veradals ok sogdu konunginum þau tiþendi at Andres skialldarband frændi konungs hafdi drepa latid Vegard veradal enn mesta hofudvin konungs ok maag. Konungr spurdi huat til saka væri. þeir sogdu at hann gaf honum engar sakir ok at þeir saatu nordr i Hyn. Andres sat þar sem Haufn heitir enn Vegardr litlu ofarr i bygdinni. Vegardr kom einn dag til Hafnar ok baud Andresi til bordz enn Andres iattadi. þa sendi Vegardr heim summa sina menn at setia bordit. Andres bad Vegard ganga til huss þar er Finnskattr var i ok bad hann at hyggia at eigi spilltiz. Vegardr geck at husinu. þar var fiol ein sigin ofan. hann tok ofan staalhufuna ok saa inn. þa lupu fram .ij. sueinar Andres Botolfr limr ok annarr (Auzurr gnit) ok særdu hann banasaarum. þetta verk likadi konunginum storilla ok þottiz i þessu verki hafa laatid þa .ij. menn er honum voru hollazstir. enn vita þottiz hann af huerium rotum þetta hafdi risit. Konungr geck þa til jarls ok sagdi þessi tiþendi ok fanz honum faatt vm ok sua at honum þǫtti eigi verr þo at þessa væri hefnt a Andresi. Konungr kallar til sin vini sina ok spurdi raadz vm

[1]) r. Hornborasundi

þetta maal. hann feck þat raad af þeim at Andres misti sæmda sinna af konungi enn eigi leti hann lif sitt þo at þess væri vert. þui at þeir fundu at þess volld geingu til eigi minnr er baada þa villdu dauda. Litlu sidar kom Andres til beiarins ok hafdi tuitugsessu nyia ok vel skipada. Andres idradiz miok þessa verks ok þottiz sia hueriar snðrur voru fyrir hann lagdar. Konungr tok af honum sysluna enn gaf honum sætt. konungr feck Juari vtvik sysluna enn jarl feck Andresi sysluna vm vetrinn af sinni hendi.

Fra Birkibeinum ok Ribbungum.

60. þa er a leid haustid geingu þeir til konungs Arnbiorn Jonssun Halluardr bratti Lodinn Gunnasun ok adrir Vikueriar ok sogdu at þeir hofdu spurt at Ribbungar styrktuz miok i Vikinni. Sem konungr ok jarl heyrdu þetta biuggu þeir ferd sina skyndiliga. tok konungr tuitugsessu er Juar nef hafdi gera laatid enn jarl tok byskups skip. þeir foru þar til er þeir quomu austr fyrir Agdir. þa spurdu þeir at nockurar sueitir af Ribbungum voru austan komnar þar i naand. þa toku þeir menn af skipunum sinum ok letu fara at þeim a lettiskipum. þar fellu nockurir menn af Ribbungum enn adrir flydu vndan. bu var tekit fyrir þeim ok letu þeir byrding einn ok villdu sua sigla med vt til skipa. þeir fengu vedr huast ok sigldu i boda ok forst þar byrdingrinn ok margir godir dreingir. Slitandi het forn Birkibeinn er þa letz hialltlendzkr madr. enn þeir er hialpuduz komuz med þui at þeir logduz a nautabukana dauda ok fluttuz sua til landz. Hakon konungr ok jarl sigldu þann dag aa Grenmar ok inn fyrir Nesiar ok fengu allmikinn storm. var vedrit bædi þuert ok stort ok var ausit aftr ok fram ok var buit vid vada sialfum. konungsskipit ok jarlsskipit ok Arnbiarnar skip þau ein drogu sik fram enn oll onnur viku inn af [677] leid til hafna. þeir logdu at vid Hereyiar ok spurdu at Sigurdr ribbungr ok Beni voru aa Raumariki med myklu lidi. enn sumar sueitir Ribbunga voru sudr i Vikina. Enn er lid kom til konungsins gerdu þeir þat raad at jarl skylldi fara sudr i Vikina ok leita at Ribbungum. enn konungr var eftir i Tunsbergi med sinu lidi. Gunnarr Aasuson het madr. hann hafdi verit forn Boglungr ok mikill vuin Birkibeina. hann gerdiz handgeinginn Hakoni konungi þa er Baglar gaafuz vpp. enn þui at hann feck enga sæmd af konungi sem hann villdi þa liop hann til Ribbunga ok tok þegar laun af þeim ok feck hann mikla sueit ok gerdi eigi einn madr verra enn hann. Jarl sigldi austr ok spurdi at Gunnarr var i Vettaheradi[1]. hann feck niosn af huar Gunnarr var ok .ij. sueitir adrar af Ribbungum. ok þa er myrkuaz var

[1]) Verąheradi *Cd.*

nætr komu þeir at Gunnari þar sem heitir Apalldrssetr. Birkibeinar kringdu þegar husin oll ok komz faatt vt ok voru þa þegar drepnir. enn Gunnarr ok þeir sem med honum voru biugguz vid sem mest. hann hafdi mikla sueit. Amundi akafr var merkismadr jarls. hann var lostinn auru i ǒstinn ok feck þegar bana. þar vard hord atganga þuiat Ribbungar vorduz dreingiliga. þar fell Gunnarr ok niutigir manna med honum. Sua kuat Snorri Sturluson i Haattatali.

Staala kendi stauckuilundum
styriar ualldr raudu fallda
reckar styrdu rett til iardar
rodnu bardi austan fiardar.
oddum rendi elion strandir
yta ferdar hringa skerdir
hilmir stærdi huossu suerdi
heila grundar meginvndir.

Ok enn þessa.

Vafdi litt er virdum mætti
vegrækiandi fram at sækia
skerdir geck i skurum Hlackar
skauglar serks fram fyrir merkium.
rudduz lond enn ræsir þrænda
Ribbungum skop bana þungann
Gunnar skaut vnd gera fotar
grunnsetta il hiarna kletti.

Ribbungar fellu fyrir Skula.

61. Eptir þetta sneri jarl nordr aftr til Tunsbergs ok hitti þar konunginn. var þaa þat raad gert at jarl var eftir i Vikinni. enn konungr for nordr aftr til Biorgyniar ok kom þar fyrir jol ok sat þar vm vetrinn. þessi var enn .v. vetr konungdoms hans. Vaanum bradara er þeir hofdu skilit konungr ok jarl þa spurdi jarl at Gudolfr blackr var i Osloar heradi a ymsum bæium ok hafdi mikla sueit. hann var vm daga i bænum enn vm nætr i heradi. Jarl tok skutur nockurar ok sigldi inn til Hofudeyiar. hann spurdi þa at Gudolfr var at Forsi at Munkabui skamt fra bænum. Jarl kom i dagan ath Gudolfi ok kringdu bæinn ok skipadi til atgaungu. þar fellu .lxx. manna af Ribbungum enn Gudolfr komz vndan. Optliga gerdi jarl til Ribbunga vm vetrinn ok drap menn af þeim. Sua quat Snorri Sturluson.

Eyddi vtlaupsmonnum
itr hertugi sueitum
sungu staal of stillis
stod ylgr i val dylgium.
hal margan let hofdi
hoddgrimmr iofur skemma
sua kann raan at refsa
reidr oddviti þiodum.

Hadar ok Heinir hofdu haft safnat mikinn i mot Ribbungum siþan þeir hofuz ok vart sua dreingiliga huartueggia fylkit at Ribbungar þrifuzst þar ecki. þeir Gunbiorn ok þorgeirr byskupmaagr hofdu þa syslu aa Hadalandi ok vm þotn. Sigurdr Ribbungr hafdi feingit Bergdori lock ok Eysteini ring syslu aa Hadalandi af sinni hendi. Ribbungar drogu skip or Draufn ok vpp i Tyri ok sua vpp i Raund. Eftir þat spurdu syslumenn Birkibeina þetta. foru

þegar i mot þeim ok bændr ok mættuz þeir vid strond þa er Leina het. ok ortuz þeir þegar aa ok geck Ribbungum betr i fystunni. enn siþan sneri mannfallinu a hendr þeim ok fellu þar vel .cc. manna af Ribbungum enn Sigurdr flydi ok toku Birkibeinar þar oll skip þeirra. Eftir þetta slag dreifduz bændr miok ok hofdu einga vordu aa ser ne bygdum sinum. ok er Sigurdr spurdi þetta for hann vpp a Hadaland ok kom aa vuart at Joni kuz aa bæ þeim er Hlunnar heita ok drapu hann þar. Eftir þat sættuz bændr vid Sigurd ok gulldu stor giolld vm Hadaland. Sigurdr let þa bua fyrir ser i eyiunni Frodung i Thyri ok tok gisla af bændum ok skipadi syslum vm Hadaland. þilir geingu þa miok til handa Sigurdi ok sua Verdælir. þa er Heiner ok Hadar spurdu þetta (slag) sem Hadar hofdu feingit þa gættu þeir þui betr sinna bygda sua at Ribbungar komu þar ecki fram helldr ridu bændr eftir Ribbungum vpp a Raumariki ok gaafu þeim morg slǒg. Her eftir vrdu margir lutir i milli Ribbunga er ymsir vrdu brogdum fegnir. Vm vorit eftir kyndilmessu spurdi jarl at Ribbungar voru i enn vestra lut Osloar syslu med nockurar sueitir. Jarl gerdi Eirik sitizsu med sueitungum sinum ok gerdi ord til Osloar syslu Haralldi stangarfyliu ok þeim sueitarhofþingium er þar saatu at þeir færi at Ribbungum. þeir Eirekr ok Haralldr foru at leita þeirra ok mættuz þar sem Suans heitir ok bǒrduz þar. þeir geinguz at sua fast at merkismennirnir mættuz ok fengu Birkibeinar tekit merkismann Ribbunga er Herbiorn het. enn þar fell Aasti er verit hafdi merkismadr Sigurdar ok nockur sueit manna af Ribbungum. enn eftir þat flydu Ribbungar enn Birkibeinar foru vt til jarls. hofdu Herbiorn med ser. var hann siþan hirdmadr Skula jarls.

Hakon konungr for til þrondheims.

62. Vm vorit i faustu bioz Hakon konungr nordr til þrondheims. for Dagfinnr bondi med honum ok Baardr brimsteinn Hakon kaauis. konungr hafdi .vij. skip. Vm paaschir laa hann i Leirgula ok sigldi þadan fiorda dag pascha fyrir Stad mikit vedr. þrim naattum sidarr sigldu þeir inn vm Agdanes sua mikinn storm at allt tok seglit fra þeim ok skipin sneru her ok huar vndir nesit. Konungr feck engu odru vid komit enn at hallda inn at aanni. þa var flod er hann kom i aarminnit ok maatti engum festum vid koma fyrir stormi. rak þa vpp vid sandinn fyrir Backa. for þa til folkit or bænum ok baaru streingi aa skipit ok var naudugliga vpp dregit Guthormr erchibyskup var þa i bænum hann fagnadi konunginum i ollum lutum sem sæmiligazst. þeir hofdu opt tal sin i milli. konungrinn spurdi erchibyskup eitt sinn hui hann sneri sua

mikilli vuinaattu til hans medan [678] hann var i barnæsku sinni. erchibyskup suarar at annarra manna volld geingu eigi minnr til þess enn sialfs hans illvili. For þa vpp allt et sanna fyrir konungi. het erchibyskup þa þui at hann skylldi koma annat sumar til Biorgyniar ok gera þa sæmd hans þui ollu meiri sem honum þotti aadr aafaatt. Hakon konungr skipadi Gregorium Jonssun at gæta allra þrændalaga fyrir sakir mikils vfridar er þa var aa Vpplondum. Konungr bioz nordan er aa leid vaarit ok sigldi til Biorgyniar ok sat þar vm vetrinn.

Bardagi i Jkornaholmum.

63. Skuli jarl sat i Tunsbergi enn Arnbiorn Jonssun var austan fiardar ok vardi þar landit. Ribbungar voru aa landi vppi ok hofdu mikinn styrk. þeir hofdu komit morgum skipum vpp i vatnit i Eyiasyslu. Menn Birkibeina laagu þa i Miors ok hofdu mikit lid. var fyrir þeim Haralldr stangarfylia Olafr mokr Fridrekr slafsi þorgeirr byskupsmadr. Ribbungar koma vpp i Miors skipum sinum ok leitudu Birkibeina vm vatnit. Sigurdr konungr þeirra var fyrir þeim ok margir sueitarhofþingiar med honum. þeir fundu Birkibeina þar sem heita Jkornaholmar ok vard þar bardagi hardr. hofdu Ribbungar meira lid ok voru miok aakafir. enn Birkibeinar toku vid dreingiliga ok lauk sua at Birkibeinar fengu sigr enn Ribbungar flydu. þar fell framarla aa audru .c. manna af Ribbungum ok þessir sueitarhofþingiar Styrr prestr Aurnolfr af Folafelli Audunn austansiorr þorbiorn rigr. Faatt fell af Birkibeinum. Sigurdr flydi þa vpp a þotn ok stefndi þadan til fiallz. þetta sumar spurdi Arnbiorn Jonssun at Beni skinnknifr var vppi aa Raumariki med sueit nockura ok gerdi þar margar vspecktir. Arnbiorn Jonsson sendi menn til hans Helga fleskhun ok þa er honum þottu fræknazstir. þeir fundu hann vppi vid vatnit Eyia. liop Beni aa skip. þeir fengu halldit skipum ok geingu at þeim ok draapu flesta alla menn. Beni liop a kaf ok leyndiz her ok huar vndir skipunum. leingi var aadr þeir fyndi hann enn þo vard þat ok lez Beni vid litinn ordztijr.

Sigling Hakonar konungs.

64. Hakon konungr sat i Biorgyn vm sumarit ok hafdi alla lenda menn nordan or landi ok or Gulaþingslogum. ok er hann spurdi ofrid af Vpplondum þa bio hann ferd sina austr i Vik. Enn vm Mariumesso skeid kuomu menn nordan or þrondheimi fra Gregorio ok sagdi at Ribbungar voru komnir vpp vm fiall ok ætludu i þrondheim. baadu þeir konunginn skynda nordr. Konungr let þegar blaasa til hirdstefnu

ok sagdi þessi tidendi ok lysti þui at hann mundi nordr snua. enn allir quoduz honum fylgia vilia. konungr sendi menn ok bref eftir Gregorio Jonssyni ok Juari nef ok biugguz þeir sem akafaz. þorsdaginn sigldi konungr nordr med haalfan fiorda tug skipa. ok er hann sigldi vm Sognsio mætti hann þar knerri. hann var kominn af Jslandi. þar var aa Gudmundr byskup ok sagdi hann konungi morg tidendi er gerdzst hofdu a Jslandi. þat var hofdu þeir barizst i Grimsey Sighuatr Sturluson ok byskupsmenn. enn aadr vm vetrinn var Tumi drepinn af byskups monnum at Holum. Konungrinn ætladi at sigla nordr vm Aaleyiarsund. þa komu þar menn Gregorij Jonssonar a hleypiskutu ok sogdu at Ribbungar hofdu komit nordan vm̃ fiall med mikinn her ok gert mart illt þar sem þeir kuomo. þeir voru allt i Veradal til bus þess er aatti Juarr i Berudal ok gerdu marga ferliga hluti. enn er bændr i Gaulardal spurdu þetta skaaru þeir vpp heraur ok hueruetna var safnadr fyrir þeim. Sem Ribbungar spurdu þetta þa hurfu þeir austr vm fiall ok sogdu sendimenn konungi at eigi var minni vaan at þeir kæmi ofan aa Raumsdal. Konungr sigldi nordr til Leirgula þui at hann vissi eigi nema Ribbungar kæmi ofan aa Mæri. beid hann þar til þess er hann spurdi sannliga at Ribbungar hofdu snuit i Eystridali.

Hakon konungr gerdi menn til Skula jarls.

65. Hakon konungr sneri sudr aftr. hann kom eftir Michialsmessu til Biorgyniar. gaf konungr þa lendum monnum heimleyfi enn hann efnadi þar til vetrsetu. Konungr hafdi laatid vt bioda leidangri vm sumarit aadr i [huarumtueggia helmingi [1] Egdafylkis enn Skuli jarl hafdi laatid taka driugum allan leidangr. feck konungr or nærdra helmingi nockut enn ecki or enum synnra. Konungr kalladi til sin raadgiafa sina ok sagdi þeim þetta ok virdiz sua ollum sem jarl villdi þa gera mikinn sinn þridiung af Noregi er hann villdi hafa alla Vikina ok oll Vpplond ok allt nordr til Ryiafylkis. enn Eirikr jarl brodir Suerris konungs ok Philippus hlutu þann þridiung at hafa milli Suinasundz ok Rygiarbitz. ok sua hofdu hinir fyrri hofþingiar skipt sin i milli. Hakon konungr gerdi þa menn til jarls med brefum ok sagdi sua. at honum mislikadi þetta landaskipti lengr ok jarl mundi eigi vid Ribbunga eina eiga vfrid ef hann helldi þessu fram leingr.

Herferd Andres ok Juars.

66. Svmar þetta foru þeir herferd til Biarmalandz Andres skialldarband ok Juarr vtvik. þeir hofdu .iiij. skip. enn su sauk var til ferdar

[1]) [huartueggia *(og et ulæseligt Ord) Cd.*

þeirrar at þeir hofdu farit kaupferd til Biarmalandz nockurum vetrum aadr Andres af Sanmælingum ok Sueinn Sigurdarsun Augmundr af Spangheimi ok margir adrir. þeir hofdu .ij. skip ok foru þeir aftr vm haustid Andress ok Sueinn. enn þeir saatu eftir med annat skip Helgi Bograngssun ok skipueriar hans. Augmundr af Spangheime var ok eftir ok for hann vm haustid austr i Sydridala riki med sueinum sinum ok varnadi. enn Haaleygir vrdu missaattir vid Biarmakonung. ok vm vetrinn foru Biarmar at þeim ok draapu alla skipshofnina. Enn er Augmundr spurdi þat for hann austan i Holmgarda ok þadan it eystra vt til hafs ok letti eigi fyrr enn hann kom til Jorsala. for hann þadan vpp til Noregs ok vard hans ferd allfræg. þeir Andress ok Juarr foru til Biarmalandz ok gerdu þar it mesta heruirki i mandrapum ok raanum ok fengu stormikit fe i grauðru ok brendu silfri. ok er þeir foru nordan sigldu þeir i raust nordr fyrir Straumsneskinnum ok bar or .iij. skipin. enn þat skip er Juarr var aa bar sioinn i seglit ok halladi skipinu sua at inn fell siorrinn ok þui næst huelfdi. Jogrimr het madr er Juari kom aa kiol ok hinn þridi madr til komz aa. þeir skutu til baati af skipi þorbergs ok geck or [679] stafninn baatinum. ok kom Jogrimr þeim i baatinn. ok þa kuaz Jogrimr eigi sia þorstein felaga sinn ok liop þa enn aa sundit i raustina ok þar letz hann vid mikinn hraustleik ok allir þeir er aa skipinu voru nema þeir .ij. einir Juarr ok annarr madr. þar tyndiz storfe. Andres for vm haustid til Halogalandz. ok hefir ecki verit farit siþan til Biarmalandz.

Fra Skula ok Ribbungum.

67. Nv er at segia fra Skula jarli at hann sat i Vikinni ok hafdi þar mikit lid ok kostnad. Arnbiorn var austan fiardar ok vardi þar landit sua at Ribbungar hellduz þar ecki vid. syslumenn voru þa enn vppi i Miors med mikinn styrk. enn Ribbungar foru miok sundrlaust ok komu fram her ok huar. þeir foru vt aa Hadaland ok settiz Sigurdr i eyna Frodung i Raund. þa er Skuli jarl spurdi þetta þa byrr hann ferd sina inn i Draufn. hann hafdi mikit lid ok skip þat er var .vj. rum ok .xx. ok morg sma skip. hann hafdi ætlat at draga skipin i Thyri ok þadan vpp i Rǫnd. Enn er jarl kom i Draufn skylldu þeir leida vpp skipin enn ytra strauminn. þa komu Ribbungar ok skutu aa þa vm rijd. vard þa laust skipit. sua lauk þar at Ribbungar flydu austr aa Markir enn jarl for til Tunsbergs ok litlu sidarr austr i Vik at leita Ribbunga. þeir Tobbusynir hofdu Elfarsyslu af hendi Ribbunga. Jarl gerdi til Simon ku ok þord drafla ok þorfinn illa ok fundu þeir Tobbusonu vid Hlesey

ok drapu þa þar. Mikinn lidsafla hofdu Ribbungar þa austan fiardar sua at þat var eigi minna enn fiortan hundrat manna er Sigurdi var handgeingit. þessir voru i Borgarsyslu af Ribbungum Heriolfr dyndill Eirekr dregill. þeir aattuz morg skipti vid ok Arnbiorn Jonssun ok veitti Ribbungum iafnan þyngra. Jarl dualdiz þriaar nætr i Vikinni ok aattuz þeir morg slog vid Birkibeinar ok Ribbungar sem eigi eru her ritad.

Fra Skula jarli ok Ribbungum.

68. Skuli jarl sat leingstum i Tunsbergi. hittu siþarr spurdi hann til Ribbunga ok sendi þa enn menn til þeirra ok sagdi þar sem hudfatzfelagar voru .ij. skylldu þeir luta med ser huorr fara skylldi. þeir voru reckiufelagar þorir flik ok Jatgeirr skaalld ok laut Jatgeirr at fara. þeir fundu Ribbunga þar sem Kyrfiall heitir ok baurduz. þar fellu enn nockurir Ribbungar enn sumir flydu. Birkibeinar foru aftr til jarls. þorir spurdi Jatgeir felaga sinn huersu tekiz hefdi ferdin. Hann kuat visu.

Hnodit sa ek hleckium hardna
hialldrsdrifs aa kyrfialli
strid aurrida stordar
storfiarre mer þore.

þeir fra likn þar er lekum
lyngtorgs vid Ribbunga
daasin la at vid disi
duergs ranz i Tunsbergi.

Jarl lagdi mikla stund aa at eyda flocki Ribbunga ok sendi æ menn at þeim huar sem hann spurdi til þeirra. Vm haustid sendi jarl ord Nichulasi byskupi at hann legdi raad til at eyda flocki Ribbunga. enn byskup feck til konu þa er Aasa blauck het frilla Gudolfs at eggia Ribbunga til sættar vid jarl.

Raadagerdir.

69. Vm sumarit feck Sigurdr ribbungr menn til at leita vid jarl huerra sætta hann mundi vnna honum ef hann villdi gefaz vpp ok alla motstodu vid Birkibeina. Sem þetta var flutt vid jarl tok hann þui vlikliga i fyrstu enn þo kom sua at hann spurdi huers Sigurdr beiddiz. ok hofuz þa vpp brefsendingar ok medalferdir. lysti þa Sigurdr sinum aahuga ok beiddiz þridiungs af Noregi ok at jarl skylldi gifta honum dottur sina. Enn er jarl heyrdi þetta suarar hann sua. Hakon konungr aa vaulld a þui huat hann villdi midla Sigurdi af landi enn ecki væntir mik at ek midla minn þridiung. er ok engi vaan at ek gipta dottur mina vt i skoga. enn hinu vil ek heita Sigurdi ef hann ridr a mitt valld at hann skal grid hafa ok allir hans menn. ek skal ok þui vallda at hann skal finna Hakon konung i gridum. maa hann þa flytia sitt maal med þeirra manna flutningi sem hans maal vilia stydia vm landaskipti edr

adrar sæmdir. eigi skal ek þa i moti honum helldr hitt at konungr sæmi hann. nu skal hann her vm kiosa huart hann vill þenna kost edr hellda enn strid vid oss Birkibeina. Enn er þessi ord kuomu til Ribbunga gerdu þeir raad sitt ok þottu þessir kostir hardari er jarl hafdi gert þeim enn þeir hugdu. enn med þui at þa var þraungt kosti þeirra ok þeir aattu huergi vist ne væri i Vikinni ne Vpplondum. þotti þeim ok eigi hægt at sækia nordr i land þar sem konungrinn var fyrir. ok toku þeir þui þat raad at Sigurdr reid aa valld Skula jarls i gridum ok gaf vpp konungsnafn enn flockrinn i valld jarls ok skildi ser i mot vinaattu jarls ok flutning vid konung ser til sæmdar. Jarl tok vel vid honum ok var til hans sæmiliga. enn sa ordromr fell aa i Vikinni at þessi væri enn fegrsti sigr er jarl hafdi vnnit þar sem hann hafdi orrostolaust eytt sua miklum flocki ok sterkum sem Ribbungar voru ok komit þui aaleidis at þa var fridr ordinn vm allann Noreg. þetta vaar er Sigurdr var med Skula jarli for Skuli jarl til Danmerkr ok hafdi .xiij. skip. ok er hann kom til Kaupmannahafnar þa hafdi greifi Heinrekr fangit Valldimar konung ok for jarl þa aptr i Noreg er hann spurdi þau tiþendi.

Fra Hakoni konungi capitulum.

70. Hakon konungr sat i Biorgyn þa er þessi tiþendi vrdu. þessi var enn .vj. vetr konungdoms hans. Vm vorit foru menn milli þeirra jarls ok var mællt at hofþingia fundr mundi vm sumarit eftir i Biorgyn ok skylldu þar til koma allir enir bezstu menn er i voru landinu. þui at þa var fridr vordinn i ollu landinu enn þo var mikit akall i landinu aa riki Hakonar konungs ok fodurleifd af þeirra manna hendi er sik villdu framdraga til rikisins. enn med þui at konungr var vngr ok aadr hofdu adrir lengi setid i hans faudurleifd þa var þat mikill fioldi manna er miok voru tuidrægir huerium þiona villdu. voru þeir sumir er giarna villdu fyrirkoma ætt ok afspringi Suerris konungs fyrir fornan fiandskap er þeir hofdu til hans haft ok voru þui miok tuidrægir vm allt landit ok mest af stormenni. enn flestr allr mugr var vel viliadr Hakoni konungi bædi nordr ok sudr. þessi stefna hofz at Olafsvoku. var konungr fyrir i Biorgyn ok Haauardr byskup Heinrekr byskup af Stafangri Saurkuirr byskup af Færeyjum ok þessir lærdir[1] menn Nichulas erchidiakn Sigurdr aboti. enn þessir lendir menn Paall flida Petr sun hans Bryniolfr Knutzsun Jonn staal Gautr af Meli Juarr nef. þar var ok kominn Jonn jarl af Orkneyium ok Biarni byskup Gregorius kikr af

[1]) lendir *Cd.*

Hialltlandi. þar voru logmenn or Gulaþingslogum [680] Dagfinnr bondi ok Amundi remba. nefndir voru ok or hueriu fylki enir vitruzstu bændr. abotar komu þar allir ok syslumenn. enn or þrændalogum quomu þessir Guthormr erchibyskup Sueinn prior af Helgisetri Aasgautr af Holmi aboti Sigurdr aboti af Tautru meistari Biarni Petr af Husastodum Eysteinn rædismadr. þessir lendir menn Gregorius Jonssun Paall vaagaskalm Asolfr af Austrætt. þessir voru lǫgmenn Gunnar grionbakr Biarni Mardarson þorsteinn Asmundarsun. or Vikinni austan kom Skuli jarl Arnbiorn Jonssun Lodinn Gunnasun Lodinn Paalssun Simon kyr (Eysteinn logmadr þordr skolli. af Vpplondum voru þessir logmenn Saxi af Haugi þordr Gudmundarsun ok syslumenn) Halluardr bratti Gunnbiorn Jonsbrodir Kolbiorn raudi Haralldr veseti. þessir flestir hofdu þat raadit ok tiaad Skula jarli at hann væri rettkominn til Noregs eftir Jnga konung. þar kom Nichulas byskup af Oslu Askatin aboti af Hofudey Ormr aboti or Tunsbergi. þessir profastar Juarr gæslingr af Oslu Jofreyr af Tunsbergi Amundi af Grenlandi Olafr af Konungahellu þorgeirr erchidiakn af Vpplondum meistari þorleifr Baardr profastr ok þessir syslumenn Olafr mokr Haralldr stangarfylia Aslaakr þorgeirr byskupsmadr Haauardr i Sandbui Fridrekr slafsi Eindridi bekill Eilifr keikr.

Fra Hakoni konungi ok erchibyskupi. capitulum.

71. Sva hafa vitrir menn mællt þeir er þa voru i Biorgyn at eigi hafi a þeirra dogum betra mannval saman komit i Noregs konungs riki. Hofþingiar finnaz idula enn stundum aattu þeir stefnur huarr vid sina raadgiafa. þessir voru raadgiafar konungs med lendum monnum hans Marteinn i Kinnzarvik Sigurdr af Onnarheimi Askell kapalin hans er siþan var byskup Juarr boddi. þessir baaru bod af konungs hendi til erchibyskups at þeir skylldu finnaz i trehallinne ok allir hofþingiar lendir menn ok lǫgmenn. þessi stefna skylldi vera sunnudaginn eftir Mariumessu ena fyrri. Sem þeir komu i hallina ok hofdu setid vm rijd þa hof Hakon konungr fyrst rædu med þessum hætti. Herra erchibyskup. ydr er kunnigt ok sua odrum byskupum ok flestum godum monnum þeim sem her eru komnir at þeir menn eru her sumir er þræta vilia til Noregs rikis enn ek hugdi at þat væri minn faudurarfr ok ek væri sannr odalsmadr at fornu ok nyiu til Noregs. enn med þui at stefna þessi er higat laugd af ollum enum vitrozstum monnum er i eru landinu þa berr ydr vel herra erchibyskup at hafa nockura ordfærd a þessu maali þa er bædi mætti til stunda ok þo med sannindum

til skynsemdar. þuiat þer erut bædi af guds haalfu ok manna haufþingi at skipadir. enn iafnadarmenn eigi þer at vera allra manna i milli ok ottaz engann at þui at segia sem þer vitid satt vera huart sem er liuft edr leitt. þer vitid ok miok sua allra manna tilkall þeirra sem til rikis þessa kalla.

Fra ordum erchibyskups.

72. Erchibyskup suarar a þessa leid. þat er vist satt herra konungr at ver erum skylldir millum allra manna rett at gera ef[1] ver kynnim ok sua vili gud at se. ver hofum heyrt margra manna tilkall er sik telia til Noregs ok eru oss kunnig flestra manna maalaefni. ok þo vilium ver enn giarna til hlyda ok til leggia sem gud kennir oss med godra manna raadi er her eru nu vid staddir. ok þess bidium ver ok biodum af guds haalfu at allir menn segi þat sem þeir vitu sannaz her vm fyrir gudi. þer sitid nu Hakon konungr i rikinu ok segit sua ok allir vitrir menn ok ydrir vinir at þer erut erfingiar til Noregs eftir faudur yduarn ok allt yduart forelldri hefir aadr þessu riki raadit madr eftir mann sua at alldri hefir kuennkne i milli komit ok væntir mik at flestir menn fylgi þui nordr i land at þat se satt er þer segit. Skuli jarl er austan kominn ok margir adrir godir dreingir med honum ok kallaz erfingi Jnga konungs brodur sins ok marga hofum ver heyrt hans vini sanna þat med honum. her er ok Guthormr sun Jnga konungs ok kallar til Noregs eftir fedr sinn. her er ok med jarli Sigurdr ribbungr son Erlings steinveggs ok kallaz rettkominn til Noregs eftir Magnus konung er hann kallar faudurfaudur sinn. menn eru (h)er komnir[2] austan or Gautlandi fra jungherra Knuti syni Hakonar jarls ok flytia sua af hans hendi sem menn vitu at satt er at hann er skilgetinn arfi jarls ok Jnga konungs eftir einkamaalum þeim er giorr voru a millum þeirra aa Eyrarþingi med samþycki þoris erchibyskups ok annarra byskupa er þat votta at sa þeirra er skilgetinn erfingia ætti eptir sik þa skilldi sa taka arf eptir baada þa. nu er þat at mæla til allra manna þeirra sem her eru nu lendra manna lærdra manna ok vlærdra at þat leggi huerr til þessa maals sem hann veit sannazst fyrir gudi. enn þo at ver vitum hueriu ver vilium fylgia vm þetta maal þa vilium ver þo heyra fleiri manna tillǫg.

Ord Skula jarls.

73. Skuli jarl tok þa til orda. þat er vist herra erchibyskup at ek er brodir Jnga konungs samfedri ok skilgetinn ok sannr hans erf-

[1]) enn *Cd.* [2]) menn *tilf. Cd.*

ingi at logum ens helga Olaafs konungs. Hakon konungr suarar þegar ordum jarls. þu ert vist arfi Jnga konungs til allz þess er þer tokut rettliga eftir faudur yckarn enn eigi til Noregs rikis. þuiat Jngi konungr var settr i at gæta mer til handa minnar faudurleifdar. Jarl suarar. ek kollumz vist erfingi til allz þess er hann hafdi rettliga. þa suarar konungrinn. þa skalltu nu ranzsaka fyrir godum monnum huart hann erfdi Noreg eftir fedr sinn eda var hann settr i med godra manna skipan til gæzslu. Sem erchibyskup heyrdi at nockurar stylttingar foru i med þeim þa bad hann þa hætta þess kyns ordum. Eftir þat logdu til huarstueggia vinir sem huerium likadi.

Fra Joni staal. capitulum.

74. Siþan stod vpp Jonn staal ok mællti. þat hugdum ver fornir Birkibeinar þa er ver þoldum mest erfidi med Suerri konungi ok helltum flestum sueita vt. at eigi mundi þurfa þessa tals þuiat allir borduz at frelsa honum sina fedrleifd ok hans afkuæmi. enn þo er eigi vndarligt sumskostar at Skuli jarl fylgi þessu maali þui at ver hofum heyrt at þeir logmenn eru her nu inne er þat tiadu jarli opinberliga at hann væri rettkominn til Noregs eftir Jnga konung. ok er þetta mællt til yduar Amundi remba ok Eysteinn Roasun þar sem þit sitid a pallinum. Amundi liop vpp [681] ok suarar. huar vartu þa Jonn staal er ek mællti þetta fyrir þer edr seg mer mann þann er mik heyrdi þetta mæla. Eysteinn stod þa vpp ok duldi þessarra orda fyrir sik. Arnbiorn Jonssun mællti þa. þa kann vera at logmenn vorir hafi þetta mællt ok hafi veinurd veri(t) nær þeim enn laug ens helga Olafs konungs. maa ok vera at fylgt hafi mutugiafir.

Tala Gunnars logmannz.

75. Hakon konungr stod þa vpp ok mællti. eigi skulum ver sua at fara vm ranzsakit þessa maals. ver skulum fyrst taka þann logmann er fyrstr aa at vera or þrændalogum þar sem konungssætid sialft er med rettu. hann er ok elldzstr logmadr i landinu þui at hann tok logsogu vm daga Suerris konungs ok Eysteins erchibyskups. eigi hafa menn ok her til fundit med honum fals edr flærd edr rangyndi ok þui hafa allir menn þat fyrir satt at hann se enn vitrazsti madr i landinu. ok med þui Gunnarr bondi at til þin er skotid þa seg nu ollum aheyrandum þat sem þu veizst sannaz fyrir gudi vm vaart maal er til Noregs kollum. Gunnarr tok seint til orda ok mællti. þer anefnid mik til herra konungr at ek skylldi segia milli yduar hofþingianna huerr yduar Noreg

aa. enn þat er mikil byrdr einu kotkarlsbarni at skipta sua miklum rikdome ok segia af einshuerium ok til annars ok kenni ek aa mer þat sem ek vænti at fleirum fylgi at skialfandi ok ræddr mun ek þat gera. þuiat þa er Suerrir konungr feck mer þetta starf baud hann mer ath skipa maalum milli kotkarla enn eigi aa milli hofþingia allra hellz er þeir heyra sialfir aa er maalit vardar. ek heyrda vm rijd at logmennirnir duldu þess er þeim var ok kent med þui at flestir eru ræddir fyrir valldinu. vil ek eigi þessa byrdi aa mik binda at leysa þetta maal. enn med þui at ek vænti at flestir kotkarlasynir kunnu litla skynsemd til þess at skipa stormælum (fyrir sakir) kunnostuleysis. ma ok vera at sumir se nockut vinhallir. þa laatum þann fram segia er ueit huat satt er ok satt segir huart sem aa heyrir rikr edr vrikr ok engann ottaz þo at einshuerium misliki. enn þat er logbok ens helga Olafs konungs er eftir hans skipan var ger vm allan Noreg ok allir Noregsmenn hafa fylgt siþan þeir sem rett vilia segia. enn ef ek skal geta fyrir fram huat hon segir framazst ok ek hefir skynsemd til at skilia þa segi ek sua at Hakon konungr er einn rettborinn til Noregs af ollum þeim monnum er nu kalla til i dag. ok þo at þeir sæti baadir i rikinu i dag Jngi konungr ok Hakon jarl þa segi ek sua at konungr ætti at stiga til faudurarfs sins ok krefia þa or rikinu ef hann skylldi logum naa. ok þui segi ek at huarki Skuli jarl eftir Jnga brodur sinn ok eigi jungherra Knutr eftir Hakon fedr sinn ne Guthormr eftir sinn fedr Jnga konung aa at kalla til Noregs medan Hakon konungr lifir. enn syni Erlings steinveggs segi ek engi log. segi Vikueriar honum laug þuiat þeir hofu hann ok faudur hans munu þeir ok vita huar hann skal til sins faudurarfs ganga. mun ek her fella mina taulu at sinni. þa orti konungr a Dagfinn bonda er næst hafdi lôgsogn i Gulaþingslogum ok bad hann segia þat sem hann vissi sannaz fyrir gudi. Dagfinnr hof sua sina rædu. ek kom ungr til Suerris konungs ok var ek i nockurum bardogum med honum. þeim tueimr audrum er hann bardiz i Floruvaagum vid Eyskeggia ok annan aa Jonsvollum vid Bagla. ok skildi hann sua fyrir aadr hann bardiz. gud gæti vaar ok heilug Maria ok enn helgi Olafr konungr ok sua gefi gud mer sigr i dag sem ek hefir nu rett at mæla ok at veria mina faudurleifd enn þeim rangt er i moti mer eru. ok þat veit ek at hann ok hans afspringi eru rettkomnir til konungdoms þessa ok þat segi ek laug ok þui vil ek gudi suara at Hakon konungr er rettkominn til Noregs enn engi annarra sa er nu kallar til. ok þat legg ek til þessar lôgsogu at ek vil med honum beriazst ok med honum lifit laata ef þaurf geriz. þetta tal romudu flestir vel.

Tal Amunda.

76. Hakon konungr mællti þa til Amunda rembu logmannz af Ryiafylki. med þui Amundi bondi sagdi hann at sua er flutt at þu hafir nockut ordum til hallat at ek væri eigi rettkominn til Noregs þui seg nu þat sem þu veizst sannaz fyrir gudi. Amundi suarar. margar fagrar giafir aa ek at launa Skula jarli ok sua opt hefir ek vel halldinn verit med honum at eigi fær ek tolum a komit. enn eigi hefir ek druckit vit ne einord at ek hafa fyrir þat laatid manndominn edr sannindi. þuiat þat veit ek fyrir gudi at Hakon konungr er rettr erfingi eftir fedr sinn ok sitt forelldri til allz Noregs. enn þat hefir ek oft mællt at Skuli jarl er rettr logarfi eftir Jnga konung til allra þeirra luta er hann feck rettliga. enn til yduar byskupa sumra at mæla ok sumra lendra manna gangit nu vid þeim bermælum er þer hafit mællt þa er ver hofum allir setid hia jarli ok verit vel halldnir ok þegit af honum giafir. þer hafit ok nafnbætr med miklu valldi ok skylldu þer nu eigi vndan smeykiaz sannindum þuiat þer hafit optar ok med fleirum fortolum eggiat Skula jarl at kalla til Noregs enn lögsogn Amunda ok lau(n)gu mundi hann vfrid hafa vpp hafit ef þer hefdit raadit. enn gud gefi þeim goda sætt konungi ok jarli. ok eigi kann ek fleira til at leggia þessa maals at sinni enn þess vil ek gud bidia at huerr sa er verra hefir til þessa maals lagt enn Amundi remba hafi nu horn i hofdi ok eigi sem byskups mitr. Arnbiorn Jonsson mællti þa til Eysteins Roasunar. Eysteinn fostbrodir ok laugunautr vid erum baadir fornir Baglar ok hofum leingi i bud saman verit. laatum nu vppi þat sem vit hofum iafnan mællt fyrir jarli. Eysteinn suarar. ek væntir at margir hafi þau ord mællt fyrir jarli at eigi gangi nu allir vid. enn þat veit ek sannliga at eigi mællta ek þat fyrir honum ne þer at eigi væri Hakon konungr rettkominn til Noregs eftir fedr sinn ok forelldri eftir Olafs konungs logum sem siþan hefir samþyckt verit.

þordr skolli sagdi.

77. þa bad konungr þord skolla segia lög vm maal þeirra jarls. hann hafdi lögsogu austr fra Suinasundi. hann hof sua sitt maal. ecki er ek af þui logmadr kalladr at ek kunna [682] nockut i logum enn opt hefir ek maalum skipat milli kotkarla enn faatt kann ek vm konunga at tala ok ecki ætlada ek at þat væri min yfirseta at dæma milli þeirra. enn þordr fadir menn het logmadr ok sagdi hann mer sua at hans fadir segdi sua ok adrir forelldrismenn varir at æ skylldu allir Noregs-

menn fylgia konungssyni medan hann væri til. þat letu þeir ok fylgia at þeir mundi alldregi þrifaz er i moti þeim væri.

Framsogn Saxa a Haugi.

78. Eftir þetta bad konungrinn Saxa aa Haugi segia lög. hann var af Heidmork. Saxi tok sua til ordz. ek var med Hakoni konungi fedr þessa konungs ok heyrdi ek þat þa alla mæla bædi byskupa ok alla alþydu þa er konungrinn var frafallinn at giarna villdu hans syni þiona ef til væri ok eigi segi ek önnur lög enn hann er rettkominn til allz Noregs eftir sinn faudur.

Tala þoris logmannz.

79. þa bad konungrinn þori logmann af enum sydra lut Vpplanda birta sina sogn. hann suarar sua. þo at ek væra sua villauss edr illuiliadr at ek villda annat segia enn þessir logmenn hafa adr sagt þa mundi min ord eingis vird. enn nu veit ek þat fyrir gudi at alldri hefir ek annat mællt her til ok þat segi ek enn at Hakon konungr aa allann Noreg med rettum erfdum. ok þat legg ek til at ver allir Noregsmenn fylgim konungssyni medan til er þuiat þa ferr Noregsriki vel huersu sem sidarr ferr.

Tala erchibyskups.

80. Gvthormr erchibyskup tok þa til orda er logmenn hofdu lykt erendum sinum. nu hofum ver heyrt sagdi hann huat lögmenn vaarir hafa talat. enn þo at sina leid hafi huerr þeirra greint þa hafa þeir þo allir eitt sagt sem ver vissum aadr huat satt var ok þui iaatum ver giarna at Hakon konungr er rettkominn til allz Noregs eftir fedr sinn ok forelldri af þeim monnum ollum er nu lifa. enn þo vilium ver at su skipan standi oll ok sættargerd milli Hakonar konungs ok Skula jarls sem aadr var mællt vm landaskipti þuiat þat er likaz til fridar at þeir se sem bezst saattir sin aa milli. ok þess bid ek konung at hann geri sem bezst vid Guthorm frænda sinn. enn vm Sigurd ribbung kann ek færra at tala. Eftir þetta taladi sitt erendi huarr þeirra.Gunnars grionbaks ok Dagfinnr bondi ok var þat mest at fysa sætta ok samþyckis med konungi ok jarli. ok lauk sua þessi stefnu.

Talat vm skipti.

81. Eftir þetta funduz þeir huersdagliga konungr ok jarl ok toludu vm raadagiordir sinar. ok þa er vm þridiungaskipti skylldi tala villdi

jarl enn synzsta þridiung allt nordr til Sallzsyriu. enn konungr sagdi at þo væri meira enn fyrr væri dæmi til þott hann hefdi fra Rygiarbiti ok austr til Landzenda enn kuaz þo þat vilia sakir felagsskapar ok fridar. ok skilduz þeir ath þui sinni. Her eftir geingu lendir menn Andres Jonssun Lodinn Gunnasun ok syslumenn or Vikinni ok baadu konung at hann skylldi siaalfr hafa austr þar enn skipa jarli nordr vm Þrændalög. Nichulas byskup bad ok þess hins sama ok het konunginum at hann skylldi i ollum lutum hans vin vera bædi opinberliga ok leyniliga.

Fra konungi ok Skula.

82. Eftir þetta funduz þeir konungr ok jarl ok sagdi konungr at hann villdi fara austr i land enn hann villdi at jarl færi nordr i Þrandheim. Ok þa er þessi kostr kom vpp ok vm þridiungaskipti var talat þa sagdi konungr at her skylldi lagaskipti aa vera ok skylldi hinn nordazsti þridiungr vera nordan til Sunmæriss. enn jarl villdi at allt væri til Sognsiors. ok þa er skynsamir menn hugdu at þa skildi eigi meira enn .x. skipreidur at konungr hefdi meira enn haalft. Konungr mællti þessu i mot ok sagdi at ecki maatti sua vera. þa bad erchibyskup at þat skipti skylldi standa med þeim sem skildi riki erchibyskups ok Biorgyniar byskups. enn ef ofridr geingi a riki konungs þa skylldi jarl skylldr at fara sua austr i land sem nordr þegar konungr villdi ok med erchibyskups raadi. Var þessi skipan stadfest ok bref vm gert ok sett fyrir jnsigli konungs erchibyskups jarls ok liodbyskupa. ok at þessum lutum skipadum biugguz heim byskupar ok lendir menn. Tok konungrinn menn nordan or landi þa er honum voru traustazstir ok setti austr i Vikina. enn jarl tok sina vine ok hafdi med ser. Konungrinn tok Gullbringuna er hann aatti mest skipa ok sendi austr fyrir ser ok styrdi Biorn modurbrodir hans ok Olafr Jnguson enn hann biozst nockuru seinna. Sigurdr er verit hafdi Ribbunga konungr bad at hann skylldi fylgia honum i Vik austr. konungr iattadi honum þui. ok er jarl vissi þat taladi hann þat fyrir Sigurdi at eigi mundi allt trygt vera ok siþan for Sigurdr med jarli nordr i land. Hakon konungr mællti sua til jarls aadr þeir skildu. medr þui at þer vilit Sigurd med ydr hafa þa halldit hann sæmiliga ok siait sua fyrir at hann geri oss einga afarkosti. Jarl kuez þat fullkomliga varda skylldu. Jarl ferr nu nordr i land med lendum monnum sinum ok lidi. enn konungrinn for austr i Vik ok kom þann sunnudag til Tunsbergs er vpp hof aduentus domini. þar toku allir menn vel vid honum. Nichulas byskup var þa i Tunsbergi fyrir

konunginum ok fagnadi honum sæmiliga ok gaf honum margar giafir. enn konungr veitti honum enn nerdra lut Osloarsyslu ok gaf honum .xviij. sessu med ollum reida. for Nichulas byskup eigi fyrr or Tunsbergi enn .iij. nottum fyrir jol ok laa i Laufeyium joladaginn. þaa sendi konungr til hans Jofray profast ok Dagfinn bonda at bioda honum aftr til konungs vm jolin. byskup quez þann kost giarna taka skylldu ef honum byriadi eigi heim fyrir enn þridia dag. enn byskupi gaf þa byr inn til Osloar. hann sendi þa Juar profast med morgum fogrum sendingum. Hakon konungr gerdi þessa lenda menn vm jolin Halluard bratta Symon ku. þessi var enn .vij. vetr konungdoms hans.

Andlat Guthorms erchibyskups.

83. Hakon konungr for i moti paschum inn til Osloar ok var þar miok leingi vm vaarit i gardi þorleiks spaka þui at konunggardr var þa eigi vppsmidadr siþan brunnit hafdi. þa komu menn norþan fra korsbrædrum ok jarli med brefum ok sagdi andlaat Guthorms erchibyskups ok þat med at þeir hofdu i stad hans kosit Sigurd er verit hafdi aboti i Tautro. hann var þa vtanlandz. þeir baadu konunginn þar til leggia sitt samþycki [683] ok skrifa med honum til pafa. Konungr taladi þetta maal fyrir Nichulasi byskupi ok fanz þeim sua i at med þui at Sigurdr var appelladr þui er aadr hafdi hann þotti þeim hann eigi til sua storra luta fallinn. bar þat ok til at hann var litill vin konungs. Konungr ok byskup ritadu bref til pafa þau er i moti stodu Sigurde. enn þeir baadu at Petr aa Husastodum skylldi vera erchibyskup er þa for med brefum jarls ok korsbrædra til pafa at flytia maal Sigurdar. ok sua vard med guds miskunn at hann vard erchibyskup.

Vermar suordu eida.

84. Austr i Vermalandi hafdi Sigurdr ribbungr laungum verit þa er hann striddi vid Birkibeina ok þadan gert vspecktir a riki Hakonar konungs. Hakon konungr sendi bref vm vorit austr þannig ok stefndi til betr enn .xx. monnum þeim er bezstir voru þar til vmbotar þessa maals. þeir komu til konungs a Tunsbergi. þa komu þar ok margir af bændum ok kærdu aa þa afarkosti ok raan er þeir hofdu af Vermum lotid. Vermar logdu allt aa konungs valld enn konungr lagdi a þa gialld enn gaf þeim vpp fyrir miskunnar sakir. enn eida soru þeir konungi at þeir skylldu honum iafnan tryggir vera ok laata alldri hans vuini þrifaz i sinu landi. Konungr giordi menn austr med brefum ok var þessi sætt lyst a ollum þingum ok iattad. Hakon konungr bioz vm vorit

or Oslu ok til Tunsbergs. ok trinitatisdag er hann veitti sueitungum sinum gerdiz hark nockut i bænum med hirdinni ok gestum ok huskorlum. fellu þar .v. menn enn margir vrdu saarir. konungrinn kom þar i mikinn harska aadr hann fengi skilit þa. Eftir þat for konungr til Biorgyniar. þar kom til motz vid hann Gillicristr ok Ottarr Snækollzsun ok margir Sudreyingar ok hofdu morg bref vm naudsyn þeirra landz. þa kom ok jarl Jonn af Orkneyium ok sættiz vid konunginn vm þau maal er þeirra voru aa millum ok setti Haralld sun sinn i gisling ok var hann vm sumarit med Hakoni konungi.

Skuli for til þrondheims.

85. þetta sumar for Skuli jarl nordr a Halogaland ok kom at stefnu i Vaaga. med honum var Sigurdr ribbungr. Juarr vtvik var a skipi jarls (i) stafni. hann lagdi at i Kirkiuvagum. Vm morgininn er jarl vaknadi voru brottu allir menn af skipi hans fyrir framan austrum. hann spurdi huar þeir voru. honum var sagt at þeir hofdu stefnur i Vogum ok voru flestir med vopnum. Jarl liop vpp med suerd i linklædum einum. þeir foru med honum er eftir voru med jarli a skipinu. Sem hann kom i Vaga var þat þar tiþenda at Baardr fleckr ok þordr sun Eiriks prestz baaga hofdu vegit Aarna systursun Paals vagarskalms ok hirdmann fyrir þat er hann hafdi vegit Audgrim agdanes laugunaut þeirra saklausann. Jarl vard illa vid þetta. enn Juarr vtvik hafdi til farit med þeim ok hellt vpp suorum af hendi hirdarinnar. Paall bondi hafdi komit vt vm nottina ok likadi storilla. Vm morgininn er þingit var baud Juarr bod fyrir vigit enn Paall bondi suarar quat Juari meiri naudsyn at hafa betr gætt siglingar sinnar er hann for af Biarmalandi ok hafa eigi þar tynt enum bezstum bondasunum enn gerazst fyrirmadr at þessu at drepa hird konungsins ok jarls ok laugunauta sina ok kuad eigi bod mundu þegin af honum. ok sleit sua þessu þingi.

Brotthuarf Sigurdar ribbungs.

86. þa er lokit var erendum jarls aa Halogalandi hellt hann nordan. ok er hann kom vt til Nidaros þa voru komin leyndarbref af Vermalandi til Sigurdar ribbungs fra þeim summum er aadr hafdi suarit Hakoni konungi trunadareida ok þeim summum sem Sigurdi hofdu fyrr þionat. at hann skylldi leita brott or valldi jarls ok austr til þeirra. Erlingr romstafr var þa raadgiafi Sigurdar ribbungs er fyrr hafdi verit merkismadr hans. þeir gerdu þat raad at vm morgininn snemma fyrir Olafsvoku aftan fengu þeir ser korkaapur af klerkum ok geingu sua vt

vm akra ok vt vm Steinbiorg ok vpp aa Gaularaas ok leynduz þar vm rijd. þa er sungnar voru tiþir i bænum var jarli sagt at Sigurdr var i brottu. Jarl let þa menn fara alla vega fra bænum bædi aa skipum ok hestum ok fanz hann eigi. Jarl let taka islendzkann mann er verit hafdi med Sigurdi Andres þorsteinssun brodursun Sæmundar i Odda ok sagdi at hann mundi nockut vita til huar Sigurdr var. enn hann villdi ecki fra segia ok let (jarl) hengia hann. hann gaf ok sauk klerk þeim er Baardr het er kaapuna hafdi leed. Gudmundr byskup af Jslandi var þa þar i bænum ok gaf hann morg haurd ord Skula jarli fyrir aftoku Andres þuiat hann hafdi aadr iafnan verit med Gudmundi byskupi. Jarl gerdi nu bref til konungs ok sagdi at Sigurdr var þui moti brott laupinn at hann hafdi aadr iafnan kyrrliga ok spakliga med ser verit ok kuaz þat hyggia at hann mundi ofrid gera. Konungr let þa gera bref ok let bædi fara it efra ok it ytra austr i Vikina ok bad menn gæta sin.

Ribbungar foru i Vermaland.

87. Sigurdr Ribbungr for austr vm fiall ok kom i Eystridali. þa kom i mot honum mart hans manna eftir þui sem þeir hofdu aadr raad fyrir gert ok hof hann þa flock ok reisti merki ok for sua austr i Vermaland. Dreif þa mikit lid til hans. þessir sueitarhofdingiar quomu til hans i Vermalandi þordr austmadr Eirikr laati Oddr son hans Halluardr suadde þorbiorn ringr ok þorgeirr rigr. þeir voru allz .xij. sueitarhofþingiar ok hofdu allir marga menn. þa kuomu þeir i mot honum Haralldr af Skotyn Aalfr Styrssun ok Giardarr brodir hans Amundi a Folauelli med miklu lidi. Vermar toku vid ollum er þangat komu ok gerdu honum sialfir mikinn styrk ok alla lidueizslu sua sem þeir maattu framazst. Siþan lyptu þeir ferd sinni no(r)dan i Noreg ok kuomu fram a Raumariki. þeir komu aa vuart at Olafi mok frænda Hakonar konungs i bygd þeirri er Skaun heitir. hann var at brudlaupi aa bæ þeim er Leyring heitir. þeir toku hus yfir þeim ok byrgdu þa inni. Olafr hafdi mikla sueit ok goda hirdmenn konungs gesti ok marga adra goda menn. Ribbungar budu Olafi grid enn engum odrum. enn hann kuaz eigi vilia grid þiggia (nema) med þui moti at[1] allir hefdi grid. þeir iattudu honum þui. Siþan geck Olafr vt ok toku þeir hann ok helldu enn drapu huern hans mann sem vt geck. þar fellu .lx. manna ok .xx. hirdmenn. Sua kuat Sturla[2].

[1]) ok *Cd.* [2]) Sturli *Cd.*

Hliop sa er hersum steypa
[684] hyrgialldandi villdi
ygr fra allualldz maagi
iarnsueims or þrondheime.

endr leet Erlings frændi
Vpplond farit brondum
strid lutu staala meidar
storþung af Ribbungum.

Ribbungar baadu Olaf sueria ser eid at hann skylldi alldri a mot þeim vera ella mundi hann drepinn. hann sor eid ok sagdi þo at eigi mundi godr vera edr vel særr. þegar sem Olafr komz i brott sofnuduz menn til hans feck hann ser i annat sinn mikla sueit ok goda ok for at Ribbungum ok drap af þeim nockura menn. enn fyrir þui at Ribbungar aattu frændr i hueriu husi a Raumariki þa vrdu þeir skiott varir vid huar Olafr var ok quomu þar aa vuart. Olafr komz vt ok fell þar skamt fra husunum. þeir drapu flesta alla sueitunga hans er hann hafdi þa nyfeingit. þessir menn hofdu Heidmork af hendi Hakonar konungs Juarr a Skeidahofi Fridrekr slafsi. Heinir lystu þa mikinn dreingskap skaaru vpp heraur ok nefndu menn or þridiungum ok helldu vǫrd aa ser nott ok dag ok toku samhelldi sitt vm alla Heidmork at sa skylldi vera landraadamadr vid konung er eigi væri þegar vppi er naudsyn krefdi. þeir hofdu .c. manna ok huerium þridiungi at gæta bygdanna. komuz Ribbungar þui huergi fram helldr reistu þeir ferdir sinar at Ribbungum austr i Vermaland ok vt a Raumariki ok gerdu þeim marga bakellda.

Ribbungar drapu Olaf.

88. Hakon konungr ok Skuli jarl hofdu sua mællt milli sin at þann sama vetr skylldi konungrinn gera brudlaup sitt i Biorgyn ok skylldu þeir þar finnaz. Konungr gerdi sua raad fyrir sem þeir hofdu talat aadr fyrst vm jolaueitzsluna ok siþan vm brudlaupit. Enn konungrinn for vm haustid austr i Vik ok feck haurd vedr þa er (hann) sigldi or Rotti fyrir Jadar. kom konungr vm dagsetr i Seleyiar. þeir hofdu storm vedrs ok þo hellt konungr heilu skipi sinu. hann hafdi Sættaspillinn. þegar konungrinn kom til hafnar þa rere hann vt i moti skipunum a eftirbaati. Hakon kaafuis kom fyst eftir ok visadi konungrinn honum til hafnar. hann hafdi laatid flesta skiolldu sina þa er vid framstafn voru ok miok lekat skipit af siglingu. konungrinn beid til þess i sundinu er oll komu skipin. Vm morgininn sigldi hann inn vm nesit ok er hann kom i Hornborusund laagu þar fyrir honum byrdingar ok sogdu menn konungi at Ribbungar voru komnir austan af Vermalandi med mikit lid ok hofdu drepit Olaf mok. þat þotti konungi skadi mikill þui at hann var godr dreingr ok frændi konungs sua at faudurmodir hans var dottir Haralldz konungs gilla. Oli vargr het faudurfadir hans lendr

madr a Raumariki. Konungr for til Tunsbergs ok kom þar til hans Arnbiorn Jonssun ok Simon kyr ok adrir lendir menn or Vikinni ok syslumenn. konungr sagdi þeim ætlan sina at þegar sem hann hafdi syst erendi sin þa vill hann nordr til Biorgyniar ok gera brudlaup sitt eftir einkamaalum þeirra jarls. enn þeir segia at sua mikill ofridr var i Vikinni at þeir villdu med engu moti at hann færi þadan ok quoduz þegar skylldu i brottu fara ef hann færi. þa gerdu þeir þat raad at konungr sendi nordr Dagfinn bonda ok Hakon kaauis at segia huat taalmadi ferd konungsins. þa gerdi konungrinn annat sinn bref til Suia konungs ok minti aa huern skada hann hafdi feingit af Vermum ok bad hann eigi laata vuini sina styrkiaz i hans riki. kuat þau einkamaal verit hafa inna fyrri konunga at huarr skylldi reka annars vuini or sinu riki.

Hakon konungr baud Knuti.

89. Hakon konungr sigldi þa austr til Konungahellu. en allir Ribbungar er þa voru i Vikinni stucku vndan vpp a Markir var þa kyrt i Vikinni. þa kom til konungs Aaskell logmadr er aatti fru Kristinu modur iungherra Knutz. konungrinn baud þa Knuti frænda sinum til sin ok kuez honum sæmdir miklar gera skylldu ef hann væri med honum. logmadr tok þui vel enn beiddiz þo þeirra kosta er konungr maatti varla laata. þeir toludu mart vm vfrid þann er Vermar ok Markamenn gerdu i Noregi med Ribbungum. Her voru lendir menn konungs ok kærdu fast huern skada Nordmenn hofdu feingit af Vermum ok Gautum sogdu þeir sua at Noregsmenn maattu medr engu moti þenna skada leingr þola. Lǫgmadr suarar sua. þat er ecki mitt riki ne valld enn þo vil ek at þer ritid med mer austr til Eiriks konungs at hann segi sinum vmbodsmonnum at þeir reki her þenna or landinu[1] ok leggi þeim vid afarkosti. Hakon konungr suarar. ver hofum ritad .ij. sinnum til Eiriks konungs ok hafa saumu suðr i moti komit at hann skylldi vm bæta enn þo hefir þat ecki vordit þuiat æ er verr ok verr ok þeirra afli vex huersdagliga i vorum skiptum enn ver hofum laatid marga goda menn af þeirra volldum. Lǫgmadr bad gera it þridia bref til Suiakonungs ok kuez hia vilia vera er lesit væri ok leggia til slikt er honum syndiz. Hakon konungr gerdi þa bref med þui moti at Eirikr konungr skylldi fyrir atta dag jola hafa rekit vuini hans or sinu riki. ella sagdi hann efanarlaust at hann mundi sialfr hefna sins skada. Laugmadrinn het at hann skylldi saunn tiþendi hafa til konungsins fyrir enn aatta dag jola. Hann var .ij. daga med konunginum i sæmiligri

[1]) or *tilf. Cd.*

veizlu. Siþan skildu þeir. konungr for nordr til Tunsbergs ok kom þar .vij. nottum fyrir jol ok stefndi til sin syslumonnum aa Raumariki ok Hadalandi ok odrum þeim sem voru a Vpplondum ok kom þar mikit fiolmenne.

Bref fra Suiakonungi.

90. Hakon konungr hafdi mikla rausn vm jolin ok þessa raadgiafa huersdagliga aa tali med ser Eystein lǫgmann ok Simon i Vetrvikum[1]. Jafnliga komu þeir menn til konungs er kærdu raan ok stuldi er feingit hofdu af Ribbungum Vermum ok Markamonnum. J jolunum kom bref austan fra Suiakonungi. ok fanz Hakoni konungi sua i hans brefum sem hann mundi litlar bætr aa raada vm þat sem konungr taldi at ok eftir (þat) lysti konungr þui at þegar eftir jolin mundi hann rida austr at Vermum ok Ribbungum ok hefna þess skada er þeir hofdu honum gert. gerdi þa ord Arnbirni Jonssyni at hann kæmi til hans vid Eidaskog. enn Simon kyr ok Baardr brimsteinn ok Halluardr bratti skylldu koma til hans aa Morkum ok allir Vikueriar. hann stefndi til sin ollum syslumonnum er aa Vpplondum voru. hann [685] aatti huersdagliga stefnur vid sina menn ok bad þa bua sik ok vopn sin. konungr sendi ok bod vm alla Folldina at þeir skylldu bua honum reidskiota. enn Vestfylldir gerdu sua mannliga at þeir fluttu til hans .cc. hesta ok gaafu honum alla fyrir godvilia sakir.

Ferd Hakonar konungs.

91. Hakon konungr byriadi ferd sina or Tunsbergi .iij. nottum eftir jol. þessir voru þar formenn Nichulas Paalssun Gunnbiorn bondi Haralldr stangarfylia. enn konungr skipadi eftir a berginu Olaf Jngusun Eystein Roasun Onund Bryniolfssun ok .cc. vaskra manna þeirra er þungfærazstir voru. Hakon konungr for et ytra or bænum a skutu. þessi var enn .viij. vetr konungdoms hans. Hann var .iij. nætr aa leid inn til Hauksvikr. þar komu reidskiotar a mot honum ok reid hann þar vpp med lidi sinu ok sua inn i fiordinn Skiaaldr. sem hann kom vndir Eikabergs skog komu þeir i mot honum er it efra hofdu farit ok mart beiarmanna or Oslu. þa aatti konungr tal vid lid sitt ok setti grid ok lysti þui at hann mundi eigi leingr dueliaz i Oslu enn .ij. nætr. bad menn sua vid buaz. Nichulas byskup var i bænum. hann hafdi spurt at konungr ætladi austr a Vermaland eftir jolin. Prestr einn var kominn austan af Vermalandi er Jonn het. byskup let kalla hann til sin ok sagdi sua at Hakon konungr ætladi at fara med allann her af Noregi

[1]) r. Vervikum.

austr til Vermalandz ok brenna bædi konur ok born enn presta skylldi leggia a stiga ok hyda. Prestrinn ferr skiott i brott ok berr þessi tiþendi huar śem hann kemr. hann for .ij. daga or Noregi i Vermaland ok kom þessi niosn fyrir konunginum. Hakon konungr sendi Haralld stangarfyliu fyrir ser til byskups ok bad konungr at hann skylldi vera i gardi konungs ok kostnadi þær .ij. nætr er hann væri i bænum. Byskup suarar sua at ecki maatti vera allt saman vlfar ok kaalfar. enn þo reid byskup i mot konungi ok baud honum alla sæmiliga luti af sinni hendi. enn konungr for i gard Haralldz syslumannz sins enn huersdagliga sendi byskup honum vist ok dryck af sinum gardi. Dagfinnr bondi bioz þa skyndiliga ok for jolaaftan or Biorgyn i Hauksvik ok for med konungi inn til Osloar ok baud konungi fylgd sina til Vermalandz. enn konungr villdi þat eigi enn þackadi honum sinn godvilia margfalldann er hann hafdi þa birt med miklu erfidi sem iafnan. konungrinn taladi þa marga luti fyrir honum ok sua huat raad hann sæi fyrir Sigurdi syni sinum ef honum yrdi eigi audit aptr at koma i Noreg. hann atti þa eingann sun annan enn þau born Kaungu vngu ok Ceciliu konungsdottur.

Ferd i Vermaland.

92. Dagfinnr bondi sneriz siþan aptr ok er hann kom vestr fyrir Nesiar rak at þeim isa ok vard hann at snua til meginlandz. enn þar voru Ribbungar fyrir i flestum stodum med storum sueitum. enn Sudrmenn laagu fiolmennt a kuggum i Sandafirdi ok er þeir spurdu til Dagfinnz letu þeir hann fara til sin ok helldu hann vel enn logdu skip hans i milli kugganna. Ysakr i Bæ hafdi syslu i Sogni hann hafdi verit med konungi vm iolin ok fengit orlof til nordrferdar. hann kom ok i þenna sama isreka. enn fyrir sakir Ribbunga atti hann eingann kost annan enn snua til Sudrmanna ok toku þeir vid honum sem bezst. setti hann þar vpp skip sitt ok for inn til Tunsbergs enn Dagfinnr beid til þess er minkadi isana ok foru siþan nordr til Biorgyniar. Konungr for or Oslu manadag. hann for vpp a Raumariki ok var vm nottina at Gunnars aa Bergi enn lid var vmhuerfis i bygdinni. konungr var adra naatt vppi vid Elfi at þess mannz er Kolbeinn heitir aa Fyri ok vm midnættisskeid komu menn af hestverdi til konungs ok sogdu at vfridr for. konungrinn klæddiz skiott ok lupu menn vpp ok vt. enn tunglskin var biart ok maattu menn vida sia. villdi konungr þui eigi blaasa laata at monnum syndiz ecki vfridligt enn þo gerdi hann menn fra ser alla vega aa hestum. enn nockurir menn hofdu ridit af Hadalandi ok

hugdi þui hestvordrinn vfrid. Vm morgininn reid konungrinn vid herinn austr med aanni til þess bæiar er Nes heitir mikill kirkiubær. þar komu i mot honum syslumenn af Heidmork Fridrekr slafsi Juarr a Skediuhofi med halft þridia hundrat manna vel buit. Vm daginn eftir foru þeir austr med konungi til Elfar ok voru a þeim bæ er Stormr heitir enn herrinn vmhuerfis. þa var konungi sagt at Vermar hofdu safnat mikinn ok hofdu sanna spurn af ferd hans. þa kalladi konungr til sin alla sueitarhofþingia ok voru þa skipadir verdir ok niosnir i brott. Klemetr a Holmi for a fremsta vord med .lxxx. manna alla ridandi. hann hellt haalfa raust fra konunginum. annarr vordr var nær konunginum ok voru .xxx. manna a þeim. enn þar næstr voru .vij. menn sua at sia maatti til beiar. Vm morgininn eftir for konungrinn austr i bygd þa er Vigr heitir ok eru þat skammar .ij. rastir. konungr dualdiz þui þar vm naatt at hann vænti at nockurir menn mundu koma i mot honum ok bioda bod af hendi Verma. þat sama kuelld hliopu Ribbungar a nockurar sueitir konungs ok drapu nockura menn fyrir honum.

Enn fra Hakoni.

93. Hakon konungr kalladi til sin sueitarhofþingia sina ok skipadi med hueriu moti herrinn skylldi rida i Vermaland þuiat þau ord foru fra at bædi mundi moti standa landherrinn ok Ribbungar. þeir menn voru er þat sogdu ok afeggiudu at hann skylldi rida i annars konungs riki ok sagdi at. mikill herr var i Vermalandi. enn ef Suiakonungr sialfr stædi i mot quadu þeir standa til meira haaska. Hakon konungr taladi þa fyrir lidinu. engi ofkæti dregr oss til þessar ferdar. enn þo at Ribbungar ok Vermar standi i mot oss þa ottumz ek ecki þeirra motstodu þui at ver megum vel mæla eftir voru fe ok vorra forelldra. kemr ok siaalfr Suiakonungr i moti. þa verdr annathuart at ver sættumz skiott ella skulu vôr skipti fara sem gud vill. enn at visu skulum ver eftir leita at hefna þeirra skada sem oss hafa gerfir verit or Suiavelldi vtan vorar tilgerdir. þessi skipan .var fyrir ger ferdinni at konungsmerkit skylldi fyrst fara ok þar med .lxxx. manna skutilsueinar ok hirdmenn vel vaapnadir ok allir ridandi ok fylgdi huerium hesti laupandi sueinn. niosnarmenn fara fystir ok hafdi huerr þeirra .ij. hesta. her næst foru .cc. manna. enn eftir þat sledamenn af Vpplondum. voru þat .d. manna. enn þar næst reid Nichulas [686] Paalssun ok Haralldr stangarfylia ok hofdu .ccc. riþandi manna. þar næst foru allir sledamenn vtan fra sæ meirr enn .dccc. enn sidazst reid Lodinn Gunnasun ok Erlingr liodhorn Haralldr Vesetasun Gunnolfr huiti Guthormr Erlendzsun ok hofdu .d.

manna. þui var þessi skipan gerr at ridandi menn foru fyrst ok þa sledamenn ef vfridr kæmi i mot þa skylldu riþandi menn veriaz medan sledamenn tæki vapn sin. skylldu huorirtueggio sledamenn ef vfridr kæmi hialpa odrum ef aa væri laupit. Ok eftir þat er konungr hafdi skipat her sinum i Vermaland .v. hundrat ok .xx. villdarlids ok vel .d. vopnadra manna þar var ok fioldi reidskiotamanna. lidit syndiz þo miklu meira enn var fyrir sledanna sakir. enn þat var mikill þori lidsins er .ij. hofdu edr .iij. hesta ok fylgdi huerium hesti reidskiotamadr. Enn þo at iss væri tueggia rasta langr aa einhueriu vatni þa var fyrr annarr endir hersins af isinum enn annarr endir kæmi aa. Vm kuelldit er sueitarhofdingiar skildu vid konung þa var sua fyrir sagt at allir skylldu mettir at midri nott. þaa let konungr blaasa ok fluttiz herrinn eftir þui sem aadr var skipat. vedr var vindligt ok miok kallt. J moti degi gerdi konungr fram aa skoginn midiann menn. þar var mikil saaluhusstofa vid kirkiuna. hann bad þar gera ellda stora i gardinum. þat var allt senn at dagrinn rann vpp ok konungrinn kom til elldanna ok vermdu menn sik þar vid (vm) rijd þuiat flestir voru frosnir nockut aa hondum edr fotum edr andliti. Hakon konungr reid þadan fyrr enn alliost var med allann herinn. Eidaskogr er þriggia rasta langr ok er kirkia aa midium skoginum. þar er godr vegr ok slettr þa er isar liggia. Sem konungrinn kom af skoginum i Vermaland þa komu niosnir hans i mot honum ok sogdu at engi safnadr var fyrir i landinu ok allt folk hafdi flyit fyrir honum aa markir vt or bygdinni. sua (voru ok) Ribbungar allir i brottu. þa fluttiz herrinn til beia þeirra er Morastir heita. þat er neyrdzst i landinu þar var allt folk heima. þar beid konungrinn til þess er allr herrinn kom saman ok var þat vm nonskeid. þa taladi konungr vid sueitarhofþingia ok siþan var blasit til þings ok lysti konungr þa raadagiord sinni fyrir herinum at hann villdi med fridi fara til allra bænda i landinu ef þeir villdi aa hans valld ganga ok til miskunnar festa sitt maal. ok med þui sagdi hann at vorir ouinir eru huergi fyrir oss þa vilium ver eigi akafliga fara ok vita ef landzfolkit vili ganga til yfirbota vid oss.

Fra Hakoni konungi.

94. þar dualdiz Hakon konungr litla rijd ok gaf þar grid ollum monnum. enn annvirki geck vpp fyrir hestum. Hann reid vm kuelldit til bygdar þeirrar er Eidar heita ok var vm nottina aa bæ þeim er Medalbær heitir er aatti Oddr Eirikssun. þetta var friadag fyrir niu vikna fostu. Hakon konungr hafdi marga sueitarhofþingia i bodi sinu vm

kuelldit þuiat (hann) hafdi vel flutt vin nordan med ser ok var ecki leingra flutt fyrir frosta sakir. þa gerdiz saa atburdr vm nottina at ollum verplum var kastad vt i gardinn ok var driugum þridiungr frosinn af huerium. reidskiotamenn toku verplana til sin ok brutu i sundr. siþan toku þeir ioklana ok bræddu enn summa aatu þeir. af þessu vrdu þeir sua drucknir at þeir borduz vm nottina ok vrdu þar .xiiij. menn saarir enn margir lamdir. ok var þat fyrst gert vm morgininn at konungrinn feck menn til at setia þetta nidr i milli þeirra. Syslumenn villdu gefa þeim sakir aa enn konungr (gaf þeim) vpp allar. Laugardaginn komu allir sueitarhofþingiar til konungs ok var herrinn þa miok aakafr ok villdu þa brenna bygdina. enn konungrinn frestadi a morguninn ok hugdi at bændr mundu koma til hans ok bidia miskunar ok bioda yfirbætr. Ok er honum þotti sin vaan þrotin þa foru menn or bygdinni sua at aa eingum bæ fanz madr nockurr. Sua quat Sturla.

Vara landraad
litlu golldit
vid allualld
austan markar
þa er lofdungr
leystann hafdi
elris garm
eski mettann.

Sualg huert hus
heitum munni
vidar hundr
Verma bygdar
ok suipgarr
seliu racki
vm gardzhlid
greniandi for.

Sua kuat Olafr Huitaskaald.

Vigstorma namt Vermum
valldr flarædi giallda
letu ræsir gunn geisa
geck elldr vm siot recka.

bændr lutu kuol þa er kyndiz
kapp spaar logi saara
gagn letu hyr hegna
bialldrels fromudr velar.

Nær vatni nockuru liop vpp kerling nockur ein gomul ok spurdi. huar er konungr Nordmanna. Henni var sagt. hon geck fyrir konunginn diarfliga ok bad at hann skylldi (eigi) laata brenna bæ dottur hennar fyrir þat at hon ein þordi heima at vera. Konungr kuad sua vera skylldu ok kalladi til sin gest þann er Jonn vmagi het ok þria adra ok bad þa þar vera til þess er allr herrinn væri vm farinn ok sagdi at þar skylldi allt i fridi vera ok bad hana fara eftir hiuum sinum ok hafa þau heim med ser ok segia sua at fleiri bygdir mundu vbrendar ef nockurir hefdi aa konungs fund komit miskunnar at bidia.

Konungr for yfir brotann.

95. Eftir þetta komu menn til konungs ok sogdu at Vermar hofdu fellt mork fyrir hann skamt fra kirkiu þeirri er Nyiakirkia heitir. þa

sendi konungr fram .c. ridandi manna ok bôgmenn. ok er þeir komu til brotans voru þar faair menn fyrir ok stucku þegar i brott. var þa brotinn hogginn i sundr med boleyxum enn konungr let medan gæta at eingir væri gerfir baksleltir. Enn þeir allir er fyrir stodu ok fyrir ridu med konunginum komu skiott yfir brotann enn siþan leiddu menn tomliga hesta sina þar yfir sem þynzstr var brotinn. þat var sagt huerium þeim er sidarr for at konungr var fyrir framan brotann ok bardiz vid Verma. geystiz þaa mugrinn fram at brotanum ok vard af þui mikill gnyrr enn sledar brottnudu. enn er konungrinn heyrdi til harksins þa hugdu þeir at vfridr væri ok sneru þegar aftr sem akafaz ok hafdi þar nær miklum vôda aadr menn kenduz. þeir foru þa i þa bygd er Aarvikr heita vt i landit.

Ferd konungs.

96. Hakon konungr kom þar snemma vm kuelldit ok þat folk er honum fylgdi ok er hann var afklæddr var blaasinn herblaastr ok var sagt at Vermar voru komnir ok baurduz vid lidit a skogin(um) aftr. Konungrinn liop vpp ok sa herinn er honum fylgdi ok ridu aftr. kom þa allr herrinn i mot þeim ok hofdu ecki heyrt vfridligt enn þeim var buit sialfum vid dauda er þessu hofdu vpp slegit. foru menn þa til buda sem ætlat var. Fyrir dag komu .vj. menn til konungs [687] af bygd þeirri er Strond heitir. sa het Geirr er fyrir þeim var. þeir baadu konunginn miskunar ok logdu allt aa hans valld. Konungr iattadi þeim gridum ok sættum ok gaf þeim þat mark yfir alla þa bæi er i þeirri bygd voru at þeir skylldu taka staung eina mikla ok binda vid huita blæiu ok reisa a þat hus er hæst væri i bænum ok skylldu allir af þui kenna þa bæi er grid voru gefin. enn i þeirri bygd voru eigi meirr enn .xiiij. bæir enn þo gerdu fleiri bændr slikt sama mark ok fengu allir grid.

Fra ferd Hakonar.

97. Siþan reid Hakon konungr med allann herinn vt i Vermaland ok var brent huar sem þeir foru. enn menn voru huergi heima i bygdum. þeir foru allt vt i þa bygd er Gladaþros heitir ok brenndu. sem konungr (var a) þeim bæ er Knollr heitir þa quomu þeir bændr a mot honum ok beiddu miskunar er landzmenn sendu ok budu allt a konungs valld. enn med þui at Ribbungar voru ecki leingra vt i landit enn þar þa tok hann sættir af þeim ok settu þeir honum atta gisla þa er konungi fylgdu heim i Noreg. Hakon konungr sneri þa aftr ferd sinni ok var

vm nottina aa Strond at Gils bonda þar sem vbrent var. Sua segia Vermar at þar huili heilagr madr er þorgeirr heitir. Konungrinn for þadan vm morgininn ok var þa brent huar sem þeir foru. þui (at þa) komu eingir menn miskunar at bidia. Vm nottina eftir var herrinn þar sem Saurbæir heita vid Kiolinn ok for vm morguninn i þa bygd er Holmadalr heitir ok var þar giorr samnadr i mot þeim þar sem hellz voru kleifar ok skogar þraungasztir ok skutuz menn aa vm rijd. þa lupu Nordmenn af hestum ok i skoginn at þeim enn Vermar toku skiott vndan ok vard af þui þeirra lutr hardari enn hinna er ecki hofdu i moti tekit at þar var sua vandliga brent at þar stod ecki kot vpp. þessi bygd var (skiput) miok af Ribbungum ok flestir bændr voru þar handgeingnir Sigurdi ribbung. (Sua kuat Sturla.)

Eim leggr hyrr med himni
liop elldr i sal felldan
vitt hygg ek þegnum þotti
þeim markar bôl sueima.
eydduz allar þiodir
eidualldr konungr reidi
baugsendir raud bryndann
brand i Vermalandi.

þa er Hakon konungr reid at vestra Holmadali þa komu þar i mot honum bædi prestar ok bændr ok baadu miskunar. konungr let þa blaasa ollu lidinu a vatziss einn. þa lysti konungr þui at menn skylldu hætta brennu ok lagdi vid lif edr limalaat huerium er hans bod bryti. Vm nottina var konungr i vestra Holmdali at prestz eins i godum fagnadi. enn ecki var at drecka nema blanda ok huergi fengu þeir mungaat i Vermalandi. enn slaatrvist skorti eigi þuiat buit var eigi aa brott rekit. Vm morgininn for konungr vestr a skoginn ok kom at midium degi i sitt riki ok var vm nottina j bygd þeirri er heitir Aansmark i Borgarsyslu a bæ þeim er Folkinsberg heitir. hafdi hann þar allt nôg medr goduilia.

Ribbungar gerdu vfrid.

98. Arnbiorn Jonssun hafdi .cccc. manna ok ætladi hann at mæta konungi vid Eidaskog sem raad var fyrir gert. ok er hann for austr af skoginum þa kom hann þar a farueg Ribbunga ok sneriz þegar eftir þeim. enn þeir foru enn beinsta veg vt til Osloar. enn Ribbungar hofdu aadr vm morgininn brott farit. þar kom til motz vid hann .c. manna vel buit enn hann sendi aftr .c. annat þat er lettazst var. Nichulas byskup var fostrfadir Arnbiarnar ok kærr vin. Byskup dualdi Arnbiorn leingi vm daginn ok kuaz kenna honum morg heil raad. enn þat sogdu flestir at þui gerdi hann sua at hann villdi at Ribbunga drægi sem leingzst vndan. Arnbiorn reid seint or bænum ok var lid hans miok

druckit ok þui for hann skamt vm nottina. Enn Ribbungar skundudu sinni ferd sem mest ok er þeir komu vt i Lidir var þar fyrir bondi einn or Tunsbergi er Reidulfr het gullkroppr. Ok er hann spurdi til Ribbunga skundadi hann sinni ferd aftr ok kom at midium degi til Tunsbergs. var þa þegar blaasit ok sagt vôn vfridarins. þeir Olafr hofdu haalft þridia .c. manna a berginu. Varla var truat ordum Reidulfs ok var þui minni gæzsla aa hofd. Paalsmesso aptan at kuelldi komu Ribbungar i bæinn. Eysteinn Roasun komz nauduliga vndan vpp aa bergit ok er hann kom i kleifina þa felldu þeir skutilsuein konungs er Gunnolfr het. þar fell ok Grimr huiti ok enn fleiri konungsmenn voru drepnir her ok huar i bænum .xiiij. menn fellu. Ketill staurr het hirdmadr ok Eilifr duergr. hann var gestr. þeir voru i loptstufu ok vorduz vel ok dreingiliga alla naattina sua at varla munu dæmi til finnaz at .ij. menn hafi betr variz enn þeir. enn Ribbungar rufu husin yfir þeim ok logdu þar inn spiotum ok fellu þeir þar med dreingskap.

Ribbungar ræntu.

99. Vm nottina er Ribbungar hofdu rannsakat bæinn foru þeir nordr vndir berg ok brendu þar skip konungs tuitugsessu goda ok Sættaspillinn ok allz brendu þeir .xvj. skip. þeir draapu .ij. kaupmenn saklausa. þegar sem dagr kom foru þeir i brott ok vestr a Folldina. þeir toku leidangr konungs huar sem hann var ok ræntu bændr ok kaupmenn huar sem þeir komu. Vm daginn at midium degi kom Arnbiorn i bæinn. var honum þa sagt at hann mundi ecki faa af Ribbungum at sinni. sneri hann þa austr aftr til Valldisholma med ollu lidi sinu. Simun kyr ok Halluardr bratti hofdu farit vpp aa Markir med .dc. manna eftir bodi konungs. ok er þeir komu þar var konungrinn nordr farinn. sneru þeir þa aftr. Hakon konungr sneri enn beinsta veg af Folkisbergi til Osloar ok sidla vm kuelldit komu menn or Tunsbergi ok sogdu þau tiþendi er þar hofdu gerzst. Konungr var vm nottina i bygd þeirri er Leirheimsskogr heitir. enn vm morguninn for hann vt til Osloar ok aatti þar stefnu vid sueitarhofþingia ok sagdi sua. ek hefir spurt at Ribbungar ætla at snua vpp aa Heidmork i mot safnadi þeim er bændr hafa þar. vil ek nu skipta herinum i þridiunga. skal Lodinn Gunnasun ok Gunnbiornn ok Vpplendingar hafa einn þridiung ok snua vpp a Raumariki eftir Ribbungum ef þeir hafa stefnt a Heidmork edr þadan austr. enn ef þeir hafa eigi komit a Hadaland þa skulo þer snua vestr aa Aasaskog i moti þeim ok vt eftir Hadalandi. enn ek mun fara med annan þridiung vpp i Hakadal ok it beinsta vpp a Hadaland. þessir

sueitarhofþingiar skolu mer fylgia Nichulas Paalssun Haralldr stangarfylia Fridrekr slafsi. enn Erlingr liodhorn ok Klemetr af Holmi ok Haralldr [688] Vesetasun ok nefndarmenn af Folldinni skulu fara sem skiotaz til Tunsbergs ok eigi leingra nema þeir spyri nockut til Ribbunga.

Fra Ribbungum.

100. Lendir menn þeir er vpp foru a landit spurdu at Ribbungar voru ecki vpp komnir ok þui sneru þeir vestr vm Aasaskog ok fengu hardann veg ok laagu vti vm nottina þuiat skogrinn var ecki vel ruddr. ok er þeir komu af skoginum sneru syslumenn vpp a Heidmork enn logmenn ok Gunnbiornn foru it beinsta vt eftir konungi. þa er konungr kom vt i Hakadal quomu þar niosnir i mot honum ok sagdi at Ribbungar hofdu farit af Vestfolld vpp a Ringariki. enn siþan vissu þeir eigi huert þeir sneru. konungr let segia ollum sueitarhofþingium at þeir væri bunir i ottu. ok var sua. Konungrinn kom snemma i Vppdal ok er hann kom i Hadaland spurdi hann at Ribbungar hofdu ecki vpp farit ok sneri hann þa vt aftr eftir bygdinni. hann var vm nottina þar sem Brattagrof heitir. hann sendi Ogmund Olmodssun vt i bygdina aa niosn vid .xij. mann ok hofdu þar goda hesta. Vm kuelldit er matr bioz sagdi sa er vid liorann sat ok vaurd hellt at niosnarmenn leyptu aftr i gardinn ok sagdi at vfridr for at bænum. þeir er fystir liopu toku til vopna ok hofdu leypt i laas hurdinni ok var þui sein vtgangan. Sniorr var mikill ok bad konungrinn menn snua aa hæd nockura at troda ser gadd þar til er sueitir kæmi til hans er vmhuerfis voru i bygdinni. þa kom Augmundr til konungs ok quez hafa mætt Ribbungum er þeir foru vtan enn eigi vissi hann huersu fiolmennir þeir voru. Konungr mællti styggiliga til niosnarmanna sinna at þeir hefdi fyrr flyit enn þeir þurftu er þeir vissu eigi sönn tiþendi at segia. Voru þa greiddar adrar niosnir sterkari med Ogmundi. hann mællti þetta er hann skildi vid konung. gud laati mik sua aftr koma at ek kenna einhuern Ribbung ella kenni hann mik.

Fra Hakoni konungi ok Ribbungum.

101. þa er Ribbungar foru af Vestfolld stefndu þeir it beinsta aa Vpplond ok koma vtan a Ringariki ok stefndu beint i moti Birkibeinum enn huoregir hofdu sannar niosnir af odrum aadr enn þessir niosnarmenn er nu var fra sagt. Ribbunga niosn sneri ok aftr ok sogdu at þeir hofdu seed vapnada menn enn eigi vissu þeir huersu margir voru.

Sigurdr sendi þa Erling romstaf aa niosn med .vi. menn. hann reid vpp i bygdina ok spurdi at Birkibeinar voru komnir aa Hadaland miok margir. sneri þa Erlingr vt aftr til Sigurdar. hann var aa þeim bæ er Sotrangr heitir. sagdi hann Ribbungum at Hakon konungr var i Hadalandi ok hafa þui niosnir sua diarfliga farit i nott at hann er nær. Sigurdr let þa gera ord i bygdina ok let saman kalla lid sitt. voru þeir vm nottina aa haugi einum ok hofdu þar illa bud. hann gerdi .v. menn þa er kunnazst var fram aa niosn ok mættuz þeir Ogmundr ok hans felagar a bæ þeim er Jafnakr heitir. þat var i onduerda dagan. þar fellu allir niosnarmenn Ribbunga vid kirkiugardinn.

Fra Hakoni konungi ok Ribbungum.

102. Hakon konungr reid i ottu af bænum med allt lidit. þa mætti hann Ogmundi. var hann þa vid annan mann. konungr spurdi ef hann vissi nockud til Ribbunga. hann sagdi at þeir hofdu set niosnir þeirra vid kirkiugardinn ok munu þer nu skiott finna þa ef þer ridit mikinn. Vegrinn laa beint med gardinum ok laagu Ribbungar þar drepnir. Ogmundr mællti til konungs. her bidr niosn Ribbunga yduar. Konungr sagdi hann vel hafa syst. Birkibeinar hugdu þa gott til at þeir mundu finna Ribbunga þuiat þeir vissu glogt huar þeir hofdu verit vm nottina ok foru þa akafliga. Ribbungar hofdu stadit vpp vm nottina ok snuit til vatzsins Thyri ok voru þeir i brottu er konungr kom þar sem þeir hofdu verit. Sneru Birkibeinar þa eftir farueg þeirra ok foru mikinn. ok er þeir komu at vatninu foru Ribbungar af isinum ok stefndu vestr aa dali. konungr reid þa sem mest eptir þeim þuiat þa var eigi langt i milli þeirra. sniorr var mikill ok vegrinn sua miorr at eigi maatti meirr rida enn .ij. menn iafnfram. þeir Ribbungar er seinstir voru hofdu bædi kastat vopnum ok klædum aa isinum. þeim var kunnigt vpp aa dalina ok sneru þannig fyrst sem mestar voru vfærdir ok þreyngstir vegir. ok er þeir komu a brecku nockura haafa sua þeir sa lid Birkibeina aa isinum þa gerdu þeir raad huart þeir skylldu vpp a þelamork edr vpp i Hattingiadal ok sua vpp aa Valldres. ok þat toku þeir þuiat þa þottuz þeir mega snua nordr i Sogn til siofar edr austr i Eystridali. þeir fara sem mest maattu þeir. Hakon konungr stoduadi lid sitt þa er hann kom i vatzbotninn. var þaa rannsakat lidit ok var eigi meirr enn .cc. fyrir vtan sueina. konungr aatti þa tal vid menn sina ok aflðttu flestir at fara leingra þuiat reidskiotar voru miok farnir. konungr sneri þa et beinsta vt til Tunsbergs. dreif þaa enn lid til hans. fystu Vpplendingar at konungr skylldi fara vpp aa Heidmork ok gæta þess

styrks er þar var þuiat Heinir hofdu sua dreingiliga saman halldit at Ribbungar komu þar alldri sinum mætti vid. sumir fystu at konungr færi vt i Vikina ok redi þar til skipa. enn þeir er konungi hofdu nordan fylgt baadu hann fara vt til Tunsbergs ok bæta at þeim skipum er brend voru ok fara siþan nordr ok taka ser skipastyrk. þa quomu ok menn or Tunsbergi ok sogdu at bref voru komin nordan fra Skula jarli ok þui sneri konungr þangat.

Bref jarls til konungs.

103. Bref jarls vòttudu sua er hann sendi konungi. at honum þotti eigi ollum einkamaalum halldit vid sik er konungr var eigi i Biorgyn vm jolin. enn hann for nordan eftir þui sem mællt var at konungr skylldi gert hafa brudkaup sitt eftir jolin. þat let jarl ok fylgia at hann mundi bida konungs til pascha enn ef hann kæmi þa eigi þotti honum þa eigi halldit trunadi vid sik. mundi hann þa ok gera sem honum likadi huart hann helldi nockurn trunad i mot edr engann. Allir konungs vinir baadu hann allt hallda af sinni hendi ok þui aflattiz ferd hans aa land vpp. Jslaug voru sua mikil i Vikinni at engi mundi slik ok þo at menn geingi aa enu hæstu fioll þa sa huergi til vaka enn skip sa þeir morg frosin i isum bædi kugga ok onnur skip ok geingu menn af skipum sudr i Vikinni ok voru aa leid tua(u) dægr edr haalft annat ok vissu ecki til vaka vt fra skipum. morg skip hurfu vm vorit sua at ecki spurdiz til.

Fra ferd Gauta prestz.

104. Hakon konungr sendi Gauta prest austr i Vettaherad at taka leidangr ok reid hann austr yfir Folldina it beinsta. ok innan faarra naatta kom hann aftr ridandi med .ccc. hesta ok var þat .vij. nottum eftir midfostu [689] ok voru þaa enn oruggir isar vm alla Vikina ok Folldina. Konungr le(i)tadi til at bæta skip þau er brend voru Sætta-spillinn ok enn fleiri þau er bætandi voru. þat skip er Vxinn het stod i þui vppsaati er nerdz er vndir berginu vid Danakleifina. þat hofdu Birkibeinar varit feingit sua at eigi var brent ok sua vel er su vpp-saat komin at þat skip verdr vart elldi af berginu.

Fra Ribbungum.

105. Sigurdr ribbungr er hann heyrdi at Hakon konungr hafdi setz a berginu stefndi hann til sin ollu lidi sinu. enn bændr a Heid-mork laagu i safnadi ok gættu sin vel ok dreingiliga enn Ribbungar

saatu þess meirr vm. Enn eftir þat er Hakon konungr hafdi ellta Ribbunga af Ringariki var þat nockura rijd at ecki spurdiz til þeirra ok slitu þa bændr safnadinum ok hofdu þo vordu vm bygdir sinar. Sua er sagt at þeir voru nockurir menn er sua voru vtryggir bændum ok litlir konungs vinir at þa sendu ord Ribbungum leyniliga. foru þeir þa af Raumariki med ollum her sinum ok komu vpp aa Heidmork i bygd þa er Skaun heitir eftir midia naatt. enn su bygd var fiolskipad af kirkium ok godum bæium. Ok iafnskiott sem vardmenn vrdu varir vid þa ringdu þeir herklockunni at hofudkirkiunni aa Stongum. enn fyrir þui at Ribbungar voru þa komnir i midia bygdina þa var illt at safna lidi þui at þeir draapu huern er til villdi hlaupa safnadarins. þeir brendu .ij. bæi mikla Ottastadi ok Hervinn. þar biuggu .ij. konungsmenn þeir er mestu redu med bændum. Enn er þeir saa brennuna sneru þangat sumir til enn sumir til Ribbunga ok drapu huern er þeir fengu. enn þar sem syslumenn voru ok hellzst var safnadrinn þa ridu þeir þangat sem þeir sa flesta Ribbunga fyrir. enn saa madr bar merki bænda er Jonn landhafr het vaskr madr. hann reid akafliga sua hann fell aadr enn lidit kæmi saman ok fleiri menn med honum. enn er bændr sa fall sinna manna þa sneru þeir vndan ok leitadi huerr fyrir ser. Ribbungar raaku flottan ok drapu sem mest máttu þeir enn þegar syslumenn komu leingra nordr i bygdina þa skaaru þeir vpp heraur aa nyia leik. enn þa for sem mællt er at illt er flyianda mann at hepta. nockurum .ij. sinnum edr .iij. komu bændr i safnadinn enn þegar þeir sa fiolmenni Ribbunga þa letu þeir vndan. Ribbungar voru þui diarfari sem þeir saa bændr ræddari ok eftir þetta leitadu Birkibeinar fyrir ser enn Halluardr byskup for þa til Ribbunga ok tok grid af þeim[1] til handa bændum enn konungsmenn leitadu vestr vm vatnit ok vt vm þotn ok sua til Tunsbergs. Juarr a Skediuhofi ok þorgeirr byskupsmadr sogdu konungi tiþendin sem gerst hofdu. konungi likadi þetta storilla. þeir baadu konunginn fara vpp a Heidmork at Ribbungum. enn þaa var sem fyrr at inir somu aftoldu fyrir konungi ok baadu hann nordr fara eftir einkamaalum þeirra jarls.

Ferd Hakonar konungs.

106. Ribbungar toku fe þeirra manna allra er fariz hofdu enn logdu stor giolld aa bændr ok sættuz med þui moti. Ribbungar sneru þa enn vt aftr i Vikina ok foru miok diarfliga. nockurar sueitir voru sua nær bænum at eigi var leingra enn ein rôst. Sem konungr spurdi þetta

[1]) h'm *d. e.* honum *Cd.*

þa nefndi hann .ix. sueitir or bænum at fara at Ribbungum ok voru þessir formenn fyrir Gunnbiorn Haralldr stangarſylia Juarr aa Skediuhofi Guthormr Erlingssun Jsakr i Bæ. þeir fundu Ribbunga inn i Osloar heradi a bæ þeim er Agnlausa heitir. þar vard bardagi ok fengu Birkibeinar sigr. þar fell Nichulas Reidars brodir enn mesti madr af Ribbungum ok .x. tigir manna med honum. eftir þat þordu Ribbungar ecki at fara sua nær bænum i Tunsbergi sem aadr. þorsdaginn i paaschaviku let konungr draga skip sin vm nesit þuert fyrir vtan Skeliastein ok siþan vt i Hundzsund ok var þar þaa enn oruggr iss. hafisar voru leystir ok oll sund fyrir vtan. Eftir paschaviku sigldi Hakon konungr nordr ok var .v. nætr a leidinni. Jarl var i Biorgyn fyrir ok fagnadi vel konungi. var þa raadit til brudlaupsgerdar Hakonar konungs ok jungfru Margretar ok var (bodit) lendum monnum ok enum bezstum bændum vm oll Gulaþing. þar komu ok margir lærdir menn. brudlaupit var þrenningar messudag ok stod .v. nætr med sæmiligri veizslu sem til var ætlat. konungr veitti i jolahallinni ollum karlmonnum enn drottning var vppi i sumarhallinni ok konur med henni enn klaustramenn voru ser einir i stofu ok voru .v. abotar fyrir þeirri sueit. Fyrir brudlaupit sendi Hakon konungr .lxxx. manna vpp aa Valldres ok voru þessir formenn Alfr standreykr Gunnarr samr Klemetr langi. þetta var fyrir þa sauk gert at þeir skylldu hallda vaurd medan brudlaupit væri at Ribbungar gerdi ecki hark. enn er þeir komu aa Valldres þa voru þar fyrir nockurar sueitir Ribbunga ok foru Birkibeinar þegar at þeim ok baurduz vid þa. þar fellu margir Ribbungar ok .ij. formenn þeirra het annarr Vlfr skygnir. Eftir þat sneru Birkibeinar nordr i Gudbrandzdali. vrdu þa enn aaraasir med þeim ok Ribbungum ok hofdu Birkibeinar optar betr. enn þo letu þeir einn formann sinn Gunnar saam.

Fra konungi ok Ribbungum.

107. Hakon konungr ok Skuli jarl voru leingi vm sumarit i Biorgyn þa let konungr bioda vt leidangri vm oll Gulaþingslaug bædi at lidi ok vistum. siþan bioz hann austr i Vik ok hafdi .xxxv. skipa enn Skuli jarl sneri nordr til þrondheims. Sua var raad fyrir gert at jarl skylldi þegar hann kæmi nordr fara vpp i land ok finna konunginn vppi vid Miors. enn sa þeirra er fyrr kæmi skylldi raada til skipagiordar. þa er Hakon konungr sigldi fyrir Jadar kom þar buzsa ein komin af Englandi er aa var Jonn staal. hann hafdi farit til voku til ens helga Thomas erchibyskups. þeir sigldu nær konungs skipinu. konungrinn spyrr eftir erchibyskupi enn þeir quodu hann i Englandi ok buinn til Noregs. konungr

spyrr huerr erchibyskup se vordinn. Jonn suarar. sa er þer villdut herra Petr aa Husastodum. konungr þackadi þat gudi. Vm quelldit er konungr kom til hafnar gerdi hann bref aftr i moti erchibyskupi huar sem hann kæmi at skylldi hann vera velkominn gudi ok sua honum. þa er konungr sigldi inn fyrir Lidandisnes kom þar i mot honum Fridrekr slafsi ok sagdi honum at Ribbungar voru þar vida i bygdum ok gerdu mart illt bædi konungi ok bændum. Konungr veik þa inn til sunda ok gerdi lettiskip [690] inn i Maurnadal at Ribbungum. þeir drapu þar nockura menn af þeim. Siþan foru þeir austr lengra ok fengu her ok huar menn af Ribbungum. enn er konungrinn sotti inn i Vikina var honum sagt at Ribbungar voru austr a Nesium ok i Skidunni. þa gerdi sa madr brudlaup sitt er Grimarr suangi het. Enn er konungr spurdi þat þa steig hann aa skutu ok for inn til Skidunnar at Ribbungum. enn þeir fengu niosn ok foru or bænum vm nottina. enn konungr kom i dagan ok er hann misti þeirra þar þa sneri hann vt eftir firdinum ok sigldi inn i Vikina ok austr eftir Grindholmasundum ok misti þeirra þar. ok þadan for hann til Osloar crossmesso aftan. kom hann inn til Nesodda med .xvj. skutur. þar skipti hann lidinu. reru .xij. skutur inn vndir þrælabiorg ok var þar fyrir Juarr a Skediuhofi. þeir geingu vpp ok lagu vm nottina i Elfuinareing. enn i dagan vm morgininn reyru þeir at bryggiunum. þeir stefndu vpp til beiarins. Ribbungar voru i bænum ok liopu vpp þegar er þeir vrdu varir vid at skuturnar reru at ok stefndu vpp or bænum. þeir Juar komu þar i moti þeim ok lupu Ribbungar þa aftr i bæinn. þa var konungr kominn a bryggiurnar. stefndu þeir vpp ok sueif þa vpp i bæinn. vard þa litil mottaka. Ribbungar fellu þar betr enn .xx. menn enn allir adrir komuz i kirkiur. enn vm morgininn gaf konungr þeim grid. Sua segir Sturla i Hakonar flocki.

Rikr gaf hlenna hneykir
her þrungit Ribbungum
yss gerdiz i Oslu
eitt slag meginsueitum.
milldr kom heimskum haulldum
hervijgs a glapstigu
kendi langs i landi
lauf vikinga rikis.

þegar vm kuelldit for Hakon konungr or bænum ok vt til Tunsbergs allt et beinasta.

Bref fra Skula jarli til Hakonar konungs.

108. þa er Petr erchibyskup kom i land sendi hann bref til konungsins þau er pauinn hafdi ritad med honum at konungr væri vin erchibyskups. erchibyskup bad ok konunginn vinattu i sinum brefum ok het i mot sinni vingan med fostum truleik. J þenna tima komu til

konungs bref fra jarli ok korsbrædrum i Nidarosi ok sogdu þau sua at Petr suikarinn var kominn i land er keypt hafdi erchibyskups nafn med fe ens heilaga Olafs konungs ok baadu konunginn taka hann sem annann suikara heilagrar kirkiu. þessi somu bref sendi konungr til erchibyskups ok þar med sin bref ok bad erchibyskup fara austr til sin edr bida sin i konungsgardi. baud konungr sik sialfan til at fylgia honum nordr til stadarins. þa er Hakon konungr kom nordr til Tunsbergs komu þa til hans storskip þau er hann hafdi af geingit. var þar aa drottning ok konungsmodir. þa komu ok til hans lendir menn ok syslumenn or Vikinni. bioz hann þa sem skiotaz inn til Osloar. þa kom prestr einn danskr til konungs fra Sigurdi ribbung med brefum. hann baud konunginum hardstefnu vid vatn þat er Draufn heitir. enn monnum þotti konungr eigi mega þangat fara storskipum fyrir straumum. þa suarar prestr. baud hann ydr ok þann kost at þer skylldut fara inn til Osloar ok ganga nordr aa Leiru ok mundi hann þar koma ok beriaz vid ydr. þa fara allir iafnlangt til. Konungr iattadi þui gladliga. þa dro prestr maalit sagdi at Ribbungum þotti þat iafnt at konungr ridi vpp til eids enn þeir kæmi þar i mot ok berdiz aa Eidsvelli. Konungr suarar. leingra sækium ver þa Birkibeinar til er farit hofum norþan vr Biorgyn aa skipum enn ridum nu aatta rastir a landi til motz vid þa enn þeir fara .iij. vikr skammar eftir vatni. enn ef Sigurdr vill þar finna oss helldr enn i odrum stodum þa far nu sem skiotaz prestr ok seg Ribbungum at þeir skulu mega sia merki Hakonar konungs aa Eidsvelli þegar gud gefr tima til. Eftir þetta foru (þeir) inn til Osloar.

Fundr Sigurdar ok Skula.

109. Skuli jarl gerdi sem þeir konungr hofdu talat sin i milli at hann for aa land vpp ok med honum Gregorius Jonssun ok Pall vogarskalm Nichulas son hans ok Petr vr Gizska. Jarl hafdi mikit lid ok fritt. hann hafdi laatid sla skipsaum margann ok var fluttr i klyfium. hann let fara marga smidi med ser ok for miok akafliga þar til er hann kom i sunnanverdan dalinn i Gudbrandzdolum. þa sendi hann fra ser haalft annat .c. manna. var þar fyrir Kolbeinn ketturyggr ok Juar vtvik[1]. þeir komu til Hamars at midium degi. þar var þa Sigurdr ribbungr i bodi ok komz naudugliga aa skip sitt. þar fellu nockurir menn af honum. (þ)aa reri (hann) vt aa vatnit ok kalladi aa Birkibeina ok spyrr huerr fyrir lidi væri þui er nordan kom. Juarr suarar. Skuli jarl er fyrir lidi þui segir hann. Eftir þat reri Sigurdr vt til eyiarinnar þar sem lid hans

[1]) or vik *Cd.*

var fyrir ok sendi Erling romstaf aa fund jarls ok var honum þar vel tekit. siþan funduz þeir Sigurdr ok jarl med faa menn ok toluduz vid vm rijd. Eftir þat tok jarl skip byskups ok sin ok oll onnur þau er hann feck. þa leet hann ok reisa ny skip þau er sua voru stôr at engi voru fyrr slik gior aa Vpplondum ok voru þo miok gior af rapadi. þa er Skuli jarl for or þrondheimi sendi hann gramunk einn med brefum til Hakonar konungs ok mætti hann konunginum a firdinum þa er hann for inn til Osloar. hann sagdi at jarl var farinn aa Vpplond ok bad konung huata til motz vid hann ok sagdi at jarl mundi raad fyrir gera at skip skylldi eigi skorta. bad þo konunginn hafa sum med ser ef til þyrfti at taka. Nichulas byskup var fyrir i Oslu ok gerdi ord a þui at hann villdi leita vm sættir med Birkibeinum ok Ribbungum. þa funduz bref þau at konunginum þotti eigi allr trunadr halldinn vid sik af byskupi eftir þui sem byskup hafdi iattad honum. enn byskupinn bad konung vægia ser vm þessi maal. Siþan for konungr aa land vpp ok allir lendir menn med honum ok allt et bezsta folk. enn Halluardr bratti ok nockurir adrir sueitarhofdingiar voru eftir at gæta skipa ok logdu þeir ollum skipunum i Elgiarnes. þær voru a konungsskipi drottning ok konungs modir. Konungr var ena fystu naatt at Gunnarsbergi enn adra at Amunda laugmannz i godum fagnadi. Vm morgininn foru Birkibeinar vpp til Eids komu þa niosnarmenn i mot þeim ok sogdu at Ribbungar mundu fyrir þeim a Eidsvelli.

Stefnurof Ribbunga.

110. Hakon konungr aatti tal vid lid sitt. lysti þui er honum var sagt at Sigurdr ribbungr ætladi at hallda orrosto vid hann vm daginn. þui fôgnudu allir Birkibeinar at sa fundr yrdi sem skiotaz. Var þa farit aakafliga ok er þeir komu vpp at kirkiu þa leypti allr herrinn ofan eftir breckunni til aarinnar. þui at þeir hugdu at þar mundi herr Ribbunga fyrir vera eftir þui sem þeir sialfir hofdu bodit Hakoni konungi. Enn þeir helldu þenna stefnustad sem þeir hofdu adra halldit at engi þeirra var þar kominn i moti Birkibeinum. sneri þa konungrinn vpp til beiarins ok skipti þa herinum i garda enn hann var i presthusum. Hann sendi þa niosnir med bondum vpp vm vatnit at segia jarli at konungr var kominn ok bad hann senda skip moti ser sem skiotaz. Litlu sidar komu sendimenn fra jarli Nichulas tartr. þeir sogdu [691] konunginum at þar voru i ferd med þeim hirdmenn Sigurdar konungs ribbungs Erlingr rumstafr ok Aalfr Styrssun ok villdu hafa grid af Birkibeinum til vidtals med konung. konungr kuez ecki eiga vantalat vid þa. Nichulas kuad

þetta vera raad jarls at duelia sua stund fyrir Ribbungum ok raadagerdir þuiat skipin voru eigi fyrr buin enn eftir .iiij. daga lidna þa mundi oll a floti ok buin at ollu. Konungr iattadi þa at sendimenn skylldi koma i fridi til tals vid hann. þeir baaru vpp erendi sin ok sogdu at Sigurdr bydr sættir ok beiddiz skiptis aa landi. Hakon konungr suarar sua. meira kostadi Suerri konung faudurfaudur minn ok fleiri vosbudir hafdi hann enn ver hofum enn haft aadr hann fengi Noreg vndir sig af sinum vvinum ok leitudu þo margir aa hann siþan hann feck einvalldit ok let hann ecki skipti aa ganga annat en bad gud skipta eftir þui sem hans miskunn ok vili væri til. nu megu þer ok sua segia Sigurdi hofþingia ydrum at ecki skal annat skipti hafa enn þat sem gud gerir. vitum ver ok eigi huart Sigurdr er son Erlings steinueggs. enn þat vitum ver til viss at hann er eigi sun Magnuss konungs ok þat var fals eitt er hann for med sem þeim var kunnigt er nu sitia hia mer Arnbiorn Jonssun Gunnbiorn ok Simon kyr. Arnbiorn hafdi þar faatt vm en Simon sagdi sua. þat er engum manni iafnkunnigt sem mer at ecki þionudum ver þeim Erlingi sem ek sa i steinvegginum i Visinsey. þo þotti mer þessi godr medan ek var medr honum. Eftir þetta skiptuz þeir nockurum ordum Simon ok Ribbungar. þui næst baadu Ribbungar at fridr skylldi standa vm vetrinn ok hefdi þeir Vpplond til varnar. Konungr neitadi þui. þa beidduz þeir at hafa Heidmork ok Raumariki til vaars. konungr suarar. ef þer sitid i fridi til vaars þa dragi þer til yduar margan þiof ok vaandan dreing sem þer erut vanir ok mun þa þyngra at hrinda ydr brott enn nu. þa foru (þeir) ofan til skips enn konungr sendi þa menn til Nichulas ok sogdu þeir jarli vidrædur konungs ok Ribbunga. þeir sogdu jarli at konungr maatti med engu moti leingr dueliaz a Eidsvelli enn .viij. nætr enn a .ix. degi vard hann brott at fara ok var sa næstr eftir all(ra)heilagramesso. þa sendi jarl Nichulas Paalssun til konungs ok sagdi ath skip voru buin enn ecki quat hann þau mundu synaz miok þéttlig. Jarl bad at konungr skylldi senda til hans nockut lid. konungr sendi honum atta sueitir ok þa formenn Juar af Skediuhofi ok Saxa bladspiot. Konungr gerdi menn med honum til jarls ok bad hann koma til sin med skipum edr senda honum þau skip er fær væri. Sem Nichulas kom til jarls hafdi hann flotad skipum ok voru þau sua lek at varla feck ausit ok med engu moti voru þau herfær. þa hofdu Ribbungar farit or eyiunni med skipum sinum higat ok þagat i eyiar edr fiordu. ok er jarl spurdi þat for hann nordr aa Ringisakr aa skipum sinum ok voru þar sum brend enn sum

vpphoggin. enn jarl sneri nordr til þrondheims med allann her sinn ok komu eingar ordsendingar af jarls hendi til konungs.

Fra Hakoni.

111. Hakon konungr beid aa Eidsvelli sua sem þeir jarl hofdu vid mælltzt. siþan for hann i brott med allann sinn her ok ætladi vt til skipa sinna. ok er hann kom aa Raumariki var honum sagt at Ribbungar hofdu farit vt vm þotn med skipum sinum ok sua vt vm Hadaland ok ætludu at draga skip sin i vatn þat er Tyri heitir a Ringariki. Nu sneri konungr ferd sinni ok for vt vm Hakadal ok sua aa Hadaland. mestr þori lids sneri vt til skipanna. voru þeir sumir er eigi vissu at konungrinn hefdi aftr snuit enn sumir hofdu eigi dreing i serk at fylgia honum. Konungr var ina fyrstu nott i Hakadal ok sua aa Hadalandi. enn vm morgininn at midium degi matadiz hann aa Gyllin. þat er aa Hadalandi. þa var konungi sagt at nockurar sueitir af Ribbungum drogu þar skip sin vt vm bygdina. konungr sendi þa fyrir ser Juar nef ok lid med honum enn konungr for seinna. ok er hann kom i bygdina þa er Brandabu heitir komu menn i mot honum ok sogdu at Juarr nef var elltr aa skoginum Kiolueg ok margir menn drepnir af honum. Litlu sidar kom Juarr ok kuaz ridit hafa austr aa skoginn vm rijd ok þa mættu Ribbungar honum. ok vissa ek eigi hue margir þeir voru sagdi hann ok foru þeir samfleytt enn ver sundrslita þuiat oss vardi eigi at sua skiott mundi at bera med oss. ok er ver fundumz fengu ver varla vopnum fyrir oss komit þuiat skogrinn var sua þyckr ok þui næst lupu vorir menn aa skoginn ok hulpu ser med þui. enn ek gat snuit minum hesti ok nockurir menn med mer ok ridum ver aftr eftir veginum.

Fra Hakoni konungi ok hans monnum.

112. Hakon konungr hellt nu lidinu aa haugi einum vm daginn ok let skora lidit ok var þa eigi meirr enn .ccc. manna af þeim .xv. er honum fylgdu aa land vpp. Sua sem aa leid daginn komu þeir af skoginum er elltir voru ok þeir hugdu fallna ok þui beid konungrinn þar vm daginn. þa var honum sagt at Sigurdr ribbungr mundi þar koma med her sinn ok þui hellt konungr þar saman lidi sinu vm nottina þorbiorn gromr hirdmadr konungs kom vm dagsetrs skeid ok nockurir menn med honum ok voru allir flettir enn sumir særdir af Ribbungum. Vm morgininn i lysing gerdi konungr fra ser halft annat .c. manna med hestum aa niosn til Ribbunga ok komu þeir aptr at medium degi ok sogdu Sigurd hafa snuit ferd sinni vpp aftr a Hadaland ok ætladi vpp

til eyiarinnar med ollum skipum sinum ok lidi. konungr þottiz skilia þa at ecki mundi tia at rekazst eptir þeim vpp til vatzsins þar sem hann hafdi engi skip ok þui sneri hann vpp aftr aa Hadaland ok var vm daginn at Baardar profastz aa Gron[1] i godri veizlu.

Andlat Nichulas byskups.

113. Nichulas byskup var þa miok siukr. hann gerdi ord Hakoni konungi at hann kæmi til hans. konungr hafdi fundit bref nockur i þessi ferd þau er honum þotti eigi allr trunadr a vera af byskupi til sin ok bar þat aa hann. enn byskup geck vid ok bad konung fyrirgefa ser. konungr kuaz þat giarna vilia gera fyrir guds sakir. konungr þottiz skilia huar þa var komit mætti byskups ok fyrir þui dualdi hann ferd sina þar til er gud kalladi byskup af heiminum. Hakon konungr fylgdi liki hans til graftar ok gerdi vel ok virduliga sem vera aatti. þuiat Nichulas byskup hafdi verit inn mesti agætismadr ok storræda vmfram alla lærda menn i Noregi. hann var ok kominn af enum stærstum ættum i Suiavelldi ok Danmork ok þo vel ættadr innan landz. enn þott hann væri litill vin Birkibeina þa sagdi Hakon konungr þo sua at varla [692] hefdi slikr madr verit sem Nichulas byskup til verallda vitz ok sæmdar.

Fra Hakoni konungi.

114. Hakon konungr for til Tunsbergs ok gaf þaa heimleyfi Dagfinni bonda ok Gauti af Meli ok odrum monnum nordan or landi enn hann bioz austr til Elfar. Drottningin ok konungsmodir foru vpp aa bergit ok var Gunnbiorn þar forsiamadr medan konungr var austr. Sem konungr var i Konungahellu kom þar i mot honum Aaskell laugmadr ok fru Kristin. Laugmadrinn sagdi sua at Eirekr Suiakonungr ok allir Gautar hofdu storar aataulur vid Noregsmenn vm ferd þa er konungr for i Vermaland. Enn konungr sagdi at þat var laugmanni kunnigazst huersu opt hann hafdi bedit at Suia konungr skylldi brott reka þa þiofa er optliga staalu or hans riki ok ręntu Noregsmenn. Logmadr quez þat giorla vilia enn sagdi at Suiakonungr var miok bernskr enn hefir þaa fa raadgiafa er honum eru fullkomliga tryggir. hefdi þeir honum verit heilraadir þa mundi hann reinsat hafa land sitt af þessu illþydisfolki. Lǫgmadrinn var i bodi konungs ok foru allir lutir vingiarnliga med þeim at þui sinni. þa voru margir Baglar fornir med Hakoni konungi Lodinn Gunnasun Simon kyr Halluardr bratti. konungr hafdi þat til skemtanar at hann gabbadi þa vm þat at þeir hefdi eigi rettum konungssyni þionat þa er þeir voru med Erlingi steinuegg ok aattu margir

[1]) Guon *Cd.*

menn lut i þessa maali. enn logmadrinn lyddi til ok mællti til konungsins. vili þer herra lofa oss Gautum at eiga nockurn lut i gabbi ydru Nordmanna. enn þui iattudu allir. þa mællti hann. eigi skiptir mik miklu vm gabb yduart edr huat i Noregi ferr fram enn eigi villda ek vsatt segia þat er ek vissi. er mer vkunnigt vm þat huart Erlingr þessi var sun Magnuss konungs er Baglar þionudu. enn þat vissa ek sannliga fyrir gudi at eigi var hann sa Erlingr er sat i steinvegginum hia oss i Visinsey. enn sua segium ver at sa var sun Magnuss konungs ok hygg ek af þui at þer hafit rangt þionat. enn þessi hafi gefit ser nafn hans ok vidrnefni. enn þu munt þetta vita Symon kyr. þuiat þu vart þar inni byrgdr medr honum. Konungr mællti þa. seg nu Simon þat er þu veizst sannazst fyrir gudi vm þetta maal. Simon suarar. þat veit ek fyrir gudi at mer er þetta kunnigt þuiat ek sat i steinvegginum hia honum ok var ecki þessi sia Erlingr. enn þui þionudum ver þessum at ver villdum faa einhuern þann (er) i moti stædi Birkibeinum. Konungr skirskotadi þetta vndir þa menn er hia voru at Simon geck vid med hueriu falsi þeir hofdu farit ok þeir allir siþan sem þionat hofdu afkuæmi þessa Erlings.

Ok fra Hakoni konungi.

115. Hakon konungr ok Aaskell logmadr skilduz med miklum kærleikum ok gaf huorr odrum godar giafir. þa baud konungrinn herra Knuti frænda sinum at fara med ser til Noregs ok het honum þar miklum sæmdum fyrir sakir faudur hans ok frændsemi þeirra. enn modir hans red er hann for eigi. Eftir þat for konungr nordr til Tunsbergs ok kom þar iola aftann ok sat aa berginu vm jolin. þessi var enn .ix. vetr konungdoms hans. Eftir jolin for konungr or Tunsbergi ok nordr til Biorgyniar at afla ser lids þuiat Ribbungar styrktuz miok i Vikinni ok aa Vpplondum. hann setti eftir Gunnbiorn aa berginu med .c. manna. Konungr hellt vt id eystra þuiat oll sund voru isud. hann laa .vij. nætr i Huollum. þa kom Gunnbiorn til hans ok sagdi at menn villdu eigi sitia aa berginu þeir sem hann hafdi til nefnt. konungr for þa aftr id efra til bearens ok aatti tal vid sina menn ok lagdi þeim vid stora afarkosti ef þeir gæfi vpp bergit. siþan for hann aftr til skipa sinna. Sa atburdr vard i Tunsbergi at reisa skylldi tre a konungsskipinu. enn þa er reist var tok treit at falla fram at stafni eftir stockinum. konungrinn stod vndir er treit reid ok tok madr i bellti honum ok kifti honum vt aa bordit. giordi gud þar mikla iartein þuiat engann mann sakadi enn margir voru nær. enn þat volldi at iss var i

stellingunni. þa er konungrinn sigldi i gegnum Eikundarsund villdi hann at leggia enn menn mælltu i mot ok sogdu at eigi skorti byr fyrir Jadar ne dag. konungr quez ecki vera fuss at sigla quaz sua dreymt hafa sem þeim mundi aa beraz adr þeir kæmi til Biorgyniar. enn þo sigldu þeir godann byr fyrir Jadar ok komu i Eyiar vm kuelldit. Vm morgininn var landnyrdingr huass er þeir toku til segls. þeir hofdu .iiij. langskip. Ok er þeir lidu Frekeyiarsund þa huesti sua at varla var vodhæft a konungsskipi ok kastadi fram seglinu aa ackerisfleininn ok reif seglit sua at þat for allt nidr i skipit. enn skipit rak at boda. hetu menn þa storheitum þeir sem aa voru enn engi vænti ser vndankomu ok þat hugdu þeir er hiaa saatu at huetuetna mundi laataz. Enn þa syndi gud storar iarteinir. þuiat medan at leid bodanum þa rak skipit akafliga ok sua siþan bodann leid enn medan iafnfram for bodanum þa rak med ollu ecki. Konungr lagdi til hafnar i eyiunum Aumum med mikilli naud. baatrinn var brotinn enn rifit seglit ok at flestu ollu hafdi nockut bilat. Konungr sigldi þa nordr til Biorgyniar ok stefndi til sin lendum monnum sinum or Gulaþings laugum ok sagdi þeim at hann villdi bua ferd sina austr aftr i Vikina. enn er þeir spurdu at bændr maattu eigi skiotliga gera leidangr bædi konunginum at vistum ok lidi ok þui beid konungrinn þar fram aa vorit.

Fra Sigurdi ribbung.

116. Sigurdr ribbungr sat aa Vpplondum med miklum styrk. hann sendi bref nordr til Skula jarls ok Petrs erchibyskups ok bad þaa leita vm sættir vid Hakon konung. beiddiz hann landaskiptis ok þess at sættarstefna væri logd med Ribbungum ok Birkibeinum. Ok er hann hafdi nordr sent brefit þa stefndi hann til (sin) ollum her sinum ok for vt i Vikina med miklum styrk. ok er Birkibeinar spurdu þat þeir er i Vikinni voru þa treystuz þeir eigi at hallda Vikinni fyrir Sigurdi ribbung ok biuggu ferd sina nordr til konungs ok foru i brottu flestir allir. Konungrinn fagnadi þeim vel. þeir sogdu konungi slik tiþendi sem þar voru. konungr feck þeim aatta skip vel skipud. sneru þeir þa i brott austr aftr med lidi sinu. þa er bref Sigurdar ribbungs komu nordr þa sendu þeir bref austr it efra erchibyskup [6:3] ok jarl þuiat þeir hugdu at konungr væri i Vikinni. var þat aa þessum brefum at Hakon konungr skylldi taka sætt af Sigurdi ribbung. lagdi erchibyskup bann vid huerium manni er nockurn ofrid gerdi aadr enn sættarstefna væri reynd. þessi bref komu i moti lendum monnum austr fyrir Augdum ok for med korsbrodir einn af Nidarosi ok annarr af Oslu ok nockurir jarlsmenn.

þa er lendir menn hofdu heyrt brefin foru sendimenn nordr til konungs enn lendir menn austr i Vik. ok er þeir komu til Jarlseyiar var inn bezsti byrr inn til Osloar enn Ribbungar voru i Oslo. hefdi Birkibeinar vnnit enn fegrsta sigr ef þeir hefdi inn siglt enn þeir kuoduz eigi vilia verda fyrir banni byskups ok reidi jarls. enn þau atta skip er konungr hafdi austr sent villdu fara at Ribbungum þott þeir færi einir samt. enn lendir menn heftu þa ok villdu med eingu moti at þeir færi ok vard fyrir þui ecki af.

Fra brefagerdum Hakonar konungs til jarls.

117. þa er bref komu til Hakonar konungs þa mislikadi honum miok ok suaradi sua. ecki mun ek iatta þessu landaskipti sua skiott. Siþan sendi hann menn med brefum nordr til jarls ok erchibyskups þeim er sua mælltu. þer ritudut til vaar ok hetud oss nockurum afarkostum ef ver villdum eigi sættaz vid Sigurd ribbung ok iaatta honum varri fedrleifd. enn oss þickir þat hardr kostr at iatta þeim manni landaskipti er ecki er til borinn. mun nu at þui koma sem þer ritudut til vaar i haust er erchibyskup kom i land. maatti þat þa finna at huorigir voru annarra vinir. mun þat ok sannaz er fornkuedit er at sækiaz ser vm likir ok saman skrida nidingar. þetta tal megit þer nu eiga felagar ok fylla. enn sua sem þat er þa skal gud skipta med oss enn eigi byskupar. Erlingr liodhorn var þa med konungi. hann var nockut skylldr Petri erchibyskupi. ok er hann heyrdi þetta þa suarar hann konungi sua at allir raadgiafar heyrdu. þat er ecki vndarligt þo at erchibyskup frændi minn bregdiz nockut i truinni þuiat þat fylgir oss ollum er af Standhala ætt erum komnir at vera eigi allzkostar tryggir.

Hakon konungr baud (vt leidangri).

118. Enn er aa leid vorit baud konungr vt leidangri ok bio ferd sina i Vik austr. J þenna tima komu menn nordan fra jarli ok sogdu at jarl hefdi feingit harda sott ok tekit alla cristiliga þionustu ok kuodu hættligt vm hans maatt. enn þo bætti gud honum þeirrar sottar. þa er Hakon konungr bioz or Biorgyn reid hann vpp til Alreksstada einn sunnudag sem vandi hans var til. þa kom þar i mot honum einn hlaupandi madr miok akafliga ofan or fiallinu. konungi þotti vndarligt er þessi madr for sua akaft þui at konungr kendi manninn at hann var einn af Ribbungum. hann hafdi runakefli þat sem einn Ribbungr hafdi sent konungi. þat sagdi sua at Sigurdr ribbungr væri andadr ok bad konunginn gera nockut skiott raad fyrir at eigi kæmi jungherra Knutr

frændi hans at styrkia Ribbunga i annat sinn. Konungr let þegar gera bref austr til Knutz frænda sins ok baud honum goda kosti þa sem fyrr. hann skundadi þa sinni ferd austr i land ok kom eftir Seliumanna voku i Vikina. Sigurdr ribbungr andadiz i Oslu enn menn hans leyndu andlaati hans ok fluttu lik hans vpp aa land ok kuodu hann siukan ok i þessu bili gerdu þeir menn austr i Gautland Haralld af Lautyn ok Aalf Styrssun Erling rumstaf til Aaskels logmannz ok fru Kristinar ok baadu jungherra Knut bindaz fyrir flockinn sogdu landit mundu laust fyrir liggia ef hann kæmi til. Fru Kristin trudi þessu ok feck jungherra Knut i hendr Ribbungum. fylgdu honum margar sueitir af Gautum ok Vermum ok Markamonnum.

Knutr let gefa ser konungs nafn.

119. þa er Knutr kom aa Raumariki let hann taka sik til konungs. dreif þa stormikit lid til hans sem Sturla quat.

Flock tok enn sa er ecki
ognmilldr fridaz villdi
eftir dolgstridi daudan
daadfanginn hofþingia.

Knutr reed baag at briota
baud hraustr vid gram traustann
geystr þuiat Gautar fystu
gedbraadir landraada.

Lendir menn i Vikinni ok Birkibeinar þeir sem þar voru hugdu at eingi vfridr nyrr mundi vpp hefiaz. enn er þeir spurdu þessi tiþendi þa efldu þeir at lidi allir bændr i Vikinni villdu eigi ganga vndir vtlendzkann hofþingia. Knutr for vt til Osloar ok let þar gefa ser konungsnafn. þeir hofdu þa Osloarsyslu Guthormr Erlendzsun ok Klemet af Holmi. þeir voru vestr i Lidum i syslum sinum. Sem þeir spurdu þessi tiþendi saufnudu (þeir) at ser[1] Birkibeinum ollum þeim sem þar voru i nand. Bændr stefndu þing ok nefndu menn or bygdinni at fara at Ribbungum or bygd til Osloar. þessir voru fyrir bændum Steinraudr prestr þorbiorn slodi Eirikr egnarbacki. hann bar merki bænda. þeir foru ferdar sinnar Birkibeinar ok bændr. Enn er Ribbungar spurdu þetta foru þeir i moti þeim or bænum ok mættuz þeir fyrir vestan Akr aa engium nockurum ok var þar enn fysti bardagi med Gautum ok Nordmonnum. Stadr vard aa bændum er þeir funduz ok villdu varla fram. sem Birkibeinar saa þat liopu þeir af hestum sinum ok geingu diarfliga fram. Ribbungar sottu miok at þeim þuiat þeir hofdu marga vaska menn. þeir sottu sua fast i fyrstu at þeir felldu Eirik ignarbacka merkismann bonda. Nu er Birkibeinar saa at Ribbungar baurduz vel ok diarfliga þaa lupu þeir af hestum sinum ok fylgduz vel. ok vaanum bradara helldu

[1]) þer *Cd.*

Ribbungar vndan ok fell þar mikill luti villdarlids þeirra. þar fellu ok flestir allir sueitarhofþingiar Gauta. Enn Knutr komz a hest ok .iij. Ribbungar med honum ok flydi. hann leypti yfir bru nockura ok fell þar hestr hans enn hann droz naudugliga vndan ok for vpp aa land. þuiat Ribbungar hofdu þa mestann lut Vpplanda ok skip oll i vǫtnum bædi i Miðrs ok i odrum vǫtnum. skipudu Ribbungar þar ollum syslum þuiat Birkibeinar voru engir aa Vpplondum. Hakon konungr sigldi austr til Vikr. hann hafdi skip þat er Drekinn het. hann sigldi fra ollum skipum sinum. ok er hann kom til Areyia lagdi hann þar at. ok er skip kom i lægi geck hann i baat ok for yfir til bearins ok spurdi tiþenda. Bondi suarar. segi ek tiþendi þau er ydr munu god þickia enn mer þickia ill. ek aatti .ij. sonu med Ribbungum ok eru baadir fallnir. Siþan sagdi hann konungi allann atburdinn fra bardaganum aa Akri. konungr beid þar skipa sinna ok sigldi siþan inn til Osloar.

Ribbungar flydu.

120. Eftir þat stefndi Hakon konungr til sin lendum monnum ok syslumonnum or Vikinni ok for vpp aa land ok let draga .xxx. ok fiogur skip or bænum. Eftir þat er Knutr [694] hafdi flyit laagu bændr i safnadi vm alla Osloarsyslu ok gættu sin dreingiliga ok bidu sua konungs. Arnbiorn Jonssun ok Simon kyr drogu ok þriu skip vm Elfui. Hakon konungr var .ij. nætr a leidinni aadr þeir kæmi skipunum yfir et fyrsta eidit vpp til Stafsbiarga. þat eru .ij. langar rastir at draga vm myrar ok skoga adr hann kæmi i vatnit. þar kom i mot honum Arnbiorn Jonssun Simon kyr ok Lodinn Gunnasun. siþan drogu þeir rastar langt eid aadr þeir komu vpp i Elfina. Birkibeinar foru helldr vspakliga ok konungr hafdi nockut aamæli at hann refsaþi litt. hann let þa drepa gest einn er vspakazstr hafdi verit. eftir þat gat engi madr at vspeckt væri giorr. Vm morguninn er konungr kom til Eids gerdi hann fyrir nockurar lettiskutur ok toku þeir þar nockura niosnarmenn vpp i myrinni ok draapu þar .vij. menn. Vm kuelldit for Hakon konungr vt til vatzminnis med allann herinn. hafdi hann eigi sanna niosn af huar Ribbungar voru ok þui skipadi hann sua at hann reri sialfr med enu vestra landinu. þeir aa konungsskipinu saa huar rere eitt skip Ribbunga. logdu þeir at landi enn konungr tok skip þeirra. Siþan aatti konungr tal vid lid sitt ok baud ollum monnum at eigi skylldi drepa Knut frænda hans þo at þeir ætti kost fyrir sakir Hakonar jarls faudur hans. þa er liost var vm morgininn sa Birkibeinar skip Ribbunga roa i moti þeim akafliga ok hugdi konungr at þeir villdu beriaz þuiat þeir hofdu

skip miklu stærri enn Birkibeinar. enn þegar sem Ribbungar sa ferd konungsins sneru þeir aftr at landi ok flydu vpp i bygd þa er Hun[1] heitir enn konungr tok oll skip þeirra ok vistir ok mikit herfang. Eftir þetta for hann austr til Hamars ok laagu þar margir Ribbungar i saarum þeir sem barizst hofdu a Akri. konungr gaf þeim ollum grid. þui næst stefndi hann bondum til sin ok aattu þeir þa allir samhelldi vid konung i moti Ribbungum. Knutr flydi vpp a Hadaland. Hakon konungr sendi til hans Gudleik af Aski frænda hans ok stallara sinn ok þann annan er þorir heitir. baud hann Knuti þa enn sætt ok goda kosti ef hann villdi aa hans valld ganga. Ok þa er sendimenn fundu Knut ok Ribbungar vrdu varir vid at Knuti voru sættir bodnar þa gættu þeir hans sua at hann maatti eigi fra þeim komaz. foru þeir aftr sem þeir komu ok sogdu konungi slikt er þeir frettu.

Hakon sendi bod.

121. Hakon konungr skipadi þa Vpplond ok let oll skipin vera i Miors ok setti menn til at gæta. enn hann bioz þa nordr til Biorgyniar til stefnu þeirrar er hann hafdi gert vid erchibyskup ok jarl. konungrinn hafdi spurt at þeir voru komnir. þa sendi hann þorstein heimnes merkismann sinn nordr fyrir at segia at þeir skylldu bida hans. þorsteinn var .viij. nætr a leidinni. ok er hann kom nordr þa þottuz þeir erchibyskup ok jarl hafa frett af at Hakon konungr mundi bera vpp bref nockur þau er honum mundi eigi þickia allr trunadr i til sin af þeirra hendi ok gerdu þeir þetta þa statt at erchibyskup færi nordr enn jarl bidi þar. Hakon konungr aatti þing i Oslu ok Tunsbergi ok geingu allir bændr i samhelldi vid konung i mot Ribbungum. Siþan for hann nordr. þa kom þorsteinn heimnes i mot honum ok hafdi verit .iij. nætr a leidinni nordan enn .ij. i bænum ok sagdi at erchibyskup ætladi at bida konungs aadr þeir jarl toluduz vid enn siþan var þat allt vti. þorsteinn sagdi sua at þar voru margir menn komnir vestan vm haf at finna konung ok bad hann skynda. þa er konungr kom til Biorgyniar var þar fyrir Skuli jarl ok Jonn jarl af Orkneyium Simon byskup af Sudreyium ok aaboti af Eyiunni helgu. skipadi konungr fyrst þeirra maalum er vestan voru komnir ok ollum med jarls raadi.

Draap Guthorms ok Arna.

122. Herra Knutr flydi vestr i Daali þa er hann liop af skipum sinum i Miors. enn þa er hann spurdi at safnadr var fyrir honum aa Heidmork ok Hadalandi sneri hann þa nordr i Gudbrandzdali ok sua i

[1]) Him *Cd.*

Eystridali ok þadan i Vermaland. efldiz hann þa aa nyia leik at lidi for siþan i Noreg. komu fram i syslu Arnbiarnar Jonssunar þar sem Skaun heitir ok Heggin ok gerdu þar morg heruerki. enn er bændr villdu veria sinn kost þa fellu þar margir af bændum. Arnbiorn sendi bref til konungs ok bad hann skynda i Vikina ok sagdi at Ribbungar styrktuz miok. Sem konungr spyrr þessi tiþendi for hann austr i land enn jarl for nordr til þrondheims. þa er konungr kom til Tunsbergs setti hann eftir aa berginu Erling liodhorn at bua til jolaveizslu enn konungr for inn til Osloar ok laa vm nattina i Jarlseyium. þar kom i mot honum þorgeirr byskupsmadr ok Fridrekr slafsi. þeir voru syslumenn aa Hadalandi ok sogdu þau tiþendi at Ribbungar hofdu dregit skip austan vm Eidaskog ok komit þeim i Miors. þar i eyiunni voru syslumenn konungs Guthormr konungs frændi ok Aarni aa Holi at gæta skipa i vatninu. þeir hofdu fiolmennar sueitir. Ribbungar komu at þeim vvaurum ok felldu Guthorm inni enn Arni komz vt ok fell aa akrinum. þar fell aull sueit þeirra. Siþan toku Ribbungar skip oll bædi i Miors ok i odrum votnum. enn er bændr spurdu þat gaafu þeir vpp bygdina ok toku ser grid af Ribbungum. toku nu Ribbungar oll Vpplond. Hakon konungr sigldi vm dag inn til Osloar. þar var þa fioldi bænda i bænum meir enn .m. .cc. med bæiarmonnum. Konungr aatti tal vid þa ok sogdu bændr sua. at þeir hofdu þeim safnadi halldit siþan þeir borduz aa Akri vid Ribbunga. enn nu heita þeir oss afarkostum storum at brenna bygdir vorar enn þeir naa eigi sialfum oss. nu vilium ver bidia ydr herra at þer sitid her i vetr at gæta vor ok bygda vaarra enn ver vilium gera ydr allann almenning ok annan aa bak iolum. enn ef ydr þickir nockut aa vanta þa vilium ver gefa ydr haalf bu vaar ok haalfar allar vistir. enn ef þer vilit eigi her dueliaz þaa tokum ver oss grid af Ribbungum ok sættumz vid þa. Konungr þackadi þeim vel bod sitt enn kuaz þa skylldu gefa þeim orskurd þa er hann aatti tal vid hird sina. Sem konungr ræddi þetta fyrir raadgiofum sinum þa lauttu allir þar at sitia vndir trunadi þeirra bænda ok sogdu at Suerri konungi gafz þat eigi vel þa er bændr foru at honum til Osloar. Konungr sagdi bændum at hann villdi sitia a berginu enn seti(a) þar eptir lenda menn at gæta yduars varnadar. Bændr aattu tal sin i milli ok budu at nefna konungi gisla or kirkiusoknum ena bezstu bondasonu ef hann hefdi nockurn mistrunat aa þeim. aatti konungr þa enn tal vid sina menn ok baadu allir at hann trydi eigi bændum. Konungr gaf þa orskurd sagdi at hann mundi þar eingis mannz raad vid hafa nema sialfs sins ok kuez at visu skylldu sitia hia bændum þar sem þeir budu honum sua goda kosti ok

villdu sitt lif ok fee leggia vid hans lif. ok eftir þetta sendi hann nordr til Biorgyniar eftir fongum ok sua til Tunsbergs. Hakon konungr sat i gardi Hakonar gris enn jolin hellt hann i byskups [695] gardi. þessi var .x. vetr konungdoms hans. Arnbiorn Jonssun sat vm vetrinn i Valdisholma til niosnar ok landzgæzlu.

Drepnir Ribbungar.

123. Herra Knutr for austr i Gautland ok sat þar medan hæst var vetrarins. enn setti eftir i Miors nockurar sueitir af Ribbungum ok drogu þeir skip at ser vm oll Vpplond. Hakon konungr sendi vm vetrinn bref leyniliga i lid Ribbunga til sueitarhofþingia ok margra annarra ok baud þeim grid ef þeir kæmi til hans. enn þessi grid tok fystr Erlingr rumstafr ok var vaskr madr ok vel sidadr. ok er hann kom aa konungs fund feck hann god grid ok sættir. Konungr gerdi nockurar sueitir i Soleyiar at leita at Ribbungum ok var Erlingr i þeirri ferd. þar felldu þeir .xl. manna af Ribbungum. Eftir þetta hellt Hakon konungr Erling fyrir tryggann mann ok quad hann hafa hoggit sik i lendann mann. þa var gerr onnur ferd austr i Vik it efra a hestum. var þar fyrir Simon kyr ok hafdi .ccc. manna ok komu austr i Beyiu. voru þar fyrir margir Ribbungar ok fengu niosn af Birkibeinum ok flydu þegar vndan. enn þo fengu Birkibeinar her ok huar menn af þeim. for þa Simon kyr aptr til konungs.

Drepinn Gudolfr.

124. Vm sumarit eftir andlaat Sigurdar ribbungs skildiz Gudolfr af Blackastodum fra flockinum Ribbunga ok for heim til bus sins ok gætti sin i kirkiu nær bænum. þar var gott vigi. Gudolfr hafdi gert margar vspecktir þar i bygdinni þa er hann var med Ribbungum. Otryggr het bondi sa er hann hafdi bart miok ok tekit af honum hest godann. hann aatti .ij. sonu het annar Asolfr enn annar Gudleifr. þeir fengu ser sueit manna ok foru at Gudolfi. þeir toku stiga ok settu vid kirkiuna ok hiuggu raafit yfir honum ok lupu þar inn ok drapu hann. ok var Gudolfr litt harmadr af monnum fyrir sinn viafnat. þegar vm haustid er Hakon konungr settiz i Oslu gerdi Skuli jarl sendimenn til Valldimars konungs Kolbein ketturygg ok Grunda fehirdi. enn er þeir foru heim vm vetrinn þa laagu þeir i Maastrondum fyrir isa sakir. Knutr laa þa i Liodhusum. ok er hann spyrr til þeirra þa taka Ribbungar lettiskip ok fara at þeim ok koma aa þa vuara. þar laagu margir

kaupmenn i hofninni ok villdu ecki hialpa þeim enn þeir vorduz vel ok dreingiliga ok fellu þar baadir ok flest allt foruneyti þeirra.

Birkibeinar vnnu kastala.

125. Nv er þat at segia þa er Hakon konungr spurdi þessi tidendi let hann hoggua isinn fra ok allt vm Slidholma ok var þat giort aa .ij. dogum. Siþan skipadi hann morg lettiskip austr til Liodhusa ok setti þessa menn fyrir lidit Lodin Gunnasun Simon ku Gunnbiorn Halluard bratta ok Olaf Jngusun. ok er þeir komu fram var Knutr i brottu ok allr meginherrinn nema faair menn voru eftir. sa het Biorn packi er fyrir þeim var. þeir saatu i kastala einum nordr fra bænum. Birkibeinar settuz vm kastalann ok vard hann skiott vpp gefinn þegar þeir fengu grid er i saatu. þar toku Birkibeinar mikit herfang ok brutu ok brendu kastalann. þeir logdu gialld aa bændr ok toku storfe af þeim monnum er verit hofdu med Knuti. eftir þetta foru þeir aftr til konungs. Sua quat Sturla.

Vitr let virki briota
valldr noræнna allda
austr þar er iofrar treystuz
ognfuser Liodhusum.

þat veit ek at gallt Gautum
gofugr odduiti iofra
þiod feck ræsis reidi
raan geck slikt at vaanum.

Fra konungi ok Knuti.

126. Ribbungar sofnuduz nu saman vm Vpplond ok voru fiolmennir i Miors. þa let Hakon konungr draga skip nockur or Oslo ok vpp i Elfi ok voru þessir menn fyrir Juarr af Skediuhofi ok Saxi bladspiot. enn er þeir komu i Elfina þa skipudu þeir skipin sem bezst ok gættu siþan. Ribbungar hofdu þa flest skip i Miors ok voru flestir farnir or vatninu ok austr a Merkr til motz vid Knut. Hakon konungr for or Oslu vpp til Eidsvallar ok aatti þar þing vid bændr. geingu þeir þa i samhelldi vid hann a nyia leik. Konungr sneri þadan vt a Raumariki ok austr yfir Elfi þuiat honum var sagt at Knutr leti draga skip or Hellisfirdi ok ætludu vpp aa Markir ok þadan i Elfina. Enn er hann kom i bygd þa er Heggin heitir var honum sagt at þat var lygd. sneri hann þa aptr ok for vt til Osloar. þat var haalfum maanadi eftir paaschir. þa er Knutr spurdi er konungr var aptr horfinn let hann draga skip or Hellisfirdi þar sem alldri hofdu skip fyrr dregin verit ok kom þeim vpp aa Hamarker ok siþan nordr i Elfi ok kom þeim Juari aa vuart ok elltu þa af skipum ok foru þeir siþan vt til Osloar aa fund Hakonar konungs.

Konungr feck sigr.

127. Sem Hakon konungr spurdi þetta let hann draga halfann fiorda tug skipa or Oslu ok fylgdi sialfr. hann gerdi ok ord Arnbirni Jonssyni ok odrum lendum monnum at þeir drægi skip vpp i Elfina ok mætti þeir konunginum i Eyiavatni. þat spurdu þeir Haralldr af Laatyn ok margir Ribbungar er voru i bygd þeirri er Skaun heitir. Konungr gerdi þa til þeirra nockurar sueitir. þeir mættuz aa skogi nockurum. vard þar bardagi ok flydu Ribbungar ok letu .l. manna enn Birkibeinar foru aftr til konungs. Konungr let draga skipit i aa eina þa er Kerma heitir ok þadan rastar langt eid aadr þeir kæmi i Elfui. þa var þeim sagt at Ribbungar hofdu snuit austr or Elfinni. helldu þa Birkibeinar eftir þeim ok drogu skipin vm eidit þat sem Fundueid heitir ok komu til þess beiar er Fala heitir. þa var þeim þegar sagt at Ribbungar voru austr a Vigrin. Geck konungr þa af skipum ok flest allt lidit enn setti eftir Gunnbiorn ok Saxa bladspiot at gæta skipanna ok bad þa vera þeim megin vatzsins er hann var. þetta var sunnunott. Ok vm morgininn i lysing komu þeir iafnfram kirkiunni a Vigri. þar var bondi einn er Gunnarr het vinr konungs. hann sagdi konunginum at Ribbungar laagu þar gegnt audrum megin enn þeir reru vm þuert vatnit at spyria tiþenda. þui næst bad konungr sina menn leynaz i skoginum vpp fra bænum. enn er solin tok at skina þa saa Ribbungar huar lidit laa i skoginum ok sneru þegar vt aftr skipunum þeim megin sem þeir voru. Birkibeinar skundudu sinni ferd þuiat þeir ottuduz at Ribbungar tæki skip þeirra. þa er konungrinn geck af skipunum sendi hann nockurar sueitir þangat sem hann spurdi til Amunda a Folavelli ok komu Birkibeinar at þeim vuaurum. voru sumir drepnir enn sumir a kaf elltir enn flestir letu vopnin. Vm morgininn er Birkibeinar lupu fram or skoginum syndiz Ribbungum meira lidit enn var. þa liop Haralldr af Laatyn vt aa aarbackann ok spurdi huerr [696] fyrir lidinu reedi. Haralldr stangarfylia suarar. kennaz munu vit frændr enn ver erum nu her kyllungar ok syslumenn af Vpplondum. Hann suarar. sialldan hafi þer sua mikit lid edr sua vel buit edr huar er Hakon konungr. Her er hann sagdi Haralldr. Hui villdi hann taka aa sik sua mikla vesolld at laani at rekazst allt aa Markir austr at oss Ribbungum. Haralldr suarar. meirr ætla ek naudsyn til bera enn ofkæti at stockua slikum oalldarflocki or landi sem þer hafit. Foru þa huorirtueggiu sem mest maattu þeir. skutuz aa þar sem aain var miost. þa gerdi gud sem iafnan mikla miskunn Hakoni konungi þuiat þeir sem aa skipunum voru geingu þar vpp sem konungr hafdi

raad fyrir gert ok fundu þar sueitir af Ribbungum ok drapu þaa alla. þa vrdu þeir ok varir at meginherrinn Ribbunga var þeim megin aarinnar. sneru þeir þa yfir aana ok mættu konunginum ok vrdu þa huorir odrum fegnir. Enn þegar sem Ribbungar sa þat at konungr hafdi naad skipum sinum þa sneru þeir austr aftr sinni ferd. enn þar var sua mikill straumr ok haasteint i aanni er konungr naadi skipum sinum ok þar sem Ribbungar voru komnir at huorirtueggia geingu aa land. ok leiddu þeir skip sin enn sumir styrdu med forkum ok ef nockur reip biladi aa einhueriu skipi var þat þegar i foradi ok þeir sem aa voru. Ok er þeir komu þar sem mest var aain huillduz huorirtueggiu ok ætladi konungr at snæda. enn Ribbungar skutu aa þa ok þui vard ecki af snædinginum. foru þa enn huorirtueggiu sem mest þar til er Ribbungar komu til bæiarins þess er þeir hofdu aadr verit. geck þaa enn fram Haralldr af Lautyn ok fleiri Ribbungar ok mælltu morg ord ferlig til Birkibeina. enn konungr kalladi til sin Olaaf sundramm sueitung Arnbiarnar Jonssunar ok bad hann segia Ribbungum at þeir hætti folsku ordum ok bad þaa bida þar til er skip hans kæmi ok mætti þeir þa fleira vid eigaz.

Fra Hakoni.

128. þat er nu þui næst at .xiiij. skip komu til konungs ok skipadi hann þau sem bezst. ok medan hann gerdi þat logdu Ribbungar sinum skipum austr med kirkiunni ok vpp vm þuera Eyna litlu i vatn þat er Fingrsior heitir. þat geingr allt at Eidaskogi. Birkibeinar reru yfir aana ok er þeir komu aa midia saa þeir at Ribbungar hofdu fylkt fyrir þeim ok skutu aa þa i aakafa. ok ætludu Birkibeinar at þeir mundu vilia bida ok þotti flestum haaskasamligt at þeim at ganga þuiat backinn var sua haarr saa er þeir stodu aa at hann var þriggia spiotskapta hæd enn leiran var sua blaut at annar fotr stod fastr þa er annar var nidrsettr. enn Birkibeinar reru at sem diarfligaz. Enn er skipin rendu at landi þa flydu Ribbungar enn Birkibeinar geingu vpp ok hugdu at þeir mundi bida ofarr meirr. ok er þeir komu vpp aa backann voru Ribbungar huergi nær. Sneri þa Hakon konungr aptr til skipa ok ferr austr eftir vatninu þar sem Ribbungar fara vndan. reru huorir sem mest mattu. Knutr for it efra vm skoginn austr med vatni. enn er Ribbungar komu til vatzenda lupu þeir af skipum. konungrinn kom þa at ok felldi af þeim nockura menn ok tok aull skipin ok sneri aptr. kom hann vm morgininn i dagan þangat sem hann hafdi aadr aa skipin geingit. þetta var maanadaginn i gagndogum. Konungrinn bad menn þa snæda þuiat

þeir hofdu ecki þa etid siþan laugardag. þar komu til konungs niosnir þær er hann hafdi sent eftir Ribbungum ok sogdu at Knutr hafdi snuit et beinsta vt aa Markir. sneri konungr þa nordr aftr ok sua vpp aa Heidmork ok drogu skipin vm Fundu(eid) ok sua i Miors. Byskup var þa i Hamri Hallvardr[1] ok var konungr med honum vppstigningardag i godum fagnadi. skipadi Hakon konungr þa oll Vpplond ok setti menn til skipagæzslu. eftir þetta for hann til Eidsvallar ok þadan til Osloar. hann var þar haalfan maanud aadr han bioz austr til Elfar.

Fra bodum Kristinar vid konung.

129. þa er Hakon konungr var buinn at fara austr til Landzenda kom þar bref fra Knuti ok fru Kristinu ok laugmanni ok leitudu grida til konungs ok sogdu at hann villdi koma aa valld hans þegar sem hann kæmi austr. þau letu þetta fara leyniliga at eigi yrdi Ribbungar varir vid þuiat þeir villdu hafa Knut at daudamanni ef hann færi fra þeim. Konungr fagnar þessu ok gerdi bref i moti ok het Knuti frænda sinum bædi gridum ok sæmdum ef hann kæmi aa hans valld. Ok er Hakon konungr kom i Elfina austr var honum sagt at Ribbungar voru i Væni. gerdi konungr þa niosnir til fru Kristinar at vita huart nockut skylldi þat halldaz er Knutr hafdi mællt. enn Kristin sagdi sua at hon mundi sialf koma at fridhelga fyrir Knuti syni sinum vid konung. þar var þa Ormr byskup med konungi ok margir adrir lendir menn er konungr ætladi vid þessa sættargiord hafa ok sat hann haalfan manud i Konungahellu ok quomu huersdagliga menn fra fru Kristinu ok sogdu þa ok þa at Knutr mundi koma a konungs valld.

Capitulum.

130. Herra Knutr hafdi þaa raad med hondum þat er alldri hafdi Hakon jarl fadir hans slikt vraad at sua mikil suik fylgdu. hann let draga skip austr yfir Eidaskog sua at alldri voru fyrr dregin. ok komu aa vuart monnum konungs i aa þeirri er Varmaa heitir iafnfram Eidsuelli ok mundi þar hafa fyrirkomit miklum styrk konungsins aa Vpplondum ef eigi væri meiri guds miskunn enn truleikr Ribbunga. þar voru fyrir konungsmenn Juarr a Skediuhofi Jonn ketlingr Erlingr rumstafr þorgeirr byskupsmadr Andres huiti. þeir voru aa skipum enn bændr helldu at Eidsuelli. þaa er Birkibeinar fengu niosn af Ribbungum gerdu þeir ord böndum ok foru þeir sem fræknazstir voru or safnadinum vt aa skipin til Birkibeina. Ribbungar hofdu stor skip þeir hofdu dregit

[1]) Har' *Cd.*

.xiiij. sessu austan ok .xij. onnur. Birkibeinar hofdu smæri skip. enn er þeir funduz tokz þar in hardazsta rijd. veitti Birkibeinum þyngra i fyrstu atlǫgu ok sua at næsta voru þeir aa flotta komnir. þa kom til Jonn ketlingr ok Erlingr rumstafr aa karfa einum ok rettu Birkibeinar þa vid ok sneri þa mannfallinu i lid Ribbunga ok vaanum braadara toku þeir vndan. Knutr liop a kaf ok feck naudugliga fordat ser ok fell mart villdarlid af Ribbungum enn Birkibeinar vrdu miok saarir. Juarr bondi feck fotarsaar ok geck iafnan halltr siþan. Birkibeinar toku þar skip Ribbunga oll. Eftir þetta dirfduz bændr[1] miok i mot Ribbungum sua at þeir foru iafnan at þeim ok drapu menn fyrir þeim.

Ribbunga aulld endaz her.

131. Nv er Ribbungar saa at alla vega þraungdi þeirra kosti þaa sendu þeir menn til Birkibeina þeirra sem aa Vpplondum voru ok beiddu sætta. enn Birkibeinar toku þui vel ok sellduz gisla aa milli. enn Birkibeinar sendu gislana þa er þeir toku af Ribbungum austr til konungs ok foru þeir med þeim Klemet af Holmi Guthormr Erlendzsun. ok fundu þeir konung i Hornborasundi ok sogdu þaa vera aa hans valldi ok miskunn huersu hann villdi fara med gislunum. Konungr tok þui vel ok sigldi vm daginn austr til Ysvikeyiar ok sendi menn aa nyia leik til Knutz ok het ollum Ribbungum gridum ef þeir villdi aa hans miskunn koma. Eftir þat for konungr til Osloar ok er hann hafdi þar litla rijd dualiz kom til hans Haralldr af Lautyn sendr af Knuti ok beiddiz þaa enn tryggra gisla til fastra sætta vid Birkibeina. Hakon konungr hafdi þa hirdstefnu ok sagdi sua. flestum monnum er þat kunnigt huern rekstr ok vaas ver hofum haft til Ribbunga ok margfalldann skada i laati godra dreingia þo at þeir hafi fleira laatid fyrir oss er betr er. nu bidia þeir oss grida ok vilia giarna koma aa vǫrt valld. enn ef ver (vi)lium þeim grid gefa þa skulum ver þat med þui moti gera at þeir skulu vera fyrir oss klandalausir vm alla luti þa er þeir hafa misgert vid oss sua sem sidr godra hofþingia er til ella iaattum ver þeim eingum gridum ok fylgium þeim nu sem rikazst. er nu minkadr styrkr þeirra ok er ek þess fusari enn þo skulu þer raada Birkibeinar. þeir quoduz giarna vilia fyrirgefa Ribbungum fe ok frænda laat helldr enn rekazst eftir þeim leingr. Sendi konungr nu eftir Knuti ok Ribbungum Eystein Roasun Guthorm Erlendzsun Fridrek slafsa. þeir fundu þa vppi i Eyiarvatni ok for Knutr med þeim til Osloar til Hakonar konungs ok fioldi villdarlids med honum. Eftir þat skipadi konungr aull

[1]) siþan *tilf. Cd.*

Vpplond. enn þeir Ribbungar er ser væntu eingra grida stucku or Noregi austr aa Markir. Saa madr het Magnus bladstackr er þaa batz fyrir þeim ok kallaz konungr. enn er Hakon konungr spurdi þetta sendi hann austr Haralld af Lautyn ok vita ef hann nædi Magnusi. enn er Magnus spurdi til Haralldz hafdi hann grun af at hann mundi honum eigi trur ok for til ok drap hann. Hakon konungr hafdi ok sent bref austr i Vermaland at bændr skylldu gera annathuart at reka valldarflock þenna or bygdum sinum. ella mundi hann til fara at gera þeim bakstrelld eingum mun minna enn fyrr. Sem bændr saa bref þetta sofnuduz þeir saman ok foru at Magnusi ok toku hann hondum ok festu hann vpp ok nockura menn med honum. ok lykr þar æfi Ribbunga.

Fra Hakoni konungi.

132. Hakon konungr bioz or Oslu til Biorgyniar. hann gaf Knuti frænda sinum .ij. skip var annat .ij. rum (ok) .xx. ok feck honum alla luti þa er hann þurfti at hafa. Siþan for konungr nordr i land. ok er hann kom i Seleyiar kom i moti honum. Skuli jarl med morgum skipum ok storum hann hafdi ætlat sudr til Danmerkr. enn er þeir funduz rez þat af at jarl sneri nordr med konungi til Biorgyniar. þeir voru baadir i konungs gardi ok hofdu mikit fiolmenni. var þa miok blitt med þeim ok geck huarr til annars til skemtanar. þa voru dryckiur miklar i bænum. lendir menn hofdu storar sueitir. Paall vaagarskalm aatti son er Juarr het ok var kalladr grettir. honum vard eigi betra verk fyrir enn hann drap einn fornan Birkibein vm kuelldit eftir aptansóng ok fann þat til saka at son hans hafdi verit at vigi Aarna heriardals. enn þessi het Eirikr backi enn hitt vig vard nordr i Vaagum sem fyrr var ritad. Enn þegar sem hirdin vard vaur vid herklædduz allir handgeingnir menn. þessi tiþendi kuomu til Paals ok þeirra fedganna Nicholaas ok letu þeir illa yfir verkinu er saa vard fyrir er saklauss var. þeir fedgar foru inn i Nichulaskirkiu stopul ok biugguz þar vm. Hirdin geck at kirkiunni ok villdi vpp briota. þa var sagt konunginum. Skuli jarl var þa hia honum ok i bodi ok geingu þeir þegar til Nichulas kirkiu. enn er þeir komu þar þa hafdi hirdin tekit Juar nef. hann var frændi Nichulas Paalssunar. ok ætludu at drepa hann ok horfdi þar til mikilla vandræda aadr konungr kom til. Konungrinn tok þegar Juar nef aa sitt valld ok bad hirdina hætta at ganga at kirkiunni. Enn vm morgininn let konungr blaasa til hirdstefnu ok sagdi hirdmonnum at hann villdi med engu moti at Nichulas gylldi þessa verks þar sem hann var huarki valldandi ne vitandi. geck þa Nichulas or kirkiu ok aa valld konungs. enn Juari

brodur hans let hann skiota yfir til munklifis ok var hann þar til þess er hann for or landi. Mart hark vard þar annat vm sumarit fyrir ofdryckiu sakir enn allir lutir foru þa vel milli konungs ok jarls.

Skuli for til Danmerkr.

133. Skuli jarl bad konunginn at hann skylldi gefa honum orlof at fara til Danmerkr a fund Valldimars konungs ok kuez hann vilia rida or þrondheimi vm vorit austr i Vik. konungr lagdi þar leyfi til. bioz þa jarl at fara nordr i land. Herra Knutr var þa þar i godu yfirlæti af konungi. hann let flytia bonord sitt vid jarl ok bad jungfru Jngiridar dottur hans ok med raadi konungs festi hann hana ok rez hann til ferdar med jarli at gera brudlaup sitt. Aadr þeir skilduz konungr ok jarl var fæddr Olafr sun Hakonar konungs. Jarl for nordr til þrondheims ok skilduz þeir med miklum kærleik konungr ok hann at þui sinni. Erchibyskupinn Petr hafdi andaz annat haustid adr Dionisiusmesso ok var kosinn i stad hans sira þorir enn þrænski ok ut farinn. A þessu aari andadiz Honorius pafi enn Gregorius kom i stadinn. Hakon konungr sat þenna vetr i Biorgyn ok var þessi enn .xi. vetr konungdoms hans. Vm vorit i faustu bio hann ferd sina austr i Vik ok kom i Tunsberg eftir pascha ok for þadan inn til Osloar. ok er hann kom þar var jarl þar fyrir ok herra Knutr Gregorius Jonssun Aasolfr jarls frændi ok margir adrir godir dreingir er nordan hofdu farit med jarli.

þorir erchibyskup kom fra Rom.

134. þa er þeir hofdu faar nætr verit i bænum konungr ok jarl kom þorir erchibyskup þar fra Roma nyvigdr. ok sendi konungr menn i mot honum vt til Hofudeyiar ok for erchibyskup i konungsgard. Enn med þui moti at konungr hafdi laatid nog faung flytia med ser aa skipum [698] enn jarl hafdi litinn mat þar. var jarl af þui optaz a quelldum med konunginum. Konungr var i gardi þeim er Digri skytningr heitir. iarl var i Skarthælinum. Sa atburdr gerdiz at sa madr er Roi het ok var Askelssun sueitungr jarls drap eitt kuelld handgeinginn mann konungs þann er Olafr heitir. ok er Roi hafdi þetta verk gert liop hann i þann gard er þeir voru baadir inni konungr ok jarl ok kalladi at dyrum. konungrinn bad vppluka. ok er Roi kom inn gafz hann i konungs valld ok sagdi huat hann hafdi gert. Konungr suarar sua. med þui moti at þu komt aa vart valld þa muntu naa gridum af oss. enn þess er ei minni vaan at þeir gialldi þessa verks er einkis eru af valldir. Litlu sidar quadu vid konungs ludrar ok lupu saman lendir menn ok

handgeingnir er i voru bænum ok lupu at gardinum þeim er sueit jarls var i. þessir lendir menn voru fyrir Arnbiorn Jonssun Simon kyr Lodinn Gunnason Gunnbiorn. þa er konungr ok jarl spurdu þetta þa bad jarl at konungr skylldi nockut raad til leggia at betr færi enn til var stofnat. konungrinn stod þegar vpp ok bad jarl bida sin til þess er hann kæmi aftr. enn er konungrinn kom til gardzhlidsins var þar sua mikil þraung af vapnudu folki at hann komz þar ecki fram. þa for hann vpp a herdar monnum ok komz sua fram til jarls manna. ok af hans tilkuamu lægdiz harkit ok stefndi konungr ollum monnum nordr til Halluardzkirkiu til tals. Sa madr er Sigurdr het vard til þess at mæla þessi ord til konungsins. þa hefdi ver nockut fyrir hark þetta ok vnaadir er oss eru giorfar at ver drepim konunginn fyrst ok mundi ecki mikit fyrir verda. Enn felagar hans bonnudu honum [þat ok sogdu. aumr ertu maals[1] vesall madr (er þu villdir at ver skylldim) nidaz aa konunginum ok drepa hann fyrir þat er hann kom til hiaalpar vid oss. Siþan geck konungr or gardinum ok fylgdi honum allt lidit nordr til Fiala ok feck hann seint stoduat lidit. þeir Birkibeinar villdu ganga at jarls monnum. enn erchibyskup sendi menn til konungs ok bad hann sua sia fyrir þessu maali at eingum stædi vandrædi af þessu. konungr quad sua vera skylldu. siþan kom hann aa gridum ok skylldi standa til morgins maalit ok rannsaka þa. Geck konungr þa heim ok var jarl þar fyrir ok saatu þaa ok skemtu ser. ok þa er konungrinn geck vt tok hann i hond Roa ok leiddi vpp i Halluardzkirkiu. konungr bad hann sialfann gæta sin þadan af. Skuli jarl var þui nordan kominn at hann ætladi aa fund Danakonungs aa skipi kaupmanna þuiat hann hafdi þar eingi skip. þa ledi Hakon konungr skip sin jarli ok gaf honum leidangr med .xij. skipreidum. Siþan for jarl leid sina ok med honum herra Knutr Aasolfr frændi jarls Gregorius Jonsson. þeir hittu Danakonung i Kaupmannahofn ok tok hann vel vid jarli ok toludu þeir marga luti þa er ecki voru i annarra vitund. dualdiz jarl vm rijd med Danakonungi i godu yfirlæti. ok er þeir skilduz gaf konungrinn honum storar giafir. þa feck konungr jarli at laani haalft Hallland. For jarl siþan nordr i Noreg ok er hann kom til Tunsbergs var konungr nordr farinn til Biorgyniar. Herra Knutr ok Gregorius Jonssun fystuz at fara nordr til konungs ok er þeir stigu aa skip sigldu þeir nordr ok er þeir komu til Huarfsnessenda sigldu þeir i boda ok tyndiz þar Gregorius Jonssun ok nockurir menn med honum. hann þotti þa gofgazstr lendra manna i Noregi ok kominn af enum bezstum ættum. ok vard nu miok

[1]) [ok enn villdir þu *Cd.*

endir aa þeirri ætt er gaufguzst hafdi verit aa Sunnmæri er Blindheims menn voru kalladir. Herra Knutr komz naudugliga af ok tyndi þar morgum aagætum gripum. fluttiz Knutr siþan nordr til Biorgyniar ok tok konungr vid honum sæmiliga. Skuli jarl dualdiz vm haustid i Vikinni ok for nordr til þrandheims er aa leid ok sat þar vm vetrinn.

Fra Hakoni.

135. þetta sumar komu vestan vm haf sendimenn Jons jarls af Orkneyium med morgum godum fðrnum er jarl sendi konungi. enn vm haustid sendi Hakon konungr jarli langskip gott ok margar giafir adrar. Hakon konungr sat þenna vetr i Biorgyn ok var sia enn .xij. vetr konungdoms hans. þa var fridr godr i landi ok gott samþycki milli konungs ok jarls. Vm vetrinn sendi þorir erchibyskup ord ollum byskupum i Noregi at þeir skylldu koma til hans nordr vm sumarit. þetta sumar spurdiz mikill vfridr vestan vm haf or Sudreyium.

Fra Sudreyingum.

136. Aleinn het madr ok var jarl i Skotlandi son Rollantz jarls af Galuei hann var enn mesti hermadr þann tima. hann hafdi fiolda skipa med miklum her ok heriadi bædi vm Sudreyiar ok Jrland ok gerdi mikinn hernat vida vm Vestrlond. þa var Olafr konungr Gudraudarsun i Maun ok hellt hann dreingiliga þat riki fyrir jarli ok med miklum truleika vid Hakon konung. enn Sudreyia konungar þeir sem voru Sumarlida ættar voru miok vtruir Hakoni konungi. þeir voru konungar i Sudreyium Duggaall skrðgr (ok) Dungadr brodir hans fadir Jons er siþan var konungr. þeir voru synir Duggaals Sumarlidasunar. Ospakr het madr er leingi hafdi verit med Birkibeinum. þat kom vpp at hann var son Duggaals konungs ok brodir þessarra. Sumarlidi het enn frændi þeirra er þa var enn konungr i Sudreyium.

Andres andadiz.

137. Hakon konungr for vm haustid or Biorgyn austr til Vikr ok dualdiz vm rijd i Tunsbergi ok for þadann inn til Osloar. Andres skialldarband frændi konungs var þar ok bio þann vetr ferd sina af landi brott til Jorsala. Andres skialldarband reid vm vetrinn sudr aa Hallland ok þadan i Sioland ok sua til Huitzsands ok þui næst paalmara veg vt til hafs ok geck þar aa einn dromund ok hefir siþan alldri til hans spurtz. ok ritadi Hakon konungr til Fridreks keisara ok annarra sinna vina vt i lond at þeir skylldu frettum til hallda huat af Andresi

hefdi vordit ok hefir alldri siþan til hans frettz. Enn Ingibiorg kona hans var eftir ok Petr er kalladr var son þeirra. ok er Andres kom eigi aftr kom þat vpp af Jngibiorgu at Skuli jarl væri fadir Petrs ok geck jarl vid frændsemi hans ok tok hann Petr til sin ok lagdi aa hann mikla aast. þann vetr sat Hakon konungr i Oslu ok var þessi enn .xiij. vetr konungdoms hans. Vm vetrinn er aa leid hafdi Hakon konungr þing i bænum. a þui þingi gaf hann Vspaki konungs nafn. enn hann var kalladr Vspakr enn Sudreyski. þar med gaf hann honum Hakonar nafn. gerdi konungrinn þa ok bert at hann mundi faa honum lid vm sumarit vestr vm haf. þann dag er þingit stod kom til bearins austan or Suiavelldi Magnus brocki sun Knutz jarls Birgissunar brosu frænda konungsins. hann aatti Sigridi dottur Knutz Suiakonungs ok het Knutr son þeirra. Hakon konungr tok sæmiliga vid Magnusi ok dualdiz hann med konungi vm rijd ok skilduzst med miklum kærleikum. Vm vorid vrdu þau tiþendi i þrondheimi at þorir erchibyskup andadiz. þat var paschadag. enn i stadinn var kosinn Sigurdr sun Eindrida penna ok for hann þat sumar or landi.

Bardagi.

138. Hakon konungr for vm vaarit nordr til Biorgyniar. enn er hann kom þar let hann bua her vestr vm haf þann er fara skylldi med Vspaki. til þessar ferdar feck Skuli jarl sumt lidit ok voru þessir skipstiornarmenn af hans hendi Sigurdr sæfill Sigurdr[1] smidr Paall Baalkasun. enn af konungs hendi var Vspakr konungr þormodr þingskorinn Sorkuir suignakiuka Aulfir illt eitt Sueinungr suarti Paall gaas. .xj. skip hofdu þeir af Noregi. Sem þeir voru bunir kom vestan af Sudreyium Olafr suarti Manarkonungr. hann sagdi mikinn ofrid vestan af Eyium. hann kuaz af þui stauckua or Maun er Aleinn jarl hafdi dregit saman mikinn her ok ætladi a hendr Manarmonnum. hann hermdi morg storyrdi jarls til Noregsmanna. hann sagdi eigi torsottara hafit til Noregs enn af Noregi til Skotlandz ok þar er eigi verra til hafna þeim er heria vilia. enn þat var mællt enn eigi gert. Olafr konungr dualdiz .iiij. nætr i bænum aadr þeir foru vestr. Olafr konungr for aa skip med Paali Baalkasyni til Orkneyia enn þa feck Jonn jarl honum skip er Vxinn het. þa er þeir foru af Orkneyium hofdu þeir .xx. skip ok er þat spurdi Ottar snækollr ok Baalki vngi son Paals þa foru þeir fyrir sudr i Skid ok fundu þa i Vestrafirdi þorkel þormodsson ok baurduz vid hann. fell þar þorkell ok synir hans .ij. enn þormodr komz vndan

[1]) Sig' *Cd.*

son hans med þui moti at hann liop i [skær eitt enn þar flaut vid skip eitt[1] ok rak þat med hann at Skotlandi fyrir nordan Hakarskot. Eptir þetta foru þeir Ottarr ok Baalki til motz vid þa Vspak konung. Sem þeir quomu ollu lidinu sudr i Jlarsund[2] þa voru þeir þar brædr Vspakr konungr Duggaall ok Dungadr ok sa hofþingi enn .iij. er Sumarlidi het ok frændi þeirra ok hofdu mikit lid. þeir budu Nordmonnum til veizlu ok hofdu vin sterkt. Nordmonnum var sagt at eigi mundi allt suikalaust vera ok þui villdu þeir eigi til fara veizlunnar. drogu þa huorirtueggiu lid saman þuiat huorigir trudu odrum. Dungadr suaf aa skipi Vspaaks brodur sins. Litlu sidar veittu Nordmenn atgaungu þeim Sudreyingum ok drapu Sumarlida ok mart manna med honum. þeir taka Duggaal höndum ok settu i fiotur. faatt fell þar af Nordmonnum. ecki var Vspakr konungr vid þetta ok er hann vard varr vid skaut hann i brott Dungadi brodur sinum. enn Duggaall brodursun hans tok hann i sina gæzslu. þeir saufnudu nu lidi vm eyiarnar ok fengu nu med ollu saman .lxxx. skipa ok sigldu siþan sudr fyrir Satirismula ok sua inn til Botar ok þar saatu Skotar i kastalanum ok var fyrir stiuardr einn af Skotum. Nordmenn logdu til borgarinnar ok veittu þar harda atgaungu. enn Skotar vorduz vel ok steyptu ofan aa þa biki vellanda ok blyi. þa fell mart af Nordmonnum enn mart var saart. þeir bundu yfir sik flaka af vidi ok hiuggu siþan murinn þuiat steinninn var blautr ok hrapadi veggrinn eftir þeim. þeir hiuggu vpp vid jordina. Sa kertisueinn er Skagi skitradr het hann skaut stiuuardinn til bana i þui er hann liop a borgarvegginn. .iij. daga baurduz þeir vid borgarmennina aadr þeir fengi vnnit hana. þar toku þeir mikit fe ok riddara einn skotzskann er sik leysti vt fyrir .ccc. marka brendra. þar fell af Nordmonnum Sueinungr suarti ok nockur .ccc. manna allt saman af Sudreyingum. þeir fengu mikinn storm ok tynduz þar .iij. skip med monnum ok ollu þui er aa var. þeir spurdu þaa at Alin jarl var sudr a Nesium ok hafdi dregit saman halft annat .c. skipa ok ætladi at þeim. þeir sigldu þa nordr vndir Satiri ok laagu þar vm rijd ok gerdu margar vppraasir. þa feck Vspakr konungr sott ok laa litla rijd ok andadiz ok var miok harmadr af sinum monnum. þeir fluttu lik hans til kirkiu ok graftar. Eftir þetta gerdiz Olaafr konungr haufþingi yfir ollum herinum. Siþan sigldu þeir yfir vndir Kaupmannaeyiar ok laagu þar leingi vm vetrinn. þeir foru sudr til Manar ok var þar safnadr fyrir þeim. sa madr var fyrir þeim er þorkell het ok var Niaalssun. Manarmenn villdu eigi beriaz i moti Olafi konungi ok rufu þeir safnadinn fyrir þorkeli ok

[1]) *r.* [ker eitt er flaut við skipit [2]) slaarsund *Cd.*

toku Nordmenn hondum hann ok hofdu i fiotrum vm rijd. þeir logdu giolld aa Manveria .iij. penninga enska af huerri ku ok fæda allann herinn vm vetrinn. Sigurdr sefill ok Sigurdr smidr leyptu þorkeli i brott ok likadi þat summum illa. Sem vaara tok foru Nordmeun i brott or Maun enn Olafr konungr var eftir. þeir sigldu nordr vndir Saatiri ok geingu þar aa land. enn Skotar komu a mot þeim ok borduz vid þaa ok voru miok lausir vid bardagann lupu til ok fra ok fellu margir af huorumtueggium. ok er Nordmenn komu til skipa sinna þa hofdu Skotar drepit alla sueina þeirra þa er aa landi voru at bua vist ok allir matkatlar voru i brottu. þeir veittu margar vppraasir aa Satiri ok foru þadan nordr i Eyiar. ok er þeir komu i Liodhus var þar fyrir þormodr þorkelssun. þeir elltu hann or Eyium ok drapu af honum nockura menn ok hertoku konu hans ok oll faung hans. siþan sigldu þeir nordr til Orkneyia. enn Paall Baalkasun var eftir i Sudreyium ok fell hann faam dogum sidarr fyrir Gudreki suarta syni Rǫgnualldz jarls. Flestir Nordmenn sigldu þegar austr til Noregs ok hofdu i þessi ferd hellz verit vnnar konungsins sæmdir fyrir vestan haf. ok er þeir komu a fund Hakonar konungs þackadi hann þeim vel þessa sina ferd. ok lykr þar Sudreyinga þætti.

Sigurdr kom til Nidaross.

139. Hakon konungr hafdi þenna vetr setid i Biorgyn ok var þessi enn .xiiij. vetr konungdoms hans. þetta sama haust kom Sigurdr erchibyskup heim fra vigslu ok for nordr til stols sins. J Orkneyium dualdiz eftir sa skipstiornarmadr er Aulfer illt eitt het. hann var hirdmadr konungs ok viafnadarmadr mikill. hann for til Hanefs vnga er þa hafdi syslu af konungs hendi i Orkneyium. Haanefr var skutilsueinn konungs. þeir voru .iij. brædr Haanefr vngi Kolbeinn ok Andress. Haanefr hafdi mikla sueit.

Capitulum.

140. Madr het Snækollr þar i eyiunum ok var Gunnasun. modir hans het Ragnhilldr dottir Eireks stagbrellz ok Jngigerdar dottur Rognualldz jarls ens helga. Snækollr kalladi aa bu nockur þar i eyium þau sem þeir frændr hofdu aatt er af Rognualldz ætt voru komnir enn Jonn jarl hafdi at hallda. ok hafdi jarl vndandraatt i at laata laust buin. enn Snækollr kærdi þetta oft fyrir honum. Jarl tok þaa at suara styggliga ok spurdi huart hann villdi gera eftir Haralldi modurbrodur sinum ok kalla til Orkneyia i hendr honum. enn at visu ætla ek at veria þer mitt

riki sua sem fadir minn gerdi vid modurbrodur þinn. Snækollr suarar. vôn er mer þess at litils vnnir þu mer af Orkneyium er þu villt eigi vnna mer eigna þeirra er ek aa at rettum erfdum at hafa. Jarl lagdi fæd mikla aa Snækoll. Snækollr tok sua vpp at honum mundi eigi vært edr vhætt fyrir jarli. for hann þa til þeirra Haanefs ok geck þar i sueit med þeim.

Drap jarls i Orkneyium.

141. Þeir foru vm haustid huorirtueggiu yfir a Katanes i Þorsaa ok hofdu sin herbergi huorir [700] jarl ok hans menn ok þeir Haanefr. huorirtueggio hofdu miklar sueitir ok optliga skildi aa sueitunga þeirra er þeir funduz drucknir aa kuelldum. Þat var eitt kuelld er þeir Haanefr saatu ok drucku ok voru miok kaatir at þar liop inn madr einn fyrir Haanef ok mællti. hugsa þu sua raad þitt Haanefr ok þer felagar at jarl ætlar at veita ydr atgaungu i nott ok laata nu skipta vm med ydr þuiat hann truir ydr ecki vel ef þer buit leingr saman. Sem Hanefr heyrdi þetta segir hann Kolbeini brodur sinum ok Snækoll. taka nu þetta fyrir sannleik. gera nu raad sitt at þeir skolu verda fyrr at bragdi bidia nu sueitina vaapna sik. enn ofdryckian bio sua vm at ollum þotti þetta raadligt er þeir toku vpp. Sem þeir voru vopnadir geingu þeir at þeim herbergium sem jarl suaf i med vfridi ok elldi ok baaru þegar vópn a þa sem fyrir voru. enn er jarl vard varr vid vfridinn þaa leitadi hann vndan i vndirklefa nockurn ok ætladi at fela sik þar. enn þeir fengu niosn af huar hann var. hlupu þeir i klefann Snækollr ok Sumarlidi Rolfssun ok Aulfer illt eitt Bekill ok Rafn ok enn fleiri. Snækollr fann jarl vid tunnu eina ok veittu þeir honum þar banasaar. þar letuz ok margir menn. Jonn jarl hafdi .ix. saar. Eftir þetta verk foru þeir Haanefr i brott af Katanesi ok vt i Orkneyiar. þeir foru i Vigr ok settuz i kastalann er Kolbeinn ruga hafdi gera laatid. þeir drogu at ser nôg fong ok fiolda nauta ok vardueittu i vtkastalanum. Enn er þetta spurdu vinir jarls i Orkneyium saufnudu þeir ser lidi miklu ok foru vt i Vigr ok settuz vm kastalann. enn þar var vhægt atsokn vid at koma. þa saufnuduz ok saman frændr þeirra Hanefs Kolbeinn i Rennadali ok margir adrir ok leitudu vm sættir med þeim ok sua kom at þeim voru grid selld. skylldu þeir vera vm vetrinn i Orkneyium enn vm sumarit fara til Noregs a fund Hakonar konungs ok skylldi hann skipa þessu maali sem honum likadi. raufz nu safnadrinn ok stod þetta maal vandrædalaust vm vetrinn. enn vm vorit foru þeir til Noregs Hanefr ok hans felagar enn a odru skipi foru frændr jarls ok vinir ok allir enir bezstu menn or eyiunum.

Fra Orkneyi(ng)um.

142. þenna vetr sat Hakon konungr i Biorgyn ok var þessi enn .xv. konungdoms hans. enn vm vorit hafdi hann farit austr i Vik at erendum sinum ok var hann eigi austan kominn þa er þeir Haanefr voru komnir til Biorgyniar. þeir voru i gardi Paals. Ok er þeir hofdu litla rijd dualiz i bænum kom Skuli jarl nordan or þrondheimi. hann aatti faatt vid þa Haanef. Nockuru sidar kom konungrinn austan. þar var ok herra Knutr. ok er konungr hafdi litla rijd verit i bænum let hann blaasa til hirdstefnu ollum handgeingnum monnum. ok er þeir komu a stefnuna Hanefr ok hans felagar taka skutilsueinar þa brædr Haanef ok Kolbein ok sua syni Rolfs ketlings Sumarlida ok Andres ok leiddu þaa vpp til borgar ok voru þar inn settir. enn þeir Aulfer illt eitt ok adrir þeir sem at hofdu verit viginu voru fluttir i Tauluholm. Biorn het gestr einn er enn hafdi at verit viginu med þeim. hann var þa kominn gegnt Mariukirkiu er þar var hafin vpp messa ok ætladi at ganga til hirdstefnu. hann mællti. skylldra ætla ek mer at ganga til messunnar enn til hirdstefnunnar. snyr inn i kirkiuna. enn fyrr enn lokit væri messonni var honum sagt at þeir Aulfer voru teknir ok gaf honum þat lif er hann for i kirkiuna. Sigualldi Skialgssun magr jarls geck fastazst at þessu maali. hann tok þorkel enn suarta inn i Suartabudum ok færdu þeir hann vt eftir stræti. ok er þeir komu fyrir gard þann er Skuli jarl var i þa stod hann i sualaglugg einum ok kallar a Siguallda. laat eigi drepa hann þorkel nema hann se of miok sakadr. Sigualldi suarar. hann er þui meirr sakadr enn adrir at hann vann aa jarli daudum. For þorkell vt i Holm med Aulfi ok voru þar haalshoggnir .v. menn Rafn ok (Aulfer ok þorkell ok) .ij. adrir menn.

Skiptapi.

143. þetta sama haust foru Orkneyingar vestr ok geingu allir aa eitt skip. enir bezstu menn af eyiunum. þetta skip tyndiz ok allir þeir menn er aa voru ok hafa menn þess seint bætr bedit. Skuli jarl for nordr til þrondheims vm haustid ok þeir med honum Hanefr ok Kolbeinn ok Snækollr. var Hanefr ok þeir brædr vm vetrinn med Paali vagarskalm nordr a Dyniarnesi. Vm vorit for Hanefr til konungs ok feck hann þa heimleyfi. hann vard aftrreka i Hernar ok feck þar sott ok andadiz. enn Kolbeinn brodir hans andadiz i þrondheimi litlu siþarr. Snækollr var lengi med Skula jarli.

Greinir milli konungs ok jarls.

144. Vm haustid er þeir hofdu skilit i Biorgyn Hakon konungr ok Skuli jarl þa var fæddr aa Marteinsmessudag Hakon sun Hakonar konungs ok þann vetr eftir sat konungr i Biorgyn ok var þessi enn .xvi. konungdoms hans. þenna vetr komu vpp margar greinir ok sundrþycki milli Hakonar konungs ok Skula jarls ok er þat flestra manna sogn at þat hæfiz miok af ordum lendra manna þeirra er menn vissu at meirr hofdu iafnan sundr dregit þeirra vinaattu enn vera ætti. Jarl hafdi þenna vetr skipagiordir miklar ok morg þau tiltæki er hans vuinir drogu mikinn grun aa ok virdu til vtruleika vid konunginn. þa var ondud fru Jngirid er aatt hafdi herra Knutr ok var þa oll þeirra vinaatta Skula jarls ok Knutz. Knutr hafdi þa haalft Ryiafylki ok Sogn haalfan ok þotti honum þat leen helldr minna enn hugr hans stod til. hann kærdi þat ok lendir menn med honum at landaskipti þat væri eigi iafnt er verit hafdi i Biorgyn ok þat væri nær helmingi enn þridiungi Noregs er jarl hafdi. þenna vetr hafdi Sigurdr erchibyskup laatid gera ord ollum byskupum ok stefndi þeim til motz vid sik vm sumarit eftir i Biorgyn.

Capitulum.

145. Hakon konungr for vm varit austr i Vik. hann sendi menn nordr til þrondheims med þeim ordum at Skuli jarl skylldi koma vm sumarit sudr til Biorgyniar ok skylldu þeir tala (vm greinir) þær er þa voru i milli þeirra. Enn er konungr kom til Vikr stefndi hann til sin ollum lendum monnum ok syslumonnum þeim sem i Vikinni voru ok skylldadi þa til alla at fara med ser til Biorgyniar. hann hafdi þa stor vtbod i Vikinni ok dro saman mikit lid ok for siþan til Biorgyniar. þessir voru lendir menn. Arnbiorn Jonssun Simon kyr Lodinn Gunnasun ok Gunnbiorn. [701] Konungrinn hafdi or Vikinni mikit lid ok fritt. enn er hann kom nordr i Gulaþingslaug þa stefndi hann ollum lendum monnum til sin med storum sueitum. þa er konungr kom til Biorgyniar lagdi hann sinum skipum fyrir konungslægi. siþan langskip allt med ollum bryggium i innanverdann bæinn.

Skuli jarl hellt til Biorgyniar.

146. Skuli jarl var i þrondheimi vm sumarit. hann hafdi laatid reisa skip mikit vm varit vt (a) Eyrum þat het Langafriadagr. þat var leingra enn onnur skip myklu ok þui vard litid at gert vm sumarit.

Jarl bioz nordan er aa leid ok vard sidbuinn. hann hafdi a þridia tigi skipa ok flest stor. þessir voru lendir menn med jarli Alfr maagr hans Asolfr frændi hans Paall vagarskalm Nichulas sun hans Baardr bratti Eilifr af Velli. þar voru ok margir syslumenn. þa var miok lidit aa haustid er jarl kom sudr. sendi hann fyrir sig Paal vaagarskalm aa fund konungsins. ok er hann kom til konungsins veittu lendir menn honum storar aataulur ok sogdu at þat var vndarligt er hann var med jarli enn mot konunginum ok adrir lendir menn þeir sem nordr voru komnir. baadu þa skilia vid jarl ok fara til konungs. Paall suarar. ecki hefi ek verit i moti konunginum þott ek færa nordan[1] med jarli þar sem konungr sendi honum ord. enn sua ætla ek flestum monnum lendum gefit þeim sem nordr eru komnir at ecki munu nu skiliaz vid Skula jarl fyrir sakir aakefdar yduarrar. Siþan fann Paall konung ok foru allar rædur vel med þeim. for Paall moti jarli ok sagdi atekiur þær er voru i bænum ok skip laagu sua þykt fyrir bryggium at eingi vaan var at þeir mætti þar at leggia. þui næst skipadi Skuli jarl athlaugunni til beiarins. hann let fyrst fara sitt skip enn þar næst þau .ij. er mest voru. þa .iij. þa .iiij. ok þa .v. .vj. ok .vij. ok foru sua i voxt æ medan vanz til ok var fagrt aa at sia til þessar skipanar. Jarl lagdi at vid Nordnes vt fra Munklifi vid Hakarlaströnd ok hofdu þar vant[2] lægi sua at þeir brutu nockur skip aadr enn þeir lendi. Sua quad Olafr huitaskaald.

Ord sendi þa iofri þrænda
afrendr konungr vida lendum
folkprudr keyrdi flota sua breidann
flugu þa bord vm hafit nordan.

fyrdar mælltu aa hendr sem hardaz
hofz aunn af þui lendum monnum
errinn bio med herskip barri
Haakarlastrond fromum jarli.

Hakon konungr veitti Skula ataulur.

147. Nv er þat at segia at þa er jarl hafdi litla rijd verit i bænum aattu þeir konungr ok jarl stefnu i skrudhusinu i Cristzkirkiu ok gaf konungr honum þa sakir ok veitti honum þar med storar aataulur. Eftir þat var þing stefnt i Cristzkirkiugardi. var þar stoll settr vndir konunginn ok settuz vmhuerfis lendir menn hans ok raadgiafar. Gunnarr konungs frændi stod at baki konunginum vid stolinn. herra Knutr var a þinginu. Sigurdr erchibyskup ok allir lydbyskupar þeir sem i voru landinu. þui næst kom Skuli jarl aa þingit med ollum sinum monnum. þeir saa at jarli var ecki rum ætlat aa þeim stoli er konungrinn sat aa. geingu hans menn þa til ok settu honum annan stol. Eftir þat stod vpp Dagfinnr bondi ok fagnadi konunginum sem siduandi er til ok taladi

[1]) nordr *Cd.* [2]) vænt *Cd.*

sniallt erendi ok lauk sua sinu maali at hann eggiadi fridar ok sætta med þeim maagum. þa stod vpp konungrinn ok taladi sniallt erendi. ok lauk þui sua at hann bar aa jarl sakir þær er vuinir hans hofdu tiad fyrir honum. ok er konungr hætti stodu vpp lendir menn ok baaru sakir a jarl huerr eftir annann ok veittu honum storar aataulur. Ok er þui letti stod jarl vpp ok hof a þessa leid sitt erendi.

Eina kann ek visu
Ari sat aa steini.
adra kann ek visu
Ari sat aa steini.
oll er sem ein se
Ari sat aa steini.

her er ok sua i dag sagdi hann at a sina leid hefr huerr sitt erendi enn allir luka a einn veg at bera sakir aa mik. Eftir þat taladi hann langt erendi ok sniallt ok bar af ser allar sakir þær sem honum voru gefnar. hann veik sua taulunni at hann væri skylldr at þiona konunginum ok vægia til vid hann enn þess quez hann vera sannr at hann kynni lendum monnum fulla vþock fyrir sitt erendi rog ok vǒndar medalgaungur milli hans ok konungs. Ok er hann lauk sinni taulu tok Gunnarr konungs frændi til maals. oss þickir þu þui at eins skyllduliga lydni veita konunginum at þu leggir af þer yfirklædit ok fallir til fota konunginum ok gefir þik ok allt þitt maal i konungs valld ok miskunn. þa suarar jarl. þa kunna ek hofþingium at þiona Gunnarr er þu vant annat. Eptir þat stod konungr vpp ok bad þa alla menn fara med ser til kirkiu er honum villdu þiona. geck hann þa af þinginu ok allr mugrinn med honum enn jarl sat eftir ok þat lid er nordan hafdi farit med honum. for hann siþan til skipa sinna. Siþan for erchibyskup i milli ok adrir byskupar ok fengu sætta þa eftir þui sem konungi likadi ok selldi jarl þar festu til. Sua quad Sturla i Hakonarflocki.

þing stofnudu iofrar vugir
iarl veitti suor ræsi snarla
hersir bar þa hilmi dyrann
hialldrs fystu þeir sakir kalldar.

allt lagdi þa fraumudr frægda
feck sætt af þui stillir recka
snilldar skyrr ok selldi varrar
sitt maal konungi litudr staala.

Erchibyskuþ kom sua sinni medalgaungu at þa for et blidazsta med þeim maagum at yfirbragdi ok huarr var i annars bodi. enn þat hafa þeir menn sagt er vita þottuz huarstueggia skaplyndi at alldri hafi vordit sidan fullr trunadr milli þeirra.

Fædd Kristin konungsdottir.

148. Skuli jarl for vm haustid nordr til þrondheims. enn konungr var eftir i Biorgyn ok sat þar vm vetrinn fram yfir jol ok var þessi enn .xvij. vetr konungdoms hans. þenna vetr var fædd fru Cristin dottir hans. Eftir jol i mot faustu for Hakon konungr inn i Sogn ok þadan aa land vpp. ok er hann kom vpp aa land hofz sundrþycki med þeim Paali byskupi i Hamri ok vard þat fyrst til at. konungr veitti akall til eyiar þeirrar er liggr i Miors er heitir eyin helga. þessa ey hafdi gefit til stadarins Jngi er Baglar kolludu konung sinn. enn Birkibeinar quodu vera falskonung ok sogdu hann heita þorgils þufuskit ok væri danskr ok þotti Hakoni konungi hann ecki eiga at gefa sina faudurleifd. enn byskup syniadi þuerliga at laata lausa eyna. Hakon konungr [702] for austr til Tunsbergs ok var þar vm vorit. Paall byskup ritadi nordr til erchibyskups ok Skula jarls vm aakall þetta er konungrinn hafdi haft vid hann ok leitadi raads til þeirra vm þetta maal. ok af þessum ordsendingum rez þat af at Paall byskup bio ferd sina or landi ok for fyst austr i Gautland ok þadan i Danmork ok sua sudr i Saxland ok letti eigi sinni ferd fyrr enn hann kom a papa fund.

Fra Hakoni konungi ok gerdum hans.

149. þa er Hakon konungr sat i Tunsbergi vm vaarit let hann miok efla steinuegginn vm bergit ok let hann reisa skip mikit þat er siþan var kallad Olafssudin. Hakon konungr dualdiz nockura rijd i Vikinni ok for vm sumarit nordr til Biorgyniar. þa kom jarl nordan ok voru þeir baadir vm sumarit i Biorgyn. for þa allt vel med þeim þa sem iafnan er þeir voru baadir samt. enn þo at þeir væri med blidu þa geingu þo sua vuinir i milli at hellt vid voda sialfann þegar sem skamt leid fra. sem raun bar aa siþan. Fru Jnga modir Hakonar konungs var med honum ok var konungr vel til hennar sem vera aatti. hon hafdi siukdom mikinn ok tok sottarfar hennar miok at þyngiaz ok andadiz hon fyrir jolafǫstu vm vetrinn. Skuli jarl for vm vetrinn nordr til þrondheims enn konungr for austr til Vikr ok sat vm vetrinn i Oslu. þessi var enn .xviij. vetr konungdoms hans.

Her segir fra Jslendingum.

150. Hakarlahaustid kom vtan af Jslandi Sturla Sighuatssun ok for þegar af landi brott vm vetrinn vt til pafa. Hann kom aftr þetta sama haust ok fann Hakon konung i Tunsbergi. konungrinn hafdi Sturlu i bodi sinu ok taladi vid hann marga luti. let konungr illa yfir þui er

Sturla sagdi honum ofrid mikinn af Jslandi. Konungr spurdi huersu mikit fyrir mundi verda at koma einvalldi yfir landit ok quad þa mundu vera frid betra ef einn redi mestu. Sturla tok þessu likliga ok quad litid mundu fyrir verda ef sa væri harduirkr ok raadugr er vid tæki. Konungr spurdi ef hann villdi taka þat raad. Hann kvaz til mundu hætta med konungs raadi ok forsia ok eiga slikra launa vôn af honum sem honum þætti verdugt ef hann fengi þessu aa leid komit. Konungr sagdi sua at hann skylldi eigi med manndrapum vinna landit enn bad hann taka menn ok senda vtan edr faa riki þeirra med odru moti ef hann mætti. Sturla var optliga med konungi vm vetrinn ok tauludu þeir þetta maal. enn vm sumarit eptir er Hakon konungr hafdi setid i Oslu eftir vm vetrinn for Sturla til Jslandz ok var aa Grund vm vetrinn med fedr sinum. Enn medan hann hafdi vtan verit hafdi Vrækia Snorrasun brædrungr hans gert mikinn skada ok vfrid aa riki hans. Ok vm vorit er Sturla hafdi verit einn vetr aa Jslandi þa foru þeir fedgar Sighuatr ok Sturla at Snorra med fiolmenni ok villdu at hann bætti þau illuirki er Vrækia hafdi gert. Snorri villdi eigi safna lidi moti brædrum sinum. enn þordr brodir þeirra for i milli þeirra ok feck eigi saman dregit med (þeim). ok stock Snorri þa i brott enn Sturla settiz i Reykiahollt ok tok vndir sik alla kosti Snorra. Eftir þat for Sturla i Vestfiordu at Vrækiu ok sættuz þeir þaa at kalla enn þo helltz þat litla rijd ok þarf þeirra skipti eigi her at skrifa. enn sa vard endir aa at Vrækia for vtan þat sumar med raadi Magnuss byskups af Skalahollti. Eftir þat for Sturla at þorleifi i Gaurdum ok bardiz hann vid hann i Bæ i Borgarfirdi ok feck hann þa valld yfir þorleifi ok for hann þa vtan sumri sidarr enn Vrækia. þa for ok vtan Snorri Sturlusun ok þordr kakali ok Olafr huitaskalld son þordar Sturlusonar enn Sturla sneri þa vfridi aa hendr Gizsuri þorualldzsyni ok Kolbeini vnga Arnorssyni frænda sinum. ok foru þeirra skipti enn sem sidar mun sagt verda.

Sundrþycki med Hakoni konungi ok Skula jarli.

151. Hakon konungr sat vm vetrinn i Oslu sem fyr var sagt. þa komu enn vpp (greinir) med þeim jarli ok var þat enn af sama manna rogi ok medalgaungu er iafnan voru vanir at spilla þeirra vinaattu. Hakon konungr ritadi nordr vm vorit til jarls ok lagdi honum stefnu vid sik vm sumarit i Biorgyn til tals vm greinir þær sem milli voru. ok er þessar ordsendingar komu til jarls aatti hann raad vid sina menn huart hann skylldi þenna fund sækia edr eigi ok tiaadi þat fyrir þeim at honum (þotti) fast at ser lagt Hakarlahaustid af aeggian lendra

manna. enn mer er sagt at þeir muni nu ecki oakafari enn þa voru þeir. eru þeir lutir nu vordnir sem þer vitud at ek er vfusari at vera a valldi þeirra enn Hakarlahaustid er ver fundumz i Biorgyn. komu þa austan Arnbiorn Jonssun Gregorius ok herra Andres ok gerduz þeir þa handgeingnir menn konungs ok sǫru hirdmannz eid einum saman konungi ok skildi þann eidstaf mikit þar sem allir hofdu suarit aadr baadum ockr. sua gerdi ok Bryniolfr son Jons staals ok margir menn adrir hafa þann eid suarit ok trui ek þeim monnum illa ok verr enn þeim sem eru beggia vorir vinir ok eidsuarar. hafa þeir baadir godar sueitir Gregorius ok Bryniolfr son Jons staals. Ok marga fleiri luti fann jarl til þess at hann aftaldi fyrir ser ferdina. enn þo voru þeir fleiri vinir hans er hann fystu at fara ok þat var af raadit. bio jarl þa ferd sina. sendi hann þa ord lendum monnum þeim sem nordr þar voru ok vard hann miok sidbuinn. hann hafdi nær .xx. skip. hann sigldi sudr aa Mæri ok la leingi vm haustid i Steinavagi.

Capitulum.

152. Hakon konungr bioz or Vikinni ok dro saman mikit lid. hann hafdi med ser alla lenda menn þa er þar voru. hann let þa ok fram setia Olafssudina er hann hafdi gera laatid i Tunsbergi. þat var ellifu rum ok .xx. ok allfritt skip. Sem konungr kom i Gulaþingslaug baud hann lidi vt vm oll fylki ok stefndi ollum til Biorgyniar til motz vid sik. þa sendi hann nordr til þrondheims Klemet af Holmi ok skylldi hann fara til Frostaþings ok segia at Hakon konungr ætlar ser nordr til þrondheims vm haustid ef jarl kæmi eigi til motz vid hann. þa er a leid haustid for Hakon konungr or Biorgyn ok hafdi nær .xl. skipa ok oll stor. þessir voru lendir menn med honum Arnbiorn Jonssun Lodinn Gunnasun Symon kyr Halluardr bratti Eirikr stilkr Juarr nef Gautr aa Meli Nichulas Paalssun Petr i Gizska ok margir adrir gaufgir menn. hafdi konungr bædi mikit lid ok fritt. Skuli jarl laa i Steinavǫgi sem fyrr var sagt. þar kom til motz vid hann Paall vagarskalm nordan af Halogalandi. tok jarl þar þa frettir þær at Hakon konungr hafdi dregit mikit lid saman ok ætladi at fara nordr til þrondheims. jarl aatti þa stefnur vid lid (sitt) huart hann skylldi fara sudr i moti konungi edr snua nordr aftr til þrondheims. enn Paall ok enn fleiri fystu þess at hann færi i mot konunginum ok sagdi þa bezst mundu fara med þeim ef þeir fyndiz. enn þeir voru sumir trunadarmenn jarls er þessa lauttu ok quodu radligra at snua nordr aftr til þrondheims til fostbrædra sinna ok bida þar konungs ef syndiz. þetta var af raadit at jarl sneri

sinni ferd nordr aftr til þrondheims. Jarl stefndi þa til sin hestum ok bio ferd sina aa land [703] vpp. enn Paall bondi ok fleiri adrir lauttu þessar ferdar ok baadu hann bida konungs. var þaa þat radit at Paall for sudr i moti konungi aa Mæri ok mætti flota konungsins vid Solskel ok feck eigi þar fundit konunginn þuiat konungr var þa seglbuinn. sigldu þeir þa allir saman nordr til þrondheims. ok er þeir komu i Leirangra fann Paall konunginn ok tok hann hans ordum vel ok quaz ætla at vel mundi fara ef þeir fyndiz sialfir.

Fra Skula.

153. þa nott er konungr laa i Leirangrum var Skuli jarl at Medalhusum ok reid þadan vt til Orkadals ok ætladi sudr vm fiall. hann hafdi þa mikit lid ok fritt. þa er hann kom vpp at Orknarbru skildu vid hann margir vinir hans ok handgeingnir menn bædi hirdmenn ok skutilsueinar. enn sumir a Vppdals skogi. þessir skildu vid hann. Aundottr skakalockr ok Ælubjarni reidardynr ok margir adrir þeir er aadr kolluduz kempur jarls. þa var þetta quedit.

Holi gerduz hirdmenn Skula
hrucku litt medan full var skrucka
drucku þeir af Danmork reckar
droguz litt vm fioll ok skoga.
siþan vard er sloz i ferdir
saunguan ill ok þunt vm stangir
eidar rufuz vid Jnga brodur
engi villdi fylgia leingra.

Olafr huitaskalld quad sua.

Snæfrir drogu enn medal iofra
alldir quaduz varla halldaz
audlings hest vid allualld mætan
aarskaptan grun vinir huarskis.
minnigr bygdi siklingr sunnan
sunda vigg enn jarl stauck vndan
ytar brugduz iofri mætum
austr vm fiall med dreingi snialla.

Konungr gerdi menn til jarls.

154. Hakon konungr kom i Nidaros. var honum þa sagt at jarl var i brott ridinn. konungr sendi þa eftir jarli med raadi vina sinna Paal vagarskalm ok Juar nef. ok fundu þeir hann i Vppdal ok sogdu at konungr villdi at hann hyrfi aftr ok semdi þeir sin i milli ok sæti þeir baadir saman i þrondheimi vm vetrinn. Jarl aatti þa tal vid sina menn ok fystu flestir at hann sneri aftr enn þeir voru sumir er þat kuodu omerkiligt at skipta sua skiott raadagiordum sinum. Jarl suarar. se ek at þat væri raadligra at snua aftr enn þeir munu raada er þess eggia at ek fara sudr. Eftir þetta sneri hann vpp til fiallz ok sua sudr vm fiallit. þa er syslumenn Hakonar konungs þeir sem a Vpplondum voru (frettu) at jarl var nordan kominn þa toku þeir skip aull er voru i Miors

ok geingu þar aa .xj. sueitarhofþingiar. enn þessir voru fyrir þeim Gregorius son herra Andress Hauardr af Sundbui Aslaakr smiorstackr Jonn ketlingr Amundi af Folavelli Dagr af Grðfu Oddr Eirekssun Saxi bladspiot. ok hofdu þeir fiolmennar sueitir. Skuli jarl for til þess er hann kom aa Heidmork i Hamarkaupang ok dualdiz hann þar vm rijd med ollum sinum monnum. Sem Paall vagarskalm ok Juarr nef komu aftr til konungs ok sogdu vm ferd jarls aatti konungr þa tal vid sina menn ok vid Sigurd erchibyskup ok raadgiafa sina ok leitadi raads vid þa huersu med skylldi fara. þotti monnum þa i vuænt efni komit er jarl var farinn sudr vm fiall med miklu lidi aa riki þat er konungrinn aatti einn saman. erchibyskup bad konunginn gefa til nockut raad at fridrinn mætti standa vm vetrinn. Konungrinn tok þa med raadi erchibyskups ok annarra vina sinna þat raad at hann sendi sudr eftir jarli Biorn abota af Holmi ok Juar af Skediuhofi Vilmund pillt ok menn med þeim ok bad konungr þa sua segia jarli at hann skylldi hafa vm vetrinn þridiung af ollum syslum aa Vpplondum ok i Vikinni ok mætti med þui moti fridr standa þar til er beggia vinir færi i milli. þeir aboti kuomu aa Heidmork ok gerdu menn til syslumanna ok sagdi þeim ord konungsins ok baadu þa eigi fyrri brigda fridinum enn vitad væri huersu jarl tæki þeirra erendum. Enn er þeir aboti komu i Hamar þa hafdi jarl sent Nichulas af Nior skutilsuein sinn vpp a Heidmork at taka þar allar konungs skylldir. Syslumenn hofdu feingit niosn af þessu ok ætludu til motz vid Nichulas. ok ef þeir aboti hefdi komit .ij. nottum seinna þa mundi brugdit hafa verit fridinum med jarli ok konungsmonnum. Aboti fann jarl i Hamri ok sagdi honum konungsins bod. jarl tok þa vitrligt raad ok iattadi þessum kostum er konungrinn hafdi gert ok het þar i mot fridi til þess at enn færi vinir þeirra i millum. Eftir þetta foru þeir aboti nordr aftr enn sumir þeirra felagar foru vt i Vikina at konungs erendum. Skuli jarl skipadi nu allar syslur at þridiungi aa Vpplondum ok sua i Vikinni. hann setti i Borgarsyslu Aarna rufu ok Finn knott. Siþan for jarl vt til Osloar ok þadan til Tunsbergs ok voru konungsmenn þar fyrir honum þeir sem nordan hofdu farit med abota. þa er Hakon konungr sendi Biorn abota or Nidarosi a fund jarls let hann heim fara Arnbiorn Jonssun ok alla lenda menn or Vikinni ok baud þeim sua at þeir skylldu veria riki hans ef jarl gerdi nockurn ofrid i Vikinni ok skylldi Arnbiorn vera fyrir þeim ok bad þa fylgia honum sem bezst ef nockurs þyrfti vid. þeim byriadi vel ok komu i Vikina. Litlu sidar kom jarl ok logdu þa i Grindholmasund er hann var i Tunsbergi. Skuli jarl villdi þa senda til þeirra þa menn er konungr

hafdi nordan sent med abota ok bad þa stefna lendum monnum til sin til Tunsbergs. enn þeir sogdu at konungr hefdi sua mællt fyrir at Eirikr stilkr skylldi finna jarl. ok hann for med konungsbrefum enn adrir lendir menn voru eftir. Sem lendir menn spurdu at jarl for med fridi þa skilduz þeir i Grindholmasundi ok for huerr i sina syslu enn Eirikr for med brefum til jarls. Ok er Arnbiorn kom heim i Valldisholma sendi hann ord syslumonnum er jarl hafdi þar sett ok bad þa i brott fara. sagdi at hann mundi vid eingann midla Borgarsyslu fyrr enn hann heyrdi ord Hakonar konungs at hann skylldi laust laata. Jarlsmenn foru i brott ok a fund hans ok sogdu ord Arnbiarnar. Sendimenn konungs toku mikit fe or Lafranzkirkiu þat sem konungr atti sua at jarl vissi eigi ok fluttu þat nordr til konungs. þeir koma jolaaftan i Nidaros ok segia konungi slik tiþendi sem þeir vissu or Vikinni. hofdu sua sagt vinir konungs þeir sem austan komu at þeir voru margir med jarli er hann eggiodu vfridar moti konungi ok hann rækiz eigi leingr af eignum sinum ok odulum. ok eigi þottuz þeir vita huart fridrinn mundi halldaz edr eigi. Skuli jarl for austr til Elfar eftir jolin ok dualdiz miok leingi vid Konungahellu. þar komu til hans margir menn ok gerduz handgeingnir. þar kom til hans Aalfr af Leifastodum med nockura sueit manna ok þorgils stydra ok gerduz flestir handgeingnir. Veseti vngi ok Algauti brodir hans komu fyrr til jarls. þessa menn er þa gerduz handgeingnir kolludu Birkibeinar Varbelgi. Alfr hafdi aadr verit huskarl Arnbiarnar Jonssunar. þessir fystu miok jarl at hann [704] skylldi vfrid hefia ok lata eigi Hakon konung yfir sinum brodurarfi sitia. Jarl veikz of miok eftir þeirra fortaulum sem sidarr bar raun aa.

Sendimenn.

155. Hakon konungr sat vm jolin i þrondheimi ok var þessi enn .xix. vetr konungdoms hans. Sigurdr erchibyskup bad konunginn at hann skylldi enn gera ordsendingar nockurar til jarls at fridrinn mætti standa þuiat erchibyskup þottiz þat spurt hafa at miok var at komit vfridinum i Vikinni. Eftir þat voru þeir sendir a fund jarls Biorn aboti ok Vilmundr pilltr med sættarbodum. Hakon konungr gerdi ordsendingar til Munans byskups sunar[1] ok syslumonnum a Vpplondum at þeir skylldu allir fara til Arnbiarnar Jonssunar ok skylldu þeir saman halldaz til þess er vitad væri huert erendi abota yrdi. Aboti fann jarl austr i Konungahellu vm vorit i faustu ok bar vpp erendi sin. ok þetta fluttu margir beggia þeirra vinir fyrir jarli ok tok þa at sueigiaz hugr jarls. enn adr þeir komu var buit vid berum vaada at jarl mundi vfrid hefia.

[1]) segit *Cd.*

Fra Skula ok Arnbirni.

156. Skuli jarl for austan or Konungahellu at alidinni faustu. hann gerdi ord fyrir ser til Arnbiarnar at hann skylldi koma til motz vid hann ok skylldu þeir eiga þing þar sem Eidsberg heitir. Arnbiorn sotti þangat ok med honum Eirekr stilkr Munaann byskupsson ok margir syslumenn af Vpplondum. þeir hofdu .ccc. manna ok allt vel buit ok kom þat fyrr til Eidsbergs enn jarl. settiz vtan vndir kirkiugard. sagdi ok Arnbiorn sua at fyrr skylldu þeir beriaz vid jarl enn jatta þui er þeim væri vsæmd i. Skuli jarl kom a þingit ok hafdi haalf fiorda .c. manna. ok var þat lid vel buit enn þo eigi sua sem hitt er fyrir var. jarl hafdi huitann hatt a hofdi ok sat a fridum hesti. Arnbiorn hafdi sua mællt vid sina menn at hann skylldi einn suara ordum jarls. þa er þingit hafdi skamma rijd stadit tok jarl til orda. hui raktu Arnbiorn syslumenn mina or Borgarsyslu þa er ek hafda setta i þann þridiung er konungr skipadi mer i vetr. þui segir Arnbiorn at ek er oruggr i at laata fyrir eingum laust þat leen er konungr hefir feingit mer fyrr enn ek veit med sannleik at hann vill af mer taka. þa suarar jarl. toktu af mer i fyrstu Borgarsyslu ok þaatt halfa ok hetztu þa oss godu i moti huernig sem þu hefir þat efnt. Satt var þat sagdi Arnbiorn. Jarl mællti. eigi var Hakon þa sidr konungr enn nu þo hann se nu meirr þroskadr. met ek fyrir þui eigi nu ord hans minna enn þa vm þau leen er hann skipar mer. enn þo at þu ser fyrir ollum lendum (monnum) i Noregi þa þicki mer ollum ydr þat ofrausn at hallda fyrir mer þui sem hann iaattar at ek skal hafa. Arnbiorn suarar. satt er þat at ek ætla at eingi lendr madr skal taka af mer þat sem Hakon konungr fær mer ok fyrir eingum manni ætla ek haals at beyia nema fyrir Hakoni konungi ok eigi þeim enum huita hattinum er nu er her a þinginu. þa mællti Biorn aboti ok sagdi at hann hefdi þar bref þat er Hakon konungr mællti sua fyrir at þeir skylldu .ij. einir heyra er vpp væri lesit jarl ok Arnbiorn ok bad at þeir geingi inn i kirkiuna ok taladiz þar vid. Ok er þeir komu inn i kirkiuna inti aboti vpp ordzsendingar þær er konungr hafdi med honum gert bædi til Arnbiarnar ok annarra formanna. segir hann at konungrinn villdi at allir ætti lut i at draga saman sætt med þeim maagum segir ok sannliga konunginn hafa vpp gefit þann þridiung af ollum syslum aa Vpplondum ok i Vikinni jarli til kostnadar vm vetrinn. Eftir þat tok Arnbiorn at sueigiaz ok snuaz i rædunni ok tok þadan af at fara allt alitliga med þeim. Tok þa Skuli jarl vndir sik Borgarsyslu þridiunginn. for jarl þa nordr i Vikina. þeir Biorn aboti foru þa nordr til konungs med sættarbodum.

var þa mællt at þeir skylldu finnaz vm sumarit i Biorgyn ok skylldi huarr selia odrum gisla til þessa fundar. Skuli jarl var i Vikinni vm sumarit ok gerduz honum þa margir menn handgeingnir. dro hann þa enn mikit lid at ser. hann reed þa enn til skipa ok tok skip vlofat fyrir bǫndum þar i Vikinni ok let þau bua nordr. Hann hafdi Borgarþing vm sumarit Margretar messu. þa let hann taka skip Arnbiarnar Jonssunar ok ætladi nordr at hafa. enn Arnbiorn hafdi aadr bora laatid skipit ok hoggua innviduna ok fylldi þegar sem flotad (var) ok var þat sidan vpp sett.

Fra Hakoni.

157. þenna tima komu nordan fra Hakoni konungi Sigurdr son hans ok Jngimundr puss gisladir jarli. enn aadr hafdi farit til konungs Aasolfr frændi jarls ok Jatgeirr skalld i gisling. Ok er jarl var buinn for hann nordr til Biorgyniar ok lagdiz i konungshaufn. foru þa menn i milli þeirra ok sagdi jarl at hann mundi eigi leggia til beiarins nema þat væri skilt vm þann lut sem honum væri skipat af landi at Petr sun hans skylldi taka eftir hann. [Enn er [1] þetta var flutt fyrir konunginum þa neitadi hann berliga þessu ok sagdi sua at alldri skylldi hans afspringi erfa Noreg nema sa einn er kominn væri af ætt Margretar drottningar. Eftir þetta foru menn milli þeirra. Sigurdr erchibyskup aatti mestan lut i at sætta þa. lagdi jarl þa til beiarins ok voru þa stefnur at aattar ok geck þa enn saman sættin at bæn erchibyskups ok annarra godra manna. þa var þat raadit at þeir skylldu sitia baadir i Biorgyn vm vetrinn ok hallda eitt bord med þui moti at jarl skylldi leggia kost fram enn þridia huern dag. Fara þann vetr oll skipti vel þeirra i milli sem iafnan var þa er þeir voru baadir samt. þuiat þa voru færi lygdir milli bornar er sua var skamt at reka at þeir maattu sialfir þegar profa. þetta sumar kom Vrækia Snorrasun af Jslandi ok sagdi mikinn vfrid þadan af Sturlu frænda sinum ok virdi konungr sua at Sturla hefdi hardara at farit enn hann hafdi honum raad fyrir gert.

Fra Hakoni ok Skula.

158. Nv er þessi enn .xx. vetr rikis Hakonar konungs er þeir jarl saatu badir samt i Biorgyn. þeir biuggu ferd sina vm faustu nordr til þrondheims. ok sigldi konungr fyrir Stadi kærusunnuaptan ok bægdi honum vedr sua at hann vard at leggia at i Angri. enn jarl sigldi sunnudaginn or Sild ok feck sua mikit radbyri at hann lagdi at nordr vid Saundulfsstadi. hann sat aa Reine vm paaschir. Konunginum byriadi

[1]) [eftir *Cd.*

seint hann kom i Nidaross vm paschir ok funduz þeir jarl þar eftir paschir ok voru baadir samt vm vorit i kaupangi. þa voru ord gior Paali byskupi i Hamri at hann skylldi nordr koma til sættarfundar vid Hakon konung. ok er byskup kom nordr voru margar stefnur aattar at malum [705] þeirra konungs ok geck seint saman sættin. var byskup iafnan hardari a þeim stefnum sem jarl var vid enn (þo kom) þar at þeir sættuz med þui moti at konungr tok vid eyinni ok lagdi adrar eignir i moti til stadarins þær er honum likadi ok byskup iattadi at hafa. Vm vorit vard einn litill atburdr i þrondheimi saa er sia maatti hue nær vmspillendr stodu vm skipti þeirra konungs ok jarls. enn þat var med þui moti at þa var Gunnar konungs frændi med konungi. hann hafdi skilit aa vid gesti jarls ok þottuz þeir hafa feingit hardleikit af honum. Enn litlu sidarr for Gunnarr i brott vt aa Nes ok ætladi i syslu þa er konungr hafdi feingit honum. ok vm nottina er Gunnar hafdi brott farit var konungi sagt at hann væri drepinn ok jarl hefdi sent eftir honum gesti ok laatid drepa hann. Konungrinn let þegar kalla ludrsueina ok klæddiz sialfr. lupu þa allir til vopna konungsmenn ok geingu vt i gardinn ok settu vpp merki. Jarl suaf i odru herbergi skamt i fra hann vaknadi vid gnyinn ok liop vpp ok geck vt i sualirnar ok sa at drottning stod vt i gardinum. jarl spurdi hana hueriu gegndi. hon sagdi honum huat titt var. jarl bad hana vera kaata ok sagdi at ecki mundi til saka. þui næst klæddiz jarl. þa kom þar Sigurdr konungssun til hans i herbergit ok geingu þeir þa badir vt. var þa ok vist vordit at þetta var ecki nema lygd ein ok vpplostning vondra manna. þetta sama var hafdi Hakon konungr þing aa Eyrum ok kom þar mikit fiolmenni. ok aa þui þingi iok Hakon konungr nafnbætr Skula ok gaf honum hertuga nafn. þat tignarnafn hafdi engi feingit fyrr i Noregi. Vm þetta quat Olafr huitaskaalld.

Sniallir foru maaga i millum
menn sellduz þeir gisla tuenna
synni tok þaa sætt er funduz
snarir bragningar her at magna.

nafnbætr jok sa er Noregs gætir
nidium pryddr ok sikling skryddi
biortu heitu boduar fliotann
blidr hertuga giofum fridum.

Medr þessi nafnbot gaf konungrinn hertuganum margar sæmiligar giafir ok hofz þa af nyiu med þeim maagum gott samþycki med blidu.

Sendiferdir milli H(akonar konungs ok keisara).

159. þa er þeir redu Noregi Hakon konungr ok Skuli hertugi þa var keisari yfir Romaborgarriki Fridrekr sun Heinreks keisara. hann var mikill hofþingi ok agætr. þydduz i þann tima vid hann margir agætir

hofþingiar af odrum londum. Keisarinn sendi menn nordr til Noregs a fund Hakonar konungs ok Skula hertuga. þetta var langri stundu fyrr enn þat er nu var fra sagt. saa het Vilhialmr er fyrir þeim var. þeir fornudu konunginum ok hertuga margar præsentur enn þeir sendu i mot þa luti er med keisaranum voru torogætir ok þar þottu gersimar. Siþan hofuz vpp sendingar ok sendiferdir i milli keisara ok Hakonar konungs. for fystr af konungs hendi Gudleikr af Aski ok fann hann keisara i Sikiley ok (tok) hann honum vel. siþan for Nichulas Paalssun ok var leingi i keisaragardi ok þa af honum storar giafir ok sæmdir ok eingi madr var iafnvel tekinn af Nordmonnum sem hann i þann tima. Nockuru sidar enn þetta var foru þeir vt Roi konungs frændi ok Baardr brodir Ysaks af Bæ ok var Baardr af jarls hendi ok þotti þeim Roa hann eigi flytia af skynsemi edr sannindi vm skipti þeirra Hakonar konungs ok Skula hertuga. ok eftir þetta for sa madr mest i milli keisara ok Hakonar konungs er Heinrekr het. hann var fæddr vpp i Noregi enn þyduerskr at ætt. hann var kalladr Heinrekr sendimadr. hann for margar sendifarar i milli med agætum sendingum. Af þessu vard in mesta vinaatta med Fridreki keisara ok Hakoni konungi.

Fra Baardi.

160. Vm vorit er þeir saatu i þrondheimi Hakon konungr ok Skuli hertugi hofdu þeir syslu vpp a Heidmork af hertuga hendi Baardr Ysaks brodir ok Hakon dufa. þuiat sua var þa skipt landinu at hertuginn hafdi þridiung af ollum syslum vm allann Noreg. þar verdr illr atburdr med þui moti at Baardr tok konu naudga. enn hon var eiginkona þordar sonar Fridreks slafsa er alla æfi hafdi verit haufudvin Hakonar konungs. enn i raadi ok vitand med Baardi hafdi verit Hakon dufa. þetta frettu þeir Hakon konungr ok Skuli hertugi nordr i þrondheim ok letu illa yfir sem vaan var at ok hafdi hertugi eigi færi ord vm opinberliga enn konungrinn.

Fra Hakoni.

161. Hakon konungr ok Skuli hertugi biuggu ferd sina vm sumarit sudr til Biorgyniar ok aadr þeir foru sendi konungr Jon profastz sun aa land vpp ok nockura menn med honum ok skylldi hann fara et efra austr. Ok er þeir voru bunir konungr ok hertugi þa foru þeir sudr til Biorgyniar. enn aadr þeir komu þangat hofdu beiarmenn gefit Sudrmonnum mikit slag ok drepit summa enn rekit summa a kaf ok margir voru særdir. þat hafdi til vordit at Sudrmenn hofdu lagt kuggum sinum

at bryggium þar sem beiarmonnum likadi eigi ok hofdu brotid skip nockur þau sem laagu fyrir bryggiunum. Ok er Hakon konungr kom til bæiarins setti hann þetta vandrædi nidr. Jonn profastzsun for vpp aa land ok er (hann) kom aa Heidmork mætti hann i vatninu Miors Baardi Ysaaks brodur þar sem hann laa aa skipi sinu. toku hann þar ok drapu foru sidan i Vik austr. þetta sama sumar drap þordr Fridrekssun Hakon dufu i Tunsbergi fyrir þær sakir er þeir Baardr hofdu gert. þessi tiþendi komu til konungs ok hertuga ok let hertugi ser faatt vm finnaz enn þat hofdu menn fyrir satt at honum væri miok i moti skapi aftaka þessarra manna.

Fra Birkibeinum.

162. Vm sumarit er aa leid biuggu þeir konungr ok hertugi ferd sina or Biorgyn austr i Vikina ok er þeir komu til Osloar efnudu þeir þar til vetrsetu. þeir helldu baadir saman jol vm vetrinn ok var þessi enn fysti vetr ins þridia tigar rikis Hakonar konungs. Eftir jolin hellt sin hiukolf huarr þeirra ok drucku þo iafnan baadir samt aa quelldum. þetta sama sumar aadr hafdi komit vtan af Jslandi Snorri Sturluson þordr kakali þorleifr or Gaurdum Olafr huitaskaalld ok voru i þrondheimi. Skuli hertugi bioz nordr til þrondheims vm varit ok for nordr i faustu. for þaa allt vel med þeim maagum er þeir skildu ok var þa mællt til þess at þeir skylldu finnaz vm sumarit i Biorgyn þuiat þeir fengu þat skilit at þa for iafnan betr med þeim at þeir voru baadir saman. Hertuginn kom nordr fyrir paschir ok sat i þrondheimi vm vorit ok onduert sumar. þeir frændr Skuli hertugi ok Asolfr aa Austratt vrdu missaattir ok skildi þaa aa vm eignir a Austraatt þuiat fru Sigridr abbadis systir hertuga er aatt hafdi (Jon af) Austraatt quad þat tilgiof sina enn Aasolfr [706] kalladi faudurarf konu sinnar Ragneidar Jonsdottur. her voru at aattar margar stefnur ok vrdu þeir ecki aasaattir. baud Aasolfr þo fram at leggia adrar eignir til stadarins aa Reini ok þui neitadi hertugi eigi. enn þo skildi at þessu þeirra vinaattu ok sneriz Aasolfr eftir þetta til Hakonar konungs i sinum trunadi. Hakon konungr sat vm vorit i Tunsbergi. þa var fæddr Magnus son hans ok skirdr krossmessodag. siþan for konungr nordr til Biorgyniar ok sat þar vm sumarit. Vm haustid kom nordan Skuli hertugi ok voru þeir baadir saman i Biorgyn ok for allt alitliga med þeim enn eigi sem þa er blidazst var. Hertuginn laa iafnan aa skipum sinum. hann bioz nordr at onduerdum vetri ok vard eigi fyrr buinn enn at Marteinsmessu. Roalldr het madr brodir Asolfs styrks[1]. hann hafdi vordit fyrir konungs

[1]) r. stryks

reidi fyrir vspektar sakir. villdi hann ecki at hann væri i landinu. var hann þa i Biorgyn ok var iafnan i kirkiu. Annarr madr var Sigurdr kerra hann hafdi vegit vig aa Haalogalandi ok enn gert adrar vspektir. hann sat i Cristzkirkiu þui at hann þordi ecki vti at vera fyrir konungi ok hans monnum. Hertuginn geck vt vm Cristzkirkiu adr hann lagdi or bænum. þa (geck) Sigurdr or kirkiunni med hertuga ok vt a skip. þa var ok Roalldr þar kominn ok foru þeir baadir med honum ok voru siþan baadir med hertuganum. Sem hertuginn kom nordr til þrondheims gerdu menn mikit ord aa at lendir menn Hakonar konungs hefdi þa verit miklir vmspillamenn med þeim hertuganum ok eignodu þat mest Gauti Jonssyni. Hertuginn spurdi einn dag Snorra Sturluson i skemtan. huart er þat satt sagdi hann at þer segit at Odinn sa er var fyrir fornkonungum heti Gautr audru nafni. Satt er þat herra sagdi Snorri. Yrk nu visu at þui sagdi hertugi ok seg huersu miok þessi likiz þeim. þa quad Snorri þetta.

Herfanga baud Hringi
hialldrs einskaupudr galldra
Gautr huatti þrym þrottar
þann ok Hillditanni.

ofleingi velldr Yngua
vsætt enn vel mætti
herstefnandi hafna
hans dom vaulundr romu.

Mart var þar þa mællt af monnum hertuga er audsætt var at i annat efni var komit enn vera skylldi ok mest til vina konungsins.

Rædur konungs til Skula.

163. Hakon konungr sat þenna vetr i Biorgyn. var þessi annarr ok .xx. konungdoms hans. Hann sendi ord vm vetrinn nordr til hertugans at þeir skylldu finnaz vm sumarit i Biorgyn ok bad hann fara nordan med lettiskipum ok vhægia eigi bondum til þessar ferdar. Jslendzka[1] menn þa[2] sem med hertuga voru bad konungrinn ecki vt fara fyrr enn þeir[3] hefdi raad fyrir gert med huerium erendum þeir skylldu fara þuiat aadr vm haustid hafdi spurtz at þeir hofdu bariz i Skagafirdi Kolbeinn vngi ok Gizsaurr vid Sturlunga ok hofdu Sturlungar fallit. Hakon konungr for vm vorit austr i Vik ok dualdiz leingi i Tunsbergi. komu þar til hans menn bædi or Vikinni ok af Vpplondum tok konungr þa frettir bædi nordan or landi ok sunnan. hann fretti at hertuginn hafdi gefit Snorra ok Vrækiu orlof ok þorleifi til Jslandz ok feingit skip þat er [aatt hafdi[4] haalft Gudrekr af Skartastodum. þegar sem

[1]) Jslendzkir *Cd.* [2]) þe *Cd.* [3]) r. hann [4]) r. [hann aatti haalft en

konungrinn fraa þetta gerdi hann nordr bref ok bannadi at þeir færi. þessi bref komu til þeirra er þeir laagu vid haf ok foru þeir eigi at sidr i banni konungsins.

Vtbod Hakonar konungs.

164. þa er Hakon konungr sat i Tunsbergi kom nordan fra hertuganum Biorn aboti sendr af hertuga. spurdi hann þa eftir huort hertuginn mundi koma nordan til motz vid hann. aboti kuad hann koma mundu at vissu sem konungr hafdi ord til sent. þa var spurt huersu fiolmennr hann mundi fara. hann kuad þat mundu eftir þui sem konungr hafdi mællt. Aboti dualdiz leingi med konungi medan buin voru brefin þau er konungrinn sendi nordr. ok er aboti var buinn kom nordan or þrondheimi Asolfr bondi af Austraatt a skipi med huskarla sina ok sagdi þau tiþendi at hertuginn hafdi flotad ollum storskipum sinum ok sua Langafriadeginum ok Holmbuzsunni ok Strandabollanum ok morgum storskipum sinum. sagdi Asolfr at hertuginn hafdi mikit vtbod. ok var þat ord aa at hann mundi til Biorgyniar ok eiga eigi allt vndir odrum huat sem yrdi. Dualdiz nu ferd abota þuiat honum voru nu ger onnur bref enn þau sem adr voru buin. Hakon konungr gerdi þa ord Arnbirni Jonssyni ok odrum lendum monnum ok let segia þeim at hertuginn dro saman mikit lid i þrondheimi. jok konungrinn þa storum vtbodin stefndi til sin ollum lendum monnum ok syslumonnum. droz þa saman mikill herr. bioz konungr þa nordr. Skuli hertugi bio ferd sina nordan or þrondheimi ok hafdi .xx. skip ok flest oll stor. hann hafdi sialfr Langafriadaginn ok var hann .vi. rum ok .xxx. ok allra skipa fridazst. hertuginn hafdi mikit lid fritt ok vel buit. Hann kom til Biorgyniar vm sumarit ok laa i Floruvagum med herinum. þa spurdi hertuginn þau tiþendi at Hakon konungr bioz or Vikinni med mikit fiolmenni ok hafdi med ser alla lenda menn sina ok sua var honum sagt at konungr mundi hafa .xl. skipa. aatti hertuginn nu stefnur vid sina menn huart hann skylldi bida konungsins edr skylldu þeir fara nordr vndan. þuiat þeir hofdu grun af at konungi mundi eigi lika þeirra medferd. var þat raad vpptekit at þeir bidu eigi konungsins ok sneru ollum herinum nordr aptr.

Capitulum.

165. Litlu sidar kom Hakon konungr til Biorgyniar enn hertuginn var nordr farinn ok fann hann þar Sigurd erchibyskup ok sendimenn

hertugans Biorn abota ok Jatgeirr skalld. sagdi erchibyskup sua at monnum þotti i vuænt efni komit vera med þeim nema konungr legdi nockut gott raad til. var þat raads tekit at erchibyskup setti grid milli þeirra vm vetrinn. foru sendimenn vid þat nordr. Tok þa erchibyskup vmbod konungsins til þessa maals. ritadi byskup þegar til hertugans ok bad hann eigi briota fridinn þar til er þeir fyndiz huat sem siþan skipadiz at. Erchibyskup for i syslu sina vm haustid sudr aa Mæri. þa er Hakon konungr hafdi dualiz vm rijd i Biorgyn gaf hann heimleyfi lendum monnum ollum ok syslumonnum bædi þeim er austan voru ok nordan. þessir foru þa nordr i syslur sinar Sigurdr sun Petrs erchibyskups Asolfr aa Austraatt Petr or Gizska þorir aboti Augmundr krækidanz Arni blackr ok mun enn sagt fra þessum sidarr.

Af Skula.

166. Hertuginn for nordr ok var nockurar .iij. vikur a leidinni. ok er hann kom nordr let hann vpp setia oll stor skipin. kom þa vonum bradara mikit lid til hans af landi ofan ok austan or Vik eftir þui sem hann hafdi ord til sent. enn fyrir þui at hann hellt mikinn kost fyrir sakir fiolmennis þa let hann gera vtbod vm þrondheim ok baud vt almenning allann. enn bôndr þottuz eigi vidlaatnir at gaanga vndir sua miklar alaugur. Hakon konungr hafdi ok gert bref til Jnnþrænda at þeir skylldu eigi ganga vndir meiri alaugur ok vtbod enn hann tæki af þeim er vndir honum væri. [707] Ok med þui at hertugans menn hofdu ecki feingit af þessum vtbodum þa byrr hertuginn ferd sina inn i þrondheim. for hann sialfr a skipum enn margir sueitarhofþingiar foru et efra med miklu lidi. þessir voru med þeim Alfr af Leifastodum Veseti litli Algauti brodir hans. Hertuginn lagdi skipum sinum vid Vogsbru ok gulldu bændr honum mikit fe. sumir mork gullz sumir .ij. sumir aleigu. Skuli hertugi for eftir þetta inn til beiar ok aatti tal vid sina menn ok raadgiafa. þessir voru lendir menn hans med honum Alfr af þornsbergi Juarr af Sundbui Baardr bratti Bardr vargr Olafr af Vigdeilld Erlingr liodhorn Veseti litli Klemet fadir hans Guthormr af Sudrheimum. Hertuginn aatti iafnan tal vid sina menn um þat sem sidan kom fram at hann villdi laata gefa ser konungsnafn. stundum let hann þa hafa tal sitt eina saman ok villdi sua vita huers þeirra tillaug. enn þeir voru huorirtueggio. sumir eggiudu hertugann ranginda ok sogdu hann ræntan faudurarfi sinum ok hann atti at bera konungsnafn eftir Jnga konung. enn sumir mælltu i moti nockut. hann aatti ok optliga tal vid korsbrædr ok leitadi raads vid þa ok voru þeir enn sumir at hann

eggiudu æ afram ok kolludu hann tilkominn þott annar bæri konungsnafn ok laasu bækr fyrir honum at hann aatti eigi sidr at taka konungsnafn i erfd enn eignir ok odal. Hertuginn hafdi iafnan nockurn af korsbrædrum hia ser. hofdu menn nu pata af at hann mundi nockura nyia raadagiord hafa med hondum. hugr hans sialfs samþyckliz of miok þeim monnum sem onytt tǫldu fyrir honum ok med agirnd hans enn fortaulum raadsins let hann stefna Eyraþing ok sendi ord ollum enum bezstum bǫndum bædi innan or þrondheime ok sua vtan.

Fra Eysteini sura.

167. Sunnudag eftir all(ra)heilagra messu þat var Leonardus messodag þa er ringt var til messu geck folk vpp til kirkiu eftir sidueniu. enn þa er vpp var hafin messa kom meistari Bergr i kirkiuna ok mart lid med honum. hann geck þegar vpp a kor ok let kalla til sin korsbrædr. var þa stadr aa messunni medan þeir toluduz vid aa korinum ok vrdu þeir eigi aa eitt saattir. J þenna tima heyrdu þeir blaasit i bænum bændum kaupmonnum ok allri alþydu til Eyraþings. Eysteinn suri het sa korsbrodir er fyrir var skipadr at suara þeim maalum er mestr vandi þotti aa vera af hendi erchibyskups. Nu beiddiz Skuli hertugi at korsbrædr gæfi orlof til at vt væri borid skrin ens heilaga Olafs konungs. þeim vard stadr aa vm suorin ok þottuz sia til huers ætlad var. Hertuginn spurdi hui þeir veittu sua sein andsuor maali hans. þeir sogdu at þeim þotti mikill vandi til sin horfa ok quoduz vilia tala sin aa milli. geingu þeir þa sudr a korinn ok kom þeim varla aasamt. kunnum ver ok faatt fra at segia þeirra tali annat enn þeir baadu syngia messona. Hertuginn spurdi hui þeir gæfi sua seint andsuǫr vm þetta maal. Sira Eysteinn suri bad þetta maal bida erchibyskups enn sumir af brædrum villdu at vt væri borid. Hertuginn spyrr sira Eystein. hui villtu iafnan standa i moti minum maalum ok vorri sæmd ok vilia annarra brædra. Eftir þetta geingu þeir af korinum ok innar til altaris. enn hertuginn geck vt or kirkiu ok i konungsgard. enn eftir var Petr sun hans ok Arnfinnr þiofssun ok mart annarra manna. þeir geingu til ok villdu ofan taka skrinit. Ok er sira Eysteinn sa þat geck hann fyrir haaaltari ok mællti. þat vilium ver at allir menn viti at ver kollum þaa i banni er vt bera scrinit vtan vort samþycki brædra. Petr suarar. sua þickir oss sem nu biodir þu oss til miadardryckiu ok mæl heill. takit nu ofan scrinit ok berit vt. þeir toku til ok var fast. Petr liop vpp aa altarid ok skaut kniaam sinum aa scrinit ok færdi sua or stad. siþan toku þeir vmbunadinn ok biuggu vm eftir sidueniu. þa var vt borinn kross sa er

i var lignum domini ok auxin ok spiot hins heilaga Olafs konungs. ok voru at þessu fremstir Petr hertugason ok Arnfinnr þiofssun enn flestir allir adrir þeir sem þar voru hofdu nockurn otta i hug.

Herra Skuli tekinn til konungs.

168. Nv voru þessir helgir domar vt bornir ok ofan aa stræti til konungsgardz. kom þa hertuginn i mot medr alla hird sina alvapnada ok foru sua vt aa Eyrar. Amundi remba stod vpp fyrstr hann fagnadi hertuganum ok hirdinni ok taladi langt erendi ok þotti monnum eigi sannligt þat er hann taladi. Eftir þat taladi Erlingr liodhorn ok mællti miok i ordastad Amunda ok hofdu þeir þat efni i sinni tǒlu at þeir toldu ætt Skula hertuga til ens heilaga Olafs konungs ok þat annat at Skuli væri i annarri erfd eftir Jnga konung brodur sinn enn Hakon konungr i enni elliftu. ok þar eftir foru fleiri þeirra rædur ok þotti faam sannligar nema hertuga monnum. þui næst stod vpp sialfr Skuli hertugi ok sagdi huersu mikla skaum ok suiuirdu hann hafdi haft fyrir sinn goduilia af Hakoni konungi þar er hann hafdi bædi leed honum land ok þegna. enn konungrinn hefdi þui ambanat honum þetta leen at hann villdi nu taka af honum þann þridiung er honum hafdi ætladr verit. margar adrar sakir gaf hann konunginum. þa er hertuginn lauk sinni taulu stod vpp Juarr laugmadr ok taldi fyst ætt hertuga ok sagdi sua at Skuli einn væri rettkominn til rikis i Noregi ok þar med gaf hann Skula konungsnafn land ok þegna med ollum skattlondum þeim er vndir Noregs konung liggia. ok þui ordi lauk hann aa er honum var litid gagn i at hann gerdi þat sua at honum quazt bezst þickia. Siþan stod vpp Skuli er þa kalladiz konungr ok taladi nockur ord. þui næst geck hann til scrinsins ok lagdi hann hond sina aa ok sǒr eid at hann skylldi hallda lǒg ok rettindi hins heilaga Olafs konungs sem godr konungr vid sina þegna. siþan nefndi hann fram lenda menn sina ok let þa sueria ser eida. þui næst skutilsueina ok hirdmenn siþan bændr or ollum fylkium. ok þo at her se fair lutir sagdir þa vrdu þo margir þeir er frasagnar eru verdir. Siþan er lokit var þinginu fylgdi Skuli heim skrininu. engi processia var i mot ger ok ecki ringt .ij. korsbrædr komu i mot scrininu iafngegnt Olafskirkiu ok leiddu þeir Skula. minna vþocka þottuz menn finna aa korsbrædrum enn van þotti aa vera. Ok er þessu starfi var lokit for huerr til sins herbergis. enn Skuli veitti sueitungum sinum þann dag. Sua segir Olafr huitaskalld.

Flaarædi kom fram vm sidir
fridbann hofz þa aufund ok manna
eigi ma vid aurlôg bægiaz
iofra sueit þott raadug heiti.
storr var harmr þar er striddu herrar
staala hreggs [703] þuiat æ mun beggia
rausnarkapp ok riki vppi
ramri þiod medan iord helldr blodi.

Ok enn.

Hauksniallr tok þa hersa stillir
hæra nafn enn munndang væri
þrætur efldu þeingil rikann
þungr magnadiz agi þar bragna.

Sturla segir sua.

þat er skrauklaust
er Skuli var
frægdar madr
i fraumu lifi.
þo at huarbrigd
aa hann sneri
alldar gipt
audnu hueli.

Ok enn.

þa er ofrausn
aufgu heilli
randa riodr
reisa knaatti.
ok of haatt
iofra baagi
audlings nafn
aa Eyrum tok.

Hirdmenn Hakonar konungs voru nockurir innan beiar er þingit var enn færi sidan. Grimr keikan het hirdmadr Hakonar konungs er þaa var i bænum er lokit var þinginu. ok er hann þottiz sannfrodr at tidendum vm tiltæki hertugans þa feck hann ser hest ok reid sem skyndiligaz vt i Gaulardal þar sem hann aatti bu ok fann þar laugunaut sinn er i þui hafdi bundiz ef hann yrdi vid ny tiþendi varr at hann skylldi þegar fara aa fund Hakonar konungs ok bera honum niosn vm þa luti er þeir yrdi vissir af tiltekium hertugans. ok nu villdi sa eigi fara. enn Grimr for eigi at sidr ok kom fram i Surnadal ok for sua til þinguallar ok fann þar Asolf bonda ok sagdi honum þessi tiþendi ok bad hann fara med ser edr vara sik. siþan for hann til Aarna blaks ok bar honum niosn. þadan til Petrs i Gizska ok segir honum.

Raad Skula.

169. Eftir þetta er Skuli hafdi laatid gefa ser konungsnafn þa kalladi hann til sin lenda menn sina ok spurdi nu huat likaz var til raads at taka. sumir gaafu þat raad at hann skylldi þa þegar fara sudr at konunginum med ollum sinum styrk sua at eingi niosn færi fyrir honum. þuiat alla vega var gætt bædi aa siò ok landi. sumir gaafu þat

raad at hann skylldi fara a land vpp med ollu lidi sinu ok vera þar medan hæst væri uetrarins. sumir eggiudu at hann skylldi vera i þrondheimi ok buazst vm sem bezst þar til er vora tæki. þeir voru enn sumir er þat raad gaafu at hann skylldi skipta lidi sinu ok senda alla vega fra ser ok laata drepa alla konungsmenn þa sem þeir fengi huar sem staddir væri. ok þetta var raads tekit þuiat þess var hertuginn fusazstr. þessir sueitarhofþingiar foru nordr a Halogaland Pall fotr Sigurdr fattinn. þessir foru aa Vpplond Juarr i Sundbui Alfr af Leifastodum Veseti litli Gudini geigr Sigurdr Tolasun Sigurdr hijt Vlfr fasi Eirikr gullvægr ok hofdu þeir .d. manna. þessa gerdi hann sudr at konunginum Olaf af Vigdeilld Guthorm af Sudrheimum ok menn med þeim gesti ok kertissueina ok mestan þora ens bezsta lidsins ok munu ver fra þeim sidazst segia.

Fra Hakoni konungi.

170. Hakon konungr hafdi gert aadr vm haustid hirdmenn sina .ij. nordr til hertugans med brefum. het annar Juar korni enn annar Gunnar. þeir voru beggia þeirra þionustumenn ok hofdu optliga farit i milli þeirra. Enn er þeir hofdu feingit hertuga brefin duolduz þeir nockurar nætr i godu yfirlæti. enn iafnskiott sem þeir fengu andsuor af hertuga biugguz þeir brott ok voru i bodi hertuga adr vm daginn. enn þa gaf hann þeim gott orlof ok .c. vadmaala til vosklæda ser. siþan foru þeir leidar sinnar vt til Folknar ok duolduz þar vm rijd at konungs bui ok vissu þeir ser einkis otta vonir.

Skula menn drapu Juar.

171. þann dag er hertuginn let gefa ser konungsnafn sendi hann brefasueina sina ok skutu vt at þeim Juari. var þar fyrir Gautr varbelgr ok Sigurdr salltsaad. þeir komu a vuart til Folknar ok felldu þegar Gunnar inni i stofunni. þar fellu ok fleiri menn. Juarr korni var vti i lofti ok komz vt vm glugg einn i skyrtu ok iinbrokum ok ætladi i kirkiu ok var hon læst. stigi stod vid kirkiuna ok liop hann i stigann ok sua vpp aa kirkiuna ok var þar vm nottina. enn þeir lupu vmhuerfis ok gættu vm morguninn er dagat var. var Juarr þa driugum daudr af kulda ok bad ser grida ok feck eigi. siþan geck madr vpp stigann at honum ok lagdi hann medr spioti. rapadi hann þa daudr ofan enn blod hans ok innifli laagu eftir a kirkiunni. þetta var et þridia sumar siþan er Hakon konungr hafdi laatid vigia kirkiuna. Eftir þetta foru þeir sudr til Lioxnu. þar voru fyrir brædr .ij. hirdmenn beggia þeirra konungs

ok hertuga. þeir voru kalladir Lioxnusueinar. þeir voru inni i stofu er Varbelgir komu. þeir sottu stofuna enn hinir vaurdu vel ok dreingiliga. Varbelgir foru vpp aa stofuna ok skutu a þa staurum. þeir brædr særdu nockura menn af Varbelgium enn einn do af. þar fellu þeir Birkibeinar vid godann ordzstir. Varbelgir ræntu þar huiuetna sua at huarki var eftir matr ne dryckr ne klædi. Siþan foru þeir inn til bæiar ok sogdu Skula sin erendislok.

Af monnum Skula.

172. Skuli hafdi feingit niosn af þui at þorir af Borri brodir Vegardz veradals hafdi farit sunnan fra konungi. enn Skuli hafdi feingit þeim syslu sudr aa Mæri Sigurdi fertli ok Eysteini a Aurum. hann bad þa taka af lifi þori huar sem þeir stædi hann. Ok þa er þeir foru or Nidarosi fragu þeir til ferda þoris er þeir komu til Fladka ok skipudu þeir sua sinni ferd at Eysteinn for med sudrlondum enn Sigurdr fetli sneri vt til Raudabiarga. þorir hafdi farit med nordrlondum ok ætladi heim it beinsta ok ætladi ecki at koma til bæiarins. Sigurdr mætti honum vid Raudabiorg. þori þotti þat likligt at ecki mundi þurfa grida at bidia ok greip þegar til vapna sinna. enn fyrir þui at vopn voru oll bundin þa vard ecki af vorn hans ok fell þorir þar ok annar hirdmadr er Hedinn het. þeir bordu menn miok þa er aa skipinu voru. toku siþan skip ok allt þat er aa var ok þorberg son þoris ok foru siþan inn til beiar ok feck þorbergr grid med margra manna bæn ok var hann siþan med Skula. Sigurdr erchibyskup sigldi inn eftir þrondheimi ok spurdi eingi tiþendi af þinginu fyrr en hann kom i Leirangra ok þotti honum i verra efni komit enn hann hugdi. gerdi hann þa ok þegar bref til Hakonar konungs ok sagdi þessi tiþendi. enn hann for inn til beiarins.

Sendimenn Skula.

173. Skuli hertugi gerdi menn fra ser sem fyrr var ritad ok foru þessir aa Halogaland. Asgautr for id idra vm Elldueid enn Paall fotr [709] ok Sigurdr partinn foru it ytra a skipi ok draapu þessa menn. fyst þann mann er Jonn het annan Jon suarta i Biorey. þadan foru þeir i Torgar ok toku vpp fyrir þeim skutu ok veittu þeim manni averka er Jngialldr het ok skutu hann. þadan foru þeir i Brunneyiar ok toku þar enn adra skutu. þadan til Tiolgarheims ok toku þar allt vpp fyrir Joni silki enn hustru hans gerdi honum ord vt i Vǫga. Enn þegar sem hann spurdi þetta for hann til Guthorms i Biarkey. hann hafdi þa syslu af

konungs hendi enn sydra lut Haalogalandz. ok funduz þeir i Hereyium. Jonn sagdi honum slik tiþendi er hann hafdi spurt. enn Guthormr trudi varla ok foru þeir baadir aa eitt skip ok reru til þess bæiar er Sandnes heitir. Ok er þeir saatu i stofu vm kuelldit kom þar inn niosnarmadr Varbelgia. enn þeir hofdu grun af ok slo Guthormr hann oxarhamars hogg ok komst hann vid þat i braut. siþan foru þeir i kirkiu ok ætludu þar at vera vm nottina. enn vm dagsetrs skeid komu Varbelgir ok kringdu kirkiuna þegar ok baadu þa vt gaanga ella quaduz þeir brenna mundu kirkiuna. Guthormr kuat eigi þess skylldu vid þurfa. þeir hetu honum slikum gridum sem enn heilagi Olafr konungr hafdi sett heilagri kirkiu ok vid þat geck hann vt. Paall fotr tok þegar i hond honum ok er hann kom or kirkiudyrunum var hann þegar drepinn. Jonn silki komz vt vm saunghusdyrnar ok liop vt aa akrinn ok var þar felldr. þeir toku þar mikit fe ok .xiij. sessu er Guthormr hafdi aatt. Siþan foru þeir vt i Salfta ok drapu þar sonu Paals Olaf dalg ok Jon sylgiu hirdmenn konungs ok toku þar allt þat er þeir aattu. þadan foru þeir vt i Erneyiar ok draapu þar Aasbiorn i Medalbui skutilsuein konungs ok ræntu fe ollu. þadan foru þeir nordr yfir Salfta. þar bio hirdmadr saa er Einarr prestr het. hann var eigi heima enn þar ræntu þeir fe miklu. þui næst foru þeir nordr til Leifnis. þar biuggu þeir menn er Bollasynir voru kalladir ok gaf þeim þat lif at þeir hofdu farit vt i Skroppardal þann dag. þat sama kuelld komu þar sueitungar[1] Juars Petrssonar Eirikr huiti ok þordr. þeir voru baadir drepnir. þar var ok særdr kaupmadr sa er Jonn smedra het. sua biuggu þeir buum Bollasona at þeir settu vt byrding þeirra ok hlodu hann ollu þui gozsi er þeir aattu nema buinu. þeir toku þar bædi lerept ok klædi brent silfr smidat ok vsmidat ok mikit gangssilfr. Annan dag eftir foru þeir i Hamarey ok ætludu at drepa Hakon raud. þeir mættu feriu einni ok sogdu þeir at Hakoni hafdi komit niosn vm vfridinn. siþan vendu þeir aftr til Leirnes ok voru þar vm nottina. Enn þegar Hakoni hafdi niosn komit þa skar hann vpp heraur ok stefndi lidi saman ok hofdu þeir .vij. skutur vel skipadar. enn sua var þeim sagt at raansmenn nockurir hefdi komit til Leirnes ok tekit vpp fyrir þeim brædrum. Vm morgininn i dagan quamu þeir til Leirnes Varbelgir ok hofdu ladit eina skutu af vopnum sinum. Hakon bad þa roa at sem mannligazst. enn er Varbelgir heyrdu þetta þa mællti Paall fotr. flyium ver vndan. her eru komnir Alftverir ok vilia hefna Guthorms. Algauti var þa til kominn ok la odrumegin nesins a .xiij. sessu ok þar laa byrdingr Bollasuna. Paall

[1]) sueitarh' *Cd.*

liop yfir nesit ok bad þa hoggua festarnar sagdi at drepnir voru allir hans felagar. þeir toku Paal aa skip til sin ok reru til Leirnes ok voru þeir Hakon i brottu. þa foru ord milli Varbelgia ok Bollasona ok toku þeir ser grid ok skylldi Juarr Bollasun fylgia þeim sudr til Nidaros ok komu þar fyrir jol. Skuli let ser miok mislika er þeir hofdu drepit Guthorm ok Jon silki or heilagri kirkiu ok let setia þa i iarnn. Skuli tok vndir sik mestan luta fiar þess er þeir hofdu nordan haft. Juarr Bollasun sættiz vid hertugann med þui moti at hann skylldi giallda .xij. merkr vmfram þat er hann hafdi ræntur verit aadr ok leysti hann sua lif þeirra brædra ok lauk þar sua mikit.

Drepnir menn konungs.

174. Alfr af Leifastodum ok þeir felagar foru a land vpp sem fyrr segir ok hofdu .d. manna. ok er þeir kuomu austr vm fiall draapu þeir Olaaf frillusun ok sun hans ok þann mann er Juar het. enn flestum konungsmonnum hafdi þa niosn komit ok gættu þeir sin i kirkium edr skogum. ok er þeir komu austr i Dali þa skildiz vid þa Sigurdr Tolasun ok veik hann i Eystridali ok drap þar þa menn er Leifssynir voru kalladir. enn adrir sueitarhofþingiar foru vt til Osloar ok var fyrir þeim Baardr bratti lendr madr Skula. þar var faatt konungsmanna. Varbelgir gerdu Baardi ord at sem flestir væri drepnir konungsmenn. enn Baardi for þat vel ok sagdi huat hann hafdi spurt ok bad þaa gæta sin. ok voru flestir allir i kirkium ok gættu sin sua. enn Varbelgir komu i bæinn vm nottina aa vuart ok draapu þessa menn Sigurd pattann Grim magna Asolf ok .vj. menn adra. Eftir þat duolduz Varbelgir nockura rijd i bænum enn Veseti for austr i Vik ok hafdiz þar vm hrijd vid. enn þui drap hann einga menn at hann ottadiz at samnadr mundi gerr i mot honum. Skuli hafdi gert nordan med Veseta presti einn islendzkann mann til herra Knutz med jnnsigli þui er aatt hafdi Hakon fadir hans ok þar med merki ok baud honum at hann skylldi jarl hans vera sem honum þotti þeir aadr hafa nockut ordat. enn herra Knutr villdi ecki aa þat lyda ok bad prestinn brott fara. þa er Symon kyr spurdi til Veseta ok herra Knutr sagdi honum at Skuli hafdi reist ofrid moti Hakoni konungi þa safnadi Simon monnum ok Veseti at Helli ok foru at Veseta med .lxx. manna ok fundu hann aa bæ þeim er Solbiargir heita ok drapu af honum .vj. menn ok .xx. enn Veseti komz vndan ok for austr aa Markir ok var þar til þess er Skuli hertugi kom austr vm vetrinn.

Sendir menn af Skula at konungsmonnum.

175. Nv er at segia fra þeim monnum er sudr voru sendir at (konunginum) Olafi af Vigdeilld ok Guthormi af Sudrheimum[1]. þeim byriadi seint ok komu vida niosnir fyrir þa ok fengu þeir vida ecki monnum naad enn vida draapu þeir bu ok gerdu margar vspecktir. ok er þeir sa at þeir maattu ecki sigla rakleitt þa dreifduz þeir ok foru inn i fiordu þar sem þeir [710] vissu at konungsmenn voru fyrir. þeir komu fyst at Dromunesi. þar biuggu þeir Arni ledrungr ok Eindridi ok hiuggu þar allt buit. siþan sneru þeir inn vm nesit ok sudr eftir sundum ok komu til Arna blaks ok toku þar allt þat er þeir komu hondum aa. ok sua fyrir Ǫgmundi rostung ok Andresi a Siomælingum. þadan foru þeir sudr i Raumsdal ok hiuggu hueruetna bu konungsmanna enn huergi naadu þeir monnum þuiat allir voru sudr farnir vndan.

(Capitulum.)

176. Nv skal her standa vm athæfi Varbelgia enn segia fra Hakoni konungi. þa er þeir hittuz vm haustid Hakon konungr ok Sigurdr erchibyskup þa voru þar komnir sendimenn hertuga Biorn aboti Jatgeirr skaalld ok Soni sikr. gerdiz þat þa raad fyrir at grid skylldi setia milli konungs ok hertuga þann vetr. setti erchibyskup þa grid ok lagdi þeim vid bann er eigi helldi. ok ritadi konungr þa bref til hertuga med abota ok bad hann hallda grid þessi edr gera konungi ord ef hann villdi odruvis gera. enn konungr gaf heimleyfi lendum monnum ok bad konungr þa fara varliga þar til er hann vissi at halldin væri gridin. þeir foru nordr it ytra ok væntu ser einkis vfridar. vrdu þeir eigi fyrr varir vid Birkibeinar enn Varbelgir voru fyrir sunnan þa ok var þa eigi kostr aftr at snua. Augmundr krækidanz skylldi hafa syslu i Orkadal ok sneri hann inn i Surnadal ok saukti þar nidr skutu sinni. Arni blackr skylldi haft hafa syslu i Raumsdal ok sneri hann sudr til konungs. enn þeir konungsmenn Sigurdr byskupssun ok hans menn mættu Varbelgium a Lynguersfloa. ok komz hann vndan ok for sudr til konungs. enn þeir konungsmenn er foru a byrdinginum med kaupeyri sinn voru drepnir þar sem staddir voru. Petr Paalssun var þa kominn til Borgundar er hann spurdi at Varbelgir voru fyrir sunnan a þrimr skutum enn sumir foru nordr at honum. Petr hafdi þa lofat heimferd flestum sueitungum sinum. hann hafdi mikla tuitugsessu ok skutu med. sneri hann þa sudr sem skiotaz ok er hann kom nordan at Hereyium var honum

[1]) Sudreyium *Cd.*

sagt at þar i hofninni laagu Varbelgir med .iij. skutum. ok er þeir Petr komu fyrir hofnina let hann blaasa i ludr. ok þegar sem Varbelgir heyrdu þat taka þeir af ser tiolldin ok reru i brott. Var þetta misiafnt virt fyrir Petri. sumir sogdu at þui let hann blaasa at hann villdi gera niosn Varbelgium ok villdi engan ofrid hefia vid hertugann ok þat sogdu sumir at þui helldi hann heilum hybylum sinum i Gizska. Petr ok Asolfr ok Arni blackr ok Sigurdr byskupssun foru tomliga siþan er þeir komu sudr vm Stadi.

Konungr fretti at Skuli var konungr.

177. Hakon konungr sat i Biorgyn miok famennr. hann hafdi ecki raadit vm ferd sina huart hann skylldi austr edr eigi þuiat hann vænti huersdagliga ordsendinga nordan vm þa luti er hann hafdi ritad til hertugans. þotti honum miok vndarligt er eingi ord komu ok þui var honum grunr aa at eigi mundi allt tryggt. kalladi hann þa til sin raadgiafa sina ok aatti tal vid þa. redu[1] þeir þat at hann skylldi hafa varhygd aa ser. Siþan gerdi hann skutu nordr aa Sognsio enn adra let hann fliota fyrir bænum vid Folldhellu er Vætan het allra skipa skiotaz. voru þar aa kertisueinar ok adrir konungsmenn. reru þeir huern dag til bæiarins ok vt vm kuelldum. Eina nott er þeir voru aa þessum verdi vrdu þeir varir vid at aattæringr einn reyri nordan med landi akafliga. þeir stefndu þegar fyrir þa ok hugdu at væri niosnarskuta. enn þar var a Grimr keikan ok kuezt hafa mikil tiþendi at segia konungi. þeir reyru at konungsbryggium ok geingu þar vpp. þa mundi vera eftir þridiungr nætr. þeir kolludu þa at herberginu ok quoduz vilia finna konung. hann stod þegar vpp ok klæddiz ok geck inn i maalstofuna til þeirra. var þar Grimr fyrir ok heilsadi konungi. konungr bad hann vel kominn ok spurdi hann tiþenda. Tiþendi eru mikil herra at segia Skuli hertugi maagr yduarr hefir laatid gefa ser konungs nafn ok sagt i sundr ollum gridum millum yduar. Konungrinn mællti. nioti hann sem hann feck. Grimr mællti. hann hefir gert lid alla vega fra ser bædi nordr ok sudr ok aa land vpp at laata drepa menn ydra huar sem staddir væri. hann hefir sent at ydr .xiiij. skutur ok þar a lenda menn sina ok hirdmenn. ok giorit vel ok skiott raad fyrir þuiat her koma þeir braatt. segiz þetta med engu moti aftr þuiat ek reid þa vt vm Gaularaas er hertuginn var aa Eyraþingi. enn siþan duoldumz ek i skogum i Gaulardal þar til ek vissa sannliga þessi tiþendi. enn nu hefir ek verit .ix. nætr aa leid nordan. Konungr spurdi at syslumonnum sinum er nordr hofdu

[1]) tedu *Cd.*

farit. Grimr kuaz fundit hafa alla adra enn þori. ok voru þeir allir heilir ef þeir gæta sin hedan i fra. enn þorir var vmfram farinn ok þicki mer miok hættligt vm hans maal.

Hersafnadr.

178. Faatt manna var hia konunginum er hann spurdi þessi tiþendi. hann þagdi nockura stund ok mællti siþan. gud se lofadr er ek veit huat ek skal at hafaz hedan i fra þuiat þetta var fyrir longu ætlat sem nu er fram komit. Enn þegar er dagadi for konungr til tijda. siþan kalladi hann til sin raadgiafa sina var þar Grimr vid staddr ok sagdi þau tiþendi er hann for med. var þat raad gert at skorin var vpp heraur bædi nordr ok sudr fra Biorgyn ok þangat stefnt almenningi. konungr gerdi ok ord lendum monnum sinum Gauti Jonssyni Gunnari frænda sinum Nichulasi Paalssyni Bryniolfi Jonssyni Ysak i Bæ. þann sama dag aatti konungr þing i Kristzkirkiugardi ok segir ollum monnum þau tiþendi er hann hafdi spurt ok bad menn vera stoduga þuiat honum quaz sua hugr vm segia at af þessu mundi nockur godr vtvegr geraz. Vm morgininn eftir aatti konungr vapnaþing ok kannadi lid sitt ok sagdi at su skipan skylldi aa uera at kaupmenn skylldu liggia huerr i sinni skytningsstofu med vopnum enn konungsmenn skylldu liggia i konungsgardi. enn hann kuaz þat raad skylldu fyrir gera med guds miskunn at engi ofridr mætti þeim a vuart koma. Siþan let hann fram setia skip sin þau enu stærri Hugrona Olafssudina Fitiabrandinn Gullbringuna Rygiabrandinn. ok þa er Hugroin var fram sett geingu vndan vndirlutirnir ok var þat þegar vpp sett ok bætt i tomi. enn ollum odrum var flotad ok buin sem bezst. laagu skip konungs fyrir endilongum bryggium inn eftir bænum. Eftir þetta komu huersdagliga lendir menn konungs ok syslumenn med storar sueitir. þeir Vaussir komu einn dag med .vij. skipum vel skipudum. þa er þeir komu nordan Petr ok Asolfr ok Sigurdr byskupssun sogdu þeir at hertuginn hafdi skipad allar syslur fyrir nordan Stad sinum monnum.

Hakon konungr gerdi menn til Varbelgia.

179. Hakon konungr gerdi þessa sueitarhofþingia nordr at þeim Varbelgium Petr or Gizska Asolf bonda Gunnar frænda sinn med .v. skip ok .xx. enn aadr þeir færi or bænum bad konungr þa fara sua langt nordr sem [71] þeim væri vel fært. hann baud þeim at hallda vel kirkiufrid ok quennafrid sua sem allt hans forelldri hafdi gert fyrir honum. Siþan foru þeir nordr ok er þeir komu til Borgundar voru þar

fyrir syslumenn Varbelgia Olafr kaabeinn Snækollr ok Andres skela. þar fellu nockurir menn af Varbelgium aadr þeir komuz i kirkiu. Birkibeinar toku leidangr þann er þeir hofdu saman dregit. enn þeim voru gefin grid til konungs fundar. þa quad Snækollr þetta.

Skal ek alldr eigi
þott ek æ lifa
syslu beidaz
aa Sundmæri.
þuiat fluttu mik
fiandmenn þadan
Biorgyniar til
at bodi hilmis.

þeir Petr spurdu at eingir Varbelgir voru nordan aa leid. enn hertuginn sat fiolmennur i Nidarosi sua at þeim var vfært þangat at fara. foru þeir þa sudr aftr til Biorgyniar med fe ok menn þa er þeir hofdu tekit. Hakon konungr gaf ollum grid þeim er aa hans valld komu. Konungr gerdi Klemet af Holmi sudr a Agdir at þeim Varbelgium sem þar voru. hann drap þar Olaaf þorusun fornann Bǿglung. Baardr i Hestby hafdi syslu i Ryiafylki af hendi Skula. ok þegar sem hann fra þau tiþendi at hertuginn hafdi laatid gefa ser konungsnafn þa for hann þegar til Hakonar konungs ok gafz i hans valld enn konungrinn gaf honum grid ok sæmdir.

Andlaat Nichulas.

180. Hakon konungr atti huersdagliga tal vid sina menn huat til raads skylldi taka. fystu þeir er nordan voru komnir at hann helldi nordr med allann herinn þuiat þeir hofdu laatid fyrir Varbelgium bædi menn ok fee. enn allir þeir er fyrir sunnan voru Stad fystu þess at hann væri kyrr medan hæst væri vetrar. ok var þat raad tekit at konungr sat i Biorgyn med ollu lidi sinu. Nichulas Paalssun var med Hakoni konungi hann var yngstr allra lendra manna ok þotti manna vænstr til vitz ok fremdar. hann lagdiz siukr ok af þeim suikleika feck hann bana. vm daginn fyrir jolaaftan var lik hans naattsett. Enn vm morgininn var Hugroin bætt ok villdi konungrinn at hon væri vt sett fyrir jolin. ok medan sungnar voru tiþir let konungr fram bua skipit. var þa blasit ok er folkit var til komit skipsins þa hafdi konungrinn allt i einni rædu at hann sagdi fyrir skipinu ok setti grid milli manna. var þa skipit fram sett ok tokz þat sem bezst. Eftir þat geck konungr i moti liki Nichulas ok þackadi sialfr saung aa grafar backa. enn medan likit var nidr sett var reipat treid a skipinu. siþan var reist treit ok borinn reidi aa skipit. Eftir þetta aatti konungr hirdstefnu ok fagnadi sialfr hird sinni. hafdi konungr mikit starf þann dag. Augmundr krækidanz kom til Biorgyniar fyrir jolin ok dualdiz med konungi til .ix.

dags. Hakon konungr feck honum þa lid hirdmenn ok gesti .c. manna. siþan for Augmundr inn i Sogn ok sua vpp vm fiall. var þa kyrt ok eingir Varbelgir voru þa i Dolum. Munaann byskupssun hafdi þa syslu aa Heidmork. hann hafdi farit af Heidmork fyrir Varbelgium ok vt a Valldres ok var þar vm jolin. þeir funduz Augmundr ok Munaann ok foru siþan vt til Osloar. þar voru fyrir margir konungsmenn ok sogdu þeir at Augmundr for þui ofan af landi at þeir þyrdi eigi at veria Vpplond fyrir Varbelgium. Augmundr sagdiz vist lidfaarr ef Skuli kæmi nordan. Siþan foru þeir Munaann a Vpplond ok duolduz þar vm rijd nordr i Dolum.

Fra Skula.

181. Arni byskup hafdi sent klerk einn nordr til erchibyskups vm haustid adr ofridrinn hæfiz. hann for med brefum. ok er hann kom nordr let Skuli taka oll bref hans. enn sidan (er) hann bioz sudr aftr bad hertuginn taka hann med sinum brefum ok let lesa fyrir ser ok var þar ecki aa nema skulldaferli til manna i Biorgyn. ok er jnsigla skylldi brefin let hertugi skipta vm. ok hafdi onnur sudr klerkrinn sa er med for. Hakon konungr komz at þessum brefum ok vard viss allz fals þess sem a var til hans ok hans manna.

Fra syn konungs.

182. Hakon konungr let bua til virduligrar jolaveizslu i Biorgyn þuiat hann þurfti myklu meira vid enn vandi hans var til. sat hann vm jolin med miklum kostnadi ok var þessi enn .iij. vetr ok .xx. konungdoms hans. Hann hafdi sent austr i Vik eftir landzskylldum sinum ok leidangri til maalagiptar enn ecki kom sunnan. ok at inum atta degi let konungr briota i sundr gersimar sinar silfrker ok silfrdiska ok gerdi gôd skil hirdinni. þat var .ix. nottum eftir jol er konungr geck vm kuelld vt ok var heidvidri aa. hann saa vndarliga stiornu myklu meiri enn adrar ok ogurligri ok af sem skapt væri. Konungr let kalla til sin meistara Vilhialm ok er hann kom ok saa stiornuna mællti hann. gud gæti vaar. þetta er mikil syn. þessi stiarna heitir cometa ok syniz fyrir frafalli agætra hofþingia ella fyrir storum bardogum. þessi stiarna var sên aa morgum londum vm vetrinn. Nu sem fra leid jolunum toku lendir menn at vroazst ok villdu giarna nordr fara. konungr let ser ecki vm finnaz. heyrdi hann þa mikit amæli af morgum ok hann mundi þat sanna er Varbelgir kolludu hann Hakon suefn. enn konungr gaf at þui engann gaum. ok þegar sem at kyndilmessu dro þa byr Hakon konungr

ferd sina ok stefndi til sin ollu lidinu. hann hafdi .lx. skipa ok oll stor ok vel buin. þessir lendir menn voru med konungi Gautr Jonssun Petr Paalssun Asolfr jarls frændi Gunnar konungs frændi Jsakr i Bæ. aadr konungrinn for or bænum let hann drotningina fara vpp i borgina ok jungherra Magnus. var þar forsiamadr Gudleikr af Aski. ok .lx. hirdmanna ok mart folk annat. Hakon konungr hafdi gert vm vetrinn bref austr i Vik til herra Knutz ok Arnbiarnar ok var þat aa at Arnbiorn skylldi gefa Knuti jarlsnafn. siþan skylldu þeir veria Vikina ok Vpplond fyrir Varbelgium ef Skula bæri þar at edr hans menn.

Capitulum.

183. þa er Hakon konungr for or Biorgyn var honum sagt at Skuli hafdi sent menn i syslur a Sunnmæri ok i Raumsdal. Ok er konungrinn kom til Keilistraums let hann kalla menn til tals vid sik ok nefndi nockur skip til at fara nordr fyrir. voru þessir styrimenn Gunnar konungs frændi Asolfr Sigurdr byskupsson Arni blackr. þadan foru þeir sem skyndiligaz. ok er þeir komu nordr fyrir Raumsdals minni spurdu þeir at Finnr snotr var inn i Veeyiu med sueit sina. hann hafdi þar syslu af Skula hendi. sneru þeir þegar inn ok quomu aa vuart ok drapu Finn ok nockura menn med honum. Hakon konungr hafdi fregur[1] eingar nordan fra hertuga vm vetrinn. þuiat sua (var) gætt alla vega at eingi komz nordan þott villdi. enn þa konungrinn sotti nordr for sa kurr at Skuli byggizst a land vpp ok villdi eigi bida konungs. Ok er konungrinn for nordr vm Knarrarskeid þa var huast vedr ok sniofok ok lagdi hann at vid Saundvlfsstadi. var þa konunginum sagt til sannz at Skuli mundi hafa snuit aa land vpp. var þat þa raads tekit at ger voru fyrir .xij. skip ok voru þeir þar fyrir Asolfr ok Gunnar ok sigldu þeir rakleidt nordr til bæiarins vm nattina. Bergþor het [712] madr ok var kalladr tanni. hann var madr Skula hertuga. hann sigldi fyrir þeim aa lettiskipi ok bar niosn til beiarins. ok er þeir sigldu at bænum lagdi Gunnar konungs frændi i Jlsvik ok geingu þar vpp enn Asolfr ok sumt lidit reyri et beinsta vpp i aana ok geck þar vpp. enn med þui at niosn hafdi komit fyrir þa komuz menn i kirkiur. þeir draapu þar nockura menn af Varbelgium enn sumir vrdu saarir.

Capitulum.

184. Skuli hertugi hafdi farit or bænum i niu vikna fostu ok var hann vm nottina a Medalhusum ok for þadan vt til Orkadals. Hann hafdi

[1]) r. fregnir

sett eftir i bænum at gæta skipa sinna ok allra þrændalaga Clemet fôdur ok Guthorm aa Sudrheimum ok hofdu þeir .cc. manna. Skuli for sudr vm fiall ok hafdi .md. manna ok et fridazsta lid ok vel buit at vapnum ok hestum. Aalfr af Leifastodum hafdi austr fyrir farit sem fyrr segir. þa voru þeir i Gudbrandzdolum Munaann ok Augmundr krækidanz. ok er þeir spurdu at hertuginn var nordan kominn þa sneru þeir vt a Heidmork. ok er þeir kuomu til Ringsakrs þa var þar fyrir Aalfr madr Skula ok vard honum sua þreyngt at hann leypti inn i kirkiu ok allir hans menn. enn þeir Munaann ok Augmundr settuz vm kirkiuna ok saatu þar leingi vm daginn. enn med þui at hertugans var eftir vaan þa sneru þeir vndan vt til Osloar til þeirra konungsmanna sem þar voru. gerdu þeir þa niosn Knuti jarli ok Arnbirni Jonssyni ok odrum lendum monnum ok drogu þeir þa saman mikinn her moti Skula. Hakon konungr sigldi inn eftir þrondheimi ok lagdi at Holmi. þa var honum sagt at Varbelgir voru þar fyrir fiolmennir Clemet ok Guthormr. þeir hofdu þangat flyit þegar þeir hofdu spurt at konungs var þangat vaan ok saatu i kirkiu. Hakon konungr villdi þui eigi vpp ganga at Varbelgir beidduz grida ok gerdu menn til konungs enn eingi komu andsuor i moti fra konungi.[1] konungr aatti tal vid sina menn ok reyru siþan inn til beiar. Sigurdr erchibyskup geck i moti konungi ok korsbrædr ok fognudu honum vel. enn finna þottiz hann at sumir tauludu annat enn i hug var. þeir tauludu optliga konungr ok byskup vm þau stormæli sem þurfti vm allt landit. þeir voru nockurir vinir hertugans er þat toludu at þeir skylldu sættaz konungr ok hertugi med þui at halft riki hefdi huarr ok baadir konungsnafn. konungr sagdi at honum gætiz ecki at þeirri sætt sua buit. Hertuginn hafdi sent vpp til Helgisetrs i kirkiu fru Ragnhilldi ok fru Rangridi ok margann annan sinn varnat. Erchibyskup bad þeim grida af konungi. enn hann suarar sua at þo mundi hann gefa grid þott adrir menn væri komnir i kirkiu en þær. ok sagdi at þui helldr skylldu þær hafa grid at allir þeir skylldu grid hafa er i kirkiu saatu i Holmi. ok geingu þeir til grida. sumir foru til konungs sumir til bua sinna. Hertuginn hafdi sua farit or þrondheimi at bu þeirra manna er honum fylgdu stodu kyrr ok þui komu menn or ollum fylkium or þrondheimi þeir er gættu bua Varbelgia ok baadu miskunnar at konungr leti eigi vpp taka bu þeirra. Konungr lysti þui fyrir ollum monnum at bu Varbelgia skylldu kyrr standa til sumarmaala ok freista ef þeir villdi ganga til sætta vid konung ok leggia aa hans miskunn.

[1]) konungs *Cd.*

Af raadum Skula.

185. Sigurdr erchibyskup vard reidr miok Birni abota i Holmi vm haustid þa er hertuginn hafdi laatid gefa ser konungsnafn bædi fyrir þær sækir er hann hafdi sialfr gert ok sua fyrir þat er hann var i raadi med hertuga vm hans tiltekiur. ok fyrir þetta allt saman bannsetti erchibyskup abota. honum likadi þetta storilla ok fyrir þui apelladi hann erchibyskup til pafa. þeir baaru saman raad sin hertugi ok aboti. tok aboti fe af hertuga ok setti stadinn Holm at vedi tok aboti vid erendum hertuga ok brefum til annarra landa Danmerkr ok þyduersku ok þeirra landa er þar eru nær ok sua vt til Roms. For aboti or Nidarosi fyrir jol ok er þeir komu vm fiall þa for hann sua tomliga sem hann hefdi enga luti med at fara ok er hann kom i Hamarkaupang var þar fyrir Munann byskupsson. let aboti vid hann allblitt ok gerdi engann grun aa ser. Munaann hafdi spurt aadr vm ferd hans ok fyrir þui tok hann abota ok allt þat er hann for med ok feck til .iiij. menn sina ok adra .iiij. hirdmenn at fara med hann ofan i Sogn ok sua til Biorgyniar ok var hann vppi i borg med drottningu þar til er Hakon konungr kom nordan. Skuli hertugi hafdi gert austr aa Jamtaland med brefum Jaatgeir skaalld ok þadan i Helsingialand ok sua til Suiþiodar. ok þegar konungr spyrr þetta gerir hann Gunnar frænda sinn eftir honum ok for hann sem akafaz ok hafdi mikla naud i þessi ferd. Gunnar hafdi eigi meira lid enn .xv. menn. hann drap þann mann i Jamtalandi er þorir risbitr het. hann hafdi haft þar syslu af Skula hertuga. Siþan for hann austr eftir Jatgeiri ok fann hann i Helsingialandi ok tok þar aull þau bref er hann hafdi af hendi hertuga ok gersimar er Skuli hafdi sent vinum sinum. Jatgeirr komz vndan nauduliga. feck Gunnar i þessi ferd allmikinn heidr kom hann fyrr til Nidaross enn konungrinn væri brottu.

Frettir fra Knuti.

186. þa er Hakon konungr var i Nidarosi komu sueinar nockurir austan vm fiall ok sogdu at Knutr jarl ok lendir menn konungs hofdu saman safnaz i Oslu ok hofdu halfann þridia tug hundrata manna ok letu allvænliga at þeir mundi vinna sigur a hertuga þott þeir hefdi minna lid enn þa hofdu þeir. ok þeir sogdu at hertugi var med sinu lidi a Heidmork er þeir foru þar vm. sogdu ok allt et efniligzsta vm tiltekiur Birkibeina.

Prestr kom til Skula.

187. þa er Skuli hertugi var aa Heidmork kom til hans Veseti litli austan af Morkum. Hertuginn for or Hamri ok vt til Eidsvallar þat var i annarri viku langafaustu. hann gerdi fram fyrir sik Aalf af Leifstodum aa niosn. hann mætti vm nattina niosnarmonnum Knutz jarls ok foru þeirra skipti sua at Knutz menn fengu tekit suein einn af Alfs monnum ok færdu hann jarli. enn þar var sa madr fyrir er sakir aatti vid hann ok gerdi hann haalshaugginn. þa er hertuginn for af Eidsvelli kom i moti honum prestr einn danskr ok fair menn med honum. prestr sagdiz vera sendr af Knuti jarli til hertuga at þeir fyndiz þar sem Leiruvellir heita ok helldi orrostu ok byggiz huorirtueggio vid sem bezst ok trædi ser gadd. enn huorigir stæliz aa adra þar til er þessi fundr væri reyndr. Hertugi bad hann sua segia jarli ok odrum Birkibeinum at þenna kost vill hann ok quaz enga vrð gera skylldu [713] adr þessi fundr lyktadiz. Annan dag kom þessi prestr til hertuga ok sagdi þa sua at jarl villdi at þeir skipadi til vm fylkingar sinar hueriar sueitir moti skylldu gangaz bad hertugann lata sitt merki i mot jarls merki. enn hann sagdi at gestir hans mundi hafa suart merki ok skylldi þar gestamerki hertuga ok sagdi þa sua at jarl villdi at þeir skipadi til sua at kertisueinar ok þær sueitir er þar voru med mundi hafa gyllt merki ok væri þar i moti kertisueinar hertugans. Prestr bad hertugann senda menn med ser a fund jarls ok heyra þessi ord af hans munni. hann sendi þann mann er Kaari einhendi het. Hertuginn hafdi verit vm nottina a Raumariki a þeim bæ er aa Laaku heitir. enn er þeir prestr ok Kaari komu skamt i brott fra hertuga vid einn litinn skog þa sa þeir merki Birkibeina fara i moti ser. prestr sagdi at jarl var þa huatlaatari enn hann hafdi honum sagt. bad hann þa Kaara aftr snua ok segia hertuga huat titt var. ok sua gerdi hann. Enn lid hertugans for þa fram af skoginum aa aana. fara þa huarir i mot odrum eftir aarisinum. nes eitt haatt geck i milli þeirra er Leirnes heitir. þeir ridu fystir af hertugans monnum Baardr vargr lendr madr hans ok Baardr af Gudreksstodum son þorsteins kugads. ok er þeir komu miok fyrir nesit komu Birkibeinar i mot þeim Arnbiorn posi ok sueit manna med honum. villdu þa Varbelgir vndan snua ok aftr i mot sinum felogum. ok er Baardr sneri hestinum fell hestrinn vndir honum ok feck Arnbiorn posi tekit Baard. en Baardr af Gudreksstodum komz vndan ok feck mikit spiotlag milli herdanna ok hlifdi honum god brynia er hann vard eigi saar. Hertuginn sneri af aanni ok vpp aa nesit ok bioz þar

vm. enn Arnbiorn sneri annan veg af aanni gegnt nesinu. þeir skutuz aa vm kuelldit ok feck af þui banasaar Jonn paris af hertugans monnum. Baardr vargr for til Eireks stilks maags sins. hann kærdi þat fyrir honum at hann hefdi þar engi klædi sin ok bad Eirek faa til menn at fylgia ser vt aa isinn ok kuaz vilia kasta runakefli til felaga sinna. Eirekr gerdi sua. ok er þeir komu aa isinn for Baardr þeirra hardazst. sueitungar hans voru audrum megin aarinnar ok kendu hann ok geingu i mot honum. hof Baardr þaa aa raas fra Birkibeinum ok til sueitunga sinna. Skuli hertugi var .iij. nætr aa Leirnesi ok maatti þa eigi leingr þar vera ne fæda herinn ok for snemma friadags morgininn i aannarri viku langafostu. þat var enn .vij. idus dag Martij. ok sneri þa aftr til Laaku. Ok er Birkibeinar vrdu varir vid þetta foru þeir þegar eftir honum. þa er Varbelgir komu aa Laaku tradu þeir ser gadd aa breckunni hia husunum. var þar fyrir nidri dalr enn hæd nockur audrum megin. saa þeir þaa at Birkibeinar foru eftir þeim ok þottuz skilia at þar mundi verda fundr þeirra. toku þeir þa at fylkia lidinu vppi aa breckunni hertuginn ok hans menn.

Bardagi aa Laaku.

188. Birkibeinar foru til þess er þeir komu aa Laaku ok fylktu þar odru megin aa daluerpinu. Knutr jarl ok Arnbiorn fengu til marga sueitarhofþingia at veita Varbelgium bakslettur. var fyrir þeim Lodinn Gunnasun ok Hakon griss ok Jonn profastzsun. hann var fyrir kertisueina lidi ok bar þorir knappr merki þeirra. margir voru þar adrir sueitarhofdingiar. geingu þeir aa bak fylking hertuga. var þa bærinn milli þeirra. Ok er hertuginn saa þetta skipti hann sinum monnum i mot bakfallinu ok voru þessir sueitarhofþingiar þar fyrir Aalfr af þornsbergi Augmundr af Vigdeilld Alfr af Leifastodum Veseti litli Algauti brodir hans ok enn fleiri sueitarhofþingiar. Ok þa er þeir mættuz vard þar hardr bardagi. var Birkibeinum vhægri atgangan þuiat snior var mikill ok illt at fara enn Varbelgir toku hardliga vid. þa er þeir þottuz vita jarl ok Arnbiorn at bakfollin mundu saman komin þa letu þeir bera fram merki sin ok geingu i daalinn ok sua vpp i breckuna vndir fylking hertuga. Skuli bad sina menn vera eigi of veidibraada ok laata þa gaanga vpp aadr enn þeir redi aa mot. enn þat var at engu haft ok gengu Varbelgir skiott i moti Birkibeinum. maattu Birkibeinar ok ecki fram komaz fyrir snionum ok viku skiott aftr þangat sem þeir hofdu i fystu stadit. leez einn madr af þeim.

Fall Birkibeina.

189. Nv er at segia fra bakfollum. Hakon griss geck i fyrra lagi ok er þeir kuomu saman sneri mannfallinu aa Birkibeina. þar fell Hakon griss Jonn profastzsun Guthormr heggr ok margir adrir agætir menn. flydu þa Birkibeinar ok fell þa mart i flottanum. Lodinn Gunnasun liop i kirkiuskot med sueit sina. Varbelgir fengu tekit merkin ok hofdu þau til hertugans. þottuz þeir af þui vita jarl ok Arnbiorn at þeirra menn mundu farit hafa vsigr. gerdu þeir þa raad sitt ok sendu þann mann er Eilifr kyrr het med nockurri sættarvmleitan til hertugans. ok er hann kom aftr ok þeir menn er hertuginn hafdi sent med honum þa stodu þar skilldirnir eftir i faunninni sem þeir jarl hofdu stadit enn menn voru allir i brottu. flydi Knutr jarl ok Arnbiorn vt til Tunsbergs enn sumir til Osloar ok vt i Hofudsey ok saatu þar i klaustri. Kolbiorn brodir Aalfs af þornsbergi fell af Varbelgium ok fair menn adrir. Sua quad Olafr huitaskaalld vm þessi tiþendi.

Hilmir for med herskap storann
hilldar bordz aa Vpplond nordan
merki skaaruz lios aa Laaku
laa ferd vegin skorpum suerdum.

þannig reid til þrondheims sunnan
þingfrækn iofurr vaulum stinga
herskip brendi hilmir grundar
hyggiu gegn enn lif feck þegnum.

Sturla quad sua.

Stod vfridr
af afarmenni
innan landz
ollu folki
þa er ynglingr
austr aa Laaku
suerda seid
vm samit hafdi.

Ok vigalfr
vaxanda lect
vlfa arr
ok ara ferdar.
valdi hann vetr
til vopnþrimu
ok vigskaar
visa riki.

Skuli hertugi gaf grid Lodni Gunnasyni ok þeim monnum sem med honum voru. hertoginn for eftir þat vt til Osloar ok let sik þar til konungs taka. gaf hann þa þeim monnum grid sem i klaustrinu saatu i Hofudsey Paali gaas Giardari Styrssyni ok enn fleirum sueitarhofþingium. geingu margir Birkibeinar til handa hertuganum.

Konungr fretti til sinna manna.

190. Hakon konungr sat i þrondheimi sem fyrr segir. þat var sidr konungsmanna at ganga til Helgisetrs vm daga til fru Ragnhilldar ok þeirra mædgna ok manna hertugans þeirra sem þar voru. ok einn

dag er konungsmenn komu þar saa þeir at allt folk hlo at þeim þat sem þar var sem þeir gerdi gys nockurn enn villdu eingi tiþendi segia þeim. þeir sogdu konungi at vist voru nockur tiþendi þau er þeim hlo hugr vid. [714] Ok þann sama dag kom austan gestr einn til konungs. konungr spurdi tiþenda enn hann þagdi. konungr bad hann segia slik sem voru ok gud hafdi til sett at verda skylldi þuiat ver munum spyria af odrum þo at þu segir eigi. Hann suarar. þat er skiotazst at segia at Knutr jarl ok lendir menn ydrir i Vikinni funduz ok hertuginn a Raumariki aa bæ þeim er aa Laaku heitir ok attu þar bardaga ok hofdu ydrir menn betr enn fyrra dag enn hinn sidarra flydu þeir ok fellu þa margir agætir menn af Birkibeinum. sagdi hann þa konungi allt sem farit hafdi þuiat hann var i bardaganum. Konungi þotti mikil tiþendi. enn iafnan siþan skorti eigi gabb af vinum hertugans til Birkibeina þegar þeir þordu ok sua mikit bragd var at þessu at þeir sem austan komu til vina hertugans sogdu at driugum væri drepin aull hird Hakonar konungs su er i Vikinni var ok eigi vist at jarl helldiz vid i landinu. Ollum konungsmonnum var mikil rygd at þessum tiþendum. Sua quad Olafr.

Tion hafa Birkibeinar
baudhraustir fregit austan
braatt mun bug þann retta
bragningr ef vel hagnar.
virdendr munu verda
vapnglyms fima ymsir
veit ek at vart hefir Knuti
vegnat braugdum fegnir.

Vidrtal Hakonar konungs ok erchibyskups.

191. Hakon konungr gerdi eftir þetta ord ollum sinum monnum at þeir skylldu bua ferd sina sem akafazst. Sigurdr erchibyskup kom einn dag i Nichulaskirkiu til konungs ok med honum Lambi priur af Helgisetri. Erchibyskup mællti til konungs. ver hofum spurt at þer hafit feingit mikinn ok margfalldann skada i laati yduarra manna i Vikinni fyrir Skula hertuga. er þat nu rædiligt at miok gangi ydrir vvinir fram ef sua ferr nockura rijd sem nu horfiz aa ok þætti oss raadligt at leitat væri vm sættir milli yduar ok hertugans bædi fyrir sakir landzins ok allrar alþydu. vilium ver giarna mæda oss til þessarrar ferdar at rida sudr vm fiall ef ydr er þar nockur ofusa aa. kann vera at þui sidr naai godum sættum af hertuga sem honum geingr betr. Konungr suarar. gud þacki ydr herra yduarn goduilia er þer birtid i þessu. ma þat ok finna at þer villdut at vel færi med sliku framlagi yduars starfs. enn þo at ver hafim feingit skada nockurn vm menn vora þa kann vera at þar se meira fra sagt enn satt se. þa væntum ver med guds miskunn

ok ens heilaga Olafs konungs at þat se varr enn mesti styrkr i landinu er siaalfs vars foruneyti er ok þui likar oss varla at sua bunu at gera nockura sætt vid hertugann fyrr enn nockut er reynt meirr vm vðr vidskipti þuiat vid hofum enn ecki fundiz sialfir ne barizst vndir merkium ockrum. enn ef þess er audit at vit finnumz ok hafi gud sua fyriræltat ok enn heilagi Olafr konungr at ek fai lægra lut þa mun þess kostr at sættaz. enn med engu moti likar oss sua buit at sættazst at vreyndum okrum fundi ok siaaz skulum vid aadr maagar ok talaz vid ok vita huart betr vill vegna oss edr monnum vorum. Skilduz þeir at sua mælltu.

Varbelgir toku grid.

192. Eftir þetta komu huersdagliga Varbelgir til konungs bædi Jonn aa Sudrheimum frændi hans ok Þorfinnr aa Gyrfi ok margir adrir ok toku grid af konungi. þa let hann rannsaka eptir skipum þeim er hertuginn hafdi aatt ok tok þau til sin er honum þottu ser bezst fallin enn þau enu storu er vppi stodu voru annathuart brend edr hoggin til vnytz.

Hakoni konungssyni gefit konungsnafn.

193. Þa er Hakon konungr var albuinn let hann blaasa til Eyraþings eftir þui sem adr var stefnt. var þa vt borit skrin hins heilaga Olafs konungs ok kross sa er i var lignum domini. þat var sunnudag halfum manadi fyrir paaschir. var þa gefit Hakoni vnga konungsnafn. gaf honum þat sa madr er Einarr smiorbakr het er siþan var erchibyskup. þar var vid Sigurdr erchibyskup ok allir enir bezstu menn i landinu. Konungr vngi sðr eid at scrini ens heilaga Olafs konungs eftir rettri sidueniu. sðru eftir honum allir lendir menn ok hirdstiorar. sua soru ok aatta bændr or hueriu fylki i Þrændalogum. Eftir þat taladi konungr sialfr ok sagdi sua at bændr hofdu gert meira styrk i mot honum enn hann kuaz vara edr þeir ætti vid sinn konung at gera. gat hann ok þess at eigi væri oruænt at odrumhuorum mislikadi honum edr bændum. Þann sama dag var erchibyskup i bodi konungs enn konungr var annan dag i bodi erchibyskups ok gaf huorr odrum godar giafir.

Capitulum.

194. Tyrsdaginn lagdi konungrinn vt til Holms enn eftir þat gaf honum hægiann byr. kom hann tyrsdaginn eftir paalmsunnu til Hegra-

ness i ottu ok suaf þar til þess er liost var kom þa lid eftir honum nordan. let konungr þa blaasa ollu lidinu af skipum ok aatti husþing. Kurr nockurr hafdi verit i herinum siþan slagit hafdi verit aa Laaku ok mest af leidangrsmonnum. beiddu þa margir orlofs at fara heim ok var nockurr otti aa at fara leingra sudr. Hakon konungr taladi þa fyrir herinum ok mællti sua. ver hofum heyrt nockurn kurr vm rijd at monnum leidiz rekstr þessi er ver hofum haft i vetr. sua eru menn ok nockud ottafullir siþan þeir spurdu þa atburdi sem giorst hafa i Vikinni. mun þat þo flestum monnum kunnigt at opt hafa menn meira rekstr ok vasbud haft fyrir konungi sinum allra hellz er eigi hefir neinn madr skeinu feingit af ollum vorum monnum ok eingan vapnaburd hafi þer seet i moti ydr. mundi slikt þickia fordum daga litil þraut er hefir enn i giorst med oss. ok eigi mundi fornir Birkibeinar skiliazst vid sinn konung i þuilikri raun sem enn hefir verit. ok þui er su bæn min til allra manna at þer hafiz vel vid ok skilit eigi vid oss sua buit þui at þat mun dreingiligt þickia yduarrar handar. enn þat mun ek segia ydr sem ver væntum at sannaz muni aadr enn hedan se lidinn maanadr þa skal summum vera rymra vm hendr innan landz ok innan hirdar enn nu er. Bondi einn gamall af Augdum suarar. ek var i þrimr orrostum med Suerri konungi faudurfodur þinum ok ef hann mællti sua þa mundi monnum eigi þickia mikil raun at fylgia honum. er þat ok mitt maal at sa verdi allra manna armazstr er vid sinn konung skilz þott meiri raun se enn nu er. Siþan stod Hakon konungr vpp ok bad menn bua ferd sina sem skiotazst. þegar er þeir komu til Biorgyniar lagdi konungr til bæiar ok var gior processia i mot honum ok vrdu allir fegnir hans kuomu. þa er Hakon konungr kom til Biorgyniar let hann rannsaka bref þau er Biorn aboti for med. var þar bref til pafa ok keisarans ok margra hofþingia vt i londum af hertuga hendi er hann ætladi at fram skylldi hafa dregit hans maal sem mest. ok sua mikit efni var i þui at varla mundi nockurr madr trua at slikr hofþingi skilldi sua mart vilia segia [715] vsatt ok logit. þau voru þar morg bref at aaboti var verdr liflaatz fyrir enn þo gaf konungr honum grid þegar hann feck aull brefin ok hann vissi aull hans erendi. for aboti austr med konungi. þa er konungr var i Biorgyn geingu til hans lendir menn ok raadgiafar ok sogdu raad at hann sæti þar vm pascha ok aa vorit fram ok gæfi þeim heimleyfi er aadr hofdu verit med honum enn bydi vt leidangri vm oll Gulaþingslaug at monnum ok vistum ok tæki sua mikinn styrk at hann þyrfti ecki at ottaz hertugann ne hans menn.

Hakoni gefit konungsnafn.

195. Hakon konungr suarar. med ollu ecki þicki mer þat raad at gefa þeim monnum heimleyfi sem nu eru med oss þuiat ver vitum varla huart ver faam meira styrk af Gulaþıngslaugum enn nu hofum ver. þickiumz ver þa dyrt kaupa þann styrk ef ver tynum þeir er vorri sæmd vilia fylgia ok sialfa sik fram leggia fyrir oss ef ver komum bradliga til þeirra Vikuerianna. mun ok þui minni vera vorr styrkr þar sem ver komum seinna sialfir til. ok þui munu ver fara austr sem skyndiligazst med þui lidi sem ver faam. ok þo mun ek austr fara at ek hafa eigi meirr enn .iij. skip ok þo mun ek fara þott ek fari einskipa. enn þeir sem eigi vilia fylgia oss þa laati gud oss verda sua langhenda at ver faaim ambanat þeim sua at þeir kenni. Konungr sagdi at hann vill laata endrnyia konungsnafn vnga konungs ok likadi þat ollum vel. Var þa blaasit til þings skiriþorsdag vt i Kristzkirkiugard var þa gefit Hakoni konungsnafn. sor hann þa eid eftir rettri sidueniu ok lendir menn eftir honum. sua soru ok bændr eida or ollum Gulaþingslogum ok Orkneyium ok Hialltlandi. Eftir þat taladi Hakon konungr nockur ord ok lysti þui fyrir monnum at langafriadag skylldu þeir brott leggia skipunum ok lagdi þeim vid landraad er þa dueldiz eftir. Friadaginn let hann leggia skipunum i Floruvðga ok var þar vm naatt. hann for vm morgininn inn til bæiarins ok heyrdi tidir ok for þegar vt aftr ok lagdi þa þegar sudr i Grenningasund ok hafdi þa eigi meirr enn .x. skip ok laa þar paschadaginn. let konungr reisa þar .ij. landtiolld ok let veita tidir sem sæmiligaz. þar var prædicad ok gerdar langar taulur vm skriptir manna ok naudsyniar. Sunnanvedr var a huast ok sogdu flestir menn at eigi mundi vel byria af þui at konungrinn villdi eigi dueliaz i kaupstadnum þuilika hatid. Af þessu vard konungrinn nockut ryggr er menn draapu þann veg ordi aa vm hans tiltekiu. ok er messor voru sungnar kalladi konungr nockura menn til sin ok syndi sik blidann ok bad menn vera i godum hug. sagdi at gud mundi vel greida þeirra ferd aa nockurn haatt.

Fra Skula ok Arnbirni.

196. Nv er at segia fra Skula hertuga. hann sat i Oslu sem fyrr var ritad ok dro at ser mikit lid. hann byriadi ferd sina or Oslu i Vikinni fyrir paalmsunnudag austr til Valldisholma. hann sendi skip nockur it ytra austr til Borgar ok voru þar þessir formenn Vilhialmr or Torgum ok þorir miobeinn. Ok þa er þetta spurdi Arnbiorn Jonssun þa skaut

hann skipum aa vatn ok for austr yfir Folldina. ok er hann kom austr i Borgaraa mætti hann þar Varbelgium þeim er a skipum foru ok ellti þa þar vpp. þar fellu nockurir menn af Varbelgium enn Arnbiorn tok skipin. enn med (þui) at hann hafdi haft erfidi mikit enn var miok aa efra alldri ok þeim audrum atburdum er til fellu þa tok Arnbiorn sott ok laa skamma stund aadr hann andadiz. ok þotti þat enn mesti mannskadi þuiat þat var einmællt at i þann tima þotti engi slikr lendr madr i Noregi sem hann. Skuli hertugi kom til Valldisholma ok sat þar skamma rijd aadr holmrinn var vpp gefinn[1] tok hertuginn þar alla luti þa er honum þarfadiz. for eftir þat vt aftr til Osloar fyrir paschana ok þotti monnum sem þa mundi (ecki) vid honum standa. Petr hertugasun var vppi a Heidmork vm paschir ok hafdi mikla sueit manna.

Ferd Hakonar.

197. Hakon konungr laa i Grenningasundi sem fyrr segir. Paschadaginn komu þar menn a skutu austan. var fyrir þeim Gudleikr eidungr ok sagdi liflaat Arnbiarnar Jonssunar ok þat med at menn mundu miok vera tuidrægir i Vikinni ef konungr kæmi eigi. Annan dag pascha geck konungr aa land vpp i dagan ok einn sueinn med honum var þa aa litid vedr af landzsudri. þotti honum vant at vekia menn ef vedrit hardnadi þuiat margir voru fusir aftr til beiarins ok þo eigi at sidr bad hann menn klædaz ok roa aa fiordinn Hardsæ. ok sua var giort. Geck konungr þa aa skutu vid nockura menn ok reri sudr til Santkaudru ok heyrdi þar messo. ok er lesit var bad hann menn vt ganga ok sia huar skipin færi. þeir komu inn ok sogdu at menn toku at sigla aa skipunum. ok er sungit var sigldu oll skipin. þa var ok godr byrr. skundar konungr þa sem mest ok feck eigi tekit skipin fyrr en i Salbiarnarsundi ok var þo heflat a ollum skipum. þann dag var godr byrr ok hægr ok sigldu i Huitingseyiar vm kuelldit. Sua segir Sturla[2].

Hafdi rausk enn risu laukar hilmis hird hendr aa reipum enn hunskriptur hreggi blaasnar fylkis ferd til frama greiddu.	Ok ofaarr austr med landi sneckiu brandr suifa knaatti gulli glæstr vnd gǫfugmenni var ei audligr alualldz floti.

Vm morgininn eftir lyddi konungr messu ok sigldu þann dag fyrir

[1]) geinginn *Cd.* [2]) steinn *Cd.*

Jadar. ok er þeir komu aa Huini þa brast styri aa konungsskipi ok geck af allt bladit naaliga. voru þa teknar bryggiur ok aarar ok styrt med sudr vm nesit. ok er þeir voru fyrir geingnir nesit logdu þeir vpp bryggiornar ok var styrt med þui er eftir var styrissins ok aarum inn vm Skerdandasund. ok er þeir komu til hafnar var vpp lagt þat er eftir var styrissins ok þotti monnum mikil iartein er med sliku skylldi styrt verda iafnmiklu skipi. Midvikudaginn sigldu þeir til Esiunesseyia ok logdu þar at snemma dags. kom þar saman mestr luti lidsins. þadan sigldu þeir inn i Vikina. ok er þeir komu aa Grenmar fyrir sunnan eyna Aur þa kom i mot þeim landzsynningr med miklum stormi ok siomyrkri. sneru þa oll skipin aftr til hafnar þau sem eigi fengu beitt. enn konungr lagdi inn vndir land ok kom i þa hofn er Slaattunes heitir ok var þat langt af þiodleid. laa hann þar vm nott. þar komu þau tiþendi til hans at Varbelgir voru allir i Oslu ok bunir til Tunsbergs at fara at Birkibeinum. enn Knutr jarl ok lendir menn konungs laagu vid Jarlsey ok margir adrir Birkibeinar ok voru margir albunir til nordr at fara enn sumir voru a Bergi. Hakon konungr sendi menn aa land Eindrida Bessasun ok mann med honum til Tunsbergs at segia Birkibeinum i hliodi at konungr var kominn i Vikina. Menn hofdu druckit fast aa konungsskipinu ok suofu mikit vm [við] morgininn. konungrinn var snemma vppi ok bad menn klædazst enn menn brugdu seint vid. þa mællti konungr. þat ætla ek at skiotara klædizst Varbelgir i dag ok fari vt til Tunsbergs at felogum ydrum enn þer klædiz nu at fara at þeim. Birkibeinar lupu vpp sem skiotaz ok sogdu at þat skylldi alldri verda. reru þeir þa sem skyndiligazst vt or hofninni. ok er þeir komu fram fyrir eyna Aur þa rann aa byrr ok toku þeir til segls. Hakon konungr hugdi þa at oll skip mundi vm sigld. ok er lysa tok saa þeir ath vestan sigldu skip et ytra. lagdi konungr at i Jfuasundum[1] ok bidr þess at allr herrinn kemr eftir. Het hann þar heitum sinum fyrir ser ok lidi sinu at allir Birkibeinar skylldu vatnfasta Olafsvoku aftan enn fyrra enn fasta enn sidarra edr leysaz vndan .xv. peningum vegnum. helldu flestir menn vel þessi heit enu fystu .xij. manadi enn verr siþan. Hakon konungr sigldi þadan inn til Grindholma sunda. kom þar i mot honum Gunnbiorn bondi ok Munaann byskupssun Juarr af Skediuhofi ok sogdu þeir konungi at Knutr jarl laa vid Jarlsey ok allr herr Birkibeina ok baadu hann þar at leggia. Konungr suarar. med þui at gud hefir gefit oss þenna byr þa væntum ver at þetta se sigrbyrr ok ollum oss til sæmdar ok munu ver þessa neyta med guds miskunn. sigli þeir

[1]) r. Masundum

eftir oss sem vilia. er ok vant at sia at hueriu halldi þeir koma er þessa byriar vilia eigi neyta. Sua quad Olafr huitskaalld.

Nordan rendi næst þa er spurdiz
nafnkunnr iofurr skeidar stafni
baarur leku braundum hæri
borda rijd fyrir Noregs sidu.
þrutin laagu vedr aa vatni
vinda script ne gramr bad suipta
snarr yngui kuat sigrbyrr slunginn
sinni ferd at hialldri stinnum.

Hakon konungr sigldi inn eftir sundum ok er hann kom gegnt Jarlsey þa leet hann blaasa. ok þegar er Birkibeinar heyrdu þat þeir er vid eyna voru raaku þeir af ser tiolldin ok sigldu inn eftir konunginum sem skiotaz. konungr gerdi þa menn aa skutu inn til Tunsbergs ok sagdi huerir gæta skylldu bergsins edr huerir honum skylldu fylgia. ok er hann kom inn til Bediusunda þa lagdi hann þar at ok beid jarls ok hans manna. siþan sigldu þeir med allann herinn inn eftir firdinum et beinsta sem Sturla quad.

Skridu haffræk
vnd hofudmanni
inn i botn
Oslu fiardar.
þa er vigstorr
fyrir viglidi
Skula olld
vm skipaz hafdi.

Vedrit minkadi sem aa leid daginn ok er þeir komu inn til Siguallda-steina þa var logn. tok þa at myrkua ok reru þeir siþan inn til Nes-odda. þa sogdu sumir at hertuginn mundi vera ridinn or bænum enn sumir sogdu Varbelgi at visu þar i bænum.

Tilbuningr atlaugunnar.

198. þa er Hakon konungr kom til Nesodda aatti hann tal vid alla styrimenn ok sueitarhofþingia ok sagdi fyrir vm atlǫguna ok sua at Gunnbiorn bondi ok Petr Paalssun ok nockurir adrir syslumenn fyrir norþan Stad skylldu roa fyrir vestan Hofudey ok leggia at fyrir nordan Gyliandi ok ganga austr i moti Frysiubru ok sæta þar Varbelgium ef þar kemr nockurr flockr fram. Knutr jarl ok Vikueriar Simon kyr ok Eirekr stilkr skylldu leggia at vid bruggiur ok ertazst vid Varbelgi. enn Hakon konungr sialfr ok mestr luti lidsins skylldi ganga vpp vt vid Eikabergs stod fyrir sunnan þrælaberg ok koma sua sunnan at bænum. skylldu engi skip roa fyrr fra Hofudey enn lysa tæki ok þeir sæi at Hakon konungr viki ofan af berginu at bænum. skylldi þa huerr roa sem skipat var ok leggia þo fyst at bryggium. Konungr hafdi gert vm daginn niosnarmenn inn til Hofudeyiar at þeir yrdi vissir sannra tiþenda af Varbelgium. enn er konungi þotti þeir seinni enn hann ætladi geck hann aa eftirbaat ok ætladi inn til Hofudeyiar. enn er hann kom

aa midiann fiordinn gerdi sua mikit siomyrkr at varla maatti sia stafna i millum. þui sneri konungr aftr til lids sins. Enn medan konungr reri aa fiordinn hofdu niosnarmenn vm farit ok ecki fundit hann. vissu menn þa varla huar konungr mundi vera. gerdiz þa kurr mikill i lidinu. þui næst brazt su ætlan sem aadr var sett vm atloguna þuiat þeir reru eigi nordr er vpp skylldu ganga vid Gylianda. Hakon konungr sneri þa aftr til skipa sinna. Hakon konungr vngi var þa þar ok let konungr hann fara a skutu þa er skiotuz var er Kufinhetta het ok med honum marga goda menn Vilhialm kapalin sinn Jngimund Kolbeinssun Andres keft Andres[1] musa. hann let ok .ij. skutur adrar eftir vera med vnga konungi ok bad þa roa fyrir vestan Hofudey ok liggia þar sem leyniligaz ok hafa niosn i hofdanum vppi aa eyinni at sia þau tiþendi er geraz i bænum. ok ef gud hefir sua fyrir ætlat segir Hakon konungr at oss bresti at bordi ok verdi þer varir þess til sannz at ver faaim nockurn vsigr þa dueliz ecki her. roit vt or firdinum ok stundit ecki aa Vikueria lettid eigi fyrr enn þer komit til Biorgyniar huat raadi sem gud leggr þa fyrir ydr. Hakon konungr taladi morgum fogrum ordum fyrir vnga konungi aadr þeir skildu. Eftir þat geck Hakon konungr aa lettiskip ok þat lid er honum fylgdi ok reri fyrir sunnan eyiarnar ok lagdi at vid Eikabergsstod sem aadr var ætlat. med honum sneri Knutr jarl. geck konungr vpp med þui lidi er honum fylgdi. ok aadr þeir kæmi i syn vid bæinn taladi konungr fyrir lidinu ok hafdi slikann haatt aa sem Suerrir konungr var vanr at hafa aadr hann berdizt. hann hof sua taulu sina.

Hakon konungr taladi fyrir herinum.

199. Flestir munu heyrt hafa getid ok morgum mun kunnigt vera vm skipti ockur Skula hertuga. hafa þau verit morg ok ymislig sum algod summ til medallags. mun her þo vera sem vidazst er at sialldan velldr einn ef .ij. deila. nu ofan aa alla þa luti sem fram hafa farit ockar i millum þa let hann gefa ser konungsnafn at vsogdum gridum sundr i milli vaar. sem alldri eru dæmi til at gert hafi verit fyrr i Noregi. siþan sendi hann menn a alla vega fra ser bædi nordr ok sudr ok aa land vpp ok let drepa eidsuara ok suerdtakara beggia ockarra huar sem staddir voru ok niddiz a þeim er iafngiarna villdu honum truliga þiona sem oss ok saklausir voru ok ser vissu enkis vaan nema gods eina sua at eigi helldu þeim kirkiur helldr enn fios. ok enn ofan aa þetta illt gerdi hann sudr at oss .xiiij. skutur at laata drepa oss edr

[1]) r. Petr

inni brenna ok sonu vôra ef gud hefdi þat eigi bannat honum. nu hefir hann feingit sua [717] mikinn framgang siþan at varla finnaz dæmi til at nockurr madr hafi þuilikann feingit med iafnmiklum rangindum allra hellz eftir fund þann er var aa Laaku milli hans ok varra manna. fengu ver þar mannskada þuiat þar fellu margir godir dreingir þeir sem frændr ok vinir munu seint bætr bida. nu bidium ver þess alla menn þa sem her eru komnir at þer halldit einyrd yduarri ok manndomi vid oss ok minniz nu aa frænda laat ok fiaar ok allann þann skada er Varbelgir hafa gert oss. ok sua segir mer hugr vm ok þess væntum ver af gudi at nu megi nockut at skapazst i vaarum skiptum. synit nu huortueggiu i ydrum atferdum huers þer eigit at hefna ok huersu rangliga aa oss er geingit edr huersu einardliga at ver ættim at veria frelsi vart ok fe. minniz ok þess þo at Skuli hertogi hafi goda dreingi med ser þa hofum ver ok et bezsta mannval er til er i landinu ok er þui meiri vanvirding at vorir vvinir fai nockurn bug aa oss edr ver faaim nockura hnecking af þeim þar er ver eigum at vera yfirmenn þeirra i ollum stodum. Her eftir huatti hann lidit ok sagdi þeim dæmisogu þa er Suerrir konungr var vanr at hafa. Karl spurdi son sinn. huersu muntu duga ef þu kemr i orrosto ok veitz þu vist at þar skalltu deyia. Karlson suarar. huat mun þa tia annat enn beriaz sem frækligaz ok falla med sæmd. Nu væri sua segir karl at þu vissir vist at þu skylldir brott komaz. Hann suarar. mundi þa eigi hofudnaudsyn at duga sem dreingiligaz. Nu megum ver sia segir konungr at þessir .ij. eru fyrir hendi ok engi er til enn þridi. Siþan sagdi hann þeim huersu þeir skylldu fara med vopnum sinum þa er þeir kæmi til orrosto ok sua at þeir gætti sem bezst at þeir kendiz sialfir ok berdiz eigi ok hafit þetta aakall sem Birkibeinar eru vanir ok ens heilaga Olafs konungs menn. fram Cristzmenn ok Crossmenn.

Capitulum.

200. Enn þa er Hakon konungr kom fram a breckuna i syn vid bæinn þa tok at lysa. fengu þeir skilit at allt var tuist ok hliott i bænum. þa mællti konungr. þat ottumz ek nu at Varbelgium mune hafa komit niosn vm ferdir vaarar ok se þeir nu i brottu. þui næst rendu skip vndan Hofudey þau er at bryggium skylldi leggia ok iafnskiott var ringt herkluckunni. þottiz konungr þa vita at Varbelgir mundu i bænum. þui næst sa þeir hlaup mikil i bænum ok hark. Varbelgir suafu i ymsum stodum enn er þeir heyrdu herklockuna lupu þeir vpp ok stefndu i ymsa stadi ok flestir i konungsgard þar sem hertuginn suaf. Ok er

honum var sagt at vfridr var kominn klæddiz hann skiott ok vapnadiz ok stefndi vpp eftir stræti til Halluardz kirkiugardz. kom þar til hans mart manna. var þa vm talat huat vfridi vera mundi. sogdu flestir ath vera mundi Knutr jarl ok lendir menn ok var þat raads tekit at þeir stefndu vpp a Maurtustocka. kom þar þa allt lid þeirra. villdi hertuginn þar fylkia ok taka i mot Birkibeinum. Aarni rufa bar merki hertugans ok sagdi at þat var skamm at laata Knut jarl taka klædi þeirra ok hesta i bænum. skipti þa hertuginn lidinu ok skipadi Olaf af Vigdeild ok nockura sueitarhofþingia med honum aa et vestra strætid enn hertuginn ok hans menn sneru ofan i moti Halluardz kirkiugardi. hann sendi Halluard stod frænda Orms byskups ok marga menn med honum at taka af Geitabruna at engir mætti þar yfir komaz.

Fra Birkibeinum ok konungi.

201. Hakon konungr var aa breckunni fyrir ofan bęinn ok Birkibeinar saa at lidit var a Mortustockum. foru þeir þa mikinn. þorsteinn heimnes bar merki konungs spakr madr ok vel sidadr. hann hafdi leingi þionat Hakoni konungi ok iafnan vel reynz. Konungr bad hann eigi fara sua hart þuiat þeim vinz þat eigi er minz eru færir i herinum. þa var sua fram komit aari at pascha aptann var sumardagr enn fyrsti enn þetta var laugardaginn i paschaviku. var þa allr þeli or iordu enn sua var blautt ok vátlent þar sem Birkibeinar geingu at leirinn tok til knees edr meirr. vard þeim þui þunggeingt at annarr fotr sock fyrr enn odrum var vpp stigit. ok er þeir komu at breckunni lupu menn i mot þeim ok sogdu at af var bruin. þorsteinn let þat raad at snua vpp eftir vollum ok sua til bruar er liggr af Ryginabergi. konungr quad ecki þat raad. Viku þeir þa aftr til bruar ok voru Varbelgir þa at at taka af bruna ok þau log er næst voru bænum ok rucku þegar i brott er Birkibeinar komu at ok maattu vel .x. menn hafa varit sua at engi kæmiz yfir. laagu þa yfir .ij. aasar ok vard þar yfir at ganga ef komaz skylldi. konungr nefndi til .xi. menn at ganga fyrir merkinu. siþan geck þorsteinn med merkit ok maatti eigi odruvis ganga enn stydia sik med spiotzoddi vid annan aasinn er madr geck eftir odrum. ok þa er þeir komu yfir stodu þeir i milli Eyrastrætis ok Nichulas kirkiu. ok þa er konungr kom yfir var eigi meira lid yfir komit enn fyllti i mot strætinu. þorsteinn bad þa ganga sem skiotaz sua at þeir kæmi eigi fyrr i mot Varbelgium er af skipunum geingu. Konungi þotti eigi þat raad at þeir geingi sua faamennir ok kuaz vilia bida lids sins. kom þa vonum bradara lidit eftir þeim. enn er konungr saa þat geingu þeir

vpp eftir stræti. ok er þeir komu gegnt gardi Guthorms Erlendzsunar þa kom Guthormr þar i mot þeim okulskodr ok hafdi þar kapu yfir ser ok mællti. gud gæti yduar herra. miok fari þer nu haaskasamliga ok sua famennir þuiat Varbelgir eru her[1] uppi yfir ydr med fylktu lidi ok hafa einhugsat i mot at taka. villdi gud at ek væri nu iafnvel færr sem þa er ek fylgdi ydr i Vermalandi. Konungr suarar. haf þock fyrir þeim goduilia ok gack inn aftr. braatt mun koma lid til vaar aa alla vega. Ok er þeir hofdu skamt geingit kom Sigurdr sun Hakonar konungs i mot þeim ok hafdi farit nordan eftir þeim dagfari ok naattfari. var konungi mikil þauck aa hans komu. fylgdi hann þa konungi med sueit sina. siþan geingu þeir fram eftir stræti.

Orosta med konungi ok Varbelgium.

202. Vppi vid gard Asbiarnar koprs var fyrir Aarni rufa med merki hertugans ok allr þori ens bezsta lids Varbelgia ok hofdu þar fylkt. ok aadr enn saman kæmi fylkingar bad konungr [713] ludrsueininn blasa. hann bles tysuar ok helldr laagt. (Konungr mællti). betr blestu bickiuhuelprinn a Biorgyniar bryggium er þu tokt silfr af monnum. Siþan bles hann miklu betr. þa het hann aa menn sina at fram skylldu ganga vndir merkit. geck hann þa sialfr allra manna fremst sem Sturla quad.

Geck allualldr
vnd yngis hialm
meginmilldr
merkium fyrri
enn gullstett
gnæfa knaattu
visa ve
af vala folki.

Enn þar fram
fylgia knaatti
ræsis hird
romu stærri
helldar fuss
aa hlidar badar
i gagnfaur
greyptra vapna.

Varbelgir sumir voru vpp i kirkiugardinum. skorti þar eigi griothrid ok letu þat fast gaanga. Sua segir Olafr huitskaalld.

Hallgeislat flo huatt i Oslu
hilldar tungl med skata milldum
ræstir þrungu iofrar æzstum
iafnfalldit lid saman halldit.

braundum skyfduzst blodgar randir
bleikir fellu menn aa velli
hlifar lauss vaa gramr med gæfu
gylldar sungu hiallta tungur.

Eftir þetta var fram borit merki Hakonar konungs. brast þa þegar flotti i lidi Varbelgia þui er fyrir vtan stod kirkiugardinn. enn (er) þeir Varbelgir er voru i kirkiugardinum sa þetta ok sua þeir er vppi voru aa

[1]) er *Cd.*

at þeirra menn flydu þa giordu þeir ena snorpuzstu rijd af grioti ok sua flo sem þyckuaz maatti. Aarni rufa var þar inni fyrir ok Vilhialmr or Torgum lendr madr ok mestr þori lids Varbelgia enn voru vpp fyrir austan kirkiugardinn.

Bardagi.

203. þa er Aarni rufa merkismadr hertugans sneri inn i kirkiugardinn þa sottu þar at margir Birkibeinar. lupu sumir inn i kirkiugardinn Juarr dyri þorleifr bôsi. enn þui at ærit var griot inni laust þa baaru Varbelgir sua griotid ok skotin aa Birkibeina at þeir rucku vt aftr. var þa allhord orrosta. sottu Birkibeinar allfast at enn Varbelgir vorduz vel ok dreingiliga bædi med grioti ok skotum. sem Sturla quad.

Ok inndrott
ellda kyndi
bauduar tyrs
vid bauga renni.

sua at eggfaains
eisur stucku
vm ilflet
aurnis spialla.

Ok þa er Alfr af Leifastodum sa at þeir mundi verda inni byrgdir þa leitadi hann vt vm gardzhlidit ok bardiz afburdar vel. hann komz allt ofan til aarinnar ok margir lupu eftir honum. Alfr fell loks i aanni. ok er þat flestra manna sogn at su hafi ein verit dreingiliguzst vorn er hann vardiz aadr hann fell. Hakon konungr sneri þa vt eftir Varbelgium þeim er flydu fyrir austan kirkiugardinn ok i þui bili fell sa madr af Varbelgium er Eysteinn sundrammr het ok enn fleiri Varbelgir. einn madr fell af Birkibeinum enn nockurir vrdu saarir. A stræti þui er hertuginn hafdi skipat Olafi af Vigdeilld þa quomu þar Birkibeinar i mot honum þeir er vpp geingu af skipum. var þar allsnorp orrosta. Voru margir Varbelgir i kastala byskups ok baaru stort griot ofan aa Birkibeina. var þat miok mannhætt at sækia at þeim Varbelgium er aa strætinu voru enn gæta sin þo fyrir þeim er i kastalanum voru. ok þui vard þar allhaurd orrosta ok lauk med þui at Varbelgir sneru vndan ok inn i kirkiugardinn enn Olafr af Vigdeilld med sueit sinni sneru vpp fyrir nordan kirkiugardinn. enn Arnfinnr þiofssun stallari hertuga veik nordan til Nunnusetrs ok liop þar i kirkiu. Hakon konungr sneri vpp fyrir austan kirkiugardinn med sitt merki. voru þar fyrir margir Varbelgir. þar var sa madr fyrir er Grimr het a Sandi ok fioldi mannz. voru sumir a kirkiugardinum enn sumir aa husi nockuru ok hofdu þar borit at ser griot ok skot ok baaru huartueggia aa Birkibeina sem aakafaz. ok var þar saa madr af Birkibeinum skotinn i kneit med kesiu er Biarni hestr het ok af þui saari letz hann. hann var brodursun Karls suanga ok

Sigurdar skiaalga enn bezsta mannzefni. þar vrdu margir Birkibeinar saarir ok flestir fengu nockut. sem Sturla segir.

Flugu hræleiptr
ath cararleiki
geigurliga
gautz himni af.
enn randaalfr
rifandi for
boduar sky
blods elldunni.

Af sokn konungs.

204. þa er Hakon konungr kom iafnfram korsbrædragordum i ofanverdar geilarnar þa var þar hertuginn fyrir aa hesti ok miok mart manna med honum. ok er þeir mætaz vard nockurr stadr aa sua at huorigir redu aa adra. stodu Birkibeinar i veisu nockurri ok þo nedar meirr. enn Varbelgir voru aa bruinni ok strætinu ok var þar nockuru þurrara. kirkiugardzhlidit var at baki Birkibeinum ok var þat fullt af Varbelgium. vndir merki Hakonar konungs voru nær .xx. menn. var hann þa miok haaskasamliga kominn er hertuginn var fyrir ofan med marga menn enn fullt gardzhlidit at baki honum af Varbelgium. Gerdi gud þa mikla miskunn vid konunginn er huarigir redu aa hann. þuiat ef adrir huorir hefdi aa raadit þa væri hann skiott sigradr at likendum ok þeir menn sem med honum voru. Hakon konungr visadi sinum monnum i mot kirkiugardzlidinu enn hann sialfr ok merkit sneri ypp i moti hertuga. var þa mikill vapnaburdr vid kirkiugardzlidit af grioti ok skotum enn Birkibeinar baaru inn i kirkiugardinn enn Varbelgir vt i moti. Sua quad Olafr huitaskalld.

Snaurp bitu iarn sem ijsmaul yrpi
odastraumr med heitu blodi
herstefnir raud hamri ofna
hilldar serki framarr merkium.
grimmum stod aa Gaundlar himni
grar regnbogi Hnikars þegna
hardar leystu fylking fyrda
faarelldingar meginsaara.

Varbelgir raaku þa aftr kirkiuhurdina er þeir þoldu eigi vopnaburdinn.

Fra Skula.

205. Skuli hertugi var aa hesti ok er hann saa þessi tiþendi het (hann) aa sina menn at þeir skylldu fram sækia. Sa madr stod hia honum er Soni sikr het. hann mællti til hertuga. herra her er nu merki Hakonar konungs ok her er ok sialfr konungrinn. Hertuginn suarar. eigi skal fram at sidr. ok slo hestinn med sporum. Soni tok i taumana ok hellt aftr hestinum. Birkibeinar skutu þa at hertuganum nockurum spiotum ok flugu nær honum. Sua quad Sturla.

Var laushendr
lofda styrir
aa blodorms
beniu skapti.
enn halldsamr
at heriar leiki
aa geirtyrs
grenni maalu.

Ok braatt eftir þetta sneri hertuginn vndan ok allir þeir er honum fylgdu. Sua segir Olafr huitskaalld.

Alldri baurduzst afli stærdir
ognsueipinna blodgum greipum
hird sotti þar hress at gardi
herrar .ij. af dreingskap meira.
vndan reid sa er fremstr var fundinn
fyrda gramr at iofnum burdum
Suerris ætt feck sigr at rettu
sua villdi gud framidr milldi.

J þessu bili safnadiz lidit til konungsins. þa bad konungr þorstein snua eftir hertuganum med merkit ok flesta alla menn þa er þar voru. enn hann quaz eigi vilia skiliaz vid gardzhlidit fyrr enn þar væri sua skipat at eigi væri þadan baksletta vaan. Hertuginn sneri vpp eftir gautum. kom þar i mot honum mart hans manna ok sneriz .aa flotta med honum. Vaanum braadara kom Gunnar konungs frændi med sueit sina til konungs [719] ok skipudu þeir þa menn til at sækia at gardzhlidinu ok letu menn fara vpp aa hus med bogum at reka þa ofan er baaru vopn aa Birkibeina. J þui kom Gautr Jonssun med sueit sina vpp undir merkit ok þa kom ofan þorsteinn ok Aasolfr strykr ok sagdi at þorsteinn var miok famennr med merkinu enn lid safnadiz miok til hertugans. Konungr sendi Gaut Jonssun med sueit sina vpp vndir merkit ok mart annarra manna. enn hann sialfr skipadi monnum til atsoknar at gardzhlidinu. Hertoginn hafdi snuit vpp a Maurtustocka enn þorsteinn heimnes eftir honum med þui lidi er þa var med honum vndir merkinu. fellu þa menn af Varbelgium her ok huar i gautunni. þar fell Algauti enn Veseti brodir hans vard saarr. þeir komu baadir senn miok vpp a gauturnar Gautr Jonssun ok Olafr af Vigdeilld siþan hann hafdi flyit af enu vestra strætinu. aatti Olafr þa engann annan til enn snua inn i Halluardzkirkiu ok hans menn enn þo fellu nockurir fyrir vtan kirkiugard. Gautr spurdi ef Olafr villdi grid. hann quaz giarna vilia. Gautr bad hann vera i kirkiunni ok treysta eigi meirr þessum gridum. Skuli hertugi var a Maurtustockum ok kom þar mart manna til hans. ætladi hann þa til vidtoku. ok er hann sa at Gautr kom vndir merkit ok þorsteini safnadiz lid þa sneri hann aa land vpp med þui lidi sem þa var med honum. þar voru þessir lendir menn hans. Baardr vargr Baardr bratti Erlingr liodhorn Veseti litli. Hertuginn reid vpp til Hofs til Amunda laugmannz ok aat þar maaltid.

Atsokn Birkibeina.

206. Medan hertuginn ok Birkibeinar aattuz vid a Maurtustockum þa kom sua lid af skipum at Birkibeinar kringdu vm allann kirkiugardinn sua at Varbelgium var eingi kostr vt at komaz enn þeir hofdu sua skipad fyrir innan at huergi maatti inn komaz. Enn er Hakon konungr hafdi skipat monnum til atsoknar sua sem hann villdi þa geck hann inn i korsbrædragard ok þadan i Predicaragard. enn milli Olafskirkiu ok korsbrædragardz var sterkr skidgardr nockurr enn engi steinmurr. let konungr þa bera aa suord ok stor reip ok var nidr felldr skidgardrinn. ok þa er gardrinn tok at falla vard op mikit i lidi Birkibeina. brestr vard haar ok mikit brak þa er gardrinn fell. enn er Varbelgir heyrdu þat þa ottuduz þeir ok stucku fra ollum gardzlidum. naadu þa Birkibeinar inngaungu ok fell þa mestr þori Varbelgia. sem Sturla quad.

þar baugsegl
i brimis vindi
branda byrr
blaasa knaatti.
enn hrælaugr
af hiarar bordum
geigrligr
glymiandi fell.

Þa vard mikill vapnaburdr ok vrdu Varbelgir miok saarir enn fioldi fell. sem Sturla quad.

Reid blodugr
aa berum knerri
aurfar aas
iarni slunginn
enn gandreid
grænna skiallda
Suðlnis vegg
sleit aa lofti.
Ok þar fell
feigum hausi
giallar manz
greypri hendi
Fenris nipt
fylkis dolga
i hiorgoll
heiptar blodi.

Vilhialmr or Torgum var sudr fyrir gardzlidi enn Juar dyri kalladi aa hann ok spyrr ef hann vill grid. Hann suarar. ek veit enn eigi huarr ockarr þarf annars grida. ok slo Juar med steini mikit hogg a kinnina. Þa mællti Juarr. med þui at þu vill kiosa et verra þa skalltu þat ok hafa. Var Vilhialmr þa ok felldr. enn þui villdi hann eigi grid þiggia at af honum var aadr hoggin hondin. Margir Birkibeinar kendu þar kunningia sina ok felaga. ok fengu þo sumir eigi grid þott bædi enn sumir villdu eigi þiggia þott bodin væri. Sneruz þa Varbelgir til sudrdyra ok komu sua margir senn at eigi komuz vt vm hlidit ok fellu þar Varbelgir sua þyckt at .iij. edr .iiij. laagu a þycktina. Vard þa mikill sigr sem Sturla quad.

Sigrhliod
syngua knaattu
hardla huell
huorsum munni
i herfaur
haufudsmanna
Haugna mans
hlyrna disir.

J þenna tima naadu þeir inngaungu Knutr jarl ok Birkibeinar þeir sem voru fyrir vestan kirkiuna. enn or kastala byskups þar sem Varbelgir voru i þa voru gaung vpp i kirkiu. baaru Birkibeinar þar aa suord ok felldu þau nidr ok vrdu þar vndir sumir Varbelgir er hleypa villdu til kirkiu. þar var sa madr er Hakon ludr het hirdmadr hertugans ok enn fleiri ok letuz allir.

Skuli jarl flydi.

207. Þa er konungr saa at allir Varbelgir voru i kirkiu komnir þeir sem vpp stodu. Aarni rufa komz eigi i kirkiu ok feck þo grid. þa sneri konungr or kirkiugardinum ok liop aa hest einn suartann. menn leitudu þa at hestum enn sumir runnu med konungi. Reid konungr þa vpp or bænum ok var gyrdr suerdi enn hann hafdi blodugt suerd i hendi er Varbelgir hofdu aatt. ok er hann kom vpp aa gauturnar mundi hann hafa .ccc. manna. siþan reid hann haalfa raust ok vrdu engir hestar aa veg þeirra enn menn fundu þeir nockura ok voru aullum grid gefin. Konungr nam stad ok mællti sua. ef Skuli maagr minn hefir her vndan ridit þa mun hann hafa sua fyrir hugat at oss mun verda ecki gott til hesta enn þessir geraz miok modir er ver ridum. eru þeir ok sua vndan komnir at ver faaum huarki af þeim vitand ne syn. enn þer vissut at Varbelgir voru komnir i kirkiu i bænum ok er ek ræddr vm huart vorir menn laata kirkiu hallda þeim er þeir þickiaz mestar sakir vid eiga. enn ek vil fyrir eingann mun laata kirkiufridinn briota. munu ver snua aptr til beiar ok gæta sigrs vars. fara enn skipti ockur maaga sem gud vill. Eftir þat sneri konungr aftr. Enn Varbelgir hofdu borit fyrir kirkiuhurdir sua at eigi matti vpp briota enn Birkibeinar baaru vtan at vidu sua at eigi maatti vt komaz. Konungr geck fyst til byskups ok tok lausn af honum ok hans menn. eftir þat let byskup matbua honum ok snæddi hann þar ok drack vin rijd. þeir saatu baadir samt at mat þorsteinn heimnes ok Aarni rufa. var konungr þa sua vel til Aarna sem hann hefdi honum iafnan fylgt. ok sua grimmr sem Hakon konungr hafdi verit vm daginn at fyrirkoma sinum ovinum þa var ok eigi hitt minnr fra moti huersu miskunsamr hann var siþan i gridagiofum vid alla þa sem aa hans valld geingu. Vm daginn var kannadr valrinn .lxx. manna laagu fyrir Halluardzkirkiudyrum ok þat

hugdu menn ath fallit mundu hafa aukin .ccc. manna ok margir godir dreingir or þrændalogum Baardr af Gudreksstodum son þorsteins kugads Petr systurson Juars Vilhialmr or Torgum Grimr af Sandi ok margir adrir. Sunnudaginn aatti Hakon konungr þing i Cristzkirkiugardi ok lysti hann þa þui at allir Varbelgir skylldu grid hafa þeir er i kirkiu væri. geingu menn þa i kirkiu ok leitadi huerr eftir sinum hugdar [720] manni. geingu þeir þa (til) grida ok var þeim skipt i sueitir eftir þui sem konungr sa fyrir. var eftir þat skipt herfangi þui ollu er aatt hofdu Varbelgir eftir sidueniu lidsmanna ok hofþingia.

Fra Hakoni konungi ok hans monnum.

208. Hakon konungr dualdiz i Oslu vm rijd. ok .vij. nottum eftir bardagann sendi Hakon konungr lid nordr i land aa skutum. var þar fyrir Asolfr af Austraatt Juar Petrssun Arni blackr Klemet af Holmi Olafr kidlingsmuli Baardr Grosun. hofdu þeir .xv. skip. skylldu þeir fara allt nordr til þrondheims ok vita huer tiþendi þar væri. enn konungr dualdiz eftir i Vikinni at erendum sinum. Hakon konungr hafdi feingit syslu a Raumariki Gregorio syni herra Andres enn .ij. vetrum fyrir vfridinn hafdi Gregorius gefit vpp sysluna ok for sudr til Danmerkr ok sueinar hans ok var med Valldimar konungi vel virdr. Hakoni konungi þotti þessi ferd nockud vndarlig er Gregorius hafdi ecki tekit orlof af honum. enn vm vetrinn er vfridrinn hofz ok Skuli hafdi laatid gefa ser konungsnafn þa sendi Hakon konungr til Danmerkr Biarna Moysessun til motz vid Gregorium ok bad hann fara aptr til Noregs ok het honum sæmdum eftir þui sem trunadr hans reyndiz til. for Gregorius þa aftr. ok þegar hann kom i Vikina afladi hann ser sueitar ok kom til Birkibeina fyrir bardagann aa Laaku. hann var i Oslu med konungi ok eftir þetta lagdi konungr enar mestu mætur a Gregorium ok feck honum Borgarsyslu. Gregorius var vitr madr ok vel mentr i alla stadi. Ok er aa leid vorit for Hakon konungr or Vikinni ok kom viku fyrir huitsunnudag. Vppstigningardag laa hann i Salbiarnarsundi enn vm sumarit sat hann i Biorgyn.

Fra Skula.

209. Nv er at segia fra Skula hertuga at hann var med Amunda logmanni sem fyrr greinir ok reid þadan til Eidsvallar ok allt vpp til Miolga vm kuelldit. Sunnudaginn for hann vpp aa Heidmork. hann for vt i Eyna helgu ok var þar Petr sun hans. dualdiz hann þar litla rijd aadr hann for til landz ok er (hann) kom til Vllinshofs hafdi (hann) nær

.c. manna. aatti hann tal vid lid sitt huert raad vpp skylldi taka. Veseti litli ok þorgils slydra baadu[1] hertugann fara i Eystridali ok þadan i Vermaland ok austr aa Markir i atthaga þeirra ok sogdu at hann mundi eigi þar vera meirr enn haalfann manad aadr enn þeir skylldu til hans hafa komit eigi minna lidi enn hann hafdi fyrir (bardagann) i Oslu. Erlingr liodhorn ok Baardr bratti ok þeir menn er nordan voru or landi sogdu at þeim var ecki hent at rekazst vm fioll ok skoga ok baadu þeir hann fara nordr i þrondheim til vina sinna ok rada þar til skipa ok quat þat Nordmanna haatt at fara a skipum ef þeir skulu ofrid hallda. ok var þat raad tekit at snua nordr enn þorgils ok Veseti skilduz fra ok foru austr i atthaga sinn med sinar sueitir. Hertuginn sneri þa nordr i Dali ok hafdi niutigi manna. for hann þar til er hann kom i Hringabu. þa spurdu þeir at Birkibeinar foru fyrir þeim Augmundr krækidanz Oddr Eirekssun Eirikr toppr. þeir saatu vid bru. Hertuginn dualdiz aa litlum bæ skamt fra brunni enn sueitungar hans foru til bruar ok letu kueda vid ludra. ok þegar er blaasit var reid hertuginn at brunni enn Birkibeinar hugdu lidit meira enn var ok stodu þui eigi allnær. geingu Varbelgir þa yfir bruna. Soni sikr for med merkit. þar for ok Guthormr Jonadalr Hauardr dyndill Eysteinn orri Hakon Baardarsun Hallkell a Ryginni Hauardr kollr ok enn fleiri adrir. ok er þeir komu yfir bruna mættu þeir Birkibeinum ok fellu þar .ij. hirdmenn Hakonar konungs Juarr hialmhauss ok Biorn af Hofi. Hertuginn reid yfir bruna huitum hesti er het Fotr. hertuginn hafdi goda bryniu ok sterka treyiu. Birkibeinar hopudu vpp i fiallzlidina ok skipudu til meirr enn .xx. menn at skiota at hertuganum ok var sem skufadr væri skiolldr hans af aurum. hestrinn hafdi .iiij. broddskot sua at oll stodu vppi a reyrbondum. hertuginn feck ok broddhaugg i gegnum fotlegginn vid oklat. eftir (þat) sottu Varbelgir yfir bruna enn Birkibeinar letu hefiaz vndan. Asuardr harmr einn af Varbelgium villdi fletta Juar hialmhaus. ok er hann var at kom til Aarni langi er bar merki Petrs hertugasunar ok hugdi Juar minnr saarann enn hann var ok hio til hans ok kom aa hondina Aasuardi sua at nær tok af. þeir fluttu hann med ser nordr til Steigar ok ridu eftir þat leid sina. Var hertuga fenginn hestr annarr er Gauzstafr het. þeir foru nordr til þrondheims. hertuginn sendi fyrir ser af fiallinu Sigurd hijt ok Brusa med nockura menn. þeir drapu hirdmann Hakonar konungs i Vppdal er Halldor het. Birkibeinar foru eftir þeim nordr til fiallz. þa toku þeir af lifi Aasuard er Varbelgir hofdu eftir laatid aa Steig. Skuli hertugi var vm naatt aa

[1]) baaru *Cd.*

Vangi i Vppdal ok for þadan til Nidaross. ok er hann kom þar þottiz hann finna ok vinir hans at miok var snuit skaplyndi þrænda til hans. bar þat fyst til at þeir þottuz feingit hafa mannalaat mikit i Oslu. hitt annat at þa stund er Hakon konungr hafdi setid i þrondheimi hofdu þeir heyrt margar taulur gagnstadligar þeim er hertugamenn hofdu haft a Eyraþingi vm haustid ok virdiz þeim konungs rædur sannligri. þat var enn til at þrændir þottuz enga vppreist sia hertuga i mot konungi ok villdu þeir af þui engann vfrid hallda med hertuga i mot konungi. Hertuginn sat vm vorit i Nidarosi ok hellt bord i Breidastofu ok var leingstum i herbergium sinum ok aatti faatt vid flesta menn. var þat ok flestra manna skaplyndi at eiga faatt vid hann. Hertuginn var .iij. nætr i Krossgilldi ok helldr faalatr. þa kærdu vinir hans at hann færi vuarliga ok gætti sin litt. Hertuginn sagdi at eigi mundi Birkibeinar a skamri stundu fara milli Vikr ok þrondheims. þa var þui suarat at Hakon konungr hefdi skemmr farit vm vorit enn likligt þotti vera ok mætti enn verda at sua yrdi. ok eftir þat sa menn skutu eina fara a fiordinn ok hugdu menn at vera mundi niosn.

Fra Skula ok Petri syni hans.

210. [721] Maanadags morgininn i gagndogum quomu þeir Aasolfr med .xv. skipum til Nidaros miok aa vuart. lagdi Clemet af Holmi at yfir vid Bacha med .ij. skutur enn þeir Asolfr logdu til bæiarins ollu lidinu. Skuli hertugi vaknadi vid er hann heyrdi herklockuna. liop hann þegar vpp ok klæddiz ok tok vapn sin ok þeir menn adrir er þar voru i gardinum. sendi hann þa sueina sina vt i bæinn ok bad at Varbelgir ok annat folk skylldi sækia vpp til hans i konungsgard ok skylldi þeir þar moti taka Birkibeinum. Enn er sueinar komu aptr hofdu þeir enga menn feingit .ij. sinnum gerdi hann menn vt i bæinn ok feckz ecki af monnum. þeir er sendir voru sogdu sua at allir menn lupu i kirkiur. Hertuginn spurdi huat til raads væri. bru var engi aa aanni Nid. Menn sogdu at til var at flota skutu er stod i konungsgardi ok flytiaz a henni yfir aana ok leita siþan at forda ser til skogar ef hann villdi eigi i Kristzkirkiu. Var þa flotad skutunni. Petr hertuga(sun) var fyrir ofan konungsgard. let hertuginn kalla þa ofan til skutunnar ok þagat foru sumir sueitungar Petrs ok flutluz yfir aana med hertuganum enn Petr sneri inn til Cristzkirkiu. Baardr bratti liop ok i Cristzkirkiu þuiat hann þottiz þungfærr til gaungu. hertuginn geck aa land yfir vid Skellingar-hellu. bad hann þa at þeir skylldu sækia vpp til Erlendzhaugs ok hyggia þadan at ef þeir mætti nockut slag gefa þeim er vpp hofdu geingit vid

Backa. enn menn gerdu eingann rom at þui ok vard ecki raad annat tekit enn þeir sottu þar vpp a breckurnar ok letu siþan skoginn gæta sin.

Drap Petrs.

211. Petr hertugasun var skamma stund i Cristzkirkiu for þadan til Predicara. budu þeir honum aa naadir sinar ok quaduz gæta hans skylldu. enn Petr bar eigi traust til þess ok for þadan til byskupsgardz ok .iiij. sueinar med honum. þeir fengu þar baat einn ok flutluz yfir aana ok foru þar til er þeir komu til efra Helgisetrs. for Petr þar inn i hus eitt er konur voru i bakstri. hann feck ser þar vaand klædi ok duldiz. Birkibeinar komu i bæinn. voru þa Varbelgir flestir komnir i kirkiu þeir sem innan bæiar voru. Baardr vargr hafdi laupit i Cristzkirkiu. Birkibeinar hofdu niosn af ferd Petrs ok flutluz yfir aana til efra Helgisetrs ok sendu i bakstrhusit mann er Jonn kor het. ok er hann kom vt sagdi hann at Petr var þar inni. eftir þat leiddu þeir hann vt ok drapu hann þegar. Hann hafdi verit ecki litill madr vexti ok þyckr. meirr i moduræll sina yfirsyndar. hann var vel mentr madr klerkr godr ok trumadr. enn ecki þotti Varbelgium hann diarfr til vfridar sem hans forelldri hafdi verit. Lik Petrs var borit til graftar. Eftir þat foru Birkibeinar aftr til bæiar. voru þa gerfar ordsendingar alla vega i heradit huat til hertuga spurdiz edr hans manna.

Skuli var a skoginum.

212. Skuli hertugi var nu aa skoginum ok hellt þadan frettum til Helgisetrs. ok annan veg feck hann þa þær frettir at menn helldu vaurdu vmhuerfis skoginn sua at hann skylldi eigi aa brott komaz sua at Birkibeinar yrdi eigi varir vid. toku menn þaa at drifa brott fra honum þeir er honum hofdu fylgt. sua ok þeir sem hann sendi i brott komu engir aftr edr fair. Erlingr liodhorn for inn i Tautru ok tok þar vid kufli. Hertuginn var .ij. nætr aa skoginum. enn midvikudaginn fyrir vppstigningardag þa er canokar geingu med crossum voru Skula hertuga færdar korkapur or klaustrinu ok geck hann sua inn i klaustrid med brædrum. for hertuginn vpp i stopulinn ok hans menn. siþan var þeim gefit at snæda ok drecka. siþan var giorr huila hans ok ætladi hann at leggiaz til suefns þui at hann var miok syfiadr.

Fall Skula.

213. Birkibeinar fengu niosn af at menn hofdu geingit i korkaapum af skoginum til Helgisetrs ok var þess til getid at þar mundi verit hafa

Skuli hertugi. lupu þeir þa þegar til vapna ok fengu ser skip ok foru yfir aana. Enn er þessa vard varr Sigurdr erchibyskup for hann vpp til Helgisetrs ok mart kennimanna med honum ok beiarmenn ok kaupmenn. þegar sem Birkibeinar sottu at klaustrinu skutu hertugans menn aa þa sem akafaz maattu þeir. ok er erchibyskup kom til bannadi hann Birkibeinum atgaungu (at) klaustrinu edr gera þar nockurn vfrid. enn Birkibeinar sogdu at klaustrid var sua skipat at naudsyn var til at gera þar vfrid huart sem þætti vel edr illa. Erchibyskup baud þa feit fyrir hertuga at hann skylldi fara i gridum aa fund Hakonar konungs. enn þeir villdu eigi þat nema hann legdi stad ins heilaga Olafs konungs at vedi ef þat endiz eigi af hertuga sem hann heti. sumir voru sua akafir at ecki gafu gaum at huat erchibyskup sagdi ok lupu til ok logdu elld i klaustrid enn sumir villdu sleyckua. ok sua kom at elldrinn tok at megnaz. Ok er hertuginn sa at þeir villdu brenna klaustrid ræddi hann vid sina menn at þeir skylldu vt ganga. foru þeir þa til dyranna. geck hertuginn þa vt ok hafdi buklara fyrir andliti ser. hann mællti. hauggit eigi i andlit mer þuiat þat[1] er engi sidr vid hofþingia at gera. Eftir þat baaru þeir vapn aa hertugann ok alla þa er vt geingu med honum. fell þar Skuli hertugi ok þessir menn med honum Soni sikr Eysteinn orri Aslakr dyndill Hallkell a Ryginni Hauardr kollr Brusi Aarni matiarl. meistari Bergr var særdr til olifis ok vard þo græddr. Sua quad Sturla.

En nafnfrægr
nockru siþan
inn aa reid
a Nidar backa
vid laugfaur
leggia knaatti
rausnar lid
rikr hertugi.

Ok þar geck
a Giallarbru
ræsis maagr
fyrir ridusottum
bauga bliks
er bodar fellu
ellda vers
of afarmenni.

þegar sem hertuginn var fallinn foru menn til ok villdu slauckua elldinn enn þui vard ecki a leid komit ok brann þat allt vpp.

Likferd.

214. Lik Skula hertuga var borid a skilldi ofan til beiarins ok þar veittr vmbunadr. stod likit vppi i Nichulaas kirkiu. Vm morgininn eftir geingu þeir Asolfr ok Birkibeinar til erchibyskups ok beidduz lausnar af honum. geck þat maal ecki skiott enn þo kom þar at þeir

[1]) þar *Cd.*

voru leystir sua at þeir skylldu vera hia odrum monnum þar til er Hakon konungr væri fundinn ok vitad væri hueriu hann villdi ser af skipta vm þessi storvirki. Eftir þetta var buin likferd hertugans ok var [722] hon gior en sæmiligzsta. var hann iardadr i Cristzkirkiu fyrir sunnan þar vndir nidri sem hann hafdi laatid bua vm leg Jnga konungs brodur sins vpp i steinvegginum. stod þar yfir vppi Sigurdr erchibyskup ok allir korsbrædr ok mart annarra kennimanna ok allr bæiarlydr ok margir Birkibeinar. Aartid hertugans er enn .ix. kal. Junij. hann hafdi þa vetr[1] ens setta tigar. Skuli hertugi var miok harmdauda sinum monnum ollum þuiat hann var inn vinsælazsti af sinum monnum. hafdi hann marga luti til þess. fyrst blidu ok godar vidvistir þar med milldi ok dælleika sua at hann spardi nær enga luti vid vini sina. morgum monnum gaf hann nafnbætr edr feck god kuonfong edr kom til annars þroska þeim er til hans stundudu ok vard hann af slikum lutum miok vinsæll. Skuli hertugi gaf bæinn aa Reini faudurleifd sina til klaustrs ok let þar reisa agætt steinmusteri ok setti þar nunnuklaustr ok lagdi til storfe. margir lutir eru adrir at segia fra athaufnum hans afbragligir þott her se eigi ritadir. Skuli hertugi var helldr haarr madr ok grannvaxinn liosiarpr aa haar hærdr manna bezst rettleitr ok lioss i andlitinu eygdr forkunnar vel. allra manna var hann kurteisazstr ok hæuerskazstr. sniallr i maali ok vel taladr aa þingum. flesta luti hafdi hann þa med ser er frida skylldu godann hofþingia. ok þat mundi mællt hafa verit ef eigi (hefdi) þetta vgiptuverk yfir hann komit nu a sidazstum dogum sins lifs at eigi hefdi sa madr fædz i Noregi er betr hefdi mannadr verit þeirra sem eigi voru af sialfu langfedgatali konunganna komnir. Hertuginn aatti engann sun eftir sua at menn vissi þat med sannindum. enn þess er at vænta med guds miskunn at leingi mun Noregr prydaz af hans afkuæmum.

Konungr fretti tiþendin.

215. Eftir þessi tiþendi er nu var frasagt vm hrid foru Birkibeinar brott or Nidarosi. þeir nordr aa Halogaland er þar aattu heima enn þeir sudr er þadan voru. Stephann Thomas maagr het sa madr er tok vid brefum Asolfs ok þeirra sem konunginum voru send. ok er Stephann kom til Biorgyniar var konungi sagt at madr var kominn nordan fra Asolfs. let konungr þa kalla Stephan i herbergi til sin. ok er hann kom þar sat konungrinn i þeirri saumu stofu ok saumo skaur sem vm vetrinn er Grimr keikan kom med sin tiþendi. Stephan bar fram brefit ok er konungr hafdi yfir lesit þa tok hann til orda. a brefi þessu sagdi hann

[1]) vitr *Cd.*

eru mikil tiþendi tuenn ok eru þat ill tiþendi er klaustrid er brent aa Helgisetri. enn þau eru onnur at Skuli maagr minn er daudr. Eftir þetta var blasit til stefnu ok sagdi konungr sialfr allri hirdinni tiþendin ok fanz monnum mikit til ok drottninginni eirna mest.

Af konungi.

216. Hakon konungr sat i Biorgyn vm sumarit eftir þessi tiþendi ok efnadi þar til vetrsetu ok sat þar vm vetrinn. þessi var enn .iiij. vetr ok .xx. konungdoms hans. Vm vorit eftir a faustu vrdu mikil tiþendi i Danmork. þa andadiz Valldimarr konungr sun Valldimars Knutzsunar er i þann tima var einna agætazstr konungr a Nordrlondum. hann hafdi þa verit konungr i Danmork .xxx. .ix. (vetr). til rikis kom eftir hann Eirikr sun hans ok hafdi hann aadr verit .ij. vetr konungr med fedr sinum. Vm sumarit byriadi Hakon konungr ferd sina austr til Vikr. enn hann sendi nordr til þrondheims Jon tuiskafinn ok tok hann af lifi Sigurd hit. hann var Varbelgr ok hafdi ecki sætz vid konunginn. þa let Gautr Jonssun drepa Arnfinn þiofssun enn annat vaarit aadr drap Biarni Moysessun Jatgeir skaalld i Kaupmannahofn. hann var þa kominn ofan or Suiavelldi ok hafdi farit allt it eystra sem fyrr var ritad eftir þat er Gunnar konungsfrændi tok brefin af honum i Helsingialandi. Hakon konungr for austr til Vikr. ok er hann kom i Borg var þar fyrir honum Gregorius son herra Andres brodur Philippus konungs. hann bad Cecilio dottur Hakonar konungs. hann tok þessu vel. þat vard framgeingt nockuru sidarr. Hakon konungr for þadan austr i Konungahellu ok ætladi at finna Eirek Suiakonung þuiat Suiar kærdu miok aa Hakon konung er hann hafdi brent Vermaland. Eirekr konungr var þa vppi i Gautlandi ok villdi eigi finna Hakon konung. sendi hann til hans herra Birgi er þa aatti Jngibiorgu systr Eireks konungs. þa er Hakon konungr var i Konungahellu kom til hans sa madr er Matheus het sendr af Fridreki keisara med morgum agætum giofum. med honum komu vtan .v. blamenn. Hakon konungr for vm sumarit aftr til Biorgyniar ok dualdiz þar vm haustid. A þessu aari andadiz Gregorius papa. eftir hann kom Jnnocencius. þetta haust tok Gizsur þorvalldzsun af lifi Snorra Sturlusun i Reykiahollti aa Jslandi. Hakon konungr for nordr til þrondheims ok sat þar vm vetrinn. þessi var enn .v. vetr ok .xx. rikis Hakonar konungs.

Gregorius feck Ceciliu.

217. Vm vorit kom sunnan yfir fiall Gregorius ok feck fru Ceciliu

konungsdottur. veitti konungrinn þa sæmiliga brudlaup hennar. hann for sidan sudr til Biorgyniar ok var þar vm sumarit. þat haust kom af Jslandi Vrækia Snorrasun ok hofdu þeir tekit hann Kolbeinn vngi ok Gizsur ok sent vtan. hann kom a valld Hakonar konungs ok gaf hann honum vpp reidi sina er hann hafdi farit vt i banni hans. enn þo sagdi konungr hann betr tilfallinn at deyia fyrir þa sauk enn faudr hans. ok eigi mundi hann daait hafa ef hann hefdi aa minn fund komit. Vrækia var med konungi vm vetrinn ok var hann vel til hans. þann vetr sat Hakon konungr i Biorgyn ok var þessi enn setti vetr ok .xx. rikis hans. þetta sumar eftir var konungr i Biorgyn ok ætladi vm haustid sudr til Vikr ok sitia þar vm vetrinn. Vard konungr sidbuinn þuiat hann aatti morgu at skipa. komu menn til hans vestan vm haf ok af odrum londum þeir er erendi aattu vid hann. ok er hann kom sudr fyrir Rogaland logduz aa stormar miklir. sneri hann þa inn i Stafangr ok dualdiz þar vm rijd. tok þa vedraatta at hardna. for konungr þa nordr til Biorgyniar ok sat þar vm vetrinn. ok var þessi inn .vij. ok .xx. konungdoms hans.

Fra Hakoni.

218. J þenna tima er Hakon konungr reed Noregi var Alexandr konungr i Skotlandi sun Vilhialms Skotakonungs. hann var hofþingi mikill ok miok agiarn til þessa heims metorda. hann sendi menn til Hakonar konungs byskupa .ij. þeir hofdu þat erendi (at) vita ef Hakon konungr villdi gefa vpp riki þat i Sudreyium er þeir kolludu at Magnus konungr berbeinn hefdi feingit med viafnadi af Melkolfi Skotakonungi frænda hans. enn Hakon konungr suarar sua at hann quaz vita at þeir Magnus konungr ok Melkolfr hofdu allt samit med ser huart riki Nordmenn skylldu hafa af Skotlandi edr þeim smaeyium er þar laagu nær. enn ecki valld [723] quad hann Skotakonung hafa þann tima i sialfum Sudreyium. enn Magnus konungr vann þær af Gudreydi konungi ok kalladiz Magnus konungr þo ganga eftir sinum erfdalondum. Ok er sendimenn heyrdu þenna orskurd þa sogdu þeir at Skotakonungr villdi kaupa allar Sudreyiar at Hakoni konungi ok baadu hann meta til brendz silfrs. Hakon konungr quez eigi vita vonir sua brada þurft silfrs at hann mundi þar til laundin selia. Foru sendimenn i brott. Skotakonungr leitadi þessa maals oft ok feck inn sama orskurd.

Fra Hakoni.

219. þetta sama sumar kom vtan af Jslandi Gizsorr þorualldzsun

a fund Hakonar konungs. enn þordr kakali feck orlof til Jslandz. ok aatti hann miklar deilur vid Kolbein Arnorssun þa þria vetr er hann sat i Vestfiordum. Vm vorit eftir for Hakon konungr nordr til þrondheims ok sat þar nockura rijd. þat vaar kom Biorn aboti aftr i land. hann sendi menn til Hakonar konungs ok beiddiz fridar af honum quez hafa god tiþendi fram at bera. konungr iattadi þui blidliga ok bad hann til sin koma þegar hann villdi. Ok er hann fann konung bar hann honum quediu pafa ok blezsan med brefi ok sua fogrum ordsendingum at varla hefir komit i Noreg iafnfagrt bref af pafa. Aboti var med konungi vm sumarit enn vm haustid for konungr i Vik austr. þa andadiz Ormr byskup i Oslo. Hakon konungr sat vm vetrinn i Vikinni. enn Biorn aaboti for nordr ok ætladi heim i Holm. enn hann komz eigi leingra enn i Seliu ok andadiz þar. þat var inn atta vetr ok .xx. rikis Hakonar konungs. Enn er Hakon konungr hugsadi eftir vm brefit fagra er pafi hafdi ritad til hans þa sendi hann ord Sigurdi erchibyskupi ok odrum byskupum. enn er þeir funduz bad konungr byskupa rita til pafa med ser ok bidia orlofs at hann væri koronadr. byskupar gaafu þau s(u)aur at þeir quaduz giarna vilia rita med honum med þui at hann gæfi þeim godar rettarbætr. þat letu þeir ok fylgia at hann skylldi þann sama eidstaf hafa vndir koronu sem Magnus konungr Erlingssun hafdi haft þa er hann koronadr var. þa suarar Hakon konungr. sua framarliga hafa konungar aadr iaattad ydr rettarbotum at varla veit ek at ver megim aa þat auka. enn þo hafi þer sialfir enn eigi vframarr nyttar enn gefnar hafa verit. enn ef ver suærim slikann eid sem Magnus konungr sor þa virdiz oss sua sem minkadiz vor sæmd i þui helldr hitt enn yxi þuiat Magnus konungr hirti ecki huat hann vann til ef hann fengi þat er hann var eigi tilkominn. enn med guds miskunn þa þickiumzst ver eigi þurfa af ydr kaupa þat er gud hefir oss rettliga til kosit eftir vorn fedr ok forelldri. ok þat skulu þer sannliga vita at med guds miskunn skal ek sua frialsliga at koronu komaz ok aan allra afarkosta at ver megim siþan hana frialsliga bera sem adrir sæmiligir konungar. ella skal hon alldri a vort hofud koma ok þeirrar stundar bida er gud hefir fyrir sett enn hann vill varn vilia fullkoma. Nockuru sidarr gerdi Hakon konungr menn til pafa ok beiddiz af honum at hann sendi nockurn sinn kardinalem at gera konungi þa sæmd at vigia hann vndir koronu. Hakon konungr sat i Biorgyn vm vetrinn eptir byskupafundinn ok var þessi enn .ix. vetr ok .xx. konungdoms hans. þetta sumar eftir komu þeir af Jslandi Gizsor ok þordr ok hofdu þa sætz i konungs dom aa oll maal sin. þa hafdi þordr barizst vm vaarit i Skagafirdi vid Brand Kolbeins-

sun ok fell þar mart manna af huorumtueggium ok gott mannval. Hakon konungr for vm haustid nordr til þrondheims ok efnadi þar til vetrsetu. At aalidnum vetri komu sendimenn konungs fra Roma ok sogdu at koma mundi einnhuerr cardinalis i landit ok gera alla sæmd konungi eftir pafa bodi. ok þa birti konungr þetta erchibyskupi ok bad hann senda eftir byskupum ollum ok abotum ok lærdum monnum inum skynsomuzstum. konungr sendi ord lendum monnum laugmonnum syslumonnum hirdmonnum ok ollum inum bezstum bændum ok bad þa buaz sem sæmiligaz ok koma til Biorgyniar aa þui sama sumri. Hakon konungr gerdi skip vestr til Englandz vm vorit ok sua til annarra landa at afla faanga þeirra sem honum þotti mest skorta i Noregi at fagna cardinali eftir þui sem hann villdi ok baadum þeim somdi. Knutr jarl var i þrondheimi ok hafdi þar verit .iij. vetr. hann hafdi .iiij. fylki i þrondheimi Naumudal ok Sogn haalfann. Hakon konungr for or þrondheimi Knutr jarl ok margir adrir gofgir menn.

Cardinalis kom til konungs.

220. Hakon konungr hafdi þa verit .xxx. vetr konungr. Ok er hann kom til Biorgyniar þa hugleiddi hann med vitrazstu manna raadi huersu hann skylldi buaz vid cardinali. enn hann kom vm vorit sunnan i England. fagnadi Heinrikr konungr honum sæmiliga. enskir menn sogdu honum fyrir sakir aufundar vid Noregsmenn at hann mundi þar eingar sæmdir faa ok varla verda fæddr. lauttu enskir menn sem mest at hann færi i Noreg ognudu honum bædi hafinu ok grimleik folksins. Kardinalis suarar. ek hefir verit firr Noregi enn nu er ek ok heyrda ek þa sagt bezst fra þui folki er þar byggir. eru þar sagdir vel cristnir menn ok vitr konungr ok skynsamr. erchibyskup þeirra hefir ek seet ok syndiz mer hann likligr til gods hofþingia. þar eru ok sagdir skynsamir byskupar. enn ek hefir til þeirra þau tua(u) erendi at ek væntir at vel skuli godum monnum at getaz. þat er at birta þeim sannan gud enn annat at korona konung þeirra med guds miskunn ok pafans forsia. enn þui kuidi ek eigi at mik skorti þar mat edr dryck. Eftir þat bio cardinalis ferd sina til Noregs. hann kom Botolfs vokudag vtan at ey þeirri er Sire heitir ok giordi menn fyrir ser at segia konungi komu sina. þat var miok i senn er þeir komu i konungsgard ok hann sigldi aa vôginn þat var sijd dags. konungr gerdi menn til hans at bioda honum alla luti sem sæmiligaz enn hann sagdiz vilia konungs raadum hlita. Vm morgininn er sungnar voru tiþir geck konungr til skips sins þat var haalfþritugt med gylldum hofdum þat var kallat Drekinn. þa

var lagit vt fiolda skipa. cardinalis hafdi eina sneckiu enska. konungr geck aa skip hans ok med honum lendir menn ok hirdstiorar. voru þar allblidligar kuediur. foru þeir sua inn at bryggium. fogur processia var gior i mot cardinali af byskupum lærdum monnum ok klaustrafolki. Enn þegar eftir let konungr blasa til þings vt i Cristzkirkiugardi. ok er konungr kom a þingit hof cardinalis þa sitt erendi a þessa leid ok taladi sua.

Cardinalis kunngerdi konungi sin erendi.

221. [724] Ek vil ollum monnum kunnigt gera at med guds miskunn ok pafans bodi kom ek i þetta land at boda monnum nafn Jesu Cristz ok korona konung yduarn. eru þessi min erendi tuenn. eigi sendi hann til þessa erendis einnhuern prest edr lærdann mann med litlu valldi nema mik einn af cardinalibus sinum med byskupsnafni ok sua miklu valldi at binda ok leysa oll maal sem sialfr væri (hann) her. þuiat hann villdi at þetta væri sua gert sem konunginum væri mest til sæmdar. Siþan taladi hann margfalldliga tru fyrir folkinu enn siþan gaf hann ollum sina blezsan ok gott heimleyfi. Eftir þat tauludu þeir optliga konungr ok cardinalis ok var ecki annat i rædu hans enn gera sem mesta sæmd konungsins. Kardinalis taladi iafnan vid byskupa þa er þar voru. erckibyskup kom sidazst allra þeirra. enn siþan er þeir hofdu vid talaz þa þottiz konungr finna at þa var annat fyrir honum talat enn fyrr var i ætlan hans sialfs.

Fra kardinali.

222. Einn dag er þeir voru a tali i Kristzkirkiu konungr ok cardinalis þa hof cardinalis tal sitt a þessa leid. med þui herra konungr at þer ætlit at taka meiri sæmd af heilagri kirkiu enn engi konungr tok fyrr i Noregi þa væntum (ver) at þer munit iaatta vilia heilagri kirkiu þui sem adrir hafa iattad fyrir ydr ok enn med godu vm bæta. sua munu þer ok vilia (vinna) slikann eidstaf sem Magnus konungr vann er fyst var coronadr i landinu. Hakon konungr suarar sua. ek finn nu herra at þessi ord eru eigi minnr af annarra manna ordum enn sialfra yduar. enn þeim rettarbotum vilium ver giarna iatta heilagri kirkiu ok hennar þionustumonnum at hon hafi slikt frelsi her sem i þeim londum er skipat er sitt frelsi hefir huart ok sina sæmd heilug kirkia ok konungdomrinn. enn þo at nockur konungr hafi þui iattad at þeir attu eigi at iatta framarr enn fyrir sialfa sik þa vilium ver þo engi maalaspell gera oss edr vorum sonum þeim sem eftir oss koma. ok skiott

at segia ef þer vilit oss nockurskonar kaupmaala koronu gera at fyrr viliuni ver enga koronu bera enn nockut ofrelsi a oss taka. ok þurfi þer þessa eigi optarr vid oss at leita. Kardinalis suarar. herra konungr. latid ydr eigi vm þetta mislika þuiat sua skal vera sem þer vilit. Eptir þetta gerdi kardinalis ord erchibyskupi ok lydbyskupum ok korsbrædrum ok ræddi vid þa þessum ordum. ek taladi vid konunginn þat erendi sem ek var bedinn ok syniz mer sem hann hafi sannara i þessu maali enn þeir sem annars bidia. ok þui vil ek at þer vitid at ek mun enkis annars beidaz heþan i fra enn korona hann sua frialsliga sem konungligri tign byriar. enn þetta þarf eigi optarr at tala.

Fra rædum cardinali(s).

223. Margar naudsyniar ræddi konungrinn af hendi þegna sinna fyrir cardinali ok bætti hann vm. hann vigdi Postulakirkiu i konungsgardi þa er Hakon konungr hafdi gera laatid ok gaf þar mikla aflausn æfinliga. Ok þa er vm var rætt huern dag konungr skylldi vigdr vera þa sagdi cardinalis at hann skylldi aa einnhuerri postulamessu vigiaz. enn med þui at konungr var i ættartolu vid enn heilaga Olaf konung þa villdi hann hellz aa hans hatidardegi þa sæmd taka. siþan var til allra luta skipad þeirra sem þar þurfti til. þann tima vm sumarit var haurd vedraatta af regnum sua at engan vmbunat maatti vti hafa. eggiudu menn þess at konungr skylldi veita i þeim .ij. trehallum sem voru i konungsgardi. Hakon konungr hafdi gera laatid eitt hus mikit vt vndir knorrum er til naustz var ætlat. þat var nirætt at leingd enn sextugt a breidd. Einn dag er þeir geingu þagat konungr ok cardinalis þa mællti konungr. med þui herra at ver hofum eigi stor hus syniz ydr nockud at ver gerim her i veizslu vora til þess at fleira folk megi hia oss vera. Kardinalis suarar. þat þicki mer it bezsta raad. Siþan let konungr husit bua med þeim efnum sem þui somdi.

Vigsla Hakonar konungs.

224. Vigsla þessi var ætlud a Olafs vaukudag. þar voru vid þessir hofþingiar. Vilhialmr cardinalis. Sigurdr erchibyskip. Arni byskup af Biorgyn. Askell byskup af Stafangri. þorkell byskup af Oslu. Pall byskup af Hamri. Heinrekr byskup af Holum. þessir voru leikmanna hofþingiar. Hakon konungr ok Hakon konungr inn vngi sun hans. Knutr jarl. jungherra Magnus. Sigurdr konungssun. þessir voru lendir menn. Gautr Jonssun. Lodinn Gunnasun. Petr Paalssun. Gunnarr konungsfrændi. Munaann byskupssun. Finni Gautzsun. Bryniolfr Jonssun. Jonn

drottning. Sigurdr byskupssun. þar voru .x. abotar erchidiaknar ok profastar ok flestir korsbrædr af ollum byskupsstolum i landinu .v. logmenn. stallarar konungs ok syslumenn hirdstiorar ok oll hirdin ok inir bezstu bændr or hueriu fylki. þar var ok fioldi vtlendra manna. þa voru vætr sua miklar at bædi rigndi nætr ok daga. þui var tialldat med klædum baadi grænum ok raudum milli konungsgardz ok Cristzkirkiudyra bædi yfir vppi ok tua vega vt i fra. maatti sua ganga til herbergia at ecki meinadi vætan.

Af embætti cardinali(s).

225. Olafsvoku aftann var a sunnudegi. enn messodaginn sialfann voru sungnar tidir vm bæinn. eftir messor var ollu folki blasit vt i Cristzkirkiugard. .lxxx. hirdmanna voru herklæddir ollum bunadi. þeir geingu at ryma veginn. þessi var skipan aa konungs gaungu. fyrst geck hirdin su er ruddi veginn. þar næst geingu .ij. merkismenn med merkium. þar næst syslumenn ok skutilsueinar i godum klædum. þa lendir menn med velbunum suerdum. þar næst .iiij. lendir menn ok baru talflbord ok þar aa allt konungsskrud ok vigsluklædi. þa geck Sigurdr konungssun ok Munaann byskupssun ok baaru .ij. rikisvaundu af silfri. gullcross aa odrum enn a odrum ari af gulli. þar næst geck Hakon konungr vngi ok bar koronu ok Knutr jarl ok bar vigslusuerd. Sigurdr erchibyskup ok adr(ir) .ij. byskupar leiddu Hakon konung i milli sin. þar næst vid portid i konungsgardi komu i mot byskupar abotar ok adrir lærdir menn med processione ok hofu vpp responsorium Ecce mitto angelum ok geingu sua til kirkiu. kardinalis stod i kirkiudyrum ok med honum .ij. byskupar ok klerkar hans ok hofu þar vpp song aa nyia leik ok fylgdu sua konungi til altaris. eftir þetta var sungin messa ok for vigsla fram eftir þui sem byriadi. Ok er messu var lokit fylgdi erchibyskup konungi heim ok adrir byskupar til herbergis med sama hætti sem fyrr syngiandi lof gudi. þa afklæddiz [725] konungr vixluklædum ok for i allan konungsbunat enn bar koronu þann dag.

Fra hirdsidum.

226. Eftir þetta geck konungr i herbergi þar sem veizslan skylldi vera med ollu folki þui er til var ætlat vid litlu Cristzkirkiu. mætti hann þar cardinali geingu þeir baadir samt til huss ok allt folk. þar var tialldat med steindum klædum. kulltum. pellum. silki gullskotnu. Enn sua var skipat sessum at id nedra megin vid stafina sat konungrinn. kardinalinn sat a hægri hond konunginum. þa erchibyskup. þa

byskup af Biorgyn ok huerr ad odrum byskupanna. a hægra veg til siofar saatu abotar priores ok profastar. i midri hallinni gegnt haasætinu var giort annat haasæti ok sat þar Hakon konungr vngi. Knutr jarl. Sigurdr konungssun ok vt i fra lendir menn. drottning sat a vinstri haund konungi. næst henni fru Ragnhilldr modir hennar. þa fru Kristin. þa fru Cecilia konungsdottir. þa fru Rangridr. þa abbadisir ok sidan adrar konur. vid inn synra vegginn sat hird konungs. var þar tuiskipat eptir endilongu husinu. enn vt i fra þeim saatu gestir enn med tuiskipudu. enn allz voru þessar skipanir þrettan eftir endilongu husi. mikill fioldi var i tiolldum vmhuerfis er eigi[1] hafdi rum inni. Hinn fysta rett baaru inn þessir lendir menn. Munaann byskupssun Bryniolfr Jonssun Gunnarr konungsfrændi Sigurdr byskupssun. et fyrsta ker skenkti Hakon konungr vngi faudur sinum. Knutr jarl kardinali. Sigurdr byskupssun drottningu. Munaann erchibyskupi. ok geingu siþan til sætiss. þa er menn voru mettir kuaddi cardinalis ser hliods. hann taldi fyst helga tru. siþan mællti hann sua. lofadr se gud at ek hefir þat erendi fullgert i dag sem ek hefir vmbod til af hendi heilagrar Romaborgar ok herra pafans ok cardinala at nu er konungr yduarr koronadr sua fullkomliga at eingi mun slika sæmd feingit hafa fyrr i Noregi. gud se þess ok lofadr at ek sneri eigi aptr sem ek var eggiadr. var mer ok sagt at her væri menn likari dyrum enn monnum enn mer synaz þeir vera med godum atferdum. se ek her ok fiolda manna vtlendra ok sua morg skip at ek hefir eigi fleiri set i einni hofn. mer var sagt at ek munda litid braud fa ok litinn mat eingan dryck nema blondu edr vatn. nu se gud lofadr at ek hefir her alla luti goda þa betra er at hafa enn missa. nu gæti gud drottinn konunga vorra drottninga byskupa lærdra manna ok allz folks. gefi mer þat erendi higat at ydr se til heidrs enn ollum oss til fagnadar bædi þessa heims ok annars. Siþan geck cardinalis i brott ok hans folk. Sua kuad Sturla.

Aukin gift
af guds syni
yfir Hakoni
heilli godu
er alvalld
auflgrar cristni
fyrirmadr
til fridar vigdi.

Ok gedstorr
a grams hofud
konungligt
koronu let.
kom kappsnuinn
cardinali
i Biorgyn
at bodi pafa.

[1]) i *Cd.*

Sua quad Olafr.

Fræian red þik Vilhialmr vigia
var baals hautudr kardinali
eingi valdiz iafngodr hingat
alldar gramr af pafa valldi.
koronu let cristni styrir
kynbryddr iofurr ydr vm skrydda
ramri grund hafit rikisvandar
reidivalldr med frægdum halldit.

Capitulum.

227. Hakon konungr sat eftir þat er cardinalis geck ok allt folk til þess er bord voru vppi ok Mariu minni. siþan fagnar konungr folkinu ok þackadi þeim þarkuamu sina i þessu herbergi. Var veitt þria daga med þessum hætti. Sua quad Sturla.

Enn su rausn
rida knatti
Vaursa grams
med vellskautum
huersu Vaulsungr
veita maatti
valinn dag
vixlu sinnar.
Ne allualldr
einu ranni
fremdar folk
fleira valdi
austr ne stendr
at aulskipan
vndir hreinbærs
huitu ræfri.

Eigi skorti þar godan bordbunat ok allt var þar vel feingit sem her segir.

þar i gull
geiga knatti
inni full
vnna greipum
enn inndrott
allra strida
heilivogr
til hiarta fell.
Skaut vinfars
visa monnum
a gomsker
gylldu bordi
hilmis hird
hunangs bara
i gedknaur
glymiandi fell.

Siþan veitti konungr .v. daga i siofarhallinni i konungsgardi. Var þar kardinalis ok allir byskupar lendir menn ok lögmenn ok allt it bezsta mannval. þeir toludu þa vm naudsyn landzins lærdra manna ok heilagra kirkna. þeir badu konung gefa nockut af leidangrum heilagri kirkiu. Kardinalis suarar byskupum. þa munu þer vilia gefa bædi af landzskylldum ok odrum tekium þeim sem þer takit ella kann ek eigi at bidia konunginn minka sinar tekiur. Siþan gat eingi þessa maals optar. þat kærdu bændr at byskupar tæki tiundir af kirkium ok yki med veizlur sinar enn tæki sialfir til sin. enn kardinalis sagdi þat vandliga af ok (at) kirkiur frialsliga skylldu hallda tiundum sinum ok odrum tekium sua sem byskupar sinum. þa kærdu lærdir menn at

byskupar tæki lausnir af prestum þo at þeir kæmi eigi i fylkit. kardinalis sagdi at þat var bædi i moti guds logum ok manna sagdi at þeir skylldu eingar taka nema þeir færi. þat kærdu bændr at þeir gylldi fe fyrir ef þeir byrgi fongum sinum a helgum dogum edr tæki fiska ef gud gæfi þeim. kardinalis gerdi þa skipan aa at menn skylldu biarga heyi ok korni veida sildr ok fiska vtan enu hæstu daga. hann fyrirbaud jarnburd. margar skipanir gerdi hann þær er eigi eru her allar ritadar.

Henrekr byskup vigdr til Hola.

228. J þenna tima red Eirekr konungr Valldamarssun Danmork. enn eftir andlaat Valldamars konungs gerdiz sundrþycki med þeim brædrum Eireki konungi ok hertuga Abel er þa var yfir Jotlandi. Danir helldu strid vid Lybikumenn ok var af þui gior vfridr kaupmonnum þeim er sigldu i gegnum Danmork. J Græningiasundi hofdu Danir tekit Nordmannaskip nockur ok rænt oll. vidara voru Nordmenn ræntir bædi af Donum ok Lybikum monnum. Enn sumar þetta hafdi Hakon konungr latid taka oll skip þau er komin voru af Danmork Vindlandi ok þyduersku ok fe þeirra i sitt valld. [726] enn þeir menn sem feit aattu geingu fyrir cardinalem ok badu miskunar at hann skylldi bidia konunginn at þeir nædi fe sinu. hann flutti þat vid konung ok bad hann miskunna kaupmonnum fyrir sin ord ok kuad þessa mundu saklausa[1] vm þetta maal. Hakon konungr sagdi sua at hann mundi þetta gera fyrir ord hans at þeir nædi fe sinu enn ecki quez hann iafnan mundu þola Dǫnum at þeir dræpi menn hans edr rænti fe. Kaupmenn toku vid fe sinu ok likadi vel. þetta sumar var vigdr til byskups Heinrikr Karlssun til Hola stadar a Jslandi. Vilhialmr cardinalis sagdi þat vsannligt at Jsland þionadi eigi vndir einn konung sem oll onnur lond i verolldu. var þa sendr vt med hans raadi þordr kakali med Heinreki byskupi. skylldu þeir flytia þat erendi vid landzfolkit at allir iattadiz vndir riki Hakonar konungs ok slikar skattgiafir sem þeim semdi. þetta sumar var sendr til Grænlandz Olafr byskup ok skylldi hann hafa slikt erendi. Gizsur þorualldzsun var eftir i Noregi. þeir komu til Jslandz vm haustid Heinrekr byskup ok þordr kakali. þeir foru til Borgarfiardar. tok þordr riki þat er aatt hafdi Snorri Sturluson faudurbrodir hans ok alla pe(n)inga. hann tok ok riki þorleifs or Gaurdum fyrir þat er hann for vt i banni konungs. Enn er þordr for nordr vm vetrinn þa hofdu vvinir hans kært sin maal fyrir byskupi ok hafdi hann tekit þeirra maal aa sinn varnat ok af þessu tok at spillaz vinaatta þeirra byskups ok

[1]) saklausan *Cd.*

þordar til þess er þeir vrdu aa eingann lut saattir. Var byskup .ij. vetr a Jslandi ok for eftir þat vtan a fund Hakonar konungs ok var hann inn mesti vvin þordar iafnan siþan. enn þeir slogu þa saman vinaattu sinni Heinrekr byskup ok Gizsur ok fluttu þat fyrir konungi at betr mundi hans maal fara a Jslandi ef þeir væri til sendir.

Capitulum.

229. Nv eru sogd nockur tiþendi þau er gerduz a fundi þeirra Vilhialms cardinalis ok Hakonar konungs. enn morg skipan var su nytsamlig folkinu er eigi er her ritud. enn oll su skipan er þeir gerdu þa setti cardinalis fyrir bref sitt ok jnsigli ok lagdi vid bann ok guds reidi huerium er eigi helldi. ok eftir þetta tok cardinalis orlof af konungi. Siþan let konungr bua tuitugsessu .ij. skutur ok einn byrding ok for cardinalis med þessum skipum i brott. feck konungr Gunnar frænda sinn til skipstiornar med honum. Hakon konungr gaf cardinali storar giafir ok ollum hans monnum. hann gaf erchibyskupi ok ollum byskupum ok ollum lendum monnum ok enu bezsta mannvali virduligar giafir. sem Sturla quad.

Ok þat satt
at seggia drottninn
gulli grimmr
a giafstoli
þaa huerr madr
af hrings skata
þat er aull þiod
æskia kunni.

þar siodmioll
suifa knatti
bauga briotz
af boga fiollum
hardla hreint
haarri þiodu
af gaglfars
geigurandra.

þar rann vpp
allri þiodu
mundar dagr
a mergs himin
skein armsol
iofra styris
visa ferd
vm vala grundir.

Ok hafleyg
hauka feriur
herdimenn
hladnar fluttu
daadum racks
ok digulsskoflum
af allvalldz
oskafundi.

Hakon konungr fylgdi cardinali vt i Floruvoga med ollum skipum sinum ok skilduz þeir þar med enum mesta kærleika. Kardinali byriadi helldr seint austr til Stafangrs ok dualdiz þar vm rijd. þadan for hann til Tunsbergs ok þadan til Osloar. allstadar þar er hann kom skipadi hann maalum manna. or Oslu for hann til Konungahellu ok stefndi þar

almenniligt þing ok quomu þar margir menn af Gautlandi i mot honum. ok var hin sama hans tala sem fyrr. hann þackadi gudi er hann kom i Noreg. siþan for hann austr i Suiariki ok sua vt til pafa.

Fra sendimonnum.

230. Hakon konungr bio ferd sina vm haustid eftir vigsluna til Vikrinnar ok ætladi þar at sitia vm vetrinn. þa kom vestan af Sudreyium Haralldr Manar konungr sun Olafs Gudraudarsonar ok for austr med konungi. Hakon konungr sat vm vetrinn i Oslu ok var þessi enn .xi. vetr ok .xx. konungdoms hans. þann tima var konungr i Suiþiod Eirekr Eirekssun systurson Valldamars konungs i Danmork. enn Vlfr jarl fasi var mestr landraadamadr i Suiþiod med konunginum. hann var sun Karls jarls daufa ok var hann mikill vinr Hakonar konungs ok Nordmanna ok aftaldi miok at Eirekr konungr skylldi miok laata ser vm finnaz þa brennu er verit hafdi i Vermalandi. enn þeir voru margir adrir Suiahofþingiar er þess eggiudu at konungr skylldi þar nockurar hefndir lata fyrir koma. Herra Birgir son Magnus minniskialldar er aatti Jngibiorgu systr Eireks konungs hann var þa enn þridi mestr raadsmadr i Suiþiod. þenna vetr er Hakon konungr sat i Oslu kom austan af Suiariki Juarr þorsteinssun af Dali hann var sendr af Suiahofþingium at spyria eftir huern orskurd konungr villdi veita Suium fyrir ofrid þann er hann hafdi gert i Vermalandi. konungr suarar sua at hann kuad ser enga ofkæti til hafa geingit at brenna Vermaland ok kuaz eigi komit mundu hafa austr yfir Eidaskog þess erendis ef eigi hefdi Vermar eflt margan valldarflock i Noregi til raana ok manndrapa. segir hann fyrir þat margan godan dreing laatiz hafa. enn med þui segir konungr at huorirtueggiu telia nockut at vid adra þa se ek þann vtveg hellz til at ver finnimz sialfir hofþingiarnir ok talim vart maal. verdr þa annathuart at ver sættumz edr annarr orskurdr kemr aa sa er gud hefir fyrir ætlat. mun ek þenna fund sækia austr til landzenda þo at nu vili þeir þegar i sumar er kemr. For Juar vid þenna orskurd aa brott ok komu þau suðr austan vm vorit at Suiar villdu þetta stefnulag. þa er Hakon konungr sat i Vikinni flutti Haralldr konungr bonord sitt ok bad fru Ceciliu konungsdottur er aatt hafdi Gregorius. konungr tok þessu vel. ok med þui at þess vard audit þa festi hann ser Ceciliu konungsdottur ok var ætlat at brudlaup skylldi vera i Biorgyn vm sumarit. Vm vorit byr Hakon konungr ferd sina til Biorgyniar ok er hann kom þar dualdiz hann þar vm sumarit ok gerdi ord þeim monnum er hann villdi at med honum færi i stefnuleidangr. þa komu þeir vestan

vm haf Jonn Dungadarsun ok Duggaall ok stundudu baadir til þess at Hakon konungr mundi gefa þeim konungsnafn yfir neyrdra lut Sudreyia. voru þeir med konungi vm sumarit baadir. .xiiij. naattum fyrir Jonsvoku vrdu mikil tiþendi i Biorgyn þa vard elldr lauss miok sua i midium bænum [727] i gardi þeim er Straumrin heitir vm nott i þann tima er hringdi. enn adr hofdu verit þurvidri ok leek elldrinn skiott. Konungr kom til fyrir innan Petrskirkiu ok faatt manna med honum. enn skiott kom þo hirdin ok bęiarmenn ok ætludu þar at veria elldinum enn þar var þa sua miok leikit at þar maatti ecki vid festazst. foru þeir þa til Mariukirkiu ok ætludu þar at veria. geck þa elldrinn sua fast at Mariukirkia tok at brenna ok stoplarnir. þa vard sua mikill elldzgangr at elldinum kastadi vpp i borgina ok tok hon at brenna. for þa konungrinn þangat til ok mart manna. brunnu þar margir menn inni adr vt kæmiz. Enn er konungr kom ofan til bæiar var þar mikill elldzgangr. vardi folkit þa vt vid Sandbru. konungr for þangat ok kom þar i mannhaaska mikinn. þa var sem iafnan i mannraunum ath konungr for diarfliga ok þo varliga ok raadliga at koma þui fram er hann villdi. þar flutu vti fyrir kuggar nockurir komnir af Gautlandi ok for konungr vt i baatinn ok rere til kugganna ok feck þar marga stora katla ok voru þeir fylldir af sio ok fluttir sua vpp aa bryggiur. var siþan sionum steypt i elldinn ok vard hann sua sleyctr med guds miskunn ok konungs giftu. þar vard ok faam dogum sidarr vndarligr atburdr at þar geck reididuna med elldingum ok laust i þekiu þess loptz er jungherra Magnus var i son Hakonar konungs ok reif raafrid vpp vm nockura fadma. var þat mikil guds miskunn er elldingin laust eigi inn. enn hon for siþan a vaaginn vt ok laust siglutre a kiol einum er flaut fyrir bænum ok tok reidi sundr i smaar flisir. einn lutr af trenu vard at skada manni er kominn var aa kiolinn at kaupa glys or bænum enn einga sakadi adra þa er a kiolnum voru. Bærinn var allr brunninn fyrir innan Sandbru vtan faair gardar jnn vid vaagsbotn. Hakon konungr veitti rikuliga veizlu i konungsgardi ok gifti Ceciliu dottur sina Haralldi Sudreyia konungi. eftir þat byrr hann ferd sina til stefnulags vid Suia. ok hafdi mikit lid ok mart skipa. Enn er hann laa i Elldeyiarsundi gaf hann Joni Dungadarsyni konungsnafn. ok for hann þadan nordr aftr ok ætladi vestr med Haralldi konungi ok þeir Duggaall baadir enn þo settuz þeir aptr baadir. sat Jonn konungr i Biorgyn vm vetrinn enn Duggaall for austr eftir konungi ok var med honum þann vetr. Haralldr konungr for vm haustid or Biorgyn ok fru Cecilia kona hans. þau hofdu eitt skip mikit ok þar aa mart godra manna. þau komu ecki til Sudr-

eyia aa þui hausti ok tyndiz skip þat ok allir þeir menn er aa voru. ok er þat flestra manna ætlan at þau hafi tynzst i Dynraust fyrir sunnan Hialltland þuiat rekinn kom af skipunum sunnan aa Hialltland. þotti þetta enn mesti mannskadi ok þat var Sudreyingum et mesta nidrfall ok vgifta er þeir mistu sua braadliga þuiliks hofþingia sua giftusamlig sem hans ferd hafdi vordit at þui kuonfangi sem hann hafdi feingit ok odrum sæmdum. Hakon konungr for til Vikr. hann laa miok leingi i Dyngiu ok beid erchibyskups. hann hafdi meirr enn .xxx. skipa ok flest stor.

Andlaat Vlfs.

231. Eirekr Suiakonungr hafdi dregit saman her mikinn i Suiþiod ok for vm sumarit vestr til Gautlandz. þar var med honum Vlfr jarl ok herra Birgir maagr hans ok margir adrir gofgir menn. þeir hofdu mikit lid ok flest a hestum. þeir komu til Liodhusa ok var þa eigi Hakon konungr kominn. enn med þui at Suiar hofdu litla vist flutt med ser mattu þeir eigi bida Nordmanna ok ridu vpp aftr i Suiþiod. þat bar ok til at jarl var nockut[1] siukr. þat sama haust andadiz hann ok þotti þat Suium enn mesti skadi. ok skiott eftir andlaat hans gaf konungrinn herra Birgi maagi sinum jarlsnafn ok gerdiz hann inn mesti hofþingi ok hafdi oll landraad med konungi. Litlu eftir andlaat Vlfs jarls letu þeir Eirikr konungr ok Birgir jarl taka af lifi Holmgeir son Knutz konungs langa frænda Vlfs jarls ok annarra Fulkunga. enn þa for vtlægr af Suiþiod herra Philippus er aadr hafdi verit mestr styrkr herra Holmgeiri. hann aatti Helenu modur hans ok (dottur) Petrs Strangasunar. Philippus var dottursun Philippi jarls er fell aa Akri vid Oslu ok skylldr Hakoni konungi.

Fra Hakoni konungi.

232. Hakon konungr for til Konungahellu vm haustid nockuru sidar enn Suiar hofdu brott farit. laa konungr þar vm rijd ok skipadi þui sem honum bar naudsyn til. enn med þui at engi hafdi vordit fundr þeirra Suiakonungs þa gerdi hann menn vpp i Suiþiod Einar smiorbak ok Olaaf profast aa fund Birgis jarls ok foruitnaz af honum huersu Suiakonungr ætlar at fara skylldi vm skipti þeirra Nordmanna. þeir hofdu ok fleiri erendi til jarls þau sem enn koma vpp sidarr ok her mun verda fra sagt. Hakon konungr for nordr i Vikina til Tunsbergs ok gaf monnum heimleyfi. þetta vor adr hafdi andaz þorkell byskup i

[1]) nockur *Cd.*

Oslu enn vm haustid var vigdr til byskups Hakon er þa var skolameistari. þa var ok vigdr til byskups Haufir til Orkneyia. Erchibyskup for þa heim nordr. þetta sumar hafdi hann laatid setia grundvôll til Cristzkirkiu sua langt vestr sem nu er. Hakon konungr sat vm vetrinn i Vikinni ok var þessi annarr vetr ens fiorda tigar konungdoms hans. þenna vetr komu þeir austan Einar ok Olafr ok sogdu at jarl hefdi vel tekit þeirra erendum ok quez giarna vilia vera vin Hakonar konungs. gaf hann þat raad at þeir skylldu finnaz vm sumarit eftir i Elfinni ok binda sætt sina med vinaattu ok fastmælum. þeir hofdu þat maal flutt fyrir jarli at þat væri vænst til fridar ef teingdir tækiz milli hofþingia ok gifti jarl Rikizsu dottur sina Hakoni konungi vnga. Jarl tok þessu vel ok var siþan i ollum maalum linari enn aadr. let þetta vel tala mega þa er þeir fyndiz sialfir.

Liflat Alexandri.

233. Tiþendi þau frettuz til sannz at Haralldr konungr ok Cecilia konungsdottir hofdu tynz sem fyrr er sagt. Hakon konungr sendi þa ord til Biorgyniar at Jonn konungr skylldi þa fara vestr sem skiotazst ok gæta rikis i Sudreyium til þess er hann sendi fleiri hofþingia til. siþan bioz Jonn konungr af Noregi ok for vestr vm haf. Alexandr Skotakonungr sendi iafnan til Noregs at fala laundin vid lausafe ok sua hafdi hann enn gert þetta sumar. enn þo hafdi hann annat raad med hondum þat er eigi var konungligt at hann dro her saman vm allt Skotland ok bio ferd sina i Sudreyiar ok ætladi at vinna laundin vndir sik. hann gerdi þat bert fyrir sinum monnum at hann ętlar eigi at [728] letta fyrr enn hann hefdi sett merki sin austr vm þursasker ok vndir sik brotid allt Noregskonungs riki þat er hann aatti fyrir vestan Solundarhaf. Alexandr konungr gerdi ord Joni konungi at hann villdi finna hann. enn sa fundr vard ecki fyrr enn .iiij. iarlar af Skotlandi selldu honum tru sina til þess at hann skylldi fara i gridum af þeim fundi huart sem þeim semdi edr eigi. Enn er þeir funduz konungarnir beiddi Skotakonungr Jon konung at hann skylldi gefa vpp Biarnaborg i hans valld ok .iij. adra kastala er hann hellt af Hakoni konungi ok þat riki annat sem Hakon konungr hafdi skipat honum. enn Skotakonungr kuaz mundu fa honum myklu meira riki i Skotlandi ok þar med sitt traust ok vinaattu ef Jonn konungr villdi til hans snuaz med fullum trunadi. þessa eggiudu allir Jon konung bædi frændr ok vinir. enn honum for vel ok einardliga at hann kuez eigi vilia riufa eida sina vid Hakon konung.

for Jonn konungr i brott ok nam eigi fyrr stadar enn hann kom nordr i Liodhus. þa er Alexandr konungr laa i Kiarbareyiarsundi dreymdi hann draum. at honum þotti koma at ser .iij. menn. þotti honum einn vera med konungligum skruda sa var miok ohyrligr riodr i andliti ok helldr digr medalmadr vexti. annar madr syndiz honum granvaxinn ok dreingiligr ok allra manna fridazstr ok tiguligazstr. enn þridi var myklu mestr vexti ok allra þeirra ofrynligazstr. sa var miok framsnodinn. sa varp ordum a konunginn ok spurdi ef hann ætladi til Sudreyia. hann þottiz suara at þat var vist at hann ætladi vndir sig at leggia eyiarnar. draummadrinn bad hann aptr snua. kuad honum eigi annat hlyda skylldu. Konungr sagdi drauminn ok fystu flestir at hann skylldi aftr huerfa enn konungr villdi þat eigi. ok litlu siþar tok Alexandr konungr sott ok andadiz. þa rufu Skotar safnadinn ok fluttu konunginn vpp i Skotland. Sudreyingar segia at þessir menn er konungi synduz i suefni væri hinn heilagi Olafr konungr or Noregi, ok inn heilagi Magnus jarl af Orkneyium ok enn helgi Kolumba. Skotar toku til konungs Alexandrum sun Alexandrs konungs. hann feck siþan dottur Heinreks Englakonungs ok gerdiz mikill hofþingi siþan.

Hakon konungr bioz or Oslu.

234. Hakon konungr byr ferd sina vm vorit or Oslu austr til motz vid Suia eftir þui sem mællt var. hann hafdi mikit lid ok fritt. hann styrdi Olafssudinni enn Hakon konungr vngi hafdi Drekann. morg hofdu þeir onnur storskip. konungi byriadi helldr seint. þa var med konungi herra Philippus Lafranzsun frændi konungs hann var þa landflotti or Suiþiod fyrir konungi ok jarli. Ok þa er Hakon konungr for vpp eftir Elfui let hann vanda miok rodr a skipum. var þa vid slegit ollum bunadi ok farit med ollum pris. sem Sturla quad.

Miok er þat frægt
at fara villdi
sigri sæmdr
til Suia fundar
grundar vördr
godu heilli
a Raandvers
remmiskidum.

Var leidangr
sem logi væri
gulli glæstr
vm grams flota
þar er baugtungl
blika knaattu
yfir haareid
huert vidr annat.

Enn ellding
ifla folldar
langa leid
lysa knaatti
lofanlig
þa er litum skipti
himna sol
vid hafraudul.

þa er Hakon konungr kom til Konungahellu spurdi hann til sannz at Eirekr konungr hafdi austan komit ok sua Birgir jarl ok margir adrir hofþingiar. Enn er þeir spurdu til ferda Hakonar konungs var þeim sagt at hann hefdi fiolda skipa ok mikit lid. þa villdu Suiar enn eigi bida ok reid (konungr) enn vpp aa Gautland enn jarl var eftir i Liodhusum vm rijd. Var þa sagt Hakoni konungi at meiri vaan væri at jarl væri i brottu ridinn. þa er konungr laa i Elfui kom til hans Matheus er siþan vard vsaattr vid Birgi jarl ok sagdi konungi kuediu jarls. hann quad jarl ridinn vpp i Gautland. siþan mællti hann til konungs. þat hugdi jarl at þetta mundi vęra fridarfundr ok skylldu þer hafa talat felagskap yduarn ok vinaattu. enn nu er hann spurdi at þer hofdut her mikinn vissi hann ecki huart þer villdit frid edr eigi. Herra Matheus flutti ecki leingra ok for siþan i brottu.

Hakon konungr sendi til jarls.

235. Eftir þetta kalladi konungr til sin raadgiafa sina ok leitar vid þa huert raad taka skal. þotti þeim vndarligt er Matheus hafdi sua skiotliga farit. Gunnar konungs frændi hafdi þa Elfarsyslu ok var mikill vin jarls. hann flutti þat at jarl mundi þegar aftr huerfa er eftir honum væri ridit. var þat raads tekit at Gunnarr konungsfrændi var sendr til jarls ok þorlaugr bosi. mællti konungr sua at þeir skylldu eigi leingra tala vid jarl enn Matheus hafdi vid hann talat. Siþan fara þeir ok fundu jarl (i) Gautlandi. var hann helldr stridr i rædu ok taldi at. at Hakon konungr hafdi sua mikit lid haft. Gunnar sagdi at honum geck eigi vtrunadr til þessa helldr var þat sidr hans at fara med storskipum vel bunum. leitadi Gunnar þa eptir vid jarl blidliga ok bad hann aftr huerfa til tals med konunginn. enn jarl sagdi at Eirekr konungr var ridinn i et eystra Gautland ok hann matti ecki aftr snua. Gunnar sagdi at þar voru oll landraad er jarl var ok hann var bædi konungr ok jarl yfir landinu. Eireki konungi var þannig haattad at hann var faamælltr ok miok klestr i malinu ok let hann af þui adra tala miok a þingum edr stefnum. Birgir jarl gerdi þann orskurd at hann mundi fara vpp til Liodhusa ok bida þar fram yfir annan sunnudag. enn þetta var laugardag. fara þeir Gunnar ok þorlaugr bosi nu til konungs. Siþan byrr konungr ferd sina til motz vid jarl vpp til Liodhusa medr allann her sinn. sem Sturla quad.

Sua var Elfr
aull at lita
glæsilig
sem aa gull sæi.

frægdar folki
er flota þeysti
lofsæll konungr
Liodhusa til.

Hardla mikils þotti Gautum vm vert er þeir sa morg storskip ok vel buin. miok voru þeir hræddir ef hofþingiar sættiz eigi at Noregs konungr mundi gera storvirki i landi þeirra. sem quedit var.

Gedsteinn
gautzskra manna
var styriar stund
i stalld drepinn.

aadr ognstorr
iattad hafdi
Suia gramr
siklings bodi.

Hakon vngi kuentiz.

236. Hakon konungr lagdi at vid þorskabacka fyrir vestan aana gegnt Liodhusum ok beid þar til þess er jarl kom. enn siþan foru menn i millum þeirra. var þa talat bonord Hakonar vnga konungs ok margir lutir adrir vm sættir þeirra. Eftir þat senduz þeir gisla i milli ok funduz sialfir med þui moti at jarl for yfir aana til konungs ok tauludu þeir þa [729] sin i milli. foru allar rædr vel i milli þeirra. tala þa fastliga at fridr skylldi standa milli Noregs ok Suiarikis. huorigra vvinir skylldu ok eflaz i annarra riki. ok her med festi Hakon konungr vngi Rikizsu jarlsdottur ok skylldi saa raadahagr takaz þa er þeim þotti timi til vera. Eftir þetta skildu þeir med enum mesta kærleika. for jarl vpp i Suiþiod enn Hakon konungr til Konungahellu ok for vm haustid nordr til Tunsbergs ok þadan til Biorgyniar ok efnadi þar til vetrsetu. þetta haust kom vtan af Jslandi Heinrekr byskup ok sagdi þau tiþendi at þordr kakali lagdi litla stund aa konungs maal. afflutti byskup miok maal þordar. konungr tok byskupi vel ok let hann stefna þordi vtan til sin. Hakon konungr sat þenna vetr i Biorgyn ok var þessi enn .iij. vetr (ens) fiorda tigar rikis hans. Vm vorit komu menn austan or Suiavelldi ok sogdu at Eirekr Suiakonungr væri andadr. var þat flestra manna ahugi at sonr jarls væri næstr konungdominum systurson Eireks konungs þuiat systir hans aatti allann arf eftir hann. Philippus son Knutz konungs langa þottiz enn vera nær konungsnafni þuiat hans fadir hafdi verit konungr med Eireki konungi Knutzsyni. Magnus broki þottiz enn vera nær konungdominum. hann var dotturson Knutz konungs Eirekssunar er leingi var konungr i Suiariki. Enn þegar Birgir jarl kemr til þuiat hann hafdi mest landraad þa fylgdu þui flestir at hans son væri bezst til kominn konungdomsins. var siþan Valldimar til konungs

tekinn son Birgis jarls. enn þetta mislikadi hofþingium þeim er eigi þottuz verr til komnir rikissins.

Abel sucik Eirek brodur sinn.

237. þetta sumar vrdu mikil tiþendi i Danmork. þa tok Abel med vel Eirek konung brodur sinn ok let taka af lifi aa Lafranzvoku aptan. siþan let hertuginn taka sik til konungs yfir allt Danavelldi ok gerdiz rikr hofþingi. Hakon konungr for vm haustid nordr til þrondheims ok let þar bua til vetrsetu. þetta haust komu þeir af Jslandi Siguardr byskup ok þordr kakali ok fundu konung i þrondheimi. þar var þa mart islenzskra manna. Heinrekr byskup Gizsur þorualldzsun þorgils skardi Jonn Sturlusun Finnbogi Helgasun Sæmundarsynir Philippus ok Haralldr. var med þeim mikill sueitardraattr þuiat huerr villdi sem fyst vt naa. Heinrekr byskup flutti þat mest at Gizsur skylldi vt fara þuiat hann stod mest i moti þordi ok kalladi þat vnytt er þordr hafdi syslat. sagdi hann flutt hafa i ollu sinn lut enn ecki konungs erendi. ok var þui meirr truat at sinni. þenna vetr kom austan af Suiariki herra Knutr son Magnus broka frændi konungs. Enn aatta dag bar Hakon konungr koronu sina ok hafdi þa i bodi sinu alla enu bezstu menn er i voru bænum Sigurd erchibyskup ok liodbyskupa korsbrædr. þar var Knutr jarl ok herra Knutr frændi hans ok allir enir bezstu menn or þrændalogum. þessi var enn .iiij. vetr ins fiorda tigar rikis hans. Vm vetrinn foru ordsendingar milli þeirra Abels Danakonungs. sendi Hakon konungr sudr Biarna Moysessun med brefum enn Abel sendi sunnan adra menn i mot med brefum sinum. var þat mællt at þeir skylldu finnaz konungarnir vid landamæri ok semia þa luti er Hakoni konungi þotti aafaatt vid Dani.

Fra Hakoni konungi.

238. þenna vetr er Hakon konungr sat i þrondheimi komu austan or Gardariki sendimenn Alexandri konungs af Holmgardi. het sa Michiall ok var riddari er fyrir þeim var. kærdu þeir vm þa luti er vid aattuz syslumenn þeirra Hakonar konungs nordr a Morkinni ok Austrkirialar þeir sem skattgilldir voru vndir Holmgarda konung. þuiat þeir aattuz iafnan vid vfrid i raanum ok manndrapum. voru þar stefnur at aattar ok raad fyrir gert huersu þat skylldi nidr setia. þat hofdu þeir ok at erendum at þeir villdu sia fru Cristinu dottur Hakonar konungs þuiat Holmgardz konungr hafdi sua bodit þeim at þeir skylldu leita eftir vid Hakon konung ef hann villdi gifta fruna syni Alexandri konungs.

Hakon konungr gerdi þat raad at hann sendi menn or þrondheimi vm vorit ok foru austr til Holmgardz med sendimonnum Alexandri konungs. var fyrir þeirri ferd Vigleikr prestzsun ok Borgar. foru þeir til Biorgyniar ok sua et eystra. quomu þeir vm sumarit i Holmgard ok tok konungr vel vid þeim ok settu þeir þa frid milli siin ok skattlanda sinna sua at huoregir skylldu odrum ofrid gera Kirialar ne Finnar ok helltz su sætt ecki leingi. J þann tima var vfridr mikill i Holmgardi. geingu Tattarar aa riki Holmgardz konungs ok fyrir þær sakir var ecki litid aa bonordit þat er Holmgardz konungr hafdi flytia laatid. Ok er þeir hofdu lokit erendum sinum foru þeir austan med sæmiligum giofum er Holmgardz konungr sendi Hakoni konungi. komu þeir austan vm vetrinn ok fundu konung i Vikinni. Hakon konungr for vm sumarit or þrondheimi sudr til Biorgyniar ok sat þar. herra Knutr son Magnus broka var med konunginum. þa kom austan or Vikinni til motz vid konung herra Philippus ok herra Philippus sun Knutz langa. beiddu þeir Hakon konung at hann skylldi fa þeim styrk til þess at þeir mætti fa þat riki er þeir þottuz vera tilkomnir. enn konungr villdi eigi nockurn styrk fa þeim þuiat þat voru einkamaal þeirra Birgis jarls at huargi skylldi efla annars vuini. Eftir þetta fara herrarnir i brott ok fyst sudr til Vindlandz ok eflduz þadan at lidi bædi þyduerskum ok Vindum ok foru siþan til Suiarikis ok reistu vfrid moti Birgi jarli.

Gerdir menn til Jslandz.

239. þetta sama sumar var mart manna af Jslandi med Hakoni sem fyrr greinir. ok voru margar stefnur at aattar hueria skipan aa skylldi gera vm landit. enn þat var af gert at þeir voru vt sendir Heinrekr byskup ok Gizsur ok þorgils skardi. ok voru þeim skipud riki þau a Jslandi er konungr hafdi þa heimilldum aa tekit. skylldu þeir siþan flytia konungs maal vid adra landzmenn. Sæmundarsynir foru vt aa odru skipi ok gafu þeir aadr med handfestu þeirra manna forraad konungi er þeir aattu. Siguardr byskup þordr ok Jon Sturluson voru þa eftir i Noregi. Skip þat er Sæmundarsynir voru aa tyndiz ok quamuz .iiij. af. enn þat skip er byskup var aa ok Gizsur ok þorgils [730] vard aptrreka til Noregs vm haustid ok braut skipit enn voru i þrondheimi vm vetrinn.

Fra Hakoni konungi.

240. Hakon konungr for vm haustid austr til Vikr ok ætladi til motz vid Danakonung Aabel sua sem ord hofdu aadr vm farit i milli.

þuiat þar hafdi margr flutningr milli farit. var þat talat at þeir mundi gera teingdir milli sin Noregs konungr ok Dana konungr med þui moti a(t) jungherra Magnus mundi fa dottur Aabels konungs. for Hakon konungr allt austr til Elfar vm haustid ok spurdi hann þa ecki til Aabels konungs. sigldi Hakon konungr allt austr til Mostrarsundz ok laa þar vm rijd. komu þar til hans kuggar margir bædi Vindlandzfarar ok adrir kaupmenn. vard Hakon konungr þa viss at Abel konungr ætladi ecki at hallda stefnu vid hann. sneri þa Hakon konungr aftr i sitt riki ok for vm haustid til Osloar ok efnadi þar til vetrsetu. þetta sumar var vfridr mikill i Suiþiod med Birgi jarli ok hertugunum er adr var fra sagt. hofdu þa huorirtueggio her mikinn ok foruzst i mot. Enn er þeir timar voru komnir er þeir hofdu akuedit med ser Hakon konungr ok Birgir jarl at vngi konungr skylldi gera brudlaup sitt til jumfru Rikizsu. enn med þui at jarl hafdi vfrid mikinn i Suiavelldi þottiz hann eigi mega sækia þessa brudlaupsstefnu eftir þui sem mællt var. tok hann þat raad at hann sendi austan dottur sina med vegligu foruneyti. voru þar med henni .ij. byskupar annar Lafranz byskup af Skaurum ok Magnus byskup or Suiariki herra Karl sun Vlfs jarls ok margir adrir aagætir herrar ok hofþingiar af Suiariki. var þessi ferd en skauruligzsta fyrir sakir fiar ok foruneytis. þetta folk fann Hakon konung i Oslu ok tok hann med þeim med hinum mestum sæmdum sem Sturla quad.

Austan sendi gulli glęsta
Gauta styrir megindyrum
seima þollr med sæmdum ollum
sina dottur arfa þinum.

volldugr toktu af mestri milldi
maalma skerdir Suia ferdir
alldir dyrki yduart velldi
eirarsamt vid brudfaur þeira.

Nv var buit til veizslu mikillar i Oslu ok var veitt brudlaup vnga konungs ok jumfru Rikizsu. var at þeirri veizslu bædi fiolment ok gǫdment. enn er veizslunni var lukt foru Suiar heim ok leysti konungr þa vt med sæmiligum giofum. Enn medan þeir voru i Noregi vrdu mikil tiþendi i Suiariki. þa hofdu þeir fundiz vid Herenazbru Birgir jarl ok herrarnir baadir Philippus huorrtueggi ok Knutr Magnussun ok kuomu þeir a valld jarls allir. enn hann let haalshauggua þa alla ok marga þyduerska menn med þeim enn flestum ollum suænskum monnum gaf hann grid. vm þessi verk var allmisiafnt talat. siþan giordiz fridr i Suiþiod.

Brefasending keisara.

241. Þat er nu at segia er fyrr er sagt at med þeim [1] Hakoni

[1]) Heinreki ok *tilf. Cd.*

konungi ok Fridreki keisara var enn mesti felagsskapr. foru iafnan menn i milli þeirra med agætum sendingum. enn þa hafdi nockura rijd verit vfridr milli Nordmanna ok Lybikumanna af raanum þeim er fyrr var sagt. Hakon konungr hafdi ritad til keisara at Nordmenn hofdu eigi frid at sigla til Lybiku enn keisari hafdi valld yfir stadnum. þat sumar er Eirekr konungr var suikinn i Danmork komu bref fra keisara þau er þat vottudu at Nordmenn skylldu hafa frid i Lybiku. þat stod ok aa brefum at keisari mundi meiri sæmd gera Hakonar konungs enn annarra hofþingia aa Nordrlondum. þuiat hann kuaz mundu stadinn i Lybiku vpp gefa i hans valld sua at hann væri þar frialsliga herra ok hofþingi yfir kuaz þar mundu fyrir setia sitt bref ok jnnsigli ef Hakon konungr villdi sækia laata. Enn er Hakon konungr sa þessi bref gerdi hann sendimenn bædi til keisara a vit þessarra boda ok sua til Lybiku at leggia fullkominn frid vid stadarmennina. ok for þangat Biarni Moysessun enn til keisara voru sendir sira Askatin ok Amundi Haralldzsun. Foru þeir vm haustid or Biorgyn vm vetrnaatta skeid sudr til Danmerkr. þeir komu at hinum .xiij. degi i Fenidi ok spurdu þau tiþendi at keisarinn hafdi andazst fyrir jolin vt aa Puli. hurfu þeir þa aftr ok ætludu i Suafua aa fund herra Konraads sunar Fridreks keisara. J þeirri ferd voru þeir teknir ok innsettir. voru i þeirri prisund til þess er herra Konraadr let leysa þa. foru þeir siþan a fund Konraads ok tok hann þeim sæmiliga enn eigi fengu þeir þau erendislok sem þeir mundi ef keisari lifdi. Enn þat er maal manna at Fridrekr keisari hafi einnhuerr gaufgazstr verit i enni sidarri æfi. hann var keisari .xix. vetr ok .xx. enn eftir þat fell nidr keisaradomr sua at eingi var siþan þar til er þessi bok var samansett ok Magnus hafdi verit .ij. vetr konungr at Noregi siþan er Hakon konungr for vestr vm haf. Eftir þetta for Askatin nordr i Noreg ok fundu Hakon konung i Biorgyn vm Jonsvoku skeid ok sogdu þau tiþendi sem þeir hofdu ok þotti konungi enn mesti skadi at keisara. Biarni Moysessun kom aftr ok hafdi gert frid vid Lybikumenn ok voru þeir siþan vinir Hakonar konungs.

Herbunadr.

242. Hakon konungr sat vm vetrinn i Oslu eftir brudlaupsgiordina Hakonar vnga. A þessu sama ari hafdi andaz Paall i Hamri byskup. þessi var enn .v. vetr ins fiorda tigar rikis Hakonar konungs. Vm vaarit i faustu vrdu mikil tiþendi i þrondheimi. þa andadiz Sigurdr erchibyskup annan nonasdag Martij. enn i stad hans var kosinn til erchibyskups Saurli er aadr var korsbrodir i Hamri. for hann þetta sumar aa fund

Jnnocentij pafa ok feck vigslu af honum. Saurli erchibyskup vigdi .ij. byskupa aa pafagardi annan Petr byskup til Hamars hann var predicari enn annan Rikgard byskup til Sudreyia. Vm vorit bio Hakon konungr ferd sina or Oslu ok for austr til Elfar ok fann þar Birgi jarl. sagdi Hakon konungr jarli huert lausmæli Abel konungr hafdi synt honum er hann hafdi rofit stefnuleidangr vid hann. jarl sagdi at Danir hofdu gert Suium mikinn skada i raanum ok manndraapum enn þat mest er þeir hofdu eflt þa herrana vpp aa Suiariki. enn med þui at huorumtueggia var illa vid Dani þa gerdu þeir þat raad at þa .xij. manadi skylldu þeir bua her af huorutueggia riki. skylldi Hakon konungr hafa skipaher af Noregi enn jarl skylldi hafa .v. þushundrad af Suiariki. skylldu þeir finnaz vm vaarit vid Elfina ok fara sua baadir i Danavelldi. skylldi Hakon konungr fara i Eyrasund enn jarl aa Hallland ok Skaaney ok finnaz i Eyrasundi ok gera þar raad sin ef Danir bydi engi sæmilig bod af sinni hendi. Siþan skilia þeir. for konungr nordr til Tunsbergs enn jarl vpp i Suiariki. konungr for vm sumarit til Biorgyniar ok sat þar. þetta sumar foru til Jslandz Heinrekr byskup Gizsur þorgils ok Finnbiornn. toku þeir þau riki aa Jslandi sem Hakon konungr hafdi þeim skipat. enn þo gerdiz bratt ofridr milli Gizsorar ok vmbodsmanna þordar. eigi var ok langt aadr enn [731] byskupi þotti Gizsur eigi efna þat er hann hafdi konungi heitid ok vendi sinni vinaattu til þeirra manna er mestir vvinir Gizsurar voru. sagdi hann þa eingann falskara vera enn Gizsur at riufa alla þaa luti er konungi voru til sæmdar ok hann hafdi heitid. þeim kom ok ecki saman Gizsuri ok þorgilsi. þat sumar er Gizsur for til Jslandz feck Hakon konungr þordi kakala syslu nordr i Gaulardal. enn þordr sendi til Jslandz Kolbein graun frænda sinn ok þotti hann ecki mikill manna sættir er hann kom til Jslandz. þetta sumar hellt Aabel konungr strid[1] vid Frisi ok villdi leggia aa þa skylldir meiri enn verit hafdi. þeir hofdu safnat nockurn ok letu miok skoga gæta sin ok er Aabel konungr leitadi eftir þeim var hann lostinn auru ok feck af þui bana. Eftir þat tok Danmork Cristiforus brodir Eireks konungs.

Sigling.

243. J Biorgyn let Hakon konungr bua til vetrsetu. þessi var enn .vj. vetr ens fiorda tigar rikis hans. Ok er vora tok gerdi hann vtbodabref vm allt land ok baud vt miklu lidi med vistum ok skipalidi ok vopna. gerdi hann bert at hann ætladi her þeim til Danmerkr. Samnadiz saman vm sumarit i Noregi mikill herr. hellt konungr þegar hann var buinn austr til Vikr ok for herrinn ecki miok samfast i

[1]) stridi *Cd.*

fystunni þuiat miok sigldu huerir sem bunir voru. Hakon konungr lagdi til Tunsbergs ok let þar eftir fru Margretu drottningu ok Rikizsu drottningu enn hann sigldi austr vm Folldina. sotti þa mikit lid til hans vm Vikina ok nordan or landi. Hakon konungr hafdi þa Olafssudina enn vngi konungssun Drekann Knutr jarl Dragsmorkina herra Sigurdr konungssun Rygiabrandinn Petr or Gizska Borgundarbaatinn Augmundr krækidanz Gunnarsbaatinn. Baardr or Hestby hafdi enn mikit skip ok morg voru þar onnur storskip. Hakon konungr lagdi at i Heruidarsundi ok kom þar til hans mestr þori lidsins. konungr for þadan inn i Hrafnshollt. þar stod skip þat et mikla er Gunnar konungsfrændi hafdi gera laatid eftir fyrirsogn konungsins er eitthuert hefir mest verit gert i Noregi. Hakon konungr let þa fram setia skipit af backastockum ok reez til þess allgiptusamliga. ok adr enn skipit var fram sett taladi konungr sniallt erendi ok gaf nafn skipinu ok kalladi Crosssudina. enn er flotad var skipinu setti konungr eftir menn at bua skipit. enn hann for þa til motz vid herinn ok sigldi sudr i Ekreyiar ok let flestann herinn þar liggia. enn konungarnir geingu þa aa lettiskip ok flestir lendir menn med þeim ok logdu inn til Elfar ok laagu þar sem Lindisholmar heita. Hakon konungr spurdi þa at Birgir jarl var kominn med Suiaher eftir þúi sem þeir hofdu raadit.

Herferd Hakonar.

244. Hakon konungr sendi þa nordr eftir Crosssudinni jungherra Magnus son sinn ok Gaut a Meli ok skylldu þeir sigla henni til Ekreyia til annarra storskipa. ok er þeir komu nordr biuggu þeir skipit vm þat sem vantadi. Enn aadr þeir færi or Rafnshollti taladi jungherra Magnus it fysta erendi ok fannz monnum mikit vm huersu sniallt erendi þat var ok vbernskliga þat var fram flutt. Eftir þat helldu þeir til Ekreyia ok er þeir komu i hofnina ok kostudu ackerum þa vard sua mikit suif aa skipunum at elldr kom i dockuna er þeir brugdu vm kadlinum. hugdu menn þa at streingrinn mundi brenna ok toku tialld eitt ok vættu ok ætludu at slockua elldinn med. enn jungherra Magnus var þui skiotari ok betri fangaraads at hann tok byttu eina fulla af dryck ok steypti yfir dockuna ok kældi sua streinginn. þa er Crosssudin kom i lægi med odrum skipum þa bar iafnhaatt bordin aa henni ok tialldaasa a Olafssudinni. bordit var .ix. alna fyrir ofan sio a Crosssudinni ok var þetta skip miklu mest allra þeirra er þar voru ok var þat þo margra manna maal at eigi hefdi seet iafnmorg storskip i einni hofn. Af þessum leidangri ok skipaflota for mikit ognarbod sudr vm Danavelldi ok

þotti monnum sem i moti þessum her mundi ecki raund reisa. sem Sturla quad.

Aulldum seg ek vfrid gulldut
vnnviggiar skipudu Daunum sunnan
vida settu þinar þiodir
þunnar skeidr af nyium hlunnum
storir hofdu vtbod ærit
ydrir þegnar raana hegnir
ytum þotti ei leidangr litill
langa stund fyrir vidri grundu.

Framla dreif til huerrar haumlu
hilmis þiod ens mærdar froda
siþan helldu sudr med laadi
seima stiklir flota miklum
hræddar wrdu Haallandz ferdir
hringa balldr af þinu valldi
eingi madr vard Jota þengils
ottalauss vid Noregs drottinn.

Hakon konungr hafdi i þessum leidangri marga agæta menn. þar voru .iij. konungar adrir enn hann Hakon konungr vngi Jonn konungr af Sudreyium Duggaall konungr. Knutr jarl. jungherra Magnus. herra Sigurdr konungssun. þessir lendir menn gofgazstir Petr or Gizska Nichulas sun hans Gautr af Meli Bryniolfr Jonssun. þa er Hakon konungr laa i Ekreyium kom þar Sõrli erchibyskup vtan fra pafa ok þo fyrir skemstu or Tunsbergi. var med honum Petr byskup. enn aadr var med konunginum Aarni byskup af Biorgyn Askell byskup af Stafangri ok Hakon byskup af Oslu ok margir adrir kennimenn. Hakon konungr lagdi at vid Gullbergseid.

Sættargerd.

245. Birgir jarl hafdi .v. þusundir. þar var mart gofugra manna med honum. þar var[1] brodir Vlfs jarls Karl son Vlfs. Folki jarl ok Karl kueisa son Jons engils ok margir adrir agætir menn af Suiþiod. þar var ok Andres konungr af Surdolum brodir Alexandri konungs (af) Holmgardi. hann hafdi flyit austan fyrir Tattarum. Hakon konungr for i Lindisholma Petr or Gizska ok fleiri gofgir menn ok voru i bodi jarls. enn sunnudaginn fyrir Jonsvoku for jarl aa fund Hakonar konungs ok sagdi honum at sendimenn Danakonungs voru sunnan komnir ok laagu vpp i aanni byskupar .ij. ok riddarar .xv. ok eru sendir til þess at sættaz aa þær sakir er Nordmenn telia aa vid Dani. Jonsvoku funduz huorirtueggiu til vidtaals ok þotti monnum jarl flytia meirr maal Dana enn þeir ætludu. enn su vard sætt at Danir skylldu aptr luka allt þat er þeir hofdu fyrir Nordmonnum vpp tekit. laukz þa þegar sumt. enn fyrir þat er eptir stod skylldi Hallland at vedi. enn er Kristiforus konungr villdi eigi þesse sætt at helldiz skylldu riddararnir vera med Hakoni konungi enn sumir med jarli til þess er þeir væri vt leystir. Var þessi sætt ger med brefum byskupanna af huorutueggia rikinu sem Sturla quad.

[1]) *Her er et aabent Rum i Cd.*

Raan gallt rannda [732] tynir
rogstridr Daunum siþan
fyrst koma fura lestir
fleyuangs til Ekreyia.

aull het gnogu gialldi
gullstridi þa siþan
lond tok lofdungr þrænda
lidbaals at vedmaali.

Enn er þetta var mællt ok stadfest toku þeir raadagiordir sinar Hakon konungr ok Birgir jarl. siþan raufz leidangr þessi. sneri Hakon konungr nordr til Tunsbergs. kom hann þar nær Petrsmesso. gaf hann ollum monnum þa heimleyfi.

Fra Hakoni konungi.

246. Hakon konungr for or Tunsbergi þegar hann var buinn til Biorgyniar ok sat þar vm sumarit. ok er aa leid sendi Hakon konungr Aslak gus austr til landzenda med þat er hann skylldi giallda Daunum. ok er Aslakr kom til Elfarinnar þa komu engir menn af Danmork at taka vid fenu ok engir til þess at greida þat sem mællt var. Aslakr fann Birgi jarl ok sagdi jarl honum sua at Danakonungr villdi at engi fegiolld færi fram aa þui hausti. enn hann villdi at þeir fyndiz sialfir konungarnir vm sumarit ok semdi þa alla luti sin aa milli. Jarl var þessa miok flytandi ok eftir þetta for Aslakr heim. Hakon konungr byr ferd sina nordr i land ok sat i þrondheimi vm vetrinn. var þessi enn .vij. vetr ens fiorda tigar konungdoms hans. Vm vorit i faustu andadiz Petr or Gizska. hann bioz i faustunni sudr til Biorgyniar ok dualdiz þar nockura rijd vm vorit. þetta sama vôr andadiz Saurli erchibyskup i þrondheimi .ij. postula messu.

Capitulum.

247. Eftir andlaat (erchi)byskups aattu korsbrædr tal ok kom þat aa samt med þeim at þeir kuru til erchibyskups Einar smiorbak sun Gunnars grionbaks. enn hann var þaa vt i Paaris. for þa vt meistari Hakon ok meistari Ottar med brefum at segia þetta vera þeirra vilia ok kosning. enn ecki hofdu þeir raad Hakonar konungs vid þetta. Hakon konungr for vm sumarit austr til Vikr ok allt til Elfar til motz vid Danakonung eftir þui sem Birgir jarl hafdi beitt. lagdi konungr þa austr til Lindisholma enn Birgir jarl var vid Gullbergseid. þar kom ok Kristiforus konungr af Danmork ok var miok hans traust þar sem jarl var. Enn er vm sættir var leitad þa fanz þat aa at Danakonungi þottu byskupar it fyrra sumarit hafa tekit miklu frekara en sua sem hann hafdi þeim bodit. Vrdu konungar aa ecki saattir. enn Birgir jarl hellt i ollu til þess at þeir skylldu semia ok þotti Nordmonnum hann miok

hallda eftir vilia Dana. Enn fundr lyktadiz med þui at Danakonungr reid i brott med eingum sættum stadfestum. hann reid sudr eftir Hall-landi ok let taka bruar allar af huerri aa sem hann kom yfir. Hakon konungr for nordr aptr i Vikina ok var þar vm vorit ok sumarit. Enn þetta var er nu var fra sagt andadiz Sigurdr konungsson þa ok Askell byskup af Stafangri. þat sumar sendi Hakon konungr til Jslandz Siguard byskup at flytia maal konungs a þingi a Jslandi. Sigurdr silkiauga for ok vt at skynia huersu einardliga byskup færi i konungs maalum. þeir hofdu morg bref til Jslandz. voru þar aa vtanstefningar vid Gizsur þorualldzsun ok enn fleiri adra. Ok er þeir komu til Jslandz spurdu þeir at þar hofdu gerz mikil tiþendi vm haustid aadr. þeir Eyiolfr þorsteinssun ok Rani Kodranssun ok Kolbeinn graun hofdu brent inne sonu Gizsorar .iij. ok marga menn adra a Flugumyri. enn Gizsur drap vm vetrinn Kolbein graun ok þa .vij. enn vm vorit drap Oddr þorar-inssun Rana[1] ok þa .iiij. i Grimsey. var þa mikill vfridr aa Jslandi. Siguardr byskup fann Gizsur fyrir sunnan land ok var hann i stormælum af Heinreki byskupi. Ok er Heinrekr byskup spyrr skipkuomuna reid hann sudr vm heidi ok herdu þeir þa badir byskuparnir at Gizsuri sua at hann reez þa þegar til vtanferdar enn skipadi Oddi þorarinssyni yfir Skagafirdi ok feck honum i hendr allt sitt maal vid brennumenn. enn þore tott skipadi hann faudurleifd sina skylldi hann vera til styrktar vid Odd i moti Eyiolfi ok Rafni. Gizsur kom til Biorgyniar. var þordr kakali þar fyrir ok var med þeim eingi vinafundr. for Gizsur þa þegar austr til Vikr ok fann þar Hakon konung.

Juarr for til Jslandz med konungserendum.

248. þetta sama haust let Hakon konungr bua til vetrsetu a Berginu. var þessi enn .xviij. ok .xx. (vetr) rikis hans. þa[2] voru þeir þar baadir Gizsur ok þordr. var þordr aa berginu enn Gizsor i bænum. Vm vorit for Hakon konungr til Biorgyniar ok hafdi Crosssudina. þetta sumar kom i land Einar erchibyskup af pafafundi ok for þegar nordr til þrondheims. þotti konungi vndarligt er byskup villdi ecki finna hann. Vm vorit sendi konungr til Jslandz Juar Eglason at flytia sitt erendi aa Jslandi med tilbeina byskupanna þuiat konungr trudi þeim baadum vel. Konungr feck þeim syslu Gizsuri ok þordi. hafdi Gizsorr i þrondheimi enn þordr i Skidu. þa er Juar kom til Jslandz spurdi hann þau tiþendi at þeir Rafn ok Eyiolfr hofdu drepit Odd þorarinssun vm vetrinn i Gelldingaholllti. þetta sumar hofdu þeir barizst a þueraareyrum þoruardr

[1]) tanna *Cd.* [2]) þar *Cd.*

þorarinssun þorgils skardi ok Sturla þordarsun vid Rafn ok Eyiolf. fell Eyiolfr enn Rafn flydi. Juarr var i Skaalhollti vm vetrinn ok þotti honum Siguardr byskup litinn hug leggia aa konungs erendi. for Juarr vm vorit nordr til Skagafiardar ok fann Heinrek byskup ok þorgils skarda ok flutti konungs maal fyrir þeim. toku þeir baadir vel vndir ok stefndu saman ollum bændum fyrir nordan ok fluttu konungs maal med Juari. kom þa sua at mestr luti bænda i Nordlendinga fiordungi iattudu at giallda skaatt konungi slikann sem þeir yrdi aa saattir vid Juar. Juarr for vtan vm sumarit ok þotti hans erendi minna hafa vordit enn til var hugat. kendi hann þat mest vinum Gizsurar ok fostbrædrum ok enn frændum þordar ok vinum. Einarr erchibyskup spurdi at Hakoni konungi mislikadi er hann hafdi ecki fundit hann. ferr erchibyskup sudr til Biorgyniar aa fund konungs ok tok hann honum vel. foru allar rædur vel med þeim. Erchibyskup var vin vnga konungs þui at hann hafdi gefit honum konungsnafn. Erchibyskup bad konung gera landaskipti med sonum sinum at ser lifanda þat er þeir iattadi at hallda. taladi konungr þetta vid raadgiafa sina. logdu þat sumir til at Magnus skylldi hafa þridiung af landi ok hertuganafn. sumir mælltu at skipta skylldi i helminga landi þo at Hakon bæri konungsnafn einn eftir fedr sinn. sumir villdu i engu lata misiafna þeirra i millum brædra. Konungr sagdi at þat mundi bezst gegna at gud skipti. var þa ok engu skipt. [733] Erchibyskup for nordr til stols sins ok skildu þeir med blidu ok mikilli vinaattu. Hakon konungr vngi hafdi þetta sumar gert sendimenn vt i Spania til konungsins af Kastel. var Elis prestr fyrir þeim sendimonnum. hofdu þeir hauka nockura at færa konunginum ok fleiri luti þa er þar voru torgætir. Ok er þeir komu vt i Spaniam tok konungr þeim hardla vel ok sua sendingum þeim er honum voru sendar af Noregi. duolduz þar sendimenn vm rijd i godu yfirlæti. þenna vetr enn næsta sat Hakon konungr i Biorgyn. ok var þessi enn .xix. vetr ok .xx. rikis hans. Vm vorit nær paschum sendi Hakon konungr þorlaug bosa ok nockura menn med honum sudr til Danmerkr. skylldu þeir fara a fund Jacobs erchibyskups i Lund. gerdi konungr bref til erchibyskups at hann skylldi senda menn a fund Kristifori konungs ok foruitnazst huart hann villdi nockud hallda af sættum þeim er giorfar voru milli Dana ok Nordmanna vm sumarit er konungr (laa) i Ekreyium. beiddiz konungr at vita þar af sannindi. Enn er þorlaugr kom sudr i Lund tok byskup vel vid honum ok let hann vera med ser enn sendi menn i Sioland til Roiskelldu a fund Danakonungs. Enn er konungr vissi þeirra erendi hellt hann þeim med ser enn gerdi

menn vpp aa Skaaney at taka sendimenn Noregs konungs ok flytia til sin. Enn sem erchibyskup feck niosn af þessu gerdi hann þorlaug varann vid ok feck honum hesta ok reid hann vpp i Suiariki enn sumir hans felagar voru eftir med byskupi leyniligha. þorlaugr for et eystra til Vikrinnar ok sua nordr aa konungs fund ok kom at huitasunnudegi til Biorgyniar. sagdi hann konungi sin tiþendi ok ord byskups at Hakon konungr mundi ecki þurfa til þess at ætla at ne einn greidskapr mundi verda aa þui fegialldi er Nordmenn aattu skilt af Donum edr odrum þeim einkamalum er gerr hofdu verit þeirra i milli. Konungr let ser faatt vm þetta finnaz. enn vaan braadara let hann flota skipi sinu Olafssudinni ok gerdi þat ord aa at hann ætladi nordr til þrondheims. enn er skipinu var vt lagit vndir Fenhring sagdiz hann skylldu sigla austr til Vikr. hann gerdi austr menn fyrir ser med brefum til syslumanna ok kaupmanna þeirra er vanir voru at sigla til Danmerkr ok lagdi rikt vid at engi Eyrarfloti skylldi lengra sigla med landi enn i Ekreyiar ok bida þar til þess er konungr gerdi raad fyrir huernueg hann villdi at þeir færi. Hakon konungr sigldi austr med landi. enn er hann kom i Vikina hellt hann fyrst til Tunsbergs. ok er hann kom þar gerdi hann vtbodabref vm alla Vikina ok stefndi til sin ollum lendum monnum ok syslumonnum þeim er i Vikinni voru. ok droz þar saman mikill herr ok fioldi skipa. hellt Hakon konungr ollum þeim her sudr med landi til Ekreyia. kom þar saman allmikit lid. Var þat avarp manna at eigi[1] mundi vanta .ccc. skipa. sem Sturla quad.

Eigi saatud iofra hneitir
ættum godr at rofnar sættir
stirdar biuggu hirdmenn hardir
herskips steingr i kyrdum leingi.
mætum hellt fra Elfi vtan
audit letztu flotnum dauda
naudir vissu nyiar sudir
Nordmanna gramr þar fyrir bordum.

þa er Hakon konungr kom i Ekreyiarsund sendi hann mikinn luta hersins sudr fyrir Hallland. bad þa heria a landit ok eyda bædi med elldi ok vopnum. sendi nær .ij. lutum lidsins sudr til Glaumsteins. voru þar fyrir Augmundr krækidanz ok Arnbiorn posi Baardr or Hestbæ Aslaakr ok Paall gaas Amundi Haralldzsun. enn þridiungr þessa lids skylldi ganga vpp i Geitskorum. var þar fyrir Jonn drottning ok Jonn Lodinssun þordr kakali ok enn fleiri syslumenn or Vikinni. þeir sigldu allir samt til Mostrarsundz sem Sturla quad.

Sueida letu þinar þiodir
þunnar skeidr vnd bunu reidi
Gautar spurdu leidangr liotann
lunda vǫll at Mostrarsundi.

[1]) engi *Cd.*

siþan let er seglum blodu
snarfeingr konungr ydrir dreingir
lysa tok af herskips hausum
hrygdar folk i Dana bygdir.

þa er herrinn kom i Mostrarsund voru þar fyrir nockurir danskir menn ok (voru) þegar flestir drepnir.

Herferd konungs.

249. Bartholomeus messodagr stod a fimtadag. þa skipuduz Nordmenn til vppgaungu aa Hallland eftir þui sem Hakon konungr hafdi raad fyrir gert. geingu þeir ok vpp vid Glaumstein. enn Jonn huartueggi for fyrst inn Baardfiord[1] ok brendu þar eina kirkiusokn. siþan helldu þeir sudr til Geitkiarra ok geingu þar vpp. þar var fyrir nockurr safnadr af landzmonnum ok hellduz þeir litla stund vid ok fell þar mart af Donum. Siþan toku Nordmenn at heria landit ok brenna sem Sturla quad.

Allualldr rettu þui er ytar helldu
ognarbraads at fylkis laadi
prudar naadu sueitir siþan
soknar strangs aa land at ganga.

storar letu Hallland heriat
hirdmenn þinir frelsi sinu
vida tyndu virda kindir
vægdarlaust fyrir Geitkiorr austan.

Nordmenn geingu yfir landit ok draapu menn enn brendu bygdir. folkit flydi vndan sem vid komz. sem quedit er.

Syngia letu snarpir dreingir
soknar gaugl i fleina kofi
brandar leyptu aurt or vndum
ærnu blodi danskrar þiodar.

vida fellu vegnir þollar
viga drott i reknum flotta
falldin geck þar fast at hilldi
frægr maalma hægis hialma.

Ok enn sua.

Styrkir geingu menn vnd merkium
maalma lundz aa vidri grundu
valgammr sleit at vopna moti
varma braad at þinu raadi.

sialfr skipti aurn vid vlfa
ognar baaru hofud saara
gylldr stod yfir greypra haullda
grimrar þiodar meginblodi.

þeir Augmundr krækidanz geingu aa land Bartolomeus messodag vid Glaumstein ok fengu þar einga motstaudu. enn þo drapu þeir marga menn af Daunum. þeir brendu bygdirnar vm kuelldit ok faustudaginn ok foru allt sudr til aar þeirrar er Eidre heitir ok brendu þar kaupþorp eitt. laugardag sneru þeir aftr ok brendu þa allar bygdir þær sem fyrir þeim vrdu. sem Sturla quad.

[1]) Haarþfiord *Cd.*

Hæstan kyndu hirdmenn traustir
heitann elld i Danavelldi
skęriligr geck husum hærri
hallar gandr aa súidnu landi.

vida for vm bukarls budir
birkisott enn brendar drottir
bragnar eyddu baali slegnu
brunnit land til skogar runnu.

Vm nottina fyrir sunnudaginn laagu Nordmenn aa skipum sinum. þa kom aa stormr mikill ok rak nockur [734] skip þeirra fra þeim or festum enn menn baaru af feit ok geingu sialfir a þau skip er fest voru.

Bod Dana.

250. Svnnudag komu Danir ofan med mikinn her. þeir drapu nockura sueina Nordmanna er þeir fundu aa landi ok nockura menn adra er slegiz hofdu eftir i bygdinni at vspecktum. siþan toku þeir skipin þau er at landi hafdi rekit ok gerdu aa baal stor ok ætludu at þat skylldi reka vt at skipum Nordmanna þuiat vindrinn hafdi geingit a land. Nordmenn reru vpp i moti at landinu er þeir sa þessa nylundu ok komu aa stafnliaam a summ skipin ok drogu at ser ok vard þeim ecki mein at þessi vmbud. Eftir þat foru Nordmenn i brott ok brendu nockuru sidar stadinn i Aranesi. sem Sturla quad.

Gneistum hratt fyrir Elfi austa(n)
elris garmr i ræfrit varma
siþan fellu haafar hallir
hrygdar stund i Dana bygdum.

innin toku aull at brenna
ognar strid a Halllandz sidu
yta rann vm storlig stræti
stordar vlfr fyrir Glymstein nordan.

Hakon konungr la i Ekreyium til þess er herrinn kom sunnan til motz vid hann. spurdi konungr þa gloggliga oll þau tiþendi er giordz hofdu. þeir toku þa herfangit ok skiptu med konungs raadi. Hakon konungr hugsadi þa eftir at Nordmenn hofdu gert mikinn vfrid i Dana riki. var þat þa raad tekit at senda menn a fund Danakonungs huert raad hann villdi fyrir gera þessum maalum þar sem komit var. huart hann villdi til sætta snuaz edr villdi hann hallda vfrid vid Nordmenn. Med þessum ordum foru þeir Symon prædicari ok brodir Sigurdr. þeir komu aa fund Danakonungs ok tok hann þeirra maalum helldr þungliga let ser mikit vm finnaz er Noregs konungr hafdi (heriat) riki hans. enn engann orskurd fengu þeir þann af Danakonungi at þeim þætti likligt til sætta. foru vid þat a fund Hakonar konungs ok sogdu honum allar rædr Danakonungs ok at þeim þotti hann ecki likligr til nockurra sætta.

Sendimenn.

251. Enn þa er Hakon konungr for or Ekreyium setti hann eftir vid Elfi Hakon konung son sinn ok laa hann i Straumssundi med .x.

storskipum. þessir voru skipstiornarmenn med konunginum Augmundr krækidanz Veseti af Helli Simon staurr Lodinn staurr Helgi raudi prestr. gestir hofdu .ij. skip mikil. Hakon konungr for i Vikina ok hellt fyst til Tunsbergs ok dualdiz þar litla rijd adr hann for nordr i land. ok er hann kom aa Austragdir kom þar til hans Elis prestr er vngi konungr hafdi sent vt i Spaniam. sagdi hann konungi at i landit voru komnir sendimenn af Spania ok het sa sira Ferans er fyrir þeim var. sagdi hann at þeir hofdu morg erendi til konungsins ok sua at konungr af Spania villdi vera vin hans ok binda þat med enum sterkuztum teingdum. sagdi at sendimenn af Spania laagu þar fyrir konunginum i Raudasundi. Ok er konungr kom þar fundu sendimenn hann ok sogdu honum sin erendi. konungr gerdi þat raad fyrir þeim at þeir skylldu sitia i Noregi vm vetrinn i Tunsbergi ok bida þar til þess er konungr kæmi nordan vm vorit ok veitti þann orskurd þeirra erendum er honum syndiz med vitra manna raadi. Siþan for Hakon konungr nordr i land ok kom vm haustid til Biorgyniar ok efnadi þar til vetrsetu. þetta sumar kom Juar Eglasun af Jslandi ok sagdi konungi slik tiþendi sem gerdz hofdu i hans ferdum. Hakon konungr vngi laa vm haustid i Straumsundi sem fyrr segir ok stod Daunum mikil ogn af honum þuiat þeir hofdu miok hræddir vordit vm sumarit vid þann vfrid er þeir hofdu gert aa Hallandi. sendi konungr i þau herud sem eigi voru brend ok lagdi hann a þa mikil fegiolld ok quad aa huersu morg .c. nauta þeir skylldu giallda honum. enn at odrum kosti kuaz hann fara mundu til motz vid þa ok gera þeirra kost med engu moti betra enn þeirra er brent var fyrir. Danir geingu vndir oll alaug þau er konungr lagdi aa þa ok gulldu þeir honum mikinn fiolda nauta enn sumt gialldit leystu þeir med lereptum ok vaxi ok silfri ok audrum kaupmannaeyri. þetta fe var flutt til Hakonar konungs i Straumsund. hann laa a skipum allt vt til Marteinsmesso. Siolendingar laagu i safnadi vm vetrinn ok voru miok hræddir vm sik at Hakon konungr mundi heria a þa. Hakon konungr hafdi laatid bua fyrir ser til jolaveizslu i Tunsbergi ok for hann þagat fyrir jolin. enn eftir var Augmundr krækidanz ok þeir er syslur hofdu austr þar. Konungr sat i Tunsbergi vm jolin ok komu ordsendingar a jolunum fra Augmundar at konungr skylldi koma austr til styrks vidr hann þuiat þeim voru flutt morg storord af Daunum. Hakon konungr byrr þegar ferd sina ok for .ij. nottum eftir jol af Tunsbergi ok feck mikit vedr ok akafa þuert ok vard at slaga til adr hann naadi hofninni i Spiorr fyrir austan Folldina. Siþan geck konungr aa skutu ok let flytia sik til meginlandz enn hann for et efra at veizslum enn let skipin sigla

et ytra austr til Elfarinnar ok kom hann fyrr til Konungahellu. hann sat i borginni i holmanum vid Konungahellu. var hann þar til faustunnar. Enn þa kom bref til hans fra Hakonar konungs fedr sins at hann skylldi fara nordr til Oslu til Hakonar byskups ok bida þar til þess er Hakon konungr kæmi nordan ok þeir fyndiz ok gerdi raad fyrir huersu fara skylldi med þeim vandamaalum er sira Ferant for med. er konungr af Spania beiddi at Hakon konungr skylldi gifta honum jungfru Kristinu dottur sina edr einhuerium af brædrum hans. Hakon konungr for or Konungahellu ðskudag nordr til Osloar. ok er hann hafdi dualiz þar vm rijd komu til hans bref austan or Gautlandi fra Birgi jarli maagi hans at hann skylldi koma austr sem skiotaz til motz vid hann. Enn med þui at fadir hans var eigi norþan kominn þa byrr hann ferd sina or Oslu til Tunsbergs ok feck i þeirri ferd nockurn siukdom ok bætti gud honum skiott. ok er hann kom til Tunsbergs geck hann aa skip ok sigldi austr til Elfarinnar ok kom til Konungahellu i dymbildagaviku aunduerdri ok for þadan til Liodhusa. ok var þar fyrir honum Valldimar Suiakonungr maagr hans ok fagnadi hann Hakoni konungi med inni mestu blidu. ridu þeir baadir saman vpp i Gautland. Ok er Birgir jarl spurdi at Hakon konungr maagr hans var kominn i Suiavelldi þa aatti jarl tal vid sina menn ok bad þess at allir menn skylldu sem sæmiligaz taka vid Hakoni konungi ok hans monnum. ok lagdi sua rikt vid ef nockurr madr spottadi Nordmenn edr kalladi bagga edr odrum hædiligum nofnum at hann skylldi engu fyrir tyna[1] nema sinu haalsbeini[2]. þeir maagar voru allir saman vm paascha i Vestragautlandi a þeim bæ er i Leinum heitir. Paschadaginn at messu leiddi Valldimar konungr ok Birgir jarl Hakon konung til alltaris ok veittu honum alla sæmd. foru ok allir lutir sem blidaz med þeim maagum. skilduz þeir med enum (mestum) blidskap. [735] reid Hakon konungr siþan ofan til Konungahellu ok dualdiz þar nockura rijd vm vorit ok bio þadan ferd sina i Vikina. Hann reid iafnan ok skemti ser med haukum ok hundum. ok einn dag er hann for austr yfir aana i Gulleyna at skemta ser. ok er hann kom þadan ena næstu nott feck hann siukleika ok var þa buin ferd hans nordr i Vikina ok for konungr þaa aa skip sitt ok byriadi vel. enn er hann kom austan at Foldinni tok sottin at herda at honum. geck hann þa aa skutu eina ok let roa med sik austan yfir Folldina til Tunsbergs ok færa sik vpp til munklifis ok laa þar. kom þa til læknir sa er kominn er af Spania med sira Ferant ok lagdi raad til vm sottarfar hans. enn sottin þraungdi konungi eigi at sidr ok andadiz hann af þeirri sott ok

[1]) tina *Cd.* [2]) haalsbeina *Cd.*

er aartid hans .ij. nottum eftir crossmesso. þetta þotti ollum inn mesti skadi þuiat Hakon konungr var enn vinsælazsti af sinum monnum ok aurr af fe. hann var belldr baarr medalmadr ok vel vaxinn fridr sionum vel hærdr ok eygdr manna bazst. vel styrkr madr ok (manna) vopnfimazstr ok lettr aa ser. allra manna bezst hestfærr þeirra er þa voru i Noregi. Lik Hakonar konungs var flutt inn til Osloar ok var hann iardadr i Halluardzkirkiu þar sem Sigurdr Jorsalafari huilir.

Radagerdir.

252. Hakon konungr sat þenna vetr i Biorgyn sem nu var fra sagt. ok var þessi hinn fiortugandi vetr rikis hans. ok siþan er predicarar þeir hofdu til hans komit er hann hafdi sent vm haustid til Danmerkr sogdu þeir konung hafua litinn hug aa at sættaz vid Nordmenn. Eftir þat hafdi Hakon konungr vtbod vm allann Noreg. voru minzstar nefningar vm Halogaland enn þui meiri sem sunnar var. hann sendi ord Einari erchibyskupi ok ollum liodbyskupum at þeir skylldu sem skiotaz til hans koma ok fylgia honum i þenna leidangr. Hakon konungr let flota skipi sinu er hann hafdi gera laatid i Biorgyn ok kalladi Mariusudina. þat var allra skipa fridaz. elldr hraut[1] or lunnunum er fram geck. sem Sturla quad.

Hrinda reedtu herskips brondum
hilmir frægr aa salltann ægi
elldi raud fyrir æsi kaulldum
vnnar meid or dregnum blunni.

almenningr vard vt at sinna
ognar lundr a þinni grundu
milldir hofdu herbod haulldar
hardla suelldr or Noregs velldi.

Enn þa er Hakon konungr var buinn or Biorgyn hellt hann austr til Vikr. ok er hann kom fyrir Agdir fretti hann andlaat Hakonar konungs sunar sins. þotti honum þat sem var mikil tiþendi ok þungr skadi. Hellt hann þa fyst til Tunsbergs ok stefndi til sin erchibyskup(i) ok ollum enum vitrazstum monnum er i voru landinu til raadagerdar huersu suara skylldi þeim erendum er sendimenn konungs af Spania hofdu til konungs ok jungfru Cristinar. vard þat konungs atkuædi med raadi vina sinna at hann mundi senda jungfru Cristinu dottur sina vt i Spaniam eftir þui sem konungrinn hafdi ord til sent med þui at jungfruin skylldi kiosa ser til mannz af brædrum konungs þann sem henni likadi. Siþan let konungr bua ferd þeirra. for med henni Petr byskup af Hamri Simun predicari ok enn fleiri lærdir menn Juar Eglasun þorlaugr bosi Lodinn leppr Amundi Haralldzsun ok margir adrir agætir leikmenn meirr enn .c. manna. Hakon konungr gerdi hana heiman med

[1]) hlaut *Cd.*

sua miklu fe i gulli ok brendu silfri skinnavauru huitri ok graarri ok odrum dyrgripum at engi madr vissi dæmi til at þuilikt fe hefdi greitt verit med nockurri konungsdottur af Noregi fyrr. þau hofdu sneckiu mikla ok voru þar gerr herbergi aa annat bord jungfruinni enn aa annat bord sira Perant þuiat hann matti ecki annat fyrir sioverk. þessi ferd var buin med hinum mesta kostnadi. sem Sturla quad.

Erren sendi vngan suarra
vt i lond aa geima þrutinn
alldri frettiz jofra drottinn
ǫdri ferd af heimangiordum.

allir toku yppiþollar
vnnartams fyrir lægi sunnan
aarablacks sem allualldr væri
innan landz vid dottur þinni.

þegar jumfruin var buin sigldu þau i haf ok komu af hafi vid Jarnamodu aa Englandi. Munu ver þar letta at sinni at segia af þeirra ferdum.

Bod Dana konungs til Hakonar.

253. Hakon konungr dualdiz i Tunsbergi ok kom þar til hans mikil vtbod vm alla Vikina. sem Sturla quad.

Nordan helldut allt vm aulldur
audlundr vid þik til fundar
hufar treystu drifnar dufur
dygdar menn or Finna bygdum.

suifa leztu or hueriu hrofi
hladnar skeidr aa vatnit breida
sandi ios vm staalin steindu
stordar gandr fyrir Elfui nordan.

þa er Hakon konungr var i Tunsbergi kom sunnan af Danmork Absalon predicari er prouincialis var af ollum predicaraklaustrum i norænni tungu. hann var sendr af Danakonungi til Hakonar konungs at Nordmenn skylldu eigi heria aa riki hans. sagdiz Danakonungr helldr vilia eiga stefnu vid Noregs konung ok sættaz vid hann med godra manna raadi. Hakon konungr bar þetta vpp fyrir vini sina. ok fanz þeim sua at ei mætti fyrir aluoru taka þat er Danir mælltu med þui at Danir hofdu rofit fyrr þat sem þeir hofdu talat. þui sagdiz konungr mundu sigla til Danmerkr ok med honum Sigurdr prior er enn hafdi i milli farit aadr vm vetrinn. Eftir þetta byrr Hakon konungr ferd sina af Tunsbergi ok hafdi Mariusudina. þat var dreki ok .xxx. at rumatali ok allra skipa fridazst er gerr hafa verit i Noregi. hofudin voru gulli lǫgd ok suirarnir. seglit var sett med fogrum scriptum. morg hafdi Hakon konungr onnur skip agæta vel buin ok þotti miok likt at sia i solskini sem elldar brynni af hofdum ok vedrvitum ok gylldum skiolldum er vid voru stafnana. sem Sturla quad.

Digla elldr var senn i segli
suiptilundr a dyrdarskriptum
risa toku rodnir hausar
Rinar logs yfir drekanum þinum.

vnnar þotti eisur brenna
Vllar fars af slegnu gulli
fasti raud yfir flota glæstum
flesta raund aa skeidar brondum.

þa er Hakon konungr var buinn sigldi hann af Tunsbergi med ollum herinum austr yfir Folldina. sotti þa til hans mikill herr austan fiardar. þa er Hakon konungr sigldi austr sigldu Hardengir þorir Greppssun ok Baardr Grosun a skip Einars erchibyskups ok af stafninn nidri i kinnuanginum ok fauk allt senn aa sioinn stafninn ok skilldirnir þeir sem vid voru enn vedrvitana festi i seglinu þeirra þoris ok sigldu þeir i brott med þeim. Erchibyskup let roa til aa baati at taka stafninn ok skiolldana. siþan let hann setia [736] stafninn i skipit ok festa ramliga ok skiallda yfir vtan. ok sigldi sidan sudr til Ekreyia ok fann þar konung. Enn þegar konungr vissi at skip erchibyskups var brotid þa fanz þat at honum mislikadi þat miok. enn sumir menn mælltu sua at minnr væri brotid enn byskupsmenn sogdu. ok er þetta var sagt byskupi let hann taka fra stafninn ok rak hann þar vm strandir. Skipuliga var med þeim Hakoni konungi ok erchibyskupi ok ecki mart. enn til junghherra Magnus var erchibyskup margr enn til faarra annarra.

Fra Hakoni konungi.

254. þa er Hakon konungr laa i Ekreyium hafdi hann stefnur vid raaduneyti sitt ok taladi fyrir þeim ok birti þann skada sem hann hafdi feingit ok allir Noregsmenn i frafalli Hakonar konungs vnga. ok eftir þat sagdi hann sua. þo at almaattigr gud hafi þenna nu at ser tekit þa er þo gott efni i vm konungs kosning þar sem er jungherra Magnus sun minn. Taladi konungr þar vm sniallt erendi ef monnum syndiz at taka Magnus til konungs i stad þess er þa var frakalladr. enn allir menn gerdu godan rom at þessu ok kuoduz giarna vilia. lagdi erchibyskup flest til. þa suarar konungr. herra erchibyskup sagdi hann. þa er ver aattum at tala vm landaskipti med sonum minum voru þer fysandi at Hakon einn skylldi bera konungsnafn eptir minn dag enn jungherra Magnus skylldi vera hertugi. þotti ydr ok fleirum audrum vndarligt er ek villdi eigi opinberliga gera þa skipan þeirra i milli enn mer þotti vant at misiafna med þeim iafnbornum sonum minum. skaut ek þa sem iafnan minu maali til guds at hann skylldi skipta med þeim. enn nu er sua komit at sa er frakalladr er þer villdut allir hafit hafa enn hinn lifir eftir er þer villdut ok enn fleiri raadgiafar vorir minni sæmdar vnna enn hann var tilkominn. Erchibyskup suarar. iatta ek þui

herra sagdi hann at einn væri i senn konungr at Noregi. vnna ek engum manni betr þess at niota enn Hakoni þui at hann var elldri þeirra brædra hafdi ek ok honum konungsnafn gefit. enn med þui at gud hefir hann fra kallat þa ann ek nu konungs tignar engum manni betr enn jungherra Magnusi. At þessu gerdu allir enn bezsta rom. var þat þa raadit at konungr mundi þar hafa almenniligt þing ok mundi Magnusi gefit konungsnafn. enn þo at hitt væri mestr vandi at konungr væri tekinn i þrondheimi a Eyraþingi þa þotti ollum varligra at landit væri eigi konunglaust medan Hakon konungr væri i brottu or Vikinni.

Magnus til konungs tekinn.

255. Jonsvokudag atti Hakon konungr þing i Ekreyium. þar var til konungs tekinn jungherra Magnus. honum gaf konungsnafn Einarr erchibyskup. eftir þat sor hann laug ok rettindi ollu landzfolkinu at ligno domini. siþan sor Knutr jarl trunadareid Magnusi konungi ok þar eftir lendir menn stallarar ok skutilsueinar ok eftir þat .xij. bændr or hueriu fylki. Messudaginn hafdi Hakon konungr Magnus konung i bodi sinu ok alla byskupa. erchibyskupi var saar hond sin miok ok var hann þui eigi þar. enn þar voru allir lendir menn ok hirdstiorar. Enn vm daginn eftir veitti Magnus konungr sæmiligar giafir fyst Hakoni konungi fedr sinum. erchibyskupi gaf hann langskip meirr enn tuitugt at rumatali enn bezsta grip ok enn fleiri giafir. hann gaf ollum enum bezstum monnum sæmiligar giafir. vard hann af sliku þegar storliga vinsæll. tok Magnus konungr þa mikla sueit ok þa flesta sem adr hofdu þenat Hakoni konungi brodur (hans). skylldi hann vera þa eptir til landgæzslu.

Sigling konungs.

256. Sem þessir lutir voru skipadir lagdi Hakon konungr herinum i brott or Ekreyium. Magnus konungr for nordr i Vikina ok sat i Tunsbergi vm sumarit. Hakon konungr hafdi til Danmerkr .ccc. skipa ok .xv. skip. þessi floti var allgeysiligr. sem Sturla quad.

Errin var sem ellding færi
inn vm bord aa legi nordan
aulldum varp or hufum helldut
hilmis kundr til danskrar grundar.

vida snuddu visa ferdar
veglig flaust vnd bunu segli
geiga letud gylldar sygiur
grundar vǫrdr at Eyrasundi.

Hakon konungr hellt sudr til Eyrarsundz ok Kaupmannahafnar ok laa i Refshaladiupi. mikit fanz Dǫnum vm herinn. þotti bædi vera mikill ok vel buinn sua at engi mundi þuilikann her vtlendzskan hafa komit i Danmork. sem Sturla quad.

Renna þotti vpp af vnnum
alla leid af flotanum breida
hilmis þar sem herskip laagu
himna elldr i daunsku velldi.

þeingill kom þar annar eingi
innanlandz sua at dæmi finniz
ræsir styrdi rett til iardar
rikilaatr med afla slikann.

Tyrsdaginn kom Hakon konungr i Kaupmannahaufn. enn faustudaginn eftir kom Danakonungr i stadinn ok hafdi mikinn her ok marga agæta herra af Danmork. þar var Jacob erchibyskup af Lundi ok liodbyskupar. þar var Jatmar af Rę af Vindlandi. Ok er vm sættir var leitad var langt aa milli. voru þa margir Nordmenn eggiandi at heriat væri enn konungr hafdi gefit .vj. naatta frid Daunum. sem quad Gizsur þorualldzsun er þa var med konunginum.

Sniallr baud aurgramt ollum
alualdr gridum halda
nadurs glostrætis niotum
nætr sex ok frid gæti.

Einarr erchibyskup geck mest at sættum. enn þa for enn sem iafnan fyrr at huorum þotti sinn skadi meiri þegar er reiknat var. leitadi erchibyskup þa med konungs raadi at huarr konunganna dæmdi sinn skada ok sinna manna. Ok er þat kom samt stod þat i at Kristiforus villdi fyrr dæma. Ok er þat var sagt Hakoni konungi þa syndiz honum sua sem var at saa reed ollu maalinu er sidarr dæmdi ok þui iattadi hann þessi sætt. Konungr hafdi ok til ætlad huar huerir skylldu vpp ganga ok heria ef eigi tækiz sættin. Danir voru miok fusir saatta þuiat þeim syndiz mikill afli Hakonar konungs. sem Sturla quad.

Aullum þotti Egda stillir
ægiligr enn vida frægi
gunnar logs fyrir grædi sunnan
geigurþing vid ydr at eiga.

sætta baadu Sygna drottinn
sniallraadinn þik Danir allir
fyrda gramr þuiat fegnir vrdu
fiandmenn þinir lifi sinu.

þa er Kristiforus konungr hugsadi þetta maal med sinum raadgiofum þotti honum stor vandi at gera nockura sætt vid Nordmenn. tok hann þa vpp vitrligt raad ok gaf vpp Hakoni konungi alla þa luti er Nordmenn hofdu af gert vid Dani ok med þessu funduz konungar sialfir. Ok er Hakon konungr heyrdi þenna orskurd gaf hann vpp Daunum allann [737] ofrid ok motgang er þeir hofdu gert Nordmonnum. Til þessarra maala logdu allir gott þeir sem vid voru nema Jacob erchibyskup ok herra Jatmarr af Vindlandi. Eftir sættina drack Hakon konungr med Kristoforo konungi i hans landtialldi. siþan geck Danakonungr a skip Hakonar konungs ok drack med honum. Med þessi sætt bundu þeir fullkomliga sina vinaattu sua at Danakonungr sagdi þat at hann skylldi

Hakoni konungi vera i sunar stad enn Hakon konungr honum i fedr stad. skilldi huarr odrum veita med sinum styrk huers sem vid þurfti. Eftir þetta gaf huarr odrum aagætar giafir. þa baud Hakon konungr Kristoforo konungi huart hann villdi helldr þiggia af honum Mariusudina edr .vj. aunnur skip þau er (hann) keyŕi. enn Kristiforus villdi sidarr kiosa. Eftir þat skildu þeir med enum mesta kærleika. for Hakon konungr nordr i Noreg. vrdu allir menn fegnir hans heimkuomu sem Sturla quad.

Veitti virda drottinn
vikelldz giafir rikum
gullz suiptir hlaut giftu
gaufugr Skanunga iofri.

heim kom hilmir Rauma
huatir fundu þat skatnar
aar med auflgum tiri
vlestr ok veg mestum.

Hakon konungr hellt fyst til Tunsbergs ok fann þar Magnus konung ok Margretu drottning. þadan foru þeir til Biorgyniar. þa veitti Hakon konungr Magnusi konungi Rygiafylki. siþan foru þeir nordr til þrondheims badir ok ætludu at sitia þar vm vetrinn. Margreta drottning var a skipi med Hakoni konungi ok fru Rikizsa.

Vtferd Kristinar konungsdottur.

257. Nv er at segia fra fru Cristinu ok hennar foruneyti. þau foru af Englandi sudr vm sio i Nordmanndi. ok er þau komu þar villdi Juar Eglasun fara it vestra skipleidi enn sira Ferant ok þorlaugr bosi villdu fyst finna konung i Franz. sneru þau þa ferd sinni aa land vpp ok keyptu meirr enn .lxx. hesta vm þaa fram sem aadr hofdu þau. þorlaugr ok Ferant foru aa fund Frackakonungs. tok hann vel erendum Noregs konungs ok lagdi þat til at þau skylldi fara et vestra vm Gasconiam. feck hann þeim leidtoga allt til þess stadar er Nerbon heitir ok liggr vid Jorsalahaf. enn er herra sa er i stadnum var vissi quomu jumfruar let hann hana fara aa sinn kost þann dag ok alla hennar menn. þadan foru þau i Kataloniam[1] þat er i riki konungsins af Aragun ok var þar allvel vid þeim tekit. þadan foru þau vm stor fioll ok hardar gautur fram med Jorsalahafi til þess stadar er Gerno heitir. ok er jarl sa er i stadnum var spurdi til jumfruarinnar reid hann mot henni ok .ij. byskupar med honum ok .ccc. manna .ij. milur. ok er hon kom til stadarins tok jarl i beils hennar ok leiddi hana i stadinn enn byskup aa adra hond til þess er henni var herbergi tekit. þa er jumfruin reid til Bardzalon reid vt konungrinn (af) Aragun i mot henni med .iij. byskupum ok vtalligum her meirr enn .iij. milur ok fagnadi henni allsæmiliga ok tok sialfr i beilsl hennar ok leiddi hest hennar i stadinn vndir henni ok hellt henni kost ok hennar monnum .ij. daga

[1]) kastalann niam *Cd*.

sæmiliga enn siþan vm allt riki sitt. Enn huar sem þau komu til stada þa ridu i mot jumfru riddarar ok barunar eftir þui sem konungrinn af Aragun hafdi raad fyrir gert. Jumfru kom .ij. naattum fyrir jul i Kastel til þess stadar er Sarti heitir. ok reid þar vt i mot henni Lofuis brodir konungsins af Kastel ok byskupinn af Storga ok var þeim þar alluel fagnat. þau komu julakuelld til Burghs ok var þar virduliga vid þeim tekit. ok hofdu herbergi i munkaklaustri þui sem konungs systir var i Berfuiger ok heyrdu þar messo i stadnum þridiadag jula. ok offradi jumfru miklu bordkeri enn odru hafdi hon offrat i Rothemadun. ok af slikum lutum ok odrum þui likum feck hon sua mikla frægd i þessarri ferd at engi madr vissi dæmi til at ne ein jumfru vtlend mætti iafnmikla sæmd faa. ok sua hugsa menn eftir at eigi hafi su ferd farin verit af Noregi at iafnvirdulig hafi verit siþan er for Sigurdr konungr Jorsalafari. En fiorda dag jola ridu þau or stadnum Burghs med raadi konungsins af Kastel. þuiat hann villdi at jumfruin kæmi til hans enn aatta dag jula. þann dag sendi fru Berfuiger konungs systir .vij. kuennsaudla jumfrunni ok þar med balldrkinn er sialf hon skylldi hafa. þann sama dag reid konungrinn af Kastel ok Palens jarl mot jumfrunni med mikinn her ok fagnadi henni sem hann mundi sinni enga dottur. tok hann sialfr i beilsl hennar ok leiddi hana i stadinn. Enn .x. dag jola reid konungrinn sialfr med henni til Vallident ok kom þa ridandi i mot þeim sun konungsins med vtalligum riddaraher baaruna erchibyskupa ok liodbyskupa ok sendimanna baadi kristinna ok heidinna. let konungrinn fa herbergi jumfrunni þar i stadinum ok virdi hana vm alla luti sua mikils at eingi vtlendr madr hafdi þar komit huarki karl ne kona sa er þar væri iamfnvel fagnat. huert sinn er konungrinn villdi finna hana edr drottning þa leiddu þau hana bædi til sætis. Eftir þetta sendi konungrinn af Aragun bref til konungsins af Spania mags sins ok beiddiz þess at konungrinn skylldi gifta honum jumfruna. Konungr bar þetta fyrir jumfruna ok Nordmenn ok let henni kost aa þessarri gifting ok sagdi at hann var godr dreingr ok mikill hofþingi. enn med þui at Nordmenn vissu at konungr var aa efra alldri þa fundu þeir þat vid vm giaford þetta. var þessa ok ecki meirr leitad enn sua. Eftir þetta taldi konungr vpp alla brædr sina ok sagdi huersu huerium var haattad. hann sagdi at Fridrekr var ellzstr þeirra brædra ok quad hann vera vaskann mann ok godann riddara rettara godann i sinu landi veidimann godann ok þui sagdi hann hafa skard i vaurr. enn Heinrek brodur sinn sagdi hann vera bezstan riddara af ollum brædrum sinum. enn þo quad hann ecki þurfa vm hann at tala þuiat hann kuat hann hefiaz i

mot ser ok fedr sinnm ok strida a þeirra riki. enn Cerius erchibyskupsefni at Tuleth sagdi hann vera duganda mann ok vel skaptann til klerks. enn Philippus erchibyskupsefni af Sibilio brodur sinn sagdi hann ecki vera skaptann til klerks helldr at fara med skemtan haukum ok hundum ok quad hann vera enn mesta einvigismann at biornum ok villisuinum iafnliga gladann ok [738] kaatr sæmiliga milldr ok litillatr ok hinn bezsti felagi. hann er ok sterkazstr af ollum vorum brædrum ok miok godr riddari. enn af vexti hans villdi hann ecki segia edr fridleik þuiat Nordmenn maattu þat dagliga sia. þat fanz þeim i at konungi fellz þessi bezst i þocka af ollum brædrum sinum ok sua jumfrunni ok Nordmonnum ok þui kaus hon ser þenna ser til mannz med sinna raadi. Sua sagdi Sturla vm vtferdina.

Rida fra ek or borgum breidum
bragna fiold af þinu magni
vida glaudduz valskar þiodir
varrar elldz i moti suarra.
sidan kaus vm sæmdar fusa
snilldar brudr þann' er eigha villdi
audlings brædr af ydru raadi
æzstann mann sia gaufugr suanni.

þat var oskudag er Philippus festi jumfruna med guds miskunn ok raadi konungsins af Kastel ok sialfrar hennar vilia. enn su var en fysta bæn hennar at hon bad þess herra Philippum at hann skylldi laata gera kirkiu inum heilaga Olafi konungi ok iattadi hann þui þegar med fullkomnum goduilia. enn þar þarf eigi morg ord vm at hafa. huetuetna þat sem hon bad þa var þegar syst. Enn sua var a quedit at brudlaupit skylldi vera drottinsdag eftir paschaviku. ok er su stund kom þa var þat veitt med inni mestu sæmd er vera maatti i þui landi. enn miduikudaginn eptir brudlaupsgerdina komu i Spaniam sueinar Hakonar konungs þoralldi ok Biarni ok sogdu fra ferdum konungsins. Ok eftir þetta biugguz Nordmenn i brott. foru þeir aftr i Noreg Petr byskup Andress Nichulassun ok Amundi Haralldzsun. enn þeir sneru vt i Jorsalaheim Jvar Englasun ok þorlaugr bôsi ok enn nockurir adrir ok onduduz i þeirri ferd. þann vetr eftir er Hakon konungr hafdi farit til Danmerkr vm sumarit sat hann i þrondheimi sem fyrr segir. þadan bioz hann vm vorit ok Magnus konungr aa land vpp ok foru sudr yfir Dofrafiall. þa hafdi Hakon konungr raadit fyrir Noregi .xl. vetr ok einn vetr. Fru Margreta drottning for it ytra ok hafdi skip þat er Saudarvaumbin het til Biorgyniar. enn þar tok hon Mariusudina ok hellt henni austr til Vikr. fann hon Hakon konung i Tunsbergi. Einar erchibyskup for ecki nordan þuiat þeir Hakon konungr hofdu skiliz med nockurri fæd. Hakon konungr byr ferd sina af Tunsbergi austr til Elfar ok sua Magnus konungr til motz vid Birgi jarl. þa hafdi Danakonungr laatid gera bref

baadi i Noreg ok Suiariki at Hakon konungr ok Birgir jarl skylldu koma til lidueizslu vid hann. þuiat þa var vfridr mikill i Danmork af hernadi þeim er Jarmar gerdi i Siolandi. enn synir greifa Aalfs herindu i Jotland Jonn ok þeir brædr. ok vard af þessum hernadi inn mesti vfridr i Danavelldi.

Fundr konunga ok Birgis jarls.

258. Hakon konungr ok Magnus konungr ok Birgir jarl funduz i Elfi. tauludu þa marga luti sin i milli vm ordsendingar Danakonungs ok þa naudsyn adra sem londunum bar til. reedu þeir þat þa med ser at þeir skylldu bua her af huorutueggia rikinu þau missari. var þat akuedit at .xl. hundrada skylldi hafa huarr þeirra konungr ok jarl nema annarhuarr villdi meira her hafa at veita Danakonungi. For þa sem iafnan allblidliga milli þeirra þuiat þeirra vinaatta var æ þui meiri sem þeir funduz optar. þa for fru Rikizsa vpp i Suiavelldi med fedr sinum ok leysti Hakon konungr hana sæmiliga af hendi Jungherra Suerrir var eftir med Hakoni konungi ok var konungr alluel til hans var hann ok et bezsta mannzefni ok vnni konungr honum mikit. Hakon konungr sendi þa sudr til Danmerkr Mariusudina ok tok Danakonungr þui vinsamliga ok sua ordsendingum konungs ok jarls er þeir iattudu honum lidueizslu sinni. Hakon konungr for or Elfinni nordr i Vik ok þadan nordr i land ok kom til Biorgyniar vm vakna skeid ok dualdiz þar vm sumarit. þetta vôr aadr brann mestr luti bæiarins i Tunsbergi.

Her heim koma sendimenn.

259. þetta haust komu þeir heim er fylgt hofdu jumfru Kristinu Simun Lodinn leppr ok Amundi Haralldzsun. foru þeir vtan skipaleid af Spania aa einum kugg enn Petr byskup for landveg i Flaandr ok kom hann nockuru sidar. Andres Nichulaassun var eftir i Franz þa .xij. manadi. þa er þeir Petr byskup fundu Hakon konung kunnu þeir at segia honum morg tiþendi vtan or londum. þeir sogdu mikit fra huersu konungrinn af Spania hafdi fagnat jumfru Kristinu dottur hans ok ollu hennar foruneyti ok huersu hofþingliga hann hafdi þa af haundum leyst. þeir sogdu at þat fe var eigi minna enn atta .c. marka skirra er hann gaf þeim vm þat fram er þeir þurftu til kostnadar at hafa. hann hafdi ok sagt vid huern sem Hakon konungr helldi strid skylldi heimill hans styrkr þegar eigi væri til motz konungrinn af Franz edr konungrinn af Aragun maagr hans edr Englakonungr. Hakon konungr het ok þar i mot sinum styrk konunginum af Spania ef eigi væri i mot Suiakonungr

edr Danakonungr edr Englakonungr. Konungrinn af Spania bio þa her sinn vt i heidnina ok fysti hann miok Hakon konung at fara med ser ok leysa sua kross þann er hann hafdi tekit. þuiat þar var til pafans leyfi at þar skylldi crossinn leysaz sem til Jorsala væri farit. Petr byskup for þetta sumar i Hamar ok þa sæmiligar giafir af konungi.

Fra Gizsuri.

260. Hakon konungr sat vm sumarit i Biorgyn. þa var med honum Gizsor þorualldzsun. konungrinn gaf honum jarlsnafn enn Gizsur het i mot at frida landit ok laata alla bændr giallda skatt konungi. bar Gizsur þar mikil maal aa at hann mundi þui audueIldliga aa leid koma. Konungrinn gaf honum med jarlsnafninu margar sæmiligar giafir ok leysti hann vel ok sæmiliga ser af hendi. hann sendi vt med honum þorallda huita hirdmann sinn at skynia huersu jarl færi med konungs trunadi. Marga trunadarmenn sendi konungr til Jslandz at vita huart jarl gerdi eftir þui er hann hafdi heitid. Enn er Gizsur kom til Jslandz þa hellt hann þui vel vpp sem vera aatti. þuiat Hakon konungr hafdi gert meiri sæmd hans enn nockurs mannz annars aa Jslandi i þeirri nafnbot er hann hafdi gefit honum ok morgum odrum sæmdum þuiat hann skylldi þessa nafnbot engum pe(n)ingum kosta ok engi skattr skylldi fyrir þat aa landit leggiaz. Gizsur jarl sagdi at þeir menn sem honum gerdiz handgeingnir hirdmenn[1] edr skutilsueinar at þeir skylldu þuilikar nafnbætr hafa i Noregi af Hakoni konungi. vrdu fyrir þat margir godir menn til at geraz honum handgeingnir ok sỏru honum trunadareida ok sua Hakoni konungi. Er fra vidskiptum jarls ok Jslendinga margar frasagnir sem enn mun sumra getid verda. Vm vetrinn aadr enn Gizsur jarl kom til Jslandz [739] tok þoruardr þorarinssun af lifi þorgils skarda fyrir þær sakir er konungr hafdi skipat þorgilsi Eyiafiord ok allar sueitir fyrir norþan Oxnadalsheidi þær sem konungr kalladi sina eign. enn þoruardr þottiz heimilldir til hafa af Steinvoru maagkonu sinni.

Fra Hakoni konungi ok Donum. capitulum.

261. Hakon konungr efnadi til vetrsetu i Biorgyn. þessi var annar vetr ens fimta tigar rikis hans. Vm vorit eftir stefndi hann til sin lendum monnum sinum ok syslumonnum. let hann þa flota skipum þeim sem hann villdi hafa. ok er hann var buinn sigldi hann austr med landi ok

[1]) hyrdmenn *Cd.*

er hann kom sudr vm Jadar komu i mot honum .ij. riddarar af Danmork ok sogdu þau tiþendi at Kristiforus konungr var andadr ok þat med at drottning ok adrir hofþingiar sendu einkanliga ord Hakoni konungi at hann skylldi koma til hialpar vid þau sem hann hafdi heitid Kristiforo konungi. þetta bar Hakon konungr fyrir vini sina ok raadgiafa. enn huat sem huerr lagdi til þa var þat eigi konungs haattr at hallda eigi ord sin. ok fyrir þui hellt Hakon konungr til Danmerkr aa þui sumri ok hafdi mikit lid ok fritt. hellt hann herinum til Kaupmannahafnar ok fann þar drottningina. Birgir jarl kom ecki. þa hafdi drottning ok Danahofþingiar sæzst vid sonu Aalfs greifa ok þottuz þa ecki þurfa lidueizslu konungs. fanz þat i ordum Hakonar konungs at honum þotti Danir brugdiz hafa. hann gaf drottningu sæmiligar giafir ok sua drottning honum. hann let taka kugg einn i Eyrarsundi yfir vid Maalmhauga er aatti herra Jonn brodir Jacobs erchibyskups af Lundi. þar voru aa þeir menn er verit hofdu med Jarmari. enn þeir byskupsbrædr styrktu Jarmar mest af Danahofþingium. Hakon konungr leet þessa menn leida aa mot ok bad Dani fara til ok kenna þa huart þeir væri kaupmenn edr raansmenn. enn landzmenn kendu at þeir voru raansmenn. voru sumir haalshauggnir enn summum annan veg skriptad. Hakon konungr hafdi kugginn ok var þat hestakuggr hans siþan. Enn þegar Jarmar spurdi at Hakon konungr var kominn i Danmork þa flydi hann sudr vndir Vindland. Siþan for Hakon konungr aftr til Noregs enn Danir toku til konungs Eirek sun Kristifori konungs ok var hann þa barn at alldri. Hakon konungr for nordr til Biorgyniar ok sat þar vm vetrinn. þessi var enn .iij. ens fimta tigar konungdoms hans. þa andadiz Petr byskup i Hamri ok þotti þat mikill skadi. þa tauludu korsbrædr þar vm byskupskosning ok gaatu engann kiorit aadr kosningr huarf vndan þeim ok til erchibyskups enn hann gaf þeim aftr kosning enn nefndi til þann korsbrodur er Lodinn het enn hann var ecki mikill vin Hakonar konungs.

Fastmæli Hakonar konungs ok Birgis jarls.

262. Konungrinn sat i Biorgyn vm vetrinn ok hafdi spurt af Jslandi at Gizsur jarl hafdi litinn hug a lagt at flytia hans maal vid Jslendinga. sendi hann þa bref til landzins huersu mikinn skatt hann villdi hafa. med þessum brefum for Juarr Arnliotarsun ok Paall linseyma hirdmenn konungs. þeir komu vt fyrir alþingi ok foru til þings. var Gizsur jarl þar fyrir. þa voru flutt bref Hakonar konungs ok var þar mikil manndeilld aa huersu þeim var tekit. Flutti Gizsur jarl konungs erendi ok þo nockut med odrum vtveg enn a brefinu stod. enn Sunn-

lendingar þeir sem mestir jarls vinir voru mælltu i mot skattinum ok sua þeir sem komnir voru austan yfir þiorsaa. fellu þær lyktir aa at erendi þeirra Juars vard ecki. foru þeir et sama sumar aa konungs fund. Var þat ætlun margra at Sunnlendingar mundu eigi sua diarfliga hafa nitad skattinum ef þat hefdi verit þuert i moti jarls vilia. Hakon konungr for or Biorgyn austr til Vikr ok allt til Elfar ok med honum Magnus konungr sun hans. þar kom til motz vid þa Birgir jarl. for þa allblidliga med þeim. var jarl i bodi konungs ok synir hans enir vngu. bundu þa enn fastliga sina vinaattu sua at hana skylldi ecki skilia medan þeir lifdi. þeir skylldu ok finnaz annat vŏr eftir. For Hakon konungr þa nordr i Vikina. þa var med honum Heinrekr byskup af Holum af Jslandi ok hafdi þa fylgt konunginum leingi. ok er þeir komu austan af Folldinni tok byskup sott. enn i Tunsbergi andadiz hann ok var iardadr at Olafskirkiu. konungr sialfr taladi yfir leidi hans morgum fogrum ordum til lofs vid byskup.

Hakon konungr ok Magnus konungr foru til Biorgyniar.

263. Eptir þetta for Hakon konungr ok Magnus konungr nordr til Biorgyniar ok ætludu þadan til þrondheims at Olafsvoku. ok er þeir komu til Nidaross var þar fyrir Einar erchibyskup. þar var kominn Lodinn korsbrodir af Hamri ok keyrinn til byskups i moti konungs vilia ok þui hafdi hann stygd aa erchibyskupi. Enn er konungr lagdi i aana sueif skipi konungsins aa eyrina gegnt Backa ok festi þar. erchibyskup reri til ok baud at allir menn skylldu til fara þeir sem kænazstir væri at koma skipinu af grunninu. enn konungr vill eigi þiggia at honum. Siþan let konungr setia skordur vndir skipid at ei(gi) mætti hallaz er fiaradi. logdu þa konungarnir til bearins ok gerdi erchibyskup i mot þeim fagra processionem ok mintiz vid Hakon konung. sira Lodinn geck vndir hond erchibyskupi ok mintiz til konungsins ok ecki miok einardligr. Ok er konungarnir hofdu litla rijd verit i bænum hofdu þeir stefnu vid erchibyskup vm byskupskosning i Hamri. villdi erchibyskup ecki annat enn Lodinn væri byskup enn konungr mællti i mot þuerliga. her af slo med þeim i ena mestu deilu. kom þui maali sua at Hakon konungr appelladi erchibyskup vt til pafa ok vard erchibyskup vid þat enn stygguazsti. Geck þa Magnus konungr i milli þeirra at þeir semdi. taldiz þa ok Lodinn vndan at vera byskup er hann vissi forþocka konungs. konungr villdi at Gillibert er þa var klerkr hans enn verit hafdi erchidiakn i Hialltlandi væri kosinn. lauk sua þessi stefnu at erchibyskup kaus Gillibert enn Lodinn gaf vpp af sinni hendi. Enn med þui

at aadr var til pafa skotid maalinu sendu þeir Gillibert vt til pafa. ritudu þeir konungr ok erchibyskup med honum at þetta var beggia þeirra vili. for hann vid þetta aa pafa fund. Konungarnir foru sudr til Biorgyniar eftir þetta ok sat Hakon konungr þar vm vetrinn enn Magnus konungr i Stafangri. þetta sumar kom af Jslandi Juarr ok Paall ok sogdu konunginum sitt erendi. konungrinn veitti jol i Biorgyn ok var þessi enn .iiij. vetr hins fimta tigar rikis hans. vm vetrinn eftir tok jungherra Suerrir sott þa er hann leiddi til bana ok þotti konungi þat inn mesti skadi ok morgum odrum.

Af sendibodum Hakonar.

264. Hakon konungr ok Magnus konungr hofdu sent vm sumarit brodur Nicholaum sudr til Danmerkr at flytia bonord Magnus konungs vid jumfru Engilborg dottur Eireks konungs ens helga ok skylldi [740] Nicholaus fara sudr i Saxland til fundar vid hertugann modurfaudur hennar ok vita huat hann legdi til þessa maals. þuiat hann var enn mesti hofþingi ok einn af þeim .vij. monnum er kiosa skulu keisarann ok hann skal vera drottseti keisarans huert sinn er hann er fyrir nordan fiall. Ok er sendimenn komu til hertugans fluttu þeir þetta erendi fyrir honum. tok hann litinn af ok sagdi at hans dotturdottir var daunsk at faudurætt ok Danir hofdu raad fyrir hennar giafordi. siþan let hann leida i syn vid þa .ij. dætr sinar hardla vel bunar ok mællti. fyrir þessum minum dættrum hefir ek raad huerr sem þeirra vill bidia. Eftir þetta foru sendimenn konungs aftr i Danmork ok sua til Noregs a fund Hakonar konungs.

Fra Hakoni konungi.

265. Eftir andlaat Suerris foru þeir Hakon konungr ok Magnus konungr nordr i Sogn ok sua til Vpplanda. kom þar til motz vid þa Einar erchibyskup ok for med þeim sudr i Vik ok fundu brodur Nicholaum i Tunsbergi. sagdi hann þeim sin erendislok. Sidan sendu þeir sira Askatin ok brodr Nicholaum sudr til Danmerkr. skylldu þeir fara a fund drottningar ok greifa Ernest ok þeirra annarra er suor hofdu fyrir jumfru ok vita huerr vtvegr verda skylldi a þessu maali. Enn medan þeir voru i þessi ferd foru[1] konungarnir ok erchibyskup austr til Elfar ok ætludu at finna Birgi jarl. enn jarl kom eigi. foru þeir þa aftr i Vikina ok saatu i Tunsbergi þar til er Aschatin kom or Danmork. Nichulas var eftir sudr þar. hann sagdi þau ord drottningar ok greifa Ernest ok jumfru at konungarnir skylldu senda i mot henni

[1]) voru *Cd.*

vegligt foruneyti. enn þau hetu at bua hana sæmiliga i brott. Siþan sendu þeir i mot jumfru herra Hakon byskup Augmund krækidanz Borgar sun hans Paal gaas ok Lodinn staur. þeir hofdu .vij. skip ok flest stor. byskup hafdi tuitugsessu enn Augmundr dreka mikinn ok annann Paall gaas. þeir hofdu fritt lid ok vel buit. Ok er þeir voru bunir foru þeir sudr til Danmerkr ok komu til Hrossanes aa Jotlandi at þeim stefnudegi sem Danir hofdu þeim lagit. enn þat var haalfum maanadi fyrir Olafsvoku. Ok er þeir quomu þar fundu þeir þar engann mann huarki af drottningar hendi ne greifans þann er þeim giordi orskurd vm sitt erendi. Siþan gerdu þeir menn vpp til klaustrs þess er jumfruin var i ok letu spyria ef nockud raad væri fyrir gert ferd hennar til Noregs. hon sagdi sua at allz ekki raad væri fyrir gert sua at hon vissi. ok eptir þat sendi hon suein sinn til drottningar ok spyrr ef hon villdi nockut raad fyrir gera hennar ferd. enn drottning veitti þau andsuor at hon maatti ecki raad fyrir henni gera sua skiott fyrir sakir þess strids er hon hafdi vid hertugann. Nu let jumfruin þetta segia Nordmonnum. ok er þeir vissu at drottningin villdi ecki raad gera fyrir jumfrunni ok þeir menn er þar skylldu fyrir sia at bua hennar ferd til Noregs. þa for Hakon byskup ok þeir menn sem til ferdar voru feingnir med honum vpp til klaustrsins at finna jumfru ok tauludu vid hana. þeir baadu hana ok tauldu fyrir henni at hon skylldi skiota sinu maali a guds valld ok taka sialfrar sinnar raad ok þat sem gud kendi þeim til at leggia med henni. Jumfruin taladi her mart i moti i fyrstu ok þat einna mest at hon þottiz fangafaa allz kostar sua skiott i brott at fara. enn þeir suorudu þui at þat var allt til reidu med þeim sem hon þyrfti at hafa. enn sua lyktadiz þessi ræda at Hakon byskup handfesti jumfru Engilborg Magnusi konungi til handa. Eftir þat logdu þau stefnudag med ser nær Nordmenn skylldu eftir henni koma. ok hon skylldi þeim til skips fylgia ef engar raadagerdir kæmi fra drottningar aadr vm ferdir jumfruar. J þessu bili laa Birgir jarl i Eyrarsundi med Suiaher. ok er hann spurdi til Nordmanna sendi hann ord Hakoni byskupi at þeir skylldu bida hans ok hann villdi finna þa ef tom yrdi til. enn Nordmenn huatudu eigi at minnr sinni ferd þuiat þeir vissu at jarl hafdi aadr bedit jumfruar ok villdu þeir þenna trunad ecki vndir honum eiga. Ok er stefnudagr kom biuggu Nordmenn sik til vppgaungu ok settu eftir menn til gæzslu vid skip sin. byskup ok sueitarhofþingiar Nordmanna ok et bezsta mannval biugguz at vopnum sem til bardaga þuiat þeim var otti aa huert raad Danir mundu vpptaka þa er þeir vissu at þeir hofdu afla litinn i sua fiolmennu landi. Ok er þeir komu til klaustrs-

ins var þar ecki raad fyrir gert helldr enn fyrr. þeir fundu jumfruna ok baadu hana efna ord sin ok fylgia þeim til skips. Jumfruin efndi allt af sinni hendi þat sem hon hafdi bezstu heitid. reez hon til ferdar med þeim ok med henni .ij. riddarar ok sueinar hennar ok nockurar .viij. konur. foru þau siþan til skipa. Priorinn af klaustrinu lagdi her faatt til þuiat honum var mikill otti at Nordmonnum. enn þetta redz sua skiott at engi þeirra Dana vissi fyrr enn jumfruin kom i veginn ok eigi þeir riddararnir er foru med henni. hofdu þeir engi klædi nema þau er þeir stodu i. logdu þeir Nordmenn skiott i brott skipum sinum ok sigldu af Danmork sua at þeir komu huergi vid land fyrr enn i Tunsbergi. enn þat var Olafsvoku aptan sidla er þau quomu þar.

Sendimenn Alexandri.

266. Eftir þat er þeir foru til Danmerkr Hakon byskup. enn konungarnir voru nordan komnir ok erchibyskup ok Hakon konungr kom til Biorgyniar. komu vestan af Skotlandi sendimenn Alexandri konungs af Skotlandi erchidiakn einn ok riddari sa er Missel het. þeir foru meirr med fagryrdum enn trunadi at þui er konunginum virdiz. þeir fara sua i brott at engi madr vissi fyrr enn þeir hofdu vndit segl sitt. þa sendi Hakon konungr Bryniolf Jonssun eftir þeim ok hafdi hann þa aftr med ser. sagdi konungr at þeir skylldu dueliaz þann vetr i Noregi fyrir þat er þeir foru orlofslaust framar enn adrir sendimenn.

Fra Hakoni byskupi.

267. Hakon byskup gerdi menn med brefum til Hakonar konungs ok sagdi allt vm þeirra ferdir ok sua þat at jumfru Engilborg var komin i Noreg aa guds naadir ok konungsins. sogdu hana ok þui sua famenna at þeir hofdu engan trunat a Daunum ad bida þar til sem jumfruin mætti bua sina ferd sua sæmiliga sem henni likadi ok hennar tign hæfdi. enn ecki gozs skortir hana i Danmork. Bref þetta kom til Hakonar konungs i Biorgyn ok gazs honum vel at erendi Hakonar byskups þegar fruin var i ferd med honum ok hafdi med sialfrar sinnar vilia sunnan farit. Hakon konungr leet þa vid buaz quamu þeirra byskups ok jumfruinnar. stefndi hann þa til sin ollum enum bezstum monnum er [741] voru i Noregs riki. fyst Knuti jarli ok ollum byskupum. Erchibyskup var þa i Biorgyn. hann hafdi farit austan vm sumarit i skipi med Magnusi konungi ok inn til Stafangrs med honum ok voru a samt allt sumarit ok helldu baadir eitt bord. Hakon konungr sendi menn austr i moti Hakoni byskupi at hann skylldi skynda sem mest sinni

ferd þuiat Magnus konungr hafdi þat kosit at sem skiotaz skylldi at snua brudlaupsgerdinni. þeim byskupi byriadi helldr seint sunnan ok laagu þau þar vm nockurar .iij. vikur aa leidinni. komu þau til Biorgyniar nockurum naattum fyrir Mariumessu sidarri ok logdu fyrst i Laxavaag.

Capitulum.

268. Hakon konungr ok Magnus konungr voru fyrir i bænum ok geingu þeir þegar til skipa sinna ok erchibyskup med ollum inum bezstum monnum ok ætladu at roa i mot jumfrunni. enn vedr var sua huast at þeir fengu huergi roit. Enn annan dag eftir reyru konungarnir i mot jumfrunni med ollu stadarfolki. ok er Hakon konungr fann jumfruna fagnadi hann henni aggta vel ok ollu hennar foruneyti. þa var þat raad fyrir gert at konungsdottir skylldi ecki koma i konungsgard fyrr enn brudlaupsveizlan væri buin. for hon þa vpp til Michialskirkiu ok Hakon byskup med henne ok voru þar vm .vij. nætr. Hakon konungr mællti sua er hann kom heim ok hafdi sena jumfruna. þat hafdi ek ætlat at fagna vel þessi jumfru er hon kæmi i Noreg. enn sua giftusamliga lijz mer aa hana at ek skal nu þo meiri stund aa leggia i alla stadi enn aadr hafda ek hugsat. Hakon konungr baud Magnusi konungi kost aa huart hann villdi helldr bua laata naustid þat it mikla er þa var veitt i er ek var vigdr edr villdi hann veizsluna vera laata i konungsgardi i þeim herbergium sem þar voru til. Magnus konungr suarar. at þar voru sua godar hallir i konungsgardi þær sem þa voru eigi til er hin fyrri var veizslan at þar maatti eigi vm vanda þau herbergi. Eftir þetta let konungr bua .iij. hallir i konungsgardi þær sem hann ætladi at veita i. voru þær bunar med inum mesta kostnadi ok inum bezstum fongum.

Brudlaup.

269. Svnnudaginn eftir Mariumesso ina fyrri var jumfru pausut Magnusi konungi med mikilli sæmd. geck Magnus konungr þa at brudlaupi sinu ok voru baadir konungarnir i steinhallinni ok erchibyskup liodbyskupar allir Knutr jarl ok flestir lendir menn hirdmenn ok hitt bezsta mannval. Fru Margreta drottning var i trehallinni ok jumfru Engilborg ok allir forunautar hennar konur ok klaustramenn ok mart annat godra manna. J jolahallinni var Augmundr krækidanz ok Erlingr Aalfssun kaupmenn vtlendir menn ok beiarfolk. enn sua var talt at eigi var færra enn .xvj. hundrat annat enn þionustumenn. Var þessi veizsla veitt med enum mesta kostnadi ok enum bezstum faungum er til voru. ok er þat flestra manna maal at eigi mune þuilik brudlaupsveizsla veitt

hafa verit i Noregi sem þessi. Hakon konungr mællti sua. at i þeirri hall er hann veitti sialfr i skylldi huerr kiosa ser dryck huern sem drecka villdi þuiat eigi skorti meirr vin enn annan dryck. Hakon konungr atti þa tal vid raadgiafa sina huart Magnus konung skylldi vigia vndir koronu edr eigi. Enn þar logdu menn misiafnt til. voru þeir sumir er þat mælltu at Magnus konungr mundi taka stett mikinn med koronunni ok mundi vilia hafa hird adra ok quadu þat greina vænt milli konunganna. enn Hakon byskup ok þeir sem farit hofdu med jumfrunni sogdu konunginn þui heitid hafa at þau skylldu bædi koronud vera ok baadu konunginn þat fullkomliga enda er hann hafdi baadum þeim heitid til sæmdar. Fluttu þetta margir vinir Magnus konungs. enn þo var þessu sua komit vm rijd at menn vissu eigi huart verda mundi. Magnus konungr geck þa fyrir Hakon konung ok flutti sialfr sua sitt maal. eigi þurfi þer minn herra at trua þeirra manna ordum er þat vilia telia fyrir ydr at ek muna nockura stærd vpp taka moti ydr þo at þer gerit mer meiri sæmd enn nockurr konungr i Noregi hafi gert sinum syni. þui at þer vitid sialfir minn kæri fadir at ek hefir ydr eftirlaatr verit ok miukr j aullum lutum ei nu sidr er ek er konungr enn adr sem bædi er ydr sæmd ok min. vænti ek at enn skal sua verda þo at þer vnnit mer þeirrar sæmdar ok tignar sem þer hafit heitid. Hakon konungr suarar. satt er þat Magnus konungr at þer hafit aastsamliga til vôr þionat. er þat ok vmakligt at ek vnni ydr eigi ennar hæstu tignar eftir þui sem framazst er guds vili til ok miskunn. Siþan skildu þeir konungarnir enn brudlaupsveizslan stod þria daga.

Vigdr Magnus konungr.

270. Krossmessodagr var a fimta dag i vikunni. let Hakon konungr þa vm buaz af nyiu i gardinum þuiat hann ætladi at þann sama dag skylldi vigia Magnus konung vndir koronu eftir þui sem gud hafdi fyrir hugat. Var þa sungit aarla vm bæinn ok at lyktum tidum sotti allt folk vt i konungsgard. voru þa allir lutir likadir eftir þui sem þa var er Hakon konungr var vigdr. Herklæddiz þa mestr luti hirdarinnar ollum herbunadi at ganga bædi vm konungsgard ok ryma veginn til Kristzkirkiu. fyrst geck hirdin su er ryma skulldi veginn. þar næst þeir er merkin baaru. þar næst syslumenn ok skutilsueinar. eftir þat lendir menn. þa geingu .iiij. lendir menn ok baaru mikit taflbord milli sin yfir hofdi ser ok þar aa konungsskrud ok vigsluklædi. þar næst geingu þeir Erlingr Aalfssun ok Bryniolfr Jonssun ok baaru .ij. rikisvaundu af silfri ok miok gulli buna. þar næst geck Knutr jarl ok bar koronu

ok leiddu hann .ij. stallarar þuiat hann var miok siukr. jafnfram honum geck Gautr Jonssun ok bar vigslusuerdit. þar næst voru leiddir konungarnir. vid gardzhlid i konungsgardi komu i mot byskupar abotar ok lærdir menn med processione ok hofu vpp saung ok geingu sua til alltaris. eftir þetta var messa sungin ok for vigslan alluel fram eftir þui sem heilug kirkia bydr. Missel riddari sa er konungr af Skotlandi hafdi sent til hans stod vppi aa korinum ok vndradiz miok atferli vixlunnar þuiat þat er ecki sidr i Skotlandi at korona konunga. honum fanz sua mikit til vixlunnar at hann klauck [742] aadr enn þeir sogdu honum er hia stodu. Ok þa er Magnus konungr var klæddr ok Hakon konungr ok Einar erchibyskup ok adrir .iij. byskupar logdu vm hann vigslusuerdit þa tok riddarinn skotzski til orda. þat var mer sagt at her væri ecki riddarar dubbadir i þessu landi. enn ek sa engann riddara iafnvel dubbadann þar sem .v. inir agætuzstu hofþingiar i þessu landi leggia vm hann suerdit. þa er Magnus konungr var skryddr leiddi erchibyskup hann til sætis. siþan vigdu þeir drottningina. þa geck Hakon konungr at stolinum er Magnus konungr sat i. Magnus konungr villdi þa vpp standa i moti honum. Hakon konungr tok hendinni aa auxl honum ok mællti. eigi skolu þer vpp standa i moti mer frændi þuiat þer skulit nu hallda ydr sem tiguligaz ok hneigia engum manni þenna dag. er nu ok sa dagr kominn er ek villdi giarnazst. er ek se mitt holld sua miok tignat sem nu er her i dag helldr enn ek munda fyrirmuna ydr þessar tignar. enn þui leitada ek raads her vm at ek villdi vita her vm annarra manna tillaugur. ok voru þeir inir somu er mik lauttu þessa ok eigi hafa aadr verit vmbotamenn med mer ok enum fyrrum ydrum frændum sem gud fyrirlaati þeim. þa er messu var lokit fylgdi erchibyskup ok adrir byskupar konunginum heim til herbergis sem fyrr syngiandi lof gudi. þa afklæddiz konungrinn vigsluklædum ok veitti erchibyskup honum alla þionustu er vigslunni aattu at fylgia. Eftir þat for hann i allann konungsbunat ok bar koronu þann dag. eftir þat geingu konungarnir til bordz. ok var þann dag in fegrsta veizsla med miklum fagnadi Magnusi konungi til sæmdar ok fru Engilborg drottningu ok ollum þeirra vinum. sem Sturla quad.

Vngr toktu iofra þeingill
ægr vid vigslu frægri
kynniz kapp þitt monnum
konungs nafn a þik iafnan.

ok sokngædir siþan
sniallmælltr hlutud allar
her lysi ek veg visa
valld fram komit alldar.

Ok enn.

Heilags hafit haala
hraustr þeingils sonr feingit
þik reifir gud gæfu
gnott þiod ok konungsdottur.

sniallr maa Eirekr ollu
aldyrr konungr styra
yduarr þroski geingr oskum
einart vid gud hreinann.

At þessi veizslu gaafu konungarnir margar sæmiligar giafir fyrst erchibyskupi ok odrum hofþingium. Magnus konungr gaf aullum sueitungum sinum giafir ok morgum odrum. enn eftir veizsluna hafdi hann alla danska menn i bodi sinu þa sem fru Engilborg hofdu sunnan fylgt ok leysti þa alla hofþingliga af hondum. ok foru þeir heim til Danmerkr enn eftir voru med drottningu konur þær ok sueinar sem henni likadi.

Andlaat Knutz.

271. Knutr jarl var miok krankr vm veizsluna. litlu sidarr lagdiz hann i reckiu ok anndadiz. Hakon konungr gerdi likferd hans vegliga. hann var iardadr i Kristzkirkiu hia Hakoni fedr sinum. Jarl var manna kurteisazstr vm alla luti klerkr godr manna ǒrfazstr af fee. haarr madr vexti ok vel yfirlitz. dryckiumadr of mikill ok þar af feck hann vanheilsu. þetta haust komu vtan af Grænlandi Oddr af Siolltum Paall Magnusson ok Knarrarleifr. þeir hofdu verit brottu .iiij. vetr. þeir sogdu at Grænlendingar hofdu geingit vndir skattgilldi sua at oll manndraap skylldi bæta vid konunginn huart er væri norænir edr grænlendzkir ok huart sem þeir voru drepnir i bygd edr nordrsetu. ok allt nordr vndir stiornuna skylldi konungr þegngilldi taka. sem Sturla quad.

Nordr likar þeim allt at auka
yduart valld vm heiminn kallda
gegnir munu þui fyrdar fagna
fiornis aalfr vnd leidarstiornu.

þeingill hefir þar annarr engi
allualldr enn þu riki halldit
leingra telia þiodir þangat
þina dyrd enn raudull skini.

þetta sumar sendi Hakon konungr til Jslandz Halluard gullsko at flytia sitt erendi vid jarl at hann endi sin einkamaal. Halluardr kom i Huitaa ok for at finna jarl ok flutti diarfliga konungs erendi. Jarl tok þui vel ok quaz sua skylldu gera sem konungr hafdi ord til sent. Halluardr for til Reykiahollt(z) ok sat þar vm vetrinn. þeir jarl funduz vm vetrinn aunduerdan ok sǒru þa nockurir bændr konungi trunadareida þeir er aadr hofdu mot stadit. Jarl sat vm vetrinn fyrir nordan land ok leitadi raads vid bændr hueriu suara skylldi. budu bændr at leysa jarls vegna vid konungsmenn sumir .cc. sumir .c. sumir .xij. aurum. þa er Halluardr spurdi þetta quad hann konung ecki vilia at bændr væri pyndir til sua storra fegiallda kuat hann vilia hafa maatuligann skatt af almenningi ok het i mot rettarbotum. Halluardr flutti konungs maal vid

Vestfirdinga ok hetu þeir at koma til þorsnes þings vm vorit ok sueria þar konungi land ok þegna. enn er jarl vard þessa viss stefndi hann bændum til Hegraness þings ok let þar nockura menn sueria konungi land. enn Rafn Oddsson kom eigi til þorsnes þings ok þui kom Halluardr ecki. Var þa skotid til alþingis. drogu allir enir stærstu menn i Fiordum vestr storflocka er at leid þingstefnunni. þeir sendu menn a fund sona Steinuarar ok Andressona at þeir skylldu rida til þings med aullum afla sinum fyrir austan þiorsaa. þoruardr þorarinssun hafdi heitid at koma med Austfirdinga. Gizsur jarl kom til alþingis med miklu lidi. jarl flutti þaa konungs maal bædi vid Nordlendinga ok Sunnlendinga ok bad þa til med godum ordum enn kalladi fiorraad vid sik ef þeir mællti i mot. Eftir þat var skipud laugretta ok soru flestir enir bezstu bændr or Nordlendinga fiordungi ok Sunnlendinga fiordungi fyrir vtan þiorsaa Hakoni konungi land ok þegna ok æfinligan skatt. siþan reid jarl af þingi ok sudr i Laugardal ok hellt þar saman flockinum vm rijd. Siguardr byskup ok Halluardr ridu aa þueraar þing. geingu þa Vestfirdingar vndir hlydni. soru fyst Rafn Oddzsun Sturla þordarsun Sighuatr Boduarssun Einarr þorualldzsun Vigfuss Gunnsteinssun ok þrir bændr med huerium þeirra. þrir bændr soru fyrir Borgfirdinga. þa hofdu allir Jslendingar geingit vndir skatt vid Hakon konung vtan Austfirdingar fra Helkunduheidi ok til þiorsaar i Sunnlendinga fiordungi.

Fra Magnusi konungi.

272. Hakon konungr sat vm vetrinn i Biorgyn enn Magnus konungr for sudr i Stafangr. Einar erchibyskup leiddi hann til skips ok mællti sua. iafnan hefir mer fyrir þott at skilia vid ydr vtan nu þuiat þat gledr mik nu at ek hefir veitt ydr alla þa þionustu sem ek ma ydr til tignar gera. fyst gaf ek ydr konungsnafn. eftir þat pausadi ek ydr vid drottningina. sidan vigda ek [743] ydr vndir koronu ok sua drottningina. er nu þat eitt eftir sem gud laati mer eigi audit verda at standa yfir grefti ydrum. Magnus konungr þackadi byskupi bædi ord ok þionustugiord. Magnus konungr dualdiz i Stafangri vm rijd. hann for nordr aftr fyrir jolin ok saatu þeir Hakon konungr baadir samt vm jolin i Biorgyn. ok var þessi hinn .v. vetr ens fimta tigar konungdoms hans. Snimma vm vorit biuggu konungarnir ferd sina austr til Vikr ok ætludu allt til Elfar at finna Birgi jarl hefiandi sina ferd eftir þui sem aadr hofdu ord i milli farit. ok skylldu þeir gera raad vm eignir þær sem dætr Eireks konungs aattu i Danmork. þuiat þeir aattu þa þar heimtingar Magnus

konungr ok Valldimar Suiakonungr þuiat hann hafdi þa feingit Suphiu dottur Eireks konungs systur Eingilborgar drottningar. þa er konungarnir foru or Biorgyn var eftir fru Margreta drottning ok Engilborg drottning þuiat hon var med barni. Konungarnir fundu sendimenn Birgis jarls i Tunsbergi. sogdu þeir at jarl mætti eigi finna þa fyrir fiolskylldu sakir enn gaf þat raad at menn væri sendir til Danmerkr ok vita huat huer þeirra systra ætti Engilborg ok Sophia edr þær .ij. sem vgiftar voru ok skipta siþan med iafnadi.

Fra Hakoni.

273. Magnus konungr ok Hakon konungr sendu menn sudr til Danmerkr Paal gaas Andres plytt ok þorlaug bosa ok skylldu þeir yfir sia þetta skipti af hendi Magnus konungs ok fru Engilborgar. Ok er þeir komu til Danmerkr var þar Adalbrikt hertugi af Brunsvik ok hafdi raad oll med drottningu. Duolduz þeir Paall med hertuga vm sumarit ok fengu engan orskurd sinna erenda. Hakon konungr for til Osloar enn Magnus konungr austr til Borgar at sia vm þau leen er Hakon konungr hafdi veitt fru Engilborgu. J þessarri ferd feck Magnus konungr siukleika af þui er hann hafdi ridit sua mikinn ok sneri hann þa til Osloar ok var þa nockuru lettara. geck hann þa til kirkiu ok gerdi byskup processionem i mot honum. hedan af bættiz honum. Siþan foru konungarnir nordr til Biorgyniar ok komu nordr vm vakna skeid. þa sendi Hakon konungr þa or landi Lodin lepp ok Hakon eisil. þeir foru vt til Soldands konungs til Serklandz med morgum faalkum ok torgætum gripum. Tok Soldann þeim vel. sem Sturla quad.

Allualldr dyrkaz vt med Serkium
innanlandz af milldi sinni
þeingil lika þinir haukar
þadra allt med Blaalandz iadri.

vida hriota veglig mæti
vægdarlaus af ydrum frægdum
hollar prydi heiminn allann
hnossir þinar mærdar tinir.

þetta sumar kom vtan af Jslandi Halluardr gullskor ok sagdi at suarinn var skattr Hakoni konungi a Jslandi. med honum kom Sighuatr Boduarssun Sturla Rafnssun. þa kom ok Brandr aaboti Jonssun at ordsendingu erchibyskups ok for til motz vid hann. þorlaugr bosi kom til Hakonar konungs i Biorgyn ok sagdiz ecki geta syst. enn þeir voru eftir Paall gaas ok Andres plyttr. þetta sumar var fæddr i Biorgyn Olafr son Magnus konungs ok Engilbiorgar. Vm haustid foru konungarnir nordr til þrondheims ok drottningin enn jungherra Olafr var eftir at nunnusetri. enn er þau komu nordr gerdi erchibyskup fagra processionem i mot þeim. Saatu þeir þenna vetr i þrondheimi. Andres plyttr kom

sunnan af Danmork ok sagdi ecki skipti vera gert med fru Engilborg enn vita quaz hann huersu miklar eignir voru ok sua huar laagu.

Vtbod.

274. Hakon konungr sat vm julin i þrondheimi ok hafdi mikinn kostnad. Brandr aboti var med honum ok var konungr vel til hans. Einar erchibyskup var siukr vm vetrinn geck hann litt at finna konung. enn þo foru allir lutir vel med þeim. dro Magnus konungr þar ok alla luti til. Vm sumarit komu bref vestan af Sudreyium fra konunginum. hann kærdi miok þann vfrid er jarl af Ros ok Kiaruakr sun Machamals ok adrir Skotar gerdu i Sudreyium þa er þeir foru i strid. brendu bæi ok kirkiur drapu bædi karla ok konur ok letu smaaborn sprokla a spiotaoddum. þeir sogdu at Skotakonungr ætladi vndir sik at leggia allar Sudreyiar ef honum ynniz lif til. þetta feck konunginum mikillar ahyggiu. bar hann þetta maal fyrir vini sina. enn huat sem huerr lagdi til þa var þat raad tekit at konungr sendi bref vm allan Noreg ok baud vt leidangri bædi at vistum skipum ok lidi. stefndi hann ollum þessum her til motz vid sik i Biorgvin. Einar erchibyskup aatti tal vid korsbrædr vm byskupskosning a Jslandi ok keyru þeir Brand abota med samþycki baadra konunganna. þa var ok vtan kominn af kuria sira Gillibert. hann syndi bref pafa at hann gaf i valld erchibyskups byskupskosning i Hamri ok skylldi hann þo kiosa Gillibert eftir þui sem konungs vili var til. Jnn .iiij. dag nonas Marcij maanadar vigdi Einar erchibyskup þa baada til byskupa Gillibert til Hamars enn Brand til Hola. voru þar vid Petr byskup af Biorgyn ok þorgils byskup af Stafangri.

Hakon konungr byriadi herferd til Skotlandz.

275. Hakon konungr for or Nidarosi nær midri fostu vt til Orkadals ok sua sudr vm fiall ok ed efra austr til Vikr ok sua austr til Elfar. eftir þui sem ord hofdu i milli farit þeirra Birgis jarls at þeir skylldu finnaz i Liodhusum i paschaviku. ok er Hakon konungr kom til Liodhusa var jarl i brottu. Litlu sidar for Magnus konungr or þrondheimi ok drottningar baadar. hann hafdi tidir paschadag i Frekeyiarsundi. hann for sudr til Stafangrs. Hakon konungr kom crossmesso dag i Biorgyn dualdiz þar vm vorit ok hellt a bunadi sinum. þa er Magnus konungr hafdi gert raad fyrir vtbodum ok skipabuningi i Rygiafylki þa for hann til motz vid Hakon konung. Eftir þat safnadiz lid huersdagliga til bæiar bædi lendir menn ok syslumenn ok flestir handgeingnir menn i landinu. Hakon konungr hafdi almenniligt þing vppi a Bockum.

lysti konungr þui at hann ætladi at hallda her þeim ollum til Skotlandz ok hefna þess vfridar sem Skotar hofdu gert riki hans. Magnus konungr baud at vera fyrir herinum enn Hakon konungr þackadi honum aastsamliga enn sagdiz sialfr fara vilia. hann feck aull landraad i hendr Magnusi konungi. hann gaf vpp bændum at engar sakir skylldu syslumenn sækia medan hann væri i brottu vtan þær er stærstar væri. Hakon konungr hafdi skip it mikla er hann hafdi gera laatid i Biorgyn ok ætladi ser til vtfaraskips. þat var .vij. rum ok .xx. ok gert af eik einni. þat var med dreckahofdum ollum gullllogdum ok bunir suirarnir. Vm vorit hafdi Hakon konungr sent vestr vm haf Jonn Langalifarsun ok Heinrek skot at fa leidsogumenn. þeir fundu Duggaal konung ok sogdu honum [74⁴] at hersins var austan von. enn þat ord lek þar aa at Skotakonungr mundi heria i eyiarnar vm sumarit. enn Duggall konungr laust þa vpp at austan væri komit af Noregi .xl. skipa ok heptuz Skotar þa.

Fra Hakoni konungi.

276. Adr nockuru enn konungrinn væri buinn sendi hann aatta skip vestr fyrir ser. þessir voru þar formenn Rognualldr Nichulassun Halluardr raudr ok enn fleiri. þeir laagu vm rijd vt vid haf ok byriadi eigi. þa er Hakon konungr hafdi buit skip sitt lagdi hann or bænum ok mestr luti hersins. konungr lagdi til Eidsvogs ok siþan for hann inn til bæiar ok dualdiz þar vm rijd. ok for siþan vt til skips ok sigldi vt i Herdluver. kom þar saman allr herrinn bædi nordan or landi ok sunnan ok var þat stormikill herr. sem her segir i Rafnsmaalum ok Sturla quad.

Sottu soknhuattir
sueitir haleitan
geira glymstæri
glyggs or Finnbygdum.
allt bar iardbelltis
austan sigrflaustum
gialfr af Gautelfi
getis haaseta.

Ok enn.

Aungr sa ormvęngis
otti vigdrottar
fleiri flugstæris
fleins i stad einum.
lukti lomblecki
landa vtstrandir
hridar herskidum
hardr at raangardi.

Hakon konungr laa med herinum ollum i Herdluveri. var þat allmikit lid ok fritt. morg hafdi konungrinn storskip ok vel buin. sem her segir.

Glumdi a gialfrtonnum
gestils skeidhestum
elldr of alluалldi
ægis nafnfrægium.

skein af skautvænum
skeidum brimreidar
sol vm sigdeili
snotrann vþrotlig.

Nockurum nottum sidarr enn Hakon konungr kom i Herdluver sigldu þeir af hafi Rogualldr ok Erlingr med þeim skipum er þeir hofdu ok skilduz i hafi. ok kom Erlingr til Orkneyia med summum skipunum enn Erlingr ok Andres ok Halluardr raudr sigldu fyrir sunnan Hialltland ok siþan vestr fyrir Barreyiarfiord ok sa ecki land fyrr enn Sulnasker vestr af Orkneyium. siþan sigldu þeir inn vndir Skotland ok quomu vid Dyrnes ok geingu þar vpp ok brutu kastala einn er þar var. enn menn þeir er þar voru flydu vndan. siþan brendu þeir meirr enn .xx. bæi ok þa sigldu þeir i Sudreyiar ok fundu konunginn af Maun.

Hakon for af Noregi.

277. Þrim nottum fyrir Seliumannavoku sigldi Hakon konungr i Solundarhaf med ollum herinum. þa hafdi hann verit konungr at Noregi 'xl. vetra ok vj. vetr. var þa algodr byrr ok fagrt vedr. var flotinn alglæsiligr at sia. sem her segir.

Laust af lidfaustum
liosum valdrosar
brims af biarthimni
blomum viglioma.
ferd var fridskerdis
flocka aþockud
heims vm hafstrauma
hringa elldingum.

Hakon konungr hafdi miok valit lid aa skip sitt. þessir voru i fyrirrumi þorleifr aboti af Holmi sira Askatin prestar .iiij. ok adrir klerkar konungs. þessir leikmenn Aslaakr guss stallari konungs Andres af Pissisey Andres Hauardarsun Guthormr Gillasun ok þorsteinn brodir hans Eirekr skota Gautzsun ok enn fleiri. þessir voru i krapparumi Aslaakr Dagssun Steinarr herka Klemet langi Andress gums Eirekr fadir Duggaals konungs Einarr lungbardr Arnbiorn suæla Sighuatr Boduarssun Hauskulldr Oddzsun ok Jonn hoglifi Arni slyngr. J þridia rumi var Sigurdr sun Juars rofu Helgi sun Juars af Lofalæk Erlendr skosueinn Dagr af Sudreyium[1] Bryniolfr Jonssun Gudleikr sneis ok enn fleiri herbergismenn konungs. Andres plyttr var fehirdir konungs. þessir voru i stafni Eirekr kifa þorfinnr Sigualldasun Kaari Eindridasun Gudmundr Jonssun ok enn fleiri skutilsueinar. vidazst voru .iiij. menn i haalfrymi. Medr Hakoni konungi for or Biorgyn Magnus jarl af Orkneyium ok gaf konungr honum gott langskip. þessir lendir menn foru med Hakoni konungi Bryniolfr Jonssun Finnr Gautzsun Erlingr Alfssun Erlendr raudi Baardr i Hestbæ Eilifr i Naustdali Andress pottr Augmundr krækidanz. þeir

[1]) r. Sudrheimum

sigldu fyrir Rognualldzey. Erlingr Juarssun Jonn drottning voru eftir i Biorgyn ok enn fleiri skipstiornarmenn þuiat þeir voru eigi bunir. Gautr af Meli ok Nichulas or Giska voru eftir med Magnusi konungi. Margir voru adrir agætir skipstiornarmenn med Hakoni konungi þeir sem enn verdr getid. Hakon konungr feck hægiann byr ok var .ij. nætr i hafi ok tok Hialltland med hlut hersins þar sem heitir Breideyiarsund. sem Sturla quad.

Leysti laugrastar
landa styrandi
helldum hafalldar
hufum blaadufur.
lystiz hrein hestum
haufn af skipstaufnum
alldi alfolldar
audar blodraudum.

Hakon konungr laa i Breideyiarsundi nær haalfum maanadi ok sigldi þadan til Orkneyia ok laa vm rijd i Ellidarvik þat er nær Kirkiuvogi. þar hafdi Hakon konungr tal vid raad sitt ok lysti þui fyrir þeim at hann villdi skipta herinum ok senda summan sudr til Breidafiardar at heria þar. enn hann sialfr villdi bida med Orkneyingum med storskipunum ok mestum luta hersins. enn bændr ok leidangrsfolk gerdu sik bera a mot at mæla at fara nockur nema med konunginum sialfum ok þui eyddiz þessi ferd. Olafsvokudagr var a sunnudegi ok let Hakon konungr syngia hatidliga tidir i landtialldi ok veitti vm daginn almuganum a skipi sinu. Eftir Olafsvoku sigldi Hakon konungr or Ellidarvik sudr fyrir Mula fyrir Rogualldzeyiar med ollum herinum. var þa til konungs kominn Rogualldr vtan or Orkneyium med þeim skipum er honum hofdu fylgt. Hakon konungr lagdi herinum i Rognualldzvog ok laa þar vm rijd. þa gerir hann menn yfir a Katanes ok lagdi aa þa gialld enn het þeim i mot fridi ef þeir geingi vndir ella afarkostum. Katnesingar iattudu gialldi ok feck Hakon konungr þar menn til vidtoku. sua sem her er quedit.

Fyst tok fiorlestir
frodr af nesþiodum
gialld enn gridmilldi
gætir vegs sætra.
oll var ognfallin
olld af storvaulldum
hrædd vid herklæddann
herdi baudgerdar.

þa er Hakon konungr (la) i Rognualldzvogi dro myrkr mikit aa solina sua at ringr litill var biartr vm vtan ok helltz þat stund dags. Hakon konungr hafdi spurt ill tiþendi or Sudreyium þuiat Jonn Langlifarson hafdi komit til konungs aa Hialltlandi er konungr hafdi vestr siglt ok sagt þau tiþendi [745] at Jonn konungr i Sudreyium mundi hafa vm skipt sinum trunadi ok snuiz til Skotakonungs. enn Hakon konungr villdi þui ecki trua fyrr enn hann reyndi. Lafranz vaukudag sigldi Hakon konungr or Raugnualldzvogi yfir a Petlandzfiord. hann hafdi þa spurt at þeir voru

þa komnir i eyiarnar Jonn drottning ok Kolbeinn Aslakssun ok þau skip er austan var von ok eftir hofdu dualizst. Hakon konungr sigldi aullum herinum til hafnar þeirrar er heitir Asleifarvik ok þadan til Liodhusa ok sua til Rauneyia ok þadan i Skidsund ok laa þar sem heitir Kerlingarsteinn. þar komu til hans Magnus konungr or Maun ok þeir maagar Erlingr Juarssun ok Andres Nichulassun Halluardr ok Nichulas tartr. þeir sigldu allir saman ok Jonn drottning ok skilduz i hafi. Nichulas hafdi huergi vid land komit fyrr enn i Liodhusum siþan hann sigldi af Noregi. þann dag er Hakon konungr sigldi or Skidsundi kom Duggall konungr til hans a lettiskutu ok bad Hakon konung skynda sem mest eftir ser. Konungr sigldi þadan i Mylarsund enn þadan vndir Kiarbarey. ok kom þar saman allr herrinn bædi Duggall konungr ok Sudreyingar. Hakon konungr hafdi þa aa audru .c. skipa ok flest stor ok oll vel skipud bædi at monnum ok vapnum.

Hakon konungr sendi til Satiris.

278. þa er Hakon konungr laa i Kiarbarey sendi hann sudr til Satiriseids .l. skipa. voru þessir þar fyrir Duggaall konungr Magnus af Maun Bryniolfr Raugnualldr orka Andres pottr Augmundr krækidanz Vigleikr prestzsun. hann gerdi .xv. skip til Botar. voru þar fyrir Erlendr raudr Andres Nichulassun Simon stuttr Juarr vngi Eyfari ok Guthormr Sudreyingar a sinu skipi huarr. Hakon konungr sigldi i Gudey fyrir Satiri. þar kom til hans Jonn konungr. for hann a skip þorgils byskups. Hakon konungr bad hann fylgia ser eftir þui sem hann var skylldr til enn Jonn konungr taldiz vndan ok sagdiz hafa suart eid Skotakonungi ok hallda meira riki af honum enn Noregskonungi ok bad Hakon konung gera raad fyrir þui riki er hann hafdi honum feingit. Hakon konungr hafdi hann med ser vm rijd ok ætladi at mykia skap hans til trunadar vid sik. margir logdu þungt til hans maala.

Fra Hakoni konungi.

279. Enn er Hakon konungr laa i Gudey kom til hans aboti einn af gramunka klaustri ok bad fridar stad sinum ok varnadi heilagrar kirkiu. ok þat veitti konungr honum. þa komu menn fra Duggali konungi ok sogdu at Margadr ok Engus af Satiri villdu gefa vpp þau lond er þeir helldu ok veita konungi sina fylgd. enn konungr hafdi þau andsuor at hann mundi eigi þar heria ef þeir kæmi aa hans valld vm daginn eftir fyrir haadegi ella quez hann mundu heria. Vm morgininn eftir kom Margadr ok lagdi allt a konungs valld. litlu sidarr kom Engus ok

gerdi slikt id sama. enn konungr het at koma þeim i sætt vid Skotakonung ef þeir sættiz. selldu þeir konungi gisla ok soru eida. Konungr lagdi gialld aa riki þeirra .x. .c. nauta. konungr skipadi Engus eyna. sem segir i Rafnsmaalum.

Hellt enn bradmællti
hringa virdingu
leidir langskidum
leygs i Sudreyiar.

vpp gaf allkeppnum
Eingus herfeingna
Jjl fyrir itrbola
eydi dalreidar.

Ok enn segir sua.

Stod af storraadum
styri brimdyra
ogner ofr þuegnar
iardar vestrgardi.

meidir hialmbrida
hausa fridlausir
opptaz osuipptum
otta ranndrottar.

Sunnan aa Saatiri er einn kastali er hellt einn riddari. hann for aa fund Hakonar konungs ok gaf i hans valld kastalann enn konungr skipadi hann Guthormi backakolf. Brodir Simon hafdi legit siukr vm rijd. hann andadiz i Gudey ok grofu gramunkar hann at kirkiu sinni a Satiri ok breiddi yfir leg hans kaugur ok kaulludu hann helgann. þeir sem foru til Satiriseids brendu þar bygdir toku slikt af fe sem þeir fengu. þar til er þeim kom bod Hakonar konungs at hann bannadi þeim at heria. sigldu þeir þa vt vndir Gudey til motz vid Hakon konung. sem her segir.

Gengu gedstrangir
geitis veg meita
saars vm Satiri
sunnan laugrunnar.

sauddu suartklædda
snoka dynkroka
bragnar byregnis
brandz a Skotlandi.

Hakon konungr gerdi Andres pott sudr til motz vid menn sina til Botar. þeir hofdu feingit einn kastala ok hofdu þeir tekit grid af Nordmonnum. þar var med Nordmonnum einn skipstiornarmadr er Rudri het. hann þottiz ættborinn til Botar. hann var vtlægr af Skotlandi. hann hafdi gert Skotum margann vfrid enn þeir voru brott farnir. Siþan lagdiz eyin Bot vndir Hakon konung. sem her segir.

Ferd vann fridskerdis
fræg ok vvægin
briot af bauguiotum
breida gudleidum.

hreyfdu hiorkleyfdann
hrafn a valtafni
fellu fiandr stillis
flygr i Sudreyium.

þeir foru or Bot ok inn a Skotland ok brendu bæi nockura. Rudri gerdi þat illt er hann maatti. sem her segir.

Brunnu bumanna
bygdir vdygdra
heitr i hialmsetrum
hallar lifgalli.
fellu fleinþollar
feigir suanteigar
sudr af sæskidum
sottir herdrotta.

Hakon konungr heriadi i Sudr[eyium].

280. þa er Hakon konungr kom i Sudreyiar komu þau ord af Jrlandi at þeir buduz vndir hans valld ok þottuz miok þurfa at hann kæmi af þeim vfrelsi enskra manna þuiat þeir helldu þa alla enu bezstu stadi med sionum. Konungr sendi þa vt Sigurd Sudreyingh at skynia med hueriu Jrar bydi honum þangat. Eftir þat sigldi Hakon konungr til Hereyia. þenna tima komu iafnan sendimenn Skotakonungs til hans prædicarar edr hinir berfættu brædr ok leitudu vm sættir. þa let Hakon konungr Jon konung lausann ok bad hann fara i fridi huert er hann villdi ok gaf honum margar godar giafir. enn hann het at draga allt til sætta med þeim Skotakonungi ok finna Hakon konung ef hann sendi honum ord. Hakon konungr sendi menn a fund Skotakonungs at vita vm sættir Gillibert ok Heinrek byskup af Orkneyium ok Andres Nichulassun Andres plytt ok Paal sur. þeir fundu Skotakonung ok tauludu vm sættir. let konungr yfir þui likliga at hann villdi sættaz ok quaz mundu senda til Hakonar konungs þau sættarbod sem hann villdi vera laata. foru sendimenn aftr enn Skotar komu litlu sidar Hafdi Hakon konungr skrad [746] vpp allar þær eyiar er hann villdi eigi lausar laata. var þat Botn ok Herey ok Kumreyiar. geck þui eigi saman sættin. skutu Skotar meirr i langbacka ok foru med þui aftr til konungs sins. Siþan hellt Hakon konungr inn vndir Kumreyiar ollum herinum. var þa enn fundr lagdr til sætta inn aa Skotlandi. sendi Hakon konungr þangat byskupa ok lenda menn enn til motz vid þa komu riddarar nockurir ok klaustramenn. toludu þeir mart vm sættir ok kom miok i sama stad nidr sem fyrri. ok er a leid daginn söfnuduz Skotar margir af landi ofan. þottu Nordmonnum þeir ecki truligir ok foru til skipa sinna ok fundu konung ok sogdu honum vidtal þeirra ok fystu flestir at vpp væri sagt fridinum. Hakon konungr sendi þa til Skotakonungs hirdmann sinn er Kolbeinn riddari het. hann for med fridarbrefi þui er Skotakonungr hafdi sent Hakoni konungi enn skylldi aftr hafa med ser þat fridarbref er Hakon konungr hafdi sent Skotakonungi. her med skylldi hann segia sua at konungarnir fyndiz med ollum sinum her. yrdi þeir þaa saattir med guds miskunn þa væri vel. enn ef þess yrdi eigi audit baud Hakon konungr Skotakonungi at beriaz med ollum herinum. hefdi sa gagn er

gud villdi. þessu tok Skotakonungr ecki vlikliga at beriaz enn vard engi vrskurdr aa. for Kolbeinn aftr til konungs ok þotti honum hans erendi litid. sua segir i Rafnsmaalum.

Baud hinn bokfrodi
bragna sigr magna
austan orrostu
optaz spiotskǫptum.
þordut þrekstirdann
þegnar vfegnir
biors vid blikstyri
beriaz vtveria.

þa var lokit ollum gridum. Hakon konungr sendi .lx. skipa inn i Skipafiord. var þar fyrir Magnus konungr af Maun ok Duggaall konungr ok Alinn brodir hans Engus ok Margadr Vigleikr prestzsun Juarr holmr. þeir eyddu bygd alla vmhuerfis vatn þat er heitir Lokulofni. þat var jarlsriki eitt er het Lofnard. mikill fioldi eyia var i vatninu ok eyddu þeir þær allar ok drogu til baata sina. sem Sturla quad.

Drogu dynsueigis
darra flugskiarrir
baata baugniotar
breidar strandleidir.
eyddu vræddir
eyiar geirþeyiu
vægdar vidbygdum
vatni herskatnar.

Alinn brodir Duggaals geck yfir þuert Skotland. felldi mart manna ok tok morg .c. nauta ok gerdi et mesta heruirki. sem hęr segir.

Herdu herferdir
hrygs i storbygdir
vida vargfædis
virdar gedstirdir.
feck inn folkracki
fellu gunnspelli
aulldum osialldan
Alinn lifdualar.

Nockur .x. skip braut fyrir þeim i Skipafirdi. Juarr holmr tok sott ok andadiz. Michials messa var aa laugardegi enn manadags nattina eftir kom aa stormr mikill med elum ok hreggi. kaulludu þeir þa er streinguaurd helldu aa konungsskipi ok sogdu at kugg einn rak framan at festum. lupu menn þa vpp enn staugin a kugginum festi a konungsskipinu a hofdi skipsins ok tok af nasarnar. siþan rak kugginn aftr med bordi til þess er ackerit tok vid ok festi i streinginum. toku þa ackerin at kraka. Konungrinn bad þa hauggua ackeristreinginn a kugginum ok sua gerdu þeir. rak hann þaa vt aa eyna enn konungsskipit helltz. ok laagu tialldlausir til dags. enn vm morgininn er flæddi flaut kuggrinn ok rak hann þa vpp aa Skotland. Vindrinn tok at vaxa sua at eins neyttu menn þa grunnfæra þeirra er til hofdu. þa var fellt it .v. ackeri aa konungsskipi. enn konungr for i baat ok reri vt til eyiarinnar ok let syngia ser messu. enn skipit rak inn aa sund. var þa tekit adalackerit ok sett fyrir ok rak eigi at sidr. nockur .v. skip rak inn at landi. þa hrifu vid ackerin a konungsskipinu. voru þa .viij. fyrir med þui er þeir

hofdu aatt a kugginum. Menn fengu þar ena mestu vaasbud. sem her segir.

Mætti margfrettinn
miklum fram stikla
ædi oþioda
Jnga giorningum.
leysti laabrostinn
laugr enn skautfaugrum
flaust af farnestum
flestum bauglestis.

Ok enn segir sua.

Bless aa baudfusa
bragna fiolmagnat
hregg aa herdyggua
hridar brimskidum.
vpp rak alkepna
aulld med herskiolldum
grunda gialfsundi
grand at Skotlandi.

Fra Skotum ok Hakoni konungi.

281. Þa er Skotar saa at skipin voru rekin sôfnuduz þeir saman ok foru ofan at Austmonnum enn þeir vaurduz vel a kugginum. Konungr sendi inn menn aa baatum at hialpa þeim er a landi voru. sem her segir.

Sendi snarlynda
suerda blikskerdir
sueit hinn sigrmæti
sid til brynhridar.
draapi dulgreipa
dreingia lof þeingils
drott sa er dalgauta
dæmdi her sæmdi.

Siþan for konungr vt a kertisueina skutu med þorlaugi bosa. Þegar konungsmenn komu a land flydu Skotar aa land. enn Nordmenn voru aa landi vm naattina. enn Skotar foru at kugginum vm naattina ok toku i brottu fe sem þeir maattu. Vm morgininn let konungr rydia kugginn ok fara vt til skipa. þa kom herr Skota. Augmundr krækidanz var aa haugi einum ok sueit manna med honum ok sottu Skotar at þeim gletting þann. Enn er meginherrinn naalgadiz baadu þeir konung roa til skipa ok senda þeim lid. konungr baud at vera aa landi med þeim enn þeir villdu eigi leggia hann sua i hættu ok reri hann til lids sins. Þessir voru lendir menn aa landi. Augmundr krækidanz Erlingr Aalfssun Andres pottr Erlendr raudr Andres Nichulassun Paall surr þorlaugr bosi Andres plyttr. allz voru þeir .viij. .c. manna .cc. voru a hauginum med Augmundi enn annat lid var aa maulinni nidri. þa droz Skotaherr at þeim miok margr ok vel buinn at hestum ok vôpnum. þat var aavarp manna at vera mundu .v. .c. riddara enn fioldi fotgaungulids ok hofdu þeir mest boga ok spaurdur. Þeir Augmundr foru þa ofan af hauginum til kumpana sinna. Skotar sottu þa fast at med grioti ok skotum enn hinir foru vndan a hæli ok hlifdu ser. Enn er þeir komu

a nedstu brecku for huerr odrum hardara. ok er þetta saa þeir er nidri voru hugdu þeir Nordmenn flyia. lupu þa margir til baata ok sua fra landi. flestir baatar sucku nidr. tynduz nockurir menn. sumir lupu i kugginn. hinir kaulludu at þeir skylldu aftr snua. sneru þa aftr nockurir menn ok þo fair. þar fell Hakon af Steini ok .ij. menn adrir. þa var bardagi enn hardazsti ok þo miok viafnligr þuiat .x. voru Skotar vm einn Nordmann. þessir voru formenn Augmundr krækidanz Andresar .ij. þorlaugr bosi. þa fell einn riddari skotzskr er Perus het ok enn fleiri. Sua quad Sturla.

Hlodu hugprudir
brings i brynþingi
vorir vegstorum
virdar baugnirdi.
fyllduz fiorselldum
frammi valgammar
huerr mun hringþuerris
hefna audstefni.

[747] Medan bardaginn var þa var sua mikill stormr at Hakon konungr sa eigi efni aa at koma herinum aa land. Enn Raugnualldr ok Eylifr komu til bardagans vid nockura menn ok foru alldiarfliga ok þeir Nordmenn er a baatana hofdu geingit enn Rognualldr hrauck vt aftr til skips sins enn Eilifr for allkallmannliga. þa tok Nordmonnum at safnaz lid ok letu Skotar þa vndan vpp a hauginn ok var þa glettusokn milli þeirra vm rijd med skoti ok grioti. Ok er aa tok at lida aa daginn veittu Nordmenn atgaungu Skotum vpp aa hauginn ok sottu þa et diarfligzsta. sem segir i Rafnsmaalum.

Kuoddu kappstudda
kæris Nordmæra
haullda herfalldir
hersar gunnuersum.
geck enn gedracki
gætis hasæta
hird at hiorstærdu
hialldri iarnfalldin.
Beit at brynmoti
brunn i raudtunum
egg vm odygguar
alldir gunntiallda
aadr enn egghridar
vndan viglundum
skundu skydundar
skotzskir alþroskins.

Skotar flydu þa af hauginum huerr sem maatti i fioll i brot. ok er Nordmenn sa þat foru þeir til baatanna ok reyru vt til skipa ok komuz nauduliga fyrir stormi. Enn vm morguninn eftir foru menn eftir likum þeirra manna er fallit hofdu. þessir fellu þar Hakon af Steini þorgils gloppa þeir voru hirdmenn Hakonar konungs. þar fell godr bondi or þrondheimi er Karlshofud het. annar bondi or Fiordum er Aaskell het. þar letuz .iij. kertisueinar þorsteinn baatr Jonn ballhofud Halluardr buniardr. Vgerla maattu Nordmenn vita huat fell af Skotum þuiat þeir toku huern er fell ok fluttu til skogar. Hakon konungr let flytia lik sinna manna til kirkiu. Enn fimtadaginn eftir let Hakon konungr taka

vpp ackerin ok flytia skip sitt vt vndir eyna ok þann dag kom sa herr til hans er inn hafdi farit i Skipafiord. Enn fostudaginn eftir var vedr gott. sendi konungr aa land gesti at brenna skip þau er vpp hafdi rekit. ok þann sama dag sigldi konungr vndan Kumrey ok vt til Melagseyiar ok laa þar nockurar nætr. þar komu til hans þeir menn er hann hafdi sent til Jrlandz ok sogdu at Jrar villdu hallda allann herinn vm vetrinn til þess at Hakon konungr frelsadi þa vndan valldi enskra manna. Hakon konungr var miok snuinn a þat at sigla til Jrlandz enn alþydunni var þat miok i moti skapi. ok med þui at eigi byriadi vt þangat þaa aatti konungr þing vid lid sitt ok lysti þui at hann villdi gefa ollum orlof at sigla til Sudreyia. þuiat herrinn hafdi vistafaatt. þa let Hakon konungr flytia lik Juars holms inn til Botar ok var hann þar iardadr. Eftir þat sigldi Hakon konungr vndan Melansey ok laa vm nottina vndir Hersey ok þadan vndir Sandey ok sua til Satirismula ok kom vm naattina nordr vndir Gudey. þadan sigldi hann vt i Jlarsund ok laa þar .ij. nætr. hann lagdi gialld aa eyna .ccc. nauta. þat skylldi giallda sumt i mioli ok osti. Hakon konungr sigldi þadan sunnudaginn i vetrnaattum ok feck sua mikinn storm med myrkri sua at faa ein helldu seglum sinum. þa tok konungr haufn i Kiarbarey. foru þa menn i milli þeirra Jons konungs enn þo vard ecki af fundi þeirra. þa spurdi konungr at menn hans hofdu hoggit strandhogg mikit i Myl ok þar voru drepnir nockurir menn af Mylucrium ok enn .ij. edr .iij. af Nordmonnum. þadan sigldi Hakon konungr inn til Mylarkaalfs ok laa þar nockurar nætr. þar skildiz Duggall konungr fra ok Alinn brodir hans ok skipadi konungr þeim þat riki er Jonn konungr hafdi adr haft. Magnus konungr ok adrir Sudreyingar hofdu fyrr fra skiliz. Rudra skipadi hann Bot enn Margadi Hersey. Duggali konungi gaf hann kastala þann a Saatiri er Guthormr backakolfr hafdi i setid ok vnnit af Skotlandi. J þessi ferd gat Hakon konungr aftr vnnit riki þau oll sem Magnus konungr berbeinn hafdi vnnit af Skotlandi ok Sudreyium. sem her segir.

Aull vann Egda stillir
aftr geirbruar hafta
skiott af skotzskum drottum
skattlond megingrondut.

reisti aungr vid yngua
vlest fyrir haf vestan
rogsækis vard riki
raund vedrbodi gaundlar.

Fra Hakoni konungi.

282. Hakon konungr sigldi or Mylarkaalfi til Rauneyiar. þar la fyrir honum Ballti bondi af Hialltlandi ok þeir menn sem hann hafdi sent til Orkneyia ok þeir er hann hafdi gefit orlof til Noregs. Vedr geck

i mot konungi ok sigldi hann þa i Vestrafiord a Skidi ok laa þar nockura rijd ok tok vistagialld af eyinni. þadan sigldi hann fyrir Huarf ok er hann kom fyrir Dyrnes fell vedrit i logn. lagdi hann þa inn i Giafiord. þat var .ij. postula messoaftan Simonis ok Jude enn messudagrinn var a drottinsdag. konungrinn la þar vm nottina. Enn messodaginn er sungin var messa komu til hans nockurir skozskir menn er Nordmenn hofdu tekit. Hakon konungr gaf þeim grid ok sendi þa vpp i bygdina ok hetu þeir at koma ofan med nautum til konungs enn einn var eftir i gisling. Sa atburdr vard vm daginn at ellifu[1] menn af skipi Andres kuzsa foru a land aa baati at taka ser vatn. litlu sidar var heyrt at þeir æftu. reru menn þa til ok voru .ij. teknir af sundi miok saarir enn .ix. funduz a landi allir drepnir. hofdu Skotar komit at þeim enn þeir hofdu laupit til baatzins ok var hann vppi fiaradr. enn þeir voru allir vopnlausir ok vard af þui engi vaurnin. enn þegar Skotar sa at til var roit lupu þeir til skogar enn Nordmenn hofdu likin med ser. Maanadaginn sigldi Hakon konungr or Goafirdi ok leet flytia a land inn skotzska mann ok gaf honum grid. Konungr kom aunduerda nott til Orkneyia ok laa i sundi nockuru nordr fra Asmundarvagi. þadan sigldi hann i Rognualldzvôg ok kom þar saman mestr luti lidsins er fyrir hafdi siglt. ok þa er þeir sigldu yfir Petlandzfiord var raust mikil i firdinum ok tyndiz þar eitt skip or Ryiafylki ok allir menn þeir sem a voru. Jon i Hestby rak austr eftir firdinum ok hafdi honum allnær at hann mundi reka i suelginn. enn med guds miskunn rak skipit austr i haf ok er hann misti eyianna sigldi hann til Noregs.

Hernadr Hakonar.

283. Hakon konungr kom i Rognualldzvôg ok var þa mikill luti hersins sigldr til Noregs. sumir med lofi konungs enn sumir gafu ser sialfir leyfi. Hakon konungr hafdi þat ord a fyst er hann kom i eyiarnar at hann mundi sigla til Noregs. enn med þui at vedratta tok at hardna enn eigi villdi byria tok hann þat raad at sitia i Orkneyium vm vetrinn. nefndi hann þa til nær .xx. [748] skip eftir at vera enn hann gaf þa orlof audrum heim at sigla. þa gerdi Hakon konungr menn med brefum sinum vm skipan rikis sins i Noregi ok adra luti. Medr Hakoni konungi voru eftir allir lendir menn þeir sem vestr hofdu farit vtan Eilifr af Naustdal hann var austr sigldr. enn flestir inir bezstu menn or landinu voru eftir med konunginum. Eftir allra heilagra messu let konungr sigla skipi sinu vt til Medallandzhafnar enn hann dualdiz vm daginn i Raugnallzey ok for þadan inn til Kirkiuvogs. eftir þat sa huerr skipstiornar-

[1]) ellifi *Cd.*

madr fyrir skipi sinu. voru sum vpp sett i Medallandzhaufn enn sum inn vid Skalpeid. Hakon konungr reid vt til Medallandzhafnar laugardag fyrir Marteinsmesso. þat var vm aptaninn er hann var krankr miok. var hann vm nottina aa skipi enn vm morgininn let hann syngia ser messo a landi. siþan gerdi han rad fyrir skipi sinu huar vpp skylldi setia ok bad menn goda stund a leggia at sia fyrir skipunum. Siþan for hann inn til Skalpeids ok reid sua til Kirkiuvogs. hann for i bod byskups med ollum sinum sueitungum þeim sem hann hellt bord. helldu þeir baadir bord i hallinni konungr ok byskup huarr sinum monnum. enn konungrinn var vppi i herbergium ok matadiz þar iafnan. Hakon konungr let skra lendum monnum ok sueitarhofþingium eyrislond til vistatoku at hallda þær sueitir sem med þeim voru ok sua af huerium eyrislondum. Andres plyttr skylldi hallda sialft konungsbord ok vt gefa hirdinni gestum ok kertasueinum ok ollum hans sueitungum þeim eigi ok sidr sem hann hellt. þa er menn hofdu seet fyrir skipunum foru huerir þannig sem skipat var. þessir lendir (menn) voru i Kirkiuvogi Bryniolfr Jonssun Erlingr Alfssun Rognualldr orka Erlendr af Biarkey Jonn drottning Erlendr raudr ok margir adrir skipstiornarmenn ok sueitarhofþingiar. enn adrir lendir menn ok skipstiornarmenn voru i heradi a þeim eyrislondum sem þeim voru skipud.

Sott Hakonar konungs.

284. Konungrinn hafdi haft vm sumarit vaukur miklar ok storar ahyggiur. var hann opt kalladr af sinum monnum ok hafdi litid frelsi. Enn er hann kom vtan or Medallandzhofn fra skipi sinu sem aadr var sagt þa lagdiz hann braatt i reckiu af sott. ok for sottin þo ecki miok akaft i fystu. ok er hann hafdi legit nockurar .iij. vikr letti honum helldr ok var hann þa .iij. daga a fotum. Geck hann inn fyrsta dag vm herbergit innan enn annan i kapellu byskups ok hlyddi þar messo. enn þridia dag geck hann til Magnuskirkiu ok vm skrin ins heilaga Magnus jarls. þann dag let hann gera ser kerbad ok for þar i ok let raka ser. þa saumu nott eftir tok at þyngia miok hans sottarfari ok lagdiz hann þa annat sinn i reckiu ok þotti monnum þa hans sottarfar miok þyngiaz. J sottinni let hann fyst lesa ser latinubækr. enn þa þotti honum ser mikil mæda i at hugsa þar eftir huersu þat þyddi. let hann þa lesa fyrir ser norænubækr nætr ok daga. fyrst heilagra manna saugr. ok er þær þraut let hann lesa ser konungatal fra Halfdani suarta ok siþan fra ollum Noregs konungum huerium eftir annan. þa er Hakon konungr þottiz finna at miok þyngdiz sottarfarit þa gerdi hann raad fyrir maala-

giofum vid hird sina ok quad hann aa at gefa skylldi mork brenda huerium hirdmanni enn haalfa mork gestum ok skutilsueinum ok odrum sinum þionustumonnum. þa leet hann vega allann bordbunat sinn þann er ei var gylldr ok mællti sua fyrir at þar sem þryti skirt silfr þa skylldi bordbunatinn gefa sua at allir hefdi god skil. þa voru ok ritud bref þau er hann villdi senda til Magnus konungs med allri þeirri skipan sem honum þotti mestu varda. Hakon konungr var oleadr einni naatt fyrir Luciumesso. voru þar at byskupar þorgils byskup af Stafangri Gillibert byskup af Hamri Heinrekr byskup af Orkneyium þorleifr aboti ok margir adrir lærdir menn. ok aadr hann væri smurdr þa mintuzst menn vid hann þeir er vid voru. var þa konungrinn enn maalhress. Hann var eftir frettr i sottinni af trunadarmonnum sinum ef sua erfidliga yrdi at hans misti vid edr Magnus konungs huart hann ætti eingann sun eftir edr huort nockut væri i annan stad til at ganga þar sem hans afkuæmi væri. enn hann tok mikit af þui at hann ætti eingann son eftir sik nema Magnus konung ok eigi dottur þa er menn viti eigi aadr. þa er lesit var konungatal framan til Suerris þa let hann taka til at lesa Suerris saugu. var hon þa lesin bædi nætr ok daga iafnan er hann vakti.

Andlaat Hakonar konungs.

285. Messudagr Lucie meyiar var a fimtadag. enn laugardaginn eftir sid vm kuelldit þraungdi sua sottarfari konungsins at hann misti maals sins. nær midri naatt var vti at lesa Suerris saugu. enn helldr at midri naatt lidinni kalladi almatigr gud Hakon konung af þessa heims lifi. Var þat ollum monnum enn mesti harmr þeim er þar voru vid staddir ok morgum odrum þeim er siþan spurdu. þessir lendir menn voru vid andlaat konungsins Bryniolfr Jonssun Erlingr Alfssun Jonn drottning Rognualldr orka ok nockurir þionustumenn þeir sem næst hofdu geingit konunginum i sottinni. þegar eftir andlat konungsins var sent eftir byskupum ok lærdum monnum. ok þegar er þeir komu sungu þeir saalutiþir. Eftir þat foru allir menn vr herberginu nema þorgils byskup ok Bryniolfr Jonssun ok .ij. menn adrir. þeir þuogu þa likinu ok raukudu ok veittu alla þionustu sem somdi sua agætum konungi sem Hakon konungr hafdi verit. Sunnudaginn var likit borit vpp i lopthallina voru þar bunar barar med agætum bunadi. likit var klætt tignarklædum ok sett garlant aa hofud honum ok buit vm at ollu sem bydr vm sua agætann hofþingia ok koronadann konung. Likit var aa barar lagt. geingu þangat þa byskupar allir ok kennimenn þeir sem i voru

bænum ok allir handgeingnir menn. þa helldu kertissueinar kertum. var þa liost vm alla hallina. þa geck til folkit at sia likit ok syndiz ollum biart ok þeckiligt ok fagr rodi i andlitinu sem lifanda manni. var monnum þat mikil huggan af þeim mikla harmi er þa hofdu menn feingit at sia sua fagran likama framfarins mannz ok sins herra. siþan voru sungnar saalutiþir haatidliga. vakti hirdin yfir likinu vm nattina. Enn maanadaginn var lik Hakonar [749] konungs borit til Magnuskirkiu ok naattsett þar adra nott. þridiadaginn var lik Hakonar konungs lagit i kistu med slikum vmbunadi sem sidr er til eftir koronadann konung. Hann var jardadr i kornum i Magnus[kirkiu þar] aa gradunum fyrir skrini ens heilaga Magnus jarls. siþan var aptr luktr steinninn sem aadr yfir vppi ok var breiddr yfir kaugur. þa var aatt hirdstefna ok gert þat raad at allann vetrinn skylldi hallda haufudvaurd yfir leidi konungsins. Vm iolin veitti byskup ok Andress plyttr eftir þui sem Hakon konungr hafdi raad fyrir gert. var þaa ok ollum monnum gefinn godr maali.

Likferd Hakonar konungs.

286. Hakon konungr hafdi til þess skipat i sott sinni at lik hans væri flutt til Noregs ok væri hann grafinn i Biorgyn hia fedr sinum ok odrum frændum. Ok þegar af leid haavetrid ok siorr tok at hægiaz var framsett skipit þat it mikla er konungr hafdi vestr haft ok buit sem skiotligaz. Auskudag var lik Hakonar konungs tekid or iordu þat var enn .iij. nonas Martij manadar. geck þa oll hirdin med vt vm Skaalpeid ok var likit flutt i baati vt til skipsins. þeir voru mest fyrir skipinu þorgils byskup Erlingr Aalfssun ok Andres plyttr. þar var aa hird konungsins su er vestr hafdi farit. ok er þeir voru bunir letu þeir i haf. þeir sigldu vt laugardaginn fysta i faustu ok fengu haurd vedr ok þuer ok toku land sudr i Silavogi ok sendu þegar bref Magnusi konungi ok sogdu honum þau miklu tiþendi er i þeirra ferd hofdu gerst. Eftir þat foru þeir nordr til Biorgyniar þegar leidi gaf. komu þeir i Laxavog vm daginn fyrir Benedictusmessu. Messudaginn reri Magnus konungr i mot þeim ok Petr byskup. var þa skipinu lagt til beiarins vid konungsgard. var likit borit af skipi vpp i sumarhallina. enn vm morgininn eftir var likit borit vt til Kristzkirkiu. geck þar med Magnus konungr ok drottningarnar baadar byskupar lærdir menn handgeingnir menn ok allr beiarlydr. voru þa sungnar saalumessur. Eftir þat var lik Hakonar konungs iardat i korinum i Kristzkirkiu ok þackadi Magnus konungr likferd med morgum fogrum ordum ok taladi sniallt erendi yfir greftinum. þar stod allr lydr yfir med hryggu hugskoti. sem Sturla quad.

þremr nottum kom þrottar
þinghlynr til Biorgyniar
aadr enn alualld prudann
ofs dynvidir grofu.

margr stod maalma skerdir
mikit strid var þat siþan
lyda grams yfir leidi
litt kaatr med braa vota.

Hakon konungr var iardadr .iij. naattum fyrir Mariumessu. þa var lidit fra burd ok holldgan vars herra Jesu Cristi þushundrad .cc. .lx. ok .iij. aar ok þrim naattum minnr.

Af yfirlitum ok limavexti Hakonar konungs.

287. Kong(r) Hakon var ecki haarr medalmadr vel vaxinn herdibreidr midmiorr helldr haarr i sessi ecki fotlangr nockut vtskeifr. vaxinn miok aa þann haatt sem verit hafdi Suerrir konungr. mikilleitr i andliti litgodr hærdr vel. eygdr miok ok þo vel. aullum var hann hugþeckr þa er honum var gott i skapi enn grimmligr ok ogurligr ef hann var reidr. hann var huerium manni kaatari ok vakrari ok lettari aa ser. blidr vid faatæka menn ok þurftuga þuiat alldri var hann i sua þungu skapi at ei suaradi hann þeim blidliga. hann var laatgodr ok tiguligr þa er hann sat med odrum hofþingium. hugarlaatr ok veghlaatr. sniallr madr ok vel taladr a þingum. manna var hann vitrazstr bædi til laga ok raadagiorda. þat mælltu þeir vitrir menn er sendir voru til hans af odrum hofþingium at þeir hofdu allz eingann hofþingia seet þann er þeim þætti helldr vera bædi konungr ok herra ok felagi. Hakon konungr let i morgu bæta laug ok landzrett i Noregi. hann let setia bokina er nu er kollud hin nyiu laug. af tok hann aull manndraap ok fothaugg. eingi skylldi sa þrifaz i landinu er tæki annars mannz eiginkonu. ættvig oll let hann af taka sua at engi skylldi giallda annars tilverka nema bæta þeim er laug segdi.

Velgerdir Hakonar konungs.

288. Hakon konungr lagdi meira hug aa at styrkia guds kristni i Noregi en engi konungr fyrir honum siþan var enn heilagi Olafr konungr. Hann let gera kirkiu nordr i Trums ok cristnadi alla þa kirkiusokn. til hans komu margir Biarmar er flyit hofdu austan fyrir vfridi Tattara ok cristnadi (hann) þa ok gaf þeim þann fiord er Malangr heitir. ok let hann kirkiu gera i Ofotafirdi ok virki vid Agdanes. hann let gera trehallina i konungsgardi i Nidarosi ok oll enu bezstu hus. hann let gera kirkiu i Guley nordr fra Biorgyn ok offradi þar til gullring. hann let gera Postulakirkiu i konungsgardi i Biorgyn af steini. hann let gera Olafskirkiu ok klaustr af sinum kostnadi. hann let husa konungsgard i Biorgyn ok

steinmur vm ok kastala yfir baadum hlidunum. hann let gera Katrinarkirkiu vid Sandbru ok spitalinn ok gaf þar til .cc. manadamata bol. Hakon konungr let alhusa borgina i Biorgyn eftir þat er brunnit hafdi ok gera murinn at .ij. lutum ok vigskarda ok gera vtborgina. þa var ok reist af grunduelli allra heilagra kirkia i Vagsbotni med raadi konungs ok gaf hann þar til .c. manadarmata bol i sott sinni. hann let gera steinkirkiu a Augualldznesi er hin fiorda er mest heradskirkia i Noregi. hann let ok reisa steinmur vm Tunsberg ok kastala yfir portunum ok Gautakasta(la) yfir Danakleif. hann let ok husa allt bergit ok konungsgard vid Lafranzkirkiu. hann let ok gera spital fyrir sunnan Olafskirkiu ok gaf þar (til) .ccc. marka bol. hann let grafa vt diup vid Skeliastein sua at nu ma fara kuggum er adr skridu varla smaferiur. hann let gera Berfættabrædra kirkiu i Tunsbergi ok var hon siþan færd sudr i Dragsvik. hann let ok gera Mariuklaustr ok steinkirkiu ok gaf til .l. marka bol. hann let ok gera borg a Vackabiorgum ok let færa siþan til Nichulaskirkiu i Oslu. hann let husa konungsgard vt aa Eyrum i bænum ok let ok gera borg i Konungahellu i Ragnhilldarholma ok husa konungsgard i bænum. hann let ok byggia Gulleyna husa ok rydia Ekreyiar ok gera þar trekirkiu. hann let byggia Maastrandir ok margar adrar eydieyiar i Vikinni. hann [750] let gera steinhus i Miors i [1] holmanum vid Ringisakr ok husa. hann let gera veizluhall aa Steig ok endrbæta kirkiuna. þuiat aadr var miok at falli komin. hann let gera bu aa Hofi i Breidinn ok veizsluhall ok lagdi eignir vid. hann let gera veizsluhall i Husabæ i Skaun a Heidmork ok adra a Ringisakri. hann let gera bu a Vidheimi i Eyiu. hann let gera kapellu a Þoptyn er eingi var aadr ok veizsluhall. hann let ok gera murinn vm Suerrisborg a Steinbiorgum ok husa siþan Baglar hofdu brotid.

[1]) 3 *d. e.* ok *Cd.*

VIÐBŒTIR

VIÐ

OLAFS SÖGU HINS HELGA.

(VIÐBŒTIR VIÐ OLAFS SÖGU HINS HELGA.)

Þessir smair articuli sem her eru samanlesnir standa i sialfri lifssaughu hins heilaga Olafs konungs Haralldzsunar þeirri saumu er Styrmir prestr hinn frodi hefir saman sett þott þeir se eigi sua fulliga skrifadir her fyrr i bokinni. Ma þat engi madr vndrazst þott mart liggi nidri vskrifat þat er til hefir borit vm hans daga sua sem þessi hinn gofugligi geisli kom vida fram a Nordlondum þar sem þa var heilagri cristni ok kirkiunnar rett meir til frelsis ok naadar helldr enn aadr.

1. Þat bar til þa er Olafr konungr var i Englandi ok hann hafdi med sinni list ok raadleitni vnnit Lundunaborg hitti hann kaupmenn nockura þa er komnir voru af Noregi vestr þangat. Hann spurdi þa tiþenda or landinu ok einkum vandligazst spurdi hann at modur sinni ok stiupfaudur. Kaupmenn sogdu slikt er hann spurdi. Þat vard i vidrædum þeirra at Olafr konungr spurdi at konu þeirri norænni er Steinuor het. su hafdi kollud verit þockakona Olafs. kaupmenn sogdu at hon var manni gift. Olafr spurdi huerium hon væri gift. Þeir sogdu at sa madr heti Þoruardr er hana aatti ok væri kalladr galli. Olafr spurdi huat manna hann væri. Þeir sogdu at hann var einn bondi ok byr fyrir nordan Stad i Noregi ok Steinuor var þangat komin til buss med honum. Þa kuat Olafr konungr visu þessa.

Baul er þat er lind i landi
landrifs fyrir ver handan
gulli merkd vid galla
griotaulnis skal faulna.

þann munda ek vid vilia
valklifs medan ek lifda
alin erumk biork at bǫlfui
bandz algrænann standa.

Nu skiliaz þeir Olafr konungr ok kaupmenninir at sua mælltu.

2. Þenna flock orti Olafr konungr eftir er hann hafdi vnnit Lundunaborg.

Gaungum vpp adr Engla
ættlond farin raundu
mordz ok miklar ferdir
malmregns skafar fregni.
verum hugrackir hlackar
hristum spiot ok skiotum
leggr fyr orum eggium
Engla gnott a flotta.

Margr ferr vllr i illann
oddsennu dag þenna
freyr þar er fæddir vorum
fornan serk ok bornir.
enn a enskra manna
aulun giods hnikars blodi
vart mun skaald i skyrtu
skreidaz hamri seida.

þollr mun glaums of grimu
giarn sidarla arna
randar skod at rioda
rædinn sa er mey fædir.
berr eigi sa sueigir
saaralauks a aari
reidr til Rinar gloda
raund vpp aa Englandi.

þottud mer er ek þaatta
þorkels lidar duelia
sazst eigi þeir suerda
saung i folk at ganga.
adan er haurd a heidi
hrid vikingar knidu
ver hlutum vopna skurir
vard fylgr lidi harda.

Haar þicki mer hlyra
hinn iarl er bra snarla
mær spyrr vitr ef væri
valkaust ara faustu.
enn þeckſondum þickir
þunn blaas meginaasar
haurd su er hilmir gerdi
hrid a Tempsar sidu.

Einraadit let adan
Vlfkell þar er spior gullu
hörd ox hilldar garda
hrid vikinga at bida.
ok slidrhugadr sidan
saattu aa oss hue maatti
hyggs vid bitran skeggia
brunnz tueir hugir runnu.

Knutr red ok bad bida
baugstallz Dani alla
lundr geck rauskr vnd randir
rikr va herr vid diki.
nær var sueit þar er sottum
syn med hialm ok bryniu
elldz sem olmum helldi
elg rennanda kennir.

Vt mun eckian lita
opt gloa vopn a lopti
of hialmtaumum hilmi
hrein su er byrr i steini.
hue sigrfikinn sækir
snarla borgar karla
dynr aa bretzskum brynium
blodis Dana visi.

Huern morgin ser horna
hlauck a Tempsar backa
skalat hanga ma hungra
hialmskod rodin blodi.
rydr eigi sa sueigir
saara lauk i aari
hinn er griotuarar gætir
gunnbordz fyrir stad nordan.

Dag var huern þat er Högna
hurd riodazst nam blodi
aar þar er vti vorum
ilmr i faur med hilmi.
knegum ver sizst vigum
vard nylokit haurdum
fyllar dags i fogrum
fit Lundunum sitia.

Nu ma þat sia af þessum visum at Olafr konungr mun opt komit hafa i likamligar orrostor her a iardriki enn þo hefir hann opt stritt andaliga i moti fiandanum. ok sua opt sem hann sigradizst likamliga a vvinum sinum þa sigradi hann þo optar vhreinann anda i andligri holmgaungu þeirri er hann huern dag hadi i mot honum. verandi eigi vminnigr huat gud bydr in evangelio. estote fortes i(n) bello. þat er sua at skilia. veri þer styrkir i orrosto ok beriz vid fornann eitrorm ok munu þer taka eylift riki. þetta sama bodord hellt þessi guds kappi enn agæti Olafr at hann bardiz dagliga vid hinn forna fianda ok fyrir þat sama strid odladiz hann af vorum herra eylifa dyrd himinrikis.

3. Sva bar til einn paschamorgin þa er Olafr konungr var i Nidarosi at til bæiarins var kominn mikill fioldi manna. voru nockurir menn geingnir vpp i Gaulardal af þeim er til komnir voru. Sua bar til at madr einn geck hia þeim hann var herdimikill. hann var i kapu ok i huitum hosum. hann geck einn saman. þa spurdi einnhuerr þeirra. huerr ertu felagi. þessi madr þagdi vid ok geck sem aadr. Ek sua heill quad sa ek skal maka honum hadung. Hleypr nu siþan eftir honum ok lætr eria skoinn vm legginn ofan. enn þar var blautlent ok leirugt miok ok vard madrinn miok þreckottr a fætinum. ok skiliaz þeir vid sua buit. Annan dag paschanna koma konungsins menn i þat herbergi er þessir satu i ok segia sua at Olafr konungr vill hitta þa. þeir þickiaz sizst vita huat konungrinn mun þeim vilia. fara þo a hans fund ok heilsa honum. Hann fagnar þeim ok mællti. huat er nu vm felag vort þat er ek aa hia yckr. þeir drapu nidr hofdi ok kuoduzst eigi minnazst at þeir hefdi nockurn tima hans felag haft. Nei kuat hann. þit kuoduzst [75 1] at visu konungs felagar vera. þeir vrdu vid þetta nockud vgladir. Konungr mællti. ecki þurfi þit at vglediaz. enn þat raad vil ek gefa yckr. makit þeim einum haadung er þit vitid huerr er. þeir þockudu konungi ok skildu siþan. ok þottuz þeir vita at þat hafdi Olafr konungr verit er þeir hofdu þetta kalz gert.

4. þat barst at einu sinni þa er Olafr konungr hin helgi for a skipum fyrir land fram med hirdmonnum sinum þar er þoruardr galli atti garda a landi vppi skamt fra sio ok þau Steinuor er fyrr var nefnd. þa spurdu hirdmenn konungs ef hann villdi þar at landi leggia ok hitta Steinuoru vinkonu sina. Konungr suarar ok kuad visu þessa.

Vandfærra er vorrar
var bliks fyrir Stad miklu
þrey ek vm alldr til eyiar
aurbordz enn var fordum.

nu er fyrir hofn þa er hafna
hlunn sæfuar ma ek æfua
gunnhuitinga grioti
geirþorps boda vorpit.

Eigi skal ek nu her vndir land leggia sagdi konungr af þui at mer somir meirr at gera vilia guds helldr enn lifua eftir minni fyst rangri. Nu (ma) af slikum lutum sia huersu mikit hann vnni almatkum gudi er hann virdi meira vilia guds i himinriki enn sina eiginliga fyst.

5. Sa atburdr vard einu sinni þa er Olafr konungr hinn helgi for af Vpplondum med miklu lidi nordr vm Dofrafiall i vondu vedri. þa reid konungrinn enn alþyda manna geck. Nu er konungrinn reid i sua vondu vedri þa gerdiz honum kallt a hestbaki. ok er Sighuatr skalld sa þat at konunginum var kallt er hann reid þa mællti hann vid konunginn. ek mædumzst sua miok herra at ek mun eigi faa annat vm fiallit nema þer laatid mik rida nockura stund. Konungr sagdi hann rida skylldu at visu ef hann villdi. þa steig Olafr konungr af baki ok mællti at Sighuatr skylldi rida. Sighuatr var i lodkapu. hann mællti vid konunginn. sua er mer varit herra at ek nenni eigi at vera i lodkapunni. nu villda ek at þer færit i kapuna. Olafr konungr gerdi þat sem Sighuatr bad. for hann þa i kapuna ok geck enn Sighuatr reid. Ok er Sighuatr sa at konunginum tok at orna i gaungunni þa mællti hann. nu tekr mik at kala herra ok villda ek nu ganga enn ek villda at þer reiddit lodkapuna þuiat ek kemz huergi ef ek geng i henne. Konungrinn kuat sua vera skylldu sem Sighuatr mællti. Nu steig konungrinn a bak enn Sighuatr geck. Nu reid konungrinn i lodkapunni vm daginn ok sakadi hann þa ecki kuldi. Sua bar at einhueriu sinni siþan þa er Sighuatr var med konunginum at hann þottiz eiga naudsyn at mæla vid konunginn enn margir menn voru komnir til konungsins ok var þrong mikil fyrir konunginum sua at Sighuatr naadi eigi maali hans. Sighuatr kuat þa visu.

þraungizst ér of vngann
itrmenni gram þenna
bægizst aulld sua at eigi
Olafs nai ek maali.
mer vard ord ath orum
audsott fromum drottni
þa er odum miok modir
mioll af Dofrafialli.

Enn er Olafr konungr heyrdi visuna þa suarar hann ok mællti. ok enn skal þer auduellt vera skaalld at mæla vid oss slikt sem þu vill. Nu gafz Sighuati rumit þegar at mæla vid konunginn slikt sem hann villdi. Olafr konungr veitti þa virding Sighuati skalld at hann hellt dottur hans vndir skirn. þa kuat Sighuatr visu þessa.

Drottinn hialptu þeim er dottur
dyrr er þinn vili vinni
heim or heidnum domi
hof ok nafn gaf Tofu.
hellt vnd vottr inn vitri
vard ek þeim feginn harda
morni minu barni
modrackr Haralldz brodir.

Þat er sagt at Sighuatr skaalld sagdi konungi fra þui einnhuern dag er hann hafdi verit aa Jslandi med þeim manni er Karli het. hann var litill bondi enn honum þotti ek litid vinna. þat var þa enn einnhuern dag sagdi Sighuatr at ek for i einn helli i brott med konu Karla ok sat ek þar. þadan sa yfir bygdina Karla. þa quad ek visu þessa.

Hedan se ek reyk þann riuka
raunn af fiskimonnum
stor eru skaalldz vm skærur
skellibrogd or helli.
nu fryrat mer nyrar
nenningar dag þenna
hlyti ek fyrir huitann
hornstraums daugurd naumu.

Konungrinn brosti at ok mællti til skaalldzins ok quad þetta.

Segi þer Karla
er kemr hingat
nytum þegni
fyrir nordan haf.
at fleira skal
i faurum vinna
enn hyllda hual
huossum knifi.

Þat segia sumir menn at Olafr konungr hafi ort visu þessa vm Jngibiorgu Finnzdottur.

Nær er sem vpp or eisu
innar lit ek til kuinna
snot huer sua miok laati
segdu mer loga bregdi.
mik hefir maala sykninn
mest a skommu fresti
geck ek vm golf at drecka
gramr ok brattir hamrar.

7. Ottarr het madr islendzkr hann var skalld gott hann var nockura stund i hird med Olafui Suiakonungi. hann orti mansaungsdrapu vm Astridi dottur Olafs Suiakonungs. þat kuædi mislikadi miok Olafi konungi hinum helga. þat kuędi var miok ort ok hellt vid væningar. Enn er Ottarr kom til Noregs þa let Olafr konungr enn helgi taka hann ok setia i myrkuastofu ok ætladi at laata drepa hann. Sighuatr skaalld var mikill vin Ottars. hann for vm naatt til myrkuastofunnar. ok er hann kom þar þa spyrr hann huersu honum likadi. Ottarr suarar ok segir at verit hafi honum kaatara. Sighuatr bad hann þa kueda kuædit þat er hann hafdi ort vm Astridi. Ottarr kuat kuædit sem Sighuatr beiddi. ok er hann hafdi lokit kuædinu. þa mællti Sighuatr. miok er kuædit ort ok eigi er vndarligt þott konunginum misliki kuædit. nu skulum vit snua þeim visum sem mest eru akuedin ord i kuædinu. siþan skaltu yrkia quædi annat vm konunginn. enn at visu mun hann heimta at þer kuædit

adr þu ser drepinn. [752] nu er þu hefir þat kuædit kuedit þa skalltu eigi laata falla kuedandina helldr skalltu þegar hefia kuædit þat er þu hefir vm konunginn ort ok kueda [medan] þu maatt. Ottarr gerdi sua sem Sighuatr mællti. hann orti a þrim nottum þeim er hann var i myrkuastofunni drapu vm Olaf konung. ok er Ottarr hafdi þriar nætr verit i myrkuastofunni þa let Olafr konungr leida hann aa sinn fund. Ok er Ottarr kom fyrir konunginn. þa kuaddi hann Olaf konung. enn konungrinn tok eigi kuediu hans helldr mællti hann til Ottars. þat er nu raad segir konungr at þu kuedir Ottarr kuædi þat er þu hefir ort vm drottningina adr þu ser drepinn þuiat drottningin skal heyra hrodr þann er þu hefir ort vm hana. Astrid drottning sat i hasætinu hia konunginum þa er þeir Ottarr toluduz vid. Ottarr settiz nidr a golfit fyrir fætr konunginum ok kuad kuædit. Konungrinn rodnadi vid er hann quad. ok er lokit var kuædinu þa let Ottarr eigi nidr falla kuedandina. helldr hof hann vpp drapuna þa er hann hafdi ort vm konunginn. enn hirdmenn konungs kolludu ok mælltu at flimberinn skylldi þegia. Sighuatr mællti þa. þat er likaz sagdi hann at konungrinn eigi valld aa at drepa Ottar þegar hann vill þo hann kuedi kuædi þetta fyrst. ok hlydum ver vel kuædinu þuiat oss er gott at heyra lof konungs vǫrs. Hirdin þagnadi vid þessi ord Sighuatz. enn Ottarr kuad drapuna til enda. Enn er þui var lokit þa lofadi Sighuatr miok kuædit ok kalladi vel ort. Olafr konungr mællti þa. þat mun raad Ottarr at þu þiggir hofud þitt i þessu sinni fyrir drapuna. Ottarr suarar. þessi giof þicki mer allgod herra þott hofudit se eigi fagrt. Olafr konungr dro gullring af hendi ser ok gaf Ottari. Astrid drottning rendi fingrgulli a golfit til Ottars ok mællti. taktu skaalld gneista þann ok eig. Olafr konungr mællti. var sua at þu maattir eigi allz bindaz at syna þitt vinfeingi vid Ottar. Drottning suarar. eigi megu þer kunna mik vm þat herra þo ek vili launa mitt lof sem þer yduart. Konungrinn suarar. sua skal nu ok vera i þessu sinni at ek skal þer eigi sakir fyrir gefa þessa fiargiof enn þo megu þit sua til ætla at mer mun litilgæft vera vm vinfeingi yckat hedan i fra af þeim skaldskap er Ottarr hefir ort vm þik. Nu var Ottarr leingi med konungi i godri virdingu. Sia drapa er kollud Hofudlausn er Ottarr orti vm Olaf konung fyrir þui at Ottarr þa hofud sitt fra bana at kuædislaunum. Nu er þeir Sighuatr ok Ottarr voru eigi iafnmikils virdir med konungi sem verit hafdi þa var þat einn dag at konungrinn sendi þeim hnetr af bordi sinu. þa kuad Sighuatr visu þessa.

Sendi mer hinn mæri
mann þengill sa dreingi
sid mun ek helldr at hrodri
hnetr þiodkonungr snytrazst.

opt enn ockr bad skipta
Ottar i tua drottinn
endaz maal sem myndim
manndiarfr faudurarfui.

Þat hafdi konungrinn mællt at þeir skylldu sua iafnliga skipta med ser hnotunum sem þeir myndi faudurarfi sinum. Þa kuad Ottarr adra visu.

Hnetr sendi mer handan
hranndaadr arinbranda
aar var þa ek man meiri
min þing konungr hingat.
mior er markar stiori
meir saam þar til fleira
nidrattu oss i odru
Jslandz mikils visi.

Konungrinn brosti at visunum er þeir hofdu kuedit.

8. Olafr konungr hafdi med ser marga islendzska menn ok hafdi þa i godu yfirlæti ok gerdi þa sina hirdmenn. Einn af þeim var Sighuatr skaalld hann var þordarson. hann var fæddr vt aa Jslandi a þeim bæ er at Apavatni heitir. þar bio sa madr er þorkell heitir. hann fæddi vpp Sighuat ok fostradi. Sighuatr þotti helldr seinligr fyrst i æskunni. J Apavatni var fiskueidr mikil a vetrum. Þat barst at einn vetr þa er menn saatu aa isi ok veiddu fiska at þeir saa einn mikinn fisk ok fagran i vatninu þann er audkendr var fra odrum fiskum. þann fisk gaatu þeir eigi veitt. Austmadr einn var aa vist med þorkeli. hann mællti einnhuern dag vid Sighuat at hann skylldi fara til vatz med honum ok sitia aa isi. Ok er þeir koma aa isinn þa bio Austmadrinn til veidarfæri Sighuatz. Siþan saatu þeir a isinum vm daginn. Sighuatr veiddi þa enn fagra fisk þann er margir villdu veitt hafa. Siþan foru þeir heim ok saud Austmadr fiskinn. þa mællti hann vid Sighuat at hann skylldi fyst eta hofudit af fiskinum kuad þar vera vit huers kuikendis i folgit. Sighuatr aat þa hofudit ok sidan allann fiskinn ok þegar eftir quad hann visu þessa.

Fiskr geck oss at oskum
eitrs sem ver hofum leitad
lysu vangs or lyngi
leygiar orm at teyia.
atrennir let annan
aungulgripinn hanga
vel hæfir aurrida at egna
agngaalga mer hagnat.

Sighuatr vard þadan af skyrr madr ok skaalld gott.

9. Annar var sa madr er Bersi het ok var Skaalldtorfuson. hann var ok skalld gott. Bersi vard rægdr vid konunginn ok sagt at hann kynni ecki at yrkia ne kueda þat er eigi var aadr kuedit. þa let konungr taka morg suerd ok bregda ok setia nidr nokd i eina litla stofu. þa let konungr kalla Bersa. Enn er Bersi kom þa mællti konungr at hann skylldi yrkia vm þat er suerdin voru vppreist. þa quad Bersi.

16*

Suerd standa her sunda
saars leyfum ver aarar
herstillis þarf ek hylli
haull raudbuin gulli.
vidr tæka ek vika
vil ek enn med þer kennir
elldz ef þu eitthuert villdir
aualldr gefa skalldi.

þa gaf konungr Bersa eitt gott suerd. þridi var þormodr Kolbrunar skaalld. fiordi Biorn Hitdælakappi. [753] fimti var þorarinn Nefiulfsson hann var spekingr mikill ok forvitri. þa voru [brædr] .ij. het annarr þordr enn annarr þorfinnr hann var skaalld mikit. þat var [eitt sinn] at þorfinnr sat a reidustoli fyrir Olafi konungi. þa mællti konungr til hans. yrk skaald vm þat er skrifat er aa tialldinu. þorfinnr leit til ok sa at þat var markat a tialldinu at Sigurdr vann at Fafni ok kuat visu.

Geisli stendr til grundar
gunnar iardar munna
ofan fell blod aa baadar
benskeidr enn gramr reidiz.
hristiz hiorr i briosti
hringi grænna lyngua
enn folkþorinn fylkir
ferr vid steik at leika.

Atti þorgeirr Haauarsson .ix. Ottarr suarti. ok margir adrir.

9. Eftir fall Erlings Skialgssunar kuat Olafr konungr visu þessa.

Litt mun haulldr enn huiti
hrafn etr af naa getnum
ver vnnum gny gunnar
gladr i natt a Jadri.
sua hefir aullungis illa
ek geck reidr vm skeidar
iord velldr manna mordi
mitt raan gefizst haanum.

Enn Sighuatr quad þessa visu.

Drack eigi ek dreckiu
dag þann er mer sogdu
Erlings taal at iolum
allgladr þess er reed Jadri.
hans mun draap vm drupa
dyrmennis mer kenna
haufud baarum þaa hæra
hart mord var þat fordum.

Eftir draap Karla feck þorir hundr mikla vblidu af Olafi konungi. Sa konungr reed þa fyrir Finnmork er Mottull het. hann var heidinn blotmadr ok miok fiolkunnigr. þangat for þorir a fund hans. þorir geck fyrir Mottul ok kuaddi hann. Konungr tok quediu þoris ok spurdi hue sætti er hann var þangat kominn allt nordr. þorir suarar. hardr var nu aa annat bord þuiat mer (er) eigi vhætt nu heima at buum minum fyrir Olafi digra. Mottull suarar. þat mun eigi satt er þu segir nu at þer mune eigi vhætt ver[a fy]rir konungi ydrum Olafi þuiat ek veit at hann hefir leingi verit mikill vinr þinn ok mun hann hallda fast vinfeingi sinu vid ydr cristna menn. þuiat þer cristnir menn kallid konung yduarn vitran ok vel at ser. nu er sa einn allvel at ser er bædi er vinfastr ok vingodr. þorir suarar. veit ek at þu munt spurt hafa missætti þat er

gerdzst hefir med ockr Olafi konungi huersu hann tok af lifui þori frænda minn med mikilli suiuirdingu. fyrir þat hefir ek drepit nockura menn ok þo einum til faatt er ek hefir eigi konunginn sialfann vid velli lagt. nu er ek þui a þinn fund kominn at ek veit at þu ert bædi vitr ok storraadr ok kant mart þat er eigi kunna adrir menn. nu ætla ek mer þar til traustz ok fulltingis sem þu ert. Mottull suarar. ef þer er þetta sua gefit sem þu [se]gir þa mun þer at þui verda sem þu væntir. skalltu vera her med mer vid tolfta mann ok bida sua þins soma. þuiat eigi munu fleiri mik heim sækia enn sua af lidi Olafs konungs enn mer er naudsyn aa at gera þeirra faur goda hingat. Nu var þorir þar ok þeir .xij. saman ok nam þar fiolkyngi. Vm vorit geck þorir fyrir Mottul ok bad hann leggia til med ser raad sin ok hamingiu. þuiat ek treystir framarliga ydrum frodleik vm alla luti. Mottull suarar. fuss vil ek mina hamingiu til leggia med þer i mot Olafi konungi. ok sua segir mer hugr vm at þu munir vm sidir sigraz aa honum. nu eru her .xij. hreinbialfar er ek vil þer gefit hafa. hefir ek þa sua signada ok magnada at eingann þeirra mun iarn bita. þessa bialfa hafdi þorir ok hans menn a Stiklastodum. þessir hofþingiar [seldu] hinn heilaga Olaf konung vid verdi ok toku fe til hofuds honum er nu mun ek telia i fystu. Erlingr aa Sola Erlendr or Gerdi Aslakr af Finneyiu Harekr or þiottu Kalfr Arnason þorir hundr þorgeirr af Kuiststodum Hrutr af Viggiu. Med þeim geck i lid þorsteinn knarrarsmidr ok Olafr frændi Kalfs. enn þessa rot ok vpphaf var allz Knutr enn riki. ok þess spurdi Olafr konungr hann eitt sinn er þeir funduz hui hann syndi honum sua mikil suik ok motgang. at þu villt suikia vndan mer lond ok þegna þar er ek vann Lundunaborg med guds fulltingi þer til handa ok mælltu þat sumir menn at eigi mundir þu hafa vordit konungr at ollu Englandi nema ek hefdi þer lid veitt. nu dæmi almattigur gud ockar a milli. Knutr konungr suarar. þu gerdir fyrr sakir vid mik. tokt af mer riki mitt i Noregi þat er Haralldr afui minn hefir aatt þat er Hakon iarl helt af honum. þat riki aatti siþan Sueinn konungr fadir minn ok setti yfir Eirek iarl. þu rakt i brott Hakon systursun minn af fodurleifd vorri. hefir ek latid þik st[yra] .xv. vetr þessu riki er ver langfedgar hofum aatt ok launat þ[er] sua lidv[eiz]slu er þu veittir mer i Englandi. nu er mer naudr aa at na þessu [riki annat]huart med vel edr afli. enn þo er ein sauk su er mik eggiar mest fram at vera þinn motgangsmadr enn þat er su at allir konungar þeir er i naand mer rikia kyssa a kne mer ok luta mer nema þu ok Onundr konungr maagr þinn. enn ef þit villdit þat gera munda ek ecki gremiazst yckr. Olafr konungr suarar. huargi ockar er

med minni tign enn þu ne virdingu ok eigi vilium vit med neinu logmaali binda ockr til þionustu vid þik þar er þu matt litlu sidr heita hervikingr enn dyrdligr konungr.

10. Þat barst at a einum hatidardegi at menn foru til tida til [754] Cristzkirkiu i Kaupangi. enn þa var eigi bru aa aanni Nid. Enn er tidamenn komu at anni þa var feriumadrinn farinn til tida. enn er þeir kolludu til farningar þa reri madr i mot þeim i kufli suortum hann let siga hattinn fyrir andlit ser. [Kuflmadr] færdi þa yfir aana er til tidanna foru. Enn er þeir komu yfir þa tok til orda ein gomul kona er i faurinni var ok mællti hliott vid kuflmanninn. mikit litillæti hefir þu konungr lyst vid oss er þu fluttir oss yfir aana. Enn er konungr vissi at hann var kendr þa gaf hann henni til .v. kyr at hon segdi engum manni þetta medan hann lifdi. ok sua gerdi hon.

11. Olafr konungr efldi i morgu cristinn rett. hann let reisa kirkiu i hueriu fylki ok lagdi profendur til. Olafr konungr var vænn madr ok listuligr at yfirlitum. riduaxinn ok ecki haarr. herdimikill rettleitr ok biarteygr. haarit liosiarpt ok lidadizst vel enn nockuru raudara skeggit. hann var riodr i andliti ennibreidr ok opineygr. limadr vel ok litt fættr. fastudigr ok hugadlaatr. rettvaxinn ok raundigr. allra manna var hann vitrazstr ok saa huert raad sem bezst gegndi ef hann lek i tomi vid enn ef skiotliga komu at honum þa var nockud hætt. Hann var einvalldzkonungr yfir Noregi sua vitt sem Haralldr hinn haarfagri hafdi aatt frændi hans. red fyrir nordan Gandvik enn fyrir sunnan Gautelfr enn Eidaskogr fyrir austan. Aungulseyiarsund fyrir vestan. þessu riki styrdi eingi einn milli Haralldz harfagra ok Olafs ens helga. Olafr konungr cristnadi þetta riki allt. aull blot braut hann nidr ok aull god. sem þor Engilsmanna god ok Odinn Saxa god ok Skiolld Skanunga god ok Frey Suia god ok Godorm Dana god. ok morg onnur blotskapar[1] skrimsl bædi hamra ok hörga skoga votn ok tre ok oll onnr blot bædi meiri ok minni. Hann hafdi med ser merkiliga kennimenn. Grimkel byskup ok Sigurd byskup. þeir kendu kenningar ok skirdu menn. Litils virdiz konungi aull hegomlig gledi ok dyrd þessa heims rikis fyrir sætleik himnesks fagnadar. hann matti heita hertugi gudligra orda. Lif hans agætt ok dasamlig godfysi kueikti margra manna hiortu til hafnanar veralldar ok til astar himinrikis dyrdar. Huers manz þragirni mundi sua mikil vera at eigi mundi mykiazst vid sætt maal hins agætazsta konungs full(t)

[1]) glotskapar *Cd.*

af andligri speki. Eigi at eins trudi hann a almatkann gud helldr bar hann morg meinlæti fyrir guds sakir. mikill bruni heilagrar truar brann i hans briosti. Konungr virdi mikils kirkiur ok kennimenn ok allan cristinndom. hann gaf atvinnu aumum monnum. klæddi hann kalna gaf fe faudurlausum eckium ok vtlendum þeim er fatækir voru. huggadi hann hrygga ok studdi alla raaduanda menn bædi [heilrædum] ok odrum tillǫgum. hann var hardr vid hermenn ok heidingia stirdr vid stuldamenn ok osuifr vid alla vsidamenn. hefti hann hofþingia ok alla alþydu at ollum vsidum. hann refsti raan ok hegndi hart ef guds retti var raskat enn fyrirgaf linliga þat er vidr hann var misgert. Misiafn var ordromr aa vm hans maal ok framferdi medan hann lifdi i þessum heime. þuiat margir kolludu hann riklyndann ok radgiarnann hardraadann ok heiptudigann fastann ok fegiarnann olmann ok vdælann metnadarmann ok mikillatann ok þessa heims hofþingia fyrir allz sakir. enn þeir er giorr vissu kolludu hann linann ok litillatann hægiann ok huggodann milldann ok miuklyndann vitran ok vingodann frægian ok falyndann tryggann ok trulyndann forsialann ok fastordann gioflann ok godgiarnann godann ok glæpuarann stiornsamann ok stilltan vel geyminn at guds logum ok godra manna frelsi. ok hafa þeir rett rætt vm hann er sua hefir synz sem nu verda margar raunir aa. Ef hann fan þ[at i lun]d sinni at eigi var alleins sialfs hans fyst ok guds vili þa braut hann optliga sinn vilia enn gerdi guds vilia ok leitadi iafnan hans dyrdar meirr enn sinnar virdingar at rettsynna manna aliti. Marga luti gerdi hann til nytsemdar guds cristni. hann let kirkiu gera a Jslandi a þinguelli þar sem nu er honum helgud kirkia. hann var milldr formælari godra manna enn ogurligr hegnari vondum monnum. Einginn Noregs konunga var honum iafn huarki adr ne siþan. þuiat hann vnni mikit allzvolldugum gudi ok geck guds gotur avallt ok gerdi hans bodord. fyrir þui var drottinn med honum i ollum lutum þeim er hann gerdi vel ok spakliga ok þui lætr almattigr gud nu þui meiri hans dyrd birtaz sem hann dyrkadi sialfann gud framarr i sinu lifui enn litillætti sik framar fyrir gudi ok monnum. Engi tunga ma tina ne hugr hyggia huersu mikit gott konungrinn veitti sinum monnum i lagasetningu ok huggan fatækra manna i optleik heilagra kenninga i stiorn rikis sins i ast vid almatkann gud ok almenniliga cristni i helgu bænahalldi ok fǫgrum dæmum heilagrar atferdar. Skinn hann nu þi hærra i himinrikis dyrd med allzvalldanda gudi sem hann lifdi hreinligar i þessum heime enn flestir konungar adrir a Nordrlondum. gerir hann sua haleitar iarteignir med guds vilia ok forsia ok margar sem seint edr eigi munu

skrifadar verda. Hafit nu þat af samsettri sogu Olafs konungs allri saman sem ydr litz sannligt vera. þuiat i fornum sogum verdr morgu saman blandat. er þat ok eigi vlikligt þar er menn hafa sögusögn eina til. enn þui trui menn fastliga at þat mun allt sannazst er fra Olafui konungi er bezst sagt. væntir ek þess ok at hinn heilagi Olafr mun eigi fyrirkunna menn þo at nockut se falsligt i. þuiat menn hafa þat meirr gert fyrir sakir skemtanar monnum enn til aleitni vid konunginn edr nockurra illenda.

MAGNUS SAGA HINS GODA

OK

HARALDS HARDRADA.

[755]. HER HEFR SOGU MAGNUS KONUNGS OG HARALLDZ KONUNGS.

Þar hefium ver upp frasogn er Jarizleifr konungr red fyrir Gardarike og Jngigerdr drottning hans dottir Olafs konungs suenska. hun hefir allra kuenna vænzt verit og vitrozst. konungren vnne henne so miked ath hann matte nær ǫnguan hlut j moti hennar vilia giǫra. þess er vid getid ath konungren Jarizsleifr let giora sier dyrliga holl med mikille frægd. hann let pryda hana med gulle og gimsteinum. skipade hana sidan med godum dreingium og vel reyndum ath framgongu ok þar med jþrottum. vandandi og þar eptir bunath þeirra og herklædi sem þeir voru adr reyndir. ath ǫllum syndizth buningr hallarennar og skipon þar eptir sem hon var sialf vondut til. hon var og tiolldut med dyrum pellum og agætum klenodi. Konungrenn sialfr var þa og jnne j ollum sinum tignarklædum og sat nu j sinu hasæti. hann baud til sin morgum virduligum vinum sinum og giordi dyrliga veizslu. Sidan geck drottning j hollena med fagrligan kuennaflock. konungren stod upp j mot henne og kuadde hana vel og mællti sidan. huar sattu jafndyrliga hǫll edr jafnuel buna. fyrst ath sueitinne slikra dreingia sem hier eru nu saman komnir. og j annan stad buning hallarennar edr med jafnmyklum kostnadi. Drottning suaradi. herra segir hun. þessi holl er vist vel skipaud. og fa dæmi munu til at slik prydi edr meire fekostnadr mune saman komenn j eitt hus eda enn jafnmargir godir hofdingiar og vaskir menn sem hier eru jnne. enn betr er þo su holl skipod er Olafr konungr Haralldzson sitr jnne þott hun standi æ sulum einum. Konungr reidd-izth henne og mællti. suiuirding er j slikum ordum seigir hann og synir þu enn ast þina j sliku vit Olaf konung. Og laust hana kinnhest. Hon mællti þa enn. Myklu er yckar þo meire mun en eg mune mega þui uid jafna eptir þui sem vert er. Og geck j brutt sidan og var akafliga reid. Hon segir þa til vinum sinum. ath hun vill brut fara vr Gardariki þegar j stad. og hefi eg eigi skaplynde til sagdi hun ath taka optar

slika skom af konungi. Vinir hennar attu nu hlut j og bidia hana sæfazt og vikia skape sinu til konungs. en kalla hann munu vikia til at bæta yfir þat sem hann hefir giort af j mote henne. Hun lezt ætla at hann mundi þat verda fyrst j lios ath leggia eda ella munde ecke stoda at letia hana. Nu er konungi sagt ath hun vill j bruttu. og bidia vinir hans hann at hann vægi til vit drottningu. og þat giorir hann. og bidr hana satta vera og lezt þat mundu til vinna ath veita henne eirn hlut þann er hun villde bedit hafa. Hun lezt þann kost taka mundu og sagde þegar huers hun villde bidia. þu skallt segir hon sennda þa skip og menn til Noregis a fund Olafs konungs. eg hefi spurt ath hann aa eirn son laungetinn er Magnus heitir. honum skalltu bioda hingat og veit vppfædzslu og fostr. þuiat sannligt er þath med yckur Olafe konungi er mællt er ath sæ er ȯgofgare ok minne er odrum fostrar barn. Konungr segir. med þui ath eg hefi nu adr jatad þier bæn þina drottning þa skalltu nu þiggia þat er þu bidr. en þo hugsadi eg at þu mundir eigi þessa bidia. og vel vni eg vit þat þott Olafr konungr se oss meire madr og eigi virde eg mier til suiuirdingar þo at eg fostri honum barn. en eigi synizt mier þat vandalaust. mun og þinna vizmuna ath niota ef þetta verdr so vtlaust ath oss verdi huorumtueggium til soma og hamingiu. Hon lezt þess þikiazt skylld þegar hennar vili væri giorr. Sidan sendir Jarizsleifr konungr skip og menn til Noregs med þessu efni. og koma sendimenn æ fund Olafs konungs og sogdu honum bod konungs og drottningar. Hann segir. þat vil eg giarnan þeckiazt. þuiat huergi þiki mier minn son betr kominn þott eg skyllde sialfr kiosa en med Jarizsleifi konungi og Jngigerdi drottningu er eg veit mestan kuenskorung vera og mier best viliuga. Sendir sidan austr med þeim Magnus son sinn og toku þau bædi uit honum med ollum soma.

Nu fæddizt Magnus þar vpp vm hrid med hirdenne og eigi med minne ast og elsku en þeirra synir. Sumir menn hotodu hann og ofundaudu. kollodu ouidrkuæmiligt og eigi vitrligt ath fæda þar vpp vtlendan konungsson og tiadu slikt jafnan fyrir konungi en þat kom þeim þo fyrir ecke. þuiat konungr hlydde ecke æ slikt. lezt og kunna ollum oþock fyrir þo at slikt talade fyrir honum. Oppt lek Magnus sier j konungsholl. hann var snemma kænn og miukr vid marga leika og jþrottir. hann geck aa hondum eptir bordum med myklum miukleika og syndi j þui mykla atgiorvi og voru þeir flestir menn er þat þotti gott ath vita ath hann var so bradgior. Eirn hirdmadr var sæ nockut hniginn æ efra alldr. hann afþockadi jafnan fyrir Magnusi. og eirnhuern dag er sueirnen geingr æ hondunum eptir bordunum og er hann

kom fyrir þenna hirdmann þa skaut þesse madr vid honum hendi sinne og fiell sueirnen [756] ofan af bordenu æ golbit mikit fall. kuozt hirdmadren ecke villdu agang hans. Menn logdu til og misiafnt. mælltu sumir med sueinenum enn sumir med hirdmanne. og þat sama kuelld er konungr var sofua geinginn var sueirnen eftir j hollunne. og er hirdmenn satu og drucku geck Magnus ath þeim manne og hafdi j hendi sier litla ðxi og hoggr hirdmannen banahogg. Sumir laugunautar hans villdu þegar taka sueinin og drepa og hefna so hirdmannz. en sumir stodu þui j mote og villde reyna huersu miked konungr vnni honum. Sidan hleypr eirn madr og tekur sueinenn j fang sier og hleypr med hann j herbergi er konungr suaf j og kastar honum vpp j sængina æ konunginn og mællti. Vardueittu betur fol þitt j annat sinn. Konungr suarar. opt velid þier honum osæmilig ord eda huath hefir hann nu til þess vnnit. Hann segir og kallade eigi fyrir ecke vera. þui hann hefer drepit hirdmann yduarn. Konungr spurde med huerium atburd þath hefdi ordit. En hann segir honum. Þa mællti konungr. konungligt verk er þetta frændi minn segir hann og hlo at. eg skal þetta bæta fyrir þig. Sidan sættizt konungr vid erfingiana æ vigit og gelldr vpp þriar bætrnar En Magnus er med hirdinne jafnt og adr og fæddr vpp med mikille ast. sem nockut ma af sliku marka. og var þui ollum hugþeckari sem alldr hans og vizmuner droguzt meir fram.

Vm ofrid miken.

2. J þann tima var ofridr mikell j mille Sueins Alfifusonar er þa var halldinn Noregs konungr og Jarizsleifs konungs. þuiat Jarizsleifr konungr virdi sem var at þeir Noregsmenn hofdu nizt æ enum helga Olafe konunge. og var þar ei nockura stund kaupfridr j mille. Madr er nefndr Kall en annar Biorn þeir voru brædr tueir litils hattar burdum og þo framkuæmdarmenn vm marga hlute. þeir hofdu verit salltmenn hinn fyrra hlut æfi sinnar og aflat so peninga. enn nu var so ordit ath þeir voru rikir kaupmenn og vinsælir og mikilmenne j skapi. en þo var Karl fyrir þeim brædrum j ollu þui sem vit bar. Sua kom þeirra male ath þeir attu kugg eirn mikenn j forum og nu hielldu þeir honum eitt sumar til Saxlandzs sudr. þa koma þeir j Danmork og ætla þadan til Einglandzs. þa tok Kall til orda og mællti vid haseta sina. kunnigt vil ek ydr giora huer ætlan min er. þuiat annan veg vikur vid vm ferdina en þier muned hyggia. eg ætla ath fara j Austrveg kaupferd. en nu fyrir sakir þess. vmmæla Sueins konungs og Jarizsleifs konungs og þess ofridar er j mille þeirra er. þa ma þath kalla ecke so

varligt. nu segi eg ydr þui til. ath eg em radenn j ath fara. enn eg vil ydr kost æ giora ath fara annan dag og heimillt ath ganga af minu skipi. fare danskir menn eda Sudrmenn og enskir hier æ onnur skip og þangat huer sem sialfum likar bezt. Þa suarade eirn Nordmann. Miok kemr oss þetta vuorum og eigi mundi ver farit hafa med ydr j fyrstu ef þa hefde slikt rętt verith. en fyrir þa sok at þier erut framkuæmdarmenn mykler og oss likar allt vel til þin og eigi olikligt ath þu sier giptumadr þa helldr oss slikt til og vilium ver þinna rada niota og þinne forsia hlita. Og þetta taka þeir rads. fara nu med honum vnzt þeir koma j Austrike og leggia þeir ath vid eitt miket kauptun og villdu þeir kaupa sier naudsynia hlute. Enn þegar ed landzsmenn vissu þat at þeir voru Nordmenn. þa feingu þeir þui sidr kaup ath þegar hiellt vid bardaga og villdu landzsmenn veita þeim athgǫngu. Og er Kall sa at i oefni for þa mællti hann til landzmanna. þat mun metid til huatuise og nockut so diorfungar ath taka slikt fyrir hendr konungi ydrum at meida vtlenda menn eda ræna þott hier kunne koma med kaupeyre sinn og giora ydr adr onguar onadir ne ofrid. og vitith alldri huort konungr gefr ydr þock fyrir eda eigi. nu er ydr vitrligra at bida konungs atkuæda vm slikt. Og vid þetta heftuzt landzmenn og verdr eigi ath þeim geingit med ǫllu. þo sier Kall at þeim endizt eigi so buit. Han giorir þa ferd sina æ konungs fund. er ecke getit vm ferd hans fyrr en han kemr fyrir Jarizsleif konung og kuedr hann. konungr spyrr huerr han er. Eg em norænn mann eirn segir hann. litils verdr og komen hingat med godum peingum og felagar minir. Konungr mællti. eg vænti ath þath verde skom stund þin not vpp fra þessu. eda þui vartu so diarfr at sækia hingath. hyggr þu nockut þina gæfu meire enn annara manna. og hyggzt þu ath þu munir hier draga fram kaupeyre þinn enn adrir fa eigi halldit lifinu. og hafa þeir Noregismenn alldri so illt af mier ath eigi se þeir verra verdir. Karl mællti. herra eigi munu aller jafnir j þui. eg em salltkarl eirn litils verdr þo ath nu hafi eg peninga. hefi eg auallt verit til nockurs hentǫgleika. enn alldri var eg j moti Olafi konungi j huga minum. þat munda eg ætla segir konungr. at þu munir reynazt sem aller adrir Noregsmenn. Konungr bad taka hann og setia þegar i fiotra. og so var giort. Og sidan seigir konungr Magnusi fostra sinum og spyr hann raads vm huernen uit skal skipa uid Nordmennena. Magnus segir. litt hafi þier fostri [757] minn haft mig vid radin hier til. en seint væntir mig at þat radizt ath minn verdi Noregr ef so skal ath fara ath drepa þa alla er þadan eru ættadir. en vel mundut þier vilia fostri minn. þuiat þeir megu

at rettu aller kallazth minir þegnar. og odruvis get eg vænna ath ad orka en hatazt uid alla þa menn er þadan eru ættadir. Konungr leth þetta mællt vera vel og vitrliga og kuad hans radum skylldu fram fara. Konungr kallade Karll til sin vm morgunenn og mællti til hans. So lizt mier æ þig karl sem þu munir vera giptumadr. og þui vill Magnus konungsson at þu hafir grid og allir þier Noregsmenn. og eru þier nu tueir kostir fyrir hondum af minne hende. annar er nu sæ ath þu farer til skips þins og fæ eg ydr vin og vist og slikt annat sem þier þurfit ath hafa naudsynliga. farit sidan med kaupeyre yduarn þann ueg sem ydur synizt. ella far þu til min og ver med mier j vetr. en vita skalltu vist þa er vorar ath koma mun nockut vandkuædi aa þinn hluth. Karl seigir. til þess er eg miog vanfær ath sitia fyrir þui en þo vil eg eigi kiosa mig fra vegligu bode. og skal hier til hætta med yduarre giftu. og kann þa en vera ath vel radizth af þott nockur vande ligge æ. Hann fer nu til hirduistar og er konungr opt æ tali vid hann og virdizth konungi hann vera vitr madr.

Og er vorar berr so til eitthuert sinn. ath þeir konungr og Karl eru tueir æ tale. þa mællti konungr uid karl. hier hefi eg fe er þu skallt vid taka. og med þessu mun þier fylgia vandahlutr. þu skallt þetta fe bera vndir lenda menn j Noregi og alla þa er rikuzter eru og mest verdir. og viner vilia vera Magnus Olafssonar. tak nu uit fenu og þessu erendi og gior hans vine sem (flesta) j landino. þuiat þu ert vitr madr þott þu siert ecki af storætt vt komin. Karl seigir. þetta er ecke mitt herra seigir hann þui at sa madr skyllde vera mikels hattar og storvitr er med sliku erendi færi. og at eiga uit slikt ofrefli sem fyrir er og slikt storrædi med hondum ath hafa. þa er þath ecke mitt. Konungr mællti. þu ert vel tilfallenn at minni raun. en likligt þike mier ath þu siert kominn j nockura raun vm þat er lykr vit og (eigi) allitla. og eigi muntu sia fyrir huort þu tekr vndan eda eigi. en þo ath þu vilir þetta eigi þa kann vera ath bratt vandrædi liggi æ þier og þurfir þu eigi leingi ath bida. Til mun eg hætta seigir Karl med yduarri hamingiu og radagiord. Karl fer sidan austan med foruneyti sinu og kuomu þeir vid Danmork. þa rædir Karl vit skipueria sina. þat kemr mer j hug ath ver hofum ecki leyfi til hafth þessar ferdar er ver hofum farit j Austrveg og er mikel von ath konungr gefi oss hier sakir æ. nu er þat mitt rad at ver skiliumst hier og faurum næst þui sinn veg huer. fari sumir til Einglandzs eda j adra kaupstadi og komi sierhuerr vor til Noregis. og mun so sizt j radit vm vora ferd en ella er oss hætt bædi fe og fiorui. en eg æ hier erindi æ land upp

til eins felaga mins. er hier er fyrir audigr ad fe. en eg vil at þier annizt fe mitt. Biorn brodir hans lytr ath honum og mællti hliott. alldri vissi eg hier eirn þinn felaga. og munu onnur brogd j vera og seg mer. þuiat mik grunar vm huat vera mun. Karl segir honum þa allt malit og bidr hann annazt fe þeirra. en Biorn lezt eigi vid hann villdu skiliazt j sliku vandkuædi sem hann var. Hitt þætti mier radligra seigir Karl ath eg færa eirn med konungs fenu. en þo vænti eg at þat megi og vel hlyda ef vit hofum badir dreingskap vit. Og so er nu giort ath þeir fara badir med þessi erendi og koma austr i Vikena og hugsar nu eptir vm folkit. huerir vinir eru Sueins konungs eda hinir er minna finzt vm hans hag. og var þetta þo vansed. en þo þottuzt þeir skilia hugi manna. þeir foru unzt þeir kuomu til Einars þambaskelfis og baro upp fyrir hann malit og syna honum feit. þath honum var sent. og seigia þar med skyra ordsending Magnus konungssonar og þar med Jarizsleifs konungs. Einar seigir þa. auallt er mier sidan meire andstygd af fiarburd slikum vndir rikismenn er Knutr konungr giordi þat. og eigi vil eg feit hafa so. en þo er mier miket vm Magnus konungsson. og þui vil eg at visu heita fyrir mina hond at austr þangat skal eg koma fyrir huitadaga j vor ef eg em heill. huad sem þa vill fleira sidan af skapazt. þessu verdr Karl feginn og for i brut eptir þetta. þeir foru nu þar til er þeir kuomu j kaupbæinn fyrir palmadag og toku sier herbergi j husum Grims ens gra. En þa var komin pati nockur fyrir enu stære menn vm ferdir þeirra Karls. og nu tekst hial vit þa og spurdi (Grimr). vitid þid nockut til þeirra manna er hier hafa farit nu j landi leingi huldu hofde og bera fe undir hofdingia. þid erud nockut so þann ueg myklir vexti sem þeir eru sagdir. þeir letozth ecke kenna til þeirra. Vm daginn eftir var motzs kuatt. og taladi gialgeri Sueins konungs. sagdi ath konungr hefi(r) niosn af vm þat at þeir voru komnir menn j landit og villdu suikia landit vndan honum med fegiofum uit (hofdingia). kuat hann spurt hafa ath þeir voru þa þar komnir j bæinn og hefdi haft herbergi j husum Grims ens gra. og kuad lifit skylldu lata huern er þeim villdi leyna. Nu koma menn heim af motino og seigir Grimr huad talad var og ef nockut eru þau efni j þa segit mier þuiat eg var auallt vin Olafs [758] konungs og slikt hit sama vil eg og vera vin Magnus sonar hans. og skal yckur þui vera vel radit ef þit seigit mer ed sanna. þa segir Karl. rett hefir þu getit ath þeir eru menn enir somu. eda huert hialprad leggr þu nu til med ockr. Farit j brut sem skiotazt ath forda yckr en eg mun sitia j suorum. þat skal alldri verda segir Karl. eptir skal vera annarhuor ockar og skiptir öngu vm aptrkuomu vora ef Magnus

konungsson visse huat nu er ath syzt eda ef honum mætti nockut gagn af leida. nu villde eg giarnan ath hann yrdi vis huerir hans vinir villdu vera j landenu. eda huort villtu nu Biorn. segir Karl. vera eptir eda fara æ fund Magnus konungssunar og seigia honum huar komit er eda villtu hætta æ ath vera eptir. Biorn mællti. huort sem þu villt brodir at fara eda vera eptir þa vil eg eigi vid þig skiliazt. So ma eigi vera segir Karl. fara skal annarhuor ockar og seigia konungsyni þuiat honum er naudsyn j ath vita og ver þu eptir ef þu villt. þat hæfir mer sidr seigir Biorn. og ertu j ollu meire fyrir þier. Karl telzt eigi vndan ath vera eptir þott huorki þætti rifligth. Nu fer Biorn austr med huldu hofde og giptu þeirra fedga Olafs konungs og Magnus. og kemr fram ferdinne og segir Jarizsleifi konungi og þeim Magnusi vm huath þeir hafa syzst j Noregi og huorir vid fe hafa tekit med vingan og til traust megi ætla af Magnusi konungsyni ef hann kann til koma. Jarizsleifr konungr seigir nu vera miked ath syzst og þo mikid enn med vanlyktom er Karl var eigi aptr kominn.

Nu er þar til ath taka ath Sueinn konungr kom þann sama aptanen j bæin er Biorn for j brutt vm daginn adr. og er þegar stefnt Eyrarþing og at aller komi þangat husfastir menn þeir sem j voru bænum. Konungr stendr upp æ þingino og mællti. þat sama er fyrr gladdi vorn hug kann vera at nu þiki oss minna j veitt. eg hefi spurt ath menn eru komnir j land þetta þeir er fara med fe þui er borit er vndir lenda menn og vilia so suikia land vndan oss. nu hefi eg spurt til sanz ath þeir eru hier komnir j bæinn. og eigi sizt ath þeir muno vera j husum Grims ens gra. er þath nu rad Grimr ath selia fram mennina og munntu þui uid þeim tekit hafa j fyrstu ath þu munt eigi vitad hafa med hueriu efni þeir foru. Grimr suarar male konungs og kuad eigi þa menn j hans husum. Konungr mællti. nu mun fara erfidligar þitt mal en ver ætlodum ath vera skylldi er þu villt leyna monnunum. þuiat þar eru þeir. og mun verda nu (meir) þreyngt kosti þinum en ver ætlodum ef þu hefdir eigi dregit nu dular æ og sagth mier hid sanna. Hafa muno þier afla til þess segir Grimr ef þier vilit. en þat eitt mun eg þo mæla er mer syniz. þa er vel ath þat se reynt segir konungr og takit hann og pinit til sagna. Og er Karl sa ath þetta mundi fram fara stendr hann vpp og mællti. hier er sa madren herra er þessi ord muno til koma. og er þo minna til hapt vm þetta en þier hafit vpp kastad. og eru slikir hlutir jafnan j voxt færdir. er Grimr þessa ovitandi og saklaus er hann þessa mals. Eg veit glogkth huer þu ert seigir konungr. framkuæmdarmadr hinn mesti vm marga hlute. og væri mier likligaztr til

ath fara med slikum ordum. en þo so sem þat er ef þu seigir mier nu satt so sem hattad er og huerir vid fenu hafa tekit. þa mun eg giefa vpp sokina og reide mina. Karl segir. mun þat eigi litt fyrir mælazth herra. nu ef smamenne og litils hattar hafa vid fenu tekit þa skiptir ydr ongu. þui þeir megu ongu æ orka. en ef þat hafa giort hofdingiar eda annath stormenne þa mundi þat horfa til storvandræda j landenu ef eg segda þier þetta og til mikillar mannaudnar ef eg segda þier til þeirra. nu vil eg eigi vnna mer ens vesta hlutar ath eg vallde so margra manna bana sem hier mundi af hliotazt og vil eg fyrir onguan mun þetta seigia. Konungr mællti. þu skallt verda og med morgum pinum og harmkuælum ef þu villt eigi sialfkrafi. Konungr liet sidan taka Karl og setia i fiotra og feck til fiora menn ath gæta hans j einu husi. Er nu slitid motenu og gefr (konungr) onguan gaum ath Grime. en Karl sitr nu j jarnum og vardmenn hia honum. Karl tok þa til orda. þat er þo satt ath seigia ath ydr athofn er ill og vond ath vaka yfir mer og hafa ecke til skemtanar enda drecka ecke. eda huort er konungr sia so vesall eda fespar er þier fait ecke skotsilfr til þess ath kaupa ydr med dryck. þeir seigia. ecke vilium vær honum sneida. en þo ætlum vær ath verda menn oruari en Sueinr konungr er enda ma hann ecke ollum fe fa. Se hierna seigir Karl. buit vit ath nu komi mier litt at halldi feit. skil eg eigi ath eg gera nu annat betra af peningunum en þeir se eigi alluesæler er hia mier eru. og ecke ma eg ydr vm þetta kenna þott þer vakit yfir mer. og þat er skyllda ydr ath giora þat konungr ydar bydr ydr. Fær þeim sidan fe nockut og bidr þa kaupa sier med mungat. þeir eru þa alfuser at giora sem hann mælir. setiazt sidan at drecka. og litlu sidar kennir Kall med þeim dryckinn og mællti. þetta er illr dryckr. farith helldr og kaupit ydr miod. þeir giora so. setiazt nu nidr og drecka. Kall mællti enn er stund var lidin. farit nu sueinar og kaupit (vin) þuiath sa er dryckur bestr. niotum nu medan kostr er. eg skal silfrid til fæ so sem til þarf. þeir seigia og kuodu fa verda þannen vid daudann. Deyia skal huer vm sinn seigir Kall. og eiga sligth allir fyrir hondum. Kom nu sidan vinit og drecka nu allfast. og stilltu nu litt. fiell þar huer sofinn nidr. Og eftir þat leitar Kall vt fra þeim j brutt. en hendr hans voru bunnar æ bak aptr en fiotr æ fotum. han ekr sier þa þar ath sem la ox eins þeirra vardmannanna og færir þar ofan æ bakit og nyr hondonum vid eggina [759] vnz han fekk skorit streingin. og voru þa lausar hendr hans en fætr hans voru j fiotri. en fiotrinn var rumr. han leitar nu vt og ofan æ siofarbryggiu og j gardhus eitt þar er flædr geck vndir. og gat þar komit af sier fiotrinum af

odrum fæti og þo med þeim hætti ath han hio af sier hælbeinit. sidan bindr han fiotrin vid annan fotin. þa tok han vpp fiol eina or golfenu og hleypr þar vndir nidr æ sioin. En vardmadren vaknar vid j þessu og hleypr vt og þikiz nær sia svipin af Kalle ofan æ bryggiurnar. han sier og at fiol ein var j olagi j gardhusenu og þikir þetta vera nyuirke. han seigir sidan til monnum ath bandingin er j bruttu. og þvi næst kueda ludrar vid vm allan bæin. var þa hlaupit vm allan bæin ath leita hans og so til skipanna og fanzst han eigi. Konungr leggr þa fie til hofuds honum. og ef nockur helpr honum skal firirgiort hafa fe og fiorui. han setr og hueruetna gislar til at honum yrdi nad Og er lett er enum mesta þys vr bænum og mornat var þa sier Karll eirn mann æ bati j anne. þa legzt han vndan skiponum og þangat. og finnur hann eigi fyr en Kall hliop vt j batin hia honum. og þegar þrifr Kall j herdar honum og færir han vtan bordzs og rær j brutt skipeno. Kall var vel gior ath sier vm allar jþrottir. Nv friettizt ecke til Kalls. þui joku þeir vid nafn Karls og kolludu han Karllen vesæla.

Sueirn konungr æ þing j bænum og seigir vandkuædi þat sem j landeno er. lysir sidan ferd sinne or lande æ brutt og sudr til Danmerkr æ fund Knuz konungs. og Kalfr Arnason skyllde fara med honum. hafde honum heitid verit jarlsdomi af Knuti konungi ef hann felldi Olaf konung fra landi. og sua var virding hans mikil ath han skyllde leggia skip sitt næst konungsskipino jafnan huar sem þeir lagu i hofnum. Og þegar vm dagin eptir siglir Sueirn konungr ðr bænum og lendir menn med honum. en Kalfr nockuru sidar. þuiat han vard seirna buin. og ber konung fram vndan nockut. Taka þa Kalfs menn rodr eptir er minkadi byren fyrir þeim. nu sia þeir huar batr eirn rær fyrir þeim og la felldr i batinum. þeir snua nu þangat til. og er þeir dragazt nær þa sprettr madr vpp vndan felldinum og hleypr þegar vtan bordz og legzt til landz. og var þar Kall hinn vesæle. og þui næst er han æ lande en felldren var eptir i batinum. Kalfr stigr þa æ batin enn langskipit rennir vmfram og snua þeir ath landi. en Kalfr leggr nu ath Kalle og sier nu huor annan. og bidr Kalfr han bida sin. Kall mællti og lezt eigi mundu bida. og sueiktu þann konung seigir Kall er þier var myklu meire vande æ en vid mig. Kalfr seigir. þeygi mun eg suikia þig segir Kalfr og þat suer eg vid gud og en helga Olaf konung. þa lætr þu meira en eg seigir Kall þott þu dreper mig ath þessum vmmælum og skal hier til hætta. Karll giorir nu so og tekr Kalfr hann nu æ sitt valld og kuozt skylldu hallda hann. en eigi trui eg ollum vel minum monnum segir Kalfr ath þier leyne ef vær leggium j lægi hia konungi og muno vær

helldr leggia fra honum. Og þegar er Kalfr og hans menn koma eptir þa sendir konungr menn til hans og bad han koma til sin sem skiotazt þuiat Kalfr hafde lagt ath lande eigi allnær konungsskipeno. og sidan reru þeir ath konungsskipeno. þa mællti konungr. heill Kalfr ok legg fram j lægit hia oss. ryma skulu adrir hofn fyrir þier. Kalfr segir. þath er oss ofuirding herru ath gofgir menn leggi vr lægi fyrir oss. en ef vær leggium fyr i lægit þa ma þat vel vera. Konungr mællti. hefir þu fundit Kall hinn vesæla i dag og er þat miked happ sem þu ert likligr til. Kalfr lezt eigi han hafa fundit. Ja segir konungr. bregdst þu eigi oss nu ath visu. Eigi segir Kalfr skal eg ydr bregdazt. Konungr mællti. sier þu eigi nu oxina vid bordit vt þa eno gullireknu. fær mier slika af Einglande. Kalfr reiddizt þa og seigir. þetta er forsending. enn meire von þætti mier ath þik skyrte eigi oxarnar af stundu huadan sem þa koma þier þott þær se eigi allar gullreknar. Kalfr hleypr sidan æ batin og rær nu til skips sins. segir þa monnum sinum ath þeir muno snua stafni. og hofum vær fulleingi legit j illum radum og þionat konungi þessum en tekit lited gott i moti hia þui sem oss var heitid af Knuti konungi. og skulum vær nu Karll minnazt þins formælis vid Magnus Olafsson og skulu vær bæta honum þat er vnnit er j ollu þui er vær megum. Sidan fara þeir austr j Gardarike æ fund Magnus og verda þeir Jarizleifr konungr Kalli storlega fegnir. og seigir han þeim allt vm sinar ferdir. og sidan tiar hann fyrir Magnuse malit Kalfs og huad han hafdi veitt honum. Magnus segir. þetta mal er þu vekr er myklu meira en þat megi skiott radazt og nockut þier of megn med ath fara þuiath Kalfi er kent ath han hafi vnnit æ Olafi konungi fodr minum. en nu med þui ath hingat er von Einars þambaskelfis bratt edr adrir vorir vinir af Noregi þa skal vid þa leita rads vid Kalf allz vær skulum þo riked odlazt med þeirra trauste ef audit verdr. veit eg onguan mann storu vitrara j þrændalogum en so sem Kalfr er ok mun oss vant verda ath sia uid brogdum hans. þat vill Kalfr nu sueria ydr segir Kall ath han vann eigi æ Olafi konungi fodr ydrum. nu med þui ath þu taker uid trausti j Noregi þa vænti eg at þin styrkr verdi mikell. og ef ydr þiker nockut þetta hafa framdregit ydart mal er eg for til Noregs þa [760] vænti eg allz gods af ydr ath þier munid nockut giora fyrir min ord en eg þikiumz Kalfe eiga at l una lifgiof. Magnus seigir. dreingiliga fer þier Kall. Sidan toku þeir konungr og Magnus tal med sier. og so gott sem þeir þottuzt Kalle eiga aptr at launa fyrir for sina og þær mannraunir sem han hafdi æ sier tekit j ferdinne. þa þikiazt þeir skylldir til ath giora nockut fyrir hans ord. Er nu sent eptir Kalfe og

hafdi Karll adr þegit grid til handa honum. suer Kalfr þa þann eid ath han ynne eigi æ Olafe konungi ok hiet sig sidan Magnusi til traustz og allz trunadar og at giora oll þau verk er Magnus legdi fyrir hann.

Nu er þar til mals ath taka at Sueirn konungr for sudr med lande sem fyr var ritad. en þrændir bera þa saman rad sin og taka þat rada ath aller enir bestu menn veliazt or lande og austr j Gardariki. var þar fyrir Einar þambaskelfir og Sueirn bryggiufotr og þar med enir bestu menn or þrændalogum. J þenna tima let gud miog birtazt helgi hins heilaga Olafs konungs og sau þa margir sattmal vm sina hagi ok fundu nu misrædi sitt og glæp þann er þeir hofdu giort og þottuzt nu þann veg hellzt mega syna at bæta þat nu æ syne hans er þeir hofdu æ sialfum honum misgiort. foru nu sidan austr til Jarizleifs konungs. þeir Kalfr Arnason og Kall voru þa austan farner og hafdi Kall þegit margar godar giafir af Jarizleifi konungi og Magnusi og mykla sæmd adra. Kalfr hafde og heitid ath fara i moti Magnusi konungssyni þegar han spyrde til ferda hans er han væri austan æ leid. þeir Einar þambaskelfir komu nu a fund Jarizleifs konungs og Jngigerdar drottningar og baro vpp erendi sin og ordsending enu bestu manna or Noregi og þar med bænastad ath Magnus skyllde fara til Noregs og taka þar vid lande og þegnum. Konungr tok þui ollu vel og kuad ðngvan þann mann j Noregi er han trydi jafnvel sem Einare. en þo erum vier hræddir vm huersu Noregsmenn eru truir vid Magnus. slik raun sem adr hefir æ ordit vid fodr hans. þa var med Jarizleifi konungi Rognualldr Brusason og hafde han þa rad og landvorn fyrir Gardarike og var allra manna røskuaztr og vinsælastr. han hafde og mykla virding af konungi. Jarizleifr konungr ber nu þetta mal vpp fyrir drottningu og seigir henni ath þeir eru komnir enu bestu menn vr Noregi og vilia nu vnna Magnuse konungsnafn j Noregi og efla hann til rikis. Hun suarar. vnna munda eg Magnusi konungsnafn j Noregi og so annars soma. en so grimliga sem þeir bioggu vid fodr hans þa grunar mik so miog vm huersu þeir muno vnna honum rikis vit motgang þeirra Knutlinga og Alfiuo er eg ætla ath þo se enn ollum þeim verre og grimmarre. og leingr muno vær vm þath ræda adr Magnus fare hiedan og meirum fastmælum binda ef þetta skal framgeingt verda. En þeir Einar badu konung i annan stad at han flytti mal þeirra vid drottningu at þeir nædi Magnusi med sier allz er konungren sialfr hefir þessi rad til gefit j fyrstu og þeir hofdu eptir hans ordsending farit. kallade Einar ath slikt væri eigi hofdingligt at skipta so skiott skape sino fyrir eingin tilefni. Rognualldr Brusason flutti og þetta mal med þeim Einare. So er fra sagt ath leingi

var ecke heyrd bæn þeirra. Sidan mællti konungr. þetta er ath visu min ordsending og æ þui er mier mikel ðfusa ath Magnus fostri minn feingi soma. en þo em eg hræddr vid illzsku Alfifu ok riki Knutz en svik landzmanna. og þo at þier vilid vel sem eg vænti þa kann þo vera ath þrændir skulu suikia han sem fðdr hans. Einar segir. vorkunn er ydr þat herra ath ydr sie uggr æ vorre tilætlan. en naudsyn være þo ath sueirnen feingi fðdrleifd sina og væri sa hans somi mestr. og þat er og allra manna vili j Noregi at hrinda af sier þui enu illa riki og anaud er nu liggr æ. Drottning segir. eigi skulum vier standa fyrir sæmd Magnus ath han nai eigi fðdrleifd sinne fyrir þa sok. en vorkun er þat Einar fyrir oss ath oss se vggr æ at þrændir giorizt enn ofstorradir sem fyr. og fyrir astar sakir vid Magnus þa munda eg alldri vid han skiliazt ef eigi lægi honum slikt vid. en þu Einar ert frægr madr og kunnigr at morgum godum hlutum en vart eigi j lande þa er Olafr konungr fiell. hefir þu og styrk miken og erth sialfr fyrirmadr allra lendra manna j Noregi. villtu giorazt forsiamadr Magnus og fðstrfadir hans þa mono vær til þessa hætta og þo med þui mote ath þu suerir honum adr trunadareid og .xij. menn med þier þeir sem vier vilium til kiosa. Einar suarar. þo ath nockurum synizt þetta med freku sett vera ath bidia oss eida j okunnu lande. þo ætla eg þo landzstiornena betr fara muno ef vier tokum þennan kost. en vist mon morgum þat þikia atlægis vert ath ver hofum farit til þess vr Noregi ath sueria ydr tylftareid og vilium vær þo þetta til vinna og þar med heita honum ollum vorum styrk. Og sidan soru xij. menn eida enir agætozstu ath þeir skyllde Magnus hallda til konungs j Noregi og fylgia honum af ollum trunade og styrkia hans riki j ollu. Nu dueliazt þeir þar austr vm sumarit j þessum radagiordum. og vit þetta fara þeir austan og hafa Magnus konungson med sier. Rognualldr Brusason for þa austan med þeim. þeir fara nu austan vmb vetrin ath fraurum til hafsins. og toku þeir skip sin og sigldu yfir hafit til Suidþiodar og foru vpp til Sigtuna og geingu þeir þar æ land vpp og foru landueg til Helsigialandzs. sem Arnor segir.

Nu hygg riodande reidu
rogors þui ath veit giorua
þegi seimstadar segia
seggium hneitis eggia.

var ath ellefu allra
ormsetrs hati vetra
traust þa er herskip glæstu
Horda vinr or Gordum.

Hier visar so til sem heyra ma ath Magnusi Olafssyni væri sa enn ellefti vetr er hann kom j land. og vard þat [761] onduerdan vetr. Og so segir enn.

þing baud vt enn vngi
eggriodandi þiodum
fim bar hird j homlur
heruedrs ara bredia.
sallt skarr hufi helltum
hraustr þiodkonungr austan
baro beinlogs ryre
brun vedr af Sigtunum.

Nu spyrzst j Noreg austanferd Magnus og sotti þa j mote honum mikid lid af Noregi og uar þar fyrir Kalfr Arnason og med honum margir adrir þeir er verit hofdu j moti Olafi konungi. Giorduzt þeir Kalfr og Einar radgiafar og fostrar Magnus og voru þeir þa rikaztir menn j ollum þrændalogum[1]. Einar var orostumadr mikell og framkuæmdarmadr hinn meste. en Kalfr var spekingr ath vite. þeir foru nu austan vm Kiol og kuomu nu ofan j þrandheim. og dreif þegar lid til hans af hierodum og þottizt sa bezt hafa er honum var næst. þeir Magnus foru nu vt til kaupbæiarens j Nidaross og var þegar stefnt Eyrarþing og var þar allfiolment. komu menn þar til af ollum fylkiom or þrændalogum og var þa Magnuse gefit konungsnafn Olafssyne og suarit honum land og þegnar. og sidan fær hann sier hirdar og skipa og sezt nu j Nidaross med myklu fiolmenne og allzskyns blidu og gledi.

Vm Suein.

3. Sveirn konungr var þa komin austan j Vikena er hann fretti þetta og Alfifa modir hans og lata þegar skera vpp herðr og stefna þing. bidr Sveirn konungr sier lids og nefnir leidangr og seigir monnum naudsyn sina ath veria land sitt og þrændir hafa tekit sier konung j hofud honum. Lykr nu so maleno ath hann leitar sier ordroms vid alþydu vm malit. en þath var miog misiafnt er menn toku hans male. Sumir segia so ath eigi vili þeir beriazt j mote Magnusi konungi Olafssyne. en sumir kuoduzt villdo gera leidangr eptir þui sem þeir ætti en fara eigi sialfir og kolloduz þess eigi skylldir. en almugen þegir hia og er slikt j skapi sem þeim er vpp kuodu og ecki blidare. Ecke er oss segir Sueirn konungr þetta lid til vigs ath telia er hier er saman komit. enda segir eg þath fyrir mina hond at eigi beriumzt eg vid Magnus konung ef eigi fæ eg mer traustara herr enn þenna. Sidan tolodu hðfdingiar hans danskir er voru med honum langar tðlor og kom þo miog j eirn stad nidr. ath þeir æmælltu landzmonnum og kollðdu ath aller noræner menn hefdi vælt Svein konung og suikit land vndan honum. kollðdu ecke annat rad enn han færi sudr aptr til Danmerkr og efldizt han þadan med lide Hordaknutzs brodur hans og gamla Knutz fodur hans og færi hann sidan med her þann til Noregs

[1]) frændalogum *Cd.*

og brendi allt og bældi og gyllde so Nordmonnum suik sin. Og nu er þetta rads tekit. for Sveirn konungr þa burtt vid þetta og Alfiua modir hans og aller Daner þeir sem med honum hofdu verit j Noregi sudr til Danmerkr. En j odrum stad leggr Magnus konungr allan Noreg vndir sig so vitt sem fadir hans hafde hapth og feck allt land orrðstulaust og med villd og vilia allra þegna bædi rikra og fatækra. villdu aller helldr vera frialsir vndir Magnusi konungi en þola leingr danskra manna yfirgang. sem Skule kuad.

Fyllde fylkir reidi
framr þiodkonung ramma
stock fyrir oduin ockrum
arnsuelgr hate herser.

lietath Noreg niota
nytr þeingill gram leingi
han rak Suein af sinu
sokndiarfr fodr arfe.

Og enn kuad han.

Eignazt nam þu odd og þegna
allan Noreg gotna spialla

mangi er ydr þier milldingr annar
mæta gramr til landamæri

Næsta vetr eptir feck Sueirn konungr Alfifuson bana sudr j Danmork.

Þath segia menn þa er Knutr konungr en rike spurde kuomu Magnus konungs i Noreg ath hann sagdi so. vera ma þa enn ath eigi eigum vær kyrsetu j sumar ef kynit hans digrbeins er komit j landit. Þann sama vetr andadizt hann vestr j Einglande. eptir hann var konungr j Einglandi Haralldr son hans. en j Danmork var þa tekinn til konungs æ nyia leik Hordaknutr annar son hans. Hordaknutr hafde vm hrid osætt mykla og ofrid vid Magnus konung Olafsson. talde hann setzst hafa j erfdalond sin er att hafde gamle Knutr fader hans eptir fall Olafs konungs. enn Magnus konungr letzt hefnazt eiga æ Donum og ath vpphafe Knutlingum suikræda vit fodr sinn og sidan landrans er giort var uit hann þa er hann stock ðr lande fyrir ofrike Knutzs og fiekk sidan bana af hans suikrædum. letzt þess allz hefna vilia ef hann mætti med hamingiu fodr sins hins helga Olafs konungs og med trausti landzmanna. Og er þessi ofridr hafde stadit vm hrid mille konunganna þa giorde huortueggi miken skada æ annars riki. þat leidizt bændum og villdu giora j millum sin betra vanda. safnaz þa saman bændr or huortueggiu rikenu og giora rad med vizsku og mikille hamingiu fyrir hond konunganna er bader voru æskumenn en audradir sinum monnum og hægir og giordu nu fund j mille sin j Elfi. koma konungarnir þar ath akuedinne stundu og giora frid j mille sin og landa sinna og skyllde sia fridr standa so leingi þeir lifdi badir. og soru badir konungarnir eida at huor skyllde odrum vera j brodr stad j ollum vitskiptum. og sa fridr var skildr vndir eidstafinn og su sætt ef Magnus konungr andadizt

barnlaus og lifir Hördaknutr leingr þa skyllde hann eignazt med sætt og villd allann Noreg. slikt hid sama var skilit ef Knutr konungr dæi barnlaus en Magnus konungr lifir leingr þa skal Magnus konungr eignazt allt Gardarike [1] og vera þar rettr arftokumadr Knutz sem þeir væri sambornir brædr. foru þar fram eidar .xij. rikra manna med Magnusi konungi og adrir .xij. [762] med Knute konunge og var so fyrir skilit ath þeir aller hofdingiar er eida soru skylldu hallda þessa sætt medan nockur þeirra lifde eptir. stydia og styrkia þann til rikis er leingr lifde enn huorntueggia þangath til. sia sætt var giorr j liking eftir þeirri er þeir Knutr enn riki giordu j Einglande og Jatmundr ath sa skyllde lond eiga er leingr lifde. Og skiliazt konungarnir nu eptir þetta med hinne bestu blidu. Nu er þess vid getid þa er þeir voru æ eirne veizslu badir Kalfr Arnason og Einar þambaskelfir med Magnusi konungi en þetta var j Vik austr. Einar skipade monnum en Kalfr settizt j rum hans æ medan og þokar ath konungenum. þuiat Einar sat auallt æ adra hond konungi. en er Einar sier þetta snyr hann þa til rums sins og sezt æ oxlina (Kalfs) er (hann) villde eigi adr vndan þoka og mællti. fyrr æ gomlum oxanum at bæsa en kalfinum. og sigr hann sidan nidr æ mille þeirra. og er nu kyrt. Og eitt sinn er þeir foru fyrir land fram þa geingu þeir af skipum æ land med lide ecke myklu. og þa sia þeir ath flockr ecke mikell for j mot þeim. og þottuzt þeir eigi vita huerir þetta mundu vera edr huort þat mundo vera fridmenn edr eigi. badu eigi dreifazt lidit fyr enn þeir visse huort þeir þyrfte einskes vid og þingodu hier vm huernen med skyllde fara. þa mællti Einar þambaskelfir. þat þiki mer rad ath ver skiotum æ fylking og verum vit bunir huort sem ath hondum berr. Konungr bad Einar rada og var sidan fylgt lidenu. þa suipazt [2] Einar vm og sier hann huergi Kalb Arnason med lidenu og leitar hans og fann hann j hrisrunne einum og hafde brugdit suerdit og batt han suerdit vid hond sier sem fastazt med bastöginne. Einar spyr. þui giorir þu þetta Kalfr segir han. Eigi skulu þeir þurfa at hlæia ath þui landzmenn ath eg renna fra vopnum minum og skal eg leggia lifit vid þat. Meire von segir Einar ath eigi skorti þig hreyste og kapp og einginn fryr þier hugar. þetta voru fridmenn er j mote þeim foru.

Vm veizlur Magnus konungs.

4. Magnus konungr ferr nu ath veizslum vm landit og kynnir sier folkit. hann giorizt bratt rikr og vinsæll og var meir fullgiorr med afle og vizsku og stiorn og þar med aullum þroska en ath vetratale.

[1]) r. Danarike [2]) suifuazt *Cd.*

Manna var hann fridaztr synum. ahlydenn vinum sinum vm ðll god rad. en vm rogsemi og vndirhyggiur þa var hann daufheyrdr og kunne glockt ath sia og skilia huat fyrir honum var mællt. en so miked uard ath ath fortolum þeirra manna er fylgt hofdu Olafi konungi fodr hans vid þrændi og adra menn þa er suiku land vndan honum. og nefndir voru margir gofgir menn i þrændalogum til þess at fiandskap hefde haft j moti Olafi konungi. og var þui virt Magnusi konungi til litilmenzsku er hann hafde þa menn jafnan vid bord sitt og suma vid trunadarrædr og giorde sier ath radgiofum sem var Kalfr Arnason. ok hlydde konungr nockut so æ slikar rædr og hardnar helldr til þrænda af slikum fortaulum. Og eitt sinn er Magnus konungr þa veizslu inn j þrandheime þa var þar med honum Einar fostri hans og Kalfr Arnason. þa mællti konungr eirnhuern dag til Einars. forum j dag jnn a Stiklastade og seg oss jnneliga atburdi þa sem þar hafa ordit og þar sem konungren fiell og j huerium stad huerir merkismenn stodu og segit mier huar huergi tidende hafa giorzt. Einar segir. herra kref Kalf þessa han mun vita. nærre var han þa stadr er þesse tidende giorduzt og mun honum myklu kunnara þar vm vera og mun hann kunna ath greina huar stor(ti)dindin giorduzth j huerium stad. þa mællti konungr til Kalfs. far nu jnn a Stiklastade og seg oss jnneliga þar vm atburdi. Kalfr segir. þier skulit rada herra segir han en eingin þorf þætti mier þar æ vera. fullhugkuæmt mun ydr vm vera þau tidendi sem þar hafa ordit þott eigi se nu endrnyiat j frasogn. og er nu betr fallit herra at hallda trausti vina sinna er nu er(u) adr fullkomnir sem vert er j allre þionostu til yduar. enn mier þikir likligt ath litid batne vm vit slikt. Konungr segir. fara skulum ver. Og er Kalfr sier ath fðren mun takaz þa segir hann sueine sinum hliott og mællti. far þu vt æ Eggiu sem huatazt og seg monnum minum ath þeir bui sem tidazt langskip mitt med monnum og vopnum og late huern hlut er þarf æ skipe vera j kuolld og alla gripe mina. Og nu rida þeir Magnus konungr æ Stiklastade og mart annara manna. og er þeir komu þar spurdi konungr jnneliga ath atburdum edr huat j huerium stad hefdi ath borit. en Kalfr segir konungi þat er hann spurde en huergi leingra. og fanzt þat þo æ at han vissi giorla til. og foru þeir vida vm vollinn þar sem bardagin hafde uerit. þa mællti Magnus konungr. huar fiell Olafr konungr fadir minn. Hier so segir hann. og stakk nidr ðxarskapteno. Konungr mællti. huar varttu þa. Ecki fiarre þui vid stondum nu herra segir Kalfr. Konungr mællti. taka munde ox þin þa til fodr mins. Og veik konungr fra j þui og giorde dreyraudan yfirlizt. en Kalfr snyr þa til hestz sins

og skilzt nu þar vid konungen. ridr sidan vt æ Eggiu til bu(s) sins og tekr þar langskip er hann atte og hiellt þegar vt ðr þrandheime og sidan vestr vm haf til Orkneyia. þorfinnr jarl red þa fyrir Orkneyium og atte Jngebiorgu Arnadottur systur Kalfs. Og for Kalfr med þessum hætti vr lande sem nu var sagth og fyrir reide konungs.

Og nu eptir þetta hardnade konungr miog vid þrændr so ath sumir letu alla eign sina og enn fleire stucku ðr lande so sem Kalfr en sumir gulldu fe. þat þoldu bændr illa og hofdu stefnu med sier jnn j þrandheime og mællto sin j millum. huort mun konungr sia ecki hof æ kunna vit þa. og letuz giort hafa storrædi vm minne [763] sakir. og er þetta skom mikel ef þrændir skulu hafa verra rett enn annat landzfolk og eru þa miog aldauda vorir frændr og forelldrar er eigi letu sinn hlut vm log fram. og hafa þrændr verit kalladir leingi hðfut Noregs en nu skal so hraurna at nu eru þeirra lond gior ath herlondum. þrændir voru þa og rikir menn en nu skulu þeir vera þrælar konungs greifa hier j Noregi. Hier voru vit staddir nockurir vinir Magnus konungs og ræddu nu þetta sin æ mille eda huersu þeir skylldu med fara. vrdu æsattir vm þat at osynt (væri) huort bændr þættizt bera mega ef sliku hiellde fram. og þotti nu vinum hans þaurf æ ath nockur segdi konunginum huar komit var og þetta hial þrænda og fysti huer annan til ath segia konunginum enn eingin villde sialfr. Toku sidan þat rad ath þeir baro hluti j skaut og hluta eptir manntale huer vpp skal seigia. og nu kemr vpp hlutr Siguaz skalldz er leingi hafdi verit med Olafi konungi en nu var handgeingin Magnusi konungi. þa orte Siguatr flock þann er kalladr er Bersoglis[1] flockur og stendr þar j.

Var eg med gram þeim er gumnum
gull baud drottinhollum
nafn fieck hann en hrofnum
hræþus konungs æfi.
fullkoskum sa eg falla
franeggium son granum
gaf margan val vargi
verdund konungr suerdum.

þessu veik hann til Olafs konungs og sagde fra hans afreksverkum er var kunnigt vm og litr nu æ j kuodskapnum vm huad hann æ ath ræda og huath hann leggr hellz til rads.

Fylgda eg þeim er fylgiu
femilldum gram villde
nu eru þegnar fridar fegnir
fodr þinum vel minna.
varath a hæl med hiorfi
hlid þars og stod j millum
þresin skal med hrisi
hers folki uit þocka.
Geck med moden mykla
Magnus allt j gegnum
ferd þar er flotnar baurdoz
fadir þinn lide sinu.
varde hart enn hiortu
hugfull vid þath syslu
Olafr let so jofra
erfuidr fram ath huerfa.

[1]) Berfygligs *Cd.*

Nu vikr hann hiedan j fra sinne frasogn til hofdingia þeirra er agætaztir hofdu verit j Noregi og ath þeir hielldo log sin vid bændr.

Hiet sa er fiell æ Fitium
fiolgegn og red hegna
heiftar ran en honum
Hakon firar vndar.
þiod hiellt fast æ fostra
fioldrif logum sidar
enn eru af þui jnne
Adalsteins bęndr seirne.

Rett hygg eg kiosa knatu
kallfolk og so jalla
af þui ath eignum lofda
Olafe frid gafu.
Haralldz arfe let hallda
huarfdyggr og son Tryggua
log þau lyder þagu
logiofn og af þeim nofnum.

Nu getr hier þess er Magnus konungr kom j land ath han for med fridi og stillingu vm alla hlute og vrdu menn honum storliga fegnir.

Vorum med þier þeingill
þat haust er komt austan
vngr stiller mattu alla
jord hegna so fregnar.

himin þottuz heidar
hafa er landa krafde
lofdungs byrr og lifdir
landfolk tekit bondum.

Og er Siguatr hefir auisat sem heyra matte huersu mikell fögnodr monnum vard æ j fyrstu er hann kom j land. og syndi þat huersu miken astarþocka folkit lagde til hans. og kuodu sig skylldan til vera til ath seigia konungi þa hlute er rædir voru og hann vardar ath vita er hann vard suika vis af suikum bænda[1] uit konung og letz so fyr giort hafa þa er hann var med Olafi konungi faudr hans. sem hier segir.

Fodr Magnus læt eg fregna
folgen jofurs bolga
ord þau er eyro heyrdu
ora suik hue foro.
mal bar eg huert af heilum
hug þuiat eigi brugdumz
eg vissa þa ossa
otta lanardrottne.

Skulu radgiafar reidazt
rydr þat konungar ydrir
drottens ord til dyrdar
döglingr uit bærsogli.
hafa kuozt log nema lyge
landherr bændr verre
endr j Ulba sundum
onnur en þu hiezt monnum.

Nu bidr hann konung æ minnazt hueriu han hiet monnum þa fyrst er hann[2] kom j land og segir nu vmrædu lydsins huersu virdizt. ath han þotti eigi hallda ord sin og heit j alla stade. og vinir hans voru hræddir vm huersu fara munde ef hielldu fram huort leingi mundi trutt vera j landinu.

Gialltu uarðga uelltir
uidr þeim er nu fer hiedra
þiof skal bond j höfi
holda kuitt of stytta.

vinr er eg varmra benia
vorðd buds en blidit
tar muteris teite
til huath bumenn vilia.

[1]) bændum *Cd.* [2]) her *Cd.*

Huer eggiar þig hoggua
hialldrgegna buþegna
ofrausn er þat ræsi
jnnanlandz ath vinna.
angr hafde so vngum
adr bragningi radit
ran hygg eg reckum þinum
reidr er her konungr leidar.

Huer eggiar þik harre
heiptar strangr̄ ath ganga
opt rydr þegnum þinum
þunn stal og bakmalum.
fastordr skyli fyrda
feingsæll vera þeingill
hefir heit ath riufa
hialldrmagnadr alldri.

Hætt er þui er aller ætla
adr skaltu uit þui rada
Haralldz menn er eg heyre
hot skiolldungi j mote.
greypt er þat er hofdum hnepta
helldr og nidr fellde
slegit hefir þogn yfir þegna
þingmenn nosum stinga.

Eitt er mal þar er mæla
minn drotten let sina
egg æ odal þegna
aufgazt buendr gofgir.
raun mun seggr ef sina
selr vt j þui duelia
færs ath felledomi
fulleidr konungr greifum.

þat uggir mik ef þessu er fram halldit ath hann mune lata verda landit fyrir hofdingium. Og enn kuat hann visu.

Syne Olafs bid eg segia
sid kueda aptans bida
oframs sök medal ockar
allt hagligt so male.

erom Magnus ver vegnir
villda eg med milldum
Haralldz vardar þu hiorfe
heyk eilifa ath deyia.

Og nu seigir han huersu mikenn soma Olafr konungr gerdi honum þa er hann var med honum.

Olafr let mig jofra
oryr framazt dyrda
urdu driug ens digra
drottens þing med hringum.

gull bar eg jafnt vm allan
alldr og heruerk sialldan
hrygg æ huorutueggiu
hendi flotna sendis.

Og enn kuad han.

Siguazs hugir er hitteg
Hordaknuzs j [764] garde
milldr nema miog vel skallde
Magnus konungr fagne.

for eg med fedrum þeirra
feck mer vngan tunga
gullz var eg en med ollu
oskeggiadr þa beggia.

þuilik kenningarord voru j kuædinu vit konung ath han skyllde hallda log þau er fadir hans setti og hann sialfr hiet monnum þa er han kom j land. og minnir hann æ þath at hann hafde þa alla menn j frid tekit vid sig þa er honum var konungsnafn gefit þo ath adr hefde verit j mote Olafi konunge fodr hans. Nu hyggur konungr ath þessum radum og aminningum sem Siguatr skalld hefir til skipat j kuædenu. verda þa

og margir gôfgir menn og godgiarnir ath stydia þessi heilrædi med godum tillogum og med þui ath konungr var bædi vitr og godgiarn og stillte sig vel þott honum væri mikid i skape. Sidan var stefnt þing fiolment og var nockut med freku sett j fyrstu j ælôgum vit bændr. þa stendr vpp eirn madr æ þingino er Atli hiet og mællti eigi fleire ord en þesse. so skorpnar skor æt fæti mer ath huergi ma eg or stad komazt. þessi ord hugsudu konungs vinir med sier og huad hier mundi j bua. og med þessum hætti var slitid þingino þann dag. og bad konungr þar alla finnazt vm morginen eptir. og þottuzt menn þa finna j ordum konungs at gud hefde þa mykt skap hans og var þa freka snuit til myskunnar. Og annan dag vndruthu menn er konungr var þa so linr og voru þa miukar tôlor til landzmanna og so til þrænda sem annara. hiet konungr þa ollum monnum gæzsku og fride og efndi þat æ betr. og afladizt honum af þui mikillar frægdar og vinsælld og giorir þa annad sinne sætt vid bændr og fyrirgefr ollum þat ed mykla mal er adr hafde han vid hataz. er þeir hofdu giort ofrid og barizt j mote enum helga Olafe konungi fodr hans. Og giorizt Magnus konungr hiedan fra so astfolgin ollu landzbueno at menn þottuz vnna honum hugastum og var hann kalladr Magnus en gode.

Um Magnus konung.

5. Magnus konungr kom Raugualldi Brusasyne til rikis vestr j Orkneyium og gaf honum jallz nafn. og vm hans daga sidan giordizt ofridr mikell j milli Rognualldz jallz og þorfinnz jallz fodrbrodr hans og vrdu þar vm morg stortidendi sem segir j Jarlasogum. Han for sidan vestr þangat elfdr af Magnusi konungi og hafde bædi mikit lid og fritt ôr hird Magnus konungs og for med brefum og jnnsiglum hans til Kal(f)s Arnasonar med þessum ordum. ath Kalfr skyllde vera vel kominn j Noregi og na ollum sinum eignum ef han villde veita lid Rogualldе jarle. Kalfr suarar æ þa leid. kuad sier þikia nockod med hættu vm stadfesti skaps Magnus konungs sem hann hafde nockut til reynt þa fôr er hann lagde sig til vingunar vid hann eptir þui sem hann kunne. og var hann boren j rog so ath hann matte þa eigi vid halldaz. Rogualldr iall mællti. heyrt munttu þat hafa ath konungr hefir nu enn æ nyialeik gefit vpp þat hid mykla mal ollum monnum er þier felldoth fodur hans fra lande og em eg sannfrodr ath þui ath þu muntt nu mikla virding vpp taka med konungi ef þu kemr þar. So lætr Kalfr sem hann heyre ecke þott Rogualldr jall tale sligt og leggr fra skipum Rognualldz jarls og j eirn leynivog skamt fra flota jalls og

sidan leggiaz þeir ath hart Rognualldr og þorfinnr og beriazth. en Kalfr var hia og sæ æ leik þeirra og geck Rognualldi jarli betr soknin Og var drepit mart af lide þorfinz jallz og hann sialfr rekin ath lande. og þa er hann huar Kalfr er og mællti. huad er nu Kalfr virdir þu nu meira bref konungs enn magsemd vid mik. gior nu so mannliga og fylg oss og veit oss lid. Kalfr segir. so skal ok vera sem þu beidir. en vita (villda) eg huat þier þotte skipta med huorum eg væri. Kalfr leggr nu til bardagans med þorfinne og verdr nu mannfall mikid med huorumtueggium. Og j þeirre atlögu leggr Rognualldr so hartt sitt skip ath vpp geck æ skipen þorfinnz er fyrir voru og vard skipit fast vndir Rogualldi jalli. en þeir þorfinnr herda þæ ath honum og leitar Rogualldr jarl vndan og kemzt æ annat skip og leggur so æ flotta. Eptir þat skilst flotenn og hefir þessi orrosta verit fyrir Rauda-biorgum. En fra Kalfi er þath ath seigia ath hann legst j hernad eptir þenna bardaga og giorizt vikingr mikill.

Nu er fra þui sagt at eitthuert sinn for Magnus konungr med lande. sem Arnor jallaskalld seigir.

Sidan vann þa sudr med lande
siklingr ytte flota myklum
skide var þa skridar audit
skordu rende visundr nordan.
safnazt bad til huerrar homlu
hrædaz menn vid ættarklædi
giuku þotte göfögt ecke
gerzskum malme Petu hialma.

Liotu varp æ lyfting vtan
laudri bifizt gall hid rauda
fastliga hneigdi furu geystri
fyris angr og skeidar styra.
stirdum hielldu Stafangr nordan
stalum bifdiz fyrisalar
vppi glodu elmas typpe
elde glikk j Danavellde.

Hier er nockut til visat vm ferdina hans. Nu kemr konungr j Limafiord med lid sitt. og er Hordaknutr spyr þat. þa fer hann þegar j mot honum med myklu lide med streingleikum og med allzkonar fegurd og pryde. bydr hann nu Magnusi konunge heim til sin og þat þiggr hann. og foru nu aller saman heim til Hordaknutz konungs. Og er þeir kuomu ath hollunne þa mællti Knutr konungr til Magnus konungs. þier skulod furre jnn ganga herra og ydr skal veita fyrre alla þionozstu og tign. þa mællti Magnus konungr. eg se giorla huersu mal þetta skal fara. þa eg em j Noregi og sækir þu mik heim þa skal eg fyrre ganga og fyrre skal mer veita alla þionostu. en nu skulu þier fyrre ganga er eg er hier komin. og sitia fyrre og drekka fyrre og taka fyrre alla þionosto og tign. þuiat mier synezt þat likligazt ath huors ockars folke mune mest æstud æ vera sinum konunge og [765] mun þetta vera aufundarlausazt af huorumtueggium at so se med farit. Knutr [1] bidr

[1]) Hakon *Cd.*

hann rada. og geingr jnn sidan og setzt j hasætid en Magnus konungr hid næsta honum ut j fra. þui næst kemur Alfiua j hollena og fagnade uel Magnuse konungi og kuozt allan soma vilia honum veita. skenker honum sidan og bidr hann drekka. Magnus konungr segir. fyrst skal Knutr[1] drecka og honum skal fyrst alla þionostu veita. Sidan fær hun Knuti[2] hornit og drack (han) af og mællti vid er hann kastade nidr horneno. eigi skyllde. eigi gat hann leingra mællt og æpti sidan til bana. Og syndiz nu þesse suik Alfiuo vid Magnus konung þuiat hun hafdi honum ætlad þenna daudadryck. enn hun var þegar ǫll j brut og matti henni þui ecke hegna þesse atburdr vard æ setta ære Magnus konungs er Knutr[1] fieck bana er bædi uar þa ordinn konungr yfir Danmork og Englandi. Tueimr uetrum fyrr hafde andazt Haralldr konungr brodir hans uestr j Einglandi sonr Knutz ens rika er þeir hofdu konungdom tekit epter faudr sinn. En sidan tok Knutr[1] Eingland epter Haralld og atte .ij. uetr huorttueggia og Danmork. En efter lat Hordaknutz[3] eth sama vor var tekinn til konungs j Einglande Jatuardr en gode son Adalrads konungs brodir Knutz[3] sammæddir. modir þeirra var Emma dottir Rikarda Rudujalls systir Rodberttz langaspiotz fodr Viliams bastardz Rudujallz. Jatuardr var uigdr til konungs paskadag hinn fyrsta. Magnus konungr for nu heim til Noregs af veizlu þeirre er ætlod hafde verit. og eirn dag er hann sat j holl sinne og vard monnum rætt vm þau tidendi er giordz hofdu litlu adr og er bord var j burttu þa stod konungr vpp þegar og mællti. þat viti gud og hinn heilage Olafr konungr ath nu skal eg eignazt allt Danavelldi eptir þui sem skildagar stodu til med Knuti[2] konungi og oss eda falla ath ǫdrum koste. sem Arnor segir.

Akaflig vard jarla
ordgnokt su er hier drottne
fylde efnd su er ylgiar
angrtælir red mæla.

ad fram j gny grimman
grafnings od klo hrafne
fus letz falla ræsir
feigr edr Danmork eiga.

Þat sama sumar for Magnus konungr med lide myklu sudr til Danmerkr og fer vida vm land og þydde sier folkit og stiornade allt med lǫgum og sidum. og helldr sidan til Vębiarga og hefir þar þing og æ þingi uar hann til konungs teken yfir allt Danavellde og mællti eingi madr j mote honum. Han for sidan yfir riked og sette hofdingia yfir til landzstiornar med sier og er han vm uetrin j Danmork. sem Arnor seigir.

Nade siklingr sidan
sniallr og Danmork allre

mattr og dreingia drottens
dyr Noregi ath styra.

[1]) Hakon *Cd.* [2]) Hakoni *Cd.* [3]) Hakonar *Cd*

vngr hefir annar þeingil
adr so nogu lade
braskat bragnings þroska
barnvngr vndir sig þrungit.

Hier getr og þess ath Magnus konungr for af Noregi til Jotlandz þa er han kuad visu þessa.

Segia mun eg hue Sygna
snarfeingian bar þeingill
hallur var hrime sollen
hlebordz visundr nordan.
sette blidr at breidu
byrdings meginþinga
fus tok aulld vid æsi
Jotlande gramur branda.

Og hit þridia sumar for hann aptr til Noregs.

Og er hann læ j Elfenne vid Konungahellu þa kemr til hans af Gautlande einn jungr herra. þessi madr hiet Sueirn son Vlfs jarls Sprakaleggssonar og son Astridar þeirrar er var systir tueggia konunga Knutz ens rika og annars Olafs ens suenska. Fadir hennar var Sueirn konungr tygiuskegg enn modir hennar var Sigridr en storrada er fyr hafde atta Eirekr konungr en sigrsæli. Sueirn hafde þa dualizt vm hrid j Suidþiod med frænda sinum Aununde konungi Olafssyne. Sueirn for med fagrmælum j millum og heimte sig so til vinattu vid Magnus konung og leitade eptir sæmd ef hann vill fa honum edr nockuru lene sem hann var til boren. þuiat Vlfr fadir hans hafde jarll verith j Danmork enn Sveirn hafde feingith ǫngua sæmd af Knute konungi fyrir vig fodr sins. og heitr hann nu Magnusi konungi ollum sinum trunade og vinfeinge ef hann villde sæma hann j nockuru lene til forrada og mællti eigi frekliga til. Magnus konungr ahlydizt vmmæle Sueins og fann at hann var vitr madr og virduligr synum og hugde ath hann munde so nockuth j trunade og vinfeinge sem hann var asyndar. Magnus konungr tekur hann nu til sin og duelst hann med konungi vm hrid.

Og eirn dag vid dryckiu gaf konungr honum skickiu sina er skoren var af enum dyrazsta gudvef og þar med eina skal fulla af miod og bad hann drecka motzminne. og hier med segir konungr vil eg gefa þier jallznafn og þuilikt af landzgædzslu j Danmork sem þa vilium uær hafa æ kuedit er vær komum þar. Sveirn tekr vid skikiunne og kastar eigi yfir sig gefr þegar einhuerium sinum manne og rodnar vid miog. en hann skikir sialfr grafelld eirn islenzskann. Og er Einar þambaskelfir sier þetta þa mællti hann. ofiall ofiall fostri segir hann. Konungr segir styggilega. fætt ætli þier ath eg kunna ath lita og ongua mannraun mune kunna ath þui at ydr þiker sumt ofiallar enn sumt ecke ath manne. Einar let þa vera kyrt og talade ecke vm leingr. En næsta dag eptir adr messa var sungin þa lætr konungr taka skrin med helgum

domum þeim sem j voru. sidan bad hann Suein jarl ath hann geinge til ath sueria sier trunadareida. Hann giorde sem konungr beidde. Skillde Magnus konungr so fyrir eidstafinn þa er jall lagde hendrnar æ skrinid ath hann skyllde hallda trunad sinn uid Magnus konung og riki hans auka j alla stade en huergi þuerra. vera vndir hann skylldr og skeyttr j ollum hlutum medan þeir lifdu badir. sem skalldit kuad visu þessa.

Sialfr var austr j Elfi
Vlbs mogr og hiet fögru
þar red Sueirn ath sueria
sinar hendr at skrine.
red Olafs son eidum
att hafa þeirra sattir
skemra alldr en skyllde
[766] Skanunga gramr honum.

Sidan for Sueirn jarl med Magnusi konunge. og er æ leid summared þa foru þeir sudr til Danmerkr og fær Magnus konungr þa jalle valld og riki j Jotlande er megn er allz Danavelldis. þat er first Noregs rike en næst Vindum og Soxum er mikenn ofrid veittu Daunum jafnan. Sidan for Magnus konungr aptr til Noregs og sat þar vm vetrin j Nidarosi og veitti þar jol sin. þa hafde Magnus konungr skip þat er atth hafde fadir hans og styrt er Visðndr var kalladr og þui skipe var Olafr konungr vanr ath styra huert er hann for ef hann for eigi æ lande. þat er nu fra Sueini jalli sagt ath þann sama vetr eptir jol j Uebiorgum stefnde hann þing. og þa talar jall æ þingeno og let ath eigi væri osandligt at Daner þionðdu honum helldr enn Nordmanna konungi. þui hier er ætt min og edli sem þier vitid og ollum monnum er kunnigt vm mina sidu og skapsmune. en þat verdr torsott þott konungr sia se vel sem þat er ollum kunnigt ath hann er godr konungr ath þiona vndir Nordmanna konung. og vil eg bidia ydr ættarnafns og uera konungr yfir Danmork og heita ydr þar j mote minu trausti og þar med fegiofum og fullkominne minne vinattu. Ogh æ þui þingi gafu Daner honum konungsnafn og eignadiz þa at yfirfor Sueirn og skottum mestan hluta allz Danavelldis.

Magnus konungr spyr nu þesse tidende er vora tekr og bydr vt vm sumarit af Noregi halfum almenninge ath lidi og vistum og for sudr til Danmerkr þegar onduertt sumar. Og er Sueirn konungr spyr þat þa treystiz hann eigi lidsalfa og for ðr lande og vpp j Suidþiod a fund Aunundar Suiakonungs frænda sins og elfdiz þadan at lide vm sumarit. En er Magnus konungr kom j Danmork þa refsar han landzmonnum er þeir hofdu tekit annan konung og tekr fe af morgum. en

sumir flydo[1] ðr lande fra eignum sinum. suma let hann drepa. Sidan sigldi hann med flotanum yfir til Vindlandz og kom med herinn vt ath Jomune. geingu þeir æ land vpp og heriðdu og brendu þar bædi bygdir og menn. og giorer þar mikenn hernad og vinnr þar storuirke mikil. sem Arnor seigir.

Vann þa er Vindr of minner
vopnhrid konungr sidan
suefns ofan af Jomni
illuirkia hræ stille.
buk dro bralla steiktan
blodigr varge af glodum
rann æ oskird enne
allfrekr bane hallar.

Nu vikr Magnus konungr aptr hernum til Danmerkr. og er þeir koma fyrir Ræ æ Vestlandi þa liggia þar fyrir morg stor uikingaskip og slær þar þegar j bardaga og feck Magnus konungr þar sigr. s(kalldit) kuad visu.

Fus let æ Ræ ræser
ramþing hatt gamla
virdum rautt fyrir vidu
Vindlande gramur branda.

Og er Magnus konungr kom j Smaland þa sendir hann aptr Nordmennina en hann sialfr duelst þar eptir.

Um hersaugu til Magnus konungs. fra j(arli).

6. Og þetta sama haust þa er Magnus konungr var staddr j Jotlande þa var honum sðgd hersaga ath Vindaherr giordizt æ hendr honum og þættizt sin hefna eiga. Og þegar j stad sendir Magnus konungr vm allt sitt riki j Danmork og fer j mote þeim dag og nott sem mest ma hann. þuiat honum er so sagt at Vindaherrinn fer ospakliga brennir allt og bælir þegar hann kemr j Magnus konungs riki. Magnus konungr kemr j gegn þeim fyrir sunnan Skotborgar æ. og verdr hier frasogn ath huilazt fyrst þuiat eigi ma allt senn seigia. Magnus konungr er nu ahyggiufullr þuiat lidsmunr er mikell so at menn seigia sannlega ath eigi se færre en .lx. vm eirn. en konungr vill þo fyrir onguan mun flyia. en allillr kuittr er j þeim Daunonum og þiker þeim sier styrt til voda.

Nu er hier til ath taka j ðdrum stad ath Otta hiet hertogi eirn rikur sudr j Saxlande storaudigr ath fe. hann var bædi frændi keisarans og fostri og alldavinr hans. roskr madr var hann so ath varla fieck hans nota og bardagamadr mikell. En Magnus konungr j Noregi atte sier systr er Vlfilldr hiet og var dottir Olafs konungs. frid kona var hun synum og foruitra ath hyggiu. Og eitt sinn er þeir rædduzt vid Otta

[1]) flyde *Cd.*

hertogi og keisarenn frændi hans þa tok keisaren so til ordz og mællte. nu vil eg senda þig nordr til Noregs æ fund Magnus konungs brodr hennar og leita þessa mals uid bædi þau ef þier lizt kona eptir þui sem oss er fra sagth og synezt ydr oss þetta sæmiligt rad. Hertôgen seigizt fara skulo huert er hann vill. Og eptir þat fer hann til Noregs og kemr hann j Vikena og er Magnus konungr eigi þar. en Alfiua er þar þa j Vikinne og giorir veizslu j mote hertoganum. þuiat han var frædemadr mikell og agætr. Og eirn dag uid dryck spyr hertogin Alfiuo huort systir Magnus konungs væri þar med henne. Alfiua kuad hana at visu þar vera. hertogin letz villdu sia hana. en hon mæler þui ecke j mot. Og eirn dag vid snæding lezt Alfiua bua dottur sina vel og med allri fegurd og pryde. su var eigi samfedra vid Suein konung. Og er hertogin setz til snædings þa sitr þesse mær hid næsta honum og skorte eigi æ henne gull og gersimar og þui likazt sem god væri sætt æ stalla. Hertôginn litr æ hana vm stund og rædir med hana og virdir so fyrir sier. ath huorke se forkunnligt ordafar hennar ne vizska og ecke so frid synum sem hann hugde til og honum var fra sagt. og let hann ecke vm talad malid og synezt ecke konungi fellt vera þetta kuonfang. en Alfiua sagde þessa vera systur Magnus konungs. Hertogin snyr nu heimleidis og finzt ecke vm þessa konu. Og er þeir keisaren finnazt þa seiger hertogenn honum sitt erend og sagde myklu minna vert vm konu þessa en þeir hugdu. Keisaren segir. nu fyrir [1] sakir goduilia þins vit oss og vinattu ockarar og þar med frændseme [767] þa vil eg ath þu farer annad sinn og bidir hennar fyrir þik og þier til handa med vorre ordsending og ma vera ath konungr vnne þier þessa rads med minne ordsending og vmmælum. en þott þier litiz eigi konan eptir þui sem þu ætladir edr oss var fra sagt þa synizt mer þo flestum monnum þat sæmdarrad at fæ þann kost fyrir mægda sakir fyrst uid Olaf konung hinn helga og so vid Magnus konung brodr hennar. Hertoginn fer nu j annat sinn. og er hann kemr j Noreg þa er þar fyrir Magnus konungr og finnazt þeir hertogin og fagnar konungr honum vel þuiat konungrin hafdi marga goda hlute og agæta spurt fra honum. Og er hertogin og konungr tôloduzt uid med dryck þa spurde hertôginn ef konungr ætte sier systr nockura samfedra vid sig. A eg ath visu seigir konungr systr þa er Ulfhilldr [2] heitir og er dotter Olafs konungs. Hertogin mællti. þat ætlum uær herra ath þier lofit ath vær sæim hana og rædum uid hana. Leyfa skal þat vist segir konungr. Annan dag eptir geck Magnus konungr og Otta hertogin þangath

[1]) þa *tilf. Cd.* [2]) Ragnhilldr *Cd.*

sem hun drak og stod vpp j mote konunge brodr sinum og fagnar þeim vel. og setz hertogin hia henne og talazt þau vid og finnr hertoginn bratt at sia kona mun vera langt vm þa fram sem hin fyrre er honum var og sogd systir Magnus konungs bædi at viti og vænleik. og er han hafde vid hana talad j þui sinne sem honum likade þa ganga þeir j brutt. og sier hertôginn ath hann sier(!) vid brogdum vm kominn og Alfiua hefir ætlat ath suikia hann j maleno ef hann hefde eigi vid sied. Hann etr vid sik radunum huort han skal bidia hennar sier til handa edr keisaranum og sier þath ath keisaren mun sia kunna ath honum mun sia kona allmaklig fyrir allra hluta sakir. og þat kys hann þo at bidia hennar ser til handa med ordsending keisarans. Magnus konungr seigir æ þa leid ath seint feingizt henni jafnræde og eigi vist ath þess mætte bida vm giaford hennar. en ef þetta samþyckir lidit og modir min þa ma æ slikt lita þuiat marga goda hlute og stora og agæta hofum vær fra ydr spurda. Nu kemr hertogin miog opt ath male vid konungsdottr og so konung. og fulltingia honum margir storir hofdingiar. heimte han sig fram med fegiofum og vinsældum vit folkit. og þar kemr og ath konungr at hlydizt og er Vlfilldr gipt honum med myklum soma. og sidan fara þau sudr til Saxlandz og til þeirra borga er hans valld var yfir. Han var allra manna audigaztr madr ath fe og manna milldaztr og huataztr. Hertogin hefir nu ecke til fundar farit vid keisarann frænda sinn so ath hann sækte han þæ heim edr hans menn ok setz nu heima vm kyrt. Og nu sendir keisarinn menn sina til Otta hertoga og bydr honum til sin med vinmælum og letz (vilia) hitta han. en hertogin segir so. letz eiga fiolskylldusamt og letz eigi fara mega so buit fyrir vandkuædum manna sinna. og hafde verit ofridr mikell j riki hans. þeir fara nu aptr er sendir voru og seigia konungi so buit.

þess er uid getid eitt kuolld ath þar giordizt sa atburdr med hertoganum þa er han sath med vinum sinum j hôllunne og Vlfilldr sath hia honum j hasætino. ath þar syndizt med þeim hætti ath madr einn geingi j hallardyren og hefde danskan hatt æ hofde og geck jnnar miog ath hasætinu og sidan vtar aptr og j brutt og mællti ecke ord. þa mællti hertogin uid drottninguna. kendir þu mannen konungsdottir segir han. Hun suarar. skal egh segia herra eptir þui sem mier syndiz. Ja segir hann. þat skalltu j orlofi giora. Hun segir. likur syndiz mer kampenum fodr mins er nidr tok vndan skugga hattarens og kann vera ath Magnus brodir minn þikizt þurfa lidsinne yduart. En Otta hertogi hafde litlu adr komit vr bardaga og var hann sar miog og þa en eigi groin sarin. og segir þetta. veita skulum ver Magnusi konungi lid slikt

sem ver hofum til og eg til vinzt. Konungsdottir segir. þier erud nu herra litt tilfærir segir hun nema hinn helgi Olafr konungr fadir minn grædi þik skiotara en likendi þætti æ uera. Eigi skal þetta fyrir standa segir hann og trui eg so vel ef þetta er eptir þui sem þu segir ath hinn helgi Olafr konungr fadir þinn hafi hier komid ath oss mune ecke til saka. Hann sprettur þegar vpp ór sætino og bidr riddara vopnazt sem tidaz. Sidan tekr konungsdottir linda eirn er att hafde Olafr konungr og lagde uid sar hertogans. og tok vr allt vanheilendit þegar og alldri sidan vard honum mein ath þessum sarum. Otta hertogi fer nu sidan med lid sitt vnzt hann fann Magnus konung æ Hlyrskogs heidi. og tekur hann vel vid magi sinum med allre blidu og verdr feginn hans þarkuomu. Heidingiarner hofdu ogrynne lids sem fyr var sagt og var lidsmunn allmikell og var illr kurr j Donunum og sogdu ath konungr þessi villdi stefna þeim til bana. Konungr er fyrir þui ahyggiufullr og harmar hrygd þa er hann sier æ monnum sinum en letz alldri villdu flyia ef nockurer villdu fylgia honum eda samþyckiazt vid hann. þo þikir honum nu wænna er Otta hertogi er kominn ath veita honum lid. þar var þa med Magnusi konungi Einar þambaskelfir fostri hans. han mællti til konungs og bad hann hugsa eptir vanliga vm tiltekiur Dana. þuiat þier eigit mikit vndir þeim huersu þeir vilia duga. Og nu taka þeir þat rads konungr og Einar ath þeir fara leyneliga eitt kuolld og dyliazt j herinum og kenndu menn þa eigi þuiat þeir hofdu breytt buningi. þa heyra þeir ath eirn danskr madr tekr til orda og mællti. huar muno þeir beriazt ætla. Annar segir. eg veit þat giorla hier vit ana. þa seigir sa er spurt hafde. hier villda eg þa vera uid skogin þa berzt sæ er beriazt vill en hinn felr sig er feltmta(!) vill. þa mællti Einar til konungs. hier megit þier nu herra heyra ad sia seigir margra vilia og ætlan en danske. ńu munda eg þat rada ath setia þar fylkingar ath þeir nædi eigi so skiott skoginum sem þeir villdu. Konungr kuad so vera skylldu. [768] Skamt j brutt þadan var eirn litill bær. og bidr Einar konungen ath þeir geinge þangath og siai til ath bonda væri ecke mein giort. þuiat hann æ litla eigo. þeir geingo og giorde bonde þeim mikenn fagnath og gaf þeim vin gott. og eptir þath lagdizt konungr nidr og sofnar bratt. Og þegar vitraz honum draumr edr eigi sidr vitran. hann þottiz sia fodr sinn æ huitum hesti og þotti hann mæla vid sig. statt vpp hartt og fylk lide þinu. ærid lid hefir þu ath beriazt j mote heidnum monnum þuiat eg mun beriazt med þier. þa er þu heyrir hringt Glǫd nordr j þrandheime þa mun eigi leingr þurfa ath bida min þuiat hun skal vera ludr minn j dag. Konungr

waknar eptir þetta og segir Einare fostra sinum ath þeim wæri sigri heitid og kuad þa gott erendi hafa þangath hafth til bonda. fara sidan aptr til lids sins og sa ath menn lagu wndir skiolldum sinum og bidr konungr þa wpp standa. Sa madr var þar med konungi er Oddr hiet og var Gellisson. hann hefir sagt suma hlute fra þessum tidendum.

Hertogin fyste konung ath beriazt og lezt vel segia hugr vm ath þeir munde sigr fæ. og var allt lidit med vopnum vm nottina æ Hlyrskogsheide þuiath þa var Vindahersins von alla vega ath þeim. Magnus konungr kallade nu hatt og bad menn vpp standa. ver[1] skðlum sigr fæ þuiat hinn helgi Olafr konungr fer med oss. Og j þui bili heyrdu allir klucknahliod vpp j himenenn yfir sig og kennir Magnus konungr og allir Nordmenn ath þath hliod var sem j Glðd nordr j þrandheime. og uid þetta snyr af lideno allan otta og hyggia aller æ þessar jarteignir og eingi hrædist nu vm sitt lif huort sem heidingiar eru fleire edr færre. þa steypir Magnus konungr af sier brynionne er hann var j og hefir ecke klæda nema eina silkeskyrtu. oxi hafde hann j hende sier er fadir hans hafde atta er menn kalla Hel. Ogh j þessum þys kemr þar bukall eirn og bryst fram j mille manna og kuadz eiga skylt erendi vid konunginn. Sumir menn hrinda honum en sumir hrinda honum ath konungi og greida ferd hans. Einar þecker mannen og bidr[2] ath hann gange sem hann vill. Og er bonde kemr fyrir konungen þa mællti konungr. huat villtu bonde. Han seigir. eg vil segia þier draum minn. eg þottumzt sia Olaf konung rida huitum heste med ollu konungsskrude og sagdiz ydr skylldu lid veita og bad ydr setia æ langa fylking og fylke þyckuazt j midiu og bad ydr þar vera en lata siga at vtan armana[3] ath fylkingum Vinda. so ath þeir mætte eigi flyia. og kuodz mundu syna merke sitt fyrir lideno. og ath þu gruner eigi mina sogn þa hefe eg sannar jarteignir til ath sanna sogu mina. Og syner konunge þær jarteignir er hann ma eigi vid dyliazt. Konungr verdr þessu allfeginn og gaf bonda fe miked. Magnus konungr skipar Otta magi sinum j fylkingararm annan og lide hans en hann sialfr er j midre fylking sem fadir hans hafde mællt.

Eirn madr af Vindahernum uillde beriazt vm aptanen og vekur hann leiken. en honum var þannueg farith ath hann var mestr og sterkastr og fiolkunnigr so ath hann bitu eigi jarn. Hann geingr so fast ath fylkingu Magnus konungs so ecke stendr og hoggr æ tuær hendr og veitir morgum manne skiotan bana og brytr nidr vndir sig huat sem fyrir verdr og spyr huar se konungr þeirra Nordmanna. þa mællti eirn madr uid konungin. sa uar mikell vexti og vænn at alite

[1]) vel *Cd.* [2]) bidia *Cd.* [3]) harmana *Cd.*

og nockut so hnigin til elle. hui lætr þu þenna ouin drepa nidr menn þina sem bufe. Huerr megi þat so skiott banna segir konungr. þa mællti hinn alldradi madr. fyrr radiz þier heiman ath styra myklu herlide en þier kunnit fyrir ath sia. Konungr segir. vera ma ath so se sem þu segir. en þiggia mun eg ath þier nu heilræde ef þu kant til ath gefa. þa mællti þesse madr. hogg þu til hans med oxinne Hel med minum athbeina. þessi madr snarazt þa fram fyrir konunginn og lystr hogg miked æ hialmenn kappans so at hann hne fyrir. en hann hafde brynio stutta. og bar nu af honum bryniuna og þar fyrir nedan hio konungr oxunne Hel til hans og beit hun nær j sundr mannen j midiu. og leita nu vndan þeir heidingiar er adr hofdu mest fram geingit. En konungr beid þa eigi merkianna. og slær þa j allmikid mannfall. og lata Vinder þa elltazt vt ath anne. en Magnus konungr sækir þa eptir þeim med sinar fylkingar og falla Vindir nidr sem stord. Magnus konungr hoggr med oxunne Hel tueim hondum og hafde huorke hialm ne brynio og ongua hlif. Og er Vindir koma ath anne þa nema þeir enn uit littad og beriazt nockut. þa lætr Magnus konungr siga ath þeim fylkingararmana og þar kemr ath þeir lata elltazt vt a ana. og ridlazt nu lid þeirra j mannfalleno en konungr med lid sitt sotte eptir. og so vard mikid mannfallid sem olikligt mun þikia er fra er sagt ath so storir valkestir lagu j anne og so þyck at stiga matte buk af buk og fara so þurt yfir ana. en þeir konungr og Otta hertogi magr hans reka flottan: þath er sagth ath Vindum yrde nær at mestu olide er þeir hofdu sier til lids ætlad. þeir hofdu skipad ðxnum morgum j framanverdum fylkingum en bundin spiot æ bak þeim enn fialir fyrir augum þeim. Nauten snerost vid littad og þegar aptr æ mote þeim og vard so ath þeir vrdu netiader vndir nautaflockinum og j mille hers Magnus konungs og feingu þar af hinn mesta mannskada. en þeir er lifit þagu þa frelstu þeir sig med flotta. Nu sækir Magnus konungr hartt eptir Vindum og bidr ecke merkianna og hio æ badar hendr og felldi nidr menn sem bufe. en lidit dualdiz eptir. og rak hann so miog leingi eirn samt flottan ath eingi madr fylgdi [7?9] honum. en sumir segia ath hann ræke vid þrettanda mann og gade eigi ath hann væri so langt komin fra lideno. og er so hafde geingit vm hrid þa finnr hann huersu ovarliga[1] farit er. snyr sidan aptr til lids sins. og vrdu allir honum fegnir en adr hofdu þeir miog ottaz vm fall hans. Magnus konungr þackar vel magi sinum liduеizsluna og þar med ollum monnum. En þath var samkuæde þeirra Vindanna er vndan kuomuzth ef allir borduzth sua

[1]) ofarliga *Cd.*

sem sa enn fride er j silkeskyrtunne var þæ hefde ekke mannsbarn vndan komizt. Og vm þenna bardagann er þetta kuodit.

Menn var sigr fyrir sunnan
sniallr Heidaby spialle
nær fra eg skarpa skæru
Skotborgar æ gioruar.
vnde otal Vinda
Elle konr at fella
huar hafa gunnar giorua
geirhrid framit meire.

Sidan skipta þeir herfange sinu og tok konungr af þui hinu mykla fe bringa nockura. og þath eitt sinn sa menn fegirne hans. og midlade hann þa þo morgum mikid fe. konungr bad og þæ menn vitia sin er honum logdu heilræde og kuozt mundu launa þeim er hann kæmi heim j riki sitt. þessa orrostu hofu þeir æ Mikaelsmesso aptan og skamma stund borduzt þeir adr flotten brast. og dreifdiz so lidit Magnus konungs sem flotten sotti vndan ath so foru þeir vida ath þath var raust leidar er so læ þyckt valren ath huerr lækr og beckr stemdizsth og nade eigi faruegh sinum og eingin madr visse huersu mart fiell af heidnum monnum. þat segir Siguatr skalld.

Hygg j hundrads flocke
Haralldz brodrson stodu
hrafn visse sier huassazst
hungrbann framaz manna.
vitt la Vinda flotte
var þar er Magnus bardezth
hogguin valr ath hylia
heide rastar breida.

þesse orrosta hefir agætozt verit æ Nordrlondum bæde ath mannfalle þui sem vard og mest af þeim sokum er so miklar jarteignir voru gioruar af hinum heilaga Olafi konungi ath jafnmiked lidh sigradizt vid so mikenn her en tynde fæeinum monnum so ath eigi yrde græddir. En konungr sialfr geck vndir vopn heidinna manna hlifalaus og þorde eingin vopn æ hann ath bera so hlifde honum guds myskunn og arnadarord fodr hans. sem Arnor kuad.

Od med oxi breida
odæsinn fram ræser
vard vm hilme Horda
hrædyr og varpp brynium.
þa er of skapt en skepti
skapvordur himens jordu
Hel klauf hausa folua
hendr tuær jofr spende.

Ogh enn segir so.

Skiolldungr letz vid skira vallde
Skotborgar a Uinda sorgum
yngui var sa frægr er feinguth
fornaudr þinn vid helming minna.
vorru læ þar valkostr hærre
var þier sigr skapadr grams ens digra
uirdum kunn en vida runnen
varga ættum klifa mætte.

Og enn kuad hann.

So hlod siklings hafan
snarr or vlfa baurre
hrosa eg hugfullz visa
hrækost fira ræfe.

ad aleggiar hyggiar
allnatt forut mattod
aulld la vidt þott villde
vifs mark yfir klifa.

Nu skiliazt þeir þar magarner og fer Otta hertoge heim j Saxland og sitr nu j riki sinu. Og er keisarenn finnr ath hertögin mun ecke ætla ath sækia æ sinn fund þa sende hann menn til hertogans j annath sinne med þeim erindum ath hann letz mundu taka veislu ath hans og bad hann so uid buazt. Og er sendemenn kuomu med þeim ordum þa var audsynt æ hertöganum ath honum var þetta litt ath skape og let sier fatt vm finnaz en byr þo veizsluna allt ath einu. og kom keisaren sem hann hafde akuedit. Og er keisarinn sier konungsdottr þa finzt honum miked vm fegrd hennar og hæuersku og þiker sem hertogin hafi honum rangt til sagth og giorizt keisarın nu okatur. þat finnr og bratt hertoginn þuiat hann þionar fyrir bordino. giorizt nu og annath folkit okatt þegar hofdingen var so fyrir. Og vm aptanen er þau komu j eina sæng hertogin og konungsdottir þa spurde hun hann hueriu gegna munde ogledi keisarans. hugdum vier ath hier munde vera vina samkunda er þid frændr finndizt. þuiat þu sagdir mier suo at þid frændr væri(t) miog astfolgnir huor audrum keisaren og þu og þier væri ath ongum jafnmikell vegr sem ath honum keisaranum. seg nu ef so er sem mik grunar ath nockut komi til min af þessu og hafir þu eigi so med ollu farith sem honum likar og mier hafi eigi verid gæfu til audit þeirra rada sem j fyrstu var til hugath og se þath þo af þinu tilstille nockut. nu þo ath so se þa gef eg þier þat rad ath þu vekir til uid hann æ morgun og spyr þui hann er so ogladr og þott[1] ath keisaren take omiuklega þino male þa verttu miukr og linr vid hann allt ath einu og legg allt malid æ hans valld bædi þitt og mitt. nu uili hann vel sem mik væntir þæ er gotth vid þui ath taka þuiat eg hygg at hann se agætr madr. nu vili hann odruvisa þa er þat hans og er þo mest von ath han rade þo allt ath einu og þann veg fer þier betr. Hann quat so farith hafa sem hun gath og er mikel von ath þesse rad verde ath hafa sem þu leggr til. Ogh vm morgunen eptir vekr hann til uid keisarann og mællti. hui erud þier hliodir herra. ver willdum þessa veizslu veita ydr med allre blidu og astseme til yduar eptir þui sem vor skyllda er til. Keisaren segir. furdu er þat vndarligt er þu hefir suo miklazst er þu spyr ath þui þar er þu hefir suiket mik. Hertogin suarar. jlla er þa herra segir hann. þier senduth migh til Noregs æ fund Magnus konungs ath bidia systr hans til handa ydr. en þath. sinne hitta eg ecke Magnus konung þuiat hann var þa eigi j

[1]) hertog' *tilf. Cd.*

lande og þa sæ egh mey þa er mier var sogd systir hans en hun syndizth mier ecke hæfa yduarre tign huorke ath viztmunum ne yfirsyn. og vid þath for egh aptr og sagda egh ydr beint eptir þui sem [770] hattad var. ogh eptir þad sendudh þier mik j annath sinn ath bidia hennar mer til handa. og er egh kom til Noregs þa faun eg Magnus konung þar og þæ sæ eg þessa konu. nu var þa bæde herra ath mier þotti mikid ath missa þessa radahags enda gafu þier þo orlof til. nu vil egh sua myskun fa af gude og ydr ath þann veg hefir farit. gef eg nu æ yduart valld bæde mitt rad og konungsdottur. Keisaren segir er stund leid. egh ætla ath þui mune so farid hafa at gud mune vnna þier þessarar gersime ath niota. er nu og mest von at eg muna hafa hapt rikith medan ath mer var ynde ath. nu med þina medferd alla jafna saman þa vil eg gefa þier allt rikid og þar med keisaranafn og alla virdingina. en eg vil nu radazt j þeirra manna sueit er hafna þessa heims life og taka þa slikan hlut af gude sem hans stendr myskun til. So er sagt ath Otta yrde nu keisare j Saxlande og attu þau konungsdottir son þann er Magnus hiet og var allra manna fridaztr synum. En þessi madr er keisari hafde verit giordi slikt af sinu male sem hann hafde adr rætt. og er nu lokit fra honum ath segia.

Er Magnus konungr var j Jotlande.

7. Magnus konungr Olafsson var vm vetrinn j Jotlande. ogh vm sumarid eptir kom Sueirn jarl j Danmork med skipalide og fer Magnus konungr þegar j mote honum. þeir finnazt vid Helganes og leggia þegar saman skiponum og beriazst. og var su orrosta vm alla nattina og lauk so ath Sueirn jarl lagdi æ flotta og komzt æ land vpp og aller þeir er lif þagu. en skip aull voru eptir og drepinn mestr hlute lidsens. sem Arnor segir.

Dorr let dreingia harre
driugspakr af þrek fliuga
glæde elldr af oddum
alme skeyttr æ hialma.
let ath hilme hneite
hugnar vedr j gegnum
jarn flugu þyck sem þyrnir
þel ard adra spardan.

Hittek blaut er heitir
Helganes fyrir kesium
sucku sarir reckar
Sueins ferd bana verdir.
mætr hiellt morgu spiote
Mæra gramr snæri
oddr raud aske studdan
aurlandreke draurrum.

Vppgongu van yngui
tyr log noga
giorde hilmir ðrda
hiorþey j Skaneyiu.

Ogh þessar orrostu getr þat skalld er so segir.

Keppenn vantu þat æ mun vppe
yggiar uedr medan heimren byggizth
vargur skok j vopna rimmu
vidr Helganes blodugth fidre.

yngui fecktu oll med hringum
jall visse sig folldar missa
þiodum kyrr en þu tokt sidar
þeirra flaust vid sigri meira.

Hier tekur Magnus konungr oll skip þeirra sem heyrazt ma en Sueirn jall flydi til Gautlandz og þadan til Suidþiodar æ fund Suiakonungs frænda sins

Um þat er Magnus konungr var j Jotlande.

8. Magnus konungr var enn vm vetrinn j Jotlande. og þann vetr nockuru fyrir jol kemr Sueirn jall Vlfsson ofan af Suidþiod med her sinn ofan j Danmork og hiellt þegar sudr til Jotlandzs til fundar vid Magnus konung og vill enn beriazth til rikis ef honum er eigi vpp gefit þrautlaust. þeir finnazt nu fyrir sunnan Aross æ Jotlande og tekz þar med þeim bardagi og vard skammr af þui ath Sueirn jall halde lid minna en Magnuse konunge var jafnan sigren ætladr. þar let Sueirn lid sitt allt og skip og komz æ land vpp med fa menn. sem þiodolfr kuad.

Hyde jall af odru
ættuin skipe sinu
modr þar er Magnus giorde
meinfært þadan Sueine.
red herkonungr rioda
Hneitis egg j sueita
sprænde blod æ bryndan
brande vo gramr til handa.

Vard fyrir Mikels messu
marg grim hait rimma
fiellu Vindar en vonduz
valtafne þeir hrafnar.
en fyrir jol vard onnr
ohlitulig hlu
vpp hofdzth med gumnum
gunnr fyrir Aros sunnan.

Hier visar til þess jafnan j kuedskapnum ath Magnus konungr og aller hans menn kollodu Suein jall þott hann sialfr kallade sig konung edr hans viner. þetta kuad Arnor jallaskalld vm þenna bardaga.

Sueins manna rekr
söndug lik ath strondum
vitt sier olld fyrir vtan
Jotland huar hræ fliota.

uitner dregr vr vatne
vann Olaf son bannath
buk slitr vargr j vikum
valköst ara föstum.

Skeidr tok Biarnar brodir
hallr kann vngum allar
þiod rere þeirra tidar
þingath gramr med hringum.

Sueirn jarl komz æ land upp og fordade sier. en Magnus konungr tekur skip öll og fiarhlut. en Sueirn jall for af landgongu allt j Suidþiod og

var þar vm wetrin. Magnus konungr for nu vpp æ Skaney og bardizt vid bændr ok drap þar marga ouine sina. sem Arnor kuad.

Vitt hefi eg heyrt ath hiete
Helganes þar er elge
vox ens vida frægi
vargteiter raud margan.

Og eptir þetta for Magnus konungr sudr. sem hier segir.

Suik red eigi ecklu
allualldr Donum giallda
let fullhugadr falla
Falstrbyggia lid tiggia.

Þadan veik hann aptr og lagde ath vid Fion og veitte þar hernad og drap þar mart folk fyrir suikræde þuiat hann villde nu leida Donum suikin. og þessa hernadar getr Arnor skalld.

Næst raud fram æ Fione
folld sotte gramr drottar
rans gallt herr fra hanum
hringserks litodr merke.
minnte òlld huert annar
jafn þrafn blam hrafne
òrt gath hilmir hiarta
her skylldir tòg fyllde.

Hier visar til ath þessi uetr fyllir annan tòg alldrs Magnus konungs og var hann hid næsta vor eptir tuitogr ath alldre og giorizth nu frægr miog vm lond af riki og sigrsæld og storum giofum og matte so ath kuoda at aller ynne honum hugastum nema ouiner hans.

9. Nu er Magnus konungr hefir eignazt Danavelldi eptir suardògum þeirra Hordaknutz [77i] sem fyrr var sagth og er hann var nockut j frelse fyrir ofride þa sendi hann menn med brefum til Einglandz vestr æ fund Jatuardz goda er þa var konungr j Englande eptir Hordaknut[1] konung brodr sinn. En æ þeim brefum var su ordsending ath Magnus konungr og Hordaknutr[1] hofdu suarith sin j mille ath huor þeirra skyllde taka (riki) eptir annan. og nu hafde so til borit vm misdauda þeirra sem ollum var kunnigt ath Magnus konungr var nu ordinn rettr arftokumadr Hordaknutz[2]. Lezt Magnus konungr villde þat nu vita vilia af Jatuarde konungi huort hann skyllde þurfa ath beriazth til Einglandz edr villde hann ath þeir giorde so sem Daner giordu ath hallda rettu sattmale j millum sin og hefde Magnus konungr Eingland j villd Jatuardar konungs og jafnt sina eign giora Eingland sem Danmork eptir lifdaga Hordaknutz[3] þar er vndir hann bar adr eptir dauda Haralldz brodr hans og var hann konungr beggia landanna adr hann andadizth. Og er

[1]) Hakon *Cd* [2]) Hakonar *Cd*. [3]) Hordakara *Cd*.

sendemenn Magnus konungs komu j Eingland æ fund Jatuardar konungs baro þeir fram erende sin og bref Magnus konungs. Og er Jatuardr konungr hafde yfir litid brefin Magnus konungs þa giorir hann onnr bref j mote til Magnus konungs med þeim hætte ath hann segir fra þui ath hann miste j barnæsku fodr sins Adalrads konungs og hanns ættmenn fyrir þath og fyrir sakir æsku minnar þa tok Jatmundr brodir minn konungdom fyr enn eg eptir landzlogum vorum. og eptir þat kom til landzsens gamli konungr Knutr er bardizt med Danaher til Einglandzs ættlandzs vors og kom so ath hann vard konungr j Einglande med Jatmunde brodr minum. og eigi leid langt adr en Jatmundr konungr feck bana og sögdu þath sumir menn ath þat væri af radum Knuz ens gamla. og tok þa allt riked Knutr konungr og eigi fyrir þath ath þat uæri hans edr rettkomin til helldr fyrir sakir agirne og rikdoms hans. og þott eg væri son Adalrads konungs og Emmu drottningar og rettborin til rikis j Einglande enn eigi ath sidr var eg giorr þo eiginlaus. tok þa Knutr stiupfadir minn. og buduzt mer til lidueizslur ath beriaz til landz en eg villda helldr trua guds myskunn ath hann munde mer fyrir hafa hugsat þat riki er eg væri makligr ath hafa. en eigi villda egh spilla þar til kristinna manna hondum og likomum. þa lidu enn nockurar stundir og riki þessa veralldar Knuz konungs og andadizt (han). kuomu þa j kosning synir hans fyrst Haralldr. og var enn sem fyr ath eg var giorr eiginlaus og fyrir vtan alla sæmd vorra forellra og vnda eg þui medan gud villde riki þessa mannz. og var eigi laung hrid ædr ath Haralldr konungr andadizt og var tekin til konungs Haurdaknutr annar son Knutz hins rika. var hann brodir minn sammædr og var þa konungr yfir Danmork og Einglande. og var enn j fiorda sinn so konungr yfir landit tekinn ath eg hafda ongua nafnbot. og for eg sem eirn riddarason sem sa er einskis gods æ von. og mun eingi þat kunna ath segia at eg þionada verr edr mikillatlegar Haurdaknuti[1] brodr minum en þeir riddarar er ath allri ætt voru otiginbornir. þa andadiz Hordaknutr brodir minn og var þa rad og villd allra landzmanna ath taka mik til konungs hofdingiarnir fyrst ath vpphafe og þar med allrar alþydu. og þotte eg þa mist hafa vm hrid minnar sæmdar og fodrarfs. var eg þæ konungs vigslu vigdr og stolsettr. sor eg þann eid j vigslunne sem gud j himeriki late mik hallda ath hallda j ollu guds rett og hans log og landzens og deyia helldr fyrir logum og rettendum en þola vondra manna agang. em eg so settr fyrir land þetta af gudz alfu og landzlaga ath dæma huerium sinn rett og leggia so

[1]) Hakoni *Cd.*

nidr ofrid. nu medr þui Magnus konungr ath þu villt taka af mer land þetta er mitt erfdaland er ath rettu og fyrir þa eina sok ath þu þikizt eigi adr til vidlendr og rædr nu fyrir fôdrleifd þinne Noregs vellde og nu hefir þu feingit Danariki og uillt nu girnazt mitt riki og fer nu æ hendr mer til Einglandz þa er meire von ath eigi samna eg lide j mote þier. en eigi muntu þo mega konungr heita yfir Einglandi fyr en þetta hofut hefir þu afhôgguit og eingin þionkan mun þier veitt uera fyrr en þetta er giort j þessu lande. Nu fara þeir menn Magnus konungs er sendir voro og syna honum bref Jatuardar konungs. og er Magnus konungr heyrde og las þesse ord Jatuardar konungs og skillde huersu mikla hormung hann hafde leingi þolad adr hann yrde konungr fyrir ofriki og oiafnade annarra þa skilde Magnus konungr huersu mikell guds vin hann er og lattiz hann þessarar ferdar ath giora honum neirn ofrid og quad þat sandlegaz ath hans riki uæri ærid miked ef gud uillde vnna honum ath niota. og þath eina munde uid aukazth þott hann legde stund æ þad ath hann munde þui tyna þar æ mot er myklu var meira vert er von var til almattigs guds ef hann dræpi þuilikan (hofdingia) og guds vin sem Jatuardr konungr var. Og styrde nu huor sinu riki med sigri og soma.

Vm sigling Haralldz konungs er hann kom til Skaneyiar.

10. þath sama haust er Magnus konungr læ skipum sinum vid Skaney sa þeir eirn dag ath skip siglde austan fyrir land. þat uar allt gulle buit fyrir ofan sio ok voru æ drekahofut faugr. en seglit uar tueuallt pell af enum dyrstum vefium. Og er þessi nylunda hofst vpp þæ þotte monnum mikels vm vert. en þetta skip var med þesskonar farme ath þath var fermt med raudu purpura gulli en aller uedrvitar voru so ath sia sem rautt gull væri. so og aller spænir j. en fyrir bordin innan þa uoru vaskir dreingir klæddir med dyrum vefium og pellum. Magnus konungr giorde þegar skip vr hôfninne vt j mote þeim og vill vita um ferd þessara manna. og er sendimenn hitta þa þa vikia þesser menn ath lande [772] og lægia seglid. roæ sidan jnn til flota konungs og leggia þessu enu fagra skipeno nær konungsskipe. Styremadr skipsens kemr bratt æ rædu uid radgiafa Magnus konungs Ulf stallara en þo leynde þessi madr nafne sinu og talade mal Harallzs Sigurdarsonar sem hann væri sendemadr hans og leitar eptir uid hann huersu Magnus konungr munde taka uid fodr(brodr) sinum ef hann kæme æ hans fund. og quad ærna verdleika til vera ath vid hônum uæri vel tekith fyrst ath vpphafe fyrir sakir frændseme þeirra og

fylgdar þeirrar er han hafde uid Olaf konung fodr hans. og bad radgiafan slikt allt tia fyrir Magnusi konungi. kallade og Haralld vera vitran mann og hafa styrk miken og hafa morg storuirke vnnit j vtlondum þau er leingi munde vppe vera. enn kallade hann vera ferikan og storaudgan ath gersimum. og af ollu sagde sa er sendr sagdiz uera af Harallde þa mææ han honum mikenn styrk vinna frænda sinum. en hitt ma horfa til mikels voda edr vanda ef hans uidrtaka uerdr eigi med sæmd edr æru. Radgiafenn tok blidliga male þessa mannz og þotti skorugliga fram flutt. Sia madr var mikill vexte og med tiguligu yfirbragdi þat er hann matte æ sia en auallt var nockr hulda æ dregin. Nu ferr radgiafenn æ þessar slodir fyrir konunginum og tekr hann vel og lettliga vndir þetta mal. og vænti eg segir konungr mikils gods af minum vinum ollum og þeim dreingium er mer fylgia en þo framazt minum fodrbrodr bædi vm radagiord og annan[1] styrk og mun eg giarna vilia ath hann komi til min. Og eptir þesse andsuor konungs sækir radgiafen til skips og segir styremanni suor. og þui næst ganga þeir Haralldr æ land og ferr æ fund Magnus konungs og dylst nu ecke. og kennde radgiafen þææ þann hinn mikla mann og enn listuliga er hann atte tal vid og hafde Haralldr þat verid Sigurdarson og fleire menn kenndu han nu. og gengr Magnus konungr sialfr j mote honum og allr herr hans og fagnar honum forkunnar vel. og var morgum mikell forkudr[2] æ ath vita og heyra þau tidende er Haralldr kynne at segia og tekr Magnus konungr uid honum med allre blidu.

Um ferdir Haralldz.

11. Nv huilizt fyrst ath segia fra Magnuse konunge og skal fyrst segia fra ferdum Haralldz. þat fyrst er tiltekr vm hann eptir fall Olafs konungs. Ætt Haralldz er su sögd ath verid hafe at Haralldr harfagre atti son þann er kalladr var Sigurdr hrise. han var fadir Haldanar fodr Sigurdar syrs fodr Haralldz. þesser langfedgar aller voru konungar æ Hringariki j Noregi. Sigurdr syr atte Astu dottr Gudbrandz er adr hafde atta Haralldr grænske. þau attu .v. born edr fleire. var Gudraudr ellztr. þa Haldan. þar næst var Jngibiorg. þa Gunnhilldr. Haralldr var yngztur. Haralldr þessi var styremadr skips þess er fyr var getid og var han nykomin ör Austrvegi. Haralldr Sigurdarson var æ Stiklastodum sem fyr var sagt med Olafi konungi og feck þar gott ord og uar miog sar j orostu og flutte Rögnualldr Brusason han þadan æ brott og feck han til lækningar einum bonda. en sa bonde atte sier son frumuaxta og seigir bondason fra þui huat hann visse til eptir bardagann

[1]) annath *Cd.* [2]) forkuidr *Cd.*

æ Stiklastodum. ath menn .xij. saman kuomu til fodr mins segir hann og baro þangat saran mann j hus hans. og sa er fyrir þeim mællti var manna vænstr og huitr æ har. sidan hurfu þeir j brott og stundu sidar sende fadir minn til min og bad hestz mins til reidar. og giorde eg sem hann beidde. þa kemr fadir minn þar sem eg var og leidir mann eptir sier j raudri kapu miken vexte. og þotti mer sem han væri æ vnga alldre. sa hafde steypt hettenum og matte eg fyrir þui ecke sia j andlit honum. fadir (minn) mællti ath egh skyllda fylgia honum til þess ath han beidde mik aptr huerfa. vit forum badir samt nockura stund. sidan snere han aptr j mote mer og quad þetta fyrir munne sier og hlo vit.

Verd eg skog vr skogi
skreidaz litils heidar
huer veit nema eg verde
uida frægr vm sidir.

En segir bondason enn fleira fra forum þeirra. og er vid ridum fram j nordrætt mest ath þui at mer þotte. og þui næst fundu uit þa menn enu somu er komit hofdu til fodr mins og heilsodu raudkapumannenum med Haralldz nafne. og þa sa eg glǫgt segir sueirnen yfirlit hans. han var uigligr madr og fǫlitadr stormanligr og skolbrun og nockut grimligr. hann gaf mier knif og bellte ath skilnadi. for eg sidan heim til fodr mins. þessa frasogn visse Magnus konungr og adrir menn j Noregi. En hiedan fra er su frasogn um farar Haralldz er hann Haralldr sagde sialfr og þeir menn er honum fylgdo.[1] Sidan for Haralldr til Suidþiodar austr og þadan j Gardariki. sem Boluerkr segir.

Milldingr strauk vm mækis
munn er lezt af gumfne
hollz uant hrafn vm fylldan
hras þaut vargr j ase.
en gramr ne eg freg fremra
folkherdir þier berda
austr varttu arid næsta
aurðglyndr j Gǫrdum.

þetta kuad þiodolbr.

Austruindum ok
j onguan krok
uarad Lesum lettr
lidmauna rettr.

Haralldr giorditz bratt landuarnarmadr med Jarizleifi konungi og tok af honum goda uirding og mikla sæmd og mest fyrir sakir Olafs konungs brodr hans og þo sialfs sins. hann finnr þar mikla sæmd af konungenum vid vtlendann her er æ geck rikid. þeir voru badir samt j hernade wm hrid og Eilifr jall. sem þiodolbr segir.

[1]) fylgde *Cd.*

[773] Eitt hofduz at
Eilifr þar er sat
hofdingiar .ij.
vm allt fylgtu þeir.

Og þui meire frægd vann hann j Austrveg sem hann hafde leingr verit. Jarizleifr konungr og Jngigerdr drottning attu sier dottr er Elisabeth uar nefnd. þa kalla Nordmenn Ellesif. þar hefir Haralldr tilmæle at na þui rade og kuad þeim kunnigt verit hafa sitt forellri dyrligra frænda er hann atte og slikt af hans framkuæmd sem þa mattu þau nockut til uita og kallade eigi oruænt þess ath enn mætti uid aukaz hans framaverk. Konungr suarar. þessa er vel leitad og j marga stade lizt mer fullbodit. og þath er likligt ath leingi mun aukazt hans framaverk so sem nu hefzt vpp. en at so bunu til gôfugs rads þa ertu eigi til ferikr og landlaus madr at so faurno. en med þui ath þin framkuæmd verdi slik sem eg vænte þa mun þier eigi vera fra visat æleingdar. Og eptir þessa rædu giorist hann ath fara ut j lônd og visar so til j kuæde hans sem hann hafde farit med herin austr vm Vindland og so til Saxlandz og allt uestr j Frakland. sem Jllugi quad.

Opt geck æ frid Frakk(a)
fliot reid ath by snotar
var æ doglingi dolgar
drotten minn fyrir otta.

þadan for hann j Langbardaland og sidan til Romaborgar og eptir þath vt æ Pul og red sier far til skipa og for þadan til Miklagardz æ konungs fund. sem Boluerkr segir.

Hartt knude suol suartann
sneckiu brand fyrir lande
skur enn skraula baru
skeidr bryniadar reide.

mætr hilmer sæ malma
Myklagardz fyrir barde
morg skridu beit ath borgar
brann fogr hám arme.

Hier segir þat at hann for herskipum til Miklagardz med myklu lide æ fund Gardzkonungs er hiet Mikael katalactus. þa uar drottning j Myklagarde Zoe drottning hin rika. þar var vel fagnat Nordmonnum. Geck Haralldr þegar med ôllu æ konungs mala og nefndizt hann sialfr Nordbrigt og var þat eigi j uitordi alþydu ath hann væri konungborinn helldr bad hann alla sina þui leyna þuiat þat er ath uidrsyn giort ef utlendir menn eru konunga synir. Enn mikill fiolde var þar adr fyrir Nordmanna er þeir kalla Væringia. þar var sæ madr islenskr er Már hiet og var Hunrôdarson fadir Haflida Marssonar og uar þar agætr sueitarhofdingi. Honum uar mikill grunr æ vm menn þessa ena vtlendu

huort allt munde eptir þui sem þeir sogdu. og sidan hitte hann ath male Halldor Snorrason er þa uar med Harallde er kalladizt Norbrigt og villde Mær tala vid Harald. enn Haralldr[1] villde ecke uid hann eiga og feck Már ecke þar af. Ogh sidan redst hann vr Myklagarde og þotte einskis oruænt nema nockr storræde kæmi vpp af stundu. Ogh einn dag er þeir Nordbrigt satu æ vollum nockrum j þrimr hringum þa geck Zoe drottning þar[2] hia þeim og sa huersu rembiliga þeir letu. þa geck hun ath Nordbrigt og mællti. þu Nordmadr gef mer lock ur hare þino. Hann segir. drottning segir hann. jafnmæli skal med ockr. gef mer har vr magaskeggi þinu. þetta þotti hlægliga mællt uera og þo diarfliga vid þuilika konu. Hun gaf ecki gaum ath og geck leid sina.

Erlendr hiet madr þar j gardenum Væringe eirn. enn kona hans feck uitfirring og bidr Erlendr Nordbrigt gefa til nockut rad allz þotti vera spakr madr og uitr. Hann geck nu og hitter konuna. ræder vid hana og bidr syna sier gripe sina og gersimar og leitar eptir marga vega uitrliga. og hun giorir so syner honum gripena. hann spyr huer henne gæfe gripuna þa sem agætaztir voru. hun lezt eigi mikid af vita huer hann være enn segir ath henne leizt agæta uel æ þann mann er henne hafde gripuna gefit. Hann spyr hueriu hun hefde launath. hun kuozt ongu launat hafa og vard uid fæ. þat samir ydr eigi husfreyia segir hann ath launa ongu slikar gersimar. nu ef þu þikizt ecke til hafa so sæmiligt sem þu villdir þa vil eg gefa þier eirn godan grip ath þu launir þetta. þessu jatade hun. Hann geck þa i brutt og lætr giora kross af gulle einu og let vigia. þa ferr hann æ fund hennar j annat sinn og selur henne krossenn bad hana hafa hia sier og segia sier enn giorr vm sina hage og leitade marga uega eptir. Hun kuad mann koma til sin er henne vard vel fyrir ôgum so hon lezt onguan slikan sied hafa. kuad hann vitia rekiu sinnar vm nætr. og hefi eg mikla ast uid hann lagt. Eptir þetta gieck Nordbrigt burtt og sagde Erlende huad titt er. skulum vær nu hallda vord æ ef hann vitiar hennar og taka hondum ef vær megum. þath uar nu eitt kuolld ath þeir sia ath madr eirn geck til herbergis hennar. sa var bæde mikill og uænn og so syndizt þeim sem gullz litr uære æ horonde hans þar sem hann var berr og ætlodu nu ath taka hann hondum er hann genge j burtt. Hann ste j reckiu hia henne. þa synir hon honum krossenn og mællti. eigi vil eg ath eins þiggia gripuna ath þier so ath eg launa ongu. vil eg nu gefa þier þenna grip j mote. og rette[3] ath honum krossenn og bad hann uid taka. Honum vard uid þetta so illt ath hann huarf þegar

[1]) Halldor *Cd.* [2]) þaa *Cd.* [3]) retta *Cd.*

ath syn so at eigi vissi hun huad af honum vard. en hun giordiz miog mattfarin eptir þetta. þeir hielldu nu vord æ henne ath hun leitade huerge i burtt og nærdu hana sem þeim þotte vænazt. þa mællti Nordbrigt. þess get ek til ath þessi madr mune verit hafa fyrrmeirr nockr vondur madr og orden nu ath orme og mun liggia nockur æ gulle edr uite þier nockr ormabæli j nand. Honum var sagt at þar var ath visu. þangat munu vier fara seigir Nordbrigt. Og so giordu þeir. enn þar uoru biorg nockur. þar giora þeir bal mikid æ biargino. og er elldrinn sotte hart balit þa kemr þar fram triona mikil og eigi þeckelig. Nu gatu þeir ecki at giort [774] og fara nu heim til borgarennar uid so buit. en ecke ðruænt þo ordit at honum hefde leidzt balid og munde eptir þetta færa bygd sina. Og ena næstu nott eptir dreymde bonda eirn j borginne at madr kæmi at honum og bædi hann skips og lezt mundu leggia skipleigu j stafnen. og þottiz bonde lia honum skipit. og vm morgunenn eptir er hann vaknade fer hann til skips sins og sier ath þat hafde nylega haft verit og j stafnenum sa hann liggia eitt mikid staup af gulle. Vard og ecke mein ath þessu kuikende þadan fra og feck kona Erlendz heilsu sina. Og þotti ollum monnum mikid vert vm speke Nordbriktz og uar hann vinsæll af Uæringium og skilia þat allir ath hann er mikilshattar madr j ollum atgiordum og radum sinum.

Um for Nordbrigdz.

12. þat sama haust for Nordbrigt vt til Gricklandzhafs med galeidaher og ollum Uæringium. þa uar hofdingi Grickiahers Gyrger[1] frændi drottningarennar Zoe. þeir foru uida vm Griklandzhaf og eyiar og vnnu morg storverk. sem Boluerkr segir.

Sniall raud j stor stiller
stal ok geck æ mala
hadiz huert ar sidan
hilldr sem sialfer villdu.

Og eitt sinn er þeir settu landtiolld sin (tok) Nordbrigt og hans menn þann tialldzstad er yfir var odrum tiolldum. þa kom til hofdingen Gyrger[1] og bad Væringia flytia j burtt tiolld sin. Nordbrigt segir. ecke er þath rettligt og ecke hefir þat verid Væringia hattr ath flytiaz j daluerpe vndan Girckium. Gyrgir lezt fyst eiga tiolld ath setia þar er hann villde fyrir tignar sakir. þæ segir Nordbrigt. ef þu erth hofdingi Girkia þa er eg hofdingi Væringia. Til þess ræda þeir vm þetta ath sitt þikir huorum þeirra og uilia huorirtueggiu taka til vopna. þa komu til spakir

[1]) *Gyrder Cd.*

menn og godgiarnir og uilia skirra uandrædi þeirra. bidia þeir ath þeir skule sættaz og gere eigi þa skomm Gardzkonunginum og skada ath beriazth þar sem huorirtueggiu eru hans menn og kuedia helldr æ med sier vm þau skipte sem þeim vel likade badum og geingi þeir huoregir vm fram. bidia þæ nu hluta vm huorir fyrr skolu tiallda edr roa edr leggia til hafna. og þessu jata þeir Nu eru hlutir giorder og markar huor þeirra sinn hlut og kostðdu sidan badir hlutunum j skikiu-skaut Gyrgis. enn Nordbrigt skyllde taka til hlutanna. þa mællti Nordbrigt til Gyrgis. lat mik sia huert mark er þu hefir til þess at uit morkum eigi æ eirn ueg badir. Gyrgir sendir honum hlutenn og red hann ecke j ath hier munde nockut annath vndir bua enn Nordbrigt segir. Og Nordbrigt merkir nu sinn hlut. og beint æ eirn ueg og Gyrgir hafde adr giort og kastar sidan j kne hertoganum G(yrge). og sidan tekr Nordbrigt til hlutanna. Ogh er hann hafde vpp tekit hlutenn annan mællti hann til Gyrgis. þeser skolu fyrre tiallda og fyrre roa og fyrre rida fyrre til hafnar leggia og hafa kiosanda hlut af ðllu. Leit sidan æ hluten og hiellt vpp hatt og mællte. þetta er hlutr vor og fleygir sidan j brott og langt æ sio vt. þa mællti Gyrgir. þui leztu mik ei sia hlutenn. Hann segir. ef þu satt eigi þann er eg tok vpp þa sia nu þann er eptir liggr og uæntir eg ath þu kenner þitt mark æ. Og uar þa hlutrin vpp tekinn og kenndr og var þar æ mark Gyrgis. Og j þuilikum uidr-skiptum þeirra fanzt þath bratt æ huersu Nordbrigt uar framgiarn og og afburdarsamr og for vm sumared vtan. og er so fra sagt ath Nordbrigt breytir so til at hans menn uerda nær fyrir vtan bardagan og allan haskann og nockr þar j fylking jafnan er minnzt var mannhættan. og uardizt sua ath hans lid tyndiz eigi en sparde eigi Gyrge til ath þeir uæri meir æ uidborda. enn þa er Nordbrigt uar eirn saman med lide sinu þa lagde hann sig so fast til ath annat tueggia skyllde hann fæ sigr eda bana. Nu bar so til jafnan ath þa er Nordbrigt uar fyrer lideno þa uann hann sigr. en (er) Gyrgir uar fyrir vann þa ecke. þath fundu þeir er Gyrger[1] fylgdu og kollaudu ath betr munde fara sitt mal ef Nordbrigt uæri eirn hofdingi yfer ðllum hernum og amælltu þeir Gyrge[2] hertoga og kuodu ecke at vinnazt fyrir honum og hans lide. Hann suarar so j mote. ath Væringiar villde ecke ueita honum og bad þæ fara j annan stad enn hann munde fara med sinum her og mundi vinna slikt sem hann mætti og audit yrde. Og nu eptir þetta þa for Norbrigt þadan fra j burtt og med honum aller Væringiar og aller Latinomenn. en (þeir) Gyrger foru med Grickiaher. Og syndizt þa bratt

[1]) Gyrder *Cd.* [2]) Gyrde *Cd.*

huad huerir mattu. feck Nordbrigt jafnan bædi sigr og fe. en Gyrgir for heim til Miklagardz med sitt lid. nema þeir vngir menn sem sier uilldu afla fiar og frama þa sofnuduzt þeir saman og foru til Nordbrigt og hielldu hann til hofdingia. Hann lagde nu med herinn uestr j Affrika og elfdiz þadan miog at fiolmenne j uellde þui er þar liggr. þat er talt eptir fyrirsogn Haralldz[1] konungs at hann tok .lxxx. borga æ sitt valld. sumar voru gefnar æ valld hans. sumar braut hann edr brennde. sem þiodolfr segir.

Taugu ma tegna segia
tandrauds æ Serklande
vngr hætte sier atta
ormtorgs hrautodr borga.

adr herskodudr hardan
hilldar leik vndir skillde
Serkium hættr j slekter
Sikleyiu geck heyia.

Nordbrigt dualdiz marga uetr j Affrika og feck þar mikid gull[2] og marga dyrgripe. en fe þat allt sem hann feck og ecke þurfti hann ath hafa til lidskostar sende hann med trunadarmonnum sinum nordr j Holmgard[3] j ualld og gæzslu Jarizleifs konungs. Ogh drozt þar so mikid ogrynne fiar saman at eigi matte morkum telia. sem likligt ma þikia er hann heriade þann hlut heimsens er nær var audgaztr at [775] gulle og dyrgripum. so er þo ath hann hefde eigi barizt uid bukalla þuiat hann segir sialfr at hann bardiz uid konungenn sialfan j Affrika og feck sigr og eignazt uida uelldi hans. En þar eptir for hann heim j Miklagard med mikid agæti og er nu þar vm hrid.

Vm hersaugu.

13. Nv er þat sagt næst ath hersaga kom til eyrna Mikael konungi. Gyrgir mællti þa til konungs. nu mun ath taka til Uæringia ath þeir reyna sig. og er morgum monnum grunr æ herra ath þier muned hier eiga vm konungborin mann ath mæla. en þu veizt hier onguan siduanda til þess vera ath þeir menn gangi hier æ mala er konungborner eru. Konungr segir. eigi er þat enn satt giort en vist er þath ath þesse madr er afbragd annarra manna badi at radum og hardfeinge. og þeir menn eru oss vænster til varnar fyrir landeno er þann ueg er hattad sem honum er. þui er þath nu vel þott þeir reyne sig. Væringiar attu nu stefnr sin j millum og segir Haralldr þeim ath honum er mikill grunr æ ath menn mune oss þikiazt vm skynia hier j Miklagarde. og leide menn morgum getum vort mal og hirde ecke vm þo ath oss sie fram hleypt j ofrid edr j haska. nu uil eg ath uær heitum æ hinn helga Olaf konung oss til sigrs og latum giora hier kirkiu honum til dyrdar med gude. þessu jatodu aller og ath handfesta mille

[1]) Harazs *Cd.* [2]) gudll *Cd.* [3]) ormgard *Cd.*

sin. og sidan med hans vilia fara þeir nu j mote heidingium. En þeir heidingiar hofdu fyrir her sinum marga konunga og var blindr eirn og var sæ þo vitraztr. þeir hofdu hiol vndir kerrum sinum og ætlodu ath hleypa þui æ lidit med þeim vmbunade sem þar var til samin. En er þeir uillde þeim fram hleypa æ Væringia þau urdu þa aller fastar. En j odru lage þa sier sa enn blinde madr er konungr uar mann rida fyrir Væringia her æ huitum heste. og af þessum manne stod heidingium so mikil ogn ath margir konungarnir flydu en .vi. urdu eptir. Og lykr med þui ath Væringiar hofdu sigr og sottu sidan heim eptir þath med miklum sigri og uirding og lata þegar giora virduliga kirkiu. En af fyrirtolum manna þa bannar konungr ath kirkian se vigd. Haralldr lætr þa veizlu bua og ætlar þa byskupe til ath koma ath vigia kirkiu. Konungr bannadi þa elldeuit til ath buæ veizluna og kuad konung ecke mega hafa rett sinn fyrir kappe hans og rikdomi. En þo hittizt bratt til þess ath veizlan var buin þott konungr villde eigi. Sidan bad Haralldr ath byskup skyllde fara ath vigia kirkiuna. enn hann lezt eigi treystazt fyrir konunge. en Haralldr lezt mundu þui æ leid koma er konungr munde þat eigi banna. Og sidan fer Haralldr nu æ konungs fund og tiar fyrir honum huersu osanlegt er hann leme nidr ath giora Olafi konungi sæmd fyrir þa sæmd og jarteign er hann giorde þeim og frid þann er hann gaf riki hans. og fær hann so vm talid ath sialfr konungr fer med honum til veizlunnar og so byskup. og vard ueizlan agæta god. Og undradizt konungr miog ath hann hafde elldeuid feingit so gnogliga þar sem hann lagde bann uid at hann skyllde med ongu mote fa. en Nordbrigt segir honum ath hann hafde þar til skiphræ og suord og valhnetr. Nu uar kirkian uigd en konungr launade stormanliga veisluna. og sidan uar su kirkia uigd og fagrliga tignod med mikille klucku so at eingi var onnr slik j Myklagarde. en af fortölum vondra manna þa lætr konungr taka ur kolfinn. þeir hietu þa æ hinn helga Olaf konung ath hann lete koma aptr kolf j klucku sina. Og sidan hrædde hann Gardzkongin j suefni og skipadizt hann ecke uid þad. og sidan var hann tekinn med æsiligum siukleika so ath hann matte varla bera. En drottning gat sanzs til vm hans mal huath hier munde til koma. hon bad Nordbrigt til komæ og gefa til nockut gott rad med konungi. Ogh Nordbrigt fer þegar til motz uid konung og gefr honum þat rad ath hann late bera apptr kolfin til klucku Olafs konungs. og sidan gæfi hann til kirkiunnar .iii. hlute og færi þangat sialfr. dyrkade framarliga Olaf konung medan hann lifde. En konungr hiet þui og endathi þath vel sidan.

Nu fara þeir badir or lande enn Nordbrigt og Gyrgir. og uar mællt med þeim Gardzkonungi at .c. marka skyllde giallda honum af hueriu skipe enn þeir skyllde sialfer eignazt þat meira væri. Og uid þetta fara þeir j hernad og koma nu uid Sikeley. enn þat er mikid riki og margar storborgir. og flyia menn vndan. þann veg ath þeir leita til borganna og var þar einskes fatt þess hafa þurtte þeim er þangat flydu. og þykiazt landzmenn nu trutt traust hafa ser fengit er þeir eru komnir j borgina. þeir Nordbrigt setiaz nu vm eina borg agæta bædi ath fiolmenne og storaudigum gersimum. og uerdr þeim (l)orsott og fast fyrir og fa þeir eingi suig æ vnnid. þa mællti Gyrgir. hier mun eigi þat til ath taka et[1] minna er eigi fæzth hid meira. þuiat eigi liggr sia borg láus fyrir og eigi verdr hun af vorum styrk unnin. og munum uer uerda til ath fara og uæntir mig ath oss ueite betr vt vm strandernar þar sem minne afle er fyrir. Nordbrigt segir. seint mun fazt skulld konungs ef uer skulum kanna skerin oll edr huat gefit þeir mier til ef eg fæ vnnid borgina. Gyrgir suarar. huat er til mællt. þria kiorgripe er eg kys segir Nordbrigt. þui uilium uer jata segir Gyrgir[2] og uar þetta nu bundit uitnum med þeim. Nu var so vm farit. æ fiell eptir gile einu hia borginne sialfre. þangat geck Nordbrigt med .lx. manna og fal· syni j mille borgarennar. þeir mælltu adr grunduoll hennar huersu diupth þurfa mundi ath grafa vndir nidre og ætlæ sidan æ gagngiort vndir hollena. og sidan taka ath grafa .xx. menn og adrir .xx. ath moka en hinir þridiu leysa fyrir og ausa vt allre molldunne æ ana. En þeir einir urdu [776] senir vr borgenne og þottuz þeir eigi vita huad þeir mundu giora. þeir grafa nidr vndir borginne vnzt þeir komazt jnn vndan ath þui er þeir ætla. þa mællti Nordbrigt. nu er groftr sia vordin mikell sem eg villda. skyllde vær og gott fyrir taka en giptan munde rada. grofum vær nu vpp þar sem vær væntum ath ver komum vpp j einhueriu herbergi j borginne. og grofum eigi fyr vpp wr jordunne enn ver erum adr aller vitbuner og herklæddir. en þa hefir sa happ er hlytr og audit verdr. en ef vel villde til takazt vm uppkuomuna vora j borgina mætti so vera ath þeim brygde nockut vndarliga vid er fyrir eru og yrde nockut vm felmt edr otta er menn koma uou(e)ifliga vr jordu upp ath þeim. hattum og so bunade vorum og sialfum oss ath þeim mætti mestr grunr æ uera huat dreingia vær erum. þuiath marga geth egh ecke sidr ætla onnr kuikende muno koma vr jordunne vpp enn menn. þeir giora nu so med rade Nordbrigt. Herklædizt nu herinn allr og setia hialma æ hofut sier nema þeir

[1]) er *Cd.* [2]) Gyrdir *Cd.*

einir menn er til eru ætladir ath grafa upp til lykta vr jordunne þa er buit er. En so stillti hann til glogt vm vppgonguna af radseme sinne og vite. ath þeir komu vpp j steinholl eirne j borgenne og var þar helldr fatt manna fyrir en mestr hlute hersins gieck nidr j groftinn vndir borgina þott eigi mætte aller senn upp ganga. Og nu er þeir ganga vpp þa mællti Nordbrigt ath þeir skylldu emia vpp og lata sem grimligazt. Og er docknir hialmar kuomu vpp vr jordu ath þeim þæ bra monnum miog uid. þa uar og nockut dimt ath jmne. hlupu nu vndan vm alla borgena þeir er þui komu uid med opi og kalle og sogdu ath fiandr være vpp komner vr jordu og dræpi allt þat er fyrir þeim uar. saugdu nu ath folk var so fiolkunnigt þat er vm sat borgina ath þeir kollodu diofla vr jordu ath þeim og dræpi menn þeirra. og uerdr nu otte mikill og op j borgenne. En þa er lette enum mesta þys og uitad var hueriu gegnde og uid huer brogd er þeir voru komner þa drifa menn til vopna þeir er godir riddarar uoru og hraustir menn og uilia ueria sig. En þo þegar er þeir Nordbrigt voru eigi verr ath vigi staddir þa fiellu þegar borgarmenn sem bufe. enn sumir leita j burtt þeir er lif þagu. sumir gafuzt vpp og geingu til handa og eida. toku þeir j borginne slikth sem þeir villdu. þa mællti Nordbrigt. þath ætla eg Gyrgir ath miog vida verdum uær ath fara til adr en uær faum þuilikt fie sem j þessarre eirne borg er þier uillduth fra huerfa. og uil eg nu kiosa gripuna mier til handa slika er mer likar eptir þui sem uær urdum æ sattir. Satt er þat segir Gyrgir ath storfie hofum vær hier upp tekith enn þath þætte mer sem þier sæmde bezt ath taka eigi fyrre af gripena en heima j Myklagarde. Nordbrigt segir. til þessa fiar þikiumz eg alluel hafa vnnit þuiath standa munde sia borg enn j dag ef eigi hefdi minna rada ath notid. eda huad þikir hofdingium sanligaz uera. Aller sonnodo hans mal og kuodu slikan mann helldz hofdingia mega heita at rettu er so var hardfeingr. Satt er þath ath vær hofum nu feingit mikid fe segir Gyrgir. þiki mer oss nu gott heim ath sækia vid so buid. Nordbrigt segir. enn munum ver eigi greida konungi hundrath marka af hueriu skipe er uer oflum eigi meira fiarens. enda skulum ver enn leingr eigazt uid adr enn ver hettum[1] þuiat eg hefi spurt huar enn mun uera meire feuon. Allr herrinn samþyckte honum og þotti mikels vm vert vm skipte hans og framkuæmd er hann veitte jafnan.

Vm hernat Nordbrigz og Gyrgis jarls.

14. Nu leggia þeir til annarar borgar er bædi uar meire og tor-

[1]) letium *Cd.*

sottari. Gyrgir mællti. þetta rad muno þier vm megn ydr taka og treystir þu nu offramarliga af sigri þeim er þu hefir nu vnnid. og forum nu helldr uidara til og latum eigi þat hlægi henda oss ath briotazt uid þat er ecke verdr ath giort og er illt ath setiazt aptar nidr enn hann ris vpp. Nu þikiz Nordbrigt sia ath Gyrgir uill j burtt og mællti. þat er satt ath sia borg ma ecke uinnazt at þessu somu bragde sem hin fyrre. enn þo er eigi þrotin von ef j tomi leki uid. en giora (skal) þier kost æ burtt ath fara huert er þu villt ef þu villt nu þoath eigi megi greida konungi fe so mikid sem skilit uar þa er þo nockut. enn eigi muno þeir þo j brutt fara þuiat lidmenn vorir þurfa fiarens þuiat eg mun hier eigi fra huerfa so buit. þui ætla eg segir Gyrgir at þu muner nu hier nu ecke rad til kunna. þat er nu sem gefazt vill segir Nordbrigt. þar er Gyrgir nu og nennir eigi fra ath huerfa uid litid fe edr ecke. þar uoru uellir fagrir og slettir nær borginne og þar æ vollunum stodu tre fogr og limod uel þau er blomgut uoru og sem þar uæri skogr litill og flugu fuglar þangath jafnan vr borg vm daga þeir er hreidr attu. Smafuglar foru þar ath matfongum æ daginn vtan borg enn flugu aptr æ kuolldit ath sofa er þeir attu hier og huar hreidr j husþekium j borginne. Borgarmenn þottuzt auruggir er þeir hofdu steinuegg sterkan vm borg sina og mælltu til þeirra Nordbrigt ath þeir skyllde dreingiliga ath sækia og kuodu þar mikils uera ath uitia j morgum gersimum og dyrgripum. enn þeir kuoduzt þo uænta ath þeim munde þo seint sækiazt ath grafa nidr vndir borgina edr vinna hana þui mote sem hina fyrre. Allt mælltu borgarmenn drembiliga til þeirra og helldr med had og spott. Nordbrigt mællti nu uid sina menn. nu skulo uær taka nockura menn af huerre sueit og þo so ath borgarmenn sakne eigi lidsens og skal þo sækia ath borginne gletting þann sem ena fyrre daga. en þess uænti eg ath þeim þike litils vm vert ydra adsokn. þier skulod og so eina ath sækia ath ydr se sem minztr [777] haske j uera. hier er lækr eirn skamt fra borginne en þan sama leir sem þar er hia læknum er heitir bitumen þann leir skulum uær taka og ellta vm nætr so ath borgarmenn uerdi eigi varir uit. þat mun þa verda jafnt sem lim ef þat er til giort og med þessu sama lima menn jafnan borgir. sidan skulum uer rida þessu lime æ tre þesse er hier standa utanborgar. en þat kann uerda so hart sem griot er þath þornar. sidan skulu ver rida blautu liminu æ trein og med þessum radum skulum uer uinna þessa myklu borg. sidan skulu til koma þeir menn vorir er bezt kunno uid smafugla ath þa kann vera ath fuglunum uerdi uhægth ath hefia fætrnar af limunum er limino er adr æ ridit. og ef ver faum valld þessa litlu fugla vr borginne þa

kann uera ath rad hittiz til ath ver faim þeim hinum stærum fuglum nad og meire fyrir sier. Nu fara þeir so med ollu sem hann segir þeim fyrir. ogh dugir þetta rad ath fuglarnir verda fastir uid trien er þeir uilldu fa sier matar og fa þeir nu tekith hondum marga smafugla af þessum brogdum. þa suaradi Nordbrigt. nu er vel segir hann og mikit ath vnnit. þesser fuglar skulu vinna oss mikid sigrverk. nu skal taka tre þath er þurrast er og ellnæmazt og latid j elld litinn og bera j brennustein og steypa þar vaxi ath vtan og binda þesskonar byrdar æ bak fuglunum so ath þeim uerdi eigi vm afl ath fliuga med. og er natta tekr þa skulum ver lata leysa alla þa senn med bagga sina og þessum buninge ath huer hafi byrdi æ bake. og get eg at þeir fliuge bratt til setra sinna og hreidra j borginne eptir þui sem þeir eru vaner. þann ueg er med farith. og fliuga fuglarnir þegar j borgina er þeir uerda lausir til hreidra sinna og unga. En husen uoru reyrþacken oll þau er fuglarner bygdu j. og er eigi nu langt ath bida adr ellde lystr i fidre fuglanna og þui næst j þekiuna og sidan brennr huad af ǒdru og gioriz elldzgangr j borginne. En j odru lage herklædizt allr herinn og sækir allfast nu ath borginne. En borgarmenn þottuzt eigi vita þui sætte ellzgangrenn og attu nu at veriaz huorutueggiu elldenum og atsokn þeirra hardre. þuiat Nordbrigt bad nu onguan uid hlifaz huern eptir sinum mætte og feingu borgarmenn eigi varizt huorutueggiu senn. Brutu uikingar nu stor hlid æ borginne so ath vognum matte aka jnn j borgina. Og þui næst eru þeir Nordbrigt j borginne med allan herenn og slær þa j orrostr og mannfall. og eigi stod þessu leinge adr enn borgarmenn klockna uid aller saman og gafu sig vpp. og geck nu þat sama folk med linleik og litelæte ahyggiu og harme at bidia sier miskunar er adr hofdu drembeliga mællt til Nordbrigt og hans manna. So voru borgarmenn felmsfuller ath þeir oruæntu ath elldrin yrde sloktr þar er vatn var fiarre og langt ath sækia. Og nu er þeir gafu sig upp og toku grid þeir er eigi urdu drepnir þa feck Nordbrigt rad til þess at slockua elldinn. Suo segir þor. skalld.

Let þa er lypt uar spiotum
lidz hofdingi kuidia
enn þeir vndan runnu
vlfs grad fridar badu.

hann hefir fyrir sia sunnan
so finnazt til minne
opt med odde keyptan
aud þar er leitt uar blaudum.

Hier taka þeir nu meira fe myklu j þessarre borg enn j hinne fyrre og quad Gyrgir nu einsætt ath snua nu heim med þuilikum sigri og fe og lezt vænta ath nu munde konungr fa fe sitt og munde þo huers þeirra hlutr godr uerda eptir. Nordbrigt segir. nu er þat vist nærre

enn fyrre. en eptir er þo enn ein borg su ed oss uæri mikid happ[1] j ath na og sannliga er mer sagt ath þar mune eigi minna fe en j þessum badum. þetta er oradligth segir Gyrgir at taka þetta rad og tapa þuilikum sigri sem nu hofum uer feingit og setiazt nu vm þessa eina borg. hier eru eingin tre hia edr *skogr* er fuglana megi veida j. og muntu hana eigi med þui vinna. ecke ma og undir hana grafa en landzfolk fioldi til drifith ath veria borgina. Nordbrigt segir. so er og ath þetta er med nockurre hættu. en eptir skulvm uer sækia fast þui þat megum uer af hafa. Gyrgir for undan og quad eigi mundu uel gefazt akafi hans og ofsi. En Nordbrigt lezt[2] eigi uita nema hlydde og til skal hætta. enn þo er enn so ef[3] eg skal þetta æ mik taka og leggia rad til ath vinna borgina þa uil eg enn sama kost hafa sem fyrr. Og þui jata aller.

Vm hernat Nordbrigt.

15. þat er nu fyrst segir Nordbrigt ath nid*r* skal leggia leika[4] med hernum sem oss er jafnan titt ath hafa j framme til skemtunar þæ uer erum j kyrdum og sitium vm borgir. enn tialld eitt skal giora af pelle godu skamt fra herbudunum og uedruitar skulo þar af upp med gylltum stongum. þangat skulo ganga fimm menn edr sex æ huerium degi til þess tialldz og dueliazt nockura stund og fara æuallt hrygguare j burtt en þa er þeir ganga þangat. og ef þier hafit mal edr rædr vid borgarmenn. sem jafnan er sidr til þott sins lids se huorir þa eigazt menn þo jafnan tal uid. þa get eg ath þeir spyre ydr eptir þui þier erud so daprir og okatir edr huad tialld skal þath hid fagra er sett er brott fra odrum tiolldum. þa skulu þier segia mik siukan og liggia þar j tialldenu. þannueg skulo þier fara med uiku. og er su stund er lidin þa skulo þier allz uid leita ath hryggua andlit ydr og segia andlat mitt. sidan skulo þier beida þangat leyfis likino til einshuerrar kirkiu og segit eigi fet skorta skule gull og sil*f*r og dyra gripe ath fara med likino. og væntir mik ath þetta mune þeir leyfæ þuiat margir eru fegiarner. og skulo þier bidia leyfis ath .lx. manna gangi j borgina med likeno. en eg get at þeir uili þat eigi. þa skulo þier bidia at .xij. menn gange jnn og segit huergi j londum sid til þess ath færre menn gange med tigins mannz like enn .xij. þat muno þeir leyfa uilia. þier skulud giora kistu og skal ecke vætt yfir vera. skal breida [77²] yfir kistuna dyrligt pell þat er bezt se til og latid þannueg bragd æ ydr uera sem eg se harmdaudi. og fer þetta sem eg geth þæ mun eg fara

1) kapp *Cd.* 2) sezt *Cd.* 3) enn *Cd.* 4) nidr *tilf. Cd.*

j kistuna. en sidan skulu þier bera kistuna æ oxlum ydrum og ganga vndir fiorir edr .v. en .ij. skulo ganga vndan og bera vndan merke Halldorr Snorrason og Ulfr stallare og uera j sloppum og undir j brynium. en herren allr aluopnadr og þreyngiazt ath vtan er uer komum j borgarhlidit. eigi skal þeim þurfa ath fryia er fyrir fara. en j borgarhlideno þa skulo þier fella nidr kistuna. en eg verd at hætta til þess huersu skiottr egh uerd æ fætr vr kistunne. Og er þetta uar giort og rad sett þa var herenn nu med þungu bragde og er allt lidit tuist og litid vm. þetta þickir borgarmonnum vndarligt. Eirn jall er yfir borginne. þeir hrosa sier miog borgarmenn og bidia at þeir sæke ath nockud (allz) þeir[1] hafa þo mikid lid og fritt og kuoduz þat og spurt hafa ath þeim uæri ecke vm megn en kuoduz þo ætla ath seint ynne þeir borgina med smafuglum þo at þeir beri byrdum sponu[2] ath. og monum ver sia uid slikum brogdum. en ydr er dreingiligth ath sækia hier eptir meira fe en j þeim tueimr borgum sem þier hafit adr unnid. hofum uer og spurt ath hofdingia ydrum uerdr slikt ecke of megn. Ogh um nottena giora þeir athgongu ath borginne og standaz eigi eggiun borgarmanna og dettyrde og uilia uita huort uorn þeirra er jafnmikel sem borgin er god og ramgiord. þeir hafa nu uid oll brǫgd sem tizska er til j þesshattar bardaga. en er her þeirra kemr ath borgaruegginum þa skorter þar eigi valslongur fyrir og adra griotflaug. Og er þeir sia þessa borg so sterka ath eingi von þotte þeim til ath hun yrde med uopnum sott. hallda nu aptur til herbudanna og styrma nu yfir hofdingia sinum eptir þui sem hann hafde rad til gefit. og allt fer nu eptir getum Nordbrigt. Og þar kemur er þeir hafa þar uerid uiku. þa segia þeir borgarmonnum andlat hofdingia sins og voru allhrygguir. beida sidan ath þeir skylldi veita leg likinu ath nockurre kirkiu j borginne og kuoduzth ofra skylldu myklu fe sem sidr var til fyrir sal rikra manna. beiddu og vm likfylgiu eptir þui sem hann hafde adr fyrir sagth. En þeir kirkiur uardueittu j borginne uilldu giarnan þiggia gullit þott uikingar gæfe þeim og baud nu huerr fram sina kirkiu ath hofdingian skylldi til færa. hugduz þeir mundu upp taka fullsælu og keptizt nu huerr fyrir annan fram ath ganga j mote likeno. en æ þat urdu þeir sattir vm likfylgiona sem hann gat. Sidan ganga þeir vt j borgarhlidet j mote likinu med krossum og helgum domum. en uikingar j odru lagi baru kistuna tiguliga æ oxlum ser og uar tialld yfir med purpurapell. en þeir er fylgdu likino hofdu silkesloppa og ho tu sida æ hofde fyrir hrygdar sakir. en undir uoru hialmar og bryniur. og er

[1]) þier *Cd.* [2]) sponum *Cd.*

þeir koma j mitt borgarhlid þa uerdr slys j borgarhlidenu og rasa þeir so ath nidr fiell kistan vm þuert borgarhlidit. og j þui bile kuad uid ludr en heren uar adr med uopnum og albuin til bardaga. runnu nu til borgar huerr sem fara matte og þrongduz nu j hlidit. Nordbrigth hafde borith sialfr kistuna þott hann hefde hitt sagt alþydu. hann bra þa suerdi og aller hans menn hlupu nu vpp j hlidit og drapu þar margann mann er adr uoru vopnlausir fyrir. þa vard Halldorr Snorrason sar og var hogguit j andlit honum. aller urdu þeir nockuth sarer er likfylgiuna skylldu halldit hafa og mest af griote er kastad uar ofan vr turnum borgarinar æ þæ. Og jarll sæ er hofdingi var yfir borginne hann hafde brugdit suerdi og uar þath gerseme mikil þuiat hann uar agætr madr. Nordbrigt þrifr nu til suerdzsins og nair þegar af honum en giorer jallenn handteken og hefir j sinu vallde. þat er sogn manna ath so hafe farith ord med þeim Nordbrigt og Halldori þa er hann mællte at han skyllde bera merke fyrir honum i bardaga. en Halldorr segir so j fyrstu. beri hier merke fyrir þier rǫgum. Miog er nu mællt Halldor segir Nordbrigt enda er vel gengit. Nordbrigt spurde ef jarlenn villde þiggia lif ath honum. Hann segir. huer ertu segir jall. ath visu ertu konungboren madr. Hann segir þa jarli til ed sanna j hliodi huer hann var. þæ jarl af honum bædi lif og riki. Nordbrigt tok til sin af fiarhlutum af þessi borg sem hann villde eignaz og gaf upp jarli borgina. Marga stade vann hann j þessu lande vndir valld Grickiakonungs adr hann kæmi heim j Myklagard. þa segir hann Gyrgi ath hann vill hafa gripe þa er dyrstir ero j kiorgripi þa er hann atte ath hafa. en Gyrgir lezt þa villdu færa konungi. Nordbrigt segiz uel til kominn ath hafa gripuna og kuoz þess von þickia ath hann munde seint lata þa þrautlaust. og bad Gyrgi æ þat minnazt ath alldri hefde hann so enn j her komid ath hann hefde slikt storuirke vnnit sem sidan er þeir funduz. þeir skilia uid þetta og uerda litt æ sattir. Fer Gyrgir heim til Myklagardz til fundar uid stolkonunginn og er nu med honum og rægir Nordbrigt æ marga vega uid konungen. segir ath hann vill allt fe vndir sig draga en vnna konungi litils af og kuoz þat ætla ath bratt mun hann sitia vm hans riki ef þenna framgang skal hafa hans kapp og ofmegth og metnadr sem æ horfizt. þath segia menn ath drottning Zoe hafe of miog rækt hann uid konung og sagde ath hann villde leggiazt med Mariu systrdottr sinne og sagde ath konungr ætte grimliga ath hefna slikra hluta. en sumir menn mælltu þat at Zoe sialf villde hafa hann.

Um ferd Nordbrigtz til Jorsalalandz.

16. Sidan giorde Nordbrigt ferd sina af Sikileyio med ollum herinum og ut j Jorsalaheim og uill nu bæta sinar afgiordir uid gud. og huar sem hann for vm Jorsalaland voru nalega allar borgir og stadir gefnar j hans valld. so fylgde honum mikil hamingia. þat [779] sannar Stufr skalld er heyrt hafde Haralld konung sialfan fra segia þessum tidindum.

For ofhugrin æfre
eggdiarfr vndir sig leggia
holld uar viga uallde
uirk Jorsala vr Grickium.

og med ærnu riki
or brunnan kom gunnar
hemnis jörd und herde
Harallzs kund ofra londum.

Hier segir fra þui ath þetta land kom obrunnit og oheriat j ualld Harralldz konungs. for hann þa vt til Jordanar og laugade sig sem vande er til annarra palmara. Hann var og til grafar drottens og krossens helga og annarra heilagra doma j Jorsalalande. þa gaf hann og so mikit fe j gulle ath eigi fær talith. og æ þeirre tid fridade hann ueginn ut til Jordanar og drap þar margan reyfara og annan hernadarflock.

Sidan for hann aptr til Myklagardz og hafde æ nafn sitt hid sama og giordizt þar margra manna ofund æ honum Gyrgir fyrst ath vpphafi med drottningu og þar med margra annarra. Jafnan ber saman fundi þeirra Mariu og Nordbrigz. Og eitt sinn er þau voru stodd bædi þa uar konunginum til sagt og bedinn til ath ganga og reyna suik Nordbrigz uid sig. Nu uerdr jungfruin vor uid þetta ath setid mun vm þau og konungrenn mun þar koma. Nu lætr hun Nordbrigt siga nidr vndir loptit med skyndingu er flæde vndir. og er konungr kemr þar ser hann huerge Nordbrigt hia henne og ecke lezt hun vita til hans. en þat uar honum þa mikil hialp er konungr hitte hann þar eigi uid þat er þeir rægdu hann. og þotte konungi nu hrundit þessu male. Ogh þui næst uar þath borit fyrir konung ath Nordbrigt uæri otrur j uardhallde uid hann. en konungr kuad þath eigi uera mundo. þa mællti Gyrgir. gior nu tilraun herra og set menn til vardhallz aluopnada. Og var so giort. Og er Nordbrigt var varr uid uopnada menn med launungu þa lætr hann drepa þæ. aller letuz þeir þar marger konungsmenn. Konungr þykizt nu jafnan illt fæ af Gyrgi og hans radum og þikizt varla uita huersu siatna (mun). Gioriz nu af nyiu oþocki drottningar Zoe til Nordbrigz og gaf hun honum þa sok enu fyrstu ath hann hefde gull þat er Girckiakonungr atte og hefdi eigi fram greitt eptir þui sem log stodu til og hefde sialfr meira af eignazt af fenu en hann atte med

rettu edr hans leyfe var til og sagde ath þeirre stundu er hann var yfir Girckiaher þa hafde nær ecke gull komit af galeidum eptir þui sem uande uar til. en su uar þo mest sok med þeim ath Zoe drottning kuad hann uilia fifla Mariu jungfru og hennar hafde bedit Nordbrigt og feingit eigi radit þuiat þat segia þeir menn er uerit hafa j Myklagarde ath Zoi sialf villde hafa hann.

Nu kemr so æ gang rogit ath þau Zoe drottning og M(ikael) konungr toku Nordbrigt hondum og uar hann leiddr bundinn j myrkuastofu. og er þeir menn foru med hann eptir stræti nær dyblizu er þar uar þa þottiz Nordbrigt sia Olaf konung brodr sinn. þar er nu gior kapella Olafs konungs. Ogh þui næst uar honum kastad j dyblizuna og tueimr monnum med honum þeir sem honum voru kærastir. var þat annar Halldor Snorrason og Ulfr stallare. en af þeim uoru tekin oll vopn. Dyblizan uar sem hellir uæri j jordu nidri en æ ofan munnen. þar uar fyrir eirn mikell eitrormr og suaf þa uid bæck eirn (er) flaut eptir hellenum. þetta herberge uar nær sihuerfóllt og grafit ut under einu megin sem heller væri. ormren hafde dauda menn til fædzslu sier og þæ menn er missatter voru uid konung og hann uillde liftion veita. og uar þeim þangath kastad þuiat ormrin vann skiott vm þeirra liflat. Og er þeir Nordbrigt komu j dyblizuna þa attu þeir þar kallt. þa odu þeir þar j okkla. nockrer menn lagu þar funader. settuz sidan nidr æ backana. þa mællte Halldor Snorrason. ecke er þetta god vist og kann þo vera ath sidar vesne þuiath ormren mun skamma stund sofa og ofus em eg ath hann vakne edr huad synizt ydr helldz til liggia. Haralldr segir. heita skulum (ver) æ hinn heilaga Olaf konung. Festa sidan heit sitt. en hier er eigi greint hueriu þeir hietu. þa mællti Haralldr ath þeir mundu skiptaz til atgongu vid ormenn. þu Halldor segir Haralldr skallt fara æ hófódijt. en Vlfr er sterkare þui skal hann fara æ spordinn þuiat þar er allt aflit ormanna. en eg mun ganga ath honum framan og vinna æ honum þar sem synizt þuiat minne treyste eg hamingiunne best. en þess vænti eg ath æ lofti muni hann hafa eirnhuern vorn þa er hann bryzt vm ef nockr verdr æuerkinn. Sidan biozt Haralldr suo ath hann tok af sier gran felld er hann var j og snarade felldinn vm hond sier og hafde kefle j framanverdre hendinne og knif j annarre. Sidan geingr hann framan æth orminum og stack vinstri hendinne j ginit og leggr jafnfram med enne hægri hendenni enum vinstra megin þar sem hann hugde ath sem næst munde ganga hiartano ormsins. en so fast lagde hann til ormsins ath skellr uid hepte vppe

og var mikell vande j ath vinna hann med mycklu.[1] Ormren vaknar uid illan draum og bryzt vm fast. og lætr Haralldr taka felldinn uid eitrinu og færiz ofan æ orminn. og so er hann sterkr ath stundum hefer hann vppe .ij. hueria og med hamingiu og trauste Olafs konungs og huatleik Harallz og tenade lidsmanna hans þa sefuaz ormren vm sidir og fa þeir hladit honum. en þo komazt þeir eigi vr dyblizunne þui helldr en adr. Og enu næstu nott kemr eckia ein ofan æ dyblizuna. en þar uar sem þar uæri turn eirn har upp af dyblizunni og opit ofan er sidan uar kollod Haralldz dybliza. .ij. þionostomenn hafde þa husfreyia med sier. hun spurde huort þar væri nockut lifs. þeir sogdu so uæri og sig sakade ecke til. Hun spurde nu ef nockud uæri brodir Olafs konungs j dyblizunni þuiat hann sende mik hingat og uill hann hialpa ydr edr uili þier nu þiggia lif at mer fyrir hans sakir. þeir sogduz þat vilia. þui kom eg hingat segir hon at Olafr konungr uillde ath eg leysta ydr. þeir þacka þat gude og hinum heilaga Olafi konungi ath hann vill æ lita med þeim þott þeir se ouerdir. voru þeir þa upp dregnir og þackar Haralldr henne [780] uel sinn greida og skiliaz þau eptir þat. þeir Haralldr fara þegar til Væringia og var þetta vm nott. þeir verda honum fegnir. Haralldr bidr þa upp standa og vopna sig sem tidaz og so giora þeir. Sidan ganga þeir til konungs herbergis og briota þath vpp og giora konung handtekenn og luka sua vid hann ath þeir stinga vr honum augun bædi. og æ þeirre somu nott geingr Haralldr j hollena er jnne var Maria jungfru og hofdu hana med sier. Toku sidan .ij. galeidar og reru vt j Sæuidarsund. en þar voru jarnfestar yfir sundit. og þa mællti Haralldr. nu skulu menn skipaz til ara æ huortueggiu galeidinne. en aller þeir menn er eigi þurfu naudsynliga þa skal huerr taka hudfat j fang sier edr annan hofga og hlaupa aptr j skipit og uita ef sua uilldi æ vpp ganga æ festarnar þuiat hætta verdr nu æ nockut. Nu gera þeir sua og renna skipen upp æ jarnfestarnar. og þegar er þau feste og skridin tok af þa mællti Haralldr. nu skulu aller menn hlaupa fram j skipit og hafa enn med enum sama hætti j fange sier. og nu uid þetta bragd steypizt su galeidren er Haralldr sialfr uar æ af fram festinne en hin reid æ festenni og geck j sundr og tyndizt af þeirre miog mart manna en sumir vrdu teknir af kafe. Og uid þetta komz hann j brutt af Myklagarde og for so sidan j Suartahaf og adr hann siglde æ haf setti hann jungfru Mariu þar æ land vpp og feck henne gott foruneyti aptr til Myklagardz og bad hana so segia Zoe drottningu ath hun hefde

[1]) r. so litlu jarne.

med Haralldi j brutt farit. Sidan skiliazt þau þar og siglir Haralldr nordr yfir hafit og þadan fer hann vm Austrriki til Holmgardz æ fund Jarizleifs konungs og feck þar godan fagnat og tok þa j sitt valld þat hid mykla gull er hann hafde þangath sent sem fyr segir. Vekr nu sidan bonordzmalid uid konung lezt nu hafa aflat fiarens og þo nockut fyrir storuirkia sakir. Konungr ueitir þau suor ath hann lezt nu ecke mundu draga þat mal fyrir honum og skal þetta nu giora eptir ydrum vilia. Sidan gipte Jarizleifr konungr Harallde dottr sina Elisabeth. Suo sem Stufr segir.

Mægd gat audlingr eiga
ognar milldr þa er villde
gullz tok Gauta spialle
gnogt og bragnings dottr.

Og ath vore byriar Haralldr ferd sina og segir Jarizleifi konungi ath hann mune uilia hitta Magnus konung frænda sinn og vita ef hann uillde nockut riki midla honum og kallade honum þat uel soma ath giora honum nockra sæmd so nanum frænda sinum. Konungr bad hann og sua hid sama Jngigerdr drottning ath hann skyllde fyrir huetuetna fram þyrmaz uid Magnus konung og letu ser vndir þui mest þikia ath hann uæri honum sem traustaztr og traustr med sinne vizsku og styrkleik. For Haralldr sidan austan fra Holmgarde og hafdi eitt skip til Suidþiodar. þeir funduz þar Sueirn jarl Vlfsson er hann hafde fluit vndan Magnusi konungi vr Danmork og beidde Sueirn ath þeir legde til samans lag sitt vm vandrædi þau er þeir uoru badir ættbornir til rikia þeirra er Magnus konungr sath ath og talde Sueirn til magsemda uid Haralld. en Haralldr segir Sueini æ þessa leid ath hann lez eigi villdu synia Sueini vinattu. en þo lez hann fyrr villdu hitta Magnus konung frænda sinn en ouingazt uid hann edr hylla sig fiandmonnum[1] hans. Og fer Haralldr nu þadan til Danmerkr. sem hier segir.

Eik slong vnd þier yngvi
ognblidr j haf sidan
rett uar ydr um ætlad
odal fra Suidþiodu.

hund bar rif þa er reydi
rett æ staf fyr sletta
skeidr en skeldud brudir
Skaney Donum nanar.

Um fund konunganna.

17. Nu er þar til mals ath taka er fyr uar fra horuit er þeir finnaz j Danmork Magnus konungr og Haralldr fõdrbrodir hans. og heimtaz nu æ ener vitroztu hofdingiar æ tal og hafa þat tal j mille siu. spyr Haralldr huersu Magnus konungr mun vilia jafna rikid æ

[1]) fiandmenn *Cd.*

millum þeirra. Magnus konungr suarar blidliga frænda sinum og lez þat giora uilldu eptir rade stormennis og fysi landzmanna. lez þeim eiga gott vpp ath launa sidan er hann kom til landz sins. eru þar til heimtir rikismenn og upp borit malid huers Haralldr beidir af Magnusi konungi. þa segir Einar þambaskelfir fyrst allra rikra manna. fiarre varttu þa Haralldr er uær vnnum apttr landit af Knutlingum og ecke fysumz uær ath tuiskiptaz mille hofdingia. hofum uer jafnan einum senn þionath og so mun enn uera medan Magnus konungr helldr rikinu og lifi sinu. Eptir þessa rædu er Einar tok upp hneigiaz allir landzmenn j sinum suorum. ogh þo æ sina leid hefi huerr sitt mal þa kom þo j eirn stad nidr vm andsuor ath þeir vilia hallda Magnus eirn saman til rikis. Skilst Haralldr nu fra uid osæmd og uikr nu aptr og stefnir fund uid Suein jarl Vlfsson og giora þeir þa rad sin og binda þa felagskap sinn æ (þa) leid ath Haralldr leggr Noreg til af sinne hende en Sueirn Danmork og skulu nu badir samt vinna bædi londin af Magnuse konunge. eflaz nu ath skipum og lide og fara nu uida vm sio og lond heria þar vida og brenna þeir bygdir en taka martt folk hondum. þetta spyrr Magnus konungr og uinir hans ath þeir badir geraz æ hendr honum og letu nu misradit ath þeir hofdu visat Haralldi fra rikium. kalla þetta rikenu oendeligan skada og haska uera muno. giora nu þat rad ath hann sendir eitt leyndarbref æ fund Haralldz og sagde honum huar komit uar. Haralldr villde og giarna þetta þeckiaz og leitar sier rads vm brutferdina fyrir sakir vmmæla þeirra Sveins jarls so ath eigi (virdi) menn honum þetta til lausungar. og einn morgun er Haralldr læ j lyptingu þa kom ɔr j fotafiolina hia honum og þui næst ɔnnur. Haralldr læ vt uid bordit en tredrumbr einn læ j huilu hans og þar breitt yfir klædi dyrligt. Og uid þetta spratt Haralldr upp og mællti. þar megi þier nu sia suik þeirra Dana uid mik og þetta hofdu þeir mer ætlad og mun uist meira rad ath sia uid þeim og er likligt at þeir se mer eigi truir þuiat þeir suikia Magnus konung. Og þegar vm morgunen kuadde hann þings og segir nu ollum monnum æ þingino [781] ath her eru ordin suiken þeirra Dana uid Haralld af radum Sueins jarls. og mest uon segir hann at uid þetta skridne j sundr vort felag og mun ek eigi hafa hamingiu til sem likligt er þar er hann sueik Magnus konung og sor honum trunadareid og rauf hann þann. Sueirn jarl spyr þessi ord Haralldz og segir ath hann hefde rangt sagt æ hendr sier og mun hann sialfr þetta rad hafa sett og þarf hann ei fyrir þui odrum ath kenna og er vant uid slikum ath sia. en þar er uist mikit til haft ath ek hiellt ei vel eidum uid Magnus konung

en eigi læt ek ath þat skule oppt j mote bera. þotti mer og þar uera til nockur vorkun vm ættleifd mina er utlendir hofdingiar settuz æ bana en ek uar suiptr ollu. Sendir hann nu þau ord med Nordmonnum ath Haralldr hefir hann nu fyrir lognu vm þetta mal og lez hann skulu þat syna ath hann ma nu uid suiken kennaz og bidr so segia Harallde ath hann hyggr sandlega ath sialfr hann mune þetta rad giort hafa og mun Haralldr syna brigt sitt skaplynde og omerkt j þessu. Og nu skipta þeir lide sinu. sigler Haralldr vtleid til Noregs. sem Ualgardr segir.

Jnn uar j sem brynne
jdligt j sia midian
elldr þar er ydr hielldut
orms munn skipum sunnan.
skeid bar skolp enn rioda
skein af gulli hreinu
dreke for dagleid mikla
dufu braut vnd hufe.

Laudr. uar lagt j bæde
lek selled haf golle
en herskipum hrannir
hǫfud ogrlig þuogu.
rædr þu en ræsir ædre
rikr alldre sia kalldan
sueit þier sinum drottni
snioll Noregi aullum.

Hier uisar til ath æ þessa lund kom Haralldr til Noregs vr utferdinne. Og er hann kemr j Uikena lætr hann þar eptir skipin og flytz þa vpp æ land til odala sinna og beidiz þar ættarnafns ath bændr skyllde hallda hann þa til konungs sem uerit hofdu hans fyrirmenn. En þa diorfung þorde einge ath giora fyrir Magnusi konunge ath lata annan heita konung þar j lande medan hann lifde. þa kom Haralldr nordr j Gudbrandzdale og atti þar þing uid bændr og beidiz þar konungsnafns. þar uard til einn madr af bændum er þat giorde en sa hiet þorir af Steig er sidan uard mikill hofdingi og allra manna uaskligaztr. Hann uar þa .xu. uetra gamall er hann gaf Haralldi konungsnafn. en Haralldr gaf honum mosulbolla og giordr med silfri. hann gaf honum og .ij. gullhringa og stodu badir mork og uar þat hofdinglig giof og hier med gaf hann honum skikkiu sina og uar þat brunn purpuri. yfir bollanum uar gylltr kilpr af silfri. sialfr bollinn uar og fullr af brendu silfri. og hier med hiet (hann) honum myklum metordum ef hann yrde radande rikisins. Sidan for Haralldr med flocke vm Vpplond og uar þa kalladr konungr af bændum. Sueirn jall for uida vm Smalond med herskillde j Danmork. Oll þessi tidende sem nu uar fra sagt spyr Magnus konungr og med rade hofdingia þa snyr hann flotanum nordr j Noreg. vill Magnus konungr nu hitta Haralld frænda sinn og foruitnaz huort hann uill sættaz uid hann edr vill hann hallda ofride uid hann þuiat Magnus konungr uill þath landit fyrst veria sem hans ættiord

var. kemr nu j Uikina og spyr þar oll tidende huad Haralldr hafdiz ath. Haralldr sækir j mot honum med lide. Og nu koma þar beggia þeirra uinir og frændr og bera j mille þeirra sættarbod og so kemr ath þeir frændr skulu finnaz j gridum. uar þa sett sterk ueizla þar sem heitir æ Skialldarakre og skyllde Magnus konungr veita Haralldi vm .iij. daga og med honum .lx. manna. Og en fyrsta dag er Magnus konungr ueitte og borden uoru ofan geck Magnus konungr vt vr stofunni. og litlu sidar kom hann aptr og geingu menn med honum fyrir og eptir med storum byrdum. Menn Haralldz konungs skipðdu annan beckenn. þa geck Magnus konungr þar at yzta manne Haralldz og gaf honum gott suerd þa odrum skiolld þa kyrtil þa klæde gull edr uopn. lætr so fara jnnar eptir beckinum gefr huerium manne nockura giof og þeim stærre æuallt er tignare voru og sidan kemr hann ath frænda sinum Haralldi og hafde sier i hende .ij. reyrteina fagra og mællti. Haralldr frændi huorn vilid þier þiggia reyrteininn ath oss at giof. Þann herra er nær oss er. þa mællti Magnus konungr. med þessum reyrsprota gef ek þier halft Noregs konungs riki med ollum skatte og skylldum og allre eign med þeim formala ath þu skalt uera jafnrettr konungr j ollum Noregi sem eg. en þa er uer erum allir saman skal ek uera fyrirmadr ockar j heilsun og þionkun og sæti. og ef .iij. eru gofgir menn þa skulu ver jnzt sitia. vær skulum og hafa konungs lægi og konungs bryggiur. þier skulud og stydia og styrkia uort riki j þann stad er uer hofum nu giort ydr þann mann j Noregi er uer ætlodum ath einginn skylldi uera medan nær uærum fyrir ofan jord. væntum uær ath þier munid oss godu launa. en þa þiki mier so ef þier gangit huergi yfir þetta fram sem nu hefir eg fyrir sagt og at vitni allra þeirra manna sem nu eru hier uid staddir. þa stod Haralldr konungr upp og þackar vel frænda sinum þessa tignargiof. Sitia nu sidan og eru katir. og at lidnum .iij. dogum þa hefir Haralldr konungr ueizlu buna med ollu lidi sinu. bydr hann þa til sin Magnusi konungi med .lx. manna og ueitir med kappi. Og enn fyrsta dag hans veizlu uelr Haralldr konungr ollum monnum Magnus konungs godar giafir og kom þar jnn margr fasenn gripr er gefin var. Og þa er ollum uar gefit nema konungi einum þa let Haralldr konungr taka stola .ij. og settiz sialfr æ annan en bad Magnus konung skipa annan. og so giorir hann sezt nidr æ stolinn. Sidan uoru bornar jnn j stofuna toskr badi margar og storar. Þa uar breitt nidr klædi æ hollinne og sidan leth Haralldr konungr upp luka toskrnar og mællti sidan til Magnus konungs. þier ucittud oss fyrra dags riki mikit er þier hofdut adr unnith med sæmd af

ouinum ydrum og uorum og tokut oss til samlags uid ydr og uar þad uel giort enda hofdut þier mikid til. nu er hier j annan stad ath sia. ver hofum uerit leingr vtan [783] lendis og þo j nockrum mannhaskum jafnan adr uer nadum ath koma saman þessu gulle og skulu uer nu skipta þui j .ij. stade ollu og skulud þier nu frændi eignaz halft gullit uid oss þar sem þier villdut eg ætta halft landit uid ydr. Lætr Haralldr konungr nu bera upp gullit ór toskunum og bera til reizlur og skipta mille sin. og þyckir þetta mikil furda huerium er sier er j Nordrlond skal so mikid gull komit j einn stad. en þetta uar þo reyndar Grickiakonungs audr sem allir segia ath þar se rautt gull nær husum fullum. Og nu eru konunganir katir og gladir. Og þa kom upp eitt gullstaup so nockru mikid sem mannz hofut uæri og tok Haralldr konungr upp staupit og mællti til Magnus konungs. frændi segir hann. huar hefir þu þat gull er þu reidir j moti þeim knapphofda. Magnus konungr segir. suo nockut hefir oss gefiz ofridren vm hrid ath allt gull og naliga allt silfr hefir upp geingit þat er uer tokum j landzskylldir og j uorre uardueizlu er. og af þui þa er eigi meira gull eptir enn sia hringr er eg hefir æ hendi. Og tok af hendenne hringinn og feck j hond Haralldi konunge. Konungr leit æ og mællti. þetta er litid gull frænde segir hann þess konungs er æ tueggia konunga riki en meire von ath sumir menn jfizt j huort þier eigit þo þennan hringinn edr eigi. þa segir Magnus konungr æhyggiusamliga. ef þenna hringinn hofum uer eigi rettliga feingit þa ueit eg eigi huat þat er er uer hofum rett feingit þuiat Olafr konungr hinn helgi gaf oss hringinn ath enum efzta uorum skilnade. Haralldr konungr mællti. satt segi þier herra ath Olafr konungr hefir gefit ydr hringinn en þenna sama hring tok hann af fedr minum fyrir ecke mykla sok. og ecke uar þa gott smakonungum j lande er fader yduar uar sem rikaztr. Felldu menn nu nidr talid eptir. slitu nu sidan veizluna med þui mote ath .xij. menn enir rikuztu af[1] huors lide vnnu sættareida mille þeirra ath sia sætt skyllde nu j alla stade halldin uera af huorstueggia hendi sem nu uar ordin. Og skilia nu med vinattu og styrdu rikinu vm uetrin og uoru badir j Noregi og hafde sina hird huor þeirra. Med þessum hætti hefir sagt þorgils uitr madr og sannfrodr og quad sier sagt hafa Gudridi dottr Guttorms Steigaþorissonar og lez sia mosulbollan og móttolin er Haralldr konungr hafde gefit þore og uar þa skorin j sundr j alltaraklæde. þessi mal sannar Boluerkr skalld.

[1]) ath *Cd.*

Heimil uard er eg heyrda
hoddstridir þer sidan
græn er gull bautt honum
grund er Magnus funduz.

endiz yduar frænda
allfridlega æ mille
sætt en sidan vætti
Sueirn romolldu einnar.

Og er æ leid uetrinn og sumarit eptir þa er þess uid getid ath so barst ath þa er Magnus konungr og Haralldr konungr foru med lide sinu austan vr Vik og lagu j hofn eirne og vm daginn uard Haralldr konungr fyrri buinn at sigla en Magnus konungr og hans menn voru enn eigi bunir. nu siglir Haralldr konungr fyrir. og er þeir koma til hafnar þa leggr Haralldr j konungslægit. Magnus konungr sigler nu sidar vm daginn þa þeir voru til bunir og koma sua til hafnar at Haralldr konungr og hans menn hofdu tialldat. og sa nu Magnus konungr ath þeir hofdu lagt j konungslægit. þa mællti Magnus konungr er þeir hofdu hladit seglunum. fare menn nu og setiz til rodrs med endelongum bordum en þeir er eigi þurfa til rodrar brioti upp vopn vor. og med þui ath þeir vili eigi leggia j brutt fyrir oss þa skulum ver beriaz. ecke skal Haralldr konungr taka afla fyrir mer edr briota þann skildaga edr sætt sem uer hofum adr samit. So er nu giort. Nu er sagt Haralldi konunge ath Magnus konungr frændi hans fer vtan j hofnina og allir herklæddir sem til bardaga bunir. þa mællti Haralldr konungr. hoggum landfestina og latum sla skipunum ðr læginu. skil eg nu at Magnus frændi uill rada og reidr er hann nu. Og so giora þeir og roa nu sem tidaz skipunum ðr læginu. en Magnus konungr leggr sinum skipum j lægit. Og þa er huorirtueggiu hofdu vm buiz þa geingr Haralldr konungr ut æ skip Magnus konungs med nockrum monnum. Magnus konungr bad hann uera uel kominn. þath hugdum uer segir Haralldr ath nu skylldum uer uera komnir med uinum en þo grunade oss adan vm hrid huort þier mundut so til ætla. og er þat satt er menn mæla at brad er barnæskan. vilium uer so uirda frændi at brad bernska hafe ydr til geingit. Magnus konungr segir. þetta var ættarbragd enn eigi bernsku þott eg mætti muna huad eg gaf ydr edr huad eg bannada. en ef þesse litle hlutr hefde nu uerit tekinn fyrir utan mitt lof þa munde þier skiott hafa tekinn annan. en alla sætt uora uilium uer hallda eptir þui sem gior var. en þat sama vilium uer hafa af ydr j mote er uer attum skilit. þa segir Haralldr konungr og stod vpp. ath þat er fornt mal ath en uitrare skal uægia. Alldre skorter ydr vit segir Magnus konungr og skyllde þier þa til gods hafa vilia. Gegk Haralldr konungr þa j brutt og æ skip sitt og þotti nockut sinn veg huorum. Og j þuilikum uidskiptum konunganna fanz þat æ ath vant

uar til ath gæta so ath badum likade vel. kollaudu menn Magnus konungs ath hann hefde hier rettara ðr haft. en þeir er ouitrare voru og eigi godgiarnir þa kollodu Haralld nockut j sliku suiuirdan. þuilikar vmrædr og greinir giorduz æ med monnum og enn hafa uerit fleire hlutir þeir er nockur grein hefir æ geingit med þeim frændum. Og hiclldu nu landenu vm uetrinn so ath ecke uard til tidenda. Fridr uar godr j landeno og mikil gæska fyrir arferdar sakir og annara hluta.

Um rog þorkels.

18. Sa madr uar borinn j rog uid Magnus konung er hiet þorkell dyrdill frægr madr og agætr og uar syslumadr hans. honum uar kent ath hann hefde eigi vpp greitt af landskylldum sem hann atte. og nu fer Magnus konungr þangat æ veizlu og kemr þar þo æ ouart. Konungr uar fiolmennr og uisse þorkell aungua von tilkuomu hans. en konungr for þui so ath honum yrde ueiszlufðll. og fanzt þat þo ecke æ og tok þorkell ed bezta uid konungi og for ueizslan skorugliga fram. Konungr uar þar helldr fakatr. og einn dag er bord uoru j bruttu geck þorkell fyrir konung og mællti. herra. þyckir ydr nockut gaman ath hauggua yxn edr hafra er slatr þarf til veizslunnar. Konungr segir. huad mun varda þott ver reynum. [783] Og litlu sidar kemr þorkell þar og leidde eptir sier hafr eirn og fyrir konunginn. Konungr bra suerdi og hio til hafrsens æ halsinn. en suerdit beit ecke edr litt. og þotti monnum næsta kyniu(m) uid bregda. þar hrutu vpp vr sarenu silfrpeningar nockrir enn ecke blæddi. Konungr uard uid þetta reidr miog og mællti. þat er þo sannaz þorkell ath þu villt mik æ marga vega suiuirda badi j smam hlutum og storum. þorkell segir. eigi villde eg ath þat sannadizt at eg suikia þik. eg hefi nu uerit med nockrum konungum og þionat þeim sem ydr eptir minne kunnattu. fyrst med Olafi Trygguasyne er eg vnna mest allra manna. sidan uar eg med fedr þinum og mundi hann eigi þess til min geta ath eg munda suikia son hans. og þa herra er yfir oss kom riki Alfiuu og sa en illa aulld er j ofride uar huers mannz fee. þa hugda eg ath eigi munda eg fa gætt konungs eigna þeirra er uer vardueittum en vissum þat at þier attud ath rettu ad hafa en eigi Sueirn edr Alfiua. tokum þa þetta rad ath eg fyllda vpp hafrstokuna af silfri og feingum so til gætt med audnu yduarre ath uær hielldum fenu fyrir þeim Sueini og Alfiuu modur hans. og takit hier nu herra landskylldir ydrar og þikiumz eg nu eigi mer j siod dregit hafa. Og nu ser konungr og adrir menn ath þetta er so mikid fee at varla fær talt. Likadi konungi nu ægæta uel og þackar þorkeli uel og kuoz

vilia ath hann leti eigi sitt vmbod og let osynt at þat yrde jafnvel skipad ef hann leti af hondum. Sier konungr nu ath þorkell hefir rægdr uerit uid hann fyrir lognar sakir. þorkell uar þa gamall madr er þetta bar til og skildu þeir nu med kærleika.

Er eirn madr kom fyrir Magnus.

19. Sva bar til eitt sinn ath madr eirn mikill og nockut hniginn j alldr geck fyrir Magnus konung og heilsade æ hann. sidan bad hann at hann skyllde midla honum nockut fe. med þui segir hann ath þu ert nu kalladr milldaztr af fe. Huat vanda er mer æ uid þig segir konungr. Ekke mikill herra nema fyrir konungdom yduann. Konungr bad taka halfa mork vegna og fa honum. þa mællti gǫngumadr. vel er þetta gefit herra en þo hugda eg til meira æ Hlyrskogsheidi vmfram lǫg ath þeim vmmælum er þa hofdu þier. Konungr mællti. erttu sa madr er mer gaft radit og mer uant þar mestan sigr. Eigi uar so herra. þier vnnut sigrin enn nockut þotti ydr þat uera þa med minum atbeina. Konungr mællti. þigg af mer hring þenna og dro af hende sier og uillde fa honum. og ecke skal þig fee skorta medan uid lifum badir. Konungliga er gefit segir hann. en eigi ber mer þo naudsyn til ath þiggia og dro af sier .iij. hringa. og uillda eg herra at þier þægit þessa hringa ath mer og nu launa eg ydr huersu uel og litilatliga þer tokut radin þau er eg gaf ydr nockut so med beryrdum og æsǫkun. en eg var leingi med fedr ydrum j hernade og vnna eg honum sem sialfum mer. enn nu heyrda eg margan dag þitt nafn og fystumz þui til þin ath uita huersu mikid þier hofdut af hans skaplynde. villda eg og vera j þinne vinattu og synir minir en fe skortir mik ecke. Konungr tok blidliga hans male og let honum heimillt at vera j sinne vinattu og kuad þat j morgum hlutum makligt ath sua ueri. og skilia þeir godir viner.

Um bardaga Magnus.

20. Af þui mæ enn marka huersu mikil var gæzska Magnus konungs ath so berst ath einu sinne er þeir Sueirn jall borduz at sua nær uar þa enn styrt Sueine jarli ath hann hliop fyrir bord og lagdiz til skips þess hofdingia Magnus konungs er Ormur hiet og uar son Jngibiargar dottr Hakonar Hladajallz. og bad Sueirn jarl Orm grida sier til handa. en lez Orm(r) mundu gefa honum grid. og þat uar bratt sagt Magnusi konungi og spurde konungr Orm þui honum yrde þath fyrir. Ormr segir. herra .ij. uoru hæfir annat þath ath hialpa ydr uid

ef þess þyrfte med en þa þetta þar næst. Konungr mællti. kom þier ecke þat j hug ath hier munde min reide æ liggia. Ormr segir. ecke uar þa hier fyrir þui sed. Konungr mællti. nu skal og launa þier þessa þina medferd. Og gaf honum jalldom og kallade hann ath betra dreng. Nu er þui fra þessu sagt ath þar ma nockut marka af huersu olikt þetta uar giort audrum monnum ath snua so dyrliga ath uirda meira mannkaupit enn hitt þott ouingan væri þeirra æ millum.

Um mal þrandar uid konung.

21. Sua bar ath eitt sinn þa er Magnus konungr for ath veizlum vm Vpplond og atte þar þing vida og sagde þat jafnan ath hann villde þat mal vpp gefa er kom til faudr hans ef menn villde nu til hans vikiaz med astud og alhuga. þa er þess uid getid at æ einu þingi stod vpp madr eirn er þrandr uar nefndr og suarar konungs male. þacka uilium uer ydr herra þessa goduilld til manna sem marga adra er þier giorit. en frændr vorir uoru ouinir yd(ar)ra frænda sem gud lati þa þat bætt fa en uer hofum ecke uid uerit þau enu myklu tidende er þier hafit uid hataz frafall fodr yduars. en til yduar vilium uer giora allt hit bezta. og reyna villda eg nu litilæti þitt j einum hlut. eg villda ath uit skiptim yfirklædum okrum. Konungr quad þat uera skylldu ath visu þuiat eg se ath þin eru mikid betri. þat uar pellzskickia er konungr hafde af honum. þeir skipto og vopnum eptir bæn þrandar og uar þeirra eigi minne munr. Sidan baud þrandr konungi til veizlu og tok þui konungr vel. og nu hefir konungr virduliga ueizlu nær þrande. Og er nockur stund lidin er fra veizlunne þa spurde þetta Haralldr konungr og þotti þrandr bratt hafa æ litid og synt sig j þui berliga ath han villde meira soma giora Magnusi konungi en ser og likar honum þetta storilla og leggr æ þrand miken oþocka. Sueirn girzske hiet madr. hann kom j land med Haralldi konunge og hafde nu þegit af honum nockut leni. var hann og buin til sliks jafnan er Haralldr villde giora lata þo audrum þætti orifligt. hann uar og garpr enn mesti. Nu sendir Haralldr konungr Suein æ Vpplond med .xii. mann. þeir hofdo aller suort klæde og letuz munkar [784] uera. setti Haralldr konungr allt radit huersu þeir skylldu ath orka ath na þrandi þuiat konungr uillde hafa lif hans. þeir koma nu snemma vm morguninn eirn æ bæ þrandar. þar uoru menn æ akri j þeim stodum. Sueirn spurde menn þa er hann hitte fyrst huort þrandr uæri heima. þeir segia ath hann væri eigi heima. Sidan foru þeir og hittu adra menn og spyria

ens sama og leystu þeir samt or sem fyr. þa mællti Sueirn. þetta mal fer undarliga. þier segit allir eitt til en mer þickir allt ath einu sem þier munid liuga. nu skal reyna til framar vm þessa menn. þetta voru .ij. fedgar er þeir uoru nu hia. þeir [tala nu uid[1] enn yngra mannenn og [hlyda æ[2] vm stund. og þetta ma enn ellri eigi standaz og segir nu ath þrandr er heima. þetta grunade mik segir Sueirn. þeir hyda sidan verkmennina. Sigurdr hiet fostbrodir þrandar. hann geck vt j þetta brum og ser þetta og segir þrandi ath menn voru komnir j akrinn j munkaklædum og baurdu uerkmenn hans. þeir muno bidia fiar til heilagra stada og mun ecki so uera sem þier hefir synz og munu munkar ecke beria æ monnum. Vera mæ þat segir Sigurdr en kynliga þike mier þessir munkar (hatta. þat kann og vera segir þrandr at þat se niosnarmenn og skulu ver nu gera tilraun. her koma þeir bratt æ bæinn og ef þeir eru munkar) þa munu þeir ganga hingat til skemmunnar og bidia fiar. en eg mun mæla ath þeir gangi til stofu og bidi þar til er meir mornar. og ef þeir eru niosnarmenn munu þeir ei þat vilia og munu þegar bera ath husum kongslykil. en eg æ hier jardhus eitt og sakar mik alldri þott þeir hlaupi jnn ef þeir vilia. en þu skallt standa vppi æ hurdarbake. en eg get ath þeir mune hlaupa jnn allir sem tidaz og munu vinna ætla slikt er þeim er bodit. og ef so er þa skalltu skiotaz vt og reka aptr hurdina og þa mun eg þar koma og mætti þa sua uera at uær ætlim eigi sidr valld æ þeim en þeir æ oss. þetta geingr beint eptir getu þrandar ath þeir koma æ bæinn og snua þangath til stofunnar og bidia bonda fiar. og er þeir þrandr lata seint uid ath luka upp hurdina þa mællti Sueirn ath þeir munde bera ath konungslykil ef eigi uæri vpp lokit. Kappsamliga fara munkar þessir segir þrandr og skal helldr lata upp hurd en brotin se. Sueirn skipade þa menn til vm jnngonguna og bat wti uera suma. en þat uar sem ecke mællti og hliopu aller jnn. en Sigurdr komzt vt hia þeim og skeller j las hurdunne enda kom þrandr þa þar. og eru þeir Sueirn og hans fylgiarar nu j uallde þrandar. skortir þrand og alldri fiolmenne fyrir. Sidan toku þeir þrandr þa hondum og hyda alla og hafde af þeim sannar sogr huers hattar menn þeir uoru. hafa þeir nu þangat skammarerende. Sidan fara þeir j brott. en Suein lætr hann eptir uera med sier og uel halldinn. Han var hliodlyndr og vnde jlla uid sinn hlut og þotte honum uerre uisten en var. Og nu spyr þetta Haralldr konungr og likar honum allþungt. Magnus konungr spyr og þetta og likar honum megin vel og giorir nu ferdir æ Upplond med myklu lide

[1]) r. [taka nu [2]) r. [hyda

og koma uid skoga nock*ra* j nand bæ þrandar og dualdiz þar og uill reyna huat þrande yrde fyrir. Og nu uar honum sagt ath lid mikid uar komit ath bæ hans. og hyggium uer ath uera mune Haralldr konungr. og þegar stefnir þrandr ath sier lide og sendir ord vm alla bygdina og kom þar saman mikid lid og fritt. Nu er sagt Magnusi konungi ath þrand*r* hefir fiolda lids fyrir og buit sem til bardaga. Konungr mællti. eg ueit þath ath þrand*r* ætlar Halld frænda uera munu og skal giora heim vissu ath uer erum fridmenn. og monu slikt uera fridmenn til kallmenzsku og mikill skade er þat ef Haralldr skal hafa lif hans enda fai hann eigi vndan styrt. Og er þrand*r* veit huad titt er kastar þar þa nidr huer sinum vopnum sem kominn var og geingu j mote þeim og þa konungr þar veizlu. Nu segir konungr þrande ath Haralldr konungr hefir þungan hug æ honum og quad hann eigi mundu þar mega vera leingr. bydr konungr nu honum til sin en lez mundu skipa jardir hans. og er þetta rada tekit. Haralldr konungr sit*r* nu vm hann allt ath einu og villde giarna næ honum. en eigi gioriz færi æ þeim eptir þui sem hann villde. Og er uora tok mællti Magnus konungr uid þrand ath honum þyckir osynt huort hann get*r* haft uardhölld yfir honum jnnanlandz fyrir Haralldi konunge. hefi eg nu latid skip bua af laununngu og uillda eg ath þu hielldir til Grænlandz og stadfestiz þar þuiat þar fær þu uel gætt þin fyrir Haralldi konunge. Og so er nu giort. og so mykla varygd hafde Magnus konungr æ honum ath hann sialf*r* fylgir honum til skips og skilst so uid hann ath hann læt*r* fra lande. Og þegar er þeir hofdu nær nyskilid uid Magnus konung þa uar þar þa fyrir þeim Haralldr konungr uid eyiarnefit. og þegar leggr Haralldr ath þeim og tegzt þar þegar bardagi. Nu jhugar Magnus konungr og þikiz ofyrirsyniu munu hafa uid skiliz þrand og þikir uid radogan vm ath eiga þar sem frænde hans uar og leggr nu apt*r* til og sier ath þeir beriaz. taka nu atrodr hardan. Og er Haralldr konungr sier atrodr Magnus konungs þa leggr hann þegar fra og skilia þeir uit þat. Fer þrand*r* nu vr lande sem ætlad var og ut til Grænlandz og uar þar nockura uet*r*. En konungarnir eru nu badir j lande og hellz fridr nu ath kalla j lande. en þo uerdr þeim mart til sundr*þ*yckis sem optliga ma heyra er fra þeim er sagt.

Um har(d)endi Haralldz konungs.

22. Nu er fra þui sagt ath bændum þikir Haralldr frekliga heimta ath sier skatta landzskylldir og adrar vtheimt*ur*. þikir þeim nu þungt

vndir ath bua. enn aller menn vnna Magnusi konungi og uilldo helldr greida honum allar skylldr. Og æ einu þingi uar mart vm talad. konungr Haralldr uar þar og beidde þa enn alaga og pyndinga nockura sem eigi hofdu adr uerid. Og þessa uerdr [785] nu uarr Einar þambaskelfir og segir Magnusi konunge. og mun þier vant verda ath gæta rikis þins fyrir Haralldi konungi. segir honum fiardratt hans og lids. Magnus konungr quaz ætla ad þett(a) munde uera kuittr manna ath Haralldr mun uilia eigna sier meira af riki en hann æ ath rettu. Eg mun foruitnaz segir Einar. Og nu er þingit sett sem fyr uar sagt og kemr Einar til þings uid .lx. manna og hafde hann uerit ath konu nockurrar er Jngebiorg hiet og fieck hun honum lidit þui hun uar hardla rik. Stod upp eirn gamall madr er Toki hiet æ þingino og mællti. þat hofum uier segir hann ef madr beidiz konungsnafns og se annar adr j lande og til konungs tekinn æ Eyrarþingi. nu ætlum uær þat ath sa mune mest ualld æ oss eiga þegnum sinum. vil eg þess bidia ath menn bide aller orda Magnus konungs og urskurdar og giorum hans soma vm alla hlute. Einar stod þa upp og þackade honum ord sin og þar med ollum bændum þeim er þingid satu. Haralldr konungr mællti þa. hatt berr þu hialmen nu Einar segir hann og miog synir þu þik j motgange uid mik nær sem þier uerdr þath golldit. og godr uæri dagurin sa er þinn ofse steyptizt og so sem þu ert nu ollu hofde hærre en aller adrir þar skylldir þu bratt uera hofde lægre. Einar segir. gud æ valld æ þui enn ecke muntu hræda mik med ordum einum saman. þeir slitu nu þingino vit so buit. So er sagt ath þeir konungarner badir voru æ eirne veizslu og veitte sa madr þeim er Aslakr hiet. sat Magnus konungr og sumir hans menn vm hapallinn en Haralldr brodir hans sat langpallenn annan en þorir brodir Magnus konungs sat annan gegnt Haralldi. þorir uar samædr uid Magnus konung. hann var gegn madr og famalogr optaz og ecke ordhittenn. Haralldi konungi þotti sier suiuirding j at sitia fyrir adryckiu hans og quedr nu ath honum þore.

þegi þu þorir
þegn erttu ogegn
heyrde eg at hieti
h(u)inngestr fadir þinn.

þori þotti illr kuodlingren og reiddiz uid en þottiz þo ecke mega ath giora og beit nu æ hann miog. Eirnhuern dag hittuz þeir brædr Magnus konungr og þorir. þa spurdi konungr. þui erttu so hliodr frænde segir hann. þorir segir honum huad til bar. Konungr segir. eg

se radit hier j mote. kuod þetta j moti ath honum ef hann kastar oftar kallzyrdum ath þier.

Giordi eigi sa
gard vm hestredr
sem Sigurdr syr
sa uar þinn fadir.

Og um morguninn eptir funduzt þeir Haralldr og þorir. kastar konungr þegar ath honum hardyrdum sem hann uar uanr. þorir þegir nu eigi vid og kuodr þat er honum uar kent. Haralldr konungr bra þegar suerde og uillde hoggua til þoris. Magnus konungr uar þar nær staddr hleypr þegar til og þrifr þegar suerdit fyrir Haralldi og bidr þa hætta folsku slikri og þickiz þo uita ath eigi mune duga ath þorir site leingr jafngegnt Haralldi. skipar Magnus konungr þori nu hid næsta sier. Nu er rætt vm mal konunganna sialfra einkanliga vm vma þann[1] er æ lek ath Haralldr konungr munde vilia frekara taka skatta edr skylldr en so sem maldagar þeirra stodu til og uar þar uitnisburdr til leiddr. þat er sagt (at) Aslakr sa er veizluna gerde bæri vitni med Haralldе konungi. og er Magnus konungr heyrir þat þa mællti hann. vist villde eg at þeim yrde þui misradit ath bera liuguitne j mote mer.

Fra þorsteine Hallzsyne er kom . . .

23. Sva er sagth ath eitt sinne er þorsteinn Hallzson af Sidu kom ur kaupferd af Dyflinni og uar þat ecke ath konungs leyfi. en þat uar ecke j þann tima ath menn færi vr lande kaupferdir vtan konungr gæfi leyfe til og uar sok æ huerium er hann færi olofat. so og hofdu þeir eigi golldit laudaura er giellkerin heimte og lez þorsteinn eigi skylldr ath giallda er hann uar konungs hirdmadr. þorsteinn þottiz og heimillt eiga ath fæ eigi gialld fyrir þa menn er med honum uoru og uard eigi fyrir þat fast ath geingit ath heimta frekara er menn vissu þatt satt uera ath þorsteinn uar hirdmadr Magnus konungs. Hann for ut til Jslandz vm sumarit til bus sins. Magnus konungr spyr þetta nu allt jafnt saman og likar storilla. lezt ueitt mundu honum hafa þorsteine sialfum landaura en eigi monnum hans. en kuat þo þickia meira vert er hann tok Dyflinnar ferd æ sig so at hann hafde ecke leyfe til. og giorir konungr þorstein vtlægan og ur ollum hirdmannalogum fyrir þetta og kuozt so skylldu leida fleirum lagabrotin þott at mikils være uerdir. Og annat sumar kom þorsteinn vt af Jslande og hafde þa ecke spurt þetta. hann flutte vtan med sier stodhross agætlig.[2] Nu kemr

[1]) þar *Cd.* [2]) agedlig *Cd.*

þorsteinn nordr uid þrandheim og stygduzt menn uid honum þott adr hefde latid likliga til hans fyrir sakir vmmæla Magnus konungs og kom þar ath þui sem mællt er ath dyrt er drottens ord. sat þorsteirn jafnan nu eirn j herbergi og felagar hans. þetta þikir honum þo hardla daufligt er onguir menn vilia eiga glede uid þa. stodhrossin voru fyrir ofan bæinn j haga æ Jluvollum[1] og for þorsteinn jafnan ath lita yfir þau. þeir voru þa j bænum Einar þambaskelfir og Jndridi son hans. og eirn dag geingr Einar vt æ Jluvollu.[2] kemr nu at hrossunum og litr æ vm stund og lofar allfast. og er þeir ætla brutt ath ganga þa kemr þorsteinn þar og heilsar Einare og spyr huersu honum liz æ hrossin. hann suarar og kuoz uel æ litaz. þa uil eg ath þier þiggit segir þorsteinn. en Einar lez eigi þiggia vilia. þat veit eg segir þorsteinn at þu munt þiggia giafir ath þuilikum monnum sem eg er. Satt er þat segir Einar. En erit mik(it) þikir oss æ liggia fyrir þier og þinu male felage segir hann og berium uer þar nu augum j. So uerdr þath ath vera segir þorsteinn. Og skiliaz uid þath. Og litlu sidar geingr Jndridi til at sia hrossin og lofade miog og *spur*de huer ætti. þorsteinn kom þa ath og heilsar honum uel og segir ath hann vill giarna ath hann þiggi hrossin ef honum þikia nock*ur*ru neyt. Jndridi tok uid og þackade honum giofina og skiliaz uid [786] þath. En er þeir fedgar finnaz þa segir Einar ath hann munde mikit hafa til gefit ath Jndrithi hefde eigi tekit uid hrossunum. Jndride quedz eigi so æ litaz og quad uera gott mannkaup j þorsteine. Einar segir. eigi mun eg þui j mote mæla. en eigi muntu þa giorla kunna skaplynde Magnus konungs fostra mins ef þu ætlar þat audsott ath sættaz uid hann æ þetta mal þar sem hann hefir adr giort hann vtlægan. en þo muntu mega þat. en ætla munum ver oss minna en þat ath beitaz birne uid Magnus konung og þat vinn eg til einskis en eg veit ath þath mun hier æ liggia þuiat ecke giorir hann þetta ath barnamalum. Skildu þeir fedgar nu uid þetta j styttingi. Jndridi bydr þorsteini til sin og for hann þangath og sitr hann hid næsta honum vm vetrinn j godu yfirlæti. Magnusi konungi likar þetta þungt er hann frettir þetta og mæla margir fyrir honum ath eigi se allsæmeligt þeirra handar ath giora slikt so mykla sem hann giorde þa fedga j ollum þrændalǫgum og nu skulu þeir hallda vtlaga konungs er slik lagabrot hafde giort og konungr hafde reide æ. Konungr suarar þeim fam ordum er slikt taulodu fyrir honum. let nær sem hann heyrde eigi. en hugsade þo fyrir sier ath eigi væri vist huort þeir uæri so myklu traustare edr heille er slikt baru til eyrna honum

[1]) illavollum *Cd.* [2]) ilavollu *Cd.*

ef hann þyrbte nockrs med. So er sagt at Einare uar fatt til þorsteins vm uetrinn og segir at Jndride munde bioda goda sætt konungi fyrir hann. þeir fedgar voru uanir at drecka jol med Magnusi konungi og segir Jndridi fodur sinum at enn mun hann suo giora. þu rædur segir Einar. en heima mun eg sittia og radligra þætti mer at þu giordir suo. Eigi byzt Jndridi at sidr og þorsteinn med honum. fara nu heiman og voru saman .xij. og komu æ eirn litin bæ. voru þar um nottina. Og um morguninn ser þorsteinn ut og kemr inn aptr og segir Jndrida at menn rida at bænum og er alligtt 'fodr þinum. Ja segir Jndridi. þath bætir mikid uora ferd en hann vill nockud fylla vorn flock. Og so var ath Einar kom þar og mællti til Jndrida. allkynlig er þin ætlan og eigi syniz mer vitrlig ath þu ætlar ath sækia heim Magnus konung og hafa þorstein med þier og er slikt meir giort af kappe en alitum. far nu helldr heim æ Gimsar. en eg vil hitta konung og vita huad af skapiz. eg kann skaplynde yckars konungs ath ecke munud þid sua stilla yckrum ordum ath þath mune vel hlyda og er mer þa ecke betra vm ath tala ef adr verdr meira ath. So giora þeir nu ath Jndridi for heim fyrir bæn fodr sins enn Einar kom til bæiarens æ konungs fund og tekr konungr blidliga uid honum. tala nu mart og sitr Einar hia konunge æ adra hond sem hann atte vanda til. Og enn fiorda dag jola vekr Einar til uid konung vm malid þorsteins Hallzsonar. og villda eg giarna herra at þier tækid sættum uid hann. og kuad gott mannkaup j honum vera og kuoz ecke til villdu spara þat er hann ætti volld æ ef þa uæri nær en adr. Konungr segir. ecke þurfum uid þar vm ath ræda þui mer þikir mikid fyrir ad giora þik reidan. Hættir Einar þessu og þikir horfa hellzti þungliga. og er konungr þegar katr. er þeir taka annat ath tala. Lidr so framan til jola. og ens atta dags þa uekr Einar hid sama malit uid konung og fer rett æ somu leid og fær ecke af konunge og ath sidr uill hann ecke vm tala. Og nu kemr enn þrettande dagr þa bidr Einar ath konungr take sættum uid þorstein. og uæntir eg ath þier munid nockut giora fyrir mina skulld þuiat mer þikir þetta allmyklu skipta. Konungr segir þa allstutt. ecke er hier vm ath tala segir hann og kynligt þiki mer ath þier halldit þann mann er eg hefe reide æ. Egh ætlada segir Einar at mer munde stoda ord min vm eirn mann og þann er eigi hefir meira saka til at bera en þessi madr þuiat huorke hefir hann drepit frændr ydra ne vine og ecke hefir hann neina suiuirding giort ydr so ath þier þurfit neirn heiptarhug æ honum ath hafa fyrir þat. nu uilium vær ydra uirding giora j ollu og so þikiumz uer giora jafnan og uar þetta meir rad Jndrida frænda en

min j fyrstu ath taka uid þorsteini en þo allt ath einu mun eg ecke hann fyrr fyrirlata en sialfan mik. en þat ætla eg at mikid mune æ liggia adr en þorsteinn er drepinn þuiat eg kann skaplynde Jndritha j þui ath eina leid fara þeir badir ef hann ma rada. nu em (eg) þa uant uidkominn er þid eigit saman sonr minn og þier. og vilir þu helldr beriaz uid Jndrida en ath taka sættum fyrir þorstein þa mun þat helldr horfa til þurdar riki þinu en til framgagns. en eigi mun eg þo beriaz j mote þier og eigi þike mer þu nu miog æ þat minnaz er eg sotte þig j Garda austr og styrkta eg sidan riki yduart j ollu þui er eg matta so at eg sit fyrir þui j nockurre hættu af audrum. og ueit eg ath þeim þætti eigi allilla þott þann veg færi vor felagskapr. hefi eg ath þui hugat hueria stund sidan eg giordumst fostrfadir þinn ath þin sæmd mætti uerda sem mest. nu skal eg fara af lande j brutt og uerda þier huorke ath gagne ne meine sidan. en mæla munu þat sumir menn ath litid vinner þu æ j þessu. Einar sprettr þa vpp vr sætinu og er allreidr og snyr nu vtar eptir hollunni. Magnus konungr ris þa upp og eptir honum og leggr hendr vm hals Einari og mællti. kom heill og sæll fostri segir hann. þat skal alldri uerda (ef) eg ma rada at ockra astsemd skile og tak mann j frid so sem þier likar. Einar sæfiz nu uit þetta og er þorsteinn nu j sætt tekin uid konung. for Einar nu heim eptir þat og segir þeim Jndrida huad hann hefir æ orkat og þacka þeir honum forkunnar vel.

Um ueizlu konunga.

24. þess er uit getid ath eitthuert sinne er konungarnir badir satu j eirne hollu yfir matbordum. [787] uar þa med þeim alitliga þott jafnan hygde sitt huorir. þar uar þa kominn Arnor jallaskalld til kon-unganna og hafde ort sitt kuæde vm huorn þeirra. Og eirn dag er skalldit uar ath og bræddi skip sitt þa koma til hans sendemenn Magnus konungs og Haralldz konungs og bidia at hann kome æ þeirra fund og færa þeim kuædit. Hann for þegar og þuo ecke af sier tioruna. og er hann kom ath hallinne þa mællti hann uid dyruorduna. gefit rum skallde konunganna. Og so giordu þeir. Geck jnn sidan og fyrir kon-ungana og mællti. heilir allualldar badir. þa segir Haralldr konungr. huorum skalltu fyrri færa kuædit skalld. Hann segir. enum yngra fyrri herra segir hann. Konungr segir. þui honum fyrr. Herra. segir Arnor. þat er mællt ath bradgiord verde vngmennen. En þat þotti huorum-tueggium uirduligra at fyr uæri kuædit fært. Nu hefr hann upp kuædit

og getr hann j fyrstu jarla fyrir uestan haf og yrkir nockr erindi fyrst vm ferdir sinar. Og er þar er komit þa mællti Haralldr konungr. huatt siti þier ath herra þott hann hafi ort vm ferdir sinar edr vm jarla j eyium vestr. Magnus konungr segir. bidum enn frænde. mik grunar ath adr lokit er quædit ath þier þiki nogu mikid lofit mitt. Og er so er komit ath skalldit quad þetta erinde.

Magnus hlyttu til mattigs odar
mangi veit eg fremra annan
yppa radu(m)zt ydru kappe
Jota gramr j quæde fliota.
haukr rettr erttu Horda drottinn
huerr gramr er þier storu verre
meire verdi þinn enn þeira
þrifnaudr adr heimr rifnar.

þæ mællti Haralldr konungr. lofa þu þenna konung so miog sem þier likar en lasta ecke adra konunga ath helldr. Og kuad skalldit ed sama sitt og kemr upp þetta erende.

Otte kunnit elgium hætta
ædi uedrs æ skelfdan grædi
feugins gullz edr fædit ella
flestan alldr vnd drifu tiallde.
likann berr þig huossum hauke
holluinr minn j lypting jnnan.
alldri skridr vndir fylke frægra
fagrligt eikiu sund snarla.
Eigi letud jofra bægi
ydru nafni mannkyn hafna
huorke flyr þu hlenna þreytir
hyr næmen j brodde styriar.
hlunna ess sem raudull renne
reidar buningr vpp j heide
hrosa eg þui er herskip glæsir
hlenna dolgr edr uita brenne.

þa segir Haralldr konungr. allakafliga yrker sia madr og eigi veit eg huar kemr. Og enn kuad hann.

Monnum lizt er milldingr renner
meida hlidir sæfar skide
vnnar jafnt sem osamt renne
eingla fylke himna þeingils.
eydendr fregn eg ath elska þiodir
en drott þin er hofd ath minum
grædi lostens gude hid næsta
geima vals j þessum heime.

Og þegar quædinu uar lokit þa hefir hann vpp Haralldz kuæde og snyzt fyrir hann og heitir þath Blag(ag)la drapa og er þath gott kuædi. Og er þetta kuædi uar vti þa uar Haralldr konungr ath spurdr huort kuædit honum þætti betra. Hann segir. kann eg sliks grein huer munur kuædanna er. mitt kuæde mun bratt nidr falla og kunna eingi en drapa su er ort er vm Magnus konung mun kuedin uera medan Nord(r)lond eru bygd. Haralldr konungr gaf skalldino spiot gullrekit. en Magnus konungr gaf honum fyrst gullhring. og nu geingr (Arnor) vtar eptir hollunne og dro hann gullhringen æ fal spiotzsins og mællti. hatt skal bera huoratueggiu konungsgiofina. Kom sia til nockurs longum ordgnogt segir Haralldr konungr. þui hafde skalldit heitid Haralldę

konungi ath yrkia vm hann erfidrapu ef hann lifde leingr. Magnus konungr gaf honum knorr med aullum farmenum sidan og var þat god giof og giordiz hinn mesti astudaruin*r* hans.

Capitulum.

25. Sa hlut*r* barst ath vm son eirnar konu gofugrar ath hann miste minnes sem hann væri hamstoli. Modir hans kom æ fund Haralldz konungs og bat hann leggia til nockut gott rad. Konungr segir. hitt Magnus konung. hann veit ser onguan betri j landeno og mun hann leggia til nockut gott rad. Hun fer nu æ fund Magnus konungs og bidr hann leggia til nockut hialprad. Konungr segir. hitter þu ecke Haralld konung. Hitta eg segir hun. og segir honum vmmæle hans. Magnus konungr segir. einge madr er Haralldi konungi uitrare j lande þessu og mun hann kunna til ath leggia nockut rad ef hann vill. Sidan fer hun og hitter Haralld konung annat sinn og segir honum vmmæli Magnus konungs. þa skal nu og nockut til leggia segir Haralldr. sia þikiumzt eg huat syne þinum er. hann er draumstole en ecke er þat mannz edli at hann dreyme ecke. nu uil eg gefa til rad med þier. gack nu þar til er Magnus konungr hefir tekit handlaugar og lat sueinen supa æ handlaugunne. sidan lattu hann syngia. þo ath slai æ hann hofga edr geispa þæ lattu hann eigi na ath sofna. en eptir þath far þu med hann þangat er konungr hefir huilt og lat hann þar sofna og meire von at honum birtiz draumr. Nu fer hun so med ollu sem henne var kent. og sefr son (hennar) þar j vm hrid. og þa er hann uaknade hlo hann og mællte. dreymde mik nu modir segir hann. Godri heill skyllde þat þa segir hun edr huat bar fyrir þik. Mier þotti sem konungarner kæmi til min Magnus og Haralldr og mællti j sitt eyra huorr þeirra mer. Mantu þat son minn segir hun huath huor þeirra mællti. Man eg segir hann. þetta mællti Magnus konungr. verttu sem bezt*r*. eigi uar vm lengra. en Haralldr mællti þetta. verttu sem næmazst*r* og minnugazst*r*. Og þessi sueirn var sidan merkiligr madr og dugde honum þesse lækning er Haralldr konungr gaf til. þessa visu orti Magnus konungr.

Marg*r* quedr sier ath sorgum
suerdriodr alinn verda
uggek allit seggia
otta bukallz dottur.

enn ef einnhuerr bannar
elldgiofn fyr mer suefna
vist velld*r* siklings systir
suinn anduoku minne.

Fra þrande er bio æ Stockum j Noregi.

26. Lendr madr og ægæt*r* bio j Vik aust*r* sa er þrand*r* hiet.

bær hans hiet æ Stockum. hann atte þa dottur er Margret het. hun uar kuenna uitruz og vænz og giordiz mikid ord æ vm hennar vas(k)leik. Sigurdr het madr er kalladr uar konungsfrænde. hann hafde syslu skamt fra [788] þrande. hann uar madr fridr synum og skylldr miog Magnusi konunge. þess er uid getid eitthuert sinne vm haust ath bod fiolment var ath þrandar og kuomu þar saman margir bændr. þath uar uane þrandar ath hann kuadde dottur sina ath ollum malum. Og einn dag veizlunnar voru menn uti æ hôgum nockurum þar sem uidsynt var og hofdu menn margskonar leika og skemtanar atgiorfi. og er æleid dag sau þeir skip eitt þat uar glæsiliga buit med spanum og uedruitum alskialldat allt med stofnum. og er þeir nalgazt jnn ath bænum þa sa þeir ath þar var skipat voskum dreingium og hofdu kurteisligan rodr. og er vmræda huerir vera munu. þrandr fer nu æ fund dottur sinnar og segir henne þessa nylundu. uitum uer nu ongua von Magnus konungs. Margret segir. þat er ouænst segir hun ath hann se og kynnum ver mykla þock æ þott hans kuoma frestadiz hingat. þrandr segir. hui mæler þu þetta þar sem aller menn leggia astud uid hann og skulu uer honum þo uel fegnir fagna. Skipit kom nu j lægit og ganga menn af utan og uar þar komin Magnus konungr. geingu menn þa j mote honum og fylgdu honum til bæiarens og uar buinn enn æ nyia leik hinn bezti fagnadr. Konungr er katr uel og ueitir þrandr honum med allre blidu. og er konur gengu j skalann um kuolldit þa geck Margret fyrir þeim og kuadde eigi Magnus konung. Konungr spyr þrand huer su ueri en frida kona er fyrer geck. þrandr segir ath su er dottir hans. Konungr mællti. og ecke uill hun oss kuedia. uist lætr hun uel enda er hun uæn kona og frid og hia henne uil eg reckia j natt. Eigi samir ydr þat herra segir þrandr þuiat hun er litils hattar hia ydr og er þat ofærth yduarre tign. þetta mun þo fram fara segir konungr. þrandr segir þetta dottur sinne huad konungr ætlaz fyrir. en hun quad sier þat ecke æ ouart koma og ueit eg segir hun ath konungr byzt uid þui eina vm er mote er minu skape og þike mer þat þungth ath leggia fyrst ast uid hann en tyna honum sidan. þessi ord hennar segir þrandr Magnuse konunge. Han segir. ecke er eg kendr uid odreingskap af monnum en buaz ma so uid ath henne verde gæfa ath ef hun kann til ath gæta. en einge hæfinde muno æ uerda ella vtan eg rada fyrir ath sinne. Og er þetta sier þrandr huar komit er fyrir konungi þa lætr hann bua eina sæng uirduliga j skemmunne og er þar buin reckia konungs. nu uar Margretu þangat fylgt og ecke skylldu vera þar fleire menn. hun uar okat miog.

þannueg uar til farit ath husit uar tuidyrt. og er hun hafdi legit þar vm stund litla þa uar kuatt annarra dyranna tysuar. og hid þridia sinn geck upp hurdin og geingr þar jnn madr og hafde hatt æ hofdinu og spurde ef þar væri nock*ur* madr. hun suarar aungu. þesse madr leitar þa til reckiunnar og gripr æ henne og mællti. hyggr þu illt til rada uid konunginn. Uist er þetta ecke ath minu rade segir hun. þath mun flestum þikia litil uorkun segir hann. nu ef þier er þetta so gefit sem þu ætlar edr læt*r* ath yfirsyn. villtu þa eiga kaup nock*ur* uid mik so ath eg koma þui uid at konungr eigi ecke uid þig þat er þier mislike og vil eg þa eiga valld yfir þer. þat ætla eg segir hun at helldr uili eg æ þath hætta. þa er uel segir hann. hann tek*r* þa æ brioste hennar og merkti hana sier so og uard henne kallt uid nockut. og mællti hann þa. nu skalltu fara so med sem eg kenne þier rad til. þa er konungr kem*r* j reckiuna hia þier seg þu ath þu hafir þa sed[1] Sigrd frænda hans adr og uitum þa huers hugar honum ler. so mun eg til snua ath eigi mun meira uid þurfa. Mad*r*in geck j brutt eptir þetta en Magnus konungr kom þar litlu sidar. Og er hann uar j reckiuna kominn hia henne bidr hann menn j brutt ganga og so uar giort. Sidan snyst hann ath henne og mællti til hennar blidliga og kuozt ætla ath giora mikenn soma til hennar ef hun uillde uid hann sæma med blidu. Hun segir. þath er med mikelle hættu segir hun. so dyrlig*r* madr sem þu ert og vel ath þier þa skalltu þat vita at sez hofum uid Sig*ur*dr frænde þinn ef þu att nockut lag uid mik. Konungr suarar þa reiduliga og sprettr upp uid og mællti. eigi mun þa hæfa ath hafa þessa reckiuna nattlangt. Geing*r* sidan ut og þar til er þrandr suaf inne og ber æ loptid. þrandr geck til dyranna og sier þegar ath konungr er reidr miog og spurde huat vm væri. þath er nu tidazt segir konungr ath farit se eptir Sig*ur*de. Og þegar fær þrandr menn til þess og mællti konungr ath þeir skyllde so segia honum ath hann munde fara verda huort hann villde edr eigi. Sendemenn koma æ fund Sig*ur*dar og bidia hann buaz sem tidazt og fara med þeim segia honum frekliga ord konungs. Hann lez so mundu giora og kuozt fusliga vilia hann finna og lez ætla ath sia ferd mundi god verda at finna þuilikan frænda sinn sem Magnus konungr uar. Fer Sigurdr sidan og finn*r* Magnus konung og uar konungr hinn reiduligazte og spurde konungr huersu opt funde þeirra Margretar hefde saman borit. Sigu*r*dr segir þa. herra segir hann verit hefir eg opt ath veizlum med þrande bonda so ath eg hefir sed hana en talad fatt uid hana. þa muntu eigi þat hafa att uid hana segir

[1]) sied *tilf. Cd.*

konungr ath yckr se mannlyte j þui ef þu hefir uid hana talad. Vm þad er eg buinn ath sueria segir Sigurdr ath eingin skipte hefir eg uid hana att þau er eigi same ockr vel. þa ma uera segir konungr ath hon hafe [789] ordit diupsæri j male nu en eg og komiz so fyrir mik ath eg skal so bratt yfir hafa litid. en hun hefir þo satt eina sagth nu þikir mer þetta vndarliga ordit hafa ef hun skal hier ein[1] uerit hafa j radum. þa let konungr kalla þangat Margretu og spurde[2] nu jnnuirduliga eptir huersu hattad væri. mun eg þui nu kaupa uid þik ath þu skallt ecke uera naudkuon min upp fra þessu. Hun segir nu vm kuomu mannzsens til sin og ath hann kende henne þetta rad og so vm markit er hann kalladizt hana sier merkia og hann hefdi tekit æ brioste hennar. Konungr mællti. lat mik sia mark þad. Hun giorir so. Ogh er konungr sæ briostid þa syndiz monnum þuilikaz sem þar lægi æ silfrpeningr fagr. þa mællti konungr. er so farit segir hann ath fadir minn vill eigi ath eg taka þessa konu til lags uid mik. giorla skil eg segir hann ath hann hefir þessi madr uerid. og þui uard mer so mikid j skapi og so skiott æ litid ath gud og hinn heilagi Olafr konungr villde eigi ath fyrst min geingi fram vm þetta. og skalltu nu Sigurdr fæ þetta rad og þar med mina vinattu. Og for nu þetta fram eptir þui sem konungr villde ath Sigurdr feck nu Jngibiargar og giordiz hann rikr madr og godr dreingr. Hun þotte og merkeleg kona ath vite sinu og morgum godum hlutum. En Magnus konungr for brott er veizlu var lokit so sem hann atti ferdir til.

Um ferd konunga.

27. Nv er þeir frendr hofdu radit fyrir landeno .ij. uetr badir saman Magnus konungr og Haralldr konungr þa bua þeir her sinn ath sumre sudr til Danmerkr og budu ut leidangri af Noregi og ætlaudu æ hendr Sueine Vlfssyne er þa hafde setid j Danmork vm uetrinn. þorgils hiet madr Birnoson hann red nalega fyrir þridiungi af Danavellde. Og er konungarner foru sudr þa uar jafnan langt j mille flotans þeirra vm nætr. og er þeir komu j Danmork þa uar þat eirnhuern dag at menn Magnus konungs giordu uppgongu þar sem konungr hafde adr þyngztan hug æ monnum fyrir sakir otruleika þeirra uid sig. þeir drapu menn þar sem þeir kuomu ath og nadu en giordu suma handtekna og raku j bond. og uar þat ecke sid dags er þeir foru ofan til skipa sinna med .xij. menn og raku þa bundna fyrir sier. Haralldr konungr uar þa enn eigi eptir kominn med sitt lid. Geingu nu

[1]) eirn *Cd.* [2]) spurdu *Cd.*

upp j odru sinne og mællti Magnus konungr mikid um ath einge skyllde so diarfr ath þa leyste. Og nu er þeir uoru æ land geingnir þa spurde Alfhilldr konungsmodir. hun var þar med Magnuse konungi sinum syne. huerir þeir uæri bandingiarnir edr huer er sia hinn uirdulige madr segir hun er mer þiker sem uera mune foringe yduar. Hann suarar aungu. Hun spurde ef hann villde þiggia lif ath henne. Eigi ætla eg segir hann. Hueriu gegnir þath segir hun. Hann segir. þar koma .ij. hlutir til þess. annar sæ ath eg mun eigi trur og þikiumz eg þa eigi launa lifgiofina eptir þui sem eg ætla. hinn er annar ath eigi mun betri madr veita mer liftion en konungr þessi. og er þetta makligt er eg hefe jafnan verit j mote honum enda er fæm monnum skade ath mer. þath er hellzt ath eg æ konu vnga er henne og hellzt skade ath mer. Hun mællte. þat er satt þuiat eg se ath þu ert mikils hattar madr og skalltu þiggia lifit. Hann segir. þat vil eg og giarna ath þiggia lif ath þier en eigi mun konungi vel lika þin tiltekia. en þo æ eg þier konungsmodir mykla gæzsku aptr ath launa og uitia kunnliga þess mannzs er þorkell geysa heitir ef þu þikizt þurfa nær sem þat er. Nu fara þeir .xıj. j burtt þann ueg sem þeir vilia þuiat þorkell villdi eigi lif þiggia nema þeir uæri aller leystir. Og er konungr kemr aptr uerdr hann þessa var og uerdr akafliga reidr kuad slikt hofutfirn er hun skyllde hellzt til uerda ath briota bod hans eda þikiz þu betr kunna edr vilia en eg. Hun segir. eigi villda eg uerr j þessum hlut en þu huersu sem vm annat fer. og geth eg ath þat uerde eitthuert sinne ath mier þiki eigi þessu misradit. Konungr mællti. margir eiga sinum fedrum gott ath launa en eigi annar madr betra en eg vm flesta alla hlutena en uannt valde hann mer modernid. Jæ son segir hun. so er og en so mun mer fra segiazt ath velia matte hann þier þo enn midr og ecke attu honum þat ath sok ath gefa. en virttu þat þa meira uid mik huersu eg valda þier faudrinn. verttu nu katr herra segir hun þui ecke tiair eptir þessum monnum ath sækia þuiath eg vænti ath þeir sækia langt nu æ sinn veg ath þier hafit þeirra nu ecke. Kongarner foru nu vida vm landit. og þess er enn uid getid audru sinne ath þeir hofdu enn æ land geingit og reku ofan fyrir sier marga menn bunna og settu sidan j fiotra. j þeirre uppgongu hofdu þeir og tekit mikid fe af þeim monnum er geingid hofdu vndir Suein konung Vlfsson og uar nu þar og Haralldr konungr. þa mællti Magnus konungr af hliode til modur sinnar. fyrir þat segir hann ath eg mællte næst hast uid þig er þu lezt leysa menn vr fiotrum þa vil eg þat nu bæta þier. þigg þu þesse launen ath þu bid nu fridar manne þessum er

æztr er bandingianna so at menn heyre. Huad mun eg nu þath giora segir hun vm fiandmenn þina so jlla sem þier likade næst er eg skaut þeim vndan. Konungr mællti. þat er eigi radit ath þu niotir min leinge hiedan fra er þa gott at leita sier þangath hialpar sem hann hefir adr til vnnid þuiat litid muntu mega treysta æ hialp Haralldz konungs ef min misser uid. Hun tok nu til orda so ath marger menn heyrdu. gior nu fyrir minar sakir herra. gef lif þessum hinum merkeliga manne er hier sitr j fiotrum. Konungr segir. þiggia skalltu [793] nu bæn þina modir. Og nu uar þesse madr leystr. Ecke uar langt adr en þessi madr uar leystr og geck fyrir konung og þackade honum lifgiof og mællti sidan uid konungs modr. ef hun þyrfte hans nockut sinne og kynne so til ath bera þott nu væri þat olikligt ath hun skyllde vitia þess mannz kunnliga þess mannz er þorgils Birnuson heitir og er frænde Sueins konungs Vlfssonar. sidan fer hann æ burtt. þess er getid eitt sinn er konungarner foru med lid sitt og lagu þar nær sem skogr þyckr var og stor morken þa reid madr fram af skogenum med agætum riddarabunade og let hest sinn fagrliga bordeiga.[1] þessi madr var buin med myklu gulle og dyrligum klædum. hann uar og sialfr hinn kurteisazte madr so ath uarla þottiz sed hafa vaskligra riddara. hann lek fyrir þeim marga leika þa er þeim þotte sialldsener med mikille list og miukleik og horfdu menn æ vm hrid er hann lek og þotte skemtan ath sia. Og er hann hafde slika hlute framme haft vm hrid þa snere hann hestenum ath lideno og mællte. egh er nidingr fyrir Magnuse konunge og slikt hid sama er Haralldr konungr fyrir mer nidingr. og ojafnir konungar eru þeir þo ath þeir se skylldir. Hleypir sidan j skoginn og huerfr þar. Magnus konungr þikiz glogt vita ath þessi madr er sialfr Sueirn konungr og mællti til sinna manna. gerseme er Sueinn konungr. hefde hann lid med sier jafnt traust sem hann er sialfr frækinn þa munde hann optar sigr fæ. Ogh nu er sagt ath eptir þetta ath Sueinn konungr stauk vr lande og vpp j Suiþiod en þeir konungarnir foru ath þingum vm allt landit vm sumarid og okudu so rikit vndir sig.

Um liflat Magnus konungs goda.

28. Nu barst so ath er mikil tidende voru ath segia þa er Magnus konungr var staddr æ Jotlande ath eirn morgun er konungr uaknade varp hann mædiliga af sier klædunum er hann læ j lyptingunne og rauk af honum. Einar þambaskelfir uar þar j hia konungi og mællti.

[1]) bord eiga *Cd.*

Erttu siukr herra segir hann. Litt er eg en siukr segir hann. þath er harmr mikill herra segir Einar ef ydr verdr nockuth og muno vinir þinir þess eigi bætr bida. Konungr mælllti. fostri[1] segir hann latid giora reckiu mina vt uid bordit þar mun hægra og sualara. Suo var giort. Og er hann var þangat kominn þa mællti konungr mædiliga. ecke tiair þetta. færi mik aptr j sama stad. Og so uar giort. þa mællti Einar. mæl þu herra þath fyrir vinum þinum er naudsyn ber til medan kostr er til. rad oss heilrædi og kann vera ath nu verde eigi langt vort uidrmæli. Konungr mællti. þat skal eg ueita og þike mer þath likazt ath nu mune skiott skilia vora samuistu og vinskap. Ogh þa kom þar Haralldr konungr og spurde. eru þier siuker herra. Magnus konungr segir. siuker eru uær frænde en þess bid eg ydr ath þier sed vin vina minna. Skyllt er þat frænde segir Haralldr fyrir ydar sakir. en miog eru þeir sier einir j alla stade en mer avallt nockut ofskynia. þier munuth nu hliota ath rada frænde segir Magnus konungr. en þetta giore þier so ath mer þikir mestu varda. þa mællti Einar þambaskelfir. þetta mun litid tia ath ræda herra og mællti. Haralldr mun adr radit hafa fyrir sier huern ueg hann uill giort hafa hueriu sem nu er lofat. Haralldr konungr mællti. mun eigi þat og makligazt at eg se vinr vina minna og ætla eg mer allra skylldaz þetta. Magnus konungr mællti. suo mun vera frændi sem þu villt. enn eigi þætte mer omakligt þott þier giordit nockut fyrir min ord þat er ydr samir sua nockut uel sem þetta. Haralldr konungr suarar þæ ǫngu. þa mællti Einar. talid þat herra er meira uardar og meira liggr uid vm riken huersu þau skulu fara og huersu ydr þikir þau fara eiga so ath rettligaz væri. þath legg eg til rads Haralldr frændi segir Magnus konungr at þu snuer aptr til Noregs ættjardar þinnar og gæt hennar og stiorna sem bezt j alla stade. en biozt ecke hier til rikis hier til Danmerkr þuiat so uar mællt med ockr Hordaknute ath Danmork skyllde ecke j ætt huerfa þott min yrde. so hid sama Noregr þoath hann yrde hans. hafe nu Sueirn konungr Danmork og niote uel. vil eg nu gefa honum upp rikid og slika tiltolu sem eg hefir þar til att. þa mællti Haralldr konungr. so þikiumz eg eiga eptir þig Danmork sem Noreg ef þin misser uid. Eigi er so herra segir Magnus konungr. en skilia ma eg þath nu segir hann at til litils mun koma min vmræda og þat þo synna at þier uerdi eigi audit at uera konungr yfir Danmork þott þu vilir ath litlu hafa mina tilskipan. þa spurde Haralldr konungr. huersu mikid er eptir gullz þess er ver fluttum j land og gafum j yduart valld og þier þagut halft uid oss.

[1]) þystir *Cd.*

Magnus konungr mællti. lit hier æ bordin frænde segir hann er skipud eru godum drengium og dyrligum. þeim somum hefe eg gefit gullith og haft j mote gullino ast þeirra og hollostu og er uist betri fylgd og framganga eins gods dreings en mikid fe. Sidan geck Haralldr konungr j brutt. (þa mællti Einar). siait herra nockut gott rad fyre þore frænda ydrum. litils get eg ath Haralldr konungr frænde þinn uirde hann ef hann skal æ hans miskunn koma. þa kom þar þorir og sæ madr med honum er Refr hiet. Magnus konungr mællti þegar til þeirra er hann kende þæ. gangit nu af skipe og j skogenn er skamt er fra oss. eigi mun laugth lida adr landmenn segia andlat mitt. farit þa sidan skiott æ fund Sueins konungs og berit honum til ord min ath hann take med yckr og segit honum ath hann take so uid þier þorir sem hann villde ath eg tæke uid hans brodr ef hann kæmi til min æ deyianda degi. segit honum eigi j fyrstu andlat mitt helldr sott mina. þorir matti ecke uid konung mæla fyrir harme. þa mællti Magnus konungr. segit so konunge kuediu [791] mina og þath med ath eg gef honum vpp þetta riki ef eg hefir nockut j att og eg ann honum nu og bezt ath niota þuiat mer þikir hann rettligaz tilkominn og þat geingr nu ath rettu þott hann fai þath. Sidan ganga þeir þorir j skoginn og bida þar huat til tidinda vill giorazt. Og litlu sidar kom þorsteirn Hallzson til Magnus konungs og var hann þa kominn sunnan ath fra Rom. Magnus konungr hafde þæ midlat fe vel flestum monnum slikt er til uar. þorsteinn mællti. eigi mun nu uerda þuilikr fagnadr æ vorum funde herra sem uid hugdum til vm hrid. nu mun eg ecke bidia ydr fiar en þat villda eg ath þu gæfir mer nafn þitt. Konungr suarar. godra hluta erttu verdr fra mer þorsteinn firir margra hluta sakir og sialfr ertu mikils verdr og vel vnna eg þier nafns þessa ath þu gefir þinum syne. en þo eg hafa litils hattar konungr verit þæ er þo nauckr so diorfung otignum monnum ath kalla born sin eptir mier. en allz er þu bidr þessa med alhuga og eg skil ath þier þiker þetta mali skipta þæ uil eg ath visu gefa þier. en þat segir mer hugr vm ath mune liggia (a) þessu nafne harmr og tign. Og litlu sidar fyrir andlath konungs þæ sofnade hann littad og uar Haralldr konungr þar þa hia honum. Ogh vid þann suefn opnadiz munnr hans og syndiz monnum sem fiskr rende vr munne konungsens og hafde gullz lit. og sidan villde fiskuren aptur huerfa j munnenn og nade eigi og ueik sier þæ j munn Haralldi konunge er hann sat nær konungi og syndizt monnum sem þæ væri hann dauckr ælitz. Ogh þa vacknade Magnus konungr og sogdu menn honum þetta. Hann segir. þetta mun vera fyrir skammlifi minu og kann uera ath

sumum verde myrkare og kalldare rad Haralldz konungs frænda mins en min. Nu gefr hann einkum Haralldi konungi Noregs konungs riki en Haralldr lætur sier ecke vm finnazt. og eptir þath koma til kennemenn og veita honum fagurliga þionostu. Sidan mællte konungr uid skosuein sinn. hefir eg nockut minzt þin. Ecke nu ath sinne segir hann. Konungr rette þæ til hans knif og bellte og var þath huortueggia gersime sem ætla ma er þuilikr madr hafde att og borit. og er sueirnen tok uid gripunum þa leit hann til konungs og uar hann þæ beint j andlateno. En honum sueininum bra so uid og feckzt so mikels ath hann fell j ouit. og er hann uitkadizt þa uoru j burtu gripirner j þys þeim hinum mykla er þa uar og alldri sa hann þa sidan. þesse tidende andlat Magnus konungs wrdu .iij. nottum fyrir messudag Simonis og Jude. Og nu kueda uid ludrar vm allan herenn. og þat heyra þeir þorir þar sem þeir voru j skoginum og þikiazt nu vita ath visu andlat Magnus konungs. En j odru lagi heyra þeir hia sier j skoginum manna mal og mællte þetta. hier uoru þeir adan. þui næst flugu oruar j skoginn til þeirra. en þeir foru undan og forduthu ser. þetta muno vera segir þorir vinsendingar Haralldz konungs til min huort sem hann sialfr hefir sent edr senda latid. og mun hann hafa ordit uar uid brutfor ockra og so ath[1] uid hofum hier stad numith. Sidan foru þeir vnzt þeir kuomu æ fund Sueins konungs. var hann þæ enn eigi j brutt vr Danmork. þeir fundu hann hia ænne helgu og uar þa kominn æ hest sinn og ætladi þæ ath skiliaz uid rikid. þorir mællti ecke uid konunginn fyrir hryggleika. En konungr sæ æ þeim ath þeir mundi stortidinde seigia kunna og mællte. huad seigi þit tidenda. þa segir Refr forunautur þoris. herra segir hann. andlat Magnus konungs. Segia sidan vmmæle konungs og ordsending vm æsia uid þorir brodur hans og tia konunge harm þann og missu er hann hafde bedit j frafalle Magnus konungs. þa mællti Sueirn konungr. mikil tidendi eru þetta og uel komin skalltu uera þorir hia oss og skulu uer sannliga veita þier mikenn soma þuiat þath true egh ath so munde Magnus konungr giora uid minn brodur. þath uar vm hridh ath þorir uar med Sueine konunge og uirdr uel sem konungr hiet honum. enn hann vnde engu og lifde eigi leingi. En konungsmodir for fyrst eptir andlat Magnus konungs a fund þorkels geysu og tok hann uel uid henne og baud æ hennar ualld slikt er hann atte. Hun uar þar vm hrid. Og er ath dro jolum vm uetrinn þa ogladdiz hun. þui eru þier so okatar konungsmodir segir hann. allth skulu uer giora uid ydr sem ver kunnum bezt.

[1]) hath *Cd.*

seg mer þann veg sem þu uillt uera lata. Vel fer þier og dreingiliga segir hun en minner mik þeirra jolanna er j fyrra uetr uoru er eg atte þæ ath sitia hia syne minum og þike mer nu mikid ath drecka med otignum monnum jolin. þat er ydr vorkunn segir hann ath so se. ogh ef þat er ydr j hug ath þier fysuz[1] æ fund konungs þa mun eg fylgia ydr þangat og ueit eg uist ath hann mun vel uid ydr taka. Og þath þiggr hun. fylgir þorkell henne nu æ konungs fund. Tok Sueinn konungr uid henne agæta uel. og er hun nu þar. þat er sagt ath hun gaf Sueine konunge dyrligan skutul allan gullbuinn. Nu er þar enn til ath taka ath j frafalle Magnus konungs uar mikid nidrfall huorutueggia rikinu Danmork (og Noregi) og uar hann miog harmdaudi flestum monnum. allra hellzt er ecke lifde eptir hann nema ein dottir. uar hun þa æ vnga alldri. er Ragnhilldr hiet.

Vm þing Haralldz.

29. Eptir þesse myklu tidende hefir Haralldr konungr þing uid lid sitt og sagde hann monnum ætlan sina ath hann uill fara med ollum hernum til Uebiarga þings og lata þar taka sig til konungs yfir allt Danavellde og ætlar sidan ath vinna undir sig allt landit. telr jafnuel sina erfd Danmork sem Noreg eptir Magnus konung og bidr þa lidit efla sig til og kuozt þat ætla ef þeir feingi landit ath jafnan munde sidan Noregsmenn yfirmenn Dana. þa segir Einar þambaskelfir. kalladi sier myklu skylldara ath flytia lik Magnus konungs [792] fostra sins nordr til Noregs til graftar og færa hann faudr sinum hinum heilaga Olafui konungi en beriazt vtanlandz til rikis annara konunga og girnaz þeirra eign so fyrir on(g)va sok. Hann lykr so maleno ath honum kuoz betra þickia ath fylgia Magnuse konunge daudum en huerium audrum konunge lifanda. Taka nu sidan likit Magnus konungs og bua vm vegliga og setia med vmbudum sinum j lyfting æ konungsskipeno. Og nu buaz þrændir allir til heimferdar med Einare og like Magnus konungs og flestir aller Nordmenn og raufzt nu leidangrin. Ser Haralldr konungr þæ þann sinn kost næstan ath fara fyrst aptur til Noregs og eignaz fyrst þath vellde er honum uar þar gefit og hann þottiz einkum ættborinn til og eflaz þadan med lide sidan þa er honum syndiz. Fer hann nu aptur med allan heren og uar þa suarid landit Harallde konunge æ Borgarþingi[2] af nockurum monnum og fer þa allt at þingum nordr þadan og geingr vndir hann margt folk.

[1]) fysumz *Cd.* [2]) Borgundarþingi *Cd.*

Um likfor Magnus konungs.

30. Einar med ollu þrændalide ferr sidan med like Magnus konungs. og er þeir kuomu uid Samsey og lagu skipunum þar j einre hofn sem jafnan hafde legit Magnus konungr fyrr þæ er hann kom uid eyna þa uar eirn blindr madr fatækr og hafde Magnus konuugr jafnan minz hans j fegiofum. og þegar vm kuelldit er hann uard uarr ath morg skip voru komin vid eyna geck hann ofan og spurde. huer er æztr madr æ skipunum. þa suarar Einar. Magnus konungr Olafsson sagde hann. Hinn blinde madr mællte. mun konungr nauckut minnazt uilia minna aumlegleika sem hann hefir jafnan giort. Einar segir. eigi er so uid uoxt felage sem þu ætlar. konungr er nu latinn. þa komz sa uid enn aume madr og matte eigi leinge ordum upp koma fyrir harme og er af honum geck ohugrinn þa mællti hann. huersu mun ydr vm gefit Einar bonde. munu þier nockut minnazt mins fatækis sem konungr hefir adr giort fyrir sakir þinnar stormenzsku og þurftar minnar edr mun nu sia hugsan aull nidr falla. Einar segir quozt ath uisu vilia minnaz hans fyrir guds sakir. kuedr æ sidan huath or huerre sueith skyllde midla honum af uistum af hueriu skipe. og uard þetta stormikil vist. leth Einar sidan senda þetta til hans. þa mællte enn blinde madr. nu hefir þu enn Einar synt storlynde þina sem jafnan og er þetta laung hialp. en þess uillda eg beida þik ef nockur er sa litill hlutur eptir er Magnus konungr hefir atth ath þier gefit mer til huggunar. Einar segir. so skillde konungr uid oss ath miog voru midladir griper þeir hann hafde atth so gull og klædi. veit eg eigi huort nockut mun eptir. tekur þo j puss sinn og finnr þar fingrgull litid. bidr selia honum og mællti. eigi se eg ath uid Magnus konungr fostri minn munum betr niota gullz þessa enns litla er hann gaf mer fyrir longu og sel þath enn til birgda þier. Hann uard þessu gratfegin og hiellt gulleno upp fyrir augun sier og hrundu taren æ kinnr honum og æ gullit. þa mællti hann. gott sagde mer þegar hugur vm ef eg næde funde Magnus konungs ath þæ munde enn nockut rautt fyrir brenna og so hefir mer nu gefiz. þier veit od mer mikia hialp i ydru tillagi. en nu hefir konungr gefit mer syn med gude beggia augna minna. enn eg adr steinblindr og þarf eg nu ecke tilstoda annarra manna og ma eg nu vel vinna mer biorg ef gud lætr mik nu hallda heilsu minne. þessu urdu aller konungs astuinir fegnir og lofudu aller gud huath er hann þetta veitte fyrir Magnus konungs uerdleika og fodr hans hins heilaga Olafs konungs. ogh þotti aullum likligt ath þar vm mundi skipta.

Sidan fara þeir Einar nordr til Nidaross. þa uar þetta kuedit vm ferd þeirra.

Nu fara heim j hume
herkunn fyrir log sunnan
daprar skeidr fyrir daudan
dyrnennen gram þennan.
aulld hefir illa halldit
era striduada sidan
hulid hafa hirdmenn skilia
hðfut þess er fremztr er jofra.

Og nu uar sidan geingit j mote likino og uar hringt vm allan bæinn og giort med allre uirdingu er matte og þo med myklum harme. Likith var jardath ath Kristkirkiu fyrir vtan kor enn nu er þath junan kors fyrir rume erkebyskups. yfir hans greftri stodu marger godir menn og uasker gratande. sem Oddr segir kikinaskalld.

Felldu menn þa er milldan
morg tar j grof baru
þung byrdr uar su þeingil
þeim er hann gaf seima.
deilldiz hugur so ath hiellduz
huskarllar grams uarla
siklings þiod enn sidan
sat opt hnipinn uattne.
Ma eg þui sizt Magnus æfe
modfikings þraut goda
Odd hafa strid vm studdan
stiller harda illa.
huarfa eg huers mannz þurfe
harmstrangadan mann angrath
þiod er ath dogling daudan
daupr þui forum uer aprer.

þessi tiþendi voro margs mannz harmur j Noregi ollum og segia þath aller menn eirn ueg ath einge madr hafi meir astfolginn verith allri alþydu en Magnus konungr. og lykr hier fra honum at segia.

Um þing Haralldz.

31. Sem Haralldr konungr kemur aptur nordr j þrandheim stefnir hann Eyrarþing og uar honum suarit land allt æ þui þinge og giordiz hann þadan af einualldzkonungr yfir ollu lande. Og segia allir æ eina leid en so sem fyr uar getid ath Sueinn konungr spurde frafall Magnus konungs er hann uar staddr æ Skaney hia anne helgu. þa mællti hann þessum ordum sem uar getid. og þat uar med ath hann let þat uera skylldu annathhuort er Magnus konungr var andadr ath hann skylldi fæ allt Danavellde edr deyia ella þar æ odðlum sinum. stigr sidan æ hest sinn og uikur þegar ut aptur j Danmork og drifur þa lid til hans og leggr hann allt land vndir sig. og fer þegar vm vetrinn sudr j Jotland og stefnir Uebiarga þing. og uar honum nu af nyiu gefit konungsnafn ath villd allra Dana. þorkell geysa gaf honum konungsnafn. og segia Danir ath þetta nafn hrædiz aller Nordmenn. Ogh so mikid

spott giordu Daner vm ath þeir skaru ackeri af osti og saugdu ath þau uæri ærid traust fyrir skipum Haralldz konungs þeim er hann munde vinna Danmork med og giordu [793] þath med mycklu gabbe og spotte til Nordmanna.

Um herferd Haralldz konungs til Danmerkur.

32. Hid næsta sumar eptir andlat Magnus konungs hefir Haralldr konungr almenning vti af Noregi bædi ath uistum og lide og sagde nu ath honum þikir þath likligt ath hann skule reyna huersu hann fær fest ackerin fyrir Danmork vm sumarid og mællti so til manna sinna. bad þa leggia æ ath meira hug vm framgongu ath ecke skolu þeir skiptaz j vm herfangit. lætr ath þo vni hann vel vid fyrir sina hond ef þeir giallda honum nockurar vogir af brendu silfri enda hefde hann strandhogg til uista herinum. og lezt þat vilia mundu ath þeir giorde litt foruerkum ath hefna þeim Daunum spotzsins. En herinn allr let uel yfir þui þott Daner gyllde afrad.[1] Foru nu sudr til Jotlandz og heriade Haralldr konungr þar vm sumarid og brende vida landit. Lidit stock vndan miog og hræddiz æ miog Nordmanna her sem matte. Haralldr konungr lagde skipunum þa j Godnarfiord og þa kuad hann visu þessa.

Latum uer medan lirlar
lineik veri sinum
gerdr j Godnarfirde
galldrs ackerum halldit.

sumar annat skal eg sunnar
segig eina spa fleine
ver aukum kaf kroke
kalldgedr skipum hallda.

Þat sannar Boluerkr skalld ath hid næsta sumar eptir andlat Magnus konungs for Haralldr konungr herfðr vr lande.

Leidangr biottu af lade
laugr geck of skip faugru
gialfrstodum reistu grædi
glæstum arit næsta.

skockr læ dyrr æ dockri
Daner uoru þa baru
skeidr sa herr fyrir baudri
hladnar illa stadnir.

Þat segia menn fra ath niosnarmadr sa er Haralldr konungr sende mællti sa hafde sed flota Haralldz konungs. hann talade vid dætr Þorkels geysu. þær hofdu atth mikinn hlut j ath gabba Haralld konung. þat sogdu þær Þorkels dætr niosnarmanne ath Haralldr konungr munde eigi koma til Danmerkr edr ætle þier nu komin uera sagde hann. þær vissu ecke til vm hann ath kominn væri og kuodu sier okunnigt vm ferdir Haralldz konungs. Nu sia menn ath Haralldr konungr geingr af skipum. þa mællti Haralldr konungr. þat hefir eg spurt ath skamt er

[1]) af med *Cd.*

hiedan æ bruttu bu þath er þorkell geysa æ. er Sueini hefir konungsnafn gefit og mestr geriz uor ouin eirnhuerr. en hann er eirn audgaztr madr j allre Danmork. nu þætti mer sannligt ath hann mætte vid kannaz ath Nordmenn eru komnir og þær dætur hans mætti sia huort af osti væri giorr ackere vor edr uæri þau traustare nockuru. sækit nu fast fram sagde hann. þuiat meira fe munu uer hier upp taka nær j einum stad en vidara annarstadar j Jotlande. þeir fara nu þar til er þeir koma æ bæ þorkels geysu og leggia þegar elld ath husum. En er menn uerda uarir uid elldzganginn þeir er jnne voru þæ leita þeir ser grida og vtgongu. þa mællti Haralldr konungr. þo ath þath væri makligra ath þier dætr þorkels geysu brynnith hier jnne þæ ætla eg þo hitt radligra ath þier reynit hua(r)t æ festir leggium þeim hinum donskum hinir norænu krokar. Haralldr konungr brende bu þorkels geysu en dætr uoru bundnar og leiddar so til skipa. þa uar þetta quedit.

Skaru jast ur oste
eybaugs Dana meyiar
þat angradi þeingil
þing ackeris hringa.

nu ser mægi morgin
mær hlær ath þui færi
ernan krok vr jarne
allualldr skipum hallda.

þorkell geysa uar eigi heima þa er bær hans uar brendr. og er hann spyr þesse tidende aull taka þat rad at þeir fara æ fund Haralldz konungs og bidr sier eirdar og bydr fe fyrir sig og fyrir þat allt er hann hefir til ouinganar giort vid Haralld konung. Konungr seigir. þat uar ouizska mikel ath giora slikt spott og gabb til nockurs hofdingia sem þier giordut til min og er makligth ath þier reyned þat nu huort uer megum nockut. en þo þike mer meira uerdr motgangr uid mik og fiandskapr sa og ofdirfdaruerk þat er þu gaft Sueini konungsnafn. Eg vil nu þa sagde þorkell leggia æ yduart valld vm vort mal. Konungr segir þa. med þui ath mer lizt þath ath eigi fullu konungligt ath veita bana dætrum þinum fyrir sitt spott þo ath þær hafe til illz vnnit en þat j audru lage ath þu leggr allt þitt mal æ mitt valld þa skal taka sætt af þier. skalltu giallda vt fe slikt sem eg kuod æ og mun vera mikid. spare eg ecke fe þitt til þess. þorkell lezt giarna þetta vilia og leyste dætur sinar med ogrynne fiar og so sialfan sig þo ath hann hafi eigi a kuedit æ markatal fiarens. Sua sagde Grane skalld.

Let alldregi vti
osuifis kraka drifu
hleck j harda þiockum
Hornskogi bra þorna

fialla drottinn rak flotta
fianda grams til strandar
aud uard vt ath reida
allskiott fader dottur.

Nu skilia þeir Haralldr konungr og þorkell geysa vith suo buid ogh heriar konungr þad sumar j Danmork og feck ogrynne fiar en ecki vard hann jlendr þath sumar. for hann aptr vm haustid til Noregs og sagdi monnum sinum ath þessi ferd er þeim ordin haglig og nockuru betri til fiar en sitia heima j Noregi. ogh kann vera ath þetta megi virdazth til nockurs skattgilldes ogh leggith til ath betra hugh ad yduar hlutr skal godr af fienu. vni egh þo vel vid allt saman ad Danir skulu vera eigi ohræddari fyrir oss hiedan jfra en hingat til. Var Haralldr konungr vm vetrinn j Noregi og sat vm kyrtt. Og ath sumri lyser hann ferd sinne til Danmerkur. lezth vænta ath hann mundi eigi suig æ þeim fa og eigi skal þat land enn j fride standa þetta sumar. hefir suo upp hafizth þegar [vm vinsælld[1] Sueins kongs sem þier uitud ef þier minnizth a huersu þessi madr hiellt eidana vit Magnus konung og mun þat jafnan halldazth vm hans osigr sem hefir hafizth. mætti nu og Nordmenn minnazth a og þad mundi þeim þa j hugh er þeir vrdu ath liggia vndir ofsa og ofrelsi Dana þa er þeirra yfirgangr var sem mestr j Noregi vm dagha Sueins Alfifusonar ath hefnazt vith þa ef fære gæfizth æ. og nv er einsætth [794] ath þier leggit greypan hug til þeirra og latid þar fylgia framkuæmd verkanna. Haralldr konungr for nu sudr til Danmerkr og heriar enn æ Dane og giorir þeim mikid illt og rekr þar nu hardan hernath og feck huergi uidstodu. Hann tok nu þar mikid herfang[2] og let so ganga allt sumarid. enn landzmenn stocku vndan huer sem matti komaz og frydu nu aunguer Nordmonnum illgiorda og þottuz Daner nu ærnar raunir þess hafa. Haralldr konungr og hans menn fara sua heim vm haustid ath hladin uoru aull skip þeirra af herfangi. og sagde konungr nu ath þetta fe ma endaz morgum godum dreingium til skotsilfrs j Noregi. og þo ath þeirra Dana verde smam minnzt segir hann þa er þetta þo nauckur aminning ath þeir uite at Nordmanna konungr lifir. ogh ouist ath Sueirn konungr gyllde æ einum misserum meira skatt en þa þeir hofdu feingit. Konungarner Haralldr og Sueirn funduzt ecke vm sumarid og er Haralldr konungr enn j Noregi vm uetrinn. Ogh vm sumarit eptir ferr hann enn til Danmerkr og giorde so huert eptir annath ath hann heriade til Danmerkr og vann morg storuirke j riki Sueins konungs og hefir þath ath herlande. sem Stufr segir.

[1]) r. vsigrsælld [2]) hernath *Cd.*

Eytt uar falar ath frettum
feck drott mikinn otta
brædiz hrafn enn bræddir
huert ar Daner voru.

En þo var Sueirn konungr j lande j Danmork allt ath einu og sat vm kyrt æ vetrinn en læ vti med leidangri æ sumrum og heitaz nu ath fara med Dana her j Noreg og giora þar eigi minna illt enn Haralldr konungr giorde j Danmork.

Um bref Sueins konungs.

33. Sveirn konungr sende menn med rade hofdingia og landzmanna vm vetrin nordr j Noreg æ fund Haralldz konungs og segir honum ordsending Sueins konungs og þar med allra hofdingia j Danmork. ath þeir beiddu ath Haralldr konungr kæmi nordan med lide sinu en Sueirn konungr sunnan med sinu lide og hittiz uid Elfina og berdiz þar til þrautar og skipte þa vm rikid med þeim. Haralldr konungr segir. þetta er dreingiliga bodit af Sueini konungi og þeim Donum og þath þiki mer vænna ath þessi fundr uerde og Daner ræke minne til ath uer hofum fundiz. og þath villda ek ath so væri. og þat skulu þier segia Sueini konungi og audrum Daunum ath ek mun koma til fundarens. Sendemenn komu aptr og sogdu so buit Sueine konungi. Bua nu huorirtueggiu skip sin vm uetrin allann og hofdu almenning vti vm sumarit. þa kom vtan af Islande þorleifr fagre og ortte flock vm Suein konung. og er hann kom villde hann finna Halralld konung j Noregi en hann uar farinn sudr til Danmerkr æ moti Sueini konungi. þa kuad hann visu þessa.

Vann er med uisi kærum
uigs æ rakna stigu
aurr j odda snerru
Innþrandæ lid finne.
þa er annar huor annan
aundu nemr edr laundum
litt hyggr Sueirn æ sattir
sialldfestar god vallda.

Fær reidr sæ er randa
raund hefir opt fyrir londum
breid æ Budla slodir
bordraukn Haralldr nordan.
enn lauks vm sia sækia
Sueins fagrdrifin steine
glæse byr þess er geira
gullmudr fyrir sunnan.

Nu kemr Haralldr konungr til akuedinnar stefnu þeirra konunganna med sinum her. en Sueirn konungr liggr med sinum flota sudr uid Sialand. þa mællti Haralldr konungr.

Logit hefir balldr ath balldri

þa segir þiodolfr skalld.

Brynþing fetilstingæ
linz sa er land æ sunnar
ladbriotr fyrir rada
þo er sia niordr hinn nerdre
nordr glymhridar borda
gramr erttu frækn og fremre
fastmælare halla.

Haralldr konungr mællti. so hefir nu og uerith skalld segir hann ath Sueirn konungr hefir brugdith stefnunne uid oss en uer eigi uid þa. kann vera ath Donum þike enn miukara ath reka suin sin j skoga en beriaz uid oss. ogh er þeir eru eigi komnir þa skulu ver nu eptir sækia j þeirra valld og riki og gera þeim slikt jllt sem fyrr nema ver megum vid auka. Skipte Haralldr konungr þa lide sinu og let aptr fara helming þrænda hers. enn for med hird sinne og lendum monnum og uilldarlide og slikt af bændum sem næst uar landzenda. vendir nu sudr til Jotlandz fyrir sunnan Vendilsskaga og so vm þiodu. fer nu allth herskillde. brennir bygdina og drepur mennena so sem hann uar vanr. sem Stufr segir.

Flydu þeir æ þiodi
þeingils fund af stundu
stort red hugprutt hiarta
Haralldz aund ofar laundum.

Giordu þeir nu so mikenn hernath sem hier til hefde naliga skuggi uerith hia þui sem nu uar og toku yke fiar. þa mællti Haralldr konungr. giarna villda egh ath Daner ræke minne til vorrar kuomu og megu þier æ lita huer frame þat uæri ath ver sæktum þa heim og giordum þeim slikt illt sem uer mættum. ver hofum nu feingit meira fe enn æ morgum sumrum fyr. nu mun eg fara allt sudr til Heidabæiar þath uæri oss mikid snilldarverk ath na honum og giora þeim [nockut ofuista.[1] Fara þeir nu med herinn og lata geisa elld og jarn huar sem þeir foru vm Danmork. og fara nu diarfliga. Lidit stock vndan slikt er komaz matte og a fund Sueins konungs og bera vpp fyrir honum kueinstafe sina segia skada sina og hormung. Haralldr konungr kom nu med herinn til Heidabæiar og giordu mikenn sueim j bænum. toku og ræntu morgum gersimum. þuiat naliga uar þar komnar allar þær sem mestar voru. þar uoru og konur rikra manna og j þeim stad einshuerium var mest frægd og gæska j allre Danmork. Toku nu þar

[1]) r. [nokkurn auvisla

allt slikt er þeir villdu bædi kon*ur* og fee. þa mællti Haralldr konungr. þo ath Daner stæde æ moti ath eg mætte konungr vera yfir þeim þæ stodu þeir nu litt æ mote oss edr fyrir konum sinum og gersimum ath eigi kome þath j uort valld Nordmanna. Ogh er þeir hofdu rænt stadinn og tekit slikt er þeir villdu þa brendu þeir hann allan. þa ortu menn Haralldz þetta.

Brendr uar vpp med endum
allur enn þath ma kalla
hraustligt bragd er eg hugda
heidiberr af reide.
uon er ath vinnum Sueine
verk j nott fyrir ottu
gaus har logi vr husum
harm æ borgararme.

þess minnizt og þorleif*r* fagri j sinum flocke er hann segir so.

[795] Hue hefir Heidabæiar
heiptgiarn konungr arnat
folkraugnir get*r* fregna
fylkis sueit enn hinn er ueitad.
þa er til þeingils bæiar
þarflaust Haralldr austan
ord þau er enn vm væri
end*r* byrskidum hrinda.

Nu fara þeir Haralldr konungr nord*r* apt*r* med feing sinn og hafde .lx. skipa og uoru aull miog stor og hladin af herfange er þeir hofdu tekit j hernade. og er þeir kuomu nordr fyrir þiodu þa kem*r* þar af lande ofan Sueirn konungr j mote þeim med myklum her og kallade æ Haralld konung og mællti so. hitt er rad Haralldr konungr sagde hann ath leggia ath lande og beriaz. ætlada eg ath eigi skyllde þier vm þath eiga ath amæla oss leing*r* ath eigi uerde fundr vor ef þier eruth allfusir til ath beriaz þott nock*r*u se sidar sumars en stefndr var fundr vðr. er þat uaskleik*r* Nordmonnum er þeir þikiazt þo yfir Donum vera vm alla hlute ath ganga nu a land og beriaz uid Dane. og mun ydr þetta vera hoti meire raun og meire frame þott konungr se eigi mikill fyrir ser ath beriazt uid hann helld*r* enn taka kalfa edr kid edr gripe manna sem þier hafit jafnan giort hier j Danmork. Haralldr konungr segir. þath hygg (eg) ath morgum skule kunnigt ath ver hofum barizt vid fleire menn en bukalla eina. var og so stefndr fundr vor uid Elfina ath þier leitaudut eptir og uar þath konungligt. en hitt þotte oss illa sama ath riufa þath mal fyrir ongua sok er mikell herr uar adr samandreginn og var yd*r* ohðfdingligt ath fara med þat eitt er fals var og hiegomi og liggia sidan fyrir þat efni vndir huers mannz amæli. nu hefir Donum uerit makliga hefnt er ver hofum setid j sumar j þeirra kostnade og þath þike mer likara ef þier hefdut geingit oss so nærre ath vopnin hefde nad til þeirra ath uer skylldum gera þeim einhueria hrid og uar oss þat nu hægt er þeir þordu huorke sig ath veria ne kon*ur* sinar edr fe. en ath ganga hier æ land vpp Sueinn konungr

þa er þath ecke mitt rad sem þier beidit og beriazt nær vid allann Danaher uid eigi meira lid enn eg hefi nu. en beriazt mun eg æ skipum uid þik ef þu villt þott Daner se halfu fleire. þetta bod Haralldz konungs sannar þiodolfr skalld.

Baud sa er bestrar tidar
borinn vard vnn midgarde
rikri þiod ath rada
randir Sueirn æ lande.

þo letz helldr ath hillde
huatradr lade
æ byriar ual beriazt
bilstyggr Haralldr uilia.

Nu skilde þar med þeim. siglde Haralldr konungr nordr. og uiku enn sidan austr til Limafiardar og fyrir þa sök at uedr bægde þeim. enn þo heria þeir huar sem þeir foru. þeim byriar seint og taka æ sig rodr sunnan med lande og liggia vm nottina uid Samsey. Ogh þegar vm morguninn j solarrod þa uakna þeir og uar æ myrkue mikill sua ath huerge sæ af eyiunne. og er solin færiz vpp tekr ath riufa myrkuan. þæ sau þeir annath sinn fra sier til hafsins sem elldar brynne vpp vr sionum. þa uar sagt Harallde konunge. þa mællti hann. læti af tiolldin af skiponum sem tidaz ok taki rodr fyrir landit. egh veit giorla sagde hann ath herr er kominn ath oss. myrkuan leggr ath landeno en vt j hafit mun vera solskin biart og mun þar uera nockur konungligr skipabunadr. og mun þath synaz elldrin er morginsolin skin æ gullit. Sua uar þetta sem konungr segir at þar uar kominn Sueirn konungr med ouigan her. Og er Sueirn konungr sier lid Nordmanna þa eggiar hann fast sina menn til eptirrodrar. og latid ydr hugkuæmt uera huers þier hafit mist fyrir Nordmonnum og huersu mykla hadung med mannskada og fiartokum er þier eigit þeim ath giallda. hier eigu og margir ath leita eptir dyrligum konum sinum og myklu fe ogh er osynt ath þier komezt j betra fære. mun og leinge uppi ef ver feingum þess hefnt æ litillo stundu er þeir hafa leinge giort oss til hneisu. Danir taka nu mikinn rodr eptir Nordmönnum og hofdu skip miklu fliotare og midr sett og nu dregr saman med þeim. og nu ser Haralldr konungr ath eigi mun hlyda so buit. Drekinn for sidaz allra skipanna er Haralldr konungr styrde sialfr. þa mællte Haralldr konungr. rads muno uer leita þurfa þuiat eigi dugir so buit. nu skal kasta fyrir bord uidum og lata þar æ koma klæde dyrlig og adra goda gripe þuiat nu er logn uedrs og helldr þann ueg straumi ath helldr mun hefia j moti þeim. en þess geth eg vm þa Dane ath þeir mune þangath til uikia flotanum sem þeir sia gersimar sinar vtanbordz. Suo uar giort og uard hann þessu nærgætr. þegar er Daner sia fe sitt reka æ hafinu þa viku þeir þegar þangat til er fyrst kuomu ath og dualdiz nu eptirrodrinn. Og

er Sueirn konungr kom eptir med sinu skipe þa kom hann med aeggian til þeirra. og er þat skomm mikil segir hann uid so mikinn her sem Daner hafa ef uer skulum nu eigi fæ valld Nordmanna og minniz þier litt æ þath huersu margra hluta þier eiguth þeim ath hefna. Nu herdaz Danir uid eptirrodrinn j annat sinn og dregr enn saman med þeim. og sier Haralldr konungr ath meira ganga Dana skip. Enn muno ver letta skip vor segir konungr. skal nu fyrir bord bera þungauarnad bædi mallt og hueite og hleypa nidr mungatum. So uar giort og stod nu so uid vm hrid. Og enn ser Haralldr konungr ath eigi hlydir so buit og mællti. nu skulu þier taka uiggyrdla uora og uerpla toma og kasta fyrir bord. sidan skal reka vtan bordz hina herteknu menn uine þeirra og konur og frændr. vænte eg ath eingi muni so illan hug æ oss hafa ath eigi muni þeir meira gaum ath gefa ath hialpa konum sinum og felogum. So uar nu giort sem konungr mællti ath þessu uar ollu fyrir bord kastad. og kleif folkit vpp æ viduna og ueinade miog bæde kon*ur* og annath lid. og hefir nu allt saman fyrir straumi. Og er Daner koma þar ath og sia mennena illa stadda. kenna þar og margir kon*ur* sinar og uine og frændr en banan buinn fyrir þeim. þa uikia þeir þangath til sem skiotaz og vilia hialpa monnunum fyrir huotuetna fram og stoduadiz þa flotinn og þ*ur*fti vida til ath uikia ath taka mennina. og sækiz nu miog nordr hafit. en Donum leidizth [796] rodrin. Og j þesse duol þeirra þa skilduzt flotarner. Fer Haralldr konungr uid so buith til Noregs og letzt þath vilia mundu ath eigi lidi enn langt adr fundr þeirra Sueins konungs yrde og þetta mætti hefnazt. Sueirn konungr mællti þa uid menn sina er hann kom eptir og hann sa ath þeir toku mennina af kafi þa mællti hann. þetta er naudsyn og vorkun mikil ath hialpa monnunum uid. en þo mundu þier nu hafa til gætt hins meira feingsins ef þier værid jafnskeleggir sem (eg) og mundu ver hafa fundiz Haralldr konungr þa j þessu sinne og skylldu Nordmenn nu reynt hafa huort Danir kynne ath beriaz. og mun sia ofridr leingi æ oss liggia ef hann lifir er nu vard so afaudit vm vorn fund. Hier vm orti þorleifr fagri þetta.

Allt vm fra egh hue ellti
Austmenn æ ueg flausta
Sueirn þa er audlingr annar
aurlundadr hiellt vndan.

feingr uar þrænda þeingils
þeir letu skip fleire
allr j eli sollnu
Jotlandz liotu.

Sueirn konungr uik*r* nu sudr vndir Samsey og hittir þar .vij. skip af lide Haralldz konungs. voru þat Vikueriar og hofdu ordit helldr tomlatir. þat uar leidangrslid og flest bændr. og er Sueirn konungr kom ath

þeim badu þeir sier grida og bioda æ hans valld fe sitt og fior. Sueirn konungr segir. ef nu ber vndan oss enn meira sigrin þa ætla eg þath rad ath gefa ydr lif. sem þorleifr segir.

Sætt budu seggia drottne
siklings uinir mikla
suaufdu hialldr þeir haufdu
hugstinnir lid minna.

og snaradir sidan
sokn er ordum tokuz
aund uar yta kindum
ofaul buendr duauldu.

Margir eggiudu miog Suein konung ath lata drepa þa og kuodu alla eiga þess ath giallda Nordmenn er Haralldr konungr hafde giort og allra hellzt þa menn er uerid haufdu j hernade med honum. Sueirn konungr segir. eigi mun þa þikia mer uel saman fara ath vera osigursæll j orrostum enn eg drepa þa menn er ganga æ mina myskun. og eigi skal uera þat mitt rad segir hann. Nu foru þeir j fride og er hier ecke getid vm febætr. en allir þagu þeir lif af Sueini konungi og sitr hann nu heima j Danmork vm uetrinn vm kyrth.

Vm Haralld konung.

34. Haralldr konungr var rikr madr og stiornsamur jnnanlandz spekingr ath vite. og þath (er) vitra manna mal ath eingin madr hafe verit diupuitrare æ ollum Nordrlondum en Haralldr konungr og manna radsniallaztr so ath honum uard alldri radfatt. Hann uar sterkur madr ath afle og uigur huerium manne betr. hann var fullhugi og mikill æ framkuæmd verka sinna sem nu hefir leinge fra verith sagt. og liggia þo nidre osagder miklu fleire hlutir þeir sem osagdir eru af hans afreksverkum. og kemr mest til þess ofrodleikr vor og þat med ath ver vilium eigi rita uitnesburdarlausar saugur þott uer hofum heyrt þær frasagnir. þuiat oss þikir betra ath hiedan af se uid aukit helldr en þetta sama þurfe aptr ath taka. Er mikil saga fra Haralldi konunge j kuædi sett þau er honum samtida uoru vm hann kuodin og færdu honum sialfum þeir sem ortu. var Haralldr konungr þui mikill uinr þeirra ath honum þotte gott lofit þuiat hann uar þessa heims hofdingi hinn mesti. En þo eru enn hans braugd ath segia. Hann hefir verit allra Noregs konunga vinsælaztr uid Jslendinga. þa er æ Jslande uar miked hallæri þa sende Haralldr konungr fiogur skip og hladin aull med miol og quad æ ath ecke skippund skyllde dyrra enn þrim morkum vadmala. hann leyfde vtanferd aullum fatækum monnum þegar er þeim feingizt vistir vm haf og for fiolde vtan fatækra manna. og þadan jfra nærdizt landit til arferdar og batnade er adr uar ath þrotum komit

af hallæri þui er æ geck. Haralldr konungr sende vt til Jslandz klucku til kirkiu þeirrar er hinn heilage Olafr konungr sende uidin til og adra kluckuna. og su kirkia var sett æ þinguelle þar sem alþinge er sett. þuilikar meniar hafa menn hans æ Jslande og þar med margar storgiafir er hann veitte þeim er hann sottu heim. Vlf Ospaksson islendzskan mann hann giorde Haralldr konungr stallara sinn og ueitte honum þar med hinn mesta metnad og ualde honum kuonfang uirduligt Jorunne þorbergsdottur Arnasonar. þa hafde Haralldr konungr sialfr gerth brudkaup til þoru þorbergsdott*ur* syst*ur* Jorunnar. Vlf*r* stallare vard madr kynsæll j Noregi. hans son uar nefndr Jon. hann var fader Himallda fodur Eysteins erkebyskups. Haralldr konungr atte .ij. sonu uid þoru þorbergsdott*ur* hiet hinn ellre Magnus en Olaf*r* hinn yngri. Haralldr konungr let giora Mariukirkiu nordr j Nidarose og stod þar þa alltarid sem nu eru gradrnar hia Kristkirkiu. hann lagde þar til prouent*ur* myklar og hann efldi miog kaupstadinn j Nidarose. Ogh vm hans daga voru Armædlingar mestir lendra manna j Noregi fyrir sakir mægda uid konung. og ath þeim vard konungenum mest traust j ollum þeim hlutum er hann vardathi.

Vm osætt konungs og Einars þambaskelfis.

35. Haralldr konungr uard osatt*r* uid Einar þambaskelfir fyrir þa sok ath Einar villdi jafnazth uid konung j rikdom sinum allt j þrændalogum. og alldri kom hann so til kaupstadarens þa er Haralldr konungr var fyrir ath eigi hefde hann mikid lid. og varla matte konungr koma fram malum sinum fyrir ofriki Einars. Ogh þath kapp giorde Einar j kaupstadnum ath hann tok af mote sannan[1] þiof og nade konungr eigi ath dæma hann og uar Haralldr konungr sialf*r* æ motinu. þetta mællti Haralldr konungr so ath nock*ur*ir menn heyrdu.

Riodan mun rada
randabliks vr lande
oss nema Einar kysse
öxar munn enn þunna.

þat segia menn ath Haralldr konungr kuæde visu þessa þæ er hann sæ vt vm loptsualar nock*ur*ar ath Einar geck eptir langstrætino og hafde eigi meira ne minna lid enn .v. hundrud manna.

Hier se egh vpp enn orua
Einar þann kann skeina
þialfa þambaskelfir
þangs fiolmennan ganga.

[1]) sannan *Cd.*

fullafle bidr fyllar
finn eg opth ath drifur minna
hilmis [797] stols æ hæla
huskalla lid jarle.

Slikar greinir voro j mille þeirra konungs og Einars.

Fra Jslenzskum manne.

36. Sva er sagth ath eitt sinn kom af Jslande madr sæ er getid er felitill og nordlenzskr var hann ath ætt. Hann hiellt uord vm nott æ skipe þeirra. og er menn uoru sofnadir þa sæ hann þau tidende upp til Gaulardals j Gaularas. ath .ij. menn geingu þangath leyneliga med graftol og grofu þar j jord nidr. og þath ætlar hann ath þeir mune fiar leita. geingr sidan af skipenu og kemr þar ath þeim ouorum og ser ath þeir hafa þar kistu vpp tekit og þikiz vita ath full mune af gulle og silfri uera. Hann mællti þa til þess er honum þotte uera fyrir þeim. sa het þorfinnr. ath þeir skylldu leysa hann af med nockru og letz mundu þa leyna med þeim fundinum. og mæle eg til þriggia marka ueginna segir hann. og ef eg uerd enn sidar feþurfi þa skulu þid fa mer annath þuilikt. þuiat þetta er so mikid fee sem þid hafit fundit ath þat er margs manns sæla. þenna kost uill þorfinnr. fær honum slikt sem hann beidde. þa ser Jslendingr ath runar (eru) æ kistunne og sogdu so ath Hakon jall hefdi atth fe þath og sialfr folgit. og nu þotti Jslendingi so sem erfingiar hans ætti þetta fee. þar la ofan æ kistunni digr gullhringr og helse af gulli. þeir þorfinnur skilia nu uid so buit. fer Jslendingr til skips med feing sinn og lætr kyrt yfir þessu. En þorfinnr uerdr madr so audigr æ litille stundu ath hann visse ogiorla huersu mikid hann atte og uar nu kalladr þorfinnr kaupmadr edr þorfinnr en audgi. og þui næst atti hann naliga fe j huerre kaupferd enn bio sialfan sig agætliga ath vopnum og klædum. og giordiz nu mikid ord æ vm hans hagi. en menn þottuz eigi skilia ath munde so skiott uid ganga hans kostr. En Jslendingi forzt litt med fenu og tyndiz allt fyrir honum. kemr sidan æ fund þorfinnz nockurum sumrum sidar og bidr hann fiar sem mællt uar med þeim. þorfinnr bregdz uid þetta okunnigr sagde hann ecke eiga ath sier. skilia þeir ath þessu sinne. Sidan for Jslendingr æ fund Einars þambaskelfirs og bidr sier æsia og quoz vera felaus. og tok Einar vid honum. Og nu ætlade hann ath launa Einare so ath segia honum til fundarens æ fenu og þotti eigi auruænt at hann munde þikiaz eiga nockura tiltaulu vm fe þath er att hafde Hakon Hladajarl magr hans þetta. forst þo vndan og getr hann

ecke vm þetta fyrir Einari. Lidr nu æ uetrinn og allt þar til er sumrar og gleymde hann ath segia. Og er menn ætla ath fara ferda sinna vm vorith þa spyr Einar Jslending huad hann ætle fyrir sig ath leggia. en hann lezt fusaztr ath fara vt til Jslandz. þat er þier og bezt fallit segir Einar. hier er fe litid er eg uil fæ þier og mattu kaupa þier þar med nockura naudsynliga hlute. mun eg lata flytia þath til skips. er þat kista ein og j uarningr nockur. vist mun eg og fa þier. Skilia þeir nu. ferr Jslendingr j brott og getr ecki vm fiarfundinn. kemr j bæinn og finnr Haralld konung. Og eirn dag er menn geingu fra kirkiu mællti konungr. huer er madr sa hinn skrautbune er þar geingr eptir strætinu. Honum uar sagt ath þath uar þorfinnur kaupmadr. Konungr mællti. undarliga uerdr slikt er slikir menn koma so myklu fe saman æ litille stundu ath gioraz so festerkr. eg man fyrir litlu ath hann uar nær aureige. kynligt er ef þath er eigi af nockuru vondu efne. og kallid hann til min uil eg finna hann. Og so var giort. Og er hann kom fyrir Haralld konung þa mællti Haralldr konungr. huathan kom þier fe þath hit mikla er þu hefir so skiott saman dregit. Hann er lengi fyrir ath segia enn finnur þo til eitt og annath ath æ hafi skotnad. Nei seigir konungr. ecki er neytt j þui er þu seigir. nu eru tueir til seigia lostigr hid sanna edr ella munttu seigia naudigr og med nockrum hardkuælum. Og seigir hann þa lostigr hid sanna. Og er kongr veit hans sannindi af hueriu efne risit hefir fiardrattr hans þa lætr konungr taka upp allt feith og eignar sier og jafnvel þat j kaupferdum er. og lez þo betr giora enn þorfinnr var makligr er hann drap hann eigi þar sem hann fanzt æ konungs fe. Konungr feck honum sidan fe nockut og for hann af lande j brutt. Og nu kemr Jslendingi j hug ath hann mun þagath hafa ærid leingi yfir fiarfundinum. fer nu þo og hittir Einar og segir honum nu allann atburdinn. Einar mællti. betr munde farit hafa þitt mal og allra vorra ef ver hefdum fyrre vordit ath bragde ath næ fenu en Haralldr konungr. og er nu allohægt ath kippaz vm fe vid hann. enn ver hefdum allz koste uid þorfinn og skyllde þa þo betre hans kostr en nu. og eingi giptumadr muntu vera so vænliga sem fyrst hafde til stofnaz vm þitt mal. en þo skalltu enn þiggia nockut silfr af mer og leitadu vt til Jslandz sem skiotaz og kom eigi til Noregs medan Haralldr konungr er yfir lande. Skiliaz nu annath sinne. Og litlu sidar ferr Einar til bæiarens med myklu fiolmenne bæde frændum sinum og vinum. og er hann kom j bæinn stefnir þangath til sem Haralldr konungr var j kirkiu. Og er konungr geck fra kirkiu snyr Einar æ mote honum og heilsar æ hann. konungr tok kuediu hans. Sidan

spurdi Einar ef hann hefde vpp borit fe þath er þorfinnr audgi hafde vardueitt. Konungr segir ath so var. og uoru þat landzlog ath konungr eignadiz þat fe er j jordu finz. Einar segir ath þath var rett vm þath fe er einge kennezt vid. en eg hefir hier sannar jarteignir til bæde med runum og so med einkagripum ath þetta fe hefir att Hakon jall magr minn. nu þikiunz eg eiga erfdafe þetta sem annath eptir Hakon og Bergliot kona [798] min dottir Hakonar. og ef þier vilit feit eigi lata segir hann þa skulu uit nu eigi spara eptir ath sækia. enn þier standith fyrir ef ydr syniz sæ kiorligri. Haralldr konungr mællti. rikr ertu Einar ef þu ert konungr yfir landeno helldr enn eg þo eg se so kalladr. Nei segir hann þu ert konungr yfir lande þino enn ongum manne uil eg þola olaug. Nu gæta til godgiarnir menn med þeim ath eigi yrde verra af. og skiliaz nu at sinne. Standa nu þesse mal kyrr vm hrid og sefaz helldr hugr þeirra er fra lidr og siautlaz nu med fortaulum þeirra manna er vinir voru huorratueggiu konungs og Einars og godan hlut villdu ath eiga med þeim.

Um klok raad Haralldz konungs.

37. þath er sagt einhueriu sinne ath Haralldr konungr giorir þath rad ath hann tekur hondum .ij. danska menn med jnnsigle Sueins konungs. Sidan lætr hann gera bref til lendra manna og allra hofdingia j landeno og setr nu fyrir brefin jnnsigle Sueins konungs. Hann kaupir nu ath þeim hinum donskum monnum ath þeir skule fara med þessum brefum til hofdingia landzins og segiaz vera sendemenn Sueins konungs vr Danmork. þeir skulu og hafa storfe med ser ath gefa hofdingium til þess ath þeir veitte honum lid ef hann kæmi j landit. Eptir þat fara þesser med rade konungs og þar med brefum og insigle Sueins konungs. sogdu og j hliode huar sem þeir kuomu ath þeir væri sendemenn Sueins konungs eptir þui sem bref þeirra vottodu. þeir kuomu vida fram og reyndiz monnum allmisjafnt. og eru þeir eigi aller nefndir. þess er getid ath þeir koma til Einars þambaskelfis og syna honum brefin og so fet er honum uar bodit. Hann segir. kunnigt er monnum þat ath Haralldr konungr er ecke vinur minn. enn Sueirn konungr mælir jafnan vingiarnlega til vor og ath visu uil eg vera uinur hans og segit honum so. en med þui ath hann komi til Noregs med her æ land Haralldz konungs og heriar honum æ hendr þa skal eg j mote standa med aullum minum afla og ueita Haralldi konungi slikt er eg ma. og huern enda sem æ med ockr Haralldi konungi þa

mun eg ecke suikia hann ne land vndan honum. þeir foru æ brott uid þetta Koma nu æ Steig til þoris ganga fyrir hann og syna honum feil og bera fram brefin. þorir segir. jafnan leggr Sueirn konungr til vor goda hluti og vinsamliga og kann vera ath þath þuerre enn ecke ath þui er mer syniz nær sem ver faum þath launad. þorir tekur uid fenu og uardueitir. enn sendimenn fara leid sina. Sidan komu þeir til þess mannz er Hogne heitir og er Langbiarnarson allra manna audgaztr og bezt mentr. þeir syna honum nu brefin og fet. Hann segir. þath þiki mier likligt ath litid skyn mundi Sueirn hafa æ mer þar sem eg er eirn bukall. en þessu male er þo so ath suara. ef Sueirn konungr fer hingat j land med her sinn j Noreg þa skal einge bondason honum oþarfare en ek. Foru þeir æ brott uid sogiort og koma enn aptr vm sidir til Haralldz konungs. og tok hann uel uid þeim og spyr jnniliga eptir j huerium stad huersu farit hefde. en þeir segia honum. Huersu foru ord med ydr Einare kappanum æ Gimsum. Sendemenn herma honum ord Einars. Konungr mællti. sliks uar beint von ath honum at dreingeliga munde hann mæla og af aungri hollostu uid mik. enn huersu for med ydr Steigarþori. þeir sogdu ath hann tok uid fenu enn mællti þo godum einum ordum til beggia konunganna. Haralldr konungr segir. þat ma sizt marka edr vita huersu honum er gefit og marga stora hlute hofum ver til hans giort og so hann til vor. en huersu for med ydr Hogna sagde konungr. þeir sogdu honum huersu ord foru med þeim og hann kuad onguan skylldu Sueine konunge verra enn sig ef hann kæmi j Noreg med hernadi. þa mællti Haralldr konungr. þar sitr eitt lendz mannz efnit. þat er nu fra sagt at Haralldr konungr for ath veizlum bratt eptir þetta og þikiz nu vita huar uinir hans sitia fyrir edr ouinir. og tekur nu fe af þeim er sanner vrdu ath suikum uid hann en suma let hann drepa. Sidan for konungr æ fund þoris og ætladi ath koma æ ouart. enn sa var eirnhuerr madr j lide konungs er var uinur þoris og leynizt fra foruneyti konungs og segir þat þori ath konungr ætladi þangath og væri reidr honum miog og sagdi honum huersu farit væri malenu og huert uite þeir hofdu hreft er uid fenu hofdu tekit. þorir tekur þegar hest sinn og ridr j mote konungi og hefir med ser fe þat er hann hafdi uid tekit. og er þeir funduzt þa fagnar þorir uel konungi og mælti sidan. veizla er buin þar hia mer herra og kann eg mykla þock ath þier sækit til. enn menn hafa komit til vor af Danmork sunnan fra Sueine konunge og foru med brefum hans og nockuru fe er þeir budu fram. nu kom mer þat j hug ath taka uid fenu og þotti mer betr komid ath þier hefduth enn Daner.

tak nu uid herra. Og selr honum fesiodinn. Vel mun ydr fara seigir konungr. þannueg er til farith herra segir hann at menn minir her j bygdinne hafa vnniz æ miog og uerd eg til fara at sætta þa ef þer gefit orlof til og kem og þo j kuoll(d) til ydar. Og þegar keyrir hann hestinn og hleypir æ burt. Konungr kemr til veizlunnar og voru þar fair menn fyrir og kom þorir eigi heim. þa mællti konungr. hafi þik troll so slægan. en þar er sa madr er sizt ma vita huad j skape byr. ogh er þetta nu nockud vant ad skilia med hueriu hann ferr. en ecki munu vid hann nu hafa ad sinne. en svo segir mer hugr vm ad osynt se huerssu hans mal leidir til lyckta fyrir sakir pretta hans og otruleika. Ferr konungr af veizlunne og finnazth þeir þorir ecke. og kemr konungr nu til Haugna og tekr nu veizlu ath hans. ogh er konungr þæ allkatr og lezt spurt hafa vingiarnligh ord hans og sagde honum þau skylldu fyrir godu og hann mundi gefa honum lendz mannz rett. Haugne suarar. med þockum vil eg taka ydra vingan herra og allt þath [799] er eg ma skal eg ydr gotth giora. en lendz mannz nafn þat uil eg eigi hafa þuiat eg ueit huat rætt mun þa er lendir menn koma saman. þar sitr Hogni og er minztr allra lendra manna. hann er buanda ættar. þat er mer ecki til uirdingar helldr til hadungar og ath athlægi. nu vil eg helldr vera mestr bændanna og se þat mællt huar sem menn koma saman ath Hogni er þeirra fremztur og verdr mer su vmræda myklu vinueittre og mer skapfelldre. en soman og uirdingina uil eg þeckiaz af ydr herra hueruetna fram þott eg hafa bonda nafn. Konungr kuad slikt stormannliga mællt hans handar og skiliaz nu med myklum kærleika.

Vm bod konungs uid Einar.

38. Sva er sagth ath einhueriu sinne baud Haralldr konungr heim Einare þambaskelfe til veizslu og tolodu þa likliga vm ath semiaz munde med þeim. Ogh Einar kemr til veizslunnar og fagnar konungr honum vel og sette hann hid næsta sier. Og vm kuelldit er þeir hofdu snætt og bordin uoru j bruttu satu þeir eptir j huirfing konungr og Einar og villdarmenn. satu þeir j hasætinu og uoru drucknir miog og dynur lagdar ath herdum þeirra konungi og Einare. Toku nu tal j millum sin og skemtan med sier. sagdi konungr Einare af morgum afreksverkum sinum j vtlondom. Ogh er þeir hofdu talad vm hrid fann konungr ath Einar hugleidde nær ecke þath er hann sagdi og sem suefnhofgi nockur sigi æ hann. Einar uar þa gamall miog. Og er konungrinn fann ath Einar gaf aunguan gaum ath huath er hann sagde

þa þotti honum sem hann vannuirde framsognina og þottiz finna bæde nu og fyrr j þeirra uidskiptum at Einar villde aungua hugdu til hans leggia. enn hann þottiz nu mykt hafa sitt skap og sueigt til samþyckis. Ogh nu er menn voru miog drucknir þa uar Einare næsta suefns. sath hann so ath hann hneig vpp ath dynunum. þa laut konungr ath Griotgarde frænda sinum og mællti. tak nu grasit frændi segir hann og uef saman og stik uid nasir Einari. kny uid fast og mæl þetta. ver vilium buaz Einar. Griotgardr giorir nu so. Ogh nu treysti Einar til hnera vid þat er hann stack grasino uid nasir honum og frat uid. Konungr spratt vpp uid þat og geck æ brauth. Og er Einar vard uis huad til hafde borit þa þikir honum þetta giort til hadungar vid sig og skilur huadan þetta munde ath komit. byzt nu æ braut þegar j stad og er hinn okatazte. Ferr heim þegar vm nottina. og vm morguninn eptir kemr hann j bæinn med mykla sueit manna og ganga þegar ath loftum þeim er Griotgardr suaf j og bera vopn æ hann og drepa hann. Konunge likar þette storilla vm frænda sinn enn Einar hirdir þath allitt. og gioriz nu af nyiu fiandskapr med þeim konunge og Einare. Leitar konungr ecke eptir vm sættir ennda bydr Einar onguar enn ætlade þo ath bæta ef konungr leitade eptir. enn konungi þotti Einar eiga ath bioda enn þat feckz ecke af honum og matuz þeir hier uid. Viner þeirra ættu hlut j med þeim og uilia nu sætta þa og kemr so þui male at Einar fer til bæiarens med myklu lide og ætlar nu ath bioda konungi jafnadarbod og sætt. en konungr tekr þui likliga og bad þa sialfa tala malid med sier og kallade so likazt til ath þeir semde med sier. var nu so stefnt ath Einar skyllde ganga j eina malstofu til tals uid konung. Einar bad Jndrida son sinn standa j forstofunne og lezth ætla ath konungr munde eigi æ hann rada ef Jndride uæri eptir. Ogh er Einar kom j stofuna bera menn þegar vopn æ hann þeir sem þar uoru fyrir. Einar uedr þar ath sem konungr er fyrir og leggr til hans enn hann sakadi þat ecke þuiat hann uar j tueim brynium. þa mællti Einar. sart bita nu hundar konungsins. Og er Jndridi heyrde þath þa stodz hann eigi og hleypr jnn j stofuna og er sa madr Arne nefndr er honum uard ath bana. og uar þar nu drepinn Einar þambaskelfir og Jndride sonur hans er allra manna var vaskaztr og gioruiligaztr. Nu leid so ath Einare laung heipt og fiandskapr er Haralldr konungr hafde leinge bundiz og stilltan sig so sem fyr visar til j þessu male. og var þo morg aminning aunnur æ mille þeirra adr enn æ þessa lund for. Og j þenna tima voru lendir menn so ofkatir j Noregi ath þegar þeim likade nockut illa uid konung þæ hlupu þeir vr lande sudr til Danmerkr

til Sueins konungs. giorde hann þa mykla þar j Danmork gaf þeim gull og alla adra uirding og gripe. enn sumum veitte hann annan soma. sem þiodolfr skalld segir.

Dad og drottne godum
dreingspell er þath leingi.

þa for Finnr Arnason vr lande og sudr til Danmerkr og gaf Sueirn konungr honum jarlsdom og miket lan þar med.

Um osættir uid (Haralld konung).

39. Enn j þenna tima vard Haralldr konungr missattr vid Vpplendinga. toldu þeir ath Olafr konungr brodir hans hefde gefith þeim rettarbætr j morgu lagi vm þat fram sem audrum monnum j Noregi bæde vm skuldir og vtgiordir og morg aunnur ælaug gefit þeim vpp þau er med geinguz annarstadar j lande. toldu þeir Olaf konung hafa veitt sier þessi fullrædi eptir Nesiaorrostu fyrir þa sok ath Vpplendingar veittu honum lid þa er hann vann vndir sig allt land vid þeirra fullting af Sueine jarle Hakonarsyne og hann stock þa vr lande. þetta likade Harallde konunge ecke og kallade ath Olafr konungr mætti ecke þessa giof leingra fram taka enn medan hann hielldi lande og redi fyrir riki og kuad konunga nu mundu vilia vera frialsa og sialfrada eigna sinna og sagde ath allir landzmenn skyllde nu hafa eirn rett en giora þar ecke j þui adra rikare en adra. sem þiodolbr skalld segir.

Letu lystir sleitu
landkarlar gram varla
giorde ölld æ jordu
vdæmi lög sæma.

og þui rade þioda
þeir brutu troll er ollu
hæls [800] j hleypikiola
hris annskotum visa.

Haralldr konungr for med elldi æ hendr þeim vpp æ Raumariki og brende þar vida bygdina og giorde mikid heruirke æ þeim. sem þiodolfr skalld segir.

Tok holmbua hneykir
hardan taum uid Rauma
þar hyck fast hins fræga
fylking Haralldz gingu.

elldr uar giorr ath giallde
gramr red enn þa tiedi
har j hof ath færa
hrotgarmr buendr arma.

þiodolfr getr og þess huersu þeir uikuz vndir hann og mykluz til þionustu uid hann. sem hann segir.

Lifs badu sier lydır
logi þingadi Hringum
naudgann dom adr næde
nidrfall Hælfs galla.

Lytr folkstara feite
fætt er til nema jata
þat sem þa vill gotnum
þiod aull konungr bioda.

Eptir þat vægdu bændr sialfir sier og hielldu log og landzrett eptir konungs ordum og aull hans bod. enn hann hætti þa ath brenna bæi þeirra. Og eptir þat er settuz aull vandræde þeirra þa tok Haralldr konungr þar veizslur æ Upplondum. Og er þess vid getid ath hann uar ath mannz þess er Arne hiet. hann uar rikur madr og uoru þa oll hierod j frid þegin og sagde Arne ath aullum monnum var þat mikill fagnadr er konungr var j nadum og aller menn hofdu frid æ sier. Vlfr er madr nefndr hinn audgi. hann atte .xii. bu og oll audig. kona hans mællti eirn dag ath hann skyllde bioda konungi þangath til veizlu og kuad þat honum uerra ath konungr rænti hann. enn kuozt spurt hafa ath konungr hefdi ecke godann hug æ honum. enn þier mun fara uid konung sem aullum hier j lande þott myklu se stærre bockar fyrir sier en þu en lægri verdr ath luta. og er þath likaz ef konungs er vel leitad ath hann mune þath eigi illo launa. Vlfr sagdiz ofus ath bioda konunge heim og lez ætla ath konungr munde girnazt æ fe hans þui meir sem hann kæmi nær. enn þo fyrir astar sakir uid konu sina þa lætr hann þetta eptir henne. Fer nu til Arna þa konungr er þar ath veizlu og bydr honum til sin. Konungr segir Vlfi ath hann munde koma. Nu byzt Vlfr uid veizlu og konungr sækir þangath er hann fer fra Arna. Og er hann kemr þar voru þar aull tilfong hin stormannligztu bordbunadr og aulgogn og stofubunadr. þa var þath med myklu afbragde bæde og femikill so ath varla þottizt konungs menn hafa slikan sed ath otigins mannz. Og er menn koma j sæti sin eitthuert sinn vm veizluna tekur konungr til orda og mællti. þath somir vel segir konungr ath ver gledium þessa veizlu med vorre skemtan. Aller suoraudu og kollodu þat uera veizlunni sæmd og so þeim er veitte ef slikr madr skemtir. Konungr mællti. eg mun þa segia ydr litla rædu. þath er vpphaf ath þesse sǫgu ath Sigurdr hrise hiet sonr Haralldz harfagra. Sigurdr atte sier son er Haldan hiet. jarl eirn uar j rikinu og uoru þeir fostbrædr og jafnalldrar Sigurdr konungr og jallinn og godir vinir. Almsteirn hiet þræll konungs þeir uoru miog jafnalldra Haldan kongson og þrællinn. ogh er fram lidu stundir tekr konungr sott og segir honum so hugr vm ath sia sott mune leida hann til heliar. konungr skipar so til ath hann skipar jarlenum ath vardueita rikid med Haldane syne sinum. lezt þess vænta fyrir sakir vinattu þeirrar er verit hafde mille þeirra alla æfi ath þetta munde Haldane syne hans trautt traust j alla stade er jarllenn var huers sem hann kynne med þurfa. og bratt eptir þath andadizt konungr. jarlen gerizt nu mikill styrktarmadr Haldanar konungssonar og hans riki og heimti saman landzskylldir til

handa honum og annadizt allt þath er naudsyn bar til fyrir hans hond. Almsteirn er þa var þræll Haldanar konungs giordiz hann mikill madr og vænn og framkuæmdarmadr vm marga hlute og var vmſram þræla konungs enn eingi kann segia huer ætt hans er. Almsteirn þræll byzt til þess ath heimta landzskylldir Haldanar konungs. og er hann var kunnigr ath þui ath hann var ætlunarmadr hinn meste og uar fostbrodir konungsins þa er þath rad tekit ath (hann) heimtir landzskylldir konungs. en so ferr þetta ath litid kemr til Haldanar konungs af fenu. Nu andaz jarlinn. enn Almsteirn helldr til ymissa landa med feith og fær til auaxtar og eignar sier. hann spenner nu lid vndir sig med ſiegiofum. og þegar Almsteinn veit andlat jalls þa kemr hann æ ouart j rikid vm nott med lide til bæiar Haldanar konungs og berr þegar elld ath bænum og ætlar ath brenna konung inne og setiaz j rikid eptir. Jarl atte son eptir og uar hann þar jnne med Halfdane konunge. Og er menn vrdu varir vid elldzganginn og uissu ath þath uar af manna volldum þa komaz þeir kongsson og jarllsson j jardhus eitt og var annar endir j skogi. og nu komaz þeir j skoginn og uoru nu sidan vm stund æ morkum vti og koma vm sidir til Suidþiodar til Hakonar jarls og letuz vera einir hlaupastrakar. þeir ganga fyrir jallinn og bidia hirduistar hann enn hann starde æ þa vm hrid og veitte þeim vist uetrinn allann. en lagde onguar uirdingar æ þæ helldr uar hann far til þeirra. þar voru þeir þria uetr hia jarli. En j odru lage er þath ath segia fra AAlmsteine ath hann brenner upp bæinn allann og huert mannzbarn er jnne var. þeir hugduz og hafa jnne brent kongsson og jarlsson. og eptir þath tekur Almsteirn vndir sig riki þeirra og giordiz þar konungr yfir og uar honum eingin motstada veitt. enn ollum þotti illt vndir hans riki ath bua. Hann giordiz þa oeirenn vm allt. tekr þa konur virduligar og leggr hia sier slika stund sem honum likar. og getr born uid þeim. Og nu er sueinarner hofdu verit .iij. uetr j Suidþiod med Hakoni jarli þa ætludu þeir æ brott og geingu fyrir jarllenn og þockodu honum fyrir veizluna. Jall suarar. hun er litils verd Haldan segir hann. enn vissa eg þegar hid sama kuelld er þith komud hier huerir þid vorud enn þui let (eg) litt yfir yckur [801] ath eg villde ath eingin ordreid væri æ giorr ath þid lifdit. og mætti þid enn fæ riki yckarth ef audna willde til. vil eg nu fæ yckr .iij. hundrud manna og vita ef so willde uel verda ath þid kæmid þar æ ouart og mættid hefna þeim hinum vondum monnum Almsteine og hans fylgiorum. þeir þacka nu jarle agætliga sina lidueizlu. fara nu sidan med þessu lide og koma nu æ ovart j landet og for eingi frett fyrir þeim. koma nu

æ bæinn og logdu elld j. þeir leyfdu vtgôngu flestum monnum. Almsteinn bad sier grida og vtgongu. Halfdan kuad þat makligt ath hann hefde nu slikan dom sem hann ætlade honum. en fyrir þa sok sagde Haldan ath vid erum ecke jafnmenni þa giori eg þier þann kost ath þu skallt huerfa apt*r* til nattur*u* þinnar og vera ævallt þræll medan þu lifir og aull ætt þin su er fra þier kem*r*. Og þath sama kys Almsteinn og þa þigg*r* Almsteinn uid þrælsnafni kyrtel huitan og litt vandadan er Halfdan fiek honum. Var nu eptir þetta þings kuatt og tok Halfdan vit riki sinu og þar med kongsnafn og faugnudu aller þessu skiptte en þottuzt vesler medan hitt var. Almsteinn þræll atti margt barna. og ætla eg þa vera ætt þina Vlf*r* sagde konungr ath Almsteinn væri faudur*f*adir þinn enn eg er sonarson Halfdanar konungs. enn þier frændr hafith dregiz med konunga eigner sem nu ma hier sia j morgu lagi bædi j aultolum og husbunade. Tak nu hier Vlf*r* segir konungr uid kyrtle huitum j þa minning er Haldan konungr faudrfadir minn gaf Almsteine fodrfodr þinum og þar med ættarnafnith og ver ævallt þræll hiedan fra ogh eig alldri annath nafn þuiath so uar fyr til skipath þa er Haldan konungr hafde þingit sem egh gath adan og afi þinn tok þa kyrtilinn og þar kuomu þa margar mædur barna hans til þingsins og toku þa aull born hans þesskonar klædi sem sialf*r* hann. og skyllde so allt þat er fra honum kæmi. Sidan læt*r* Haralldr konungr bera fram einn huitan kyrtil fyrir augu Vlfe og bidr hann uid taka. og kuad þetta ath honum sidan.

Kennir þu kyrtil þenna
ku attu skiolldungi ath giallda
og aluaxinn vxa
attu skiolldungi ath giallda.

suin og aligas eina
attu skiolldungi ath giallda
born og allt þath þu arnar
attu skiolldungi ath giallda.

Ogh þar let konungr fylgia drag þetta.

Margar eru manna vel
mos attu skiolldungi ath giallda.

Tak nu Vlf*r* kyrtil þenna er egh baud þier adan og frændr þinir hafa att og þar med nafn þat er alldri skal ur yduarre ætt ganga og slikan soma þar med sem þeir hofdu. Vlfi þotti ouinueitt skemtan konungs en treystiz þo ecke ôdru enn taka vit kyrtlinum. en kona hans og frændr badu ath hann skyllde þann buning alldri taka huern ueg sem færi vm hans mal. En j annan stad geingr kona hans fyrir Haralld konung med frændasueit sina og bad Ulfi fridar ogh þess ath hann væri eigi so miog suiuirdr sem nu horfdiz æ. Og þat uard ath konungr

let ath bæn þeirra og gaf Vlfi eitt buit af þeim .xii. er hann atte og neydir hann ecke til þrældoms en tekr upp aull aulgogn hans og adrar gersimar og sier eignar hann aull onnur buin en þat eitt er konungr þottiz honum vpp gefa. og sidan fer konungr heim.

Um atgiord k(onungs).

40. Halldor hiet madr eirn rikr og audigr og mikell vinr Haralldz konungs. dottir hans var nefnd Jngibiorg vitr kona og væn og uar hun j vinattu uid konung og jafnan var konungr þar ath veizlum. og uar med þeim Jngibiorgu tidrætt þuiat hun kunne marga hlute vel ath tala uid tigna menn. Og æ einhueriu hauste er þath fra sagth ath hun tekur vanheilsu mykla og þrutnade kuidrinn æ henne og sækir ath henne þosti mikill og hite. Hun uill fætth vm þetta ræda fyrir alþydu og voru þar æ margar getr og ymsar vm meinsemi hennar. þath hyggia sumir ath hennar vanheilsa muni vera af konungs volldum. en þar kemr þo male ath þetta gioriz enn med meira mætti enn monnum þætti likligt at (af) manna volldum væri fyrir þa sok. og gioriz þetta mein medr so myklum meinlætum ath konan þikir miog framkomin. Eru nu konungi ord gior ath hann leggi til heilrædi og kemr hann til og litr æ rad hennar og mælir sidan uid Halldor faudr hennar. so stendr af vm ferdir minar ath eg uerd heim ath koma æ fund drottningar. hun er siuk og skyllde fæda barn en þat er med storum abyrgdum. en uanheilsa dottur þinnar liz mier mikil og ogrædilig og mundi mer þat þikia likaz ath hun munde solgit hafa af vermslum nockurum og drukkit. en hier er vida yrmt og ætla eg ath hun mune hafa solgit yrmling nockurn litinn og mun sa nu hafa þroazth j kuide hennar. nu skipter aungu vm vist mina hier enn rad uil eg til gefa med þier ath giora ath þessu meine ef audna vill til med oss þat er mer þikir uænligaz. enn þat eitt er þo til er med mikille hættu er. en þier skulud hallda dryknum fyrir henne enn hun mun þat illa bera og skulu þier onguan gaum ath þui gefa. sidan skulu þier bera hana til uatnfallz þess er falle af biargi fram og stemmit af so litid vatnfalleno ath sem driupe smam en lækrinn falle þo ofan af bergino fra ydr so ath giorla heyre til hans. sidan halldit þier blæiu vndir henne og þar skal hun liggia æ ofan sem hogligaz. og buit so vm sem von se ath sa leiti ath vatninu er med henne byr. en latid hana þar med er driupe smam og smam j munn henne enn hun nai þo aungum drycknum. en þu Halldor ver þa nær staddr med brugdit sax ef so fer sem mik

grunar ath sa leite eptir uatninu er byr med henne. ogh ef vt kemr trionan or munne henne þa lattu eigi [802] sia þik og uaraz ath þu rad eigi fyr til en vt eru bæxlin vr munne henne. þuiat hinn fremre hlutr ormsins er fullr med eitr enn þat skiptir ongu þott hun mellte hinn eptra hlut. farit ecke at þott hun mæliz hormuliga vm þuiat þetta mætti henne meira ef uel uillde til takaz med guds myskunnn og arnan hins heilaga Olafs konungs. kallit ath hann hialpe til og hafit nu þessa medferd sem eg kenne ydr. Sidan fer konungr æ braut. en Halldor fer nu med aullu suo sem kongr giordi rad fyrir. og fer nu med hana til vazfallzins. Hun mæliztt nu illa vm og liezlt alldri trua mundu ath fadir hennar mundi suo vilia pina hana. og kann vera sagdi hun ath hier kenni ath grimleiks Haralldz kongs. þeir gafu eigi gaum ath huad hun mællti edr kueinadi. og draup uatnid nu smam j munn henne. Halldor stendr nu hia med brugdnu saxi og fer þo leyneliga. Hann setr nu til menn ath gæta og voru þeir vpp æ berginu. og nu vm sidir sier hann huar triona kemr fram vr munne henne og skygndiz vm (og huarf aptr inn. og litlu sidar kom hann ut odru sinne og lætr þa nǫkkuru meir sia voxt sinn. skygniz vm) og uillde giarnan vatnit. og ecke þiki Halldori enn til hans radanda. og huerfr hann jnn aptr. og hid þridia sinn kemr hann enn vt og nu sier Halldor ath bæxlin eru vt komin vr munnenum. heitr þa af nyiu æ hinn heilaga Olaf konung rædr til sidan og hoggr j sundr orminn. fellr hofudhlutrinn vt en aptrhlutren nidr j buk henne. Hun uard uid þetta so mattlitel ath þeim syndiz nær sem ecke megn uæri med henne. fara nu heim med hana sem hægligaz. og nærdiz hun þa smam og smam so sem fra leid og uar þo leinge mattlitil og uar æ henne ohugr og otte mikill so ath mein voru æ. Var þa sagt Haralldi konungi og hann kom ath hitta hana. en hun uillde þo j fyrstu fatth uid hann tala. en er hann fann þath spyr hann hueriu þat sætti. Hun suaradi ath lyktum og kallade hann hafa synt sier mikenn grimleik j sinum tillogum. en (konungr) let ath eigi mundi su raun æ uerda og kuad henne eigi annat mundu betr hafa gegnt en þath sem nu var ath giort. þa mællti konungr uid fodr hennar. heit þu firir henne ath syngia beati jnmaculati og siau salma og einkanliga skal þetta syngia Mariu messo. Og eptir þetta heit batnade henne þegar til fullz. og þotti sia kuenkostr einnhuer beztr j Noregi og þa giordiz til eirn lendr madr ath bidia hennar og þotti hann vænn til hofdingia. og leidiz þar eptir miog hugr fodr hennar. senda sidan til konungs ath uita huers hann fysti um þetta mal. En konungr let þau ord j mote koma ath hann þottiz eiga ath sia fyrir

rade hennar. Halldor kuad þath sannligth ath hann redi myklu um. Sidan for Halldor ath finna hinn lenda mann þann er hennar hafde bedit og ræda þeir malid. sagde hinn lende madr ath þath ætlodu margir ath konungr munde elska hana og þui munde hann odrum banna. Konungr bad hann af lata ath bidia hennar og letzt honum uera uin*r* ef hann hygde af þessu en kuad þath sidar mundu birtazt huat hann uillde sia fyrir rade hennar. Og nu er þessu uar brugdit med aullu þa let konungr gefa hana j klaust*r* og ende þar sina æfi j fogru lifi og godu.

Fra jslenzskum manne.

41. Madr er nefnd*r* þoruard*r* krakunef. hann uar islenzk*r* madr og uestfirdzk*r* at kyne. audig*r* madr og dreingr godr. hann for landa æ mille og virdizt uel huar sem hann kom. Hann kem*r* eitt sumar skipe sinu nord*r* j Nidaros. og var Haralldr konungr þa þar j bænum og Eysteinn orre mag*r* hans er þa hafde mestan gang med konungi. Eysteinn var son þorbergs Arnasonar er allra manna var bezt menntr þeirra er þa fædduz upp j Noregi. þoruardr leigde sier skemmu og ruddi skipit. sidan geck hann æ fund Haralldz konungs þar sem hann sat og drack. kom hann so ath stofunne ath konungr var vti. og er hann uill snua jnn apt*r* mællti þoruardr. hier er segl er eg uil ath þier þiggit. Konungr uar nockut brunvaului og suarar. þa eg segl af ydr Jslendingum og munde buit uid ath þat yrde mer til skada. er þat jafnan hid mesta fals er þier farit med. nu haf þu sialf*r* segl þitt og uil eg eigi þiggia. Eysteirn mællti. gack til herra og sia og kann uera ath ydr litiz þa bet*r*. og er þa of skiott neitad. og þess er meire von ath þier þiggit þa gripe ath eigi se sæmiligri. mun hann ydr og ætlad hafa sæ eirn madr er hann. Konungr suarar. eg hlyt nu ath rada fyrir mer en þu fyrir þier Eysteirn. Snyr konungr nu jnn j stofuna og ma ecke festa ord æ honum. þoruardr mællti. þokk kunnum uer Eysteirn segir hann at þier þiggit seglit ef ydr þikir hæfth þa er þier siait og gack med mer. Eysteirn giorir sua og þottiz eigi sied hafa meire gersime j einu segle og þackar uel giofina og bidr hann koma til bus sins vm vetrinn og sia hybyli sin nord*r*[1] æ Mæri j Gizka. Er nu kyrt vm vetrinn. Og er uarar tek*r* þoruardr ath bua skip sitt og helld*r* sud*r* fyrir land. og er þeir koma sudr fyrir Solskel þa sigler þoruardr þar til hafs og bida sua byriar. Og eirn dag brunar skip fram hia þeirra skipe og uar alskipat af monnum. þar stod vpp j stafnenum madr uænn

[1]) *r.* sudr

og listuligr. sæ var j skallazskyrtle raudum. sa spyr ef þoruardr krakunef uæri þar. hann segir ath so er og fagnar uel Eysteini. Eysteirn mællti. seirn varttu ath sækia mik heim og stig nu æ skip med oss med so marga menn sem þu villt sialfr þuiat nu er eigi byruænligth. þoruardr giorir so. fer nu med nockura menn og roa nu til eyiarinnar Gizka. og er þar fagnadr mikill og veizla hin bezta. þar uoru hus stor og god. Og er æ leid nottina og morna tekr þa uaknar þoruardr og uar Eysteirn æ fotum og mællti. ecke er byrligt þoruardr. verit med oss j dag og latid mik uedr sia ydr til handa og skulu þier ecke ath helldr sitia byri vr hondum. Og vm daginn er þeir drucku og voru katir (þa mællti Eysteirn). fyrir þath er þu forth med mer fra skipi þinu bunu og sottir [803] mitt heimele þigg ath mer kyrtil þennan. Hann var allr hlaudum buinn og skorinn af nyiu skallate. þoruardr þackade honum giofina. Eysteirn mællti. ecke skalltu þetta hafa j segls launen. Sitia nu þar vm daginn og skortir eigi godann dryck. Og annan dag eptir mællti Eysteinn vid þoruard. kyr skalltu hier vera j dag þui ath þetta er eingi byr. þoruardr suarar. þier skulud nu fyrir sia. Allt er nu meira vit haft enn hinn fyrra daginn vm dryck og annan fagnad. þa let Eysteinn bera fram skickiu. þat uoru algra skinn og vonduth sem mest og skallazmottull vndir. þa mællti Eysteinn. þessa skickiu skalltu þiggia og launa eg þier nu seglit. þuiat þannueg sua mun skickian bera sig med vel flestum audrum klædum sem seglit hia audrum seglum. þoruardr þackar honum giafernar vel. Lidr nu af nottin. og vm morguninn snemma er þoruardr vakinn og er þar kominn Eysteinn og mællti. nu skal ecke duelia fyrir ydr þuiat nu er byrr at kominn. Toku nu snæding og drucku adr þeir foru. þæ mællti Eysteinn. eigi uard þier nu audit ath konungr þægi seglit ath þier. en þess get eg ef hann hefde þegith ath hann munde þannueg launa sem eg. en nu hefir þu ecke fyrir þat er nu gaf eigi konungr þier launin. en þar ma eg ecke at þui hafa þott eg se otignare enn konungr. en fyrir mismuna ockarar tignar skalltu þiggia gullhring þenna. Og dro af hendi sier. þorvardr þackar honum margfalldliga þessa sæmd alla og storgiafir er hann hafde honum veitt. fara nu til skips eptir þetta. og gefr þeim vel byre til Jslandz. og uar þoruardr krakunef hid mesta mikilmenne. Og nu vm sumarid er þeir sigldu med lande fram Haralldr konungr og Eysteirn orri og siglir Eysteinn næst konungi og þegar vm fram. þa mællti konungr. huadan kom þier segl þath hid goda er þu hefir. eg þikiumz eigi sed hafa betra segl med þui mote sem þath er. Eysteirn segir. hier er nu þath segl sem þier neittud. Konungr (mællti). eg hefi alldri

betra segl sied og hefi eg þar neitath mikille gersime.[1] Eysteirn mællti. villtu flenza mille seglanna herra. Konungr mællti. hui eigi. Geck sidan vpp hia siglunne. Og er Eysteirn ser huad hann ætladizt fyrir þa mællti hann. gior þig ecke ath vndri sagde hann. haf segl huort er þu villt og er vel ath þu viter hueriu þu hefir neitt. Konungr þackadi honum og hafde jafnan þetta segl yfir skipe sinu. en þath uard ath konungskipinu ath seglith stodz eigi j kappsiglingu þuiat þat uar meira enn þar til heyrdi enn þo þotte seglith hin mesta gersime.

Um leidangr konungs.

42. Nu er næst þath til tidinda j Noregi ath Haralldr konungr helldr vt leidangri og fer med lide sinu sudr til Danmerkr ath heria. Hann liggr sudr uid Halland[2] j Lofofirdi og hefir heriath mikid af Hallande. þa hafde hann halft annath .c. skipa. og lezt konungr ætla ath nu mundi betr fara en j Jotlandzhafi þa er Sueirn konungr ellti oss. og kallade Dane sialldan att hafa þui ath hrosa at þeir ellti hann og kuad þath til bota ath þeir attu eptir sinu at sia. Og er þeir Haralldr konungr lagu þar þa uissu þeir eigi fyrr enn Sueirn konungr kom þar ath þeim vtan j fiordinn med vuigann her. hann hafde .ccc. langskipa og vrpu Daner Nordmenn jnne og komu fyrir vtan hofnina adr Haralldr konungr vard uid varr. En þeir Haralldr konungr hofdu uatnfatt æ skipum sinum enn lid mikid en þo eigi trygt ath leita æ landit vpp fyrir ofride. ætlade Sueirn konungr nu ath sitia þeim þar mat og dryck. Ey ein uar skamt fra þeim jnn j fiordinn og uissu menn þar þo ecke vatn. þa bad Haralldr konungr leita ef nockr kuikr ormr fyndiz þar j eyiunne. og þeir fundu ormenn. þa bad konungr baka hann vid elld þar til er hann mæddiz so hann þyrste sem mest. hann let og gefa honum sallt og sleikti hann þat skiott. Nu skal vita segir konungr ef ormrinn viti hier til uazs nockurs þott uer finnum eigi. þuiat ecke mætti hann hier lifa ef hann hefdi ecke vatnid. Og nu mællti konungr at langann þrad skyllde binda uid spord orminum og lata hann sidan lausan. en madr skyllde gange eptir og hallda j þradinn. Ormrinn sotti þangat þegar er hann vissi uatnid vera þott þad uæri leyniliga komid og vard med þesse radspeki konungs vatnid fundit. og þui ath minnum haft eftir og þotti radith uera bædi uitrligt og hagkuæmligth. Toku þeir nu uatn æ skip sin sem þeir þurftu mest og þeim hentar.

[1]) neitad *tilf. Cd.* [2]) Halogaland *Cd.*

Um kuædi Siguaz skalldz.

43. Juar huiti het madr. hann hafdi verit lendr madr hins heilaga Olafs konungs og mikill madr fyrir sier og ecke miog dæll og nockut suipuindr. Hann var staddr eitt sinn med Olafi konunge ath veizlu og hafde Siguatr skalld fært konunginum kuæde og var miog lofuat af monnum. þa mællti Juar til Siguaz. hitt er meira rad skalld segir hann ath yrkia vm fleire menn en konung eirn þott þat se uirdingar vænz. þuiat vera kann ath konungr mædiz æ giofunum vid þik vm sidir er þu yrkir vm hann æ leid fram. Siguatr skalld kuad og slikan mann vel til fallinn sem hann var ath yrkia vm fyrir margs sakir. Og er Juar for braut þa bidr Siguatr sier leyfis til ferdar ath sækia Juar heim. Konungr segir. vel ma þier vinnaz þessi sæmd er eg veitti þier og minni sæmd er þier ath þiggia sæmdir og giafir ath lendum monnum flestum enn ath mer. enn þu skallt rada. enn mæla þath sumir menn ath Juar se ecke jafnlyndr madr. Siguatr fer nu austr j Uikina og kom æ fund Juars og kuadde hann. Juar suarade helldr fæ og med aungri lettud. Siguatr lietzt ortt hafa eitt kuædi vm hann og kueztt nv komen ath færa honum. Juar suaradi. þat verdr ydr miog optt skalldunum segir hann ath þier skualldrid. enn þa er kongi leidiztt skualldr yduartt þa leiti þier undan og uilit þa ginna fe af bændum. þa kuad Siguatr visu.

Eigi satud itrum
Juar megin fiarri
ord er eg aurum færda
ath sottiztt lof drottni.
ydr er [804] allz hann red hlyda
hrodr sinn lofi þinu
hliods befi eg beitt æ bada
becki vannt er ath hneckia.

þa segir Juar. þu segir satt og skal ath visu hlyda. Færdi Siguatr þa kuædit og þa fyrir god laun. For sidan aptr til konungs. Juar þessi atti son er hiet Hakun manna uænztr og giorviligaztr. hann lagdiz j hernad æ vnga alldri og vann morg frægdarverk. þeir voru badir samt j hernadi og Ketill af Hringunesi og Finnr Arnason. þeir voru nockur sumur aller samt j vikingu og var einge þeirra meire framkuæmdarmadr en Hakon. komu þeir nu j Danmork þann tima er Haralldr konungr var þar kominn. Hakon segir nu lidinu at fundr þeirra konunganna var stefndr. ogh monnum þikir likligt ath nu slite vr med þeim. nu er so farith malenu ath Sueirn konungr er vinsæll enn vor konungr er ecke uinsæll sem þier vitid. en eg er þo fusari ath veita honum lid. Finnr sagde ath hann munde snuaz til Sueins konungs. en lid Hakonar bad hann rada fyrir þeirra hond. þat voru .xv. skip er hann hafde. Hann fer nu og hittir Haralld konung og bydr honum lid sitt.

Konungr þackar honum og kuoz heyrt hafa getid hans hardfeinge. Haralldr konungr stefnir nu saman ollu lide sinu og mællti sidan. nu er Sueirn konungr kominn ath oss sem þier vitid. og þo ath hann hafi lid mikid þæ hefir hann þo skip smærri en ver. nu uæntir mik ath lid hans mune vera synu otraustara en þath er ver hofum. ver hofum adr heriath vida og tekit fe mikid. hyggit ath þæ segir hann huad til frægdar er ordith. allz ecke nema strandhogg og er þath litil frægd og fremd en hittann ecke konung. meira mundi þath vert þikia enn ver ynnum nu sigr og sæmd edr land undir oss. kunnum uer nu mikla þock ath þier segit nu huort ydr er meira ath skapi ath beriaz edr leita brutt ath sigla. Hakon segir. ecke hofum ver hier til ydr þionath herra en þo uilium ver beriazth med ydr og uil eg hafa skip min laus uid en ecke i teingslum. þar uar og med konunge Skialgr Erlingsson þorolfr mostrarskegg. hann (var) þa med Magnusi konungssyni. Vlfr stallare. þessir uoru aller skipstiornarmenn og margir adrir agætir menn. Konungr uar þa katr og mællti. dreymdi mik j nott. mier þotti sem uid Sueirn konungr fyndumz og hielldum æ eirne hǫnk og togǫdum og dro hann af mier haunkina. Nu ræddu menn misjafnt vm drauminn og toku so flestir vpp ath Sueirn konungr mundi uerda þui driugare vm þat er þeir kiptust vm. þa mællti Hakon Juarsson. vera kann herra ath so se sem þeir taka vpp. enn vænna þætti mier til hins ath Sueini konungi mundi þar æ hankaz er hann hafdi honkina. þath þike mer likligra segir Haralldr konungr ath so sie og þann veg er betr radit. Sidan bra Haralldr konungr suerdi og hio fram j loptid fyrir sig æ vindinn þrysuar. hann uar þa j onduerdu lidinu. Hakon spurdi hueriu gegnir þetta herra segir hann edr huad skal þessu. Konungr suarar. þetta kalla menn sudr j londum ath konungr bendi þannueg reidi sina. Haralldr konungr eggiar nu menn sina af nyiu og kuad þo mikid ofr-efli vid ath beriazt og halfu fleira. edr væri þier fusari ath segir hann vndan ath hallda. og segit nu ef so er. Allir badu hann fyrir sia. enn ollum þotti naliga ofært vera fyrir lidsmunar sakir. Se eg nu segir konungr ath þier vilid heyra mitt atkuædi vm þetta og so skal vera. ver skulum so æ lita ath ver vilium med ongum kosti flyia ath oreyndu med so mikid lid og fritt. helldr skal nu huer liggia vm þueran annan. Suo segir Steirn Herdisarson er þa uar þar æ skipe med Vlfe stallara.

Sagde hitt er hugde
hauklundr vera mundu
þar kuad þeingill eirar
þrotna vann af honum.
helldr kuad huern vorn skylldu
hilmir frægr enn vægia
menn brutu vpp vm annan
aull vopn þueran falla.

Hann kuodr og æ huersu mikid lid huorir hofdu j þesse visu.

Hitti hølda drottinn
hugstrangr skipa langra
hinn vid halft beid annad
hundrath Dana fundar.
næst var þath er reg nam rista
reidr ath seti Hleidrar
þangs lǽd maurum þingath
þrimr hundrudum sunda

Nu let Haralldr konungr blasa til samlaugu skipunum og let vt vikia j moti skipum Sueins konungs og leth fyrstan fara dreka sinn. þæ kallade Vlfr stallare æ sina menn. leggit fram uorum skipum hid næsta konungsskipino. sem hier visar ath.

Hiet æ oss (enn) jtri
Vlfr þa er kesiur skulfu
rodr uar greiddr æ grædi
grams stallare alla.
vel bad skip med skylia
skeleggiadr fram leggia
sitt enn seggir jattu
sniallr landreka spialle.

Sidan lætr Haralldr konungr saman teingia skipastafna sina. og þæ roa Danir ath og geingu þa ludrar med opi og eggian. og þikiaz Danir nu hafa allt valld æ Nordmonnum. þetta var Laurencius messo aptan og uar sid vm aptaninn tekit til ath beriaz og borduz vm nottina. Haralldr konungr var j fyrirruminu og skauth af handboga. sem þiodolfr skalld segir.

Alm dro vpplenzskr hilmir
alla nott hinn snialle
hremsur let æ huitar
hlifr oddviti drifa.

Nu vard orrosta hin snarpazta. leggr Sueirn konungr uel og dreingiliga sitt skip j moti Haralldi konungi. þar uar Finnr Arnason j lidi med Sueini konungi og leggr fram æ annat bord honum og veitir honum lid. Eggiar nu Sueirn konungr fast og bidr þa nu minnazt huersu margt illt Haralldr konungr og adrir Nordmenn hafa giort j þeirra riki og huersu þungt er ath liggia jafnan vndir þeirra ofridi. latum þat nu spyriaz ath uer gongum uel fram og dreingiliga og osannit þat nu sem Haralldr konungr segir ath hann kallar betra til vigs eirn Nordmann enn .ij. Dani edr þria. nu er voskum dreingium illt slikt ath heyra. rekum nu af oss þessa skomm og latum þa annat eiga til ath segia enn ver seum tuitala uid þa Nordmenn. eru hier nu og margir tignir menn og dreingir godir og latum vm skipta med oss ef audna fellr til en uerum sidan j fride og frelsi jafnan og myklum veg. Nu tekz hier snorp orrosta og uard gnyr mikill og hareysti sem likligt var þar er so mikill her kom saman til bardaga bædi af vopnum og monnum og kalli og eggian. Hakon Juarsson lagdi framarliga j herinn

og leitadi sier mikels ægætis. [805] Eigi hofdu menn Haralldz konungs skemri atlogu skipa en Sueirn konungr þuiat þeirra skip uoru myclo stærri. en skip Hakonar leku uid laus og rende j mille skipanna og æ bædi bord Sueins konungs skipum. þath lid var og bezt buit er hann hafde. hafde hann uanit lid sitt j uikingum. Orrostan uar nær landi. og þa fiaradi upp skip Skialgs Ellingssonar og uoru þegar aller menn drepnir af þeim af landhernum Sueins konungs þeim sem æ landi var og hann hafdi eigi matt koma æ skip sin. Nu falla menn þyckt med bordum og uerda nu morg tidendi senn æ skamre stundu. Nu uerdr þar orrosta annan veg en Daner hugdu og stodu Nordmenn þyckt vm Haralld konung sem Steirn segir og borduz snarliga.

Vndr uar er eigi fundu
aurmoz uidir giorua
borduz uær þa er uordum
uida grund vm sidir.

huar herskillde hielldu
hrafn fieck nog j ottu
næs fyrir Nidarosi
Nordmenn Haralld fordum.

Nu uikr mannfallinu æ Dane og fiellu þeir j akafa en sumir toku ath flyia. og þui næst geingu Nordmenn vpp æ konungsskipit og rydia nu med bordum sem þiodolfr segir. Hann segir og þath ath Sueirn konungr flyde æ land vpp med skutu eirne er flotid hafde uid lyptingina. Og i þessum þys hoggua Daner teingslin og leggia fra. vard þui huerr fegnaztr er huerr komz æ brott og þar lagu eptir .lxx. skeida er Daner attu og uoru allar rodnar med stofnum. sem þiodolfr (segir).

Saungs kuodu gram ganga
glæstar taugu hid næsta
senn æ suipstund eirni
Sueins þiodar skip rioda.

þetta kuad Arnor.

Hialmæru let heyia
hitz er raud fyrir Nidzi
tiggi tyrfings eggiar
tuær adr mannfall være.
nadr bordz skriðu nordan
nys ath allualldz fysi
hlaut til Hallandz skiota
hrafn þarfr konungr stafne.

Hraud sa er huergi flydi
heidmilldr Dana skeidar
gladr med gulli rodnum
geirjalm konungr hialm(i).
skialldborg rauzt en skufa
skaut hauddglautudr oddum
bragna brynir gegnum
budlung af næ sungu.

En segir hier huersu miogh þreyngt uar kosti Sueins konungs adr hann flydi.

Geck ath Sueirn ath sneckiu
saklaust hinn forhrausti

malmr kom hardr æ hialma
hugr minn er þath sinne.

farkostr hlaut fliota
fiolniotz vinar Jota
adr enn audlingr flydi
audz fra uerdung daudri.

Nu flyr brutt allr Dana herr. en Nordmenn sækia eptir þeim og minnaz þa huersu Danir kendu þeim rodrinn j Jotlandzhafi. reka nu flottan allt æ haf vt. verdr so mykid mannfall ath eigi fær talt. Finnr Arnason og Hakun Juarssun hofdu skilit foruneyti sitt þa er Hakun redzt til liducizslu med Haralldi konungi og uar hann þa naliga blindr. hann settiz þa nidr j lyfting sinne er flottinn brast. var hann þa handtekinn og leiddr fyrir Haralld konung. Sua er sagt ath Sueirn konungr hafdi med sier .vj. jarla med til orrostu. sem hier visar til.

Sueirn æ sigr ath launa
sex þeim er styr uexa
jnnan eina gunni
aurrecks Dana jaurllum.
uard sa er villdit forda
vigbiartr snauru hiarta
j fylkingu fanginn
Finnur Arnasun midri.

Og nu er jarlinn settr nidr j fyrirrumid fyrir Haralld konung. var konungr þa allkatr og mællti. hier finnumzt uid nu enn næst adr j Noregi. huort hefir hirdin su in danska eigi allfast stadit fyrir þier og hafa Nordmenn nu illt ath verke ath draga þig eptir sier blindan og vinna þier þat til lifs. Jall segir. martt uerda (Nord)menn illt ath giora og þath þo allt vest er þu leggr fyrir þæ. Villtu nu þo þiggia grid segir konungr þott þath se omakligt. Eigi af hundinum þinum segir jarl. Villtu þa segir konungr ath Magnus kongsson frændi þinn gefi þier grid. Magnus kongsson styrdi þæ skipi og uar þa vngr ath alldri. Jarl suarar. huath mun huelpr sa gridum rada. þa þotti konungi gaman ath ertazt vid jarl. Villtu þa taka grid af þoru frændkonu þinne. þa spurdi jarl. er hun hier. Hier er hun segir konungr. (þa mællti Finnr jarl) kappyrdi þat er sidan er vppi haft huersu reidr hann uard þuiat eigi feck hann stillt ordum sinum og mællti. eigi er þa vndarligt þott þu hafir uel bitiz er merin fylgir þier. Finne jalle uoru grid gefin þott hann villde eigi jata og hafdi konungr hann med sier vm hrid. Sueirn konungr flydi nu æ land vpp og uar uid annan mann. koma sidan er morna tok til kotbæiar nockurs fyrir þæ sauk ath Nordmenn rannsaukudu meir þorp og storbæi. þar uar fyrir ein gaumul kona og spurde huat manna þeir væri. forunautr konungs hafdi meir ord fyrir þeim og segir kerlingu ath þeir uoru farandi menn. og þurfum forbeina yduarn. Kerling segir. þid latid mikiliga og mune þid hafa tidindi ath segia nockur edr huort hafa konungar þessir barizt

j nott edr hueriu hefir gegnt of þetta hid illa er j alla nott uar vt ath heyra er uer hofum eigi ro fyrir feingit edr suefn. Meire von ætla eg segir hann at konungarnir hafi bariz. þa mællti kerling. huor hefir betr haft. Hann segir Nordmenn hafa betr haft. Kerling mællti. huort er konungr var drepinn. Hann segir. æ flotta hefir hann lagt. þa mællti kerling mikid folsku mal. vesul eru uær konungs segir hun og uei uerdi oss uer eigum konunginn bædi halltann og ragan. þæ suarar sæ er færra hafdi talad. ætlum hitt kerling er likligra er ath konungr mun eigi ragr vera enda eigi sigrsæll. Vm morguninn adr enn þeir attu daguerd fieck kerling þeim handlaug og for sæ fyrre er sidar geck og tok midian dukinn og þerdi sig. kerling þrifr sidan til og knyckir af honum og mællti. tak endan handklædissens og gior eigi allt senn vott. þa mællti sæ hinn mykle madr. þath ma enn uera kerling segir hann ath ef gud vill eg fæ so mikinn metnad ath ver radum sialfir huort uer þurkum oss æ midium duk. þetta er gamans frasogn og eigi saugulig eins kostar nema fyrir þa sauk ath hier er lyst grein speki og ouizsku og j annan stad [866] er sagt fra orda uidskiptum þeirra Haralldz konungs og Fins jalls. þar liknadi sa er valldit ætti og uar þat uegr en eigi litilrædi. enn jallinn syndi þat huersu ohræddr hann var og þotti honum ecke fyrir ath deyia. hann matti þa ecke annad enn mæla slikt er hann villdi og syndi hann jafnlynde. mællti ecki til Sueins konungs nema þath eina er vel var er hann hafde adr honum þionath enn mællti herfiliga til Haralldz konungs er hann hafdi j moti uerit. en Haralldr konungr uirdi þath allt sem barns ord og hafa so allir sidan virt.

Um Hakon Juarsson er fast stod med Haralldi konungi.

44. Hakon Juarsson feck þar mykla frægd og hafdi lagit sitt skip æ annat bord konungsskipinu og uar einginn honum frægare. fieck hann fyrir þath hid besta ord sem hann hafdi til vnnid og hina mestu uirding. Gætum nu til sigrs vors segir konungr ath Daner vinne nu eingi suig æ oss hiedan fra og sækium nu landit med soma. En vm nottina er konungr var j suefni þæ logdu .ij. skip fra flotanum. annath uar skip þorolfs mostrarskeggia en annath var skip Magnus konungssonar. þeir laugdu til landz og villdu ræna og leita sier frægdar og agætis. þar kom ath þeim Danaherr og borduz vid þa og urdu þeir bornir ofrlidi og uar drepit af þeim mart manna. þorolfur komz vndan med Magnus konungsson og bar hann j kiolltungu sier til Uikr-

innar. Ogh vm morguninn saknar Haralldr konungr þeirra og bidr þar nockura hrid og kuomu þeir eigi. En þau hofdu lok ordit orrostunnar ath Haralldr konungr hafdi tekit morg skip Sueins konungs ath herfange og allann fiarhlut þann er æ var. Skrin þat er j var heilagr domr Vincencij diakns fundu þeir j lyptingu æ skipe Sueins konungs og hofdu þath med sier. Og nu villde Haralldr konungr eigi bida leingr þeirra Magnus sonar sins og þorolfs og þikir eigi olikligt ath þeir se drepnir. Fara nu med feing sinn vnzt þeir koma j Vikina. let Haralldr konungr þar giora ellda og setia tiolld æ lande og skipadi konungr monnum j sæti og geck j mille elldanna. þa geingr þar ath þeim þorolfr mostrarskegg og hafdi Magnus konungsson æ bake sier. og er konungr þeckir ath sueirnenn er heill þa uard hann uid gladr og katr en kallade þo sigr þeirra meiddan af vangeymslu þeirra Magnus. og let þat uerit hafa oforsialigt. hafdi og illa gefizt. Binda menn nu sar sin og toludu vm huerir bezt hofdu fram geingit j bardaganum. og uar þath allra manna romr ath Hakon Juarsson hefdi þar best fram geingit allra manna og mest vnnid sigrinn med audnu konungs. þæ segir konungr. Hakun mundi hier nu huerr heita vilia. en sigr hofum ver vnnid stundum þott Hakon hafi eigi uid uerid. þorolfr uar modr miok og þiakadr af gongu og erfidi. og þat fann konungr og spurdi huort Daner hefdi sig vpp gefit fyrir þeim. og hugdu þier at þeir mundu eigi treystaz at bera vopn æ ydr og uar slikt ouiturliga farit ath skiliaz vid oss og ganga æ land vpp uid fæ menn j hendr ouina sinna og latid þar nu margann vaskan mann og mattu þier vel hlita þeim sigri er uer vnnum aller saman. og hefir þetta eina nu minkath vora sæmd og þo ma nu ecke ath hafa. Haralldr konungr þackade monnum nu vel lidueizlu og einkum Hakune Juarssyne og baud honum ath koma til sin vm vetrinn ath jolum og kuad þa uon nockurra launa af sier fyrir lidueizluna. a eg morgum gott ath launa en þier þo eirna bezt. Hakon þackadi konungi heimbodit og het ath koma. og var vm vetrinn ath buum sinum þar j Vikinne. en konungr ferr nordr j land og þar til er hann kemr heim.[1] Og vm uetrinn ath jolum sækir Hakun heim Haralld konung og konungr sialfr geingr j moti honum og fagnar honum agæta vel. setr hann hid næsta sier. og eru þeir laungum æ eintali. þar uar þa med hird Haralldz konungs Ragnhilldr dottir Magnus konungs Olafssonar og uar kuenna friduzt og uitr kona. og þa var sæ kostr beztr j ollum Noregi. Haralldr konungr spurdi Hakon eitthhuert sinn vm jolin. huad skal hafazt ath vm vorit er kemr segir

[1]) og er hann kemr heim *tilf. Cd.*

konungr. Hakon suarar. þath ætla eg herra ath leggiazt j hernad. Konungr mællti. þath er abyrgdarhlutr mikill og somir eigi vel kristnum monnum. j heidni samdi þat vel þa er menn vissu eigi til guds en er þat eigi so nu. þuiat þar fylgir mikid nidrbrot kristninnar fyrir agangs sakir uid kristna menn. Hakon segir. daufligt þike mer heima herra. þarf eg storra uidfanga vm fet þuiat fiolmenne er mikid. Konungr segir. þui kuongazt þu ecke og sezt sidan vm kyrt. þui herra segir Hakon at tiginna manna dætrum mun litid þikia til min koma og litils vm mik vert. en eg vil ecke so buit girnaz lendra manna dætr og mun sliks enn leingi kostr. Konungr mællti. so mætti til bera ath eg launade þier so lidueizluna med þui kuonfange sem bezt er j aullum Noregi og þo ath vidara se til farit sem er Ragnhilldr dottir Magnus konungs þuiat margr er eigi so uel mannadr sem þu ertt. Giorit eigi herra med spotti til vor segir Hakon. og er mer þetta ofhatt og fa mier helldr jallzdottur nockura þina frændkonu og feinga eg þar med mikid fe þuiat mer mun verda fefrekt ef einskis skal afla j hernadinum. Konungr suarar. eigi er mer synt ath þu takir annars stadar meire femune vpp enn med þesse konu. og þessa mun eg leita vid hana ef þier vilid. Hakon segir. ecke rad munda eg helldr vilia enn þetta þott eg ætti vol æ. og gott er ef þessi ræda uerdr vel. enn minnr mun eg nu ydr vm kenna huernnen sem tekzt edr snyr. Konungr hittir Ragnhilldi ath audru bragdi og tiar fyrir henne skaurugleik Hakonar og huatleik og huersu vel hann var mannadr vmfram alla menn adra. Hun segir. ecke gruna eg þath ath Hakoni se martt uel gefit edr þui tiair þu fyrir mier so miog atgiorui Hakonar fyrir mer og uelmenning. Konungr mællti. þui frændkona ath mer syndizt makligt ath þid biuggit saman [807] þuiat þar eru huorirtueggiu agætir menn so ath varla skulu fazt adrir tueir þuilikir. Konungsdottir segir. vera mæ þat herra ath ydr syniz mer þetta jafnrædi edr hellzti gott en eigi mundi fadir minn þath þo fyrir mer sia ath gipta mik neinum otignum manne. Konungr mællti. þath er vndir mer komid ath gefa honum tignarnafn og þath eina skortir hann til tignar nafnbotin og mæ þath en skiott ath giorazt. en þer samir þat betr vm slika hluti þott þu ser vitr kona ath hafa hier (eigi) vid þitt einrædi og giora eptir radi frænda þinna og er þier þat bædi vandaminna og þo samabezt. Hon segir. ef þu ert radinn til ath gipta mik eigi konungbornum manne edr tiginbornum manni þæ veit eg eigi huad mer er annar otiginn madr betri en sia. Konungr mællti. eg skal so vm bua frændkona ath þu skallt eiga jallmann. Ragnhilldr segir. eigi skal þat nafn enn þacka

ydr herra þui ma vera ath enn se tom til þess. Skilia þau talid eptir þath. Haralldr konungr segir Hakoni tal þeirra konungsdottur og kuad hana ecke ouænt tekit hafa. Hakon segir. eigi skyllde þetta giort til vor med gabbi edr spotti herra þuiat eg þikiumz ecke til þess vnnit hafa af ydr. Konungr segir. ecke uikr þessu so uid og æ minu valldi er tign þin ath gefa þier jalldom. Nu jhugar Hakon malid fyrir ser og vætir ath konungr mune hier satt til segia og ath hann mune rætt hafa uid Ragnhillde sem hann sagde og spyr eptir huern ueg ord fære med þeim. Konungr suarar. eg tiada malid þitt fyrir henne sagde konungr sem mer þotti likaz huersu þer var farit vm hreysti og dreingskap og huersu vel þu erth mannadr. enn henne fellz þath allt vel j skap en letz þo eigi mundu otignum manne gipt ef fadir hennar lifde. en eg let þat vera æ minu valldi ath gera þik valldzmann hueria nafnbot sem eg villda fæ þier. Hakon segir. ef eg skal vera sua giftumikill ath mer audni þath ath fæ hennar þæ samer ydr þat eina fyrir sakir hennar ath lata nafnbotina fylgia ath eigi hlioti hun þa ouirding af mer ath eiga vtiginn mann þuiat þat er eigi uid hennar hæfi. Sidan var Ragnhilldr fest Hakune med vingan konungs. var þath þa so frame giort er Haralldr konungr hiet Hakuni jarllsdomi adr. þæ leggr hun leyfi til. Og er nu þegar eptir jolin druckit brullaup þeirra þar med konungi og fer Hakun sidan heim med Ragnhilldi konu sina j Vik austr og leggr hun mykla ast vid hann. er þo ecke mart vm med þeim j audru lage en hun lezt mundu vel uid vna ef hann væri jall. þessu fer nu fram þau missare og kemr ath jolum annan vetr. þa ferr Hakon æ fund Haralldz konungs og þikiaz nu vilia eiga jarllsdomsins ath þui sem konungr hafde heitid. og tekr konungr uel vid honum og spyr konungr þui konungsdottir fære eigi. Hakon kuad henne þikia so betr fara. Og adr þeir skilia vikr Hakon æ vm jallzsnafnit og so vm tilgiof Ragnhilldar er skyllde henne heiman fylgth hafa eptir þui sem heitid var. þa segir konungr æ moti. huort var fadir þinn jarl edr forellri. en þo er þat audsætt ath þu ert fedrbetrungr. Nu ser Hakon huersu horfir malino er vndan er dregit tignarnafnid. tekr nu vopn sin og vill æ brutt sem skiotaz. Huad er nu titt vm segir Hakon nafnbotina vid oss edr eigurnar þær er oss var heitid og kongsdottur skyllde heiman fylgia. og samir ydr eigi ath hun missi sins huersu sem þier giorit til min. og er þath okonungligt ath hallda eigi ord sin. Konungr segir. þat er og sannaz Hakon segir konungr ath ecke þarf at draga þath leingr fyrir þier ath ecke mun af uerda vm jalldominn uid þik. Hakon ferr nu heim uid þetta austr j Vik. Geck konungsdottir j

mot honum hlæiandi og mællti. heill jall minn segir hun. Hann segir. ecke er eg jall en ef þier þikir velrædi til þin giort fyrir minum saukum þæ tak þu upp fe mitt allt og eignir en eg mun fra radazt og leita fyrir mer med sueit mina. Hun suarar. ecke mun egh þui fyr(s)t jata en þo for þetta jafnt sem mik vardi ath konungr mundi þetta vndan draga. Lidr nu af vetrinn og er fatt vm med þeim. og er vorar segir Hakon konungsdott*ur* ætlan sina. eg hefi feingit .vi. langskip og mikid lid. mun eg fara vr lande og koma hier alldri sidan þuiat eigi uillda eg ath þier yrdi vanuirding ath mier. Hun segir. aungua þock kann eg þier þoath þu farir æ braut og ecke eru af þui ockrir faleikar ath mer se astlaust uid þik og einskis æ eg þik ath kunna. nu muntu rada vistarfare ockru. enn ecke hirdi eg ath byggia [1] jarder þinar þott þu bioder [2] mer þat. Sidan binda þau þat rad saman ath hann selr jardernar til lausafiar og byzt nu j brutt med myklu fe og .vj. langskipum. og adr enn þau foru j brutt giorir Hakon til og drep*r* ærmann Haralldz konungs og tekr vpp buit og feit allt. fara sidan med allt sitt. Nu er þetta sagth Haralldi konungi drap ærmannzins og tiadiz fyrir honum skadinn allr saman. En konungr suarar þessu. mikill er skadinn vist en meira þike mer þat vm so vaskan mann sem Hakon er ath hann skal hafa geingit af vili sinu og idrumzth eg nu miog er honum er gefin dottir Magnus konungs. Hann leggr nu sina eign æ jardir þær er Hakon hafdi attar þott selldar uæri og tek*r* leig*ur* og skylldr af. En Hakon var þa enn eigi langt j brutt farinn. og er hann spyr þetta ferr hann til og drepr þa menn sem konungr hafde til setta ath byggia jardirnar. eptir þat leggr hann elld j bæina alla og brenner vpp. Eptir þat leggr Hakon j haf og spyr konungsdottir þa huad hann ætliz fyrir vm sumarid. þath hellzt ath eg leggiumzt j hernath. þat er vist eigi minn vili segir hun. þuiat eins mannz fior æ huerr þott þu sert frækinn. enn þa er eg vppgefin ef þier berst nockut ath bordi og er þa meire von ath vikingar leggi mig hia sier. enn þat samir mer eigi fyrir sakir ættar minnar. nu er þath mitt rad ath þu farir helldr æ fund Sueins konungs þuiat hann er godr dreingr og tak her eitth [808] fingrgull er fadir minn gaf mer og syn þath Sueini konungi. og fyrir þat er Sueinn konungr hiellt eigi einkamalum uid faudr minn hans lætr hann nu jafnan niota sidan hans frændr og teingdamenn og uirdir þæ nu alla mikils. Hakon segir. ecke mun eg min niota fra Sueini konungi. so laukz var fundr fyrir Nidzi. en nu erttu illa gipt ef mer uex þetta j augu og þora eg eigi ath finna Suein konung. þau

[1]) byggiande *Cd.* [2]) biodande *Cd.*

halllda nu til Danmerkr. Sidan ferr Hakon med nockura menn og kemr fyrir Suein konung og kuedr hann. Sueirn konungr kennir hann skiott og mællti. hui forttu hingath slikt illt sem þu hefir oss giort. Herra sagdi Hakon Ragnhilldr konungsdottir sendi mik hingat til ydar med gull þetta. Og synir honum gullid og segir honum allan malavoxtinn vm skipte þeirra Haralldz konungs. Þæ suarar Sueirn konungr eigi giorde Haralldr þa uel er hann gipte frændkonu sina gaufga so vondum manne sem þu erth. en uelkomin skal hun vera med oss. en þo mun henne eigi virdazt til fulls nema þu fylgir med. nu skalltu niota Magnus konungs og hennar so ath þier skal giora .iij. kosti þa er mer synazt allir miok vænligir. enn osynna ath þu hefdir lif ef eg næda þier ef eigi nyti hennar ath. nu er eirn kostr sæ ath eg uil bioda þier til min uid .xij. menn og ser þu æ samt vid konu þina enn lid þitt se annarstadar. þa er sa annar kostr ath þu þiggir af mer .iij. bu ath giof og skalltu skylldr landuarnar med mer. sæ er og hinn þridi kostr ath þu skallt fara æ fund Asmundar Biarnarsonar brodrsonar mins er nu giorir mer mikenn ofrid og beidiz Hallandz.[1] fær þu mer hann og uer sidan jarll yfir Hallandi ef þu kemr þessu æ leid. en þo uil eg ath þu hafir hier fridland þott þu giorir eigi þetta og sier j ongum heitum bundinn vid mig fyrir sakir konungsdottur. Hakon segir. of miog sannar þat þa herra er þier mælltud ath omakliga væri sed fyrir konungsdottur ef eg treystumz eigi ath beriazt uid Asmund. enn ef eg fell herra þæ muno þier sia fyrir konungsdottur nockut sæmiligt giaford þott þetta se med litlu moti. Konungr mællti. eg skal fæ þier lid til fararinnar. Nei segir Hakon. þat muno Daner þæ segia ef ver fæm gagn ath þeir hafi vnnit sigrinn og ann eg þeim eigi þess og skulu minir menn einir fara. En þessi voru vpphauf vm mal þeirra Asmundar og Sueins konungs at Sueirn Gudnason hafde veget[2] Biorn faudr hans j þingamanna lidi vestr æ Einglandi. Sueirn konungr Vlfsson hafdi vpp fæddann Asmund brodrson sinn og feingit honum þriu skip ath hann færi ath hefna faudr sins. En Haralldr Gudnasou var þa konungr j Einglandi enn Sueirn brodir hans uar þa anndadr. Asmundr sæ þat fyrir lidi þui er Sueirn konungr feck honum til faudrhefnda ath hann heriade æ Dane og uard hann þrysuar handtekinn og færdr Sueini konungi. en konungr gaf honum huert sinn grid og let hann fara j fride. enn hann let alldri af helldr enn adr at giora Sueini konungi slikt illt er hann matti. Ragnhilldr konungsdottir fer til Sueins konungs og tekr hann uid henne badum hondum og eru þau Hakun þar bædi vnzt hann uill

[1]) Hiatlandz *Cd.* [2]) rægt *Cd.*

buaz æ fund Asmundar. Hann byr sex skip til ferdar þeirrar og fer sidan med þessu lidi og helldr frettum til ad huar Asmundr var og spyr hann vpp ath hann hefir .x. skip. og uard fundr þeirra j Slesmynne. og er skip renduzt ath adr bardagi tækiz þæ mællti Asmundr. vel æ sæ madr fram ath ganga er jalldomi er heitid en missyne uard Sueini konungi þa er hann mællti þat og eigi mintiz hann þæ miog Nizarorostu og eigi munde honum þat þæ j hug. Hakon segir. satt uar þat Asmundr ath eg var fyrir Nidzi med Haralldi konungi at þui ath mer samdi þat eigi illa ath veita konungi minum. en hitt kemr uerr uid er þu villt auallt suikia þinn frænda Suein konung og lanardrottinn. og nu j dag skalltu þat finna ath uer hofum fundiz og eg skal otæpiliga ath sækia. Og nu tekzt orrosta med þeim og uerdr hardr bardagi og geck hann vel fram og hans lid. falla menn þygt med bordum og þo meir lid Asmundar. ogh þar kemr ath Hakon nair vppgongu æ skip Asmundar og hoggr Hakun æ badar hendr og sækir fast ath fyrirruminu med sinum monnum og falla menn Asmundar j akafa. og þar kemr ath Asmundr verdr handtekinn af Hakonar monnum og hallda þeir honum. þa mællti Hakun. alldri ætla ek ath oþarfari forn se færd Sueini konungi. Hleypr sidan ath honum og drepr hann. og eptir þetta fara þeir heim med sigri og herfangi og kemr Hakon med þetta allt saman æ fund Sueins konungs. Hakon geck fyrir konunginn og kuaddi hann. en Suein konung setti fram dreyrraudan og mællti. far þu til sætis. Og uar þat þo med aungum letta. Hakun mællti. þat þikiumz eg nu æ sia og finna herra ath þier kunnit minne þock fyrir vorn sigr en ver hugdum. en þat hygg eg ath þessi madr mundi eigi spara ath sitia vm lif þitt ef hann hefdi vndan geingit og þui drap eg hann. en ecke var mer so mikil heipt æ honum. villda eg nu hafa slikt af ydr sem þier hietud mer. Konungr segir. þath væntir eg ath þier geingi til þessa eingi ouingan vid mik og uist helldr godr vili þinn. en ecke mattu þo ath so bunu uera minn aludarvin en haf þath af riki minu sem (her)skarzth er. eg skil ath þier mun vel hent ath veria landit fyrir hernade. þath er sagt ath Sueinn konungr giorir Hakon nu jall ifir Hallandi og redz nu Hakun þangath med konu sina Ragnhilldi konungsdottur og lid sitt þat er honum hafdi fylgt vr Noregi. og takaz þa af nyiu astir med þeim hionum. Hakun var allra manna huataztr og bezt mentr fyrir allra hluta sakir. hann for jafnan j Vikina og heriade æ vine Haralldz konungs og lagde þath miog j uanda sinn opth

Hier segir um ferd konungs.

45. Aa enu þridia are eptir [809] Nizarorrostu settiz fridr mille

Haralldz konungs og Sueins konungs Vlfssonar med rade allra Nordmanna og so Dana. og var med þeim hætti gior ath huor þeirra skyllde hafa j fridi og frelsi sitt riki þadan fra Haralldr konungr Noreg enn Sueinn konungr Danmork botalausa. skyllde þar leggiaz hernadr sem hafiz hafde og sæ happ hafa sem hlotid hafdi. Sæ fridr skyllde standa medan þeir konungarnir lifdi badir. sem þiodolfr segir.

Færdr fylkir Horda
fridr namz arit þridia
rendr bitu stal fyrir straundu
starf til kroks ath huarfe.

Og nu eptir þetta uar fridr godr j mille Noregs og Danmerkr. þæ tekr Haralldr konungr þat rad ath hann heriar æ riki Steinkels Suiakonungs æ Gautland. Steinkell konungr ferr þa æ fund Sueins konungs og bidr hann lids. Sueinn konungr segir honum sætt þeirra Haralldz konungs og lezt eigi villdu æ hana ganga. enda uerdr mer torsott uid hann ath eiga. en rad mun eg til leggia med þier. Hakun jall Juarsson er j ouingan vid Haralld konung og er hinn mesti orrustumadr. þu skallt gefa honum til hid vestra Gautland ath hann radiz j moti Haralldi konungi. Hakun er nu minn madr og er allra huataztr og vaskastr. en hann er giarn æ mannuirding og mun honum vel lika ef hann hefde þar annat jallzriki. en þott hann latiz þa skadar þik ecke til þui hann er ecke þinn madr. en þier er osynn sigrinn ef hann er ecke med þer. Nu eru menn sendir eptir jalli og kemr hann þar. og er þetta mal borit vpp fyrir hann. Hakun spurdi huern ueg Sueini konungi væri vm gefit þetta mal. mun enn vera sem fyr mikil mannraun ath beriaz vid Haralld konung og eigi mun eg til þess rada nema þu leggir nidr alla vuingan uid mik og fæd og sier hiedan fra med allri blidu til min. Sueirn konungr mællti. nu ma eg þath so vel giora. enn þa gath eg þat eigi ath mier er þu hafdir nydrepit Asmund frænda minn þott þier giordut þath fyrir minar sakir. þa hafda eg þo eigi skaplynde til þess fyrst j stad. Nu rada þeir þetta med ser at Hakun skal uera fyrir lidenu enn lid skal fæ honum af Gautlande huor(u)tueggia af monnum Steinkels konungs. Og eptir þat fer Hakun heim og segir Ragnhilldi huar komid er. Og er hann byzt til ferdar þa mællti Ragnhilldr konungsdottir. nu kann vera ath þu komir j gillda mannraun og skal eg vel uid una þott þu latiz fyrir Haralldi konungi en litid ma eg ueita þer. merke þetta uil eg gefa þier er fadir minn hefir att og þetta sama hafde hann æ Hlyskogsheide þæ er hann bardiz vid Skotborgar æ. og giarna hefir Haralldr konungr þetta merke fæ viliad og hefir þo eigi

feingit hier til. Merkid var allt gullsaumad. Sidan fer Hakun med lid sitt er hann er buinn vpp j Gautland og safnar lide ath sier. og er lidit kemr saman stefnir hann þing og talar fyrir lidinu. þess uil eg bidia segir hann at þier gefizt uel ef fundr vor Haralldz konungs uerdr eptir þui sem ætlad er. og hafa skulu þier nockurn styrk af hofdingianum og hans lide. og ecke ætla eg ath skelfaz uid hot Haralldz konungs. en þo er mer grunur æ ath þesse samnadarherr muni litill vera æ moti her Haralldz konungs. og skulu þier herdaz uid sem bez og mun þa vel duga. og þott eg se otignare ath nafni enn Steinkell konungr þa ma ydr þo verda ath mer eigi minna fullting ef audna fylgir þuiat hann er vanr sællifi miog en eg er vanr bardaugum og uesauld morgu sinne. En so uar hattad sem Hakun sagde ath Steinkell var madr feitr og dryckiumadr mikill og þungr æ ser og var hann þui ecke vidridinn. þotti honum gott ath uera kyrrum þott menn hans nauckurir færi med Hakuni jarlle Haralldr konungr spurde þetta allt huersu ætlad var og uard gladr uid og skemti ser vm sumarid heima j landi en byr .lx. skipa er æ lidr og vallde ser hernadarfolk og lid sem mest feck hann med brynium og hialmum og audrum herklædum og voru þau skip agætliga buin Hann lysir ecke ferd sinne huert hann ætlar. helldr sidan nordan med lande. leggr fyrst skipunum vpp j Miðrs. eptir þat ferr hann skipum vpp j Ueni og so upp eptir Elfinne. ogh er þar vid land skamt fra þui er lid Hakonar var og hofdu huorir spurn af odrum. Og eirn morgin snemma spurde Haralldr konungr ad uedre er madr eirn geck vr tiallde vt þar sem þeir haufdu tialldat æ lande. sæ suarar. stendr med backe sa. Halldiz þath fyrst so segir konungr. Ogh nockru sidar spyrr konungr enn ath uedrinu er madr hafde vt gengit og sagde sæ ad snær væri kominn miog synn. Konungr mællti. þæ er jafnt komid sem eg mundi kiosa ath þeir Gautarner mætti eigi[1] vndan færa fe sitt hernadinum er ver skulum veita þeim. Og hid þridia sinn spyr hann ath vedrinu. Sa suarar er jnn kom ath eigi skorti kullda og akafliga horfdiz æ vm uetrinn. Konungr mællti. vel koma oss nu og frostin. Nu er ath segia fra Hakone jalle ath hann hefir ath sier dregith lid og ferr sidan til motz uid Haralld konung og kemr jallinn ath dal nockrum diupum og stoduar þar herinn æ dalsbru(n)inne og vill þar bida konungs. þuiat hann veit ath skamt er j mille þeirra. Lid Hakonar var martt klædfatt sem þeir eru jafnan Gautar. en þat allt er honum hafde heiman fylgt var uel buit bæde ath vopnum og klædum. þorfinnr hiet laugmadr Gauta. hann uar j lide Hakonar jalls hann hafde hest

[1]) færa *tilf. Cd.*

kornfeitan og tiodradi hestinn og batt hann vid hæl nockurn þar hia þeim er þeir satu vid dalinn. En þath er ath segia fra Haralldi konunge ath hann hefir þing vm morguninn og veit hann þæ atfarar Hakonar jalls uid sig. Haralldr konungr talade æ þinginu. sagde (at) bratt munde saman bera funde þeirra Hakonar jalls. skulu uer nu eigi vera of snertubradir þuiat uer hofum uidrbuning godan fyrir vopna sakir og klæda enn þetta er vedr kallt. og þott Hakun se hraustr madr og lid hans sialfs vel buit þa veit eg þo [810] vm bondalidit af Gautum edr Hallande ath þath mun uera klætt illa og mun hrauckua saman miðg og þola illa kuldann. Sidan fara þeir Haralldr konungr vnz þeir koma audru megin ath dalnum. þæ mællti konungr. nu skulu ver hier nidr setiazt fyrst. ogh er ordit heitt vndir herklædunum og vitum fyrst ef þæ kale nauckut Gautana og munu þeir hafa harkat saman lidi sinu og kann uera at oss se eigi ohægra ath vega ef oss er eigi jafnheitt enn ouist huersu þeir þola kuldan. þeir settuz nu nidr med herklædum sinum audru megin dalsins og uoru allir bunir til bardaga. Nu stendr vpp þorfinnr laugmadr j lidi Hakonar og mællti. ver verdum ath tala medan vngmennid skialar. gott lid hofum ver og fritt og er oss skyllt at leggia eigi æ flotta. en ef so illa verdr þa skal þo eigi leingra en hier til haugsins. en ef so uerdr þa skal þo eigi leingra renna en hier til becksins. ver hofum og hraustann jall og fridan ath beriaz med og agætan dreing. Og i þui er hann mællti þetta kippiz hestrinn vid og hleypr hællinn vpp er hann var bundinn vid og kemr hællinn uid eyra þorfinne enn hann hleypr upp uid og mællti. skiottu allra Nordmanna armaztr. Og snyr þegar æ flotta og leggr þegar æ flottann. Og nu metaz þeir uid huorir ath audrum skulu rada ifir dalinn. villde Hakon ath Haralldr konungr redi fyr til og uillde þo hafa breckumuninn. en Haralldr konungr sparir þath ecke. Og er þeir hafa setid so vm hrid ath huorigir rada ath audrum þa sier Hakun ath lidi hans sumu mun þetta eigi endazt fyrir kulda saker. stendr sidan vpp og mællti. uær munum nu uerda til ath rada. enn hefde eg konungi ætlad æhlaupit og uerdr nu annan veg breckumunrinn enn eg hugda til. Og eggiar nu lidit og rædr nu j dalinn og upp ad þeim Haralldi konungi audru megin. Og te(k)zt nu orrosta. og er enn sem fyrr ath Hakon synde enn af ser mycla hreyste og allt lid hans sialfs. En konungslidit er bæde fleire menn og betr buit og fiell þegar lid Hakonar enn sumt leggr æ flotta. Allir Gautarnir þeir upp stodu þa hielldu z litla stund uid. og þo uard þeim tionsamt. og er þath eitt eptir sem jallenum hafdi fyllgth heiman

og dugir hid bezta. Hakon jarl berz uel og uinnr morg frægdarverk. Og nu kennir konungr merkit er borit var fyrir jallenum (og villdi giarna fa þat. og þui næst uerdr nu so fast sott ath jallenum) ath merkismadrinn fiell og uar þegar merkit tekit af konungsmonnum. og þa flyr Hakon jall og þad lidit er honum uard eptir og hielldu æ skog er þeim uar þæ nær. þæ kuad þiodolfr visu.

Aulld var su er jarle skyllde
ognteitum lid veita
sterkur olli þui stiller
Steinkels gefin heliu.
enn þath illa reyndizt
aflvòn þadan honum
fyr let Hakon horua
huatt segir hinn er þath fegrir.

Og nu mællti Hakon jall er hann flydi ath konungsdottur mundi hann þikia laust hafa stadit og halldit laust merke Magnus konungs faudr hennar er hun hafde gefit honum. Haralldr konungr rekr nu flottann og mælltu menn hans ath Hakun hefde nu uart launad jalldomin Steinkeli konungi og hann kynne eigi glaugt ath sia efnitre sitt og honum munde uerda ofrefli ath beriaz vid Haralld konung sialfan. Sumir lauldu hann vaskan mann og hafa vel og dreingiliga variz. Haralldr konungr let nu bera merkit fyrir ser þath er hann hafde nu nyfeingit og nu uar komid j ualld hans og kalladi hann þath mestan sigr er hann hafdi þat feingit. Ogh er þeir rida skogargautuna og þeim uar minzt vòn hleypr madr vm þuera gautuna vr skoginum fram og þrifr merkit annari hendi enn annarre leggr hann spiote j gegnum þann er bar. og hleypr þegar j skoginn audru megin gautunnar og hafa þeir hans ecki. þa mællti Haralldr konungr. þat mun sannliga uerid hafa Hakun jall og er þetta ecke annarra manna ath fara so huatliga. og skal þat satt segia ath ecke þike mer honum minne frægd j þessi ferd enn oss uar j orrozstunne. enda kann eg eigi skaplyndi Ragnhilldar frændkonu minnar ef honum hefde allauduellt ordit ath komaz yfir reckiustockinn hennar ef hann hefdi latid merkid. en nu munu þau sættaz ath verr er. Foru þeir nu til skipa og læ konungr æ skipe og mart lidit en sumt uar æ lande. Ogh so haufdu matsueinar elld(s)toar æ lande. Og vm kuelldit er þeir snæddu er æ lande voru þa kom þar eirn fatækr madr og bad matar og uar miog treflaugr en þeir gafu honum driugan. Hann spurde huort konungr væri æ lande edr skipe. þeir sogdu hann æ skipe. þat uæri skyllt godir menn segir hann ath eg launada ydr þennan forbeina er þer veittud mer. en þar se eg eirn hlut til. eg ueit huar Hakun er skamt æ brutt hiedan med fa menn og kann uera ath konungr launade miog vel ef þer drepit hann edr handtækit og mun eg

segia ydr leid þangat sem þeir uoru adan. þeir hlyddu fortaulum hans og foru sidan margir saman og ferr hann med þeim og geck hrumliga. Foru nu eptir skogargautu diupri og dregz helldr vndan og gruna þeir hann nu og vilia nu aptr huerfua. Hakon kallade þa skamt til ath þeir munde snart finnazt. Ogh þui næst koma þeir at lag nockurre er liggr vm þuera gautuna og fara þeir þar ifir og þæ sau þeir nockra menn fyrir sier. honum uerdr seint farit hinum fatæka manne yfir treid. Hann bidr nu sækia fram eptir monnunum er þeir voru þar fyrir þeim og kuad þad vera menn Hakonar. Ogh er þeir voru ifir treid komnir þa kastar stafkarllinn af ser tautrunum og hleypr vpp a treid og bregdr suerdi og hoggr nu huern þeirra er hann nair og hafa þeir nu þar fundit Hakun. þa drifa ath þeim menn bædi vr skoginum og framan af gotunne og sækia þa med uopnum. enn þeir veriaz og finna nu ath eigi (er) suika(laust) med aullu og villdu nu vndan hallda og verda þeir flestir aller drepner. enn [811] nockurer menn komuz aptr til skipanna vid illan leik og segia konungi ofarar sinar og þath med ath margir menn hans eru drepnir. Konungr suarar. þar for sem likligth uar med ydr þui ecke munu þier jafnradðgir sem Hakun og foru þier med litlum ælitum. Haralldr konungr uar þar nauckura stund. þui at eigi matti skipum braut hallda fyrir isum. og heriudu konungsmenn jafnan æ land vpp eptir strandhðggum en huert sinn lagu eptir .v. edr .vi. .x. edr .xij. so uar yrmt[1] fyrir æ landinu af vmsatum Hakonar. þessu næst kemr sa kuittr til eyrna Haralldz konungs ath Hakon jall uæri farinn til Suidþiodar eptir lidi myklu og þeir Steinkell konungr mundu þar koma skambragds med mikinn her enn Sueinn konungr mundi koma vtan j ærosinn med skipaher. Ogh þessu truir Haralldr konungr. taka nu at hoggua jsinn vt fyrir skipum sinum. og er þeir uoru at þessu þæ mællti eirn madr. einginn hoggr so isenn sem hann Kodransbane. þath mællti sa til Hallz Otryggssonar er vegith hafde Kodran Gudmund(ar)son. en Hallur uar þa med Haralldi konungi. Ogh þa hliop ath þormodr Jndriþason og hio Hall banahogg þuiath hann stodzt eigi ath hrosad var viginu Kodrans.[2] þormodr uar mannenum firr enn systrungr Gudmundar Eyjolfssonar faudr Kodrans.[2] Ogh er lidit þraung j mille skipanna og villde drepa þormod þa brast nidr vndir þeim isinn og uard þa mikid suarf j og ad komid ath margt manna mundi drukna. Magnus konungsson veitte þormodi og bad honum grida og baud sætt fyrir hann þuiat þormodr var æ hans skipe. og uard sæzt æ malid og for þormodr sudr til Danmerkr og þadan vt j Grikland og

[1]) var *tilf. Cd.* [2]) Konrads *Cd.*

uillde ganga þar æ mala. En Gardzkonungi þotti hann vera litill vexti til þess og kuad hann ecke ath manna mundu uera. Og einn dag er konungr sæ vt vm sualar nockurar þæ sæ hann ath gridungr eirn akafa mikill uar leiddr til hoggs æ mot eitt og hio þormodr so ath fiarre kom nidr hofudit. þa mællti konungr. huad se auruænt ath hann hoggui fleira stort en naut ein. Tok konungr þæ uid þormode og geck hann þar æ mala og uar þar vm hrid. En þeir Haralldr konungr flotudu skipunum þegar þeir mattu og ut eptir Elfi til siofar og sidan heim nordr j Noreg uid so buit. og fiellu þa enn nockurir menn af Haralldi konungi er þeir foru vt eptir Elfinne þuiat Gautar skutu æ þæ. En Hakun jall þotti uera hinn mesti rausnarmadr sua ath hans nafn mun uppi medan Nordrlaund eru bygd. hans dottir hiet Sunnifa en son hans hiet Hakon er atti dottur Sueins konungs Ulfssonar og var þeirra son Eirekr lamb Danakonungr. Ogh lykr nu hier ath segia fra vidskiptum þeirra Halldzs konungs og Hakonar jalls.

Her finnr konungr einn mann æ bate.

46. Eitt sumar er Haralldr konungr for skipalide fyrir land fram ogh eirn dag sia þeir mann æ bati fyrir ser og dro fiska. konungr uar þæ katr vel og mællti ath þeir skylldu finna fiskemannenn. Og er batinum rende med langskipino þa mællti konungr. kanntu nockut yrkia madr segir hann. Ecke herra segir hann batmadrinn. Nei segir konungr yrk nu til min. Sæ suarar. þa skulu þier yrkia j mote. þat sama skal vera segir konungr. Fiskekall kuad visu.

Ofusa dro eg ysu
atta eg faung vit laungu
vann eg yfir hofde hennar
blaumm en þat uar skommu.

þo man eg hitt ath brotta
hafda eg gulli vafdann
dudiz daurr j blode
dreings var þat fyrir leingra.

Vel kuedit karll segir konungr og hefir þu uerit med rikum monnum edr j orrostum. Hann suarar. vera kann herra ath eg uæri med jafnrikum monnum sem þier erud þott ydr þike nu allt lagt hia þui sem þier erud. yrkith nu visu j moti herra og gialldit mer mina skulld. So skal uera segir konungr og kuad visu.

Hiuggu bardla dygguir
hirdmenn Dane stirda
sotti ferd æ flotta
fram en þath uar skommu.

hitt er fyrr er fiarre
fostrlande raud eg branda
suerd j Serkia garde
saung enn þath var laungu.

þa mællti konungr til þiodolfs skalldz. hann var þar med konungi. nu skalltu yrkia þiodolfr segir konungr. þiodolfr kuad visu.

Milldingr rôd j modu
mot hart uar þat spiota
Daunum voru god geira
graum enn þat var skommu.
setti nidr æ slettu
Serklande gramr merki
stod ad stillis rade
staung enn þath var laungu.

Konungr mællti. heyr þiodolfr skalld. kuadtu so graum skaummu. ecke er þat jafnhatt. hraufn skaufn þat er jafnhatt og er þo malleysa og fleira hefir þu betr ort. þiodolfr reiddiz og bad þann yrkia er betr kynne. þa mællte konungr til fiskemannzs. yrk enn visu. Hann suarar. þier skulud rada en vant er nu ath yrkia so ydr like er hofutskaldin fæ varla leikit. þigg gull þetta ath mer segir konungr. og retti til hans. Fiskemadr tok uid gullenu og kuad visu.

Heyr þu æ vppreist orda
otvin konungr mina
gæddir gull raudan
gramr uar þath fyrir skommu.
saddir aurn en eyddir
aurum blamanna fiorui
gall styrfeingins stillis
streingr var þath fyrir leingra.

Konungr mællti. þiodolfr yrk nu j moti. þiodolfr kuoz eigi mundu yrkia. Bædi er segir konungr at þiodolfr yrkir vel enda er hann vandlatr vm kuedskap sinn. þæ kuad Haralldr konungr visu.

Hlaut eg æ hraudung skiota
hlyre mær hin skyra
sudr geck felld æ flæde
fram var þath fyrir skommu.
og fyrir Eingland sunnan
od bord uimer nordan
ristin skal med rausnum
raung uar þath fyrir laungu.

þa kuad fiskemadr visu ath bode konungs.

Vig lezt Vinda mygir
virdum kunnr og vnninn
þrændr drifu rikt med randir
raumm en þath var skaummu.
enn fyrir Serkland sunnan
snar þeingill hio dreingi
kunne gramr ath gunne
gaung en þath var longu.

Konungr mællti. þesse er bezt ath fiordungalokum af þinum visum. [812] þath ætladir þu ath eg munda kunna gông ath bardaganum. og ef þu ert felaus madr og attu toruelldi nockud eda vandrædi vm ath vera þa kom þu til uor og skal eg gefa þier fe sem þu þarft. Herra segir hann. gud þacke ydr mikla stormenzsku er þier synit j þessu. enn eg er ecke feþurfi so buit og eingi uandrædi æ eg vm ath vera. giorda eg þetta til gamanzs mer. eg var med Olafi konungi brodur þinum æ Stiklarstaudum og heit eg þorgils. Kastadi sidan af ser fiskekuflnum og var hann vndir j skalatzkyrtli og hinn vaskligzti madr. for hann sidan med konungi og var med honum.

Her finnr Haralldr konungr . . .

47. Sva bar ath eitthuert sinn ath Haralldr konungr kom þar

sem þeir hofdu bariz Tryggui son Olafs Trygguasonar og Sueirn Alfiuuson. Geck konungr æ land vpp ath skemta ser. þar hitte hann eirn mann er uerid hafde med Tryggua og allda astuin hans þessi madr giordiz hugsiuk*r* miog er hann sæ konunginn. Haralldr sæ þath skiott og spu*r*di hueriu þath sætti. egh þikiumzt þier alldri grand giort hafa ne mein. Satt er herra segir hann. en ævallt bregdr mer vid er eg se tigna menn. Konungr spu*r*de. hueriu þath sætti. Hann segir. j næsta sinne vorum ver j þessum stad med Tryggua konungi. segir nu konungi gloggliga fra atburdum vm orostuna og huersu hormuliga hann lezt ætla ath Tryggui konungr mundi latiz hafa. kuozt þath hyggia ath hann væri myrdr af bonda einum þadan skamt fra j brutt. og byr sa enn hier sagdi hann er eg hygg ath valldit hafe. Eigi er kynligt at mart gangi illt yfir j þeirre vaulld er slik verk voru giorr og uera kann þath segir hann ath nock*ur* ættarsuip*r* væri med ock*r* Tryggua konungi. Haralldr let sidan taka bondann og neyda til sagna og geck uid vm sidir. og geck at bonda og let festa hann æ galga og let so hreinsa landit. enn tok þann til sin er j hormung var leingi sidan hann skildi uid Tryggua konung.

Fra Giszuri.

48. Gizur Jsleifsson kom æ fund Haralldz konungs og uard rætt vm ath hann uæri merkiligr madr. þa suarar Haralldr. suo er sem þier segit og af honum ma vel giora þria menn. hann mæ vera vikinga hofdingi og er hann vel til þess feinginn. þa mæ hann og vera konungr af sinu skaplynde og er uel feingit ath hann se þess hattar haufdingi. med þridia hætti ma hann og vera byskup og þath mun hann helzt hliota og mun verda hinn mesti agætismadr.

Stuf*r* h(inn blindi).

49. Stuf*r* hinn blinde son þordar kattar for vtan af Jslande til Noregs. þord*r* fadir Stufs var son þordar sonar Glums Geirasonar og Gudrunar Osuifsdottr. Stuf*r* var blindr alla sina æfi og var þo vit*r* madr jafnt og adr og skalld gott. Hann kom til Noregs æ dogum Haralldz konungs Sigu*r*darsonar og tok ser vist med einum godum bonda æ Vpplondum og (var) bonde vel til hans. Og eirn dag er menn voru vti staddir þæ sau menn fara ath bænum mikinn flock. þeir menn ridu allir og voru bunir skrautliga. þa mællti bonde. eigi veit eg nu von hingat Haralldz konungs en mer þætti þo þui likazt vera lid þetta ath sia. Voru menn nu vti æ verdi og ridu þessir menn heim ath bænum

og var þar kominn Haralldr konungr. og fagnade bonde honum vel og mællti. beinleiki[1] mun eigi uerda makliga til ydar giorr þuiath þier hafit oss miog æ ouart komit. Konungr segir. þat skal þier nu og ouangiort. ver forum nu erenda vorra yfir landit en ecke ath veizslum eptir þui sem sidr er til. nu skulu vorir menn sialfir gæta hesta vorra. enn eg mun ganga jnn. Konungr var allkatr. en bonde fylgir honum til sætis. þa mællti konungr. gack nu þangat bondi sem þier likar og þu þikizt þurfa og gior allt j dælligleikum vid oss. þess mun nu neyta þurfa segir bondi. Geingr sidan æ brott og annazt slikt er hans er vili til. Enn konungr leit æ beckina og getr ath lita mann eirn mikinn er sat vtar æ bekkinn og spurde huer sæ væri. Egh heiti Stufr segir hann. Konungr mællti. þu hefir onafnligt nafn eda huers son erttu. Hann segir. egh em Kattarson. Allt ferr ath einu segir konungr. þetta spillir þo enn mikid vm eda huor var sæ kattrin. Gettu til segir Stufr. og skellir nu vpp og hlær. þui hlær þu nu segir konungr. Stufr segir. gettu til. Vant er mer þat segir konungr ath geta j skap þier. enn þess get eg fyrst ath þu sert madr jslenzdskr. enn þa get eg þess næst ath þu mundir ath þui hlæia og hugsa huor su væri gylltrin er fadir minn var uid kendr. Stufr segir rett getr þu herra. þa mællti Haralldr konungr. sittu jnnar æ beckinn og tolumzt med. Hann giorir so. og þikir konungi gott uid hann at tala. Kemr bonde nu jnn og segir ath konungr mun daufligt eiga. þat er eigi segir konungr þuiat þessi uetrgestr þinn skemtir mer vel og hann skal sitia fyrir adryckiu minne j kuðlld. Sliku skulu þier rada herra segir bonde. Er nu so giort og æ konungr miog rædr vid Stuf. og fann konungr ath hann mun vera vitr madr þott hann se blindr. Og er menn geingu ath sofa þa bidr konungr ath Stufr se j þui huse sem hann sefr og skemti honum. Ogh so giorir hann og kuad fyrst flock eirn. og er lokit var þa mællti konungr. kued þu enn. Og þa lætr hann fara so enn nockura .x. flocka eda meir. Konungr mællti. kanntu nockud meira ath kueda enn flockana edr huerr hefir ort. Stufr segir. eigi kann eg drapr færre enn eg hefir flockana orth þa sem nu kuad eg. edr þikir ydr herra nockur skalldskapr j þessum kuædum. Jæ sagdi konungr. þau eru vist vel ort og skalld mun sa kalladr er kuædin hefir orth huar sem þau eru fram flutt þar sem menn kunnu skilia. og muntu vera frædimadr mikill. enn sofa munu ver nu fyrst. Og vm morguninn er þeir biogguzt þa mællti Stufr. munttu veita mer þat er eg bid þig konungr. Haralldr konungr segir. lat heyra. Heit þu mer adr enn eg segi þier segir Stufr. Ecki

[1]) hreinleiki *Cd.*

er (eg) þui miog vanr segir konungr [313] þo ath mer se vandameire menn enn so sem þu ert. en þo fyrir gaman þitt og skemtan þa mun eg til þess hætta. Stufr mællti. þa er vel vid vordit sem von var ath af ydr. enn þann veg stendz af vm ferdir minar ath eg skal fara austr j Uik og æ at heimta þar danarfe nockut og villda eg ath þier feingit mer þar til yduarth bref og jnnsigle og ath eg nai fenu. þetta vil eg ath visu giora segir konungr. þæ mællti Stufr. munttu veita mer herra þat er eg bid þig. Konungr spurdi. huad er þat. Stufr segir. heittu mer adr enn eg segia. Konungr mællti. kynligr erttu Stufr og einginn hefir þann veg fyrrum breytt ordum vit mig. en þo skal enn til þessa hætta. Stufr mællti. eg villda yrkia kuædi vm ydr. Konungr mællti. gott mun kuædi þitt og uil eg þat leyfa þier. Stufr mællti enn. munttu veita mer þat er (eg) bid þik. Konungr segir. huers villtu nu bidia. Heittu þu mer enn herra fyrr enn eg segia ydr segir Stufr. Margir taulaudu nu vm ath sea madr uæri hid mesta fifl huersu heimsliga hann klifazt uid konung. Heita mun eg þier nu ongu segir konungr. hefir nu ærid leingi þann ueg farit med ockr. og seg mer nu. Stufr mællti. eg villda gerazt hirdmadr þinn. Konungr suarar. nu uar þath vel er eg hiet þier eigi þuiath þar uid verd eg ath hafa rad hirdmanna minna. og kom til min þa er eg kem j bæinn. Og eptir þat skilia þeir ath sinne. og greidizt Stuf vel feit þegar konungs ord kuomu til. Sidan sækir Stufr æ konungs fund og tok konungr vel uid honum og tiar sialfr mal hans æ hirdstefnu og ath samþycki allra hirdmanna og uid bæn konungs þa verdr Stufr handgeingin konungi. Hann hefir orta æfidrapu vm Haralld konung. er su drapa kollud Stufa og þikir vera hid bezta kuædi og vel orth.

Her segir fra (þui er) Oddr komz . . .

50. Eitt sumar kom af Jslande Oddr Ofeigsson Skidasonar og kom hann ath nordr uid Finnmork og uar þar vm uetrinn. þa uar enn Haralldr konungr yfir Noregi. Og er þeir Oddr sigldu nordan vm vorit þa mællti Oddr uid skipueria sina. ferd þessi lizt mer uera med nockurri abyrgd þui ath hingat til æ einginn madr kaupferd ath hafa sem uer hofum uerid j uetur nema konungs leyfe se til eda syslumannzs. en sa madr nu tilfeinginn ath heimta Finnskattinn og hafa þar yfirsokn er ekke þikir uera uæginn edr linr sem er Einar fluga. vil eg nu vita huersu mikid þier hafit at giort ath kaupa vid Finnana. (þeir duldu at þeir hefdi keypt vid Finnana). Og nu er þeir foru nordan og sigldu fyrir eyna þiottu litinn byr og hægann þa sau þeir (at) langskip brunar

fram vndan e(y)iunne og til þeirra og uar þar æ Einar fluga. Og er þeir kaupmennirnir sæu þetta kallade Oddr þeim nu uera uerra enn hitt ath þeir hefde sagt honum j fyrstu sem hattad var og hefdi hann sed rad fyrir þeim þath er honum syndiz vænligaz. og lezt gruna þa at þeir yrdi nu þar fyrir ath lata bædi fe og fior. og bad þa enn vid buaz og bregda vndan aullu finnskrefinu sem þeir mætti og fela og uarazt at eigi fyndiz hia þeim finnskatturinn og kuad þar vid liggia lif þeirra. og ef so er sem mik grunar ath þier hafit helldr keypt vid þa Finna en þier letud fyrir mer. latid nu koma fe þath allt j eirn stad ef rannsakad verdr skip uort sem mik grunar ath vera mune. Og nu reynizt sem Oddr gat til og berr nu huerr fram sin fong og slikt sem keypt hafde ath Finnum og uar þath stormikid fe. fela sidan sem Oddi syndiz radligaz og hafa lokid starfe þessu adr Einar kom at þeim. Nu leggia þeir sneckiuna fram hia kaupskipino og uar æ byrr lettr sæ og helldr þa j grædingu. Oddr kuaddi Einar vel þuiat þeir voru adr malkunnir. Einar tok þui og mællti. kunnigr ertu Oddr morgum monnum ath þui er uel samir. þier hafid uerid j uetr med Finnum sem þu veizt ogh ma þath uera ath menn þinir hafi eigi jafnuel uid sed ath kaupa uid þa sem þu sialfr. en oss er þath vmbod j hendr feingit af Haralldi konungi ath heimta þadan skatt og skylld og ath onguir menn fari þangath kaupferd vtan konungs leyfi edr vort og uiiium ransaka skip yduart. Oddr kuad honum vist heimillt skylldu ath sia yfir fong þeirra. og luku menn vpp kistur sinar. og ganga þeir vpp æ skipit og leita og finna ecke þat er þeir uilldu af Finnavorunne. þa mællti Einar. helldr hafa þessir menn meir uid sed en eg hugda ath eiga kaup uid Finna er þeir skulu aunguan hlut þann hafa jnnan bordz er þess kyns se. en vist skylldu ver nu smaþægir ath uera uid þæ ef þeir hefde þath nockud er þeir mætti sekiaz af. en eg grunar þa eigi ath sidr þott uer finnum ecke. en varliga ætla eg oss nu endaz ath riufa bunkann þui ath uedrit uex skiott og berr oss ærid undan eyiunne miog og mun hitt rad ath uer forum æ vort skip. þa mællti madr er sat upp æ bunkanum. sia skalltu adr bagga þenna er eg hefi og uita yfir hueriu hann byr. Tekr nu til og leysir. enn Einar bidr og er ál long vm baggan og uerdr honum torsott ath leysa og er alin skorpnud ath vtan fast. Einar bad hann leysa skiott. hann kuad so uera skylldu. Og er alin er af geingin tekr hann þar vr annann bagga og leysir. og eru þar vm margar ælar og fatrazt miog fyrir honum. þa mællti Einar. seint geingr þier þetta madr. og bidr þo enn leingi og uillde giarna uita ef nockud mætti þat þar finnaz er þeir mætti festa og þeim uæri

til sakargiptar. Og þui næst kemr vpp hinn þridi baggi. Einar mællti. uist er hier tortryggliga vm buit. leys nu skiott. uedrith tekr ath stirdnæ. Jæ bonde segir hann. eg þikiumzt nu ecke af spara. Og vm sidir fær hann til raufat. þa uar ecke jnnan þar vtan totrar einir og þat eitt er ongu var neytt. Allra manna armaztr segir Einar. hefir þu dualit fyrir oss hier leingi [814] dags med myklu gabbi so ath nu er eyin miog votnud. Lætr sidan hlaupa til hans auxina vpp æ bulkann er hann hafde j hende. Enn baggamadrenn hleypr odru megin af bulkanum og kemr þa ecke vid hann. Skilur so med þeim og ferr sidan Einar æ skip sitt. En byrrinn uex og þroadidz og mattu þeir eigi leingr uid halldaz kaupskipit. skiliaz nu vid so buit. þeirra hofdingi mællti þa Oddr. nu hofum uer sett vndan Einare og agangi hans fyrst at sinne. enn þar þætti mer oss nu æ liggia ath ver hittum eigi Haralld konung. Einar komzt aptr vndir eyna sem naudugligazt og sotte huer slikt er matti og gatu so tekid eyna med illan leik. Hann sende þegar ord konungi og lætr hann vita huad titt er og huersu skilid hefir med þeim og lezt þo ætla ath þeir mundu eigi vel skirir vm Finnskattinn. Og nu komu þeir Oddr sudr vid Miolu og so bar til ath Haralldr konungr er þar fyrir og sia vr eyiunne bratt kaupskipit. og med þui ath konunge uar komin adr frett vm ferdir þeirra Oddz þa mællti hann er þeir sau skipit. nu kann vera ath miog vel beri til. þetta mun vera skipit Oddz Ofeigssonar og er ecke oskapligt þott vær finnumzt. og sialldan hefir Einar farit jafuvadbiugr sem fyrir þeim Oddi. Konungr var hinn reidazte og var nu ecke hægt ath skipta ordum uid hann. þeir Oddr leggia nu ath eyiunne og uita onguar vonir til ath konungr munde þar fyrir. þeir Haralldr konungr meta og ecke muninn og fara þegar æ fund Oddz. ogh fagnar hann vel konungi. en konungr suarar fæ og helldr reidugliga og kuad Odd omakliga uid sig bua. kuodz jafnan hafa tekit uid honum med sæmd enn kuad hann nu hafa keypt vid Finna ath oleyfi sinu. Oddr segir. fegnir mundu ver hafa tekit sunnar land ef ver redum sialfir helldr en Finnamork. en hino matta eg helldr rada ath kau,a ecke uid Finna j ydru oleyfi. Konungr mællti. þath get eg ath ærnar sakir mundi til vera þott þier uerit allir vppfestir og heingdir uid hid hæsta tre. og þott þu sialfr sert eigi þessa valldr þa lizt mer þo þann ueg æ menn þina ath þeir munu eigi sparad hafa ath kaupa vid Finna þott þat uæri j oleyfi voru og skal fyrst rannsaka ydr. þat skal heimillt herra segir Oddr. Var nu so giort og fannzt ecke. þorsteirn het madr hann var frænde þoris hundz hann uar vngr madr og vaskligr. hann var godr vinr Oddz og var þæ med

konungi. þorsteirn duelzt eptir æ skipinu og bregdr Oddi æ mal leyniliga þa er konungr var brutt geinginn med sina menn. þorsteirn spyr huort þeir voru nockurs af valldir vm þetta mal er konungr ber æ þæ og kallade konung reidan miog og kuad miog mundu eptir leitad uid þa. þath ætla eg ath eigi beri med ollu af oss vinr segir Oddr. toku menn minir j fyrstu þath med sinu einrædi so ath eg bannada. en nu hefir eg þo sidan rad til gefit med þeim ath leynazt mætti þuiat eg nenta eigi ath gefa þa vpp. Huar er nu komid feit segir þorsteirn. Oddr segir honum ath allt uar j einu hudfati bundit saman. þorsteirn segir ath konungr mun enn þar koma og rannsaka. enn þath sama hudfat skalltu taka og leggia vndir konung er hann kemr og bua honum þar hasæti æ ofan. mun hann þess sizt vara ath þui er egh get ath vndir honum sialfum mun i uera þat er hann leitar. en þo er nu allt med mikille hættu. Fer þorsteirn sidan j brutt. enn Oddr giorir sem hann lagde til rad. Kom konungr þar litlu sidar og settiz j rum þath edr sæti er var honum buit. en konungsmenn leita fiarens bædi j kistum. og huetuetna var upp brotid þath er vænaz þotti til vera ath þeir hefde folgit og fanzt ecke. Konungr mællti. eigi ma egh þetta skilia þuiath ekki er þar æ moti ath feit er hier æ skipino þat er ver leitum. Oddr suarar. þath er fornt mal herra ath opt verdr villr sæ er geta skal. Konungr geingr nu j brott og menn hans. enn þorsteinn duelzt enn eptir æ skipinu og mællti uid Odd. eigi mun þetta bragd leingr duga og mun konungr sia þetta af stundu og seint mun hann af lata hyggiaz vm leitina. so skulu þier til ætla. nu skulu þier lata feith koma j seglid og færid sidan seglid vpp uid tred. og allt mun nu vpp brotid æ skipino bædi bulki og annad. Sidan giora þeir Oddr sua sem þorsteirn gaf rad til og ferr hann j brutt. og er (hann) kom eptir þeim konunge þa spurdi konungr hui þorsteinn dueldizt eptir. Naudsyn atta eg til herra sagdi hann. eg uard ath gera ath hosu minne. Konungr uard fær uid. Og litlu sijdar kemr konungr æ skip Oddz og mællti. þath kann vera sagdi hann ath þier hafith buit vm sætid mitt med Finnafenu og skal þar nu leita fyrst og sidann skal leita hueruetna um skipit. og so sem oss uerdr nu mikit fyrir þa skulo þier þui hardara nidr koma. Og nu er leitad þar sem j hug kemr og finz ecke. Geingr konungr nu æ land og er hinn reidasti. En þorsteirn bidr enn eptir æ skipino og mællti vid Odd. eigi mun þetta enn leingi hlyda og dugir nu ekke annad enn flytia af skipino finnsk(r)efit og flytid fram fyrir nesid. en eg mun ganga adra leid enn konungr. þæ mun hann sidr vita ath eg hafe eptir ordit. og j kuolld þa er dagr er vndir vindit þæ vpp akeri ydr og tak

nu til farsnille þinnar. en þat er þo mællt ath þu siert madr farsælle enn adrir menn flestir. og verdit sidan æ brott sem þier megit skiotaz þuiat so nær mun konungr ydr styra elligar [at eigi[1] rekizt þier vndan ef eigi verdr med þessu. myklu er konungr madr radaugri þegar hann leikr j tomi vid en ver megum vid hann þreyta og þrare æ þat er honum legzt j lund. en giarna villda eg ecke til spara ath þu kæmizt vndan nu ath sinne huad sem enn kann sidar til ath bera. Oddr kuad þath audsynt at hann (syndi) [815] uid sig dreingskap j þessu sem optar. hann segir slikt vandlaunad lid þat sem hann hafdi nu enn veitt honum. Skiliazt þeir eptir þath og ferr þorsteinn j braut. en þeir Oddr giora enn sem fyrr mællti hann. eru j starfe vm nottina. En vm morguninn kom konungr og let nu leita j seglenu og fanzt (eigi) og þottiz konungr sia jafnan eptir huar þeir mundu falid hafa. Oddr mællti þæ. herra segir hann. nu mattu eigi gruna oss þuiat huerr leppur er vpp rifinn æ skipe voru. Konungr suarar og sagde at eigi mundi su raun æ verda sem Oddr leth og kuad ongua menn hafa slikt vndr færth ath sier. Var konungr so reidr ath þeir mattu ecke ord æ honum festa. og lidr nu sæ dagr. Og er nattar flytia þeir aptr feit æ skipit og buazt vm ath aullu. og j ottu kemr æ byr og bar þæ skiott vndan eynne. Konungr mællte er hann vaknar snemma. nu þikiumz eg sia allt rad þeirra eptir. munu og fleire hafa verid ath þessu rade enn þeir einir og mun(u) vær nu finna æ skipunum þath er ver leitum. en eigi kunna eg ath gefa þeim banasok medan mer uar getgangr til. skulum ver fara enn ath leita. Ogh er þeir komu vt vr tiolldum sinum og litoduz vm þa sau þeir segl þeirra Oddz vtarliga til hafs. þæ mællti Haralldr konungr. þar mun nu skilia med oss Oddi ath sinne nær sem uer faum minnzt hans. en þu þorsteirn kant vel ath veita vinum þinum lid og meira virdir þu Odd nu enn mik og kann vera ath þu segizt j ætt þina vm suikin. þorsteirn suarar. ecke eru þetta suik herra þott þu dræpir eigi Odd er leingi hefir uerid godr vinr ydar herra og marga adra goda dreinge vm getsauk. og þike mer þat truleikr uid þig at firra ydr slikri ohæfu. þeir Oddr hofdu godan byr. þa mællti Oddr uid haseta sina. nu skal segia ydr fra huersu farid hefir og huad mer geck til huerskis. eg bad ydr eigi meira kaupa ath Finnum en leyft var. enn þier feingut eigi vid sed. og er so var komid ath ver hittum Einar flugu þa mællta eg ath þer skyllduth bioda honum sæmiliga enn fæ mart til fatrs ath eg uissa ath þier vorud sakbitnir. bad eg þui sigla medan hann dualdizt æ kaupskipinu at þannenn matti skiotazt

[1]) [og en *Cd.*

skilia med oss. og þa fyrst er konungi var sagt ath sed uar skip vort þa spurde hann huort þat munde uera uort skip. en þorsteinn uinr minn sagde og kuad menn þar draga fiska. God veidr segir konungr. veit sa er suik kann. og mun su veidr med[1] mer. Nu hofum uer enn halldit veidinne og komizt j byrth nu ath sinne huad sem konungr sagde og eigu uer þat þorsteine ath launa. Oddr kemr nu vt til Jslandz og ferr til buss sins æ Mel. Sæ madr uar þa j forum er Harekr hiet. hann uar frænde þorsteins. hann kom skipi sinu j Midfiord. þa var æ Jslande illa ærth enn Oddr baud honum til sin og aullum hasetum hans þeim sem hann villde ath færi. Oddr sende vtan med honum stodhross god -raud ath lith og huit monin æ til handa þorsteini og kuad hann verid hafa sinn fridgiafa. Harekr ferr nu vtan vm sumarid og hitte þorstein. var hann þa enn med Haralldi konungi og færde honum hrossin og kuad Odd hafa sent honum. þorsteinn segir. þetta er mer nu mesta olid þuiat nu munde yfir hylmazt elligar enn nu mun eigi leynazt mega og er nu nockud vandradit. þorsteinn synir nu konungi hrossin og sagde Odd Ofeigsson hafa sent honum ath giof. Konungr segir. aungra giafa uar eg verdr af Odde og (hefir) hann sent þier hrossin en eigi mer og þu skallt hafa þau. Og bidr menn drepa hann fyrir suik þau er hann hafde haft uid konung. enn allir voru þess ofuser þuiat hann uar hinn vinsælazti madr og redzt þorsteirn burtt fra hirdinne og uard ecke j konungs vingan sidan.

Andlath Jathuardar konungs.

51. [A tuitianda[2] ari rikis Haralldz konungs Sigurdarsonar þa andaz Jatuardr konungur godi vestr j Englande hinn fimta dag jola. og hinn .vi.ta dag jolanna toku Einglismenn til konungs Haralld Gudinason og Gydu dottr þorgils Sprakalegs systur Vlfs jallz. Haralldr var vigdr til konungs j Lundunum j Palskirkiu hinn atta dag jola. Jatuardr hafde atta Gydu Gudnadottur systur Haralldz konungs. Jatuardr andadizt barnlaus og huarf þæ konungdomr j Einglande vr ætt Adalsteins goda. Tosti jall annar son Gudna þottiz eigi verr til komin rikis j Einglande en Haralldr brodir hans og syndizt þat j þui ath hann villde eigi sidr uerit hafa j kosningi til Einglandz enn Haralldr konungr brodir hans. og eirnhuern tima beidde Tosti[3] ath sæ þeirra brædra skyllde konungr[4] huern allr allmuginn og hofdingiar uilldu helldr til kiosa. Og uar þat margra manna mal ath Tosti uæri þeirra uitrare madr og

[1]) r. vndir [2]) [At nitianda *Cd.* [3]) þ'st'. *Cd.* [4]) og *tilf. Cd.*

eigi uerr til konungs fallenn en Haralldr brodir hans. en Haralldr hafde uid þetta er hann feck nu konungsvigslu og þar med stolsetningina. þo ath helldr uæri skiott ath þui borit þæ villdu nu flestir ath þad stædi kyrt. Haralldr hafdi og hallernar og fehirzlr konungs og vill nu med ongum kosti lata rikisstiornina. og hne nu vndir hann allt megin landzsins. Ogh er konungr veit og fann æhuga brod*ur* sins huad honum bio j skapi þa þronguir hann honum þar til er hann stock*r* vr lande. For hann fyrst vest*r* til Danmerk*r* æ fund Sueins konungs frænda sins og bid*r* hann fæ sier lid og styrk og efla hann til ath hann mætti na sæmd sinne af Haralldi brod*ur* sinum. Sueirn konungr tok uel uid honum og baud honum til sin og taka af sier riki nockud þar j Danmork. þæ mællti Tosti jall. vili þier eigi fa oss afla af ydru riki til þess ath ver feingium sæmd vora þa vilium (ver) þo helldr ydr til styrkia enn allt beri vndan ef þier vilid fara med her ath vinna Eingland sem Knut*r* konungr giorde modrbrodir yduar og munu þier hafa rikid med [816] uoru vmstille og mun þat riki uera oss hollt og trygth j Einglande þæ suarar Sueirn konungr. so myklu er eg minne madr fyrir mer en vor frændi gamle Knut*r* uar ath varla fæ eg halldit minu riki fyrir Nordmonnum. en gamli Knut*r* eignadiz ath erfd Danmork enn vann med hernadi og hamingiu Eingland og uar þath þo vm hrid vænna ath hann munde þar eptir liggia. Noreg feck hann orostulaust. nu kunnu uer ath ætla oss frændi meir eptir voru litilrædi helldr enn framkuæmd vors frænda gamla Knutz. Tosti suarar. frænd*r* vorir gioraz oss fiandr. þeirra fiandmenn skulu og uera vorir frændr og uinir. Skilzt jallinn so fra Danakonunge at badir voru reidir. Vendir nu apt*r* Tosti jall ferdinne og ferr þo fyrst til Noregs og hittir Haralld konung og kærir sin vandrædi fyrir honum og bydr honum sina þionostu og sitt samlag. Og eptir þetta heimtir konungr æ stefnu spekinga sina og radagerdarmenn og talar þar huor þeirra konungs og jalls blidliga til annars. tiar konungr hormung jalls fyrir hofdingium og huersu hneisuliga ath hann var rekinn (fra) sinu riki ath saklausu og af suipt*r* allre sæmd. Jallinn mællti so. þath er vpphaf minnar rædu herra segir hann sem ydr mun kunnigt miog er Hordaknut*r* son gamla Knutz styrde Einglande eptir Haralld konung brod*ur* sinn. Tiar nu allt huersu farid haufdu suardagar j mille Magnus konungs goda og Hordaknutz og þa þath næst ath Magnus konungr var rett*r* arfe Hordaknutz at riki eptir hann sem suardagar stodu til og huersu miog Magnus konungr giorde af myskun uid Jatuard konung. var þar og godum ath þyrma. er hann heimti eigi vndan honum rikid og tign j Einglande slikt sem j Dan-

mork þuiat rettkominn var hann til huorstueggia. enn huerr er rettr erfingi Magnus konungs ath riki. allz eingin nema þu Haralldr konungr faudrbrodir hans. edr huers minnir ydr herra ath uera mune. Haralldr konungr segir. satth segi þier jall og æ þath minnizt þier jafnt sem uerit hefir vm maldaga. Og þessa rædu jhugar Haralldr konungr vandliga. Og nu eiga þeir konungr og jall tal sin j mille marga daga. og eigi er ath leyna lyktinne ath Tosti jall suer sig j ualld Haralldz konungs. heitr hann konunge trure fylgd og foruneyti uestr til Einglandz. en het Haralldr konungr honum j moti riki j Einglande og þui meira yfirlæti sem meir eflizt hans valld uestr þar. þath segia sumir ath Tosti jall sendi fyrst Guthorm Gunnhilldarson til fundar uid Haralld konung Sigurdarson til Noregs ath bioda honum Nordymbraland med suardogum og eggia hann uestrfarar. og for hann Guthormr til Noregs en Tosti sudr vm sia til Vallandz ath hitta maga sina. Og ofanverdan þennan vetr og mot vorinu þa sendir Haralldr konungr bod vm allth riki sitt og bydr vt almenningi ath lidi og skipum. nefnir af hueriu fylke þat er fara skal. Segia so allir þeir er þessi frasogn er kunnig ath eigi hafi betra mannual buiz af Noregi til eirnar ferdar enn þetta. Er sia minning nu rædd j huers mannz heyra og husi en þo optaz j konungsgarde og af hirdinne huersu Haralldе konunge munde faraz til Einglandz. telia þath sumir menn vpp huersu morg stor rike hann hafde vnnid og heriad vida vm laund og kalla ath onguan hlut mune hann finna ser ofæran. Sumir mæla þath ath Eingland er rikt og fiolment og þar er og þad lid er kallader eru þingamenn og ualiz hofdu saman af ymsum londum og mest af danskri tungu. og letu þeir uel yfir sier og þottuz vera orostumenn myklir og med myklum æhuga so ath þeir kolludu lid eins þingamannz eigi verra til uigs en tueggia hinna bestu Nordmanna og kappa Haralldz konungs. Og er Vlfr stallare heyrde þetta kuad hann visu.

Erat stallaurum stillis
stafnrum Haralldz jafnan
onaudigr feck eg audar
jnnan þorf af huarfa.

ef her breckann brokua
breins skulu tueir fyrir einum
vngr kenda eg mer vndan
annad þingamanne.

Og rett j þann tima er þesse herfaur uar j bunade anndadizt Vlfr stallare. og þath er sagt ath þa er Haralldr konungr geck fra greptri Vlfs ath hann mællti þeim ordum er Vlfe uar gott vitne. hier liggr nu sæ madr er dygguaztr uar og drottinhollaztr. þæ var Styrkar eirn stallare en adr uoru þeir badir. Haralldr konungr hafde hafth tuo hundrud skipa enn otalid uistaskip og smaskutur. Magnus son hans var

eptir lands ath gæta. enn Olaf son sinn hafde hann med sier. þorir af Steig kom eigi fyrir þa sauk ath hann hafde dreymt illa vm konung. þat verdr þæ er konungr ste ut æ batinn ath giorde so þungan at hann feck varla borit hann. Erlendr jall for med Hara11de konunge og sagde honum ouænt hugr vm ferd þeirra. Haralldr konungr siglde fyrst uestr til Orkneyia og hafde hann þadan lid af sonum þorfinns jalls Pale og Ellendi og þar let hann eptir þoru konu sina og Mariu dottur sina. Sidan hellt Haralldr konungr flotanum sudr til Einglandz. Og þath segia menn ath þæ er Haralldr konungr læ j hofn eirne at kona ein kom ath honum ofan af lande og æ biorgin fram vppi yfir skipunum og uoru uid hofnina sialfa. Hun kuad visu.

Sked lætr skina raudann
skiolld er dregr ath hialldri
brudr sier aurnis joda
ofur konungs giorua.

suiptir sier skipta
suanne hollde manna
vlfs munn litar jnnan
oddlæt konan blode.

Huerfr hun þa j brutt og þikir monnum þetta vera ecke god bending. Og annath kuoll(d) kemr aunnur ath þui er synizt og kuad visu.

Vist er ath allualldr austan
eggiar uestr ath leggia
moz uid marga knutu
minn snudr er þath pruda.

þar æ valþidr velia
veit hann ærna sier beitu
steik af stillis haukum
stafns fylgi eg þui jafnan.

Og nu huerfr hun og þikiazt menn gloct [817] sea ath hun hleypr brutt. namu menn og þegar visur þessar og þotti uera ecke god bending. þath er og sagt ath j þesse ferd uar kuedin visa fyrir Haralldi konungi j suefni.

Gramr var frægr til fremdar
flestan sigr enn digri
hlaut eg þuiat heima satum
heilagt fall til vallar.

vggi eg epzt rad tiggia
ydr mun feigd vm byriud
troll giora fakum fylle
fiks velldrath gud sliku.

Eigi uita menn vist huer uisu þessa hefir kuedit fyrir konunge. en Olafi konungi ætla menn visuna þuiat so þikir hellzt til vikia j uisunne. Margt þotti monnum þat til bera j ferd þessi ath margir þottuzt vita ath konungrinn munde eigi lifs aptr koma. En eigi matti Haralldr konungr at helldr giora vid daudþa sinum þott hann uæri allra uitraztr og radspakaztur.

Er Haralldr konungr j Ein(glande).

52. Kom Haralldr konungr þar fyrst ath Einglande er Kliflond

heita og flydi allt vndan. Konungr tok af landinu gisla og skatta og for so sudr til Skardaborgar. hann settiz vm borgina og uar hun torsott og fiolmenn og feingu þeir hana vnnid vm sidir med ellde. og lagde hann vndir sig allt landit nordan so sem hann for yfir. þadan hiellt hann flotanum sudr til Humru og lagde vpp eptir anne allt til Vsu. þar komu j moti honum Nordymbra jallar synir Gudna jalls þeir Maurukare og Ualþiofr af Hundatuni og hofdu ouigan her þann er saman hafdi dregizt allt sumarid vorit og haustid. Haralldr konungr ueitte þeim uidrtoku geck æ land og fylgti æ arbackanum sialfum so ath þeir mattu eigi aullu megin ath þeim ganga. let annan armenn horfa ath æanne en annar horfdi ad diki einu so at þat var diuft og fullt af vatne. þeir jallarnir letu siga fylkingar sinar medr öllum muginum med æanne ofan. konungsmerkit var nær anne. þar var þyckuzt konungsfylkingin en þynzst uid dikit og þar uar og lidid otraustazt. Og er at uar sott þæ uiknade sæ fyrirarmuren. en Einglismenn sottu fast ofan med anne og so ath dikinu og hugdu nu sannliga at Nordmenn villdu flyia. Haralldr konungr med sina fylking snarade nu til atgongu og giorde so harda orostu ath allt stock fra tueggia vegna. og giordezt þa flotti j landhernum og viku þangath vndan sem eigi voru vopnin fyrir en þat uar vt æ fenit. Maurukare jall hafde farit med þui merkinu er nær uar dikinu. en Valþiofr jall hiellt orostu uid konung meir til arinnar og flyde hann vpp medr anne. og annat komzt eigi undan vtan þat er honum fylgde. Maurukare jall fiell og so mart lid vm hann ad dikit var fullt af daudum monnum þar sem hinn mesti flottinn hafde til komit. þuiat eingin komz lifs vr dikenu sem ofan j for. Voru þar sumir felldir æ vt en sumir stangadir spiotum er æ vt hliopu dikith. og var þat fullt af likum sem Steirn Herdisarson segir.

þiod forst morg j modu
menn drucknudu sokner
dreingr læ ar vm vngan
ofár Maurukara.

Fila drottinn rak flotta
framr tok her æ ramer
ras fyrir roskum visa
riklundar veik vndan.

þessa visu edr drapu orte hann vm Olaf son Halldz konungs er sia visa er jnne. þetta munde vera Matheusmesso aptan enn hann stod þa æ miduikudag. Og[1] eptir þessa orostu geck vndir Haralld konung lid allt vm hin næstu hierod. en sumir flydu sem her segir.

Vngr uili let Vsu
allnær buendr falla
sottiz herr þar er hætti
hertraudr konungr lifi.

þeim mun þangathkuoma
þeingils vera leingi
enn sem eptir renne
iflaust er þæ lifdu.

[1]) er *tilf. Cd.*

Ogh enn kuad hann visu.

Fiellu vitt vm vaullu
vargr nade þar biargazth
benia regn en bragna
blod vikingar odu.

Þess getr og Arnor jallaskalld huersu mikil og agæt þesse orosta vard.

Þung raud jarn a Einglum
eirlaust ne kemr meira
visi vel nær Vsu
valfall vm her sniallann.

Og enn kuad hann.

Fiell ath funde stilles
fram odu ue moda
ott flo griot a gauta
glodheit ofan sucite.
Þiod hygt þadra nada
þusundum taug fusa
spiot flugu lif ath lati
laus j gumna hausum.

Gagn feck ginfuinr Sygna
geck hilldr ath mun villdra
hinn er a hæl fyrir monnum
hreinskialldar for alldri.
dundu jallar vndan
eir feckath lid þeirra
mannkyn hefir ath minnum
morgun þann til borgar.

Her liggr konungr vid Jork.

53. Nu byriar Haralldr konungr ferd sina ath vinna borgina Jork og logdu hernum uid Stafnfurdu bryggiur. En fyrir þa sok ath Haralldr konungr hafde vnnid mikinn sigr vid stora hofdingia og ofrefli lids þa uar folk allt hrætt ordith og auruæntuzt j moti ath standa. giordu menn borgarennar þat rad fyrir sier at senda bod Haralldi konungi og biodazt j hans valld og so borgina. Ogh sunnudaginn for Haralldr konungr med ollum hernum til borgarinnar Jork og setti hann þing fyrir vtan borgina. og jatudu þæ aller hinir rikuztu menn j valld Haralldz konungs borgina og feingu honum gisla tiginna manna sonu. sem Toste jall kunne þat ath skynia fyrir konunge huerir huerigir voru. þuiat honum var allur kunnleike æ huerir tignaztir menn voru j borginne. Þeir foru ofan til skipa vm kuolldit med sialfgiorfum sigri og uoru aller katir og gladir. uar þath radit ath þing skyllde vera eptir vm morguninn j borginne. skyllde Haralldr konungr þa skipa stadinn og setia yfir stadinn rikismenn þa er honum likade og gefa þeim rettu og leni. Og þetta sama kuolld eptir solarsetr kom sunnan at borginne Haralldr konungr Gudnason med ouigan her og reid hann þegar j borgina [818] med villd og þock manna. voru þæ tekin aull borgarhlidin

og sett sterk uardhôlld vm nottina so ath einginn frett skyllde koma Nordmonnum. var og sia her allr j borginne vm nottina. Og manudaginn er Haralldr konungr uar mettr og lid hans ath dogurdarmali þa let hann blasa til landgongu. byr þa lidit og skiptir. segir þæ huerir fara skulu med honum eda huerir eptir skulu vera ath skipum. hann skipar ath upp skuli ganga .ij. menn vr huerri sueit þar er .j. vera skyllde eptir sem hefde hann .ij. hlute lids med ser. Tosti jarll byr sig til vppgongu med sinne sueit med Haralldi konunge. en var eptir til skipagæzslu Olafr son hans og Eysteirn orre magr hans son þorbergs Arnasonar er þa var agætaztr madr og kæraztr vinur Haralllds konungs allra lendra manna. þæ hafde Haralldr konungr heitid honum Mariu dottur sinne er þeir kæmi aptr. Vedrith var heitt af skine og logdu menn eptir bryniur sinar æ skipum enn geingu vpp med hialmum og skiolldum og kesium og voru gyrdir suerdum. margir hofdu og boga og aunnr skot. þeir voru nu katir miog og hugdu nu til einskis ofridar. Og er þeir sækia j nand borginne sia þeir joreykinn mykla og þui næst j joreykinn fagra skiolldu og huitar bryniur. Sia þeir nu ath þar ridr j moti þeim mikid lid. og þegar stauduar Haralldr konungr Sigurdarson herinn og let kalla Torsta jall og spyr hann huad lide þetta muni vera er ferr j moti þeim. Jarl suarar let meire von ath ofridr munde vera. mæ og þat vera segir hann ath se nockrir frændr vorir og mune vilia vikia til vor med vægd og vinattu og bioda oss traust sitt og trunad. Konungr mællti. hallda munu ver fyrst kyrru fyrir med herinn og skynia huad j moti ferr. þeir gera so. Ogh er lidit æ þui meira er meir nalgazt og þeir sia giorr og allt var ath sia sem æ jsmaul uæri. þæ mællti jarl. herra tokum nu nauckud gott rad og skiott og uitrligt. ecke þarf ath dyliazt uid ath ofridr er og mun herra hier kominn konungr sialfr med herinn. þa spurdi Haralldr konungr. huert er yduart rad jall. Hann segir. þath er hid fyrsta ath snua aptr til skipa sem huatazt eptir lide voru og vopnum veita sidan vidrnam eptir efnum. en ath ôdru lata skipin geyma sin er þa þikir eigi færi uera ath beriazt. og eiga riddarar ekke ualld æ oss. Konungr segir. annat rad vilium uer helldr hafa. setia helldr skiotuztu hesta vndir þria uaska menn. ride þeir sidan sem huatazt og segi vorum monnum huer efni j eru. munu þeir þæ koma skiott ath veita oss lid og mun þæ enn ecke til saka. og fyrr skulu Einglismenn eiga von af oss hardrar orostu enn ver flyium og enn skulu uær beriaz snarpliga vm hrid adr enn berum ver lægra hlut. Jall mællti. þier skulud rada herra þessu sem aullu audru vôr j mille. og ecke uæri eg so myklu giarnare ath flyia enn

eirnhuerr annarra sem eg uard þo ath segia huad mer syndiz radligazt og þath er mu(n) uænna til sigrsens. enn uillda egh vist ath einrhuer rynne fyrre j dag en eg. Haralldr konungr let þæ vpp setia merke sin. Sidan skipa þeir lidi sinu vndir merke sin. Merke Haralldz konungs kaullaudu þeir Landeydu. Fridrekr hiet sæ madr er merke bar. og j odrum stad let Thorsti jall setia vpp sitt merke. þæ mællte Haralldr konungr. þæ er Einglismenn rida ath ydr skiotid nidr spiozholunum j jord. enn setid eigi upp hærra oddana en gegn midium manne. og þeir er fremztir standa hafe og sina spiozodda fyrir briostum hesta þeirra er ath rida en hala j jordu nidri. hofum nu so aller kesiurnar fyrir þeim. en bogmenn vorir veri armana og se þeir æ bak fylkingum. stondum fast og midlum ecke spor vor nema uer þokum fram sagde konungr. So segir Arnor.

Vppgongu baud yngui
jtr med helming litinn
sæ er sinne æ æfi
sazt alldregi haska.
enn vm Eingland sunnan
auflaugr herr at beriazt
for uid fylke dyrann
funduz þeir af stundu.

Olli ofrausn stillis
orma latrs er mattud
stals j straungu jeli
stridir elli bida.
sæ er alldregi alldins
otams vitudr bramma
vigs j vopna gleyse
vardrunar sig sparde.

Ogh j þessum þys og bidum Einglahersins þæ kuad þiodolfr visu.

Skal eg fra þo ath fylkir
falle sialfr til vallar
geingr sem gud vill ungum
grams erfingium huerfa.

skin æ sol æ synne
sniallrads en þæ bada
Haralldz eru hauklig gerua
hefnendr konungs efni.

Og er Haralldr konungr hafdi fylkt lidenu þa var ath kominn herr Einglismanna. og stoduadizt oddrinn lidsins og beid þess er eptir for. Haralldr konungr Sigurdarson reid framan fyrir fylking sina æ suaurtum hesti blesottum og foruitnadizt huerso lidit stod og uisade til ef hann villde j nauckurum stad framar vera lata. Og j þessi reid fell hestrinn undir honum og konungr fram af hestinun og mællti. fall er farar heill. þa mællti Haralldr konungr Gudinason uid Nordmann einn er uar hia honum. huort kendir þu þann hinn mykla mann er þar skaut sier fram af hestinum og hafdi kyrtil blæn og fagran hialm. Herra segir hann þar var Haralldr Nordmanna konungr. þæ mællti Haralldr Gudinason. mikill madr og jtarligr og er þo vænna ath þrotinn se ath hamingiunne. þui næst ridu fram .xx. riddarar af Einglismonnum og fyrir fylking Nordmanna og uoru allir bryniader og so hestarner. Sidan

mællti eirn riddarinn. huar er Thorsti jall hier med lidinu. Hann segir. ecke er þui at leyna ath hier megit þer hann hitta. þa mællti riddarinn. Haralldr konungr brodir þinn sendir ydr kuediu og þau ord þar med ath þier skulid hafa grid og þar med eignaztt [819] þar med Nordymbraland allt. og helldr enn þu vilir ei til hans hneigiaz þa vill hann gefa ydr þridiung allz rikis vid sig helldr en suo oskapliga fari ath þith beriztt banaspiotum epttir. Tosti jall suarar. bodit er þa naukut annad enn suiuirda ein og ofridr sem j fyrra haust var er vær vrdum ath stockua vr lande fyrir þæ sok. og hefde þæ þetta verit bodit sem nu er þæ væri margr sæ vaskr madr æ lifi sem nu hefir mist heimkuomu og betr mundi þa standa riki Einglakonungs en nu. nu taukum uær þenna kost fyrir vora hond huad vill Haralldr brodir minn þa bioda Haralldi Nordmanna konungi fyrir sitt starf og kostnad. Riddarinn suarar. sagtt hefir kongr þar enn nauckud af huers hann vill vnna honum af Einglandi þess sem hann er makligr og hann hefir til vnnid. hann skal hafa .vij. feta rum edr þui leingra sem hann er hærri en flestir menn adrir. þa mællti Tosti jall. farid nu og seigit suo Haralldi kongi brodur minum ath hann buiztt til orostu. annad skal satt ath segia Nordmonnum en Tosti jall færi fra Haralldi konungi og j flok fiandmanna hans þa er hann skylldi beriaztt j Einglandi til rikis. helldr skulu ver taka allir eitt rad deyia helldr med soma edr vinna Eingland med sigri. Sidan ridu þeir aptr riddararnir. Og eptir þat mællti Haralldr konungr Sigurdarson til Tosta jalls. hver var sia riddari hinn vasklegi er so skiallraddadr var er vid ydr taladi og varla hefir eg heyrtt neinn mann tala sniallara. Jarlenn suarar. þar var Haralldr konungr brodir minn Gudnason. þa suarar Haralldr konungr Sigurdarson. ofleingi uar eg þessu leyndur þuiat kompir voru þeir suo fyrir lid vortt ath eigi mundi nafni minn kunna ath segia fra tid(i)ndum edr bannord vorra manna. Jarl suarar. saum vær þath ath vvarliga var farid þuiligs haufdingia og vel matti þetta vera sem þier seigit. en med þui ath hann villdi bioda mier grid og mikit valld vist væra eg þa sannliga kalladr verri haufdingi en hann ef eg bidi suo elli at eg væra banamadr hans. og betra er ath þiggia bana af brodr sinum en veita honum bana. þa mællti Haralldr konungr Sigurdarson til manna sinna. litill var madr þessi sueinar Einglakonungrenn og þo vaskligr og stod sterkliga j stigreip sin. þad seigia menn ath Haralldr konungr kuad þa visu þessa.

Fram gaungu (ver)
j fylkingar
bryniulauser
vnd blar eggiar.

hialmar skina
hefkad, eg mina
nu liggr skrud vortt
æ skipum nidri.

Emma hiet brynia hans. hun tok æ mitt bein honum. og suo sterk ath alldri hafdi vopn æ fest. en merki hans hiet Landeyda sem fyr var getid og hafdi þat suo vida farid sem fyr var getid suo sem þat hiet til. Og nu mællti Haralldr konungr. ecke er sia visa vel kueden er vær kuodum. og skulu vær gera adra betri. þa kuad hann þessa.

Kriupum vær fyrir vopna
valteigs braukun eigi
suo bad hilldr ath hialldri
halldord j bug skialldar.
hitt baud mier þa er mættumztt
menskord bera fordum
blackar iss og hausar
hialmstall j gny malma.

Nu veita Eingelsmenn harda atreid Nordmonnum og verdr vidrtakan haurd. og voru so settar kesiurnur ath ecki fiekk komiztt med hestana. og beriaztt nu huorirtueggiu med hinu mesta magni og hreyste og tektz seintt mannfallid. En suo mikill lidsmunr var ath Eingelsmenn ridludu sueitirnar og kringdu allt vm þa og geingu ath þeim aullu megen. og giordi nu sem dæmi finnaztt til ath æ orttiztt vm mannfallid j huorntueggia stad. losnar nu fylking Nordmanna og ridlaztt og fellur þa margtt lid Haralldz konungs. Og er konungr finnur ath fast er ath sott merkiunum og þeir eru magni borner þa spennir hann badum haundum medalkafla suerdzins og hauggr æ tuær hendr og bidr ecki merkianna og rydr suo stiginn fyrir sier og veitir maurgum monnum bana þath segia menn æ eina leid ath eigi hefdi sied dreingiligri vaurn og framgaungu og hada med meiri hugprydi. Hafdi Haralldr konungr þa badar hendr blodgar og geck suo mille vuina sinna naliga sem hann vædi reyk edr vind og syndiztt aullum sem hann hræddiztt ecki huorki elld ne iarn þo ath huorttueggia væri fyrir honum. sem Stufr blindi seigir.

Geck sem vind sa uaski
vardandi fior spardi
geira regn j gegnum
gladr og rostur adrar.
gramr flydi sa sidan
sæm en þess eru dæmi
els vnd eikistoli
elld ne iarn hit fellda.

Og þetta segir Annor jallaskalld j sinu kuædi.

Hafdid briost ne bifdiztt
baud snartt konungs hiartta
j hialm þrimu hilmir
hlitstyggr og þo litit.
þars er þarfar hersa
þat sa menn ath skatna
blodugr hiorr hins bara
beit dauglinga hneitis.

Nu fær Haralldr konungr lag framan j ostinn so ath þegar stod blodbogin vt vm munnen. þetta var hans banasar og þui næst fiell hann til jardar. Og nu er þesse tidende eru ordin þæ sækia Eingilsmenn so fram ath nu fellr lidith allt þath er næst hafde stadit konunginum. var þæ op mikid af Eingilsmonnum. Ogh er Toste jall verdr uarr ath Haralldr konungr er fallinn þa vikr hann þegar þangath til er merkit var Landeyda og eggiar fast lidit. bidr nu þat sama merke fyrir ser bera. Og uerdr enn snorp orosta fyrir þæ sok ath aller Nordmenn eggia þa huerr annan og alldri uilia þeir flyia. þa let Haralldr konungr Gudnason kalla hatt. bydr þa Tosta brodr sinum grid og aullu lidi þui er eptir var. enn þeir æpttu aller senn vpp æ mothi og saugdu ath alldri uilldu þeir grid hafa kuoduztt vilia sigraztt æ ouinum sinum edr liggia þar aller vm konung sinn. sem Arnor seigir.

Eigi vard hins ægia
audligr konungs daudi
hlifdud hlenna sæfi
hoddum reknir broddar.

helldr kioru menn hins millda
milldings enn grid villdi
vm folksnaran fylki
falla lidsmenn aller.

Nu hefzt orosta audru sinni med þui ath Tosti jall var þa fyrir lidenu og geck alluel fram. Og j þessi duaul adr saman sigi fylkingar j audru sinni þa kuad þorolfr[1] visu þessa.

Aulld hefir afbrod golldit
illt nu quad eg hann stillttan
baud [820] þessa faur þiodum
þarflaust Haralldr austtan.

suo lauk siklings æfi
sniallz ath uær erum aller
lofdung beid hinn leyfdi
lifs grand j stad vondum.

þessi orosta vard nu haurd og eigi laung og rædr bratt mannfallid og fellu Nordmenn miog. Jallinn bardiztt vaskliga og fylgdi sialfr merkenu. og adr en letti fiell hann þar med mikille hreyste og godum ordstir. Og j þui bili kom Eysteinn orri med þui lidi er ath skipum hafdi verit og uoru þeir aller albryniadir. og uerdr nu orosta hid þridia sinn og fær Eysteinn nad merkinu Landeydu. þessi orosta var einna snorpuztt af aullum og falla nu miog Eingilsmenn og uar uid sialftt buit ath hinir ennsku mundu flyia. eru þeir Eysteinn og hans menn suo odir ath þeir sækia med akefd. og j annan stad ver(d)a þeir bratt modir er þeir haufdu adr geingit langa leid j hringabryniu. og þess getr Ketell[2] hamarskalld er hann ortte vm Eystein orra. þeir baurduztt nu vm hrid og laugdu sig suo til ath þeir steypttu af sier bryniunum er vedrid var heitt af skini. og vrdu þeir naliga ofærir fyrir mædi sakir og logduztt nu suo til soknar ath annad tueggia skulu þeir fa bana edr sigr. Sia

[1]) r. þiodolfr [2]) r. þorkell

orosta for sem uon var at þeir hofdu meira hlut sem fiolmennare voru. fiell þar Eysteinn orre j þeirre sokn er sidan er kaullud orra hrid. þar fiell naliga alltt stormenni Nordmanna og var þa hinn efri hlut*r* dags. þar voru og eigi aller jafnfeiger.[1] þa hofdingiarner voru latnir og alltt stormenni nalega vard og sumum audit leingra lifs og kom(u)st af þui undan. Styrkar stallari komst undan og var hann hinn frægaztti madr. med þessum hætti komst hann æ brutt ath madr nock*ur* skaut undir hann hesti og reid hann suo j burtt vm kuelldit og giordiztt æ uindr nock*ur* enn lauk solarhitanum. enn hann var j skyrttu einni klæda og hafdi hialm æ haufdi og bertt suerd j hendi. þa sualadi honum er af tok mædina. þa kem*r* j mot honum vagnmad*r* einn og var j kausungi sidum. þa mælltti Styrkar. villttu selia mier kausunginn bondi segir hann. Eigi þenna[2] segir bondi þu muntt vera Nordmad*r* og kenni eg þig af male þinu. Styrkar suarar. ef eg em Nordmadr huad uillttu þa bondi. Hann suarar. eg villda þa drepa þig ef eg mætti. en nu er þo suo illa ordit ath eg ma þath eigi þuiat eg hefir ecki vopn þath ath nytt se. Styrkar mællti. ef þu matt eigi mik drepa bondi þa skal eg freista ef eg ma þig drepa. Reidir til suerdit og set*r* æ hals honum suo ath af fauk haufudit. tok hann kausunginn og for j. hliop sidan æ hest sinn og for ofan til skipa. þetta kuad Arni[3] jallaskalld vm þessa orostu er Haralldr konungr hadi efsta sinni.

Vitt for Vaulsungs heiti
vard marglofad*r* harda
sa er skaut vr Nid nyttla
nord*r* hafskida bordum.

Og en kuad hann.

Myrgtt er hu̇err meira orkar
mier allz greppr ne sæi ath
hard*r* er j heimi ordinn
hrafngrennir þræls jafnan.

aurtt gat oskelf*r* hiartta
æsinfims uid himne
mest hefir milldingr kaustud
minni huers grams vinur.

Og enn þetta.

Haralldr vissi sig huerium
hardged*r* vndir Midgardi
daugling*r* red til dauda
dyrd slikri gram rikra.

hefir afreka hins aurva
ætt styrendum dyrum
hingad hilmir frægri
heilug folld til molldar.

54. Epttir þessi hin miklu tidindi er nu hefir vm hrid uerit fra

[1] r. jafnskeleggir [2] r. þerna [3] r. Arnorr

saglt giordizlt Olafr son Harallds konungs haufdingi yfir lidinu þui er eptlir var og lifs vard audit og biugguzlt þa til burtferdar sem huatlegazth og leggia þa skipum vt til hafs og þui næst fra landi. sigla vm haustid nordr til Orkneyia og var Olafr þar vm uetrenn. þath segia menn ath æ þann sama dag er Haralldr konungr fiell æ Einglandi þa andadizlt Maria dottir hans vestr j Orkneyium og æ einni stundu dagsins. og mæla menn ath þau hafi eins mannz fior haftt bædi. Hun var allra kvenna vitruzth og frid synum og vinholl miog hardla. Hid næsta vor eptir for Olafr aullu lidinu til Noregs. sem Steinn Herdisarson segir.

Fylkir liet hin fliotu
flaust er leid ath hausti
skaut j haf þar er heitir
Hrafnseyr konungr stafni.
tiadu bord ueg breidan
brims gangr skipa langra
odr fiell siar vm sudir
sik bezttan gram miklu.

Og enn segir hann.

Austr hielltt Eingla þreystir
ot uin skipum sinum
storan braut vm styri
straum sækonungr Rauma.
gladr tok herr þa er hædra
hyrlestir kom vestau
allr vid auflgum stilli
Olafr borinn solu.

Olafr tok þath sumar konungdom j Norege med brodr sinum Magnusi og uoru þeir badir konungar vm hrid adr Magnus konungr fieck banasott. og uar hann adr uanheill og hafdi þess konar mein sem menn kalla reforma. Hann atti eptir son þann er Hakon hiet er fæddr var upp j Gudbrandzdaulum medr Steigarþori. Magnus konungr hafdi att hin nyrdra hlut sudr en Olafr hinn eystra hlut. enn eptlir andlat Magnus konungs þa var Olafr einn konungr yfir Noregi. Suo segir Steinn.

Helldr siztt harri folldu
heipttbradr jofur nadi
ætt þreifst Egda drottins
olaust konungs stoli.
mætr hilmir ver malmi
mun eg skiolldungs lof kaulldum
Rauma grund og raudum
riklundadr vndir.

þa kuomu þeir j Noreg med Olafi konungi Skuli son Tosta jallz Gudnasonar og Ketell krokur nordan af Halogalandi. fiek Olafr konungr honum þar kuonfang gott og gaf honum lendz mannz rett nordr þar og er fra Katli komit margtt stormenni nordr j landi. Skuli uar uitr madr og skaurungr mikell manna fridazttr synum og sniallur j mali. hann giordiztt forstiori j hird konungs og taladi æ þingum og hafdi aull landrad medr kongi og var kalladr konungs fostri. Olafr konungr baud ath gefa Skula fylki eitt j Noregi þat er honum þætti bezt medr aullum tekium og landskylldum þeim er konungr atti. Skule þackade konungi

uel bod sitt enn lezt þo uilia helldr beidazt af konungi annarra hluta. fyrir þui ef konunga skipti [321] verdr segir hann. þa kann vera ath riufiztt giofin. nu vil eg helldr þiggia af ydr eignir nokrar nær kaupstad þeim er þier erud jafnan vanir ath sitia og taka iolaveizlur. Konungr jatadi honum þui og skeytti honum jardir vid Konungahellu og vid Oslo vid Tunsberg og nordr uid Nidaros. og voru þath nalega hinu beztlu eignir j huerium stad og hafa þær eignir haftt sidan hans ættmenn. Son Skula konungs fostra var Asolfr fadir Guthorms æ Reini faudr Bardar faudr Jnga konungs og Skula jar(l)s. Eigi miklu epttir fall Haralldz for Skuli vestr til Einglandz og beiddiztt ath na liki Haralldz konungs og þath fiek hann auduellega og kom apttr til Noregs og hafdi þar fyrir uirding mikla og sæmdir. og liggr hann ath Elgisetri þuiath þath þotti fallid ath hann fylgdi þeirri kirkiu er hann hafdi sialfr latit gera. en Eysteinn erkibyskup liet hann þangad færa hreinlifismonnum vndir hendr og afladi þar til mikilla eigna og auktti miog stadarens giædi medr þeim eignum er hann sialfr hafdi þangad gefit. Og þa .xii. manadi er Haralldr konungr var vestr og þeir Olafr fedgar þa ried Magnus son hans fyrir Noregi og var hann hinn fridaztti madr.

55. Epttir fall Haralldz konungs Sigurdarsonar fystiztt Haralldr konungr Gudnason sudr æ Eingland medr her sinn fyrir þui ath jallinn af Nordmandi var komen sunnan vm sio medr miken (her) og lagdi vndir sig alltt land þar sem hann for. Sia Vilialmr var son Rodberdz langaspioz. Rodbertt var brodir Emu drottningar modur Jatvardar konungs hins goda og taldiztt Vilialmr sæmelegri ath taka arf epttir Jatvard konung hinn goda enn Haralldr Gudnason sa er sig hafdi adr suarid (af rikinu). Enn þannig[1] barst ath vm suardaga þann ath þa er Jatuardur godi var konungr j Einglandi og var madr barnlaus þa sendi hann Rodberth erkibyskup af Kanntarabergi til Vilialms frænda sins j Nordmandi og villdi hann giora konung eptir sig. og j annat sinn sendi hann hins sama erindis til Vilhialms og [Haralld Gudnason[2] og Gydu Þorgilsdottur Sprakaleggs. og var Haralldr med Vilhialmi um hrid og mælltu menn ath hann legdi hug æ konu jarls og væri þeirra ast ærid mikil. og nu grunar Vilialm af vmrædum annara manna og uill ath Haralldr færdiztt vndan og bæri af sier. med þui moti ath hann festir sier dottur þeirra og hratt suo þui æmæli er Vilhialmr ber æ hann og æ þat ofan suarde Haralldr eid Vilhialme jarle at skrine hins heilaga Otmarus at hann skyllde alldreige uera j mote honum. Og eptir þat for

[1]) þingit *Cd.* [2]) [Haralldz Gudnasonar *Cd.*

Haralldr aptr til Jatuardar konungs og var med honum medan hann lifde og tok sidan konungdom eptir hann. og þui þotte Vilhialme hann nu hafa geingit æ eidana þar sem Jatuardr konungr hafde gefit Vilhialme konungdom eptir sina daga. Og nu er hier til at taka ath Vilialmr er komen sunnan æ Eingland og leggr vndir sig þar sem hann fer. og þat seigia menn ath adr Vilialmr ridi heiman ath kona hans gek hia hestinum og bad hann ei beriaztt vid Haralld Gudnason. Vilialmr suarar styggliga og liet ath henni geingi eigi godr hlutr til þessarar bænar og keyrir hestinn med sporum. og kemr sporinn j haufut henne suo ath þegar fieck bana. og ræddu menn ogrliga vm þenna athburd. Vilialmur suarar. vist er athburdrin ogrlegr sem gud lati mig bætt fæ. en vera kann ath epttir makle(glei)kum se og hafi hun suikit mig og ei sidr sialfa sik og hafi þui þann veg til borit. Vilhialmr jarl liet binda vid merki sitt skrin hins helga Otmarus þat sama er Haralldr hafde suarit ath og bad gud og hinn helga[1] Otmarvm ath hann lieti þeim Haralldi ganga epttir malaefnum. þeir Haralldr konungr og Vilialmr jall attu orostu mikla er þeir funduztt og var þath .xii. manudum epttir fall Haralldz konungs Sigurdarsonar og veitir þungtt orosta. þa spurdi Haralldr konungr. huad er bundid vit merki Vilhialms. Honum var sagtt ath þath væri skrin hins helga Otmarus med helgum domi hans. þa kann vera seigir Haralldr konungr ath ei megi vndan komaztt og mun þar vid raman reip ath draga. þar fiell Haralldr konungr Gudnason og Gyrdr broder hans. Vilialmr vard sidan konungr j Einglandi og var kalladr bastardr. hann vard sottdaudr j Nordmandi. Epttir hann var (konungr) Vilialmr raude son hans .xiii. ær. þa var Henrekr konungr annarr son Vilhialms bastardar. Og lykr hier saugu Haralldz Sigurdarsonar.

(HEMINGS ÞATTR ASLAKSSONAR).

56. þath er upphaf þessa mals ath Haralldr konungr ried fyrir Norege son Sigurdar syrs og Astu modur Olafs konungs ens helga. Haralldr konungr var .xx. vetr konungr yfir Noregi. hann hafde tuo uetr ens fiorda tigar þa er hann vard konungr ath Noregi. Hann atti Silkisif Hakadottur. hann liet hana epttir j Holmgardi. hann liezt hennar uitia mundu og liet epttir fe mikit ath vedi. þath var einn hafrbelgr fleigin hornaflætti. hann var fullr af skiru silfri. og kuad hana aud eignaztt mundu ef hann minttiztt hennar ei vm þath er .xv. uetr vorv lidner. og huortt þeirra sor audru sinn trunad. þeirra dottir var Maria er vænztt kuenna og manbeztt hefddi verid. Enn þa er konungr var

[1]) helg: *Cd.*

jlendr þa kuongadiztt hann j annad sinn og feck þoru þorbergsdottur Arnasonar og Ragnhilldar Erlingsdottur Skialgssonar af Jadri. þeirra synir uoru þeir Olafr kyrri og Magnus fadir Hakonar er Steigarþorir fostradi. Haralldr konungr var mikell madr æ voxtt manna kurteisazttr. hann var vitr og vel mali faren. margtt var med [822] honum rauskra manna. Nikulas þorbergsson var med honum magr hans mest virdr manna. annar islenskur madr Halldor Snorrason og Bauduar Elldiarnsson Arnorss(onar) kerlingarnefs og Oddr Ofeigsson af Mel vr Midfirdi. þar (var) og Hiorttr Olafsson og þoraren Nefvlfsson. þeir voru mikils virdir af konungi. Konungr uar þui vanr ath þiggia veizlur sin missare huortt nordr j lande edr sudr. æ einu hausti þiggr hann veizlur nordr j land.

Aslakr hiet bondi er bio j ey þeirri er j Torgum heitir. su ey liggr nordarlega fyrir Noregi. Aslakr var spekingr mikill. hann var haufdingi yfir þeirri ey. son atti hann sier er Biorn hiet. Biorn var manna giorui-ligazttr. Konungr sendir Aslaki ord þar er hann var æ veizlu og lieztt vilia finna hann. Aslakr vard vit skiott og fer æ fund konungs og geingr fyrir konung. konungr tok vel kuediu hans. Konungr tekur til orda. þu skalltt giora mier veizlu med .c. lidi. og mun eg sitia þar .iij. nætr. Hann suarar. vanfær em eg til ath giora þier veizlv enn gefa mvn eg fie til ath kosta fyrir mer fyrir ydr ei minna en þier munud upp taka ath veizlune og þar æ ofan velia ydr giafir sem eg munda þott eg hefda veitt. Konungr frettir. huad ber til er þu fer vndan ath giora mier veizlvna. Eigi þikiumztt eg hybyli til hafa seigir Aslakr. em eg kunnattu litill ath veita tignum monnum. þa mælltí konungr. eigi munv vær þath lata vit standa. Husbuning hefi eg aunguan seigir Aslakr og undan villda eg teliaztt ath þier þægit ath mier veizluna. Konungr suarar. finn þu moti þath þu villtt enn þangat mun eg sækia veizluna. þa skal og ecki vndan teliaztt seigir Aslakr. nær munu þier koma. Konungr seigir. eigi seinna enn æ morgen. Aslakr bad hann giora þa sem hann villde. Aslakr for heim vid suo buit. enn konungr kemr vm morgunenn. Aslakr geingr moti honum og fagnadi konungi æfar vel. þeim er [fylgt i[1] skala og skipad j sæti. þar var skalin allr skipadr skiolldum og sem kurt-eisligaztt innan buinn ath aullu. þa frettir konungr. huortt þiki þier þig sligtt skortta annad til veizlunnar sem husbunaden. þath ættla eg seigir Aslakr ath annad mvni meira skortta. en þo ættla eg ath meiri mvne favng veizlunar ef ath halldi kiæmi og hefi eg þo minum spytum tialldad og ecki af lani til tekit. Konungr lætr yfir þvi vel. Aslakr liet skemtunar afla. og eitt ræda þar aller ath þeir hefdi ei betri veizlu þeigit

[1]) [fylgdi *Cd.*

Nott leid af og vm morgvnen epttir tidir þa drecka þeir allir samtt. þeir talaztt vid konungr og Aslakr. Konungr frettir. hversv kunne þier laug þav er Olafr konungr hinn helgi Haralldzson setti. þv ertt sagdr lagamadr mikill. Ath þikiumztt eg þar naukut kunna seigir Aslakr. Huad hefir hann þar til lagtt seigir konungr ef madr lætr fostra son sinn æ lavn. Aslakr seigir. eigi er mier þath kunegtt ath madr meigi eigi fostra lata baurn sin þar sem hann vill. Konungr suarar. avnnur hefi eg heyrtt vmmæli hans en þav. Huad hefir þv þar vm heyrtt seigir Aslakr. þa seigir konungr. at sa skal vera vtlagi landz og lifs. þui skal honum suo hardan stafa seigir Aslakr. Konungr suarar. ei ma konungr þann til lids og landvarnar kiosa med sier er hann veit ei ath er og eigi ma hann þann vgga er hann veit ei ath er. Ecki vil eg þar vm tala seigir Aslakr þat kemr ecki til min. Hitt er mier sagtt seigir konungr ath þv mvnir son lata fostra æ laun. Hverr seigir þat seigir Aslakr. Nikulas þorbergsson sagdi mier seigir konungr. Seigir þu þat Nikulas seigir Aslakr. þath verdr mier þungtt ath sigla milli skers og baru seigir Nikulas. eg treystumztt ei ath væna konung lygi ennda ma eg þo ei þurtt af halmi bera ath eg hafa ekki um talad. þath man eg seigir Nikulas ath eg var hier j Torgum .x. vetra gamall og þotta eg þa aungvm annan veg en helldr rauskr. en þa atter[1] þv son þann er Hemingr hiet. og liekumztt uit barnleikvm og sa eg annan aungan honum likan og ath avllu var hann krapttameire .vi. vetra en eg .x. vetra. og þa sat hann hier epttir er vær forum brvtt og sidan hefi eg alldri til hans spurtt. nu hefi eg ei framar sagtt konungi seigir Nikulas. þa frettir konungr. huad er af þessum manni ordit. Suo er þath sem Nikulas seigir. ath (eg) atta son þan er Hemingr hiet og þotti mier miog væ(n)ligr seigir hann. enn littlu sidar tok hann uitfirring og senda eg hann j burtt or Torgum og suo langtt fra audrum monnum ath eingi skylldi til hans fretta. og alldri hefi eg vm foruitnaztt sidan og ei veit eg huortt hann er lifs eda laten. þa spyr konungr. Aslakr ei skallttv langan kostnad af oss hafa ath sinni. nu skal bua ferd vora brutt og ei skalltu taka uid oss fyr enn aunnur misari j þetta mund. þa lattv hier komen son þinn huortt sem hann styrir meira viti eda minna. og þo ath hann sie latin þa vil eg sia bein hans seigir konungr. þar er mier ecki fyrir þui seigir Aslakr.

Nu skiliaztt þeir. fer konungr heim og er heima þav missari og var alltt kyrtt j landino. en aunur missari epttir sækir konungr veizluna til Aslaks j Torger. Aslakr tekr vit þeim vel og virdulega. Enn er

[1]) attera *Cd.*

nott var lidin þa talaztt þeir vid konungr og Aslakr. Konungr frettir. manttv nokut til huad vid tauludumz uid j fyrra haust. Ecki hefi eg þar vm huxad seigir Aslakr. Hier mvn nv komen son þinn seigir konungr. ath þier hafit mesta lavn æ dreigit. þar hefi eg alldri vm huxad seigir Aslakr og ei fæ eg honum hingad komit. miklu sitr hann fir. Ei skal eg suo harda reidi æ þig leggia sem þv ertt verdr seigir konungr. nu skulv vær j burtt fara af veizluni og vera .ij. manadi æ burttv og mvnv þier ofegnir vera ydrum hluta ef ei er hier Hemingr fyrir. Aslakr svarar. eigi þurfi [823] þier suo mikit kapp æ þetta ath leggia. mier er ecki fyrir ath lata hann hier koma enn æ þeirri stundu lidenni sem þier hafit æ kuedit. Avllum monnum var avdsien reidiþokki æ konungi. og skiliaztt ath sinni. Konungr þiggr veizlur æ meiginlandi þar til ath manadr er af vetri. þa helldr konungr vt j Torgir. Aslakr hefir buna veizlvna fyrir og var sem katazttr og alldri þotti þeim sæmilegar veizlan fram hafa fared helldr en þa. En frettir konungr Aslak vm dagenn. huortt er nv hier komen Hemingr er þv hefir leingzst fyrir verit ath lath mik finna. Aslakr suarar. enn hefir mier eigi j hug komit vm þitt mal. Ecki þurfum vit mavrgum ordum vi! ath talaztt enn seigia ma eg þier ættlan mina. senntv eigi fyrr epttir syni þinum en þu villtt enn hier mvnv vær nv sitia þar til er hann kemr. enn ef þig þrotar fyrri fong þa munnttv ei fleire veizlur gera edr Biorn son þinn. þier mvnvd slikv rada verda seigir Aslakr. þeir skilia tal sitt ath sinni. þegar er Aslakr geingvr j brutt þadan þa heimtir hann menn sina .xii. til tals vit sig. sendifavr hefi eg ydr hugda seigir Aslakr. þeir skilia tal sitt. seigiaztt þeir vilia fara hvertt er hann vill. Aa skip skulv þier stiga seigir hann. þier skulud roa nordr fyrir Snos og lenda æ nesi þvi er æ Framnesi heitir. þar gangi vpp .v. menn. Kalfr hiet sa er hann kuedr til fararennar. hann var fyrir þeim sendimonnum. adrir skulu skips giæta. þier skulud fara vpp fra bygd æ skoginn. þar mvn fyrir ydr verda stigr æ maurkinne. stigr er þeim mvn breidari er þier hafit leingr geingit. þier mvnvd fara hliota .iiij. daga þo ath þier gangid vel snudegtt. þa munv þier ganga vr fram skoginum ath alidnum deigi. þa verdr fyrir ydr dalvr. hann er haumrvm lugttr og skogum en hann sier eigi fyr en þier komit or dalnvm. þar mvn verda fyrir ydr husabær. gangit til. þar mun ei fleira manna en karlmadr og kona. þav mvnv fretta hvadan þier sied. en þier seigit hid sanna til. þav munv bioda ydr allann greida. þier skulud þath þekiaztt og taka þar huilld. latid snemma veita ydr vmbud. þier mvnud huila j elldaskala. einnhuerr skal hallda vokv af ydrum monnum. þa get eg ath madr gangi inn þa

af er nokut af nott vænn og mikill og sællegr. þar mvnv elldar upp kueikttir. hann mvn setiaztt vit elld. ecki dyl eg ath hann se skyrlegri enn eg hefi fra sagtt. þa skal Kalfr standa vpp og heilsa Hemingi og seigia honum kuediu mina og bioda honum æ minn fund. og ef hann lætr obratt vid þa bid þv hann rada sia(l)fan og seg at þar liggi vit lif mitt og Biarnar sonar mins. enn meiri von þikia þath ath hann fae sier fordad. enn seigi þier honum ath eg hygg ath þar liggi lif hans vid ef hann kemr. nu bidi þier hann þann af taka er honum þiki kosttigazttr. Nu bidr hann þa vel fara.

Nu fara þeir epttir þui sem Aslakr hafdi þeim til visad. Kalfr gekk æ land og þeir .v. saman. og ecki vard savgvlegtt vm þeirra ferd fyrr enn þeir koma til Karls. þeim erv veittar godar vidtavkur þegar þav vissv huadan þeir vorv. Nv er þar hybylvm æ leid snuid og fara þeir til hvilu Enn þav sitia vid elld hion. og þa tekr hvn til orda. seintt verdr fostra okrvm nv seigir hvn. Karl suarar. litil æ eg fien enn þo villda eg gefa þav til ath hann kiæmi eigi heim æ þessi viku. Hvad ber til þess seigir hvn. þath er mig vggir ath þessir men se sendir epttir Hemingi seigir hann. Eigi veit eg hvern veg þa mvn verda ef eg skal skilia vid fostra minn seigir kerling. Vel mvnda eg yfir lata seigir karl ef eg vissa vist ath hann tæki hid betra vid. enn ei er mier æ þvi minni æhyggia enn ath skilia vit hann. þa er skamtt ath bida adr geingit er hia vti og kemr þar inn madr j ravdvm kyrttle og drepit blaudum upp vndir bellttit. gullhlad var vm havfut honvm. en harit la æ herdum nidri. onguan þottiztt Kalfr sied hafa jafnvaskligan mann ne ath avllv gilldligra. þav standa vpp og heilsadi vel Hemingi fostra sinum. hann tekr vel kuediv þeirra og seztt nidr vid elldinn. Karl frettir huad til veida hefir orded. Hann svarar. ei sa eg fuglana marga enn sialfratt var mier ath veida þæ ei er eg sa. Hann frettir. huad er komed. Kerling suarar. hier erv komner menn faudur þins og vggir ockr ath þeir sie epttir þier sendir. Margir mvnv þath mæla ath þvi væri ecki of bratt þa skal seigia fra Kalfi ath hann stendr vpp og geingr ath honum og kuedr hann. Hemingr tekr vel kuediu hans og frettir huadan hann væri. Eg em sendr þeirra erenda fra favdur þinum ath hann bydr þier til sin og vilidi ath þv kiæmir. þo er nv mikit vm seigir hann er mier skal nv ord senda. bær þikiumztt eg ath rada og mvn eg heima sitia seigir hann. Eg ættla nv seigir Kalfvr ath ecki þurfi holan bavg vm þath ath klappa ath Aslakr bad þig rada. Seigir honum nv vmmæli favdur sins. Hemingr suarar. þa fari þier þegar æ morgen og nemit ei stadar fyr enn þier komit til skips seigir hann. enn ef

þier siait þa ecki til minna ferda þa fare þier heim og ecki þurfi þier þa min ath væntta. þa skilia þeir tal sitt. Og þegar vm morgenen radaztt þeir Kallfr til ferdar og nema ei fyr stadar enn vit skip sitt og setia fram skipit. og þa er þeir erv bunir þa sia þeir huar Hemingr rennir æ skidum af landi ofan. hann stigr æ skip. Kalfr frettir hue nær hann færi heiman. Hann sagdi. j morgen for eg heiman.

Ecki er getit vm ferd þeirra fyr en þeir koma j Torgar. Aslakr tok vel vit syne sinum. þæ var so komit morne ath menn forv til tida. enn epttir tidir þa er konungr var j sæti komenn þa geingr Hemingr fyrir konung og kuedr hann. Kònungr tok þui vel og frettir huer hann væri. Hemingr segir honum heite sitt. Eigi villde eg sia þa hud er þu ert einn hemingr af segir konungr. Eigi er huer slikr sem hann er kalladr. enn þui em eg hier kominn at eg vil ydr alla þa hlute bioda er þier vilit af mier þiggia hier. þott eg eiga litit brautargeingi at bioda læt eg ydr heimillt þat. [824] ef þier uilit mik til þess nyta seigir hann þa vil eg og vera med ydr ef þier vilit þath. en ef þier vilit mik meir minka þa vil eg bioda ydr vtlegd mina til frida(r) faudur minum og audrvm frændvm seigir Hemingr. en þott þier vilid mier dauda dæma segir Hemingr þa mvn eg ecki vndan hlaupa. Kongr spurdi. ertt þv navkur jþrottamadr. Hemingr seigir. suo þotti þeim karle og kerlingv sem eg kynna margtt vel en eg hefi ecki avdrum monnum mina kurteisi synda. enn litit get eg ydr vm finnaz. eina jþrott þikivmztt eg kunna fyrir ydr ath fremia segir Hemingr. Konungr frettir. huer er su. Skidaferd hirdi eg ei vit huern eg reyne af þvi ath þath skal eingi vm mik vinna. Konungr svarar. sia skulvm vær leika þina og vita huerr slægr oss þikir til vera. Hemingr svarar. vid skal eg leita ath leika epttir þath er þier latit leika fyrir. Vær skulum nu vt ganga seigir konungr og leikaztt vid. Aslakr gekk þa ath konungi og seigir. þuit hefi eg ydr brottflutning æ skipum ef þier vilid þuiat oss þikir mal at nu letti leikunum. Konungr suarar. sitia mvnvm vær j dag. þa ganga menn vt aller. Eyen var skogott miog og geingv menn til skogarens. konungr tok eitt spiot og setr nidr j vollin odd spiozens. þa leggr hann aur æ streing og skytr j loptt vpp. auren sneriztt j lopttinv og kemvr nidr avrvaroddrinn j spiozhalann og stod rett upp. Hemingr leggr aur æ streing og skytr epttir. og su var auren vpp horfin leingi og þar kemr nidr aurvaroddrinn j streinglag hinnar aurfarinnar. þa tekr konungr spiotit og skytr af hendi. hann skytr suo hartt og langtt ath aller havfdv ath orde og þo gegntt. þa baud hann Hemingi þar til epttir ath skiota. Hemingr skytr epttir og vm fram avllv

svo ath aurfalurenn la æ spiozoddi konungs. Konungr tekr spiotit og skytr annad sinn og skytr yfir fram skot Hemings avllv spioti. Nv villda eg ei epttir skiota seigir Hemingr þui ath (eg) sie ath eg get ei inntt. þv skalllt skiota seigir konungr og hafa einavrd vid ath skiota leingra ef þv matt. þath er allz mals sannaztt ath angradr er gume huerr ef vegr med vopnvm þeim er hann hefir til. Nu mvn eg skiota verdr sem ma seigir Hemingr. Nv skytr hann og langtt vmfram. þa leggr konungr avr æ streing og hann tok knif og stingr j eikina. hann skytr apttan æ knifsskepttit suo ath avren stendr favst. þa tekr Hemingr avrvar sinar. Konungr stod hia honum. gulli erv rey(r)dar avrvar þinar og metnadarmadr mikill ertt þv seigir konungr. Avngvar hefi eg þessar avrvar gera latit gefnar hafa mier verit og hefi eg avngvan buning af þeim tekit. Hemingr skavt epttir og kom j knifskepttit og stok j sundr hefttid avrvaroddren stod j tanganvm. þa mællti konungr. leingra skulv vit nv skiota. Og tok aur eina og var reiduglig*r* og leggr avr æ streing og dregr suo bogann ath saman þotti bera halsana. Avren flaug allangtt af boganvm og nemr stadar æ einum kuisti allmiofum. þa mæla aller ath þetta þotti hid mesta afreksskot. þa skytr Hemingr og navkru leingra og þa stod avren j gegnum eina knot. þetta vndruduztt aller þeir er hia vorv. Konungr mællti. nv skal taka hnotina og lata j havfut Birni brodur þinum og þar skalltv hæfa hnotina. ei skalltv nv skemra til skiota enn adr. en ef þv missir þa skal þar liggia vid lif þitt. þier verdit lifi ath rada enn ei mvn eg þetta skot skiota segir Hemingr. Biorn mællti. helldr skalltv skiota enn þv takir davda æ þig. af þui at þath er hverivm bodit ath leingia lif sitt medan hann ma. Erttv raden til ath standa kyrr og skiotaztt huergi vndan ef eg skyt hnotina. Efalaust skal þat seigir Biorn. þa standi konungr hia seigir Hemingr og hyggia ath huortt eg hæfi hnotina. Konungr suarar. hia þier mvn eg standa. En kuaddi til Odd Ofeigsson. hann geck þangad og kuad sier hæfis manravn ath hallda þar einord vm. þa geingr Hemingr þangad er konungr vill ath hann standi og signir sig. Gud nefni eg j vitni ath eg fel alla æbyrgd æ hendr konungi ath eg vil ei brodur minum mein giora. þa skytr Hemingr. Spiotid fer skiott og rennr apttr yfir huirfilinn og nam vndir hnotina. og hann skeindiztt ecki. hnotin valltt apttr af havfdi. enn spiotit flavg leingra og stavdvadiztt ei fyr enn nidr kom. þa kom konungr at og spyr huortt æ kiæmi hnotina. Skulu þier navkud þui trua er eg seigi fra seigir Oddr. Konungr suarar. sa hlytr ath bera er veit. Betr þotti mier enn hann hæfdi seigir Oddr er hann skaut vndir hnotina enn hun valltt ofan en hann

sakadi ecki. Ei virdiztt mier ath hann hafi suo skotid sem eg baud seigir konungr. Og sofa af nottina.

En vm morgenen geingr Aslakr til tals vid konung. enn hefi eg buna ferd ydra ef þier vilit til meiginlandz. Konungr suarar. duelia mvnv uær j dag. En er drykivmale var lokit þa kuedr konungr þa vt og ganga til siovar. þa kom konungr ath mali vit Halldor Snorrason. þier ættla eg ath fyrirkoma Hemingi æ sundi j dag. Haldor svarar. heptaztt mvn þeim þat er betr erv færir en eg. þa kuedr hann til Bodvar Elldiarnsson. Hann suarar. þott eg hefda allra manna jþrottir þeirra sem hier erv þa skyllda eg þo hann ath avngv pina. enn allra siztt er eg veit ath mig skorttir alltt vid hann. þa mællti konungr vit Nikulas þorbergsson. þv skalltt þreyta Heming æ sundi.[1] Nikulas suarar. eigi veit eg hversu geingr en freista ma eg ef þier vilit. Konungr kuaddi þa bada til sunz. Hemingr mællti. eigi þarf eg nv ath hlifaztt vit. þui eg villda hellztt vid hann reyna ef eg ætta vid nokurn. Nv afklædaztt þeir og fara æ sund. þa spurdi Nikulas. huortt skulv vit reyna kappsund æfram langtt. þess er kostr segir hann ath reyna kappsund er þu hefir mig fyrirlagtt æ hinv adr. þa legst Hemingr vndan landi. Nikulas frettir þa er þeir hafa [825] leingi lagiztt. syniztt þier ei ath ver huerfvm apttr. Hemingr svarar. framar get eg ath þier vilit konungsmagarner lykiv giora æ leidinni. Hann legst sem adr. Nikulas legst hoti seinna og frettir hoti sidar. erttv raden til ath leggiaztt leingra. Hann svarar. einfær hugda eg ath þv mundir þott villdir at landi. en fara mvn eg leingra. Vel þiki mier þath ættlad vera a þath mvn eg hætta aptr ath hverfa. Nikulas huerfr þadan apttr og hefir ei leingi lagiztt adr honum dapradiztt sundit. og þar kemr ath Hemingr legst ath honum og frettir hversv gangi svndit. Avngv skipttir þik þat. fara mattv leid þina. Hemingr svarar. hafa þætti mier þu maklegleika til þess. en þo megum vid nv flytiaztt badir saman. Ecki skal neita þui seigir Nikulas. Tak þv nu hendinne æ bak mier og styd þig suo. Og vit þetta flytiaztt þeir til landz. Nikulas geingr sialfr æ land vpp og var ordin alstirdr. en Hemingr settiztt æ stein vt j flædarmali. Konungr frettir Nikulas huersv ath hefdi farit vm sundit. Nikulas svarar. eingi tidindi munda eg seigia til landz ef Hemingr yrde mier eigi betri dreingr en þier. Nu skallttv Halldor fyrirkoma Hemingi. þath mvn eg ei giora segir Halldor. mier þikir sem þeim hafi litit æ vnniztt er fyri reyndi sundit. Konungr kastar klædvm. En Aslakr geingr til fundar vid Heming og seigir. hallttv vndan og forda þier. nv vill konungr þik

[1]) syndi *Cd.*

feigan. en skamtt er æ skoginn seigir Aslakr. Hemingr svarar. avndverdir skvlu ernir kloraztt. enn þann ma ei kefia er gud vill hefia. fari hann þegar er hann vill. þa reis Hemingr af steininum en konungr j annan stad. og þegar er þeir finnaztt þa legst konungr ath honum og rekr hann j kaf. þa sa adrir ecki til þeirra athgangs en sioinn giorir suo okyrran yfir þeim. og þa tok ath lida aptninvm og þa er litit skortti var myrgtt ordit. þa kyrrir sioinn og legst konungr ath landi. hann var suo reiduligr ath eingi madr þordi vit hann ath mæla. Konungi vorv feingin þurr klædi. enn avngvir sav Heming og aller ættlvdv hann daudan. en eingi þordi ath spyria. Konungr geingr heim og hans menn. þar var litil aulteiti. konungr var hryggur af reidi enn Aslakr var hryggr af harmi. log[1] voru kueiktt j skalanum og konvngr j sæti kominn. þa geingr Hemingr inn j skalann fyrir konung og leggr knif j kne honum þann er konungr hafdi haftt æ bellttinv. þottuztt aller vita ath hann mvndi af honum knifinn tekit hafa.

Nu leid af nottin. og vm morgenen þa mæler Aslakr vit konung. buit haufum vær ydra ferd ef þier vilit j brutt fara. Konungr mællti. nu skal ecki duelia. enn Hemingr skal oss fylgia til meiginlandz. Nv buaztt þeir og fara til meiginlandz. þeir lendv uit eitt mikit fiall. þar var siobratt og var leid ef æ fæti skylldi fara med hlidinni og la þar einstigi. flugahamrar vorv fyrir nedan en hatt fiall fyrir ofan og var eingi meiri hiallinn en einn madr mætti rida fram. Konungr svarar. nv skallttv skemtta oss j skidafari þinv. Hemingr seigir. ei er nv til fallid ath fara æ skidvm. þui seigir hann nu er snialaust og suellott og hartt miog j fiallinv. Konungr svarar. ei væri raun j ath fara æ skidvm ef alla vega væri sem beztt þath. þier radit. Hemingr ste þa æ skid og rennir fram vm hlidina ymezt upp edr ofan. og þath mæla aller at avngvan mann hefdi þeir sied jafnmiukliga fara. Hann rennir at konungi og mæler. hætta uillda eg nu skidafarinv. Konungr seigir. eigi skallttv nu fara meir en vm sinn. nu skallttv ganga hier vpp æ fiallid þuers og renna fyrir ofan og gæta at þu stoduir þik ef þu matt æ framanverdvm biorgunvm. þa seigir Hemingr. ef þier vilit dauda minn þa þurfv þier ecki ath fresta þui. Ef þv villtt ei giora sem eg byd seigir konungr þa mvnttv daudan fa. Litil er mer daudaduol j þui. enn þath er þo hverivm bodit ath leingia lif sitt þa skal eg og þath giora. Aslakr geingr ath konungi og bydr alla eigv sina til ath Hemingr væri þa nær lifi en adr. Konungr lieztt ecki fe hans vilia. ennda mvn hann ecki meir þreyta enn þessa favr skal hann fara seigir konungr. Hemingr

[1]) laug *Cd.*

bad sik avngvan mann vndan mæla. Hann snyr j brott fra audrvm. Oddr Ofeigsson med honum og mæler. illa skilivmztt vær hier vid godan dreing og syna skal eg þier j einum hlut ath eg vill(d)a ath þu lifdir. eg hefi hier linduk þann er verit hefir fordum dvkr hins helga Stefani hann mvn eg ath þier snara. þui eg veit einskis þess hattar kykuendi dait hafa er haftt hefir dukinn vm sik. enn ef þv rennir fyrir biorg ofan og lateztt þv þa þike mier dukren ei betri en annat lin. enn ef þier verdr lifs audit þo ath vit finnvmztt ei þa skalltv god skil æ giora þuiat eg gef þier hann ei. Hann svarar. vera mæ ath þu hafir ei launen god en ei skulv verri en eingi. Nu skilia þeir ath sinni. eingi madr hafdi vitad vidrtal þeirra. Konungr geingr fram æ biargit og aller menn hans. konungr hafde mavttvl raudan æ tyglvm yfir sier og spiot j hendi. Hann snyr dalk vr skikivnne og stydr nidr fiodrenni spiozens. Nikulas þorbergson stod ath baki honum og studdi haundum vm hann midian. og suo huerr þeirra hia avdrvm. Enn Hemingr geingr upp æ fiallit og stigr æ skid sin og rennir ofan fyrir fiallit. hann for suo hratt ath þath vorv olikindi Honum kastadi alldri suo ath ei yrdi vndir honum skidin. og þui næst kemr hann þar nidr sem þeir vorv og stydr nidr skidageislanum er hann kemr æfram æ biargit og hleypr j loptt vpp. skidin hlaupa fram vndan honum. hann kemr fotvm vndir sig æ framanverdv biarginv. hann reidir miog. Hann þrifr j ski(ki)una konungs. en konungr rekr nidr haufudit og steypir af sier fram skiki-unni. þa rykr Hemingr ofan fyrir biargit. Konungr mællti þa. skildi hier nv feigan og ofeigan. Oddr svarar. ei mundi þath verit hafa ath þit hefdit einn veg farit [826] þo ath þid hefdut badir latiztt. Hueria gisting ættlar þv huorum okrum seigir konungr. Villda eg seigir Oddr fara til þeirrar gistingar sem eg ættla Heming buna enn eg ættla ath Kristr mune ei vilia ath fiandinn verdi þier suo feigen ath hann taki vit þier j kuelld. Ei mætta eg þier minna veita seigir kongur enn þv naer þeirri hinni godv gisting er Hemingr er til komenn. Bidr þa taka hann og reka ofan fyrir bergit. þa suarar Halldor Snorrason. annat huortt mvnum vær nv aller lataztt Jslendingar edr eingi vorr ella. enn þo ættlvm vær aller navkut ath hafa fyrir oss. þath skal giora fyrir ord þin Halldor seigir konungr ath Oddr fari fra mier og veri j fridi j vetr. en fara til Jslandz j vor. enn þegar Oddr er j bruttu þa skal eg giora hann vtlaga fyrir allan Noreg. Oddr svarar. þat skal leyfa er lidit er. en ecki þiki mier saka ath skili med ockr. Nu verdr Oddr þegar j bruttv. Nu fer konungr þangat til veizlv er honum var fyrir buin og

er hann þar fyst ath sinni. Enn þat er fra Oddi ath segia ath hann for vt til Jslandz vm sumarit og kemr hann sidar til þessa mals.

Nv er fra Hemingi ath segia ath hann rauk ofan fyrir biargit. En honum for sem avdrum þeim sem stokua ath blies ut af honum klæden avll. Nv belger duken og bar ath biarginv og festir æ einum steini. og þar hangir hann og veit ecki til sin. og þa er hann vitkadiztt þa var hann felmsfullr og otta. og suo sem vit hans ox þa dregr ottan vr briostinu. þa mællttiztt hann vit einn saman. hui meigi suo ordit hafa er eg skal hier staddr vera. en eigi er gudi meira fyrir at lata mik j brutt komaztt enn lata mik vera hier komen med heilsv. nv mvn eg heit festa og heita eign minni allri. þat er helmingr fiar allz j Torgum. þui fe skal skiptta j þria þridiunga. skal eg einn gefa hinum helga Olafi konungi. annann þridivng skal gefa æ svdrvegum og þurfamonnvm enn hinn þridia skal eg gefa helgum Stefano og þui fe skal veria til auaxttar þar til er eg finn Odd Ofeigsson. og sudr ættla eg mier ath ganga ef gud vill at eg komiztt j burtt hiedan og eg mega jafnnær vera staddr dauda konungs sem hann þottiztt nv minum dauda. þa uar sem myrkuaztt nætr er hann sier lios mikit yfir sig koma og hann sier mann ganga epttir biarginv. sa tekr j haund honum og kipir Hemingi upp æ bergit. og sa talar vit hann. hier er komen Olafr hinn helgi til fundar vit þig fyrir þui ath eg villda ei ath þv fyrirfæriztt suo ath Haralldi konungi ykiztt æbyrgd j. en heit þitt skallttv efna og ganga sudr. en ef þv kemr fyrir okunna menn þa skallttv nefnaztt Leifr medan Haralldr konungr er æ lifi. veitaztt mvn þier þath er þv batt at vitridin mvnttu vera þa er Haralldr konungr læztt. enn ecki þiki mier þv vel launa mier lifgiofina ef þu veitir þier þar mikil afskiptti. nv mvnv vit skiliaztt fyst ath sinni. Nu sa Hemingr konunginn lida j loptt upp fra sier med liosi. en Hemingr fiek sier skip og reri vt j Torgar. Hann geingr til kirkiv og sa hann þar biortt log og þar erv þeir æ bænum Aslakr og Biorn . . . .[1]

(ÞATTR AUDUNAR VESTFIRZKA.)

57. [828] Madr hiet Audun vestfirdzkr og fielitill. hann var æ vist med þeim manni er Þorstein hiet og var frændi hans. þat sumar kom skip vestr j Vadel. hiet Þorir styrimadr og for hann til vistar med Þorsteini

[1]) *Afskriveren har her ladét 1½ Spalte ubeskreven i Codex, i den Tanke senere at fuldstændiggjöre Fortællingen.*

þui ath su var bezlt vist. Audun var styrimanni radhollur og selldi varning hans j goda skulldarstadi er honum var kunnegtt fyrir. Styrimadrinn baud honum laun fyrir. en hann kaus ath fara vtan med honum. þorir kuad honum heimilltt ath vera æ skipi med honum. Audun seigir þorsteini ættlan sina og kuad miog æ endum standaztt þa er hann hefde selltt saudfe sitt til biargar modur sinni og þæ voru epttir .iij. merkr silfrs og hafde hann þæ ættlad henne .iij. vetra biorg med þorsteini. þorsteinn kuad hann likligan til giæfu. og for hann vtan vm sumarid med þori. Og er þeir koma vm haf þæ baud þorir (honum) til vistar med sier æ Mæri þar sem hann atti bu og var þar gott ath vera. og spyr þorir huad hann ættladi fyrir sig ath leggia. en vita skallttv ættlan mina ath eg ættla til Grænlandz og er þier heimillt ath fara med mier. Audun kueztt þath vilia. og fara þeir nv annad sumar til Grænlandz og kuomu j Eiriksfiord og vistuduztt þar aller hinv feemeiri menn enn hinir foru j Vestrbygdir. og suo giordi Audun og tok sier þar uist. Eirekur hiet veidimadr Grænlendinga. hann hafdi ueitt biarndyr eitt ækafa fagrtt og raudkinna. og er Audun vissi þat faladi hann dyrit. veidimadrinn sagdi honum þath eigi haglegtt ath gefa vid alla eigu sina. og veit eg ath þath mvn æ endum standaztt. Audunn lieztt þat ei hirda og kauper dyrit og gaf þar fyrir aleigu sina.

Hann for nu til Noregs med þori og baud þorir honum med sier ath vera. enn hann lieztt fara mundu med byrdingsmonnum sudr til Danmerkr æ fund Sueins konungs Vlfssonar og gefa honum dyrit. þorir kuad þath hættvmikid ath fara med gersimar slikar. so mikill ofridr sem er j milli Haralldz konungs og Sueins konungs. Sidan for Audun sudr æ Haurdaland og var þar fyrir Haralldr konungr æ veizlu. Konungi var sagtt ath þar var komit biarndyr og hin mesta gersemi. Hann sendi epttir þeim er atti. Audun for æ konungs fund og kuaddi hann. Konungr tok kuediu hans og mælltti. attu gersemi mikla. Hann kueztt eiga gersemi og sagdi ath þath væri eitt biarndyr. Villttv selia mier vid sliku verdi sem þu keypttir. Hann kueztt þath ei vilia. Konungr mællti. þath er og ei rett mællt. villttv fyrir tuenn verden þuilik sem þu keypttir. og er þæ æuogstr þier j þui og samir þat ef þu gaftt hier fyrir alla eigu þina sem þu seigir. Audunn lieztt þath ei vilia. Konungr mællti. villttv gefa mier þæ. Hann kuad eigi þath vera. Konungr spyr huad hann vill þæ af giora. Audvn mællti. eg ættla sudr til Danmerkr og gefa Sueini konungi. Haralldr konungr mællti. huort er ath þu ertt madr suo heimskr ath þu veiztt eigi ofrid hier j milli landa. edr ættlar þu gipttu þina suo miklu meiri enn annarra manna

ath þu munir komaztt þar med gersemar er adrir megu varla fara lausir þo ath aunguar hafi sakir. Audun mællti. þath mun nu æ ydru valldi vm mina ferd og optt hefi eg þat heyrtt ath þid Sueinn konungr hafit deilld illa og ma vera ath mig saki þath ecki. Konungr mællti. eg ættla þat rad ath þu farer leidar þinnar og mæ vera ath þu verder giæfumadr. enn þath vil eg ath þier eiga ath þu seigir mier fræ ferd þinne. Audun hiet þui.

Sidan for hann sud*r* fyrir land og aust*r* j Vik og suo til Danmerk*r*. og var vppi þæ fied alltt og vard hann þæ ath bidia matar fyrir þæ bæda. Eitt kuelld kom hann til þess mannz er Aki hiet. hann var ærmadr Sueins konungs. og seigir Audun honum vm ferd sina og beiddi hann vista naukura fyrir dyrit er þæ var ath bana komit. en hann kueztt mundu selia honum vistir. Audun kueztt ecki hafa til fyrir ath gefa. enn eg villdi giarna fæ Sueini konungi dyrit. Armadr suarar. eg vil eiga halftt dyrit og mattu sia ath dyrit mun deyia nu ef þu velld*r* einn vm. Enn er Audun sæ j huertt efni komit var þæ tok hann þenna kost ath hann selldi honum halftt dyrit. og fara nu þadan æ konungs fund og margtt manna med þeim. Armadr kuaddi konunginn og stod fyrir bordinu og hann Audun. Konungr spyr Audun huerr vtlend*r* hann væri. Hann suarar. eg er islendzk*r* og komen af Noregi og ad*r* af Grænlandi. og ættla eg ath færa þier biarndyr þetta og keyptta eg þat allri eigu minni. eg kom æ fund Harallz konungs og leyfdi hann mier ath fara sem eg villda þott hann nædi ei ath kaupa. enn þæ herra er eg sotta heim Aka þenna þæ var farid fenu. en eg var ath þrotum komen og suo dyrit. enn nu er orden galle æ giofenni þui hann villdi huorki vit hialpa mier nie dyrinu nema hann ætti halftt. Konungr mællti. er suo Aki sem mad*r*en seigir. Aki kuad hann satt eitt seigia. og villda eg þui gef(a) honum halftt dyrit. Konungr mællti. þotti þier þath til liggia þar sem eg setta þig [829] mikinn mann vr litllum og heftta þat er mad*r* giordiztt til ath færa mier gersemi og gaf þar fyrir alla eigu sina. og þath rad sæ Haralldr konungr ath lata hann fara j fridi og er hann ouin minn. nu væri þath maklegtt ath eg lieta drepa þig. og far nu þegar or landi brutt og kom alldri mier j augsyn. kann eg þier Audun slika þauk sem þu giæfir mier alltt dyrit og ver med mier bædi leingi og þo velkomen. Og þath þekttiztt hann. Og eitt sinn mællti Audun. herra sagdi hann brutt fysir mik nu Konungr suarar seintt og spyr þo huad hann vili. hann sagdiztt vilia sudr ganga. Konungr mællti. ef þu villdir ei suo god rad þæ mundi mier

ath þikia. enn nu mvn eg fæ þier fe og fauruneyti med palmorum. Og bad hann nu einkum til sin koma er hann kiæmi apttr.

Audun for til Roms. og er hann for apttr tok hann sott og giordi herfiligan. geck vpp fied fyrir honum og tok hann sidan stafkallz stigh[1] og vard bædi magur og osælegur. og kom aptr j Danmork ath paskum og þar sem konungr var þæ staddr. Audun þordi ei ath lata sia sig og var j kirkiuskoli og ættladi þæ ath ganga fyrir konung er hann geingi til aptantida. En er hann sæ konung og hirdina fagrbuna þæ þordi Audun vist ei ath lata sia sig. Enn er konungr for til hallar ath drecka þæ mathadiztt Audun vti hia kirkiu sem sidr er til pilagrima medan þeir hafa ei kastad staf og skreppu. Enn er konungr for til nattsaungs ættladi Audun ath hitta konung. en suo mikid sem honum þotti fyrir vm kuelldit þæ iok nu mikid æ er hirdin var druken. Og er þeir geingu inn þæ sæ konungr mannen og sæ ath hann hafdi ei frama til vid hann ath tala. og er hirdin geck inn þæ veik konungr vt og mælltti. gangi sæ fram er mik vill hitta. þæ geck Audun fram og fiell til fota honum. en konungr kenndi hann varla. þæ tok konungr j haund honum og bad hann velkomen og mælltti. og hefir þu skipztt. En hirdin hlo ath honum. Konungr bad þæ ei þath giora þui ath hann hefir betr sied fyrir saleni en þier. Sidan var honum giaur laug og fiekk konungr honum þau klædi er hann hafdi haftt vm faustuna. konungr baud honum med sier ath vera og giora hann skutulsuein sinn. Hann mællti. þat er vel bodit herra enn þo ættla eg til Jslandz. Konungr mællti. vndarliga er sligtt kosit. Audun mælltti. eigi mæ eg þath vita ath vera hier fullsæll en modir min trodi stafkallz stig æ Jslandi. þui ath nu er liden su stund er eg lagda mitt fram fyrir hana. Konungr mællti. vist munttu verda giæfumadr. sæ einn var nu hlutren til ath mier mundi ei mislika ef þu villdir burtt fra mier. enn ver nu med mier vnz skip buaztt. Hann kueztt þath giarna vilia.

Og einn dag þæ er æ leid vorit geck konungr æ bryggiur og voru menn þæ j bunadi til ymsra landa j Austrveg edr Saxland edr til Suiþiodar edr Noregs. sidan kuomu þeir ath einu skipi favgru og voru þar menn ath bua þath. Konungr mælltti. huern veg liztt þier æ skip þetta. Vel seigir Audun. Konungr mællti. þetta skip vil eg gefa þier og launa þier biarndyrit. Audun þakar konungi giaufina Og er stund leid og skip var buit þæ mællti konungr. nu villttv æ brutt fara þæ mun eg nu ecki letia þig. enn þath hefi eg spurtt ath auræfi eru vida fyrir Jslandi og hætt skipum miog og mæ þath henda ath þu

[1]) stigli *Cd.*

briotir skipit en tynir fenu og litt sier þat þæ ath þu hafir fundit Suein konung og færtt honum hinu mestu gersemi. tak þu hier eina ledrhosu fulla af silfri. ei erttu þæ felaus ef þu helldr þessu fe. enn verda mæ ath þu tynir þessu fe og mæ þæ enn litt sia ath þu hafir fundit Suein konung og gefit honum aleigu þina. Og dro þa hring af hendi sier ena mestu gersemi og gaf honum. Konungr mællti þæ. þott suo illa beri til ath þu briotir skipit en tynir fenu þæ erttu ei felaus er þu kemr æ land ef þu helldr hringinum og mæ þæ sia ath þu hefir fundit Suein konung. enn radlegtt þiki mier ef þu att naukrum gaufgum manni gott ath launa þæ gef þu honum hringenn þui ath tignum manne somir. og far nu vel.

Sidan for hann sem leid liggr vm Eyrasund og sotti sunnan med landi til Noregs og suo til kaupangrs. og var Haralldr konungr þar fyrir. Audunn þurftti þæ marga þionusttumenn. sidan geck hann æ konungs fund og kuaddi hann. Konungr tok vel kuediu hans og bad hann drecka med sier. og suo giordi hann. þæ mællti konungr. færdir þu Sueini konungi dyrit. Jæ herra seigir hann. Hueriu launadi hann þier. Audunn mællti. þat fyrst ath hann þæ þat. Konungr mællti. launad munda eg þier þui hafa edr launadi hann þier fleira. Hann gaf mier math og silfr mikit til Romferdar. Maurgum gefr Sueinn konungr fe þo ath eigi færi honum gersemar. og munda eg hafa gefit þuiligtt fe. edr huad gaf hann þier fleira. Hann baud mier hirdvist er eg kom fra Romi sunnan stafkall og ath dauda komen og gaf mier klædi þau er hann sialfr hafdi borit vm faustu. Konungr mællti. skylltt þotti mier ath hann sperdi ecki math vid þig edr faustuklædi. þath er ei suo mikils vertt þat mæ vel giora vit stafkalla. og giortt munda eg sligtt hafa. edr huad var þæ enn fleira. þæ baud hann mier ath giora mik skutulsuein sinn. Konungr mællti. þath var mikell somi og munda eg giortt hafa þat. edr hueriu launadi hann enn. Audunn suarar. hann gaf mier knor einn med aullum reidingi og farmi þeim er hingad er beztt farid j land. Konungr mællti. þat var stormannlega gefit og munda eg hafa launad þessu. edr huar nam stadar vm launen. Audunn mællti. hann gaf mier mikinn siod fullan af silfri og kuad mig þæ ei fielausan þo ath skip mitt bryti vit [333] Jsland. Konungr mællti. þath var ægiætliga giortt og eigi munda eg þath giortt hafa og af hendi munda eg þikiaztt leyst hafa ef eg hefda gefit þier skipit huad sem æ yrdi sidan. edr huortt namu hier stadar launin. Audun mællti. hann gaf mier hring þenna. og liet suo mega ath beraztt ath eg tynda fenu aullu en sagdi mik ei felausan ef eg hefda hringin. og bad mik ei loga nema

eg ætta naukrum tignum manni suo gott ath launa ath eg villda gefa honum hringen. en nu hefi eg þann fundit. þui ath þier attud kost herra ath taka lif fra mier enn eignaztt gersemi mina. en þu leztt mik fara j fridi þo ath adrir nædi eigi og hefi eg af þier alla giæfu hlotit. Konungr mællti. vlikr er Sueinn konungr flestum monnum þo ath med ockr sie fætt. en þiggia myn eg hringen og ver med mier. en eg mun lata bua skip þitt og fæ þier vist sem þu villtt. Og þath þæ Audun. Enn þæ er hann er albuenn mællti konungr. ecki mun eg storum þier gefa. þigg ath mier suerd og skikkiu. þath var huortueggia gersemi. Hann for til Jslandz vm sumarit og kom vt vestr j Fiordu og vard hinn mesti giæfumadr. Fra honum er komen god ætt og þangad atti ath telia þorsteinn Gyduson og margir adrir godir menn.

(ÞATTR SNEGLUHALLA.)

58. (þ)ath er vpphaf þessar frasagnar ath Haralldr konungr Sigurdarson ried fyrir Noregi. þath var j þann tima er Magnus konungr frændi hans var andadr. Suo er sagtt ath Haralldr konungr var allra manna vitrazttr og radugazttr. vard þath og flest ath radi er hann lagdi til. hann var skalld gott og jafnan kastadi hann hædyrdum ath þeim monnum er honum syndiztt. þoldi hann og allra manna beztt þott ath honum væri kastad klamyrdum þæ er honum var gott j skapi. Hann atti þæ þoru dottur þorbergs Annasonar. Honum þotti mikit gaman ath skalldskap og hafdi jafnan þæ med sier er kueda kunnu. þiodolfr hiet madr hann var islendzkr og ættadr vr Suarfadardal kurteis madr og skalld mikit. hann var med Haralldi konungi j hinum mestum kiærleikum.[1] kalladi konungr hann haufutskælld sitt og virdi hann mest allra skallda. hann var ættsmar og menntr vel avfundsiukr vit þæ er til kuomu. Haralldr konungr elskadi miog Jslendinga. gaf hann til Jslandz marga goda hluti. kluku goda til þinguallar. og þæ er hallæri þat hid mikla kom æ Jsland er ecki hefir sligtt komit annad þa sendi hann vt til Jslands fiora knorru hladna med miol sinn j huern fiordvng. og liet flytia j brutt fatæka menn sem flesta af landinu.

59. Bardr hiet madr og var hirdmadr Halldz konungs. hann sigldi til Jslandz og kom vt ath Gasum og vistadiztt þar vm vetrenn. Sæ madr tok sier far med honum er Halli hiet. og var kalladr Snæglu-

[1]) hann *tilf. Cd.*

halli. hann var skalld gott og ordgreppr mikill. Halli var hær madr og halslangr herdilitill og handsidr og liotlimadr. hann var ættadr vr Fliotum. þeir sigldu þegar þeir voru bunir og haufdu langa vtivist. toku Noreg vm haustit nordr vit þrandheim vid eyiar þær er Hitrar heita og sigldu sidan inn til Agdaness og lagu þar vm nott. Enn vm morgenen sigldu þeir inn epttir firdenum liten byr. Og er þeir kuomu inn vm Rein sau þeir ath langskip þriu reru innan epttir firdinum. dreki var hid þridia skipit. Og er skipen r(e)yru hia kaupskipenu þæ geck madr fram vr lyptingunne æ drekanum j raudum skarlazklædum og hafdi gullhlad vm enni bædi mikell og tigulegr. þessi madr tok til orda. huer styrir skipenu edr huar voru þier edr huar toku þier fyst land edr huar lagu þier j nott. þeim vard næsta ordfall kaupmonnum er suo var margs spurtt. enn Halli suarar þæ. vær vorum j vetr æ Jslandi. en yttum af Gasum. enn Bardr heitir styrimadr. enn tokum land vid Hitrar. enn lagum j nott vit Agdanes. þessi madr spurdi. er reyndar var Harralldr konungr Sigurdarson. sard hann yd(r) ei Agdi. Eigi enna seigir Halli. Konungren brosti ath og mællti. er naukur til rads vm ath hann mvni enn sidar meir veita ydr þessa þionuzttv. Ecki sagdi hann Halli. og bar þo einn hlutr þar mest til þess er vær forum einga skaum af honum. Huat[1] var þath seigir konungr. Halli vissi giorla vid huern hann taladi. þath herra seigir hann ef ydr forvitnar ath vita at hann Agdi beid ath þessu oss tignari manna og vætti yduar þangat (j) kuelld og mun hann þæ giallda af haundum þessa skulld otæftt. þu muntt vera ordhækr mikill seigir konungr. Ei er getit orda þeirra fleiri ath sinni. Sigldu[2] þeir kaupmennerner inn til kaupangs og skipudu þar upp og leigdu sier hus j bænum. Fam nottum sidar kom konungr inn apttr til bæiar og hafdi hann farit j eyiar vt ath skemtta sier. Halli bad Bard fylgia sier til konungsins og kueztt vilia bidia hann vetrvistar. enn Bardr baud honum med sier ath vera. Halli bad hann hafa þauk fyrer enn kueztt med konunginum vilia vera ef þess væri kostur.

60. [831] Einn dag geck Bardr til konungs og Halli med honum. Bardr kuaddi konung. konungr tok vel kuediu hans og spurdi margs af Jslandi edr hu(o)rtt hann hefdi flutt vtan naukra islendzka menn. Bardr sagdiztt flutt hafa einn islendzkan mann og heitir hann Halli og er nu hier herra og vill bidia ydr vetrvistar. Halli geck þæ fyrir konunginn og kuaddi hann. Konungren tok honum vel og spurdi huortt

[1]) hnar *Cd.* [2]) silgdu *Cd.*

hann hefdi suarad honum æ firdinum er vær fundumztt. Sia hinn sami segir Halli. Konungrin sagdiztt ei spara mundu mat vid hann og bad vera ath bui sinu naukru. Halli kueztt med hirdenni vera vilia edr leita sier annars ella. Konungren kuad suo fara iafnan. ath mier er vmkentt ef vor vinskapr fer ei vel af hendi þo ath mier þiki varla suo vera. erud þier einradir Jslendingar ok osidblandnir. nu ver ef þu villtt og æbyrgst þig sialfr huad sem j kann gioraztt. Halli kuad svo vera skylldu og þakadi konunginum. Var hann nv med hirdenni og likadi huerium manni vel til hans. Sigurdr hiet sessunautr Halla gamall hirdmadr og giæfr. Sæ var sidr Haralldz konungs ath eta einmælltt. var fyst borin vist fyrir konung sem von var og var hann þæ iafnan miog mettr er vistin kom fyrir adra. enn þæ er hann var mettr klappadi hann med knifskaptti sinu æ bordit ok skylldi þæ þegar rydia bordin og voru margir þæ huergi næri mettir. þath bar vit eitt sinn er konungr geck vti vm stræti og fylgdin med honum og voru margir þæ huergi nærri mettir. þeir heyrdu j eitt herbergi deilld mikla. þar voru ath sutari og iarnsmidr og þar næst fluguztt þeir æ. Konungvren nam stadar og sæ æ vm stund. sidan mælltti hann. gaungum brutt hier vil ek aunguan hlut ath eiga. en þu þiodolfr yrk vm þa visu. Herra seigir þiodolfr ei samir þath. þar sem ek er kalladr haufudskalld yduartt. Konungr suarar. þett(a) er meiri vanndi enn þu muntt ættla. þu skalltt giora af þeim alla menn adra en þeir eru. lat annan vera Sigurd Fafnisbana enn annan Fafni og kenn þo huern til sinnar idnar. þiodolfr kuad þæ visu.

Sigurdr eggiadi sleggiu
snaak valigrar brækar
enn skapdreki skinna
skreid af leista heidi.
monnum leiztt ormr adr ynni
iluegs buen kiliu
nautaledrs æ nadri
neflangr konungr tangar.

þetta er vel kuedit seigir konungr og kued nu adra og lath nu vera annan þor enn annan Geirraud iotun og kenn þo huern til sinnar idnar. þa kuad þiodolfr visu.

Varpp vr þrætu þorpi
þorr smidbelgia storra
huaftt elldingum holldnu
hafra kiötz ath iotni.
hliodgreipum tok hudar
hraukikafls af afli
gladr vit galldra smidiu
Geirraudr sin þeirri.

Ecki ertlu mælltr vm þath segir konungr ath þu ertt vrleysingr til skalldskapar. Og lofudu aller ath vel væri ortt. Ecki uar Halli vit þetta. Og vm kuelldit er menn satu vit dryck kuadu þeir fyrir Halla og saugdu hann ei mundu suo yrkia þott hann þættiztt skalld mikit. Halli kueztt vita ath hann ortti ver enn þiodolfr. ennda mun þæ first vm fara ef

eg leita ecki vit ath yrkia ennda se eg ecki vit seigir Halli. þetta var þegar sagtt konungi og snuit suo ath hann þættiztt ei minna skalld en þiodolfr. Konungr kuad honum ei ath þui verda mundu. enn vera kann ath vær fæum þetta reyntt af stundu.

61. þath uar einn dag er menn sætu yfir bordum ath þar geck inn j haullina duergr einn er Tuta hiet. hann var friskr ath ætt. hann hafdi leingi verit med Haralldi konungi. hann var ei hæri enn þreuett barn en allra manna digrazttr og herdimestr. haufudit mikit og elldiligtt hrygrinn ei allskamr en sylltt j nedan þar sem fætrnir voru. Haralldr konungr atti bryniu þæ er hann kalladi Emmu. hann hafdi latit giora hana j Myklagardi. hun var suo sid ath hun tok nidr æ sko Haralldi konungi þæ er hann stod rettr var hun aull tuefaulid og suo styrk ath alldri festi iarn æ. Konungrin hafdi latit fara duergen j bryniuna og setia hialm æ haufut honum og gyrdi hann suerdi. sidan geck hann j haullina sem fyrr var ritad og þotti madrinn vera undrskapadr. Konungrinn kuaddi sier hliods og mælltti. sæ madr er kuedr um duerginn visu suo ath mier þiki vel kueden þiggi ath mier knif þenna og belltti. og lagdi fram æ bordit fyrir sig gripina. enn uitit þath uist ef mier þikir ei vel kueden ath hann skal hafa oþok mina enn missa gripanna beggia. Og þegar er konungr hafdi flutt erendi sitt kuedr madr visu vtar æ becken og uar þat Snægluhalli.

Færdr syncztt mier frændi
Frisa kyns j bryniu
geingr fyrir hird j hringum
hialmfalldinn kurualldi.
flærath elld j ari
vthlaupi vanr Tuta
se eg æ sidu leika
suerd rughleifa skerdi.

Konungr bad færa honum gripuna. og skallttu næ hier æ sannmæli þuiat uisan er uel kueden. þath var einn dag er konungren var mettr ath konungr klappadi knifi æ bordit og bad rydia. þionuzttumenn giordu suo. þæ uar Halli huergi næri mettr [832] tok hann þæ styki eitt af diskinum og hielltt epttir og kuad þetta.

Hirdi eg ei
huad Haralldr klappar
læt eg gnada graun
geing eg fullur ath sofa.

Vm morgunen epttir er konungr uar komen j sæti sitt og hirdin geck Halli j hollina og fyrir konungenn. hann hafdi skiolld sinn og suerd æ baki sier. hann kuad visu.

Selia mun eg uit sufli
suerd mitt konungr verda
og rymskyndir randa
raudan skiolld vit braudi.

hungrar hilmis dreingi
helldr gaungum vær suangir
mier dregr hrygg ath huoru
Haralldr suelltir mik bellti.

Eingu suarar konungr og liet sem hann heyrdi ei. enn þo vissu aller menn ath honum mislikadi. Litlu sidar uar þath einn dag er konungrin geck vti vm stræti og fylgdin med honum. þar var og Halli j faur. hann snaradi fram hia konunginum. Konungren kuad þetta.

Huertt stiller þu Halli.

Halli suarar

hleyp eg fram ath kyrkaupi.

graut munttu giorfan lata

segir konungr.

gior matr er þat smiorfan

segir Halli. Hleypr hann Halli þæ upp j gardinn og þangad sem var elldahus. þar hafdi hann latit giora graut j steinkattli og settiztt til og etr grautin. Konungrinn sier ath Halli huerfr vpp j gardinn. hann kuaddi til þiodolf og .ij. menn adra ath leita Halla. konungr veik og upp j gardinn. þeir finna hann þar sem hann æt grautinn. Konungrin kom þæ ath og sæ huad Halli hafdiztt ath. Konunguren var hinn reid-aztti og spurdi Halla þui hann for af Jslandi til haufdingia til þess ath giora af sier skom ok gabb. Latit eigi suo herra seigir Halli. jafnan sie ek ydur ei drepa henndi vid godum sendingum. Halli stod þæ upp og kastadi nidr katlinum og skall vit haddan. þiodolfr kuad þæ þetta.

Haddan skall en Halli
hlaut offylli grautar
hornsponu kued ek honum
hlyda betr en prydi.

Konungrin geck þæ brottu og var allreidr. Og vm kuelldit kom eingi matr fyrir Halla sem fyrir adra menn. og er menn haufdu snætt vm stund kuomo enn .ij. menn og baru j milli sin trog mikit fulltt grautar og med spon og settu fyrir Halla. Hann tok til og æt sem hann lysti og hætti sidan. Konungr bad Halla eta meira. hann kueztt ei mundu eta meira ath sinni. Haralldr konungr bræ þæ suerdi og bad Halla eta grautinn þar til er hann spryngi af. Halli kueztt ei mundi spreingia sig æ grauti enn seigir konung næ mundu lifi sinu ef hann væri æ þath einhugi. Konungr seztt þæ nidr og slidrar suerdit.

62. Naukru[1] sidar var þath einn dag ath konungr tok disk einn

[1]) nakrv *Cd*,

af bordi sinu og var æ steikttr gris og bad Tutu duerg færa Halla. og bid hann yrkia visu ef hann vill hallda lifinu og hafa kuedit adr þu kemr fyrir hann og seg honom ei fyr en þu kemr æ mitt golf. Ecki er ek þess fus seigir Tuta þuiat mier likar vel vit Halla. Se ek sagdi konungr ath þier þikir god visan su er hann ortti vm þig og munttv giolla heyra kunna. nu far j burtt j stad og gior sem ek byd. Tuta tok nu vid diskinum og geck æ mitt golfit og mællti. þu Halli yrk visu ath bodi konungs og haf ortt adr ek kem fyrir þik ef þu villtt halda lifinu. Halli stod þæ upp og retti hendr j moti diskenum og kuad visu.

Gris þæ greppr ath ræsi
grunntrauduzttum daudan
niordr sier burg hia bordi
bauglandz fyrir stannda.

runa sidr lit ek raudar
ræd ek skiott gera kuædi
rana hefir seggr af suine
send heill konungr brenndan.

Konungr mællti þæ. nu skal gefa þier vpp reidi mina Halli þui ath visan er vel kueden suo skiott sem til var tekit.

63. Fræ þui er sagtt einn dag ath Halli geck fyrir konungen þæ er hann var gladr og katr. þar uar þæ þiodolfr og margtt annarra manna. Halli sagdiztt hafa ortt drapu vm konungenn og bad sier hliods. Konungren spurdi huortt Halli hefdi naukud kuædi fyri ortt. Halli kueztt ecki hafa ortt. þat munu sumir menn mæla seigir konungr ath þu tak-iztt mikit æ hendr slik skalld sem ortt hafa vm mik adr eptir naukrum malefnum. eda huad syneztt þier rad þiodolfr. Ecki kann ek herra ath gefa ydr rad seigir þiodolfr enn hitt mun hoti nærr ath ek mun kunna ath kenna Halla heilrædi. Huertt er þath seigir konungr. þath fyst herra ath hann liugi ecki ath ydr. Huad lygr hann nu seigir konungr. þath lygr hann ath hann sagdiztt ecki kuædi ortt hafa seigir þiodolfr. enn ek seigi hann ortt hafa. Huertt er kuædi þath seigir konungr. edr vm huad er ortt. þiodolfr suarar. þath kollum vær Kolluvisur er hann ortti vm kyr er hann giætti vt æ Jslandi. Er þath satt Halli seigir konungr. Satt er þath seigir Halli. þui sagdir þu ath þu hefdir ecki kuædi ortt seigir konungr. þui seigir Halli ath litil kuædismynd mundi æ þui þikia ef þetta skal heyra og litt mun þui verda æ loptt halldit. þath uilium vær fyrst heyra seigir konungr. Skemt mun þæ fleira seigir Halli. Hueriu þæ seigir konungr. Kueda mun þiodolfr þæ skulu Sodtrogsuisur er hann ortti ut æ Jslandi seigir Halli og er þath vel ath þiodolfr leitadi æ mik eda afvirdi [533] fyrir mier þui ath vpp eru suo komnir j mer bitar og iaxlar ath ek kann vel ath suara honum jofnum ordum. Konungr brosti ath og þotti honum gaman ath etia

þeim saman. Huern veg er kuædi þat edr umm huad er ortt seigir konungr. Halli suarar. þat er ortt vm þath er hann bar vt auskv med audrum syskinum sinum og þotti þæ til einkis annars fær fyrir vizmuna sakir og vard þo vm ath sia ath ei væri elldr j þui ath hann þurftti alltt vit sitt j þann tima. Konungr spyr ef þetta væri satt. Satt er þath herra seigir þiodolfr. þui hafdir þu suo ouirdulegtt verk seigir konungr. þui herra seigir þiodolfr ath ek villdi flyta oss til leika enn ecki voru verk æ mik lagin. þath olli þui seigir Halli ath þu þottir ei hafa verkmannz vit. Ecki skulud þit vid talaztt seigir konungr en heyra vilium vær kuædin bædi. Og suo vard ath vera. kuad þa huor sitt kuædi. Og er lokit var kuædunum mælltti konungren. litit er kuædit huorttueggia enda munu litil hafa verit yrkisefnin. og er þat þo enn minna er þu hefir ortt þiodolfr. Suo er og herra seigir þiodolfr. og er Halli ordhuass miog. enn skyldara þætti mier honum ath hefna faudr sins enn eiga sennr vid mik hier j Noregi. Er þath satt Halli seigir konungr. Satt er þath herra seigir hann. Hui forttu af Jslandi til haufdingia vid þath ath þu hafdir eigi hefntt faudr þins seigir konungr. þui herra seigir Halli ath ek var barn ath alldri er fadir minn var vegen og toku frændr malit og sættuztt æ fyrir mina haund. enn þath þikir illt nafn æ voru landi ath heita gridnidingr. Konungrinn suarar. þath er naudsyn ath ganga ei æ grid edr sættir og er vr þessu alluel leyst. Suo hugda ek herra seigir Halli. enn vel mæ þiodolfr tala stormannlega vm slika hluti þui ath aunguan veit ek iafngreypilega hefntt hafa sins faudr sem hann. Uist er þiodolfr liklegr til ath hafa þath hraustliga giortt seigir konungr edr huad verkum giortt vm þath ath hann hafi þath framar giortt enn adrir menn. þath hellztt herra seigir Halli ath hann æt sinn faudurbana. Nu æpttu menn vpp og þottuztt alldri slik undr heyrtt hafa. Konungrenn broste ath og bad menn vera hlioda. Gior þetta satt er þu seigir Halli seigir konungr. Halli mælltti. þath hygg ek ath þorliotr hieti fadir þiodolfs. hann bio j Suarfadardal æ Jslandi og var hann fætækr miog enn atti fiolda barna. enn þath er sidr æ Jslandi æ haustum ath bændr þinga til fætækra manna og var þæ eingi fyrri til nefndr enn þorliotur fadir þiodolfs. og einn bondi var suo storlyndr ath honum gaf sumargamlan kalf. sidan sæker hann kalfen og hafde æ taum og var lykkia æ enda taumsins. og er hann kemr heim ath tungardi sinum hefr hann kalfen vpp æ gardin. og var furdulega hær garduren en þo var hærra fyrir innan þui ath þar hafdi verit grafit torf til gardzins. sidan fer hann inn yfir gardinn enn kalfrinn velltr vt af gardinum. en lyckian er æ var taumsendanum braztt vm

hals honum þorlioti og kendi hann ei nidr fotum. hieck nu sinu meigin huorr og voru daudir badir er til var komit. drogu baurnin heim kalfin og giordu til matar og hygg ek ath þiodolfr hefdi oskertt sinn hlut af honum. Nærri hofi mundi þat seigir konungr. þiodolfr bræa suerdi og villdi hauggua til Halla. hliopu menn þæ j milli þeirra. Konungr kuad huoregum hlyda skylldu ath giora avdrum mein. leitadir þu þiodolfr fyrri æ Halla. Vard nu suo ath vera sem konungr villdi. Færdi Halli drapuna og mællttiztt hvn vel fyrir og launadi konungr honum godum peningum. Leid nu æ vetrinn og var alltt kyrtt.

64. Einarr uar madr nefndr og var kalladr fllvga hann var son Hareks or þiottu[1]. hann var lendr madr og hafdi syslu æ Halogalandi og finnferd af konungi og var nu j kiærleikum miklum vid konung enn þo elldi þar iafnan ymsu æ. Einar var veinardarmadr mikell. drap hann menn ef ei giordu alltt sem hann villdi og bætti aungvan mann. Einars var von til hirdarennar ath jolunum. þeim Halla og Sigurdi sessunaut hans vard talad til Einars. sagdi Sigurdr Halla fra ath eingi madr þordi ath mæla j moti Einari eda j adra skal ath leggia enn hann villdi og hann bætti ecki fe fyrir vig edr ran. Halli suarar. vændishaufdingiar mundu sliktt kalladir æ voru landi. Mæl þu varliga felagi seigir Sigurdr þui ath hann er litilþægr ath ordum ef honum er j moti skapi. þo ath þier sieud aller suo hrædder seigir Halli ath eingen yduar þori ath mæla eitt ord j moti honum þæ seigi eg þier þath ath eg skylldi kiæra ef hann giordi mier rangtt og þess get eg ath hann bæti mier. Hui þier enn audrum seigir Sigurdr. þath mundi honum synaztt seigir Halli. þar til þræta þier hier vm ath Halli bydr Sigurdi ath vedia hier vm. leggr Sigurdr hier vid gullhring er stod halfa mork enn Halli leggr vit haufud sitt. Einar kemr ath iolunum og sitr hann æ adra haund konungi og menn hans vt fra honum. var honum aull þionuztta veitt sem konungi sialfum. Og ioladag er menn voru mettir mælltti konungrin. nu vilium vær hafa fleira til gamans [834] en drekka. skallttu nu Einar seigia oss huad til tidinda hefir ordit j faurum ydrum. Einar suarar. ecki kann eg þath j frasagnir ath færa herra þo ath vær hnuskum Bufinna edr fiskimenn. Konungr suarar. seigit setliga þui ath vær erum litilþægir ath og þikir oss gaman at þui aullu þo ath ydr þiki litils vertt er jafnan standit j stridi. þath er þo herra hellztt ath seigia seigir Einar ath j fyrra sumar er vær kuomum nordr æ morkina mættu vær Jslandzfari einu og haufdu þeir vordit þangad sæhafa

[1]) þorottv *Cd.*

og setid þar vm vetrinn. bar eg æ hendr þeim ath þeir mundu att hafa kaup vit Finna fyrir utan yduartt lof edr mitt. enn þeir duldu og geingu ei vit enn oss þottu þeir otrulegir og beidda eg þæ ransoknar enn þeir syniudu þuerliga. eg sagda þath þæ ath þeir skylldi hafa þath er þeim væri verra og makligra og bad eg mina menn vopnaztt og leggia ath þeim. eg hafda fimm langskip og laugdu vær ath æ bædi bord og liettum ei fyr en hrodid var skipit. og einn islendzkr madr er þeir kaulludu Einar vardiztt suo vel ath hans maka fann eg alldri og vist var skadi ath vm þann mann og ei hefdum vær vnnit skipit ef sliker hefdi aller verit innanbordz. Jlla giordir þu þath Einar seigir konungr er þu drepr saklausa menn þo ath ei giori alltt sem þier likar beztt. Mun ek ei seigir Einar sitia fyrir hættu þeirri. enn mæla þat sumir menn herra ath þier giorit ei alltt sem gudrettiligaztt. en þeir reynduztt illa og fundu vær miken finnskrepp j skipinu. Halli heyrdi huad þeir tauludu og kastadi knifinum fram æ bordit og hætti ath eta. Sigurdr spurdi ef hann væri siukr. (Hann kuad þat ei) vera enn kuad þetta þo sott ver(r)a. Einar fluga sagdi læt Einars brodur mins er hann kueztt felltt hafa æ kaupskipinu j fyrra sumar og mæ vera ath nu gefi til at leita epttir botunum vit hann Einar. Tala ecki vm felagi seigir Sigurdr sæ mun vænzttr. Nei sagdi Halli ecki mundi hann suo vit mik giora ef hann ætti epttir mik ath mæla. Hliop hann þæ fram yfir bordit geck innar fyrir hæsætit og mælltti. tidindi saugdu þier Einar bondi þau mier acktta ærit miog i drapi Einars brodr mins er þier saugduztt felldan hafa æ kaupskipinu j fyrra sumar. nu vil eg uita huortt þu villtt nauckru bæta mier Einar brodur minn. Hefir þu ei spurtt at eg bæti eingan mann seigir Einar. Eigi er mier skylltt ath trua þui seigir Halli ath þier væri alltt illa gefit þo ath eg heyrda þath sagtt. Gack burtt madr seigir Einar annar mun verri. Halli geck ath sitia. Sigurdr spyr hue fariztt hefdi. Hann suarar og kueztt hafa hotun fyrir febætr. Sigurdr bad hann ei opttar koma æ þetta mal og sie laus vedianen. Halli kuad honum vel fara en æ skal koma opttar. Og annan dag epttir geck Halli fyrir Einar og mælltti. þath mal vil eg vekia Einar ef þu villtt naukru bæta mier brodur minn. Einar suarar. þu ertt seinþreyttr ath og ef þu dregst ei brutt þæ munttu fara slika faur sem brodir þinn edr verri. Konungren bad hann ei suo suara. og er þath frændunum ofraun og veit ei huers hugar huerium lier. en þu Halli kom ei apttr æ þetta mal þui ath stærri bockar verda ath þola honum sliktt en þu ertt. Halli suarar. svo mun vera uerda. Geck hann þæ til rums sins. Sigurdr fagnar honum vel og spurdi hue fariztt hafdi. Halli kueztt

hafa heitan fyrir febætr af Einari. þotti mer þath j hug seigir Sigurdr og sie laus vedianin. Vel fer þier (segir) Halli en æ skal ek koma þridia sinn. Gefa vil ek þier nu til hringinn sagdi Sigurdr ath þu latir vera kyrtt er þetta hefir þo naukud af mier til blotiztt j fyrstu. Halli suarar. synir þu huerr madr þu ertt og ecki mæ þier vm kenna huersu sem til vegar fer. en profa skal enn vm sinn. Og þegar vm morgunenn er konungr tok handlaugar og Einar fluga geck Halli ath honum og kuaddi konunginn. konungrinn spyr huad hann villdi. Herra seigir Halli. ek vil segia ydr draum minn. ek þottumztt vera allr madr annar enn ek er. Huad manni þottiztt þu vera seigir konungr. Ek þottumztt vera þorleifr skalld. enn hann Einar fluga þotti mier vera Hakon jall Sigurdarson og þottumztt ek hafa ortt vm hann nid og munda ek sumt nidit er ek uaknada. Sneri Halli þæ vtar epttir haullunni og kuad naukud fyrir munni sier og namu menn ei orda skil. Konungr mællttí. þetta var ecki draumr annar en hann dregr þessi dæmi saman. og suo mun fara med ykkr[1] sem for med þeim Hakoni Hladaialli og þorleifi skalld. og þath sama giorir Halli hann suifiztt einkis og megu vit sia ath bitit hefir nidit rikari menn en suo sem þu ertt Einar sem var Hækon iall. og mun þat munad medan Nordrlond eru bygd ok er verri einn kuidlingr ef munadr uerdr epttir en litil femuta vm dyran mann kueden. og gior suo vel og leys hann af med naukru. þier skulud rada herra seigir Einar og seg honum ath hann taki .iij. merkr silfrs af fehirdi minum er ek fieck honum sidarztt j siodi. þetta var sagtt Halla. geck hann ath finna fehirdinn og sagdi honum. Hann kuad vera .iiij. merkr silfrs j siodnum. Halli kueztt .iij. hafa skylldu. Halli geck þæ fyrir Einar og sagdi honum. Hafa mundir þu þath er j uar siodnum seigir Einar. Nei sagdi Halli audruuis skallttu na lifi minu en ek uerdi þiofr af fe þinu og sa ek ath þu hafdir þath ættlad mier. [33b] Og suo uar ath Einar hafdi þath ættlad Halla ath hann mundi þat er j uar siodnum hafa og þotti honum þath nog banasok. Geck Halli nu til sætis sins og syndi Sigurdi fied. Sigurdr tok hringinn og kuad Halla vel hafa til unnit. Hann suarar. eigi eru vit þæ iafner þegnar og tak hring þinn og niot manna beztt. en þier satt ath seigia þæ atta ek alldri skyll(tt) vid þenna mann er Einar hefir drepit og villda ek vita ef ek næda fenu af honum. Eingum manni erttu likr ath prettum seigir Sigurdr. Einar for brutt epttir jolin nordr æ Halugaland.

65. Vm vorit bad Halli konung orlofs ath fara til Danmerkr j kaupferd. Konungr bad hann fara sem hann villdi. og kom apttr skiott

[1]) ukkr *Cd.*

þui oss þikir gaman ath þier. og far varlega fyrir Einari flugu hann mun hafa illan hug æ þier og sialldan veit ek honum jafnsleptt tekiztt hafa. Halli tok sier far med kaupmonnum sudr til Danmerkr og suo til Jotlandz. Raudr hiet madr er þar hafdi syslu og rieztt Halli þar til uistar. þath bar til eitt sinn er hann skylldi hafa þing fiolmennt. og er menn skylldu þar mæla laugskilum sinum þæ uar suo mikit hareyste og gap ath eingi madr mætti þar malum sinum fram koma. og foru menn vit þath heim vm kuelldit. þath var vm kuelldit er menn kuomu til drykiar ath Raudr mælltti. þath væri radleitinn madr er rad fyndi til ath folk þetta alltt þagnadi. Halli suarar. þath fær ek giortt þegar ek vil ath hier skal huertt mannzbarn þagna. þath fær þu ei giortt landi seigir Raudr. Vm morgunen kuomu menn til þings og var nu sliktt op og gap sem hinn fyrra dag og vard aungum malum skilad. foru menn vit þath heim. þæ mælltti Raudr. villttu vedia vm Halli huortt þu fær hliodit æ þinginu edr ei. Halli kueztt þess buinn. Raudr suarar. legg vit haufut þitt en ek gullhring er stendr mork. þath skal vera seigir Halli. Vm morgunenn spurdi Halli Raud ef hann villdi vedianina hallda. Hann kueztt hallda uilia. Kuomu menn nu til þingsins og var nu sliktt op eda meira sem hina fyrri dagana. Og er menn vardi siztt hleypr Halli vpp og æpir sem hæst matti hann. hlydi aller menn mier er mals þorf. mier er horfin hein og heinasmior skreppa og þar med allur skrepuskrudi sæ er kallmanni er betra ath hafa enn ath missa. Aller menn þaugnudu. sumir hugdu ath hann mundi ær vordin en sumir hugdu ath hann mundi tala konungs eyrendi nauckur. Og er hliod fiekst settiztt Halli nidr og tok vit hringinum. Enn þegar menn sau ath þetta var ecki nema daruskapr þæ var hæreysti sem adr. og komst Halli æ hlaupi vndan þui at Raudr villdi hafa lif hans ok þotti þetta verit hafa hin mesta ginning. Letti hann ei fyrr en hann kom til Einglandz.

66. þa ried fyrir Einglandi Haralldr Gudinason. Halli fer þegar æ konungs fund og kueztt hafa ortt um hann drapu og bad sier hliods. Konungr let gefa honom hliod. seztt Halli fyrir kne konungi og flutti fram kuædit. Og er lokit var kuædinu spurdi konungr skalld sitt er var med honum huern veg væri kuædit. Hann kueztt ætla ath gott væri. Konungr baud Halla med sier ath vera enn Halli kueztt buen vera til Noregs adr. Konungr kuad þæ þann veg fara mundu af hendi vm kuædislaun vit þig sem vær niotum kuædisins þui ath eingin brodr verdr oss ath þui kuædi er einginn kann. sit nu nidr æ golfit en ek mun lata hella silfri j haufud þier og (haf) þæ þath er j hærinu lodir og

þikir mier þæ huortt horfa eptlir audru er vær skulum eigi næ ath nema kuædit. Halli suarar. bædi mun vera ath litilla launa mun vertt vera enda munu þessi launin og litil vera. lofa munu þier herra ath ek ganga vt naudsynia minna. Gack sem þu villtt seigir konungr. Halli geck þar til er skipsmidir voru og bar j hofut sier tioru og giordi sem diskr uæri og geck sidan inn og bad hella silfrinu yfir sig. konungr kuad hann vera braugdottan. og var nu helltt yfir hann og uar þath mikit silfr er hann feck. For hann sidan þangat er skip þau voru er til Noregs ættludu og uoru aull burttu nema eitt og var þar radinn fioldi manna med miklum þunga. en Halli hafdi of fiær og villdi giarna j burtt þui ath hann hafdi ecki kuædi ortt vm [1] konung annat enn kuedit endilausu og matti hann þui ecki kenna þath. Styrimadr bad hann fæ til rad ath Sudrmenn geingi vr skipinu og kueztt þæ vilia giarna taka vid honum enn þa uar komit ath uetri. Halli uar hia þeim j herbergium vm hrid. Eina nott let Halli illa j suefni og uar leingi adr þeir fiengu vakit hann. þeir spurdu huad hann hefdi dreymtt. Halli kuad lokit þui ath hann mundi bidia þæ fars hiedan fra. mier þotti madr koma ath mier ogrlegr og kuad þetta.

Hraung er þars hafnan þaungul
[836] helld ek vm siztt ek for selldag
huertt er sitk ath Ranar.
sumir eru j bud med humrum
liost er lysu ath gista
lennda ek vt vit strondu.
þui sit ek bleikr j bruki
blakir mier þarmr vm hnaka
blaker mier fyrir þinum h(naka).

Og er Sudrmenn vissu draum þenna re(du)zt þeir vr skipinu og þotti bani sinn ef þeir færi þar j. Halli reztt þegar j skip og sagdi ath þetta uar prettr hans enn eingi draumr. og toku þeir vt þegar þeir voru bunir og toku Noreg vm haustit. og for Halli þegar til Harallz konungs. Hann tok vel vid Halla og spurdi huortt hann hefdi þæ ortt vm adra konunga. Halli kuad þetta.

Ortta ek eina
vm jall þulu
verdrath drapa
med Daunum verri.
faull eru fiortan
og faung tiu.
opit er og aunduertt
aufugtt stigandi.
suo skal yrkia
sæ er illa kann.

Konungr brosti ath og þotti honum jafnan gaman ath Halla.

67. Haralldr konungr for vm vorit til Gulaþings og um dagenn

[1]) vinn *tilf.* *Cd.*

spurdi konungr Halla huersu honum yrdi til kuenna um þingit. Halli suarar.

Gott er Gulaþing þetta
giliv vit huad er vilium

Konungrinn for þadan nordr til þrandheims. Og er þeir sigldu fyrir Stad attu þeir þiodolfr og Halli budarvord ath hallda og uar Halli sæsiukr miog og læ vndir bati. en þiodolfr vard ath þiona einn. og er hann bar vistina fell hann vm fot Halla er stod vt vndan batinum. þiodolfr kuad þetta.

Wt stendr vnndan bati
ilfat. munttu nu gilia.

Halli suarar.

þion giori ek þann ath suemi
þiodolf læt ek mat sioda.

For konungrinn nu leidar sinnar vnztt hann kom j kaupangr. þora drottning var nu med honum og var hun litt till Halla. en konungr var vel til hans og þotti gaman ath Halla iafnan. þess er getit einn dag ath konungrinn geck vt vm stræti og fylgdin med honum. Halli var þar j faur konungrin hafdi auxi j hendi og aull gullreken en silfrvafit skapttit og silfrholkr mikell æ forskepttinu og þar j ofan steinn godr. þath var ægiætr gripr. Halli sæ iafnan til auxarennar. konungr fann þat bratt og spurdi huortt Halla litiztt vel æ auxina. Honum kueztt vel æ litaztt. Hefir þu sied betri auxi. Eigi ættla ek seigir Halli. Villttu lata serdaztt til auxarennar seigir konungr. Eigi seigir Halli. en vorkun þiki mier ydr ath þier vilid suo selia sem þier keypttud. Suo skal uera Halli seigir konungr tak med og niot manna beztt. gefin var mier ennda skal suo selia. Halli þakadi konungi. Vm kuelldit er menn kuomu til dryckiar taladi drottning vit konung ath þath væri undarlegtt og ei vel til skiptt ath gefa Halla þæ gripi er varla er otigna manna eiga fyrir klamyrdi sin en þæ fæ sumir litit fyrir goda þionuzttu. Konungr kueztt þui rada vilia huerium hann giæfi gripi sina. vil ek ei snua ordum Halla til hins verra þeim er tuirædi eru. Konungr bad kalla Halla og suo uar giortt. Halli laut honum. Konungr bad Halla mæla naukur tuirædisord vid þoru drottningu. og vit huersu hun þoler. Halli laut þæ ath þoru og kuad.

þu ertt makleguztt miklu
munar storum þath þora
flenna vpp ath enni
alltt ledr Haralldz redri.

Takit hann og drepi seigir drottning. vil ek eigi hafa hropyrdi hans. Konungr bad aunguan suo diarfan uera ath æ Halla tæki hier fyrir. enn ath þui mæ giora ef þier þikir aunnur maklegri til ath liggia hia mier og uera drottning og kanttu varla at heyra lof þitt. þiodolfr skalld hafdi farit til Jslandz medan Halli var j burttu fra konungi. þiodolfr hafdi flutt vtan af Jslandi hest godan og uilldi gefa konungi og liet þiodolfr leida hestinn j konungsgard og syna konungi. Konungrinn geck ath sia hestenn og uar mikell og feitr. Halli uar þar hia er hesturen hafdi vti sinina. Halli kuad þæ

Dyr er 'æualltt
hefir saurugtt ast
hestr þiodolfs erdr
hann er drottins serdr.

Tui tui seigir konungr hann kemr alldri j mina eigu ath þessu. Halli giordiztt hirdmadr konungs og bad sier orlofs til Jslandz. konungr bad hann fara varlega fyrir Einari flugu. Halli for til Jslandz og bio þar. eydduztt honum peningar og lagdiztt hann j vtrodr og eitt sinn feck hann androda suo mikenn ath þeir toku naudulega land. og um kuelldit var borinn fyrir Halla grautr og er hann hafdi etit fæ bita hnigr hann apttr og var þæ daudr. Haralldr spurdi lat tueggia hirdmanna sinna af Jslandi Kolla ens pruda og Snægluhalla. hann suaradi suo til Kolla. fyrir daurum mun dreingren hnigit hafa. enn til Halla sagdi hann suo. æ grauti mundi greyit sprungit hafa. Lyk ek þar saugu fra Snægluhalla.

(ÞATTR HALLDORS SNORRASONAR).

68. þa er Halldor Snorrason goda var med Haralldi konungi Sigurdarsyni bar þath til ath einn islendzkur madr vard fyrir konungs reidi og bad hann Haldor æsia um malit. Hann giordi suo. enn hann var stirdmall og fæmalugr en þo beiddi hann konung ath gefa upp mælit. enn konungr villdi þath ei. Halldor uar uirdinga [237] samr og þotti mikils vm vertt er hann feck ei þath er hann beiddi. for hann nu æ brutt fra hirdenni med Jslending æ fund Einars þambaskelfis og beiddi hann æsia. Einar kueztt honum ath trausti verda skylldu er hann hafdi hans fund sottan. Halldor mælltti. visa mier til sætis. Einar kuad hann sitia skylldu j aundaugi gegntt sier. og toku sessunautar vel uit honum. Halldor sat optt og skemtti Bergliotu og sagdi vtfararsaug-

una Haralldz konungs og geingu menn optt til þeirrar frasagnar. Kalli hiet madr og uar kalladr gyllingarkalli ungr og aufundsiukur og rægdi huern mann uit Einar er hann mætti. enn Einar virtti hann mikils af hagleik sinum. Kalli hafdi alltt ath fynndi uid Halldor og bad menn yrkia um hann þa er tilfærir væri enn eingi uard til ath ganga j berhaugg uit hann. en þo uard hann (uarr) uit eigi ath sidr þo ath þath færi lagtt. Og einnhuern dag er dryckia dualdiztt geck Halldor ut til stofu Bergliotar. og er hann kom ath stofudyrunum þæ uar mikill glaumr inn ath heyra. var þæ Kali og hans sueitungar og hielldu þar þæ upp hropi þui er þeir haufdu saman borit vm Halldor. Halldor geck j stofuna og ath Kala og hio hann banahaugg. Og er Bergliot uard uor vit uigit þa kuad hun aunguan mann skylldu ganga brutt ur stofunne fyrir sitt leyfi. Halldor mælltti. huertt rad munttu til leggia med mier. Hun suarar. rad er þath. senda þik lenndum manni naukrum til traustz. Hann mælltti. sia þu suo fyrir ordsendingu ath ek uil ecki æ laun vera. þæ mun uendaztt um raden seigir hun. til er rad annad og er þath þo hættu meira. Hann *spur*di huertt þath væri. Hun suarar. þath ath þu gangir inn j stofu. uiti munu tuau æ hendi þier annat uigs uiti enn annad er þu hefir ei komit undir bord. gack nu fyrir Einar og seg honum tidinndin og fær honum hofud þitt. þath hygg ek ef hann gefr þier ei grid uit þetta ath uantt uerdi audrum ath uardueita þig. Halldor mælltti. þenna kost uil ek hellztt. Og geingr nu þegar fyrir Einar og mælltti. Einar mællti. hefir þu drepit Kala. Hann suarar. þeirrar sakar er ek sannr. þæ mælltti Einar. Jndridi einn mundi sæ vegen er mier mundi ver þikia. Halldor suarar. þath uæri þo manntionit meira og þat uillda ek sidr giortt hafa. Einar mælltti. brædr æ Kali sier og munu þar til bota (sia) er ek em. en nu mun rad ath nyta astrad Magnus konungs fostra mins og gefa ro reidi og þikir þæ optt annad satt. gack undir bord og mun ek seigia þier uiti þitt. Halldor giorir suo. enn sessunautar hans badu ath hann færi æ brutt og fordadi sier. enn Halldor sagdiztt ecki mundu stelaztt j brutt fra Einari. Og epttir dryckiu geck Halldor æ fund Einars og spurdi hual uitum Einar legdi æ hann. Einar kuad hann þath bratt mundu uita. Sidan liet Einar þings kuedia og uard allfiolmenntt. sidan kuaddi hann sier hliods og mællti. ek mun skemtta ydr rædu fra þui er ek uar æ Orminum langa med Olafi Trygguasyne. þæ var ek atian uetra og fyrir laug fram teken æ Orminn þui ath eingi skylldi þar yngri vera en .xx. og eingen ellri en .lx. Kolbeini hinum vpplendzka var skipad hia mier j halfrymi og enum þridia Flesmumbirni og var þæ gamall enn þæ uoru fæer hans jafningiar.

en þath var fætt manna æ Orminum er afkuomu yrdi audit. En fra oss kann eg ath seigia .iij. felaugum ath uær vorum leiddir æ land upp af uorum ouinum og settir nidr æ eina læg og fiotradir. og uilldi sæ selia oss til þræla er oss atti en hiet oss mei(di)ngu ef uær unnum ei. Sidan var stefntt mot og uard allfiolmentt og æ motit kom einn madr mikell j sidum kaufli og hafdi grimu fyrir annliti. sæ falar enn gamla þrælinn. vor meistari spyr huad honum skylldi gamall madr og nentti ecki ath uinna. Hann suarar. seigia mun eg ath sia sie odyrazsttr madrinn. mat hann .xii. aurum silfrs. Grimumadrinn suarar. dyr þiki mier hann vera og mun eg gefa fyrir mork silfrs. og þui keypttu þeir. þæ geck hann ath mier og spurdi huerr mig hefdi keyptt. Sæ sami suarar grimumadren spurdi ef eg uæri falur. hann kuad falan[1] og mat þrim morkum silfurs. Sia þikiumztt eg seigir grimumadrin ath uinir hans giæfi fyrir hann sliktt verd. Sidan falar hann Kolbein og kuad þath gott verk ef .iij. ynni fyrir einu bui. Hann var og metenn .iij. morkum silfurs. Grimumadrenn mælltti eigi veit eg huad fram fer vm fied mitt. og steypir fenu j kne honum og bad hann þath hafa fyrir skulld sina. og hann kaupir oss alla og bath nu leysa af oss fiotra og suo var giortt. (syndiztt oss) þæ þegar vænna vm. Geingur þæ grimumadrenn j skogen en vær e(p)tter og spyrium vær hann ath nafni. hann kuad mier ecki unndir enn eg uilldi þo uita huers þræll eg skylldi vera. og ef þu giefr mier meira frelsi þæ uillda eg uita huerium eg æ þath ath launa. [838] Hann suarar. eg ueit ei huortt sæ dagr mun koma ath eg muni vita sialfr nafn mitt. enn hitt veit eg at uerit hafa þeir dagar er eg ried meirr en þrimr monnum. en ei veit eg huortt þier truit þui. Sidan lyptti hann upp grimunni og sagdi oss ei leingi skylldu æanaudga ef hann mætti rada. Nu liggr hier stigr til skips er Nordmenn eigu og munu þeir uit ydr taka. enn þu Biorn seigir grimumadrinn muntt koma æ land og lifa halfan mæanud og ei leingr. þu Kolbeinn muntt fara til Upplanda og uerda hinn merkiligaztti madr og aullum mun þar þikia uel til feingit er þu ertt fyrir. en þu Einar seigir hann muntt verda mestr madr og yduar ellzttr og uera vm marga konunga æfi og fæ goda mægd. enn af þier einum vil eg laun hafa Einarr þui ath þier ættla eg mest þikia vertt er þu ertt leystr fra þrældomi. Eg suaradi ath uhægra væri ath launa ef eg vissi ei huerium eg ætti ath launa. edr hueriu skal eg launa þier. Grimumadrinn mælltti. þui skallttu launa ef nockur madr giorir naukkud j moti þier suo miog ath þier þiki dauda verdr þæ fria þu ei honum minnr en

[1]) fallan *Cd.*

nu fria eg þier. og mun þier þath dælltt þuiath fæer munu til verda ath giora j moti þier. eda huad ættli þier huerr hia skoginum ridi. Oss uar aullum litit til en þæ var grimumadrinn horfinn. Sidan fundu uær skip. og for vm æfi vora sem hann hafdi oss sagtt. en aller þottumztt vær kenna Olaf Trygguason. Nu ef suo var sem oss þotti þæ mun eg skylldr ath minnaztt og ei synlt ath hann hafi meir sied fyrir audrum manni enn þier Halldor. Nu mun Bergliot ei vordin allliugfeigen vm skemtanarlaunen vit þig þuiath ef ei hefdir þu mik heim sottan þæ hefdir þu ei þenna frid. þæ var og Bergliot þar komin med flock manna og ættladi til bardaga ef Einar villdi ei Halldori grid gefa. Og æ þessu þingi voru brædr Kala og bætti hann þeim fe. enn hann hielltt uingan sinni vit Halldor. Og lykr þar þessi frasogn.

(ÞATTR ÞORSTEINS FORVITNA).

69. þorsteirn hiet eirn islenzkur madr er kom æ fund Haralz konungs fielitill og fraligr og tok konungr vid honum. hann var vaskligur madr. þath barst ath eitt sinn er konungr var i laugu ath þorsteirn gætti klæda hans og vard þath fyrir ath (hann) tok j pussi konungs og sæ þar j heptti tuo er honum þotti hafa gullz lit en honum syndiztt sem tre uæri j endan. Og er konungr kom ur laugu og sat hia klædum sinum sa hann athæfi hans og mælltti. þessa þurftir (þu) ecki ath raufa hier til. og þo sæmdi þier vel ath annar madr ætti ath lata vera kyrtt en nu er þier myklu skylldara. eg tok uel uit þier og giorda eg uel til þin en nu er mest uon ath æ liggi miog mikit þinu mæli. þar uar hann til sumars og uar konungr fær uid hann. En er sumar kom mælltti konungr. nu munttu Jslendingr hafa naukud fyrir foruitni þina. þu skalltt nu færa mier þuiligtt heftti og ath eg meigi skilia ath af einum uid sie edr ella dugir þier ei. þorsteirn mælltti. huertt skal eg sækia. Konungr suarar. þu uerdr sialfr fra þui ath seigia huad þier þikir liklegaztt huar eg hafa mest um laund farit. Sidan geck þorsteirn unndir skrin ens helga Olafs konungs. þæ dreymdi hann um nott ath madr kom ath honum og sagdi hann miog ouisa uegs fara. og þath ræd eg þier ath[1] snua enn ut j laund. Sidan uaknadi hann og giordi sem honum uar kentt for hann nu mædiliga og dro miog j uokum og hungri. Hann for um langa skoga og kom þar vm sidir er steinn vard fyrir honum. þar bio fyrir einsetumadr og tok hann vel uit honum þui ath hann þurftti beina. Hann var þar vm nott og spurdi

[1]) þu *tilf. Cd.*

einsetumadrinn ath vm ferder hans. en þorsteinn sagdi honum alltt malit. Einsetumadrinn mælltti. mikel þarflausa uar þath er þu giordir ennda kom og mikit fyrir. enn rettan farueg hefir þu enn nu skallttu ganga tuo daga og annan til middags. þæ munttu sia holma einn skoge uaxenn. en skogrinn sæ er allur ath sia sem gull og er þar orma bæli. nu ef þu legst j holminn þæ tak þier .ij. heftti enn aunguan hlut skallttu annan j brott hafa og munttu þo allz uid þurfa at komaztt æ brutt. en þath er þeirra einna manna er beztt eru syndir ath komaztt j holmen. Sidan for hann og komst yfir sundit. þæ sæ hann ath ormuren hafdi skridit til uaz. þar skortti ei gull og allur uidr uar þar sem æ gull sæi. og þar sæ hann fagran sprota og ath þar hafdi uerit skorat af. Sidan rædr hann til og skorar af .ij. heftti og nu ættladi hann ath hafa meira. þæ heyrdi hann gny til ormsins og fleygir hann sier vt æ uatnit og lagdiztt æ sund. Enn er ormuren kom apttr huesti hann illsliga og þottiztt vita ath madr hafdi komit til bygda hans og reis æ spordin. hann saknadi þess er æ bruttu uar og lagdiztt epttir honum og dro skiott saman med þeim. þæ hiet hann æ enn helga Olaf konung og þæ sæ hann ath ormuren lagdiztt j hring sem hann sæi ekki og for sidan til eyiarennar. en Jslendingrin komst æ land og [339] fann nu aunguan mann. For hann sidan um laund og kom ath lygttum til Noregs og hitti Haralld konung. Hann spurdi uannliga ath ferdum hans. enn hann seigir honum alla saugu og syndi honum heptten. og bar Haralldr konungr uit þau heftti er hann hafdi adr og sæ ath af þui tre uar. þæ mælltti Haralldr konungr. mikla giæfu hefir þu til borit og enn sami hefir til komit um þitt mal sem mitt. nu vil eg hafa hepttí þessi af þier. enn eg mun fæ (þier) kaupeyri sem þu uilltt. og suo mun sæ vilia er æ hefir sied med þier. og hefir þath uerit hinn helgi Olafr konungr brodir minn. þorsteinn for fyrst til Jslandz enn þo fell hann med (konungi) æ Einglandi.

(ÞATTR ÞORSTEINS ASGRIMSSONAR).

70. Vlfr hiet madr er bio æ þelamork hann var hersir. Gulpir hiet madr hann bio æ Fiflauollum j Tinzdal. son hans hiet Asgrimr. hann atti þorkauttlu er kaullud uar bringa. Asgrimr tok vid faudrleifd sinni og uar hinn mesti mannsomamadr. En er Asgrimr for j viking þæ var kona hans vanheil og villdi Asgrimr lata ut bera barnit. Hun uard lettari um kuelldit er hann skylldi fara um morgunenn. Asgrimr kuaddi til þræl sinn ath grafa sueininn. Hann suarar. mun ei ræd ath bua

graufina. Asgrim*r* kuad þath vel mega. Enn sueinn læ æ golfinu. þæ heyra þeir ath sueinninn kuad.

Legit miog til mod*ur*
mier er kalltt æ golfi
huar sie sueinninn sæmri
enn ath sins faud*r* ernum.

þarf ei jarn ath eggia
ne jardarmen skerda
lettit liotu verki
lifa uil eg enn med monnum.

þæ mællti Asgrim*r*. vist skalltu lifa frændi og muntt verda hinn mesti merkismadr af þessum fyrirburd. Sidan liet Asgrimr hann vatni ausa og var kallad*r* þorsteinn. þæ var Haralldr enn harfagri konungr yfir Noregi og hafdi miog lagtt land alltt vndir sig ath skauttum. Hann heimti til sin þann mann er þororm*r* hiet og uar konungs frændi og bio j þ*ro*mu. Konungr mællti. eg ueit ath ei hafa skattar golldiztt af þelamonnum. nu uil eg ath þu heimttir af Asgrimi syne Ulfs hersis þui ath aungum gef eg upp mina skulld. enn þath hefi eg sannfregit ath þeir fedgar hafa miken æhuga haftt sidan er eg feck Noreg med suo miklu starfi þæ uil eg hann hafa med aullum skylldum. þororm*r* kueztt mundu fara erinda konungs. enn litt seigir mier hug*r* umm ath þeir muni suara. Konungr mællti. þæ skal uita huorir rikari eru. enn mæl til allz uel j fyrstu. Fer hann nu og hittir Asgrim. ber upp konungs eryndi og kref*r* þar þuiliks fiar sem annarstadar. nu giorit yd*r* ei endimi ath hallda rettu fyrir konungi. Asgrim*r* suarar. þath hygg eg ath minir frænd*r* siti æ þessum eignum skattalausum. enn þott konungr sia ægirn(i)ztt meira enn menn uiti dæmi til þæ uil eg þo frials uera og eingan skatt giallda. þororm*r* kueztt ættla ath hann mundi ouit*r*lega fyrir buaztt og hefir þeim monnum ei ueitt ath deila kappi uit konung sem ecki hafa uerit orikari menn en þu ertt. Fer þororm*r* æ konungs fund og seigir honum suo buit. Konungr mællti. skiott munu vær giora skipttin þæ. vær munum eignaztt land hans og lausafe. en ættla honum leingd af iordu. Og kuaddi til þori ærmann sinn ath giora til hans. En er þororm*r* var j bruttu fræ Asgrimi atti Asgrim*r* þing uit bændr og mællti. þath er meiri uon ath konungr sia taki þunglega uoru mali. nu uil eg sennda honum giafir en ei skatt og giora eg þat fyrst*r* minna manna. Sidan valdi hann til sendimenn og færa konungi giafir. þath uar hestr gauzkur og þar med mikit silf*r*. Koma sendimenn fyrir kong og mællttu. Asgrim*r* herser senndi yd*r* goda quediu og riki ydru. enn hann hefir spurtt ordsending ydra vm skatt. enn hann uill ei hann giallda. helld*r* hefir hann sentt ydr margar uingiafir. Konungr mællti. berit apttr giafir hans allar. eg skal konungr j þessu landi og setia laug og rett en ei hann. Nu uerda sendimenn apttr ath fara

vit suo buit. og æ þessi stundu kom þorormr[1] og liet Asgrimr þings kuedia. þæ stod Asgrimr upp og mællti. vita munud þier ækall uit oss af Haralldi kongi. hygg eg nu hier uera komna vel flesta bændr af þelamork þæ er radamenn eru. nu vil eg ath uær uerdum samdoma fyrir konungs monnum ath ei brioti þetta æ mier einum. er þath mest von ath konungr leggi fiandskap æ þann er fyrir beitiztt. nu vil eg vita suor af ydr. Bændr lietuztt hann hafa feingit formælanda fyrir sig. en ecki er oss um skatt ath giallda. þæ ueli þier ydr þann sagde þorormr[1] sem uest gegnir. hafa margir þeir borit lægra hlut fyrir Haralldi konungi er suo mundi synaztt sem huergi mundi hafa min(n)i haming(i)u og hafa þo lagtt fyrir honum farit. Asgrimr suarar. æ þath uil eg sættr uera sem adrir bændr uilia. Enn þingit uar sett uid skog naukurn. Enn er þingit raufst þæ mællti þorormr[1] uit þræl sinn. gack þu til og drep Asgrim og leita þegar i skoginn. Hann giorir suo. leitar fram j mille mannanna og hio hann þegar banahogg. og suo hafdi konungr rad til sett. en bændr drapu þegar þrælinn. En þorormr[1] komst þo nauduglega j skoginn undan og sidan til skips. fer nu æ konungs fund og seigir honum sem komit uar. Konungr mællti. trautt mun [845] fæztt hugfullari þræll og þui feck eg hann til ath eg vissi ath sæ mundi feigr er hann uægi. enn sært villda eg leika alla þæ er mier briotaztt j moti. þorsteinn Asgrimsson var j hernadi og uar manna gioruiligazttr mikell og sterkur. Enn er hann kom heim ur vikingu kuomu menn æ fund hans og seigia honum liflæt faudr hans. þorsteinn suarar. bitu hann enn ræden Haralldz konungs. enn bratt mun epttir uerda ætt uara ef Haralldr konungr skal einn fyrir sia. Sidan vardi hann faudrleifd sinni j silfr og lausafe og kueztt ættla ath hann mundi ei keppa vit Haralld konung. En þæ uar faur mikel til Jslandz or Noregi epttir þau storuirki er menn ræku harma sinna. Nu bioztt þorsteinn til Jslandz og med honum þorg(eir)r brodir hans .x. uetra gamall og þorun faudrsystir þeirra fostra þorgeirs. En er buit var skip til hafs þæ mællti þorsteinn uit felaga sina. þath mundi fadir minn ættla þæ er hann liet mik ei ut bera ath eg mundi naukud minnaztt ath hefna hans ef hann yrdi ei sottdaudr. nu þo ath ei komi þar nidr sem vera skylldi þæ er þo ei æmælis uertt ef iafnmenni kemr fyrir. nu vil eg fara j þraummu til þororms.[2] Og suo giorir hann. koma þar æ nattarþeli og toku hus æ þeim. þæ mællti þorsteinn. nu skulu menn þath vita ath eg ættla hier til faudurhefnda og uillda eg hafa þar til yduartt lidsinni. Enn þeir saugduztt honum veita skylldu sliktt er þeir mætti.

[1]) þorir *Cd.* [2]) þoris *Cd.*

Sidan sla þeir elldi j bæinn og brann þar inni þorormr[1] og sueit hans oll. en vm morgunenn hauggua þeir upp buit og bera til skips. lata i haf epttir þath. og lieztt þorsteinn[1] nu fusari j haf ath lata enn þæ ath honum uæri þui brugdit æ Jslandi ath hann hefdi ei hefntt faudur sins. þeir lata nu j haf og kom(a) skipi sinu j Rangæros. Enn sæ madr uar fyrir sueit er Flosi hiet og uar þorbiarnarson. hann var landnamsmadr. Rida menn til skips. kom þar Flosi og kannadiztt hann þegar uit þorstein og spurdi hann huad hann hafi til rekid ath fara ut hingad. þorsteinn mælltti. eg hefir farit (sem) sumir adrir helldr skyndiliga af Noregi med uandkuædi og nu j saukum uit Haralld konung. nu uilldi eg hier stadfestaztt og vera frials. Hann kuad sliktt þæ menn hennda sem ecki vilia lata yfir drifaztt. en vær skulum þier uel fagna. Hann nam land ath radi Flosa fyrir ofan Uikingalæk og ut til motz uid Sinhaga.[2] bio j Skardi enu eystra. hann atti þordisi[3] dottur Gunnars Sigmunda(r)sonar Siguatz[4] sonar ens rauda er fiell vid Sanndhola. Sighuatr enn raudi atti Jngibiorgu[5] dottur Eyuindar lamba Berdlukarasonar systur Finz faudur Eyuindar skalldaspilliztt. Sonr þorsteins og þordisar[6] uar Gunnar. þorsteinn uar dreingr godr og sier gnogr um alla hluti. þath er sagtt ath skip kom j Rangæros þath er fylgdi osuipr mikill og siukleiki. og sæ menn uit ath koma til þeirra ath ei feingi menn illindi af þeim og for suo um hrid. Enn er þorsteinn fra þetta kuad hann monnum ei sama ath þeir færizth af biargleysi. for þæ þorsteinn æ fund þeirra og spyr med hueriu moti væri sott þeirra. Enn þeir sogduztt uordnir fyrir giorningum. enn nu uill eingi æ sia med oss. þorsteinn mællti. mun ei þath uænztt ath þier farit med oss. En er þeir koma heim kuad þordis ei medal endimi j uera huad hann tok til og uilldi flyia bæinn. En þorsteinn kuad ei þath skylldu og bio eitt tialld skamtt fræ bænum. þui uar (hann) kalladr þorsteinn tialldstædingr. Nu giordiztt hallæri mikit yfir þeim suo eingi mætti hia þeim uera nema þorsteinn einn. og ecki uar athæfi þeirra fridligtt þuiath sæ þeirra sem leingst lifdi fal silfr mikit og uilldi ath eingi nyti. þorsteinn atti sidar þordisi[7] Sigfusdottur. þeirra son uar Skeggi fadir Gunnars fodur Skeggia fodur Lopttz fodur Gunnlaugs[8] smids.

(ÞATTR BLOÐEGILS).

71. Ragnar hiet madr og uar ættadr sudr æ Jotlandi. hann uar rikr madr og atti bu þar sem heita Ragnarsstadir. þath er j Ripa

[1]) þorir *Cd.* [2]) *r.* Suinhaga Biorn [3]) *r.* þuridi [4]) Sigurdz *Cd.*
[5]) *r.* Rannveigu [6]) *r.* þuridar [7]) *r.* þuridi [8]) *r.* Gudlaugs

byskupsdæmi. þar er og uatn þat er heitir Ragnarssiar. Ragnar hafdi uerit kiær uin Sueins konungs Vlfssonar medan þeir lifdu badir. Eigell hiet son Ragnars. hann uar hinn mesti geruimadr hann uar manna mestr og sterkasttr uigr uel og allmikill hermadr. Sæ atburdr uard j Danmork ath þar anndadiztt einn rikr madr j Borgundarholmi sæ er Aaki hiet. hann hafdi radit fyrir .xii. konungsbuum. Borgundarholmr liggur austr j haf fra Skaney.[1] þat er mikit riki og liggr undir byskup j Lundi. þar eru .xiiij. kirkiur og .xx. konungsbu. Nu læ þetta riki audtt og haufdingialaust. uoru þæ menn sendir æ fund Knutz Sueinssonar er þæ uar konungr yfir Danmork og uoru honum saugd þessi tidindi. budu menn þæ ath hann feingi annan mann yfir rikit. J þenna tima kom til Knutz konungs Eigell Ragnarsson og bydr honum ath gioraztt hans madr og þiona honum med trunadi. hafa og sligtt starf sem haftt hafa hinir fyrri frændr hans. Konungr suarar. mikell madr ertt þu Eigell og manlegr og ei med aullu giæfusamlegr. enn med þui ath þu ertt mikell madr til framkuæmdar þæ mun eg fæ þier j hendr Borgundarholm. skallttu skylldr til allra utgiorda og konungs starfs en þo munu uær af taka .iij. buin þau er þar eru. Eigell tekr nu þenna kost[2] og gioriztt nu uallzmadr yfir þessu riki. Hann giordiztt bratt rikur og fiolmennur og hafdi med sier mikla sueit. uar hann aurr af fe og lifdi rikmannlega. [⁊ill] hann uar iafnan j hernadi æ sumrum og aflade mikels fiar og lagdi fyrir menn sina æ uetrum. hann uardi rikmannliga riki sitt og giordiztt af sliku miog ægætr. Og er suo hafdi uerit um stund geck fied miog upp j kostnadi er hann hafdi (m)inni ueizlur af konungi enn þeir menn er þar haufdu fyri uerit og haftt konungs starf. enn hann hafdi meira kostnad. þetta likadi konungi illa og bad Eigel minka fiolmenni sitt þui hann sagdiztt af hafa tekit hernad þar innanlandz og annan ofrid.

72. þath uar eitt sinn ath Eigell bioztt or landi med lid sitt og hafdi .xviij. skip. hann for til Uindlandz. og er hann kemr þar heriar hann. Vinndar saufnuduztt saman og feingu ogrynni hers og foru j moti Egli med lid sitt. enn er þeir finnaztt uerdr þar bardagi mikell og fell margtt lid af huorumtueggium. geingr Eigell fram uel og dreingiliga og bardiztt hermannlega. þeir baurduztt æ skipum og læ þath skip næst Eigels skipi er æ uar haufdingi þeirra Uindanna. Og er orostan uar sem oduz og menn þottuztt uarla skilia huersu hniga mundi þæ hliop Eigell af skipi sinu og æ Uindasneckiuna og hio til

[1]) Skamey *Cd.* [2]) kgs *Cd.*

haufdingians og ueitti honum banasær. og þegar iafnskiott hliop Eigell aufugtt apttr æ skip sitt. Epttir þetta brestr flotti æ Uindum. Fær Eigell þar ægiætan sigr og mikit fe. Hann vard suo modr ath hann fiell nidr j ouit. og er hann sat æ skipi sinu þæ bad hann suein sinn gefa sier dryck. Sueinninn suarar. vordit hefir hier þath hark j dag æ skipinu ath brottnad hafa verplar aller og allur dryckur er hlaupenn nidr j kiol. Eigell suarar. ei mun eg ath sidr drecka mega. Sueinninn suarar. eigi herra seigir hann þuiath meiri hluti er blods og manna dreyri. Eigell stendr upp og tok hialmenn af haufdi sier og saukuir nidr j kiolinn og (dreckr) .iij. drycki mikla. Epttir þath uendir hann heim apttr ferd sinni med sigri og kemr ath hausti heim j Danmork og fer sidan til Borgundarholms. skorttir nu ei fe vm uetrenn til framflutnings monnum hans. þetta spyrst uida og kom þetta fyrir Knut konung. lofar hann sem adrir menn afrek Eigels og sigr enn talar fætt um þath er honum var sagtt fra dryckiunne Eigels. Af þessum athburd feck Eigell kenningarnafn og uar kalladr Blodeigell.

73. En er Eigell hafde skamma stund heima uerit þæ for hann æ fund Knutz konungs. Knutr konungr tok sæmiliga uid Egli og spyr ath ferdum hans. Eigell seigir sliktt er hann spyr og uar honum lettrætt um þetta. Sidan kalladi kongr hann æ einmæli og spyr ef þath uæri satt er honum uæri sagtt ath hann hefdi druckit manna blod. Eigell segir ath mikit uæri til þess haftt. enn sagdiztt þo litit til þessa huxad hafa fyrri. Hui uard suo illa seigir konungr. Eigell suarar. þorsti kom ath mier suo mikell ath eg þottumzt ei þola mega. enn dryckr uar eingi annar nær. Konungr mælltti. þessi hlutr er hardla þungr uordin og mikit kristnispell og er þath kallad ath uær sieum refsingasamir um smæri hluti. en med þui ath mier likar uel þin þionuztta fyrir margs saker þæ munu vær þui ei suo stridan dom æ leggia at sinni sem maurgum mun þikia likligtt. vilium vær þo heilrædi til leggia med þier ath þu bætir uit gud og seg sem fyrst kennimonnum og tak skrifttir fyrir. enn þath sem uor rettr hefir brotin uerit j þessu mali þæ uilium uær ydr upp gefa. enn ei syniztt mier þetta minna uera enn þu hafir etit manna holld sodit er þu hefir druckit blod þeirra. Eigell heitr ath hann skal suo giora. dualdiztt hann þar naukrar nætr med konungi. og adr þeir skildu bydr Eigell konungi til ueizlu heim til sin. væntti eg herra seigir hann ath mier sie þath heilla uæntt ath þier komit ath sia yfir hybyli min. Lagdi Eigell þar til maurg ord uid

konungenn. Konungr heitir ferdenni er æ lidr uetrinn. Epttir þetta for Eigell heim. sitr hann heim(a) j Borgundarholmi þann uetr.

74. Knutr konungr byriar ferd sina til Borgundarholms. Eigell hafde buit fyrir honum ueizlu dyrlega. sækir konungr til ueizlu med miklu fiolmenni. þar uar mikel stofa sem konungshaull uæri. hun uar alskipud skiolldum. konungr uar .iij. nætr ath ueizlunni og uar hardla katr. Eigell leiddi konunginn ut med stormannlegum giofum. Konungr mælltti til Eigels. huad er nu Eigell seigir hann hefir þu ath þui gaum gefit er eg mælltta uid þig næstum at hafa sagtt kennimanni til misuerka þins og sættaztt uid gud. Eigell suarar. eigi er þath. gleymtt hefi eg enn þessu. Konungr bad hann ei fresta leingr. Eigell kuad suo uera skylldu. og skiliaztt nu med uinattu. Eigell for j hernad um sumarit og aflar enn mikils fiar. kemur heim ath hausti og fer ecki æ konungs fund.

75. Knutr konungr spyr þetta ath Eigell hafdi uerit j hernadi um sumarit og likar honum þath litt þuiath (hann) bannadi monnum ræn [842] og uspeckttir j sinu riki. Konungr stefndi Egli æ fund sinn vm uetren. Eigell for æ fund Knutz konungs og fagnar honum vel konungren. þeir konungr og Eigill toku tal med sier og spurdi konungr. hefir þu heriad enn j sumar Eigell seigir konungr. Eigill sagdi ath þath uar. Konungr mælltti. þar tekr þu illtt ræd vpp er þu giorir þig ath uikingi. er þath heidinna hættr og uil eg þath banna þier. þath er mier og sagtt ath þu hafir fiolmenni med þier sem konungar og halldir þig ath aullu sem þeirra sidr er til og cyder þar upp nælega fe þinu aullu enn takir þar til annarra eign ef þig skorttir. koma þar margir æ uorn fund er sliktt bera. uil eg þath Eigell seigir konungr. ath þu minkir fiolmenni þitt og gior þig ecki stærra enn þu att ætt til. uil eg ath þu giorir þig hofsmann ef þu uilltt oss leingi þiona. enn huad er nu Eigill seigir konungr um þann hlut[1] sem eg hefir þig naukrum sinnum æ mintt og þu mætt uit kannaztt hefir þu þath til bota borit. Eigill suarar þæ helldr reiduglega. þath uænttir eg hera þo ath þier minniztt þess hlutar optt uid mik ath mier sie þo mest umm hugad umm ræd mitt. Konungr mælltti. nu er meiri uon ath komi fram er eg sagda j fyrra sinn er eg sæ þig ath þu mundir eigi uera med aullu giæfumadr. nu suo miog sem þu orækir naudsyn sialfs þins þæ uil eg ei leingr hafa þina þionuzttu og ei skallttu uardueita mina eigu hiedan fra. þæ suarar Eigell. þier munud ræda ueizlu uit mik herra. enn þath

[1]) hlaut *Cd.*

mun ydr þikia undarligtt seigir hann ef eg helld mig ei orikmannligar þo eg hafi minni kostina. skal eg ei bidia yduarar þionuzttu meir enn ydr likar. Konungr suarar. eigi þarfttu ath giora þig suo storan Eigill seigir hann beygtt hefi eg suira æ feitari bockum enn þu ertt. ættla eg þier þath munu uerr hentta en mier ath ockra uinattu skili. er þath og mitt hugbod seigir konungr ath nauckra h(l)uti hendi þig þæ er en eru stæri en þeir er adr eru berer ordnir vm hagi þina. Epttir þetta skilduztt þeir Eigell og konungr med litilli blidu. Epttir þetta setti konungr annan mann yfir rikit j Borgundarholmi en Eigell liet af hendi stiorn rikisins. Eigell sat þæ heima ath bui sinu og minkadi þo ecki fiolmenni sitt helldr hafdi hann naukru mannfleira og ath aungu minni rausnn enn adr.

76. J þenna tima ried fyrir Noregi Olafr kyrri son Haralldz konungs Sig*ur*da(r) sonar. hann atti Jngiridi dottur Sueins konungs Ulfs sonar syst*ur* Knuz konungs og uar uinatta kiær med þeim mægum. þath uar eitt sumar ath skip bioztt af Noregi mikit og audigtt. þath ættu kaupmenn þeir er fara ættludu j Aust*r*ueg. þeir sigldu fyst j Danmork og sidan aust*r* j gegnum Eyrarsund og sidan aust*r* til Borgundarholms. sidan huarf skip þat sua ath ecki sp*ur*diztt til og fanztt af skipi huorki menn nie fe. þetta þotti monnum med miklum bysnum og uoru margar get*r* æ huad til þessa mundi bera. Olafr konungr or Noregi sendi ord Knuti Danakonungi mægi sinum ath hann leitadi epttir skipi þessu huad af mundi ordit. en Knutr konungr hiet þui.

77. Knut*r* konungr bio ferd sina til Borgundarholms med naukrum skipum. þar uar med honum Bendickt brodir hans og bræd*r* .ij. hiet annar Sueinn enn annar Astrad*r*. þeir uoru danskir rikir menn og storættadir og uoru kendir uit mod*ur* sina og kalladir þorgunnu synir. þorgunna modir þeirra uar dottir Uagns Akasonar. þeir bræd*r* uoru frægir menn og kiærir Knuti konungi. þæ uoru og j ferd med Knuti konungi haufdingiar þeir er ei uoru nefndir. Knut*r* konungr sigldi til Borgundarholms med lid sitt þæ er honum gaf byrr. þæ sigldu þeir hia eyium nockrum og bad konungr þar ath landi leggia og suo uar gortt. Sidan geck konungr æ land og epttir fiorunni. þar uar storgrytt miog. konungr hugdi ath griotinu og sæ ath þath uar rautt miog. konungr sp*ur*di menn sina hui suo mundi uera. þeir suorudu. þier munud sliktt giorst kunna ath siæ herra. Konungr suarar. þath munda eg ættla ath hier hefdi uerit um hrid ellzneyti ærit mikit. mæ uera ath nu komi

þath fram ath mier sagdi laungu hugr umm. ecki er nu þui ath leyna seigir konungr ath eg hygg ath þetta sie af manna uolldum. enn þath mun bratt reynaztt. munu uær ecki hier leingr dueliaztt ath sinni. Fer konungr nu leidar sinnar. Hann tok ueizlv skamtt fra bæ Blodeigels. Eigell hafde med sier mikit fiolmenni suo ath hann hafdi hird sem konungar fyrir utan þath ath Eigell hætti þæ hernadi. enn vndruduztt menn þath er hann mætti fæda lid suo mikit. enn ei lægu suo bryn fefaung fyrir enn þo uard honum fefætt til kostnadar fyrir lidit. Margtt ræddu menn umm þetta fyrir konunginum umm sidu þeirra Eigels manna. þetta sama kuelld liet konungr ueita heimferd ath Egli og fieck þar til haufdingia Bennidicktt brodur sinn og med honum j ferd þeir brædr Sueinn og Astradr. þeir uoru med .c. manna. þeir foru (þar) til er þeir kuomu til bæiar Eigels um nattina. þat uar hættr þeirra Eigils ath drecka til midrar nætr. enn er þeir Benedicktt kuomu æ bæinn þæ geingu þeir ath dryckiustofunni. þeir Eigill uoru uarir uid ofridinn. þæ hlupu menn til uopna sinna og ætlludu ath ueriaztt. Benedictt seigir ath sæ mundi þeirra kozttr beztlr ath gefaztt upp. Og er Eigell uissi ath þeir [843] haufdu ofrefli lids. þæ geck hann ut j hendr þeim. Sidan uar Eigell tekenn haundum og for Eigell æ fund Knutz konungs. En þeir þorgunnusynir uoru epttir med suma sueitina. Enn er Eigell kom æ konungs fund þa mælltti konungr. langtt hefir nu uerit j millum funda uorra Eigill seigir konungr. villdi eg ath þessi uæri hinn sidarsti. Eigill suarar. þier munud nu hafa valld æ þui ath sinni herra. uænttir eg þo þess ath eingen kalli ydr ath meira haufdingia nie betra konungr þo ath þier drepit saklausa menn. þæ suarar konungr. ecki mun nu tia at fara med dirfd edr stridlæti þui ath tekit haufum uær þig nu suo j fang oss ath nu mun seigia uerda sligtt er yfir hefir lidit þo ath ei sie fagrtt. munu uær nu ath ganga um epttirleitina. skallttu og seigia um skiphaufn þæ er uær hyggium ath þu og þinir menn hafi myrtt og tekit fied. hefir þetta þo ærit leingi leyntt uerid. haufum uær og seigir hann komit j þann stad er uær hugdum ath þetta hafi unnit uerit. Eigill sæ þæ ath sæ einn mundi kostr til ath seigia sem farid hafdi. þui ath hann uissi ath suo uoru margir hans menn samuitandi þessa med honum ath til mundi uerda nauckr af þeim ath seigia ef fast uæri epttir sott. Eigill suaradi þæ. ath þath sama skip er þier spurdud epttir hafdi lagtt undir þær saumu eyiar er þier kuomud uid. hielldum uier niosnum til um ferd þeirra. þar er utgruntt. en þath uissu þeir ei Nordmennernir og fiaradi ut undan hafskipinu um nottina. þæ foru uær til seigir Eigill og kuomum j nætrellding ath kaupskipinu

og toku uær menn alla og bundum enn ræntlum fenu aullu er æ uar skipinu. leiddu(m) sidan upp skipit æ hellurnar og brendum upp alllt saman skipit og menn. suo ath þess sæ eingi merki nema þath eina ath griotit uar rautt epttir. Enn er Eigill hafdi þetta sagtt þæ mællti konungr. nu for sem mik uardi ath þu ertt olifismadr. litit nu æ storir haufdingiar segir konungr huersu uær skulum refsa slik nidingsuerk. þar uoru uit staddir margir frændr Eigils þeir er mikels uoru uirdir og budu fe til fridar Egli. Eigi skal þath spyriaztt seigir konungr ath eg nidumztt suo æ tru minni ath taka fe edr naukra mutu edr uinattu manna til þess ath dæma rangtt. eru ei sliktt olifisuerk. og þo uæri suo ef einn madr uæri myrttr enn nu eru margir. enn fædaztt uid þat eina sidan nalega er stolit uar til. Nu uar bædi ath illtt þotti til moti ath mæla ennda þordi eingi j moti konungi ath giora. En epttir þetta uar farid med Eigil til skogar og uar þar reistr gælgi og Eigill þar upp festr. Sidan for konungr til bæiar Eigils er hann hafdi ætt og liet þæ sæta refsingum menn hans. suma liet hann drepa edr meida suma og suma rak hann ur landi og aunguan liet hann ohegndan þann er nauckurn hlut hafdi ætt ath þessu mali edr radagiord. eyddi hann suo þeim oalldarflocki. þetta uard þo miog aufundsamtt þuiat Eigill uar bædi ættstor og frændmargr. Epttir þetta toku haufdingiar ath strida uit konunginn og þar epttir alþydan. þotti þeim konungr rikr og refsingasamr. en þeir uanir sialfrædi og sidleysu. Og lykr þar þessum þætti.[1]

[1]) *Her fölge 3½ ubeskrevne Spalter i Codex.*

GRŒNLENDINGAÞATTR.

[847]. GRÆNLENDINGAÞATTR.

Socki het madr ok var þoris sun. hann bio i Brattahlid a Grænlandi. hann var mikils virdr ok vinsæll. Ormr het son hans ok var mannvænligr madr. þeir fedgar ættu mikit valld æ Grænlandi ok voru þeir þar miok fyrir monnum. Einhueriu sinni let Socki þings kuedia ok tiadi þat fyrir monnum at hann villdi at landit væri eigi leingr byskupslaust ok villdi at allir landzmenn legdi sina mune til at byskupsstoll væri efldr. Bændr iættudu þui allir. Socki bad Einar son sinn fara þessa ferd til Noregs. quad hann vera sendiligzstann mann þess erendis at fara. Hann quez fara mundu sem hann villdi. Einar hafdi med ser tannvoru mikla ok suaurd at heimta sik fram vid hofþingia. þeir quomu vid Noreg. þa var Sigurdr Jorsalafari konungr at Noregi. Einarr kom æ fund konungs ok heimti sik fram med fegiofum ok tiadi siþan mæl sitt ok erendi ok beiddi konung þar til fulltings at hann nædi sliku sem hann beiddi fyrir naudsyn landzins. Konungr let þeim þat vist betr henta. Siþan kalladi konungr til sin þann mann er Arnalldr het. hann var godr klerkr ok vel til kennimannz fallinn. konungr beiddi at hann redizst til þessa vanda fyrir guds sakir ok bænar hans. ok mun ek senda þik til Danmerkr æ fund Auzsurar erchibyskups i Lund med minum brefum ok insiglum. Arnalldr quaz ofuss til at rædazst fyst fyrir sialfs sins sakir er hann væri litt til fallinn ok siþan at skilia vid vini sina ok frændr. i þridia stad at eiga vid torsottligt folk. Konungr quad hann þui meira gott mundu eftir taka sem hann hefdi meiri skapraun af monnum. Hann quez eigi nenna at skerazst vndan hans bæn. en ef þess verdr audit at ek taki byskupsvigslu þa vil ek at Einarr sueri mer þess eid at hallda ok fulltingia rett byskupsstolsins ok eignum þeim er gudi eru gefnar ok hegna þeim er æ ganga ok se varnarmadr fyrir ollum lutum stadarins. Konungr quad hann þat gera skylldu. Einarr kuaz mundu vndir ganga. Siþan for bysk-

upsefni æ fund Auzsorar erchibyskups ok sagdi honum sitt erendi med konungs brefum. Erchibyskup tok honum vel ok reynduzst hugi vid. ok er byskup sa at þessi madr var vel til tignar fallinn vigdi hann Arnalld til byskups ok leysti hann vel af hendi. Siþan kom Arnalldr byskup til konungs ok tok hann vid honum vel. Einarr hafdi haft med ser biarndyri af Grænlandi ok gaf þat Sigurdi konungi. feck hann þar i mot sæmdar ok metord af konungi. Siþan foru þeir æ einu skipi byskup ok Einarr. æ audru skipi biozst Arnbiorn austmadr ok noræner menn med honum ok villdu ok fara vt til Grænlandz. Siþan letu þeir i haf ok greidiz eigi byrrinn miok i hag þeim ok komu þeir Einarr ok byskup i Holltavatzos vndir Eygiafiollum æ Jslandi. Þa bio Sæmundr enn frodi i Odda. hann for æ fund byskups ok baud honum til sin vm vetrinn. Byskup þackadi honum ok letz þat þiggia mundu. Einarr var vndir Eyiafiollum vm vetrinn. Þat er sagt þa er byskup reid fra skipi ok menn hans at þeir ædu æ bę nockurum i Landeyium ok sætu vti. Þa geck vt kerling ein ok hafdi vllkamb i hendi. hon geck at einum manni ok mællti. muntu festa bocki tindinn i kambi minum. Hann tok vid ok kuaz mundu at gera ok tok hniodhamar or mal einum ok gerdi at ok likadi kerlingu alluel. enn þat var byskup raunar. hann var hagr vel. ok er þui fra þessu sagt at hann syndi litillæti sitt. Hann var i Odda vm vetrinn ok for med þeim Sæmundi alluel. enn til þeirra Arnbiarnar spurdizst (ekki) ok þotti þat vndarligt ok lidu sua nockur sumur. ætludu þeir byskup at hann mundi kominn til Grænlandz. Vm sumarit eftir foru þeir byskup ok Einarr af Jslandi ok komu vid Grænland i Eiriksfiord ok toku menn vid þeim alluel. spurdu þeir þa enn ecki til Arnbiarnar. gerdiz nu æ vmræda mikil at þeir mune tynzst hafa. Byskup setti stol sinn i Gaurdum ok reezst þangat til. var Einarr honum þa mestr styrktarmadr ok þeir fedgar. þeir voru ok mest metnir af aullum landzmonnum af byskupi.

Arnbiorn fanz daudr ok hans menn.

2. Sigurdr het madr ok var Niælssun grænlenzkr madr. hann for opt æ haustum til fangs i obygdir. hann var sægarpr mikill. þeir voru .xv. saman. þeir komu vm sumarit at joklinum Huitserk ok hofdu fundit nockurar elldstoar manna ok enn nockurn veidiskap. þa mællti Sigurdr. huars eru þer fusari at huerfa aftr edr fara leingra. er nu eigi sumars mikit eftir enn fang vordit litid. Hæsetar kuoduzst fusari aftr at huerfa ok sogdu mannhættu mikla at fara vm storfiordu vndir ioklum. Hann kuat þat satt. enn sua segir mer hugr vm at eftir muni et meira fangit

ef þui nair. þeir bædu hann ræda quoduzst leingi hans forsia hlitt hafa ok þo vel gefiz. honum quez meira vm at hallda fram ok sua var gert. Steinþorr het madr er æ skipi þeirra var. hann tok til orda. dreymdi mik i nott Sigurdr sagdi hann ok mun ek segia þer drauminn. nu er ver forum æ fiordinn þenna enn mikla þottumz ek kominn i milli biarga nockurra ok æpa til biargar mer. Sigurdr quad draum medallagi godann ok skylldir þu þar eigi biorg vndir fotum troda ok hitta eigi i þann einangr at þu mættir eigi munni hallda. Steinþorr var helldr ædimadr i skaplyndi ok vforsiæll. ok er þeir sækia inn æ fiordinn. þa mællti Sigurdr. huort er sem mer syniz at skip se inn æ fiordinn. þeir quadu sua vera. Sigurdr quad þat tiþendum mundu gegna. Helldu nu siþan inn at ok sa at skipit var sett vpp i einn æros ok gert fyrir ofan. þat var mikit hafskip. Siþan geingu þeir æ land ok sæ skæla ok tiolld skamt fra. þa mællti Sigurdr at þeir munu tiallda fyrst. ok er nu lidit æ dag ok vil ek at menn se kyrlætir ok varudgir. Ok sua gerdu þeir. Ok vm morguninn ganga þeir ok siazst vm. þeir sia stock einn hia ser ok stod j bolaux ok mannzhræ hia. Sigurdr quad þann mann vidinn hoggit hafa ok hafa vordit vanmeginn af megri. Siþan geingu þeir at skælanum ok sæ þar annat mannzhræ. Sigurdr kuad þann geingit hafa medan hann mætti ok munu þessir verit hafa þionustumenn þeirra er i skælanum eru. Aux læ ok hia þessum. þa mællti Sigurdr. þat kalla ek ræd at riufa skælann ok læta leggia vt daun af likum þeim er inni eru ok ylldu er leingi munu legit hafa. ok varizst menn fyrir at verda þuiat þess er eigi litil vôn at monnum verdi at þui mein ok miok er æ mot edli manna. þott likendi se æ þui at menn þessir[1] muni oss ecki illt gera. Steinþorr quad slikt vndarligt at gera ser meira fyrir enn þurfti Ok geck æ hurdina enn þeir rufu skælan. [348] Ok er Steinþor geck vt þa leit Sigurdr til hans og mællti. allmiok er manninum brugdit. Hann tok þegar at æpa ok hlaupa. enn þeir eptir felagar hans. hann hleypr siþan i hamarrifu nockura þar er eingi mætti at honum komaz ok þar feck hann bana. Sigurdr quad hann of berdreyman. Siþan rufu þeir skælann ok gerdu eftir þui sem Sigurdr mællti. ok vard þeim ecki mein at. þeir sæ þar i skælanum menn dauda ok fe mikit. þa mællti Sigurdr. þat syniz mer ræd at þer hleypit holldi af beinum þeirra i heitukotlum þeirra er þeir hafa ætt ok er sua hægra til kirkiu at færa. ok er þat likazst at Arnbiorn muni her verit hafa þuiat skip þetta annat it fagra er her stendr æ landi hefi ek heyrt at hann hafi ætt. þat var hofdaskip ok steint ok mikil gersemi. Kaup-

[1]) menn *tilf. Cd.*

skipit var brotid miok nedan ok quaz Sigurdr ætla at þat mundi at engum nytium verda. þeir taka or sauminn enn brendu skipit ok hofdu hladna feriuna or obygdum eptirbætinn ok haufdaskipit. þeir kuomu i bygdina ok fundu byskup i Gaurdum ok sagdi Sigurdr honum tiþendin ok fiærfundinn. nu kann ek ei annat at sia sagdi hann enn þat fe þeirra mune bezst komit er beinum þeirra fylgir ok ef ek a æ nockuru ræd þa vil ek at sua se. Byskup kuat hann vel hafa med farit ok vitrliga. ok þat mælltu allir. Mikit fe fylgdi likum þeirra. Byskup kuat gersemi mikla vera hofdaskipit. Sigurdr kuat ok þat sannligaz at þat færi til stadarins fyrir sælum þeirra. audru fe skiptu þeir med ser er fundit hofdu at grænlendzskum logum. Ok er þessi tiþendi komu til Noregs þa spurdi þat sæ madr er Ozsor het ok systurson Arnbiarnar. Ok fleiri menn voru þeir [er sina frændr hofdu mist æ þui skipi [1] ok væntu tilgreizlu vm fecit. þeir komu i Eiriksfiord ok sottu menn til fundar vid þa ok slogu kaupum. siþan toku menn ser vistir. Ozsor styrimadr for i Garda til byskups ok var þar vm uetrinn. J vestri bygd var þæ annat kaupskip. þar var Kolbeinn þorliotzsun norænn madr. hinu þridia skipi red sa madr er Hermundr het ok var Kodransson ok þorgils brodir hans ok hofdu mikla sueit manna.

Fra Ozsori ok byskupi.

3. Vm vetrinn kom Ozsor at mæli vid byskup at hann ætti þangat fevæn eftir Arnbiorn frænda sinn ok beiddi byskup þar gera greida æ bædi fyrir sina hond ok annarra manna. Byskup kuaz fe tekit hafa eftir grænlendzskum logum eftir slika atburdi. kuaz þetta eigi gert hafa med einrædi sitt. quad þat makligazst at þat fe færi þeim til sæluhialpar er aflat hofdu ok til þeirrar kirkiu er bein þeirra voru at grafin. sagdi þat manndomsleysi at kalla nu til fiar þess. Siþan villdi Ozsorr eigi vera i Gaurdum med byskupi ok for til sueitunga sinna. ok helldu sik sua aller samt vm vetrinn. Vm vorit bio Ozsor mæl til þings þeirra Grænlendinga ok var þat þing i Gaurdum. kom þar byskup ok Einarr Sockasun ok hofdu þeir fiolmenni mikit. Ozsur kom þar ok þeir skipueriar hans. Ok er domr var settr þa geck Einarr at domi med fiolmenni ok quez ætla at þeim mundi erfitt at eiga vid vtlenda menn i Noregi ef sua skylldi þar. vilium ver þau laug hafa er her ganga sagdi Einarr. Ok er domrinn for vt nædu Austmenn eigi mælum fram at koma ok stucku fra. Nu likar Ozsŏri illa. þickizst hafa af vvirding enn fee ecki. ok vard þat hans vrrædi at hann ferr til þar er skipit er þat

[1]) [æ þui skipi er sina frændr hofdu mist *Cd.*

id steinda ok hio or tua(u) bord sinu megin huart vpp fra kilinum. Eftir þat for hann til Vestribygdar ok hitti þa Kolbein ok Ketil Kalfssun ok sagdi þeim sua buit. Kolbeinn quad vsæmd til tekna enda sagdi hann orrædit eigi gott. Ketill mællti. fysa vil ek þik at þu rædizst hingat til vôr þuiat ek hefir spurt fastmæli byskups ok Einars. enn þu munt vanfærr at sitia fyrir tilstilli byskups enn framkuæmd Einars ok verum helldr aller saman. Hann kuat þat ok likligazst at þat mundi af rædazst. þar var j sueit med þeim kaupmonnum Jsasteingrimr. Ozsorr for þæ aftr til Kidiabergs. þar hafdi hann ædr verit.

Vig Ozsorar.

4. Byskup vard reidr miok er hann spurdi at spillt var skipinu ok kallar til sin Einar Sockason ok mællti. nu er til þess at taka er þu hetz med suardaga er ver forum af Noregi at refsa suiuirding stadarins ok hans eigna vid þa er þat giordu. nu kalla ek Ozsor hafa fyrirgert ser er hann hefir spillt eigu vorri ok synt oss i ollum hlutum oþektarsuip. nu er ecki at dyliazst vid at mer likar eigi suo buit ok ek kalla þik eidrofa ef kyrt er. Einarr suarar. eigi er þetta vel gert herra. enn mæla munu þat sumir at nockur vorkunn se æ vid Ozsor sua miklu sem hann (er) suiptr. þott eigi se vel i hondum haft þa er þeir sa goda gripi er frændr þeirra hofdu ætt ok nædu eigi ok veit ek varla hueriu ek skal her vm heita. þeir skildu fæliga ok var reidisuipr æ byskupi. Ok þa er menn sottu til kirkiumesso ok til veizslu æ Langanes var byskup þar ok Einarr at veizlunni. mart folk var komit til tiþa ok saung byskup messo. þar var kominn Ozsor ok stod vndir kirkiu sunnan ok vid kirkiuvegginn ok taladi sa madr vid hann er Brandr het ok var þordarsun heimamadr byskups. þessi madr bad Auzsor vægia til vid byskup. ok væntir ek sagdi hann at þa muni vel duga enn nu agir vid sua. Ozsurr kuaz ecki fæ þat af ser sua illa sem vid hann var buit. ok ættu þeir nu vm þetta at tala. þa geingu þeir byskup fra kirkiu ok heim til husa ok var Einarr þar i gaungu. Ok er þeir komu fyrir skæladyrnar þa sneriz Einarr fra fylgdinni ok geck einn i brot til kirkiugardzins ok tok auxi or hendi tidamanni einum ok geck sudr vm kirkiuna. Auzsur stod þar ok studdiz æ auxi sina. Einarr hio hann þagar banahogg ok geck inn eftir þat. ok voru þa bord vppi. Einarr steig vndir bordit gegnt byskupi ok mællti ecki ord. Siþan geck hann Brandr þordarsun i stofuna ok fyrir byskup ok mællti. er nockut tiþenda sagt ydr herra. Byskup kuaz eigi

spurt hafa edr huat segir þu. Hann suarar. sigazst leet nu einn her vti. Byskup mællti. [849] huerr velldr þui edr huerr er fyrir vordinn. Brandr quad þann nær er fra kunni at segia. Byskup mællti. velldr þu Einarr liftioni Ozsorur. Hann suarar. þui veldr ek vist. Byskup mællti. eigi eru slik verk god enn þo er vorkunn æ. Brandr bad at þua skylldi likinu ok syngia yfir. Byskup kuad mundu gefa tom til þess. ok sætu menn vndir bordum ok foru at ollu tomliga ok feck byskup sua fremi menn til at syngia yfir likinu. enn Einarr bad þess ok quad þat sama at gera þat med sæmd. Byskup kuez ætla at þat mun rettara at grafa hann eigi at kirkiu. enn þo vid bæn þina skal hann her jarda at þessi kirkiu at eigi er heimilisprestr. ok feck hann eigi til fyrr kennimenn yfir at syngia enn ædr var vm lik buit. Þa mællti Einarr. nu hafa vordit i staucki braug(d) ok ecki litt af ydru tilstilli. enn her eiga þo hlut i ofsamenn miklir ok get ek at storir vfar risi æ med oss. Byskup quaz vænta at menn munu þessum ofsa af ser hrinda enn vnna sæmdar fyrir mæl þetta ok vmdæmis ef eigi væri med ofsa at geingit.

Dræp Einars Sockasunar.

5. Tidendi þessi spurduzst ok frettu þat kaupmenn. Þa mællti Ketill Kælfssun. ecki for fiarri getu minni at honum mundi haufudgiarnt verda. Madr het Simon frændi Ozsorar mikill madr ok sterkr. Ketill quad vera mega ef Simon fylgdi atgerfi sinni at hann mun muna dræp Auzsorar frænda sins. Simun quaz þar eigi mundu ferlig ord vm hafa. Ketill let bua skip þeirra ok sendi menn æ fund Kolbeins styrimannz ok sagdi honum tidendin. ok segit honum sua at ek skal fara med mæli æ hendr Einari þui mer eru kunnig grænlendzsk laug ok er ek buinn til vid þa. hofum ver ok mikinn lidskost ef at oss kemzst. Simon kuaz vilia Ketils rædum fram fara. Siþan for hann ok hitti Kolbein sagdi honum vigit ok þar med ordsending Ketils [1] ok þeir skylldu snuazst til lidueizlu vid þa or Vestribygd ok sækia til þings þeirra Grænlendinga. Kolbeinn quaz koma mundu at vissu ef hann mætti ok quaz vilia at Grænlendingum yrdi þat eigi hagkeypi at drepa menn þeirra. Ketill tok þegar mæl af Simuni ok for med nockura sueit manna. en sagdi at þeir kaupmenn skylldu hallda skiott eftir ok hafit varning med ydr. Kolbeinn for þegar er honum quomu þessi ord bad ok felaga sina fara til þings ok quezst þa hafa sua mikla sueit at vvist væri at Grænlendingar sæti yfir lut þeirra. Nu hittuzst þeir Kolbeinn ok Ketill

[1]) Kolbeins *Cd.*

ok bæru ræd sin saman. huartueggi þeirra var gilldr madr. Nu foru þeir ok bægdi þeim vedr ok komazst þo fram ok hofdu mikla sueit manna enn þo minni enn þeir hugdu. Nu komu menn til þings. Socki var þar kominn þorissun. hann var vitr madr ok var þa gamall ok miok tekinn til at gera vm mæl manna. hann geingr æ fund þeirra Kolbeins ok Ketils ok kuaz vilia leita vm sættir. vil ek biodaz til segir hann at gera i milli yduar. ok þott mer se meiri vandi æ vid Einar sun minn þa skal þat þo vm gera er mer ok odrum vitrum monnum litzst nær sanni. Ketill quaz ætla at þeir mundi malum fram hallda til mæls fyllingar enn fyrir kuedazst eigi at taka sættir. enn þo er aurt at geingit vid oss enn hofum ecki vanizst þui her til at minka vorn hlut. Socki kuezst ætla at þeir munu eigi iafnt at vigi standa ok kuad vuist at þeir fengi meiri sæmd þo hann dæmdi eigi. Kaupmenn geingu at domi ok hafdi Ketill mæl fram a haund Einari. þa mællti Einarr. þat mun vida spyriazst ef þeir bera oss her mælum. Ok geck at dominum ok hleypir vpp ok fengu þeir eigi halldit. þa mællti Socki. kostr skal enn þess er ek baud at sættazst ok gera ek vm mælit. Ketill quez ætla at þat mundi nu ecki verda. er þu leggr til yfirbota þat er þo er hinn sami viafnadr Einars vm þetta mæl. Ok skildu at þui. Enn þui komu kaupmenn eigi or Vestribygd til þings at þa var andvidri er þeir voru bunir med .ij. skipum. Enn at midiu sumri skylldi sætt gera æ Eidi. þa komu þeir kaupmenn vestan ok logdu at vid nes nockut ok hittuz þeir þa allir saman ok ættu stefnur. þa mællti Kolbeinn at eigi skylldi sua nær hafa geingit vm sættirnar ef þeir hefdi allir samt verit. enn þat þicki mer nu ræd at ver farim allir til þessa fundar med slikum faungum sem til eru. Ok sua var at þeir foru ok leynduzst i leynivogi einum skamt fra byskupsstolinum. þat bar saman at biskupsstolinum at hringdi til hæmessu ok þat at Einarr Sockasun kom. Ok er kaupmenninir heyrdu þetta þa sogdu þeir at mikla skylldi gera virding til Einars at hringia skal j mot honum. ok quadu slikt mikil endemi ok vrdu illa vid. Ketill mællti. verdit eigi illa vid þetta. þuiat sua mætti at berazst at þetta yrdi at likhringingu ædr kuelld kæmi. Nu komu þeir Einarr ok settuzst nidr i brecku einni. Socki leet fram gripi til virdingar ok þa er til gialldz voru ætladir. Ketill mællti. þat vil ek at vit Hermundr Kodranssun virdim gripina. Socki quad sua vera skylldu. Simon frændi Ozsorar syndi æ ser vþektarsuip ok reikadi hia medan gripagialldit var sett. Siþan var framborin spangabrynia ein forn. Simon mællti þa. suiuirdliga er slikt bodit fyrir slikann mann sem Ozsurr var. ok kastadi bryniunni æ vollinn a brot ok geck vpp at

þeim er þeir sætu j breckunni. Ok er þat sæ þeir Grænlendingar þa spretta þeir vpp ok horfdu forbreckis ok i moti honum Simoni. ok þui næst geck Kolbeinn vpp hia þeim er þeir (h)orfdu allir fra ok slæz æ bak þeim ok for einn fra sinum monnum ok var þat iafnsnemma at hann komz æ bak Einari ok hio med auxi milli herda honum ok Einars aux kom i hofud Simoni ok fengu bædir banasær. Einarr mællti er hann fell. sliks var at von. Siþan hliop þordr [850] fostbrodir Einars at Kolbeini ok villdi hoggua hann. enn Kolbeinn snaradiz vid honum ok stack fram auxarhyrnonni ok kom i barkann þordi ok hafdi hann þegar bana. Siþan slær i bardaga med þeim. Byskup sat hia Einari ok andadizst hann i kniæm honum. Steingrimr het madr er þat mællti at þeir skyldu gera sua vel at beriazst eigi ok geck a milli med nockura menn. enn huorirtueggiu voru sua odir at Steingrimr var lagdr suerdi i gegnum i þessi hrid. Einarr andadiz vpp æ breckunni vid bud Grænlendinga. Ok nu vrdu menn særir miok ok komuz þeir Kolbeinn til skips med .iij. sina menn vegna ok foru siþan yfir Einarsfiord til Skialgsbuda. þar voru kaupskipin ok voru þa miok i bunadi. Kolbeinn kuad i hafa giorst nockura rostu. ok vil ek ætla at Grænlendingar vni nu eigi betr vid enn ædr. Ketill mællti. sannyrdi gafz þer Kolbeinn sagdi hann at ver myndim heyra likhringina ædr ver færim i brott. ok ætla ek at hann Einarr se daudr borinn til kirkiu. Kolbeinn quez helldr þannig hafa at stutt. Ketill mællti. þess er vôn at Grænlendingar mune sækia æ varn fund ok kalla ek ræd at menn halldi æ bunadi sinum eftir faungum ok se allir æ skipum vm nætr. Ok sua gerdu þeir. Socki harmadi miok þessi tiþendi ok bad menn fulltingis at veita ser vigsgeingi.

Sætt Grænlendinga ok kaupmanna.

6. Hallr het madr. hann bio at Solarfiollum vitr madr ok godr bondi. hann var i lidi med Socka ok kom sidazst med sinu lidi. hann mællti til Socka. ecki vænligh litz mer þin ætlan at leggia smaskipum at storskipum vid slikann vidbunat sem ek hyggr at þeir munu hafa. enn ek veit eigi huersu traust lid er þu hefir. enn allir vaskir menn munu vel gefazst. enn hinir munu hlifazst meirr ok verda hofudsmenn fyrir þat vppgefnir ok horfir þa enn þunglegar vorr mælalutr enn ædr. nu syniz mer ræd ef menn skulu at leggia at eidar fari fram at huerr madr skyli annathuart her falla edr hafa sigr. Enn vid þessi ord Hallz dignudu menn miok. Socki mællti. eigi munu ver þo skilia vid þetta at vsett se mælnunum. Hallr quez mundu leita vm sættir milli þeirra ok

kalladi æ kaupmenn ok mællti. huart skal mer fritt at ganga æ fund yduarn. þeir Kolbeinn ok Ketill suara at honum skylldi fritt. Siþan hitti hann þæ ok leet naudsyn at mælum veri sett eftir slik storvirki. þeir quaduz nu bunir vid huoru sem adrir villdi. quadu af þeim landzmonnum allann þenna viafnat stadit hafa. enn nu er þu synir sua mikla godgirnd þa vnv ver þui at þu gerir i milli vŏr. Hann quaz eftir þui gera mundu ok dæma er honum syndizst rettligazst huorsu sem huorum likadi. Siþan var þetta fyrir Socka borid. Hann kuezst ok mundu vna vmdæmi Hallz. Kaupmenn skylldu vm nætr at bunadi sinum vera ok quodu Socka ecki annat lika enn þeir yrdi i brotu sem fyst. enn ef þeir seinka bunad sinn ok gera mer skapraun i þui þa er vis væn at þeir skulu botalausir ef þeir verda teknir. Nu skildu þeir at þui ok var æ sættarfund kuedit. Ketill mællti. ecki horfir skiotliga bunadr vorr enn vistafaung þuerra helldr. ok er þat mitt ræd at leita eftir vistunum ok veit ek huar sæ madr byrr er mikinn mat æ ok kalla ek ræd at sækia eftir. þeir kuoduz þess albunir. Siþan lupu þeir vpp eina nætt fra skipum .xxx. manna saman allir vopnadir ok komu at bænum ok var þar autt allt. þorarinn het bondi sa er þar bio. Ketill mællti. eigi hefir mitt ræd vel gefiz. Ok fara siþan i brot fra bænum ok ofan æ leid til skipa ok var þar hrisott er þeir foru. þa mællti Ketill. syfiar mik sagdi hann ok verd ek at sofa. þeir quadu þat ecki miok rædligt. enn þo lagdiz hann nidr ok sofnadi. enn þeir sætu yfir. Litlu sidarr vaknadi hann ok mællti. mart hefir fyrir mik borit. huat mun varda þott ver kippim vpp hrislu þessi er her er vndir hofdi mer. þeir kiptu vpp hrislunni ok var þar vndir jardhus mikit. Ketill mællti. vitum fyst huat her er fanga. þeir fundu þar .lx. slatrgripa ok .xij. vættir smiors skreid mikla. Vel er þat sagdi Ketill at ek hefir eigi villt vpp borit fyrir ydr. Nu fara þeir til skips med feing sinn. Nu lidr at sættarfundinum ok komu huorirtueggiu til þess fundar kaupmenn ok landzmenn. þa mællti Hallr. su er sættargiord min yduar i milli at ek vil at æ standiz vig Oszorar ok Einars enn fyrir manna mun skulu koma sektir Austmanna at þeir skulu her ecki eiga vist nee væri. þau vig skulu ok iofn vera Steingrims bonda ok Simonar. Kræks austmannz ok þorfinnz grænlendings. Vighuatz austmannz ok Biarnar grænlendings. þoris ok þordar. nu er einn vbættr vorr madr er þorarinn heitir omegdarmadr. hann skal fe bæta. Socki quad ser þungt gerdir lika ok sua odrum Grænlendingum er þannig for vm manniafnat. Hallr quaz ætla at þar muni þo stadar nema hans vmmæli. ok vid þat skildu þeir. Siþan rak is æt ok þakti alla fiordu ok hugdu Grænlendingar þa

gott til ef þeir mætti taka þa ok þeir færi eigi sua brot sem mællt var. enn vid þat sialft at mæanadar motid kom þa rak i brot allann isinn ok gaf kaupmonnum brot af Grænlandi ok skildu vid þat. þeir komu vid Noreg. Kolbeinn hafdi haft einn huitabiorn af Grænlandi ok for med dyrit æ fund Haralldz konungs gilla ok gaf honum ok tiadi fyrir konungi huersu þungs hlutar Grænlendingar voru af verdir ok færdi þa miok i rog. enn konungr spurdi annat sidar ok þotti honum Kolbeinn hafa fals fyrir sik borit ok komu eingi laun fyrir dyrit. Siþan hliop Kolbeinn i flock med Sigurdi slembidiakn ok geck inn at Haralldi konungi gilla ok veitti honum æverka. Ok siþan er þeir foru fyrir Danmork ok sigldu miok enn Kolbeinn var æ eptirbæti enn vedr huast þa sleit fra bætinn ok druknadi Kolbeinn. Enn þeir Hermundr komu til Jslandz til ættiarda sinna. Ok lykr þar þessi sogu.

þessir hafa byskupar verit æ Grænlandi. Arnalldr. Jonn kauttr. Eirekr. Haralldr. Jonn smyrill AArnason. Helgi. Nickulæs. Olæfr. þordr.

Sua margar eru kirkiur a Grænlandi. Heriolfsnes er austazst ok er þat kirkia i Heriolfsfirdi. aunnur i Vatzdali i Ketilsfirdi. hin .iij. j Vik enn i Ketilsfirdi. jnn .iiij. j Vogum j Siglufirdi. hin .v. vndir Hofda j Austfirdi. Hinn .vj. byskupsstollinn i Gaurdum i Einarsfirdi. hin .vij. at Hardsteinabergi. hin .viij. i Brattahlid enn i Eireksfirdi. hin .ix. vndir Solarfiollum i Jsafirdi ok hin .x. hin .xi. j Hualseyiarfirdi .xij. æ Gardanesi i Midfiordum. þessar eru i Vestribygd. a Sandnesi [871] i Lysufirdi. aunnur i Hopi i Agnafirdi. þridia j Anavik j Rangafirdi.

HELGA ÞATTR OK ULFS.

FRA HELGA OK VLFI.

Sigurdr jarl Lauduerssun reed fyrir Orkneyium. hann var hofþingi mikill. Madr het Vlfr illi hann bio i Sandey j Orkneyium. hann var mikill hermadr ok fylgdi náfni. Haralldr het madr er bio i Rinansey. Helgi het son hans. hann var efniligr ok vænn i asionu. Hann mællti til faudur sins. skipa villda ek at þu afladir mer ok villda ek heria æ Skotlandzfiordu ok vita huat fyrir legdiz. Hann suarar. þat mæ ek gera ok er þat vngra manna sidr. Siþan heriadi Helgi ok for vel med hernadi sinum þott hann væri heidinn. þa voru þo eigi allir iafnir. Ok er Helgi var i brotu or Orkneyium þa ferr Vlfr inn illi til Rinanseyiar ok hittir Haralld ok mællti. lendur þinar villda ek kaupa. þær falla mer vel i hag enn ek skal fæ þer lausafe fyrir. Haralldr kuezst eigi mundu honum eignir sinar selia. quez eigi þess vita væn at hann ætti[1] þar vist ne veru. Vlfr quez ætla audru sinni er hann kæmi at hann mun verda laust at læta þat er kraft verdr. Eftir þat skildu þeir. Fæm nottum sidar kom Vlfr æ (v)vart ok tok Haralld hondum ok kuez ætla at þau vmskipti mundi nu verda at hann mun læta bædi laundin ok lifit. ok let Vlfr siþan drepa hann. þetta verk mælltizst illa fyrir. ok er Sigurdr jarl spurdi lastadi hann verkit. Vlfr kom æ fund jarls ok sagdi honum. Jarl segir at honum likar illa slik tiltekia. ok vil ek at þu bætir frændum sæmiliga. Vlfr kuad hann mundu þui ræda enn quad ser margt hafa verit i mot gert af Haralldi. Nu vard eigi miok eptir geingit mælinu er Helgi var eigi i eyiunum. Madr het Bærdr fagri frændi Vlfs illa. hann var vinsæll madr ok vel at ser ok var þo opt med Vlfi. Eitthuert sinn mællti Bærdr til Vlfs. ecki munu vit samhuga verda. þu slæzst æ illuirki ok er þat fiarri minu skaplyndi ok mun ek i brot rædaz. Vlfr suarar. þat er nu medallagi rædligt medan mælum er ecki sett enn Helgi Haralldzsun er i vikingu. Hann kuaz þo fara mundu ok byr

[1]) ætt ei *Cd.*

sik med skipi or Rognualldzey. Ok i þui er hann er buinn þa sigldi Helgi at eyiunnm ok hafdi þa spurt dræp faudur sins. heitr nu æ menn sina at þeir drepi Bæard quad hann skylldazstan mann Vlfi einnhuern. Bæardr bioz vid ok quez ecki til saka hafa gert vid hann en sagdiz eigi vilia frændsemi i sundr segia vid Vlf. Siþan beriaz þeir ok fellr Bæardr þar þuiat Helgi hefir mikit lid. ok er Vlfr spyrr þetta safnar hann ser lidi. Enn er Sigurdr jarl frettir þetta stefnir hann Helga æ sinn fund. ok er þeir finnazst mællti jarl. þu hefir gert illt verk i moti hormum þinum ok leitadir eigi eftir þinni sæmd med voru rædi. var nu ædr sættum æ komid ok þer sæmd hugud. Helgi suarar þa. skal enn vera allt æ ydru valldi enn vkunnigt var mer vm sætt þæ. Jarl mællti. þat mun ek vilia at gera sætt med minum monnum her i eyiunum. Ok siþan helldr Helgi i brott. Vlfr gerir þegar menn til hans med .ij. skipum ok hittuzst eigi. ok var Helgi fyrr heim kominn til bua sinna. ok fretti þetta ok kuez ætla at honum mundi engi ro i eyiunum ok selldi iardir sinar ok bio sik brot ok kuad þa vel þo þeir Vlfr hittizst ef hann villdi eigi hlita domi jarls sem hann gerdi sik berann i. Siþan snyr hann til bua Vlfs ok var hann eigi heima. Helgi rænir þar ok tekr i brott dottur hans er Helga heitir ok quad ser slikt helltz henta i faudurbætr. hon bad hann þat eigi gera þuiat fadir minn mun þræliga eftir sækia. hann quaz hætta mundu til þess. Sidan for hann sudr vm eyiar. Enn er Vlfr spyrr þetta ferr hann eptir honum med morg skip ok quaz opt hafa hefnt minni suiuirdingar. Enn er þeir hittuzst þa borduzst þeir ok var Helgi lidfæri ok rudduz skip hans enn hann vardiz vel ok vard særr. Enn er næattadi þa gerdi æ storm vedrs. ok er þat hans fangaræd at hann hleypr fyrir bord med dottur Vlfs ok lagdiz med hana fra skipunum ok kemz sua til landz i næattmyrkri ok i skog ok sæ þar elld ok einn mann vid. Helgi spyrr huerr sæ væri. hann quaz vera boandkarl einn. ok veit ek deili æ þer ok fortu vel med hernadi þinum vid oss smabændr. Helgi sagdi honum sua sem var vm sina hægi. Bondi þessi het þorfinnr ok veitti hann Helga vm vetrinn allt slikt er hann þurfti ok gafz þeim bædum vel. Helgi quaz vilia gera brudlaup sitt til Helgu i hans husi. þorfinnr quad þat dæligt enn ecki virduligt. Enn þat for þo fram ok lidr vetrinn af hendi. þa quaz Helgi vilia leiga jord af bonda ok quaz ætla at vera mundi annat huart at Vlfr mun deyia skiott edr hann mun finna hann. Nu leigir hann jord ok gerir bu. Siþan spyrr hann at Vlfr var daudr. Helgi ætti son vid konu sinni Helgu ok het hann Bæardr. hann var vel i lydzsku ok sidlætr. vænn madr ok giorr at ser. Ok er .ij. vetr lidu þa fara þau

Helgi aftr til Orkneyia ok taka vid eignum sinum. bædi þeim er Vlfr hafdi att ok þeim er Helgi ætti eftir fedr sinn Haralld. ok skorti nu eigi fe. Ok er Bærdr son hans var .xij. vetra villdi hann æ brott ok quaz vilia afla ser fiær. Helgi quad hann enn vngann til ferda. Bærdr mællti. vid erum vskaplikir fadir minn sagdi hann ok vil ek til þeirra þioda fara er mer er sagt at trui æ sialfan himnagud. Helgi quad hann vlikan Vlfi modurfedr sinum. Siþan for hann ok kom til eins bonda miok i fiarlægd ok quaz vilia vinna fyrir honum. Bondinn kuad ser þat vel lika. Hann sat at fe ok vann ser einn. enn bondi var hardla rikr. Sueinninn var litt klæddr enn þo for syslan vel fram ok kuaz bondi mundu gefa honum ku i kaup sitt ok kuaz (hann) þat vilia. Ok (ferr) hann nu til skogar vm daginn ok i skoginum mætti hann stafkarli einum. þessi bad Bærd gefa ser kuna til Petrs þacka. Bærdr suarar. þu kant vel at bidia ok skylldi Petr þessi verda vinr minn enda skal ek gefa honum kuna. Bærdr kom enn til bonda ok vann fyrir honum. ok foru þau misseri enn betr fram vm fee bonda ok feck honum þa enn ku adra. For enn sem fyrr at stafkarlinn kom med sama hætti ok beiddizt enn kyr fyrir Petrs skylld enn Bærdr gaf honum. Bondinn spurdi huad af vard kunum. Bærdr sagdi þa hafa er þurftu. Medr þessum bonda var Bærdr hinn þridia vetr ok gætti enn fiær ok voru þa nær tua(u) hofud æ hueriu þui er hann ætti. ok lukti hann Bærdi ku enu þridiu. kom enn æ sama degi stafkarlinn til hans i skoginum ok quaz enn vilia þiggia þessa ku i Petrs nafni. hann veitte þat þegar ok gaf kuna. [852] þa mællti þessi madr til Bærdar. nu vil ek fara hondum vm þik. Ok sua var. ok þotti honum sem dofi færi or hueriu hans beini. Siþan mællti hann. hamingiumadr muntu verda. Ok þa setti hann bok æ auxl honum. ok sa Bærdr þa vida vm lond. þa mællti stafkarlinn. þicki þer nu launadar kyrnar. Sua er vist sagdi Bærdr. Sidan sæ hann vm allt Jrland. þa mællti enn hinn komni madr. þicki þer þa launadar kyrnar ef þu hefir valld iafnvidan sem nu ser þu. Bærdr quad sua vera. Her er nu kominn Petr postuli sagdi hann. ok gaf hann honum þa plenarium. ok skal ek sua launa þer kyr at vid skulum alldri skildir vera. Siþan fann Bærdr bonda ok sagdi honum þenna atburd. Bondi kendi hann trautt sua var hann biartr ok hamingiusamligr. ok baud honum at þiggia af fe sinu slikt er hann villdi. Hann bad bonda klappa ser einn stein ok sua var gert. var hann þa skirdr. en settiz siþan i þann sama stein ok vard allmikill dyrdarmadr. Eftir nockur ær lidin vard hann byskup æ Jrlandi ok hinn mesti hofþingi. þar kom til hans fadir hans ok modir brædr ok systr ok gæddi hann þau oll morgum

godum hlutum. Launadi allzvalldandi gud honum sem ollum odrum sitt litillæti sem hann sialfr vottar at huerr er sik lægir i augliti skaparans þann skal hann siælfr vpp hefia. Fadir ok modir Bærdar foru aptr til Orkneyia ok nædu ollum eignum sinum ok biuggu þar til elli. Ok lykr þar þessi soghu.

SAGA HINS HEILAGA EDVARDAR.

SAGA ENS HEILAGA EDUARDAR.

Eduardr konungr hinn helgi var son Adalræds konungs Edgeirssunar. Af honum heyrdi enn heilagi Dunstanus byskup eingla saung i lopti æ hans burdardegi med þeim hætti at æ hans dogum mundi heilug kristni fæ frid ok framgang i Englandi. Modir Eduardar var Emma drottning dottir Rikgardar hertuga af Nordmandi. hon var systir Rodbertz er kalladr var diabaul. Hann leet hertugadom ok geck i heremitalif Heilagr Eduardr elskadi þegar æ vnga alldri heilaga kirkiu ok tidagerd. hann for klaustra at vitia ok þa munka at elska er honum þottu helgazstir ok sidsamazstir. hann gerdi margar ǫlmosur þeim er fatækir vorų ok þurftugir. hann kalladi iafnan æ almattigann gud ok hans helga menn i bænum sinum. enn þo tignadi hann vmfram alla adra næst gudi vora fru sanctam Mariam guds modur. þar næst Petrum postula sem sinn fostrfaudur ok Johannem postula ok evangelistam sua sem gædzslumann þess reina lifnadar er hann hellt alla sina æfi. þui at sua segia sannfrodir menn at þær þriar meyiar sem hann feck ser til eiginkuenna hueria eptir adra helldu hreinlifi vm alla sina daga eftir hans fortolum. Eptir Rodbert modurbrodur hins heilaga Eduardar er sigh hafdi fra skilit rikinu tok hertugadom Vilhialmr son hans er kalladr var bastardr. enn hann var þo eiginkonu sun ok het Gunnhilldr modir hans. hon var systir Adalræds konungs. enn allir hertugar i Nordmandi fyrir honum voru frillusynir ok var hann þui bastardr kalladr sem hans forelldrar allir. þeir gerdu frid milli sin Vilhialmr bastardr ok Ballduini milldi greifi af Flandr. þa het Ballduini greifi at gifta honum Matthilldi dottur sina. Ok er hertuginn kom til greifans at sia iumfruna. hann taladi til hennar blidliga ok kalladi hana vnnastu sina. þa suarar jumfruin. ęr ertu vallari þinn er þu hyggr þar sem ek er komin af konungligri ætt mune vilia giptaz einum bastardi. þa reiddiz hertuginn ok tok i hær henne ok felldi hana til iardar ok trad hana vndir fotum

ok mællti sua. eigi er ek bastardr nema at auknefni. Siþan liop hann æ hest sinn ok menn hans ok reid i brot skyndiliga. Greifinn ok hans greifina huggudu jumfruna ok hetu henni at gifta hana innan mæanadar hertuganum af Saxon. Jumfruin suarar. engum skal ek giptazst a minum lifsdogum nema þeim er ek var heitin þuiat engin ma at minni hugsan vid hann iafnazst. Eftir þetta sendi greifinn menn eftir hertuganum at kalla hann aftr. Hertuginn hugdi at þeir mundi vilia taka hann aftr med forzsi ok þui hio hann einn þeirra sundr i midiu i einu hauggi. enn sendimenn sogdu at greifinn villdi honum gott eina. sneri hertuginn þa aftr med þeim. ok i þessi ferd gerdi Vilhialmr bastardr brudkaup til jumfru Mathilldar ok for siþan heim i Nordmandi.

Fra Eduardi konungi.

2. Nv er at vikia soghunni til ens heilaga Ethuardar konungs. at þa glodduz allir hofþingiar med alþydu i Englandi er þeir hofdu þat frelsi feingit eftir Knut konung hinn rika ok sonu hans at taka Jathuard til konungs i Englandi er kominn var af rettri ok fornri Englakonunga ætt. siþan var hann koronadr. ok þar af feck heilug kirkia frelsi enn hofþingiar framgang enn vtlendir vikingar ok vondir menn nidran enn alþyda frid ok farsælu. Margir lutir vrdu þeir i hans lifi vm hans iarteinir ok spædom at sannfrodir menn hafa rita lætid æ bokum. enn fyrir fæfrædi vitum ver varla huat fyrr edr sidar hefir verit æ hans dogum. ok þui segium ver þat fyst er oss þickir mestrar frasagnar vert.

Fra synum Eduardar konungs. capitulum.

3. Þat var æ einum huitasunnudegi sem enn heilagi Jathuardr konungr var staddr at Petrskirkiu i Vestmusteri skryddr ollum krunuklædum ok hlyddi messo. ok j þann tima er vpp var halldit likam vors herra Jesu Cristi kom at konunginum hlætr sua mikill at allir vndraduzst þeir er hia voru. [853] Eftir messo spyria hans menn huat uolldi þessum fæheyrda hlatri. Konungr suarar. Danakonungr bioz med vtalligann fiolda skipa at heria æ vort land. ok sem hann skylldi vpp stiga j skipit af einum bæti þa fell hann æ kaf ok druknadi at rettum guds domi. þa voru menn sendir sem skiotazst til Danmerkr ok reyndiz þetta allt satt sem konungr hafdi sagt. En med þui at Danakonungr var ecki nefndr þa þickiaz frodir menn i Noregs konungs riki eigi vist vita huerr þessi konungr hefir verit. nema þat er hellz sagt fra ordum Gizsurar Hallzsunar er vitrazstr logmadr var æ Jslandi at þessi konungr hafi verit Sueinn son Knutz konungs rika ok Alfiuu. Sua bar enn

til þridia dag iola a hætid Johannis evangeliste sem konungr geck i processione skryddr krunuklædum þa sa hann hia ser sua sem einn pilagrim af Jorsolum kominn i fogrum slagningi. þessi pilagrimr bad konung gefa ser nockut enn konungrinn kuezst ecki þar til hafa þat er hann mætti gefa honum. Pilagrimr mællti gef þu mer nockut fyrir skylld þess heilaga mannz er þu elskar mest. þa mintiz konungr a Johannem postula er þa var hætid halldin ok gaf pilagrim krunugull sitt. þa huarf pilagrimr at syn. A næstu nott eptir birtiz heilagr Johannes postuli einum gofgum manni enskum herteknum er þa hafdi verit .ix. (vetr) i fanghelsi af Saracinis ok baud honum at segia Englakonungi at sialfr Johannes ewangelista hafdi honum vitrazt a sinni hætijd ok bad hann færa konungi fingrgull sitt at hann efadi eigi at þat væri satt er hann sagdi. þæ færdi hinn heilagi Johannes hann heim i Eingland æ einni stundu til sinna eigna. var hann ok skiott kenndr af sinni hustru ok bornum ok huildiz hann þann dag med þeim. Enn vm morgininn eftir for hann til Jathuardar konungs ok nædi at tala vid hann sua at allir mattu heyra þeir er inni voru þau ord er heilagr Johannes hafdi bodit at hann skylldi konungi segia. hann sagdi ok inniliga fra þui huersu heilagr Johannes hafdi fært hann æ einni momentu ok leyst af grimmum Saracinis þrældomi. þetta vndraduzst allir er heyrdu ok kueiktuz einkannliga af þessum fæheyrda atburd til lofs ok astar vid sælann Johannem postula ok evangelistam ok til sannrar hlydni vid enn heilaga Jathuard konung.

Fyrirburdir. capitulum.

4. Jathuardr konungr var enn einn tima i Vestmyst ok sat yfir bord koronadr milli margra hofþingia. þat var a paschadag. enn þessir voru agætazstir Haralldr jarl ok einn byskup ok einn aboti volldugr. Jathuardr konungr hugsadi meirr vm himneska luti enn jardlega sua sem hann sæi i einn spegil þa vndarliga luti er hann feck mikinn lætr af. Ok þa er bordin voru burt tekinn spurdu hofþingiar at hueriu hann hafdi hlegit. ok sem þeir hofdu leingi eftir spurt þa suarar hann þeim. .vij. sofendr er huila i fiallinu Chelio ok nu hafa þeir .ccc. æra legit æ (hægri) hlid en er ek tok hlæia þa snævruzst þeir a vinstri hlid ok sua munu þeir liggia .lxx. ok .iiij. ær. ok hefir þetta at merkia mikla vhamingiu daudligra manna þuiat æ þessum ærum munu þeir lutir allir fram koma er gud hefir fyrir sagt at verda mundu vm heims enda at þiod mun risa vpp i moti þiodu ok riki i moti riki ok verda storir landzskialftar

ok drepsottir hallæri ok himneskar ognir þuiat nu verdr vfridr ok orrostor af heidnum monnum æ kristna menn. enn cristnir menn skulu vinna stundum sigr æ heidnum monnum. Marga luti sagdi konungr þeim þa er þeir vndraduzst huersu hann matti vita bædi[1] af pinu .vij. sofendra ok alitum þeirra ok flest þat sem æ engum bokum stendr af þeim ritad ok sagdi sua inniliga fra þeim sem hann hefdi optliga seet þæ. Enn er þessir .iij. hofþingiar hofdu þetta heyrt gerdu þeir sina sendiboda jarlinn riddara byskupinn klerk aboti munk til keisara i Miklagardi. þeir hofdu med ser bref ok præsentur Jathuardar Englakonungs. Keisarinn tok sæmiliga vid þeim ok sendi þa til erchibyskups af Effeso med sin bref er Girkir kalla sacram at hann syndi sendimonnum Englakonungs likami .vij. sofenda. Byskup gerdi sua ok profadizt allt sem Jathuardr konungr hafdi þeim sagt. Grickir kuoduz þat ok sueria meghu at þeirra forelldrar hofdu sua sagt at .vij. sofendr lægu æ hægri hlid. enn nu sem profuat var fyrir þa ensku menn þa lægu þeir a vinstri hlid. Eptir þetta kom þat skiott fram er enn heilagi Jathuardr hafdi sagt vm vfrid þann ok onnur veralldar afelli. þuiat Agarene Arabes ok Tyrkir gerdu mikinn vfrid i Syria Licia ok minni Asia ok eyddu margar borgir Effesum ok Jerusalem. ok .vij. ær eftir þetta anduduz .iij. (pafar) æ odrum .vij. ærum Victor Stephanus ok Nicholaus.

Fra Eduardi konungi.

5. þat bar at a nockurum hatidardegi er Jathuardr konungr hlyddi messu ok stod nær honum einn byskup. ok þa er vpp var halldit vars herra likama syndiz konunginum sem þat væri vngr sueinn hardla fagr. Konungr visadi byskupi til þessa stortakns. syndiz honum þa sua sem konungi enn engir sa fleiri þessa iarteign. Sa atburdr vard er Jathuardr konungr sat i hæsæti sinu at einn kryplingr læ fyrir herbergisdyrum hans. hann sagdi sua at Petr postuli hafdi hann þangat sendan ok quedit a þat at sialfr konungr skylldi bera hann til Petrskirkiu ok hann mundi þa heill verda. Enn er þetta var sagt Jathuardi konungi geck hann til hans ok heyrdi sialfr af honum þessi ord ok fyrir sakir trufesti ok litillætis þa tekr konungr kryplinginn i fang ser ok berr til Petrskirkiu i Lundunum ok setti þar nidr. þa vard hann þegar alrettr. lofudu allir gud þeir er sa ok [854] heyrdu þessa jarteign. þat var einn hatidardag þa er Jathuardr konungr sat yfir bordi at i herbergit kuomu

[1]) bædr *Cd.*

menn .iij. ok voru .ij. blindir enn einn hafdi eitt auga ok sa þo litid. þeir bædu konung miskunna ser ok sogdu honum vanheilsu sina. Konungrinn bad fa þeim handlaug sina er hann hafdi tekit eftir mat ok bad þa striuka vm augu ser. ok er þeir hofdu þetta gert vrdu þeir skiott heilir ok foru fegnir i brot ok hofdu fyrir heilagleik konungs feingit .v. augu. Opt fengu menn af hans handlaug heilsubot ok af þui er hann for hondum vm siuka menn.

Liflæt Gudina jarls.

6. J þann tima er andadar voru .ij. konur Jathuardar konungs ok badar hofdu halldit skirlifi af hans fortolum þa feck hann ennar þridiu. su var dottir Gudina jarls Vlfnadrssunar systur Haralldz jarls ok Tosta jarls ok annarra Gudina sona. Toku þeir fedgar þa virdingar miklar i Englandi ok hofdu allir ena bezstu jarldoma. Sua segia enskir menn at Haralldr jarl Gudinason hafi verit fræknazstr madr ok bezstr riddari i Englandi bædi at fornu ok nyiu. Jathuardr konungr atti vngan brodur sammædra enn ei kunnum ver at nefna fedr hans ok var hann þo mikill hofþingi. þessi madr var næstr konungdomi i Englandi eftir Jathuard konung brodur sinn ef hann andadizst sonlauss. Enn er Gudini jarl vard þess viss af drottningu sinni at hon hellt reinlifi af fortaulum konungs ok þau mundu eingann sun eiga til rikis eptir sik þa villdi Gudini jarl þar rædum til ræda at Haralldr sun hans yrdi konungr er þa þotti mestr agætismadr af ollum enskum hofþingium. Ok i þann tima feck konungs brodir brædasott ok do. vm þat var miog margrætt huat sueini þessum mundi hafa at bana vordit. þat var einn hatidardag er Jathuardr konungr sat yfir bordi ok sat Gudini jarl til annarrar handar konungi enn æ adra hond konungi sat byskup. ok er skutilsueinn bar einn disk fyrir konunginn þa drap hann fæti ok rasadi naliga til fallz. þa stack hann nidr odrum fæti hart ok studdi sik sua. þa mællti Gudini jarl. hlifdi þar nu brodir brodur. Konuugr suarar. eigi hlifir minn brodir mer sua. þa suarar jarl. sua læti gud mik niota þersa morsels er nu ętla ek at eta sem eigi red ek dauda brodur þinum þottu grunir mik vm þat jafnan. Siþan tok jarl morsel af diskinum ok ætladi at eta. þa tok konungr hond jarls vm vlflidinn ok retti til byskups ok mællti. herra lauardr blezadu sagdi konungr. Byskup gerdi sua. Siþan lagdi jarl Gudini bitann i munn ser ok æt ok er hann villdi suelgia þa stod hann i halsi honum sua at huarki geck vpp ne nidr. ok þar do jarl þegar i stad ok var dreginn ofugr or hasætinu ok vt fyrir

hræfugla. enn þo var hann grafinn siþan at kirkiu fyrir bæn frænda ok vina.

7. Sva hugsadi enn heilagi Jathuardr konungr eptir at honum þotti hertugi Vilhialmr bastardr næst konungdomi i Englandi eftir sik bædi fyrir þær sakir at hann var kominn af ætt Englakonunga ok nainnar frændsemi er þeirra var i milli. þat var eitt sinn er Jathuardr konungr atti tal vid alla hofþingia i Englandi. let hann þa sueria ser eida syni Gudina jarls ok þar med alla adra at þeir skylldu engan konung taka eftir hann i Englandi nema Vilhialm bastard. þat var nockuru sidar at Haralldr jarl Gudinasun for at erendum sinum sudr vm sio ok gaf honum eigi aptr til Englandz fyrir motvidri þa kom hann til Vilhialms bastardz ok dualdiz med honum vm rijd. þa veitti Haralldr Vilhialmi suardaga til þess at hallda eigi riki i moti honum i Englandi þa er Jathuardar konungs misti vid. þat er ok nockurra manna sogn at þa festi hann ser jumfruna dottur hertugans Vilhialms ok rauf sialfr þau festamæl. þa er Jathuardr konungr hafdi radit Englandi .xx. ok .v. ær tok hann sott i Lundunum a jolum. kalladi hann þa til sin marga hofþingia ok lysti þa enn þui at Vilhialmr bastardr skylldi konungr vera i Englandi eftir hann. Enn er sottin tok at þrongua honum sua at litill var mættr hans ok mal segia menn at Haralldr jarl Gudinasun lyti yfir hann ok skirskotadi þa þegar at konungr hefdi þa gefit (honum) rikit eftir sik i Englandi. Jathuardr konungr andadizst litlu sidarr ok var jardadr i Lundunum i Pælskirkiu. Hann skein þegar iarteinum eftir dauda sinn sem ædr. hann la i iordu allt þar til er heilagr Thomas erchibyskup tok hann vpp ok let leggia hann i skrin. Enn med þui at Haralldr jarl Gudinasun var storættadr i Englandi ok mannadr vel enn landzmonnum þotti þungt at ganga vndir riki vtlendra hofþingia þa toku þeir Haralld til konungs ok var hann vigdr vndir koronu sem sidr er til enskra konunga. Vid þetta var ecki Tosti jarl brodir hans ok var hann þo þeirra elldri ok þotti hann þui nær konungdominum. fann hann þa Haralld brodur sinn ok beiddiz at vera jafn vid hann enn Haralldr konungr syniadi þess. þa for Tosti jarl or landi ok fyrst til Danmerkr a fund Sueins konungs Vlfssunar frænda sins ok bad hann vinna England vndir sik sem gert hofdu enir fyrri Danakonungar. enn Sueinn konungr var þess eigi buinn. For þa Tosti jarl nordr i Noreg ok eggiadi Haralld konung Sigurdarson at vinna England vndir sik. Ok þetta sumar eftir foru þeir Haralldr konungr Sigurdarson ok Tosti jarl til Englandz med her ok felldu i Joruik Maurukara jarl Gudinasun en Gyrdr jarl brodir

hans flydi or þeirri orostu. Enn fæm nottum sidarr baurduz þeir Haralldr konungr Gudinasun ok Haralldr Sigurdarsun ok med honum Tosti jarl vid Stafnfur(d)u bryggiur. ok fellu þeir þar badir Haralldr ok Tosti sem segir i æfisogum Noregs konunga. Enn er Vilhialmr bastardr hertugi spurdi andlæt Jatuardar konungs frænda sins ok þat at Haralldr Gudinasun hafdi sik lætid taka til konungs likadi honum storilla ok þotti Haralldr hafa rofit særi sin ok einkamal vid sik. safnar hann þa þegar til sin hofþingium ollum þeim er hann feck ok stormiklum her odrum. Hann hio her þann allan vt i England i þann tima er þeir hofdu barizst Haralldarnir. tok hann þegar at heria er hann var landfastr vordinn ok lagdi vndir sik land huar sem hann kom. Enn er Haralldr Gudinasun spurdi þetta þa for hann i mot honum ok vard fundr þeirra sudr vid Helsingiaport ok hafdi huartueggi allmikinn her. þa mællti Gyrdr jarl vid Haralld konung brodur sinn. þat vggir mik at þer takizst eigi [855] at hallda bardaga moti Vilhialmi bastardi þui at þu ert eidsuari hans ok hefir þu suarit honum þat at hallda eigi England fyrir honum. Haralldr konungr suarar. vera kann þat brodir sagdi hann at þer se betr hent at beriaz vid Vilhialm enn mer. enn ecki hefir ek vanr verit at liggia i hreysum þa er adrir menn hafa barizst. ok eigi skal Vilhialmr bastardr þat spyria at ek þora eigi at sia hann. Eftir þat let Haralldr konungr setia vpp merki sitt ok red siþan til orrostu moti Vilhialmi ok vard þar allmikill bardagi ok þotti leingi vsynt huarr sigr mundi hafa. Enn er æ leid orrostona þa tok at snua mannfallinu a hendr enskum monnum ok fell þar mikill her enn allir flydu þeir er lifit þagu. þar fell Haralldr konungr af mædi ok af frabærri sokn ok Gyrdr jarl brodir hans enn Valþiofr jarl brodir þeirra flydi or orrostu. Vilhialmr let siþan brenna hann i skogi einum ok med honum .c. manna. þat er sogn enskra manna sannordra at a næstu nott eftir bardagann hafi nockurir vinir Haralldz konungs farit til valsins ok leitat eftir liki hans ok fundu hann lifanda ok fluttu til lækningar ok var sidan græddr æ laun. Enn er Haralldr konungr var heill vordinn þa var honum bodit af sinum vinum at strida æ Vilhialm ok fæ landit huat er kostadi. Enn Haralldr konungr villdi þat eigi ok kuaz vndirstanda at gud i himinriki vnti honum eigi rikisins enda ma vera at sua se betr. Tok konugrinn þæ vpp æskiligt ræd at fyrirlæta þessa heims metnat ok geck i stein ok var einsetumadr medan hann lifdi þionandi sua almættigum gudi vaflætliga bædi nætt ok dag. ok er þat margra manna sogn at Haralldr konungr hafi lifat allt fram æ daga Heinriks gamla.

Vilhialmr vard konungr.

8. Vilhialmr bastardr lagdi vndir sik allt England ok let taka sik til konungs ok let vigia sik vndir koronu ok var hofþingi allmikill. Hans riki var þo miok ðfundsamt af morgum monnum ok hofdingium i Englandi ok gerdu enskir menn þeir er eigi villdu þiona Vilhialmi bastardi ordsendingar til Sueins konungs Vlfssonar Danakonungs at hann kæmi til Englandz med Danaher ok þeir mundi þa ganga til handa honum ok beriazst med honum i moti Vilhialmi bastardi. Enn er Vilhialmr vissi þessa ordsending þa sendi hann til Danmerkr Gudina junga Ballduinasun jarls ok med honum einn agætann byskup. þeir foru med storgiofum af Vilhialmi til Sueins Danakonungs ok bad at Sueinn konungr skylldi eigi heria æ riki hans. ok fyrir þetta lattizst Sueinn konungr at fara med her i England. ok for sua nockur ær at Vilhialmr konungr sendi Sueini konungi giafir ok frelsti sua riki sitt. ok þat hafa Danir til er þeir kalla at Sueinn Vlfsson Danakonungr hafi rædit Englandi eftir Haurdaknut ok eftir Jathuard konung hinn helga. Enn er enskir hofþingiar vrdu vissir þess at Danakonungr villdi ecki lid veita þeim i mot Vilhialmi enn þeir voru radnir i þui at þeir villdu eigi vndir hans riki bua þa letu þeir odul sin ok flydu brot af Englandi med mikinn her. þar voru formenn þrir jarlar ok atta barunar ok var mest fyrir þeim Sigurdr jarl af Glaucestr enn þeir hofdu halft fiorda hundrat skipa ok þar æ bædi mikit lid ok fritt. þeir foru fyst sudr vm sio ok siþan vestr fyrir Matheusnes[1] ok sua vt fyrir Galiciam. þadan foru þeir til Niorfasunda ok vt vm sundin til hofudborgar þeirrar er Septen heitir. þeir veittu þar atsokn mikla ok fengu vnnit borgina. þeir drapu þar fiolda heidinna manna. þeir fengu þar sua mikit fe i gulli ok i silfri at þat var meira fe enn allt þat er þeir hofdu ædr ok var þat storfe af þui at þeir hofdu i lausafe varit ollum eignum þeim er þeir hofdu i Englandi. þadan helldu þeir austr eftir Niorfasundum ok kuomu til eyianna ok vnnu badar Maiork ok Minork. Eftir þat foru þeir til Sikileyiar. ok er þeir voru þar þa spurdu þeir vfrid mikinn vr Miklagardi ok sat vm stadinn heidit folk bædi a skipum ok landi. þa var Kirialax mikli stolkonungr ok hafdi nytekit vid riki. þetta var nockurum vetrum eftir fall Haralldz konungs Gudinasunar.

Fra Engilsmonnum.

9. Enn er enskir menn spurdu vfrid mikinn or Miklagardi væntu þeir ser þar framkuæmdar mikillar þuiat langan tima ædr hofdu Nord-

[1]) Mh'tsnes *Cd.*

menn þar storsæmdir feingit þeir er mæalamenn gerduzst. Siþan helldu þeir austr eftir hafi ok sua nordr til Miklagardz ok komu vm nott til stadarins. tunglslios var æ mikit ok logdu þeir þegar til orostu. þar vard enn hardazsti bardagi ok hofdu þeir myklu meira lid er fyrir voru. enskir menn logdu at sua fast at þeir nædu þegar vppgongu a þau skip er yzst lægu. þeir ruddu skipin sua sem komuz vpp. folkit var sumt drepit enn sumt liop æ kaf sumt æ onnur skip ok geck sua flottinn skip af skipi vnz þeir hofdu vnnit aull skip þau er eigi flydu. þat folk er æ land hafdi komizst hliop i herbudir ok sogdu at oflyiandi her var kominn sa er ecki vetta stod vid. lupu þa vpp allir þeir er i budunum voru ok vard ecki annat ræda tekit enn herrinn flydi þadan sem hann var huerr er matti farandi med slikt er hann gat med komiz. Enn vm morgininn er liost var fengu borgarmenn sęt at herrinn var i brottu sa er vm stadinn hafdi setid enn þar voru komin skip morg ok stor ok ger a allann annan hætt enn þau er þar hofdu ædr verit. Sendu borgarmnnn þa til skipamanna ok siþan fundu þeir konunginn ok tok hann vid þeim hardla vel ok þackadi þeim sigr þann mikla er þeir hofdu vnnit honum ok hans lidi til fridar ok frelsis. þeir duolduz vm rijd i Miklagardi ok fridadu riki Grickiakonungs. Kirialax konungr baud þeim at stadfestazst þar ok gæta vel lifs sins sua sem sidr er til þeirra manna er æ mala ganga. enn Sigurdi jarli ok morgum odrum enskum monnum þotti oflitit forlaug sin at elldaz þar med þui moti at þeir hefdi ecki riki til forræda ok beiddu konunginn at fa ser borg nockura edr stad nockurn þann er þeir mætti eiga ok þeirra erfingiar. Konungr þottiz eigi mega taka adra menn af odðlum sinum. ok er þeir attu þetta at tala þa segir Kirialax konungr þeim at hann vissi land eitt liggia til landnordrs j haf þat er legit hefir at fornu vndir Miklagardz keisara enn siþan vnnu heidingiar þetta land [856] ok bygdu. Ok er þetta vissu enskir hofþingiar bædu þeir keisarann heimilldar a þessu landi at þat skal vera (þeirra) eign ok þeirra erfingia skattalaust ok skyllda i alla stadi ef þeir fengi landit vnnit vndir sik af heidnum monnum. þessu iattar keisarinn þeim. Eptir þetta foru enir ensku menn brot af Miklagardi ok helldu nordr i hafit. enn nockurir hofþingiar af lidi þeirra duolduz þar eftir ok geingu æ mala. þeir Sigurdr jarl komu til landz þessa ok attu þar margar orrostor ok fengu vnnit landit enn ræku brott allt folk þat er þar bygdi adr. Siþan bygdu þeir land þetta ok gafu nafn ok kolludu England. borgum þeim er þar voru a landinu ok sua þeim er þeir gerdu þar gafu þeir nafn stadanna or Englandi.

þeir kolludu þar Lundun ok Jork ok annarra hofudborga nofnum i Englandi. þeir villdu eigi hafa Pælsbok sem geck i Miklagardi ok sottu þeir byskupa ok adra kennimenn i Vngariam. þetta land liggr i ætt beggia austr ok landnordrs fra Miklagardi .vj. dægra sigling i hafit ok er(u) þar hinir bezstu landzkostir. hefir þetta folk ok þeirra synir þar bygt siþan.

ANNALAR.

HER HEFR ANNAAL FRA HEIMS VPPHAFI OK TAULU JERONIMI PRESTZ.

Gvd skapadi alla skepnu senn enn hann syndi hana a sex dogum ok heita þat verkdagar. hinn siðndi heitir huilldardagr. enn hann greindi skepnuna i .ij. greinir ok .xx. Enn fyrsta dag kollum ver drottinsdag. þa syndi gud .vij. luti þat er efni omotad. engla. lios. himna hina efri. þat hafa spekingar kallat elld. jord. vatn. ok vind. Annan dag syndi hann einn lut þat er festingarhimin. þridia dag syndi hann .iiij. luti. sio. fræ. graus. ok vidu. Fiorda dag syndi gud þria luti. sol. tungl. ok stiornur. Fimta dag syndi hann þria luti. siokykuendi oll. dyr ok fugla. Setta dag syndi hann .iiij. luti. smala. dyr jardar. skriddyr. ok mann. A enum siðnda degi fylldi gud alla skepnu sina ok setti hann þann huilldardag. ok hefir verolldin sua siþan stadit at æ .vij. dogum fylliz huer vika eftir adra. merkia þeir ok .vij. giafir ens helga anda.

Alldatal Beda prestz.

Fra vpphafi heims þessa til hingatburdar vors herra Jesu Cristi voru fim þushundir æra hundrat æra. niu tigir ok .ix. ær. þessa tolu samþyckir Beda prestr. ok þessa hefir ok helldr heilug kristni almennilig. Sua segir Joseph(us). þa er Salomon hof musteris smid þa var lidit fra vpphafi veralldar þriar þushundir .c. ok .ij. ær. enn fra flodinu þushundrat .cc. ok .xv. ær. enn fra þui er Abraham kom til Cananeam af Mesopothameam þushundrat ok .xx. ær. enn fra ferd Moyse yfir Rauda haf fimm hundrat ok .ij. ær. Musteri hof hann at gera æ fiorda æri rikis sins ok vard fullkomit æ .vij. ærum. enn Liber regum segir vart fim hundrat. Enn þa er þadan leid fiogur .cccc. ok .lxx. æra vard mustared nidr brotid ok brent af Babilonismonnum. þa var lidit fra þui er Adam var skapadr þriar þushundir .v. hundrat .xiij. ær .vj. mænadir ok .x. dagar.

Sva segir Hystoria Scolastica. þa er vorr herra holdgadiz var lidit fra vpphafi veralldar fimm þushundir .c. .xc.[1] ok .ix. ær. enn Roma hafdi stadit .vij. hundrat ok .lxx. ara enn Olimpiadis .iiij. ær.

Alldatal.

Fra andlati Romuli til andlætz Julij Cesaris .vij. hundrat ok .iiij. enn hann rikti fimm tigu ok sex ær. konungar i Roma .cc. ok .xl. consules .cccc. .lx. ok .iiij. Sua segir Josephus. Fra Saul konungi til nidrbrotz Jorsalaborgar væri .v. hundrat .xiiij. ær. .vi. manadir ok .x. dagar. Fysti alldr heims af Adam til Noa flods ok er i honum at ebreskra manna tolu þushundrat .vi. hundrat .l. ok .v. ær. enn .lxx. tulka segia .ij. þushundir ok .iiij. hundrat æra. Annar heimsalldr fra Noa flodi til Abrahams telia ebreskir menn þushundrat .cc. .xx. ok ij. ær. enn tulkar telia þushundrat .lxx. ok .viij. ær. Hinn þridi heimsalldr fra Abraham til Dauids. sa hefir i ser at ebreskra manna tolu niu hundrat .xl. ok .ij. ær. enn tulkar segia .ij. minna. Hinn fiordi heimsalldr fra Dauid til herleidingar Juda. segia þar ebrescer menn i .cccc. .lxx. ok .v. ær. enn tulkar .xij. meira. Sua segir Hystoria Scolastica at þa er Sedechias konungr var tekinn ok blindadr enn Jorsalaborg nidrbrotin ok musterid brent hafdi Juda riki stadit eftir sogn Josephi .ccccc. .xiiij. ær .vj. manudr ok .x. daga. enn eftir konunga (bok) i biblea eigi full fimm hundrat. Hinn fimta heimsalldr fra herleidingu Juda til holldganar Jesu Cristi .ccccc. .lxxx. ok .v. ær.

Tala.

Sva telr hinn heilagi Jeronimus prestr i sinni cronica þeirri er hann skrifadi sialfr sinni hendi. at fra vpphafi heims til Noa flods væri .ij. þushundir .cc. .xl. ok .ij. ær. Enn þa er Noi geck i orkina var et .xviij. ær solar alldar enn hinn .xiiij. (vetr) pacta alldar. þat var miduikudagr. enn tungl var .ix. natta. Noe var i orkinni .x. nattum meirr enn eitt ær. þadan geck hann drottinsdag ok var þa tungl .ix. natta ok .xx. Enn fra Noa flodi þushundrat .lxx. ok .ij. ær til Abrahams. enn fra Abraham til holldganar vors herra Jesu Cristi væri .ij. þushundir ok .xv. ær. enn þat var et siotianda ær solar alldar enn et niunda pacta alldar. þat var drottinsdag ok einnætt tungl. þetta allt saman verda [857] fim þushundir .c. niu tigir ok niu ær. Maria var þa fiortan vetra at alldri er gud kom med henni at vera. hann var med henni .cc. daga. .lxx. ok .v. daga vnz hann let higat berazst. þat var eftir midia

[1]) .ix *Cd.*

nætt fyrir drottinsdag enn tiunda vetr pacta alldar enn tungl ellifu natta. þa er gud var skirdr vatzskirn var (hann) æ þritughanda vetri. þat var annan dag viku. sa var hinn fyste vetr pacta alldar enn hinn attiandi solar alldar ok var tungl fiogurra nætta ok tuttugu. enn sumir telia at hann væri skirdr þa er hann var þritugr ok væri þridi dagr viku. en hinn .xix. vetr solar alldar enn annar pacta alldar. tungl fimm nætta ok .xx. Sua er talt at gud væri i þessum heimi fiortan vetr ok .xx. ok atta daga ens niunda tigar ok stundir .xv. vnz hann tok liflæt at noni fostudag langa. sa var hinn fimti pacta alldar enn annar ok tuttugt(i) solar alldar. þriar stundir var Jesus a crossi andadr. enn likami hans var i grǒf fiorar stundir ok .xx. þa var tungl .xvij. natta. þa lidu .xl. daga ok atta stundum minnr vnz gud steig til himna fimta dag viku stund fyrir midiann dag. þa var tungl .vij. natta ok .xx. þadan lidu .x. dagar ok þrimr stundum minnr vnz gud sendi helgann anda postulum sinum. þat var drottinsdag. þa var tungl .vij. natta. I pacta aulld er ver kollum tunglaulld eru nitian ær. enn i solar olld atta ar ok .xx. enn i miklu aulld atta tunglalldir ok .xx. solar alldir .xix. verdr þat fimm hundrat .xxx. ok .ij. ær.

Fra Julio ok Romueria hofþingium.

þa er lidit var fra vpphafi veralldar fimm þushundir .c. .v. tigir ok .iiij. ær tok rikisstiorn med einvalldi yfir Romverium ok ollum heime Julius Cesar er Gaius het odru nafni. þa hafdi Romueria riki stadit vndir konungum .cc. .xl. .ij. ar. enn vndir consulibus .cccc. .lx. ok .iiij. ær a hinu tuttugta æri solar alldar ok a þrettanda tunglalldar. ok af honum hafa Romueria keisarar þat nafn tekit at heita Cesares. þessi Julius var fystr einvalldzhofþingi yfir ollum heime ok rikti fimm ær at sogn Petri commestoris. þa var lidit fra þui er Romaborg var smidut af Romulo siau hundrat ok .v. ær.

[46 f. Chr.] *d i.* Julius Gaius Cesar rikti .v. ær enn sami ok fyrr segir.
c b .h a n. g e.
f. .e Octouianus Cesar Augustus rikti .lx. ara .vj. man. ok .x. daga.
e d q.
[40] *c .i b .a a .f g f .e e r. d i. c b. b a n.*
g .n Herodis Ascalonita rikti .xxx. ara ok .viij. ær.
f .e
[30] *e k. d c .i b .a*

a f. Egiptaland vard skattgillt vndir Romueria ok uar settr Cornelius Gaius skalld stiornarmadr yfir ok af þessu telia nockurir menn þetta id fysta einualldzær Augusti keisara yfir ollum heime. nu eru lidin .xx. ar siþan riki Julij hofz.
g .f *fe r.* *d b.* *c .b* *b o.* *a g n.*
[20] *f s.* *e k.* *d .k* *cb o.* *a f.*
g .f Bu(r)dar tid sancte Marie modur drottins.
f l. *ed .k* [858] *c .b* *b o.*
[10] *a .g* *gf s.* *e k.*
d .k nu eru .xl.
c p. *ba f.* *g .f* *f l.* *e .l*
dc .b Holldgan drottins a fostudag eptir sogn Dionisij ok Elpricij.
b g. Burdr drottins a drottinsdegi.
a .g komu Austrvegskonunga(r) til Jesum.
g t. Sueinar voru drepnir i Bethlem af Herode Ascalonita.
fe c. *d .c*
c p. Andadiz Herodes konungr Aschalonite.
b .p Archilaus son Herodis tok riki ok styrdi .ix. ær.
ag t. *f l.*
[10 e. Chr.] *e l.* *d q.* *cb g.*
a .g Jesus sat in templo domini millum spekinga frodra.
g t. nu eru .lx.
f d.
ed .c Andadiz Augustus Octouianus cesar enn Tiberius tok riki ok styrdi .xx. ar ok .iij.
c p. Herodes tetrarcha son Herodis gamla tok riki eftir Archelaum brodur sinn.
b .p *a v.*
[20] *gf l.* *e .l* *d q.* *c h.* *ba .g* *g m.* *f .m*
e .d Pilatus tok skipan af Octouiano Tiberio at vera hofþingi yfir Judea. hans riki stod .x. ær i samt.
dc h. *b .h*
[30] *a v.* Johannis baptista bodadi vatzskirn.
g e. Cristus var skirdr af Johanne in Jordan.
fe .d Drottinn gerdi vin or vatni i bæ Galilee enn Herodes Antephas setti Johannem baptistam i myrquastofu.
d q. Jonn baptista halshogginn.

c h. Pining drottins vors ok vpprisa ok gryting Stephani prothomartiris .lxxx.

b .a Jacobus frater domini vigdr til byskups yfir Jorsalaborg af postulum. sat hann i þeim byskupsstoli .xxx. ara. leidretting Pæls postula. þa dreifdust postular til ymisra herada stada ok borga.

ag m.

f .m Pilatus drap sik sialfr i Roma.

e r. Petr postuli setti byskupsstol sinn i Anthiocia.

d .l Gaius Caligula rikti .iij. ær .x. man. .vij. daga. Herodes Agrippa son Aristobolis hofz til rikis.

[40] *cb .h a v.*

g e. Pining Jacobi apostoli brodur Johannis.

f .e Vppnumning sancte Marie. Claudius rikti .xiij. ær ok .viij. man.

ed q. Petrus postuli setti byskupsstol sinn i Roma.

c .q Claudius keisari vann Bretland vndir Romucria orostulaust a fæm dogum ok Orkneyiar. Enn Paulus ok Barnabas voru valdir i postula taulu. þa skiptuz postular til landa ok ortu credo in dominum. þa var sulltr mikill vm allann heim ok mestr a Gydingalandi [859] er fyrir var sagdr af helgum anda Agabo spamanni vid Antiochiam.

(b .a) Andadiz Herodes Agrippa. hann var konungr a Gydingalandi .xx. ok .vi. ar þar til er heriat var a Gydingaland.

a n. gf .m e r.

[50] *d i.* Claudius konungr rak alla Gydinga af Romaborg.

c .i

ba n. Sulltr i Roma.

g e. Pining Philippi apostoli.

f .e

e k. Hundrad.

dc .i

b .a Nero rikti .xiiij. ar .vij. manadi .xx. daga ok .vij.

a f. Festus vard hofdingi a Gydingalandi ok sendi Pal postula bundinn til Romaborgar. Her hefz hinn fysti ofridr a kristnum monnum.

g .f Pæll postuli kom til Romaborgar.

[60] *fe r.* Lucianus meistari do af ædablodi ok Seneca meistari

Neronis med sama dauda ok þar med eitri at bodi Neronis.

d i. c .b b o.

ag .n Pining Marci gudspiallamanz.

f .e Pining Jacobi fratris domini. þa voru ok pindir Processus ok Martinianus.

e k. d .k

cb a. Pindir Timotheus ok Apollinaris. Pindar Felix Constancia ok Perpetua.

a f.

[70] *g .f* Pining Petri ok Pauli apostolorum. Linus paue .xij. ær.

f s. Galba eitt ær.

ed b. Vespasianus rikti .ix. ær .xi. man. .xxiij. daga. Titus ok Vespasianus brutu nidr alla Jorsalaborg eftir þui sem vorr herra sagdi fyrir þa er kom þannigh.

c .b b o.

a .o þa er Titus sat vm Jorsalaborg spurdi hann at Vespasianus fadir hans var vordinn keisari i Roma. vard hann sua feginn at fotr hans þrutnadi sua at hann nytti ecki skoklædi. Enn Josephus hertugi Juda gaf þat rad at leida skylldi fyrir hann skiotlega þann mann er hann var miok reidr. ok er hann sa þann mann vard hann þegar heill. Nu er lidit fra vpphafi heims fim þushundir .cc. .lxx. ok .v. ær. enn fra hegatburdinum .lxx. ok .vi. ær.

[76] *gf s.* Her hefz hinn fysti vetr i gomlu aulld. enn lidnar fra vpphafi heims fimm vetrum fætt i tiu enu gomlu alldir.

e k. d .k e p.

[80] *ba f.*

g .f Titus son Vespasiani rikti .ij. ær ok .ij. man.

f l. Cletus papa .xij. ær þessi er Anacletus.

e .l Domitianus son Vespasiani .xv. ær ok fim manadi.

dc .b b o. a .g g t. fe k. d .k

[90] *c p.* Cristz ær niutigir.

b g. ag .f

f l. Clemens papa rikti .xx. ær. man. .ij. daga .x.

e .l

d .c Annar vfridr kristnum monnum.

cb g. Pining Dionisii byskups.

a .g

g t. Nerua rikti eitt ær .vj. man. ok .viij. d(aga).
[860] *f d.*
[100] *ed .d* Traianus rikti .xix. ær .vi. man. .xv. daga. Cristz ar .c. ok oll tiræd.
c p. Pindr Clemens papa. Anacletus papa rikti .xij. ar. man. .i. daga .x.
b .p *a v.* *gf l.* *e .l*
d q. Vppnuming Johannis postula ok gudspiallamannz.
c h.
ba .g Euaristus papa .xiij. ær. man. .vij. daga .ij. segia sumir hann fyrr hafa verit.
g t.
[110] *f d.* Cristz ar .x. ok .c.
e .d Alexander papa rikti .x. ar. man. .vi. daga .ij.
dc p. *b .p* *a v.* *g m.* *fe .l* *d q.* *c h.*
b .h Adrianus helius rikti eitt ær ok .xx. hann let endr bæta Jorsalaborg ok kalla hana Heliam af sinu nafni.
[120] *ag m.* Cristz ar .c. ok .xx. ar.
f .m Pindr Alexander papa. Sixtus papa rikti .x. ar. man. .iij. daga .xxi.
e .d *d i.*
cb .h A þessum timum færdi Aquila fystr eftir burdin biblo or ebresku i girzsku.
a v. *g e.* *f .e*
ed q. Antonius rikti .xx. ær.
c h.
[130] *b .a* Thelesporus papa rikti .xi. ær. man. .iij. daga .xxij. Cristz ær .c. ok .xxx.
a n.
gf .m Lucellus konungr var skirdr enn fyrsti konungr i Englandi enn kristnudu landit byskupar Figamius ok Dinamis.
e r. *d i.* *c .i* *ba v.* *g e.* *f .e* *e r.*
[140] *dc q.* Ignius papa rikti .iiij. ar. man. .iii. daga .viij. Cristz ar .c. ok .xl.
b .a *a n.* *g .n*
fe r. Pius papa .xi. ær. man. .iiij. daga .xxi.
d i. *c .i* *b o.*
ag e. Antonius Marcus rikti .xix. ar. man. .i. hann gaf vpp Lucio Severo halft Romveria riki frænda sinum. þat

hafdi engi keisari fyrr gert at tuiskipta rikinu siþan einvalld kom i Romam.

f .e
[150] *e k.* Cristz ar .c. ok .l.
d .k Sother papa.
cb .a a f.
g .f Eleutherius papa .xi. ar. man. .vj. daga .v.
f s. Andlat Lucij Engla konungs.
ed l. [861] *c .b b o. a .o*
[160] *gf .e.* Cristz ar .c. ok .lx.
e k.
d .k Antonius Marcus Verus Aurelius rikti .xix. ar ok einn man. hann gaf Seuero frænda sinum halft Romueria riki sem fyrr segir ok andadiz a þessu ari.
c .b ba f. g .f f s. e c. dc .b b o.
[170] *a .o* Cristz ar .c. ok .lxx.
g t. fe k. d .k c p. b g. ag .f f l. e .l d .c
[180] *cb o.* Cristz ar .c. ok .lxxx.
a .g Commodus Uerus Antonius Aurelius rikti .xiij. ar.
g t. f l. ed .k c p. b g. a .g gf l. e .l
[190] *d .c* Cristz ar .c. ok .lxxxx.
c h. ba .g g t.
f d. Helias þragiarn rikt(i) .vi. man. Zepherinus papa .xv. ar. man. .ij. daga .x.
e .d Seuerinus þragiarn rikti .xuiij. ar .iij. man.
dc p. b .p a v. g m.
[200] *fe .l* Cristz ar .cc.
d q. c h. b .h ag t. f d. e .d d q.
cb .p Færdi Simachus biblo or ebresku i girzscu.
a v. Calixtus papa .v. ar. man. .ij. daga .x.
[210] *g m.* Cristz ar .cc. ok .x.
f e. ed q.
c h. Antonius Caricula Marcus Bassus rikti .vij. ar. man. .iij.
b .h Marcus Aurelius rikti .vi. ar. Vrbanus papa .iij. ar. man. .xi. .xij. daga.
a n. þa fanz i Jerusalem almennilig færing biblo.
gf .m e .d
[862] *d i.* Antherus papa .xij. ar man. einn. daga .xv.
c .i

[220] *ba v.* Cristz ar .cc. ok .xx. Macrinus Opilius .i. ar. man. .ij.
g e. Marcus Antonius Aurelius Uerus rikti .iiij. ar.
f .e e r. dc h.
b .a Alexander Aurelius Seuerus .xiij. ar. a hans dogum var Origenis prestr. hann cristnadi Mammeam modur Alexandri keisara. hann var agætr madr.
a n. g .n fe r.
d i. Pindr Calixtus papa.
[230] *c .i* Cristz ar. .cc. .xxx. Poncianus papa. .xv. (ar). man. .ij. daga .ij.
b o. ag e.
f .e Færdi Origenes biblo or ebrezcu i girzscu.
e r.
d .k Fabianus papa .xiiij. ar. man. .ix. daga. .xi.
cb .a a n.
g .n Julius Maximus rikti .iij. ar. hann gerdi hinn setta vfrid cristnum monnum eftir hinn fysta er Nero keisari hof.
f s.
[240] *ed i.* Cristz ar .cc. .xl.
c .i Gordianus rikti .vij. ar.
b o. a f. gf .e c k. d .k c .b ba f.
g .f Fedgar .ij. kristnir er Philippus het huarrtueggi þeir voru keisarar .vij. ar.
[250] *f s.* Cristz ar .cc. ok .l. Cornelius papa .iij. (ar). man. .ij. daga .x.
e c. Stephanus papa .iij. ar. man. .ij. daga .x.
dc .b
b o. Lucius papa .iij. ar. man. .iij. daga .iij.
a .o Decius rikti .ij. ar. man. .vi. hann drap huarntueggia Philippum ok braut Romaborg.
g t.
fe k. Pindr Cornelius papa.
d .k Gallus Verus Hostilius med Volusciano syni sinum voru keisarar .ij. ar. .iiij. man. Origenis prestr andadiz þa er hann var .lxx. ok er hann grafinn i borginni Thyro.
c .b Valerianus ok Gallienus son hans riktu .xv. ar.
b g.
[260] *ag .f* Cristz ar .cc. ok .lx.
f s.

e c. Pindr Stephanus papa ok Lucius papa.
d .c
cb o. Pindr Sixtus papa ok Laurentius erchidiakn af Decio Cesare hann var Romahofþingi ok eigi hafdr i keisaratolu.
a .o *g t.*
f l. Dionisius papa .ij. ar. man. .iij. daga .vij.
ed .k *c p.*
[270] *b g.* Cristz ar .cc. ok .lxx. Felix papa .ij. ar. man. .x. daga .xxv.
a .g *gf l.* *e .l*
d .c Claudius keisari rikti .i. ar ok .ix. man.
c h.
ba .g Aurelius keisari rikti .v. ar. .vj. man.
g t.
[863] *f l.* Siluester papa .xxiij. (ar). man. .x. dagar .xi.
e .d
[280] *dc p.* Cristz ar .cc. ok .lxxx.
b g. Tacitus rik(ti) .vj. man. Florianus .ij. man. .xxx. daga.
a .g Probus rikti .vj. ar ok .iiij. man.
g m. Taius papa .xi. ar.
fe .l *d c.* *c h.* *b .h*
ag t. Carus med sonum sinum Karino ok Mimeriano .ij. ar.
f d.
[290] *e .d* Cristz ar .cc. ok .lxxxx. Deocletianus rikti .xx. ar. a hans dogum hefir mestr vfridr verit kristnum domi. Þa voru af lifi teknir i Romaborg ok þeim herudum er þar liggia til .xvij. þusundir manna fyrir guds nafn. Þa voru þessir menn pindir i þeim timum Gaius papa Sebastianus. Tiburtius. Pantaleon. Vitus. Modestus. Vincentius Cosinas. Damianus. Erasmus. Marcellinus. Petrus. ok Mauritius ok hans felagar .ccc.
d q. *cb .p* *a v.*
g m. Marcellus papa .ix. ar. .ij. man. .xxv. daga.
f .m *ed q.* *c h.* *b .h* *a n.*
[300] *gf d.* Cristz ar .ccc.
e .d *d q.*
c .i Marcellinus .v. ar. .vij. man. .xxi. dag.
ba v. Pining sancte Katerine af Maxentio.
g m.
f .e Maximus son Deocletiani ok Maxentius son Maximiani

kolluduz keisar(ar) fimm ar þa voru pindir Marcellus papa. Ciriacus Thimotheus.

e r.

dc h. Tiundi ufridr cristnum monnum. Eusebius papa .ij. ar.

b .h

[310] *a n.* Constantius ok Galerius riktu .i. ar. Cristz ar .ccc. ok .x.

g .n Constantinus en mikli son Helenu rikti .xxx. ara .x. man. J þann tima var Siluester papa ok rikti .xiiij. ar. Constantinus gaf alla Romaborg vndir pauavalld. hann let gera Constantinopolim er ver kollum Miklagard. A hans dogum var Arrius prestr ok hof villu þa vt af Alexandria at hann taldi son guds ok helgan anda minna vera gudi fedr. Hann sagdi son ok helgan anda skepnu enn eigi skapara ok eyddi sua allri þrenningu guddoms. hann villdi trua a gud i einingu. þa var byskupaþing i Niceaborg ok komu þar .ccc. ok .xviij. byskupar. þa var fyrirdæmd villa Arii. a þui þingi var settr allr cristinn domr.

fe .d d i. c .i b .a ag e. f .e e r. d b.

[320] *cb .a* Cristz ar .ccc. .xx.

a n. g .n f s. ed i. c .i b o. a f. [864] *gf .e e r.*

[330] *d .k* Cristz ar .ccc. .xxx.

c .b ba n.

g .n Andadiz heilagr Nicholaus byskup.

f s. e k. dc .i b o. a f. g .f

[340] *fe k.* Cristz ar .ccc. .xl.

d .k

c .b Constantius son Constantini rikti .xviij. ar med brædrum sinum ok Constans.

b g. ag .f f s. e c. d .c cb o. a .o

[350] *g t.* Cristz ar .ccc. ok .l.

f l. ed .k c .b b g. a .g gf s. e c. d .c c p.

[360] *ba .o* Cristz ar .ccc. .lx.

g t. Bein hins heilaga Luce ewangeliste voru flutt i Miklagard med helgum dome Andree apostoli.

f l. e .l

cd p. Julianus nidingr Claudius rikti .ij. ar. man. .viij.

b g.

a .g Jouinianus rikti .viij. man.

g m. Valentianus ok Valens .xi. ar. ok var Valens Sur-

leus sidan paue .xviij. ar. ok var villumadr ok brendr i elldi.
fe .l Damasius papa rikti .xxx. ok atta ar.
d .c
[370] *c h.* Cristz ar .ccc. .lxx. Andadiz Hilarius byskup af Peituborg ok var agætr af kenningum sinum ok jarteinagerd.
b .h Adalrikr konungr Gothorum gerde vfrid cristnum monnum.
ag t.
f l. Valentinianus sigradi Saxa i Fraklandi.
e .d
d p. Vigdr heilagr Martinus til Turonisborgar.
cb g.
a .g Valentinianus keisari do med þeim atburd at ædr hans sprack ok vard eigi blod stemt.
g m. Valens brodir Valentiniani med Gratiano ok Valentiniano brodur sinum.
f .m Andadiz Athanasius byskup i Alexandria er componeradi quicumque uult .iij. ar.
[380] *ed .c* Cristz ær .ccc. .lxxx.
c h. Gratianus son Valentiniani var valdr til keisara med brodur sinum Valentiniano var hann keisari .vj. ar.
b .h
a v. Andadiz Basilius hinn mikli byskup i Cesarea.
gf d. *e .d*
d q. Kennimanna fundr fiolmennr i Miklagardi ad radi Damasi papa. voru þar [365] .c. ok .l. byskupa ok vtal annarra kennimanna. þar var Macedonius villumadr fyrirdæmdr.
c .q Theodosius hinn yngri var keisari eftir andlat Gratiani. ok rikti .xj. ar.
ba v.
g m. A þessu ari var fæddr i Emaus a Jorsalalandi sueinn sa er tuiskiptr var vpp fra nafla ok hafdi .ij. briost ok .ij. hofud ok .ij. skilningar(vit). ok þa opt er annar æt ok drack æt annar ecki ne drack. ok stundum vakti þa annar er annar suaf. stundum borduz þeir sin a milli. þeir lifdu nær .ij. vetr ok lifdi annar fiorum dogum lengr enn annar.
[390] *f .m* Cristz ær .ccc. .lxxxx.

e r. Hinn helgi Augustinus byskup var skirdr af Ambrosio byskupi ok sneriz fullkomliga fra Manicheorum.

dc h. Hofud Johannis baptiste var flutt til Miklagardz af Theodosio keisara.

b .h Johannes einsetumadr birtiz.

a n. Sirinus papa .xv. ar. Paula ok Eustachia dottir hennar gerduz Cristz ambattir vid Bethleem.

g e.

fe .d Andadiz Thomas didimus i Alexandria.

d q.

c .i Archadius ok Honorius synir Theodosij riktu .xiij. ær.

b .a

[400] *ag m.* Cristz ar .cccc. andadiz Marteinn byskup Turonisborgar.

f .e Andadiz Ambrosius Mediolanensis.

e r. Vigdr Anastasius papa ok rikti .iij. ar.

d i.

cb .h Kennimanna fundr i Alexandria moti kenningu Origenis.

a n. Vigdr Jnnocentius papa ok rikti .iij. ar. Hann dæmdi Pelagium ok Celestinum villumenn.

g .n

f .e Seuerus Sulphicius gerdi bok af lifnadi heilags Martini.

ed i. Sincius papa .xv. ar.

c .i Jon gullmunnr crisostomus var rekinn af patriarchastol sinum i Constanstinopoli ok sendr i vtlegd af Archadio keisara syni Archadij konungs af atkalli Eudoxie konu hans. ok þar do hann. þa var Archadius konungr banns(ettr) af Jnnocentio papa.

[410] *b .a* Cristz ar .cccc. .x.

a f.

gf .e Honorius brodir Archadij ok Theodosius sonr Archadij r(iktu) .xv. ar.

e r. Zosimus papa eitt ar.

d b.

c .b Bonifacius papa .iij. ar.

ba n. Valentinianus ok Theodosius riktu .ix. ar.

g .n

f s. birtiz heilagr domr Stephani.

e k. Franzeisar skipudu ser konung Pharamund sun Marthomiri. hann rikti .xvj. ar.

[420] *dc .i* Cristz ar .cccc. .xx. Celestinus papa .viij. ar. Nidrbrot Rome af Hilario konungi Gothorum.
b o. Andadiz Bonifacius papa .viij. kal. septembris.
a f. Franzeisar skipudu ser laug.
g .f Andadiz sanctus Jeronimus prestr i Bethleem æ atta ari hins tiunda tigar alldrs sins. hann færdi biblo af ebrescu i latinu. enn margir hafa fært biblo or ebrescu i girzscu. J þann tima var sendr til Skotlandz Patrekr sun Choel systur Marteins byskups. hann cristnadi Jrland. þa var ok kennimanna fundr.
fe r. Theodosius einn saman rikti .vj. ar ok .xx.
d .k A þessum tima kom einn fiandi a fund Juda vt i Kipr ok sagdiz vera Moyses ok baud þeim at leida þa yfir hafit ok a Jorsalaland. enn þeir trudu honum ok geingu a hafit med honum ok tynduz flestir. enn þeir toku tru er lifit þagu.
c .b Andadiz sanctus Augustinus i Affrica agætr kennimadr. hann gerdi mar(gar) bækr.
b o. Theodosius Archadius brodursun Theodosij magni var einn saman keisari .vj. ar ok .xx. enn adr rikti hann med Honorio faudurbrodur sinum .xv. ar.
ag .n Eudoxia kona Theodosij færdi helgan dom Stephani til Roms.
f s. Sixtus papa .viij. ar.
[430] *e k.* Cristz ar .cccc. .xxx.
d .k Leo papa .i. ar ok .xx.
cb o. *a f.* *g .f* [866] *f l.* *de .k* *c .b* *b g.* *a .g*
[440] *gf s.* Cristz ar .cccc. .xl.
e c. *d .c* *c p.* *ba .o* *g t.*
f l. Andadiz sanctus Brictius byskup Turonisborgar.
e .l
dc .b Vauknudu .vij. sofendr eptir .c. .lxxxx. ok .ij. ar sins suefns ok at sannadri ok styrktri tru sannrar vpprisu þa sofnudu þeir med drottni vid Effesum. Vigdr Eystochius byskup yfir Turonem enn næsti eftir Brictium byskup.
b g.
[450] *a .g* Cristz ar .cccc. .l.
g t. *fe c.*
d .c Martinianus ok Valentinianus riktu .vij. ar. J þann tid

fanz hofud sancti Johannis baptiste a Jorsalalandi sem hann sialfr visadi til munkum .ij.

c p.

b .p Hinn fimti kennimanna fundr i Kalcedonia. a þeim fundi var Leo papa ok med honum .dc. ok .xxx. byskupa. þar var Euticen villumadr fyrirdæmdr.

Ag t.

f l. Jlarius papa .vj. ar.

e .l

d q. Leo hinn elldri var keisari .vj. ar er kalladr var Bessica. hann var coronadr af Anatholio patriarcha. þa var tekinn or iordu heilagr domr Martini byskups. þa birtiz Simeon standandi i stopli i Antiochia.

[460] *cb g.* Cristz ar .cccc. .lx. Leo rikti .xvj. ar.

a .g Sunplicius papa .xv. ar.

g m. f .m ed .c c h. b .h a v. gf l. e .d

[470] *d q.* Cristz ar .cccc. .lxx.

c h. ba .g g m. f .m e r.

dc h. Zeno magr Leonis keisara rikti .xvij. ar.

b .h a v.

g e. þa fanz likami Barnabe apostoli ok gudspiall Mathei postula af sialfum honum ritad eftir sialfs hans tilvisan. J þann tima eignadiz Theodoricus Gothorum Romam. hann var vafidr i Arrius villu.

[480] *fe .d* Cristz ar .cccc. .lxxx.

d q.

c .q A þessum tima var þidrekr konungr. Felix papa .ix. ar ok .xi. man.

b .a ag m. f .m e r. d i. cb .h a n. [867]

[490] *g e.* Cristz ar .cccc. .lxxxx.

f .e

ed q. Anastasius keisari rikti. .xx. .vij. ar. hann var vafidr i Euticius villu.

c .i b .a a f. gf .e e r. d .i c .b

[500] *ba n.* J þenna tima var skirdr Chlodoueus hinn fysti Fracka konungr af Remigio erchibyskupi af Reinsborg þuiat hann bardiz vid þyuerska menn.

g .n þa var Ormhillda pafe.

f .e

e k. Anastasius papa .ij. ar.
dc .i b .a
a f. Simachus papa .xv. ar.
g .f fe r.
d b. Andlat Benedicti æbota.
[510] *c .b* Cristz ar .d. ok .x.
b o.
ag .n Hormista papa .ix. ar.
f s. e k. d .k cb o. a f. g .f
f l. Justinus hinn elldri rikti .viij. ar. A hans dogum suelti Theodoricus konungr Johannem paua i hel ok hann drap .ij. hofþingia romuerska. annan Simachum ok Boetium. Litlu sidar vard Theodoricus braddaudr.
[520] *ed k.* Cristz ar .d. .xx.
c .b Johannes papa .ij. ar.
b o. a .g
gf s. Felix papa .iiij. manadi.
e k. Frakland fyst cristnat. þa uar Jonn pafi yfir Romuerium ok hann cristnadi Frakland.
d .k
c p. Bonifacius papa .ij. ar.
ba f. Justinianus hinn mikli rikti .xxx. ok .viij. ar. hann let gera lögbok þa er heitir Codex Justiniani ok adra Nouellum. Hann let gera i Miklagardi hina agætuzstu kirkiu er heitir Agiosophia.
g .f
[530] *f l.* Cristz ar .d. .xxx.
e .l
dc .b Jncipit ciclus Dionisij abbatis.
b g. a .g g t.
fe c. Jartegn sællar Marie vid Theophilum i Sikiley.
d .c c p. b .p
[540] *ag t.* Cristz ar .d. .xl. Johannes papa .ij. ar.
f l. Hofz hatidarhalld purificationis Marie virginis i Miklagardi. þa var þar manndaudr mikill.
e .l Var sen cometa ok syndiz himinn brenna i hioli ok fell blod or himni ok kom eftir manndaudr mikill. Andadiz Arthurus Engla konungr ok Theodora drottning.
d q. Vard landskialfti mikill vm allan heim.

cb d. Agapitus papa eitt ar ok .ix. manadi.
a .g Seueri(n)us papa .ij. ar.
[868] *g t.* Vigilius papa .xvij. ar.
f d. Enn setti kennimanna fundr var settr i Miklagardi af Vigilio papa moti villu Theodori ok ollum odrum villumonnum.
ed .c c p.
[550] *b .p* Cristz ar .d. .l.
a v.
gf l. Andlat Artus ens rika Engla konungs.
e .l Landskialfti vard i Miklagardi ogurligr ok odrum nalægum borgum ok hellz .xl. daga.
d q. c h. ba .g g m. f .m
e .d Syndiz a himni figura vaxin sem spiot.
[560] *dc h.* Cristz ar .d. .lx.
b .h a v. g e.
fe .d Pelagius papa .ix. ar.
d q. Justinianus enn minni sonarson Justiniani hann rikti .xi. ar.
c h. b .a ag m. f .m
[570] *e r.* Cristz ar .d. .lxx.
d l. þa var Gregorius sendimadr Pelagii papa til Miklagardz.
cb .h
a v. Johannes papa .xiij.
g e. Tiberius Constantinus rikti .xij. ar.
f .e
ed q. Gregorius skirdi bok Johannis sua sem papa baud.
c .q b .a a n.
[580] *gf .m* Cristz ar .d. .lxxx.
e r. d i.
c .i Mauritius rikti eitt ar ok .xx.
ba n. g e. f .e e k.
dc .i Enn heilagi Gregorius samsetti Omelias .xl. De Job .xxx. ok .v. Jn Ezechiele .xx. Pastoralia. Librum dialogorum et Antiphonarium nocturnalem et diurnalem. Gregorius var papa .xiij. ar ok .vj. man.
b .a
[590] *a f.* Cristz ar .d. .lxxxx.
g .f fe r. d i. c .b b o.

ag .n Gregorius papa sendi Augustinum byskup at cristna England. hann hafdi byskupsstolinn i Cantia.
f .e e k. d .k
[600] *cb .a* Cristz ar .dc.
a f. g .f f s.
ed b. Focas rikti .viij. ar.
[869] *c .b* Andadiz Gregorius papa.
b o. Fabianus papa eitt ar.
a .o Bonifacius papa .viij. man.
gF S. Bonifacius papa .vl. ar .viij. man. Vpphaf gomlu alldar.
e k. J laug leidd allra heilagra messa af Bonifacio papa ok Foca keisara.
[610] *d .k* Cristz ar .dc. .x.
c p. ba f.
g .f Heraclius rikti .xx. ok .vij. ar. hann drap Kosthroum konung ok tok af honum crossinn helga er hann hafdi adr hertekit or Jorsalaborg ok flutti Heraclius hann aftr i sama stad. ok þar af er halldin crossmessa a haustid.
f l.
e .l Deus dedit papa .iij. ar.
dc .b b o.
a .g Bonifacius papa .v. ar.
g t.
[620] *fe k.* Cristz ar .dc. .xx.
d .k c p.
b .g Seuerinus papa .ij. man.
ag f Honorius papa .xx. ar. Keolerik konungr Englandz rikti .vj. ar.
f l. e .l d .c
cb g. Ysodorus byskup spanlenzskr skein i kenningum. Eduin Engla konungr var skirdr af Paulino byskupi a .xi. ari rikis-sins. þa var lidit .c. ok .lxxx. ara fra þui er enskir menn vnnu Bretland.
a .g
[630] *g t.* Cristz ar .dc. xxx. Cheoleulf konungr i Englandi rikti .xiij. ar. Eraclius flutti crossinn sem fyr segir.
f d. ed .c c p. b .p a v. gf l. e .l d q. c h.
[640] *ba .g* Constantinus son Heraclij ok Eudoxie var keisari .iij. man.

Sidan var Heraklonas med Martina modur sinne. hon hafdi drepit Constantinum med eitri.

g t. Cristz ar .dc. .xl.

f d. Constantinus son hins fyrra Constantini rikti .viij. ar ok .xx.

e .d Pining Osualdi konungs sonar Elphrads konungs Nordimbra i Englandi.

dc p. Kenigils Engla konungr brodir Cheleulfs rikti .xx. ok .xi. ar ok var skirdr af Birino byskupi. þenna sendi Honorius papa at boda guds erendi. a þui ari andadiz Honorius papa en vigdr var Johannes papa ok rikti eitt ar.

b .p Vigdr Martinus papa.

a v. Constantinus let færa Martinum pafa i vtlegd ok þar do hann.

g m. *fe .l* *d q.*

[650] *c h.* Cristz ar .dc. .l.

b .h Osuenus konungr brodir hins helga Osualldz var veginn i Bretlandi.

ag m. *f .m* *e d.* *d i.* *cb .h* *a v.* *g e.*

f .e Eugenius papa .iij. ar.

ed q. Cristz ar .dc. .lx.

[870] *c h.*

b .a Vitalianus papa .xiiij. ar.

a n. *gf .m* *e r.* *d i.* *c .i* *ba v.* *g e.*

[670] *f .e* Cristz ar .dc. .lxx. Constantinus son Constantini hins fyrra var keisari med brædrum sinum Tiberio ok Eraclio ok Tiberio syni sinum .xvij. ar.

e r. *dc .q* *b .a*

a n. Kineualk rikte .xx. ok .xi. ar.

g .n *fe r.*

d i. Adeodatus papa .iij. ar.

c .i *b o.*

[680] *ag e.* Cristz ar .dc. .lxxx. Bonus papa .v. ar.

f .e *e k.* *d .k*

cb .a Vard sulltr ok manndaudr mikill a Syrlandi ok þa var færdr heilagr domr Benedicti ok Scolastice systur hans af Montacassin i Klumz i Franz.

a f. Andlat ens heilaga Nicholai archiepiscopi Mirrensisborgar.

g .f Agatha papa .ij. ar.

f s. Justinianus son Constantini rikti .x. ar.

ed l. Pindr Kilianus byskup med felogum sinum. Sergio papa .I. ar.

c .b Leo papa .x. man.

[690] *b o.* Cristz ar .dc. .lxxxx. Benedictus papa .x. man. Jn þann tima var sanctus Cuthbertus i Englandi.

a .o Johannes papa eitt ar. Tiberius keisari rikti .vij. ar ok Absimarus.

gf .e Konon papa .xj. manadi.

e k. Sergius papa .xiij. ar.

d. k *c .b* *ba f.*

g .f Leo er odru nafni het Leontius .iij. ar.

f s. Elquine .ij. ar.

e c. Justinianus i annat sinn .vj. ar. hann let hoggua Leonem ok Tiberium er riki hans hofdu ser eignat.

dc .b Andadiz Cuthbertus byskup. Tiberius er odru nafni het Absimarus rikti .vij. ar.

b o. Þa var Constantinus papa i Roma.

a .o Philippus rikti .vij. ar ok drap Justinianum.

g t. *fe k.*

d .k Johannes papa .iij. ar.

c p. Justinianus rikti .vj. ar. Sexgurga drottning rikti i Englandi eitt ar.

b g. Eskuinie rikti yfir Englandi .ij. ar. Sisinnius papa .vj. ar.

ag .f

f l. Kineuine rikte yfir Englandi .ix. ar.

[710] *e .l* Cristz ar .dcc. .x.

d .c *cb o.* *a .g* *g t.* *f l.* *ed .k* *c p.*

b g. Theodosius rikti eitt ar. Kriduallda .iij. ar.

a .g Leo rikti .xv. ar ok .xx. Kiadualde .xxx. ok .vij. ar.

[720] *gf l.* Cristz ar .dcc. .xx.

[871] *e .l* A þeim dogum færdi Liudbrandr Lungbarda konungr bein Augustini vtan af Sardnia i Papiam ok let itarliga vm bua i Petrskirkiu.

d .c *c h.*

ba .g Tiberius rikti .vij. ar.

g t. *f d.* *e .d* *dc p.* *b .p*

[730] *a v.* Cristz ar .dcc. .xxx.

g m. Andadiz Beda prestr i Englandi.

fe .l Gregorius papa .x. ar.
d q. c h. b .h ag t. f d. e .d d q.
[740] *cb .p* Cristz ar .dcc. .xl.
a v.
g m. Andadiz Leo keisari. Fæddr Karlamagnus. Zacharias papa .x. ar.
f .e Constantinus son Leonis var keisari .xxx. ara .ij. man. .vj. ok .xx. daga.
ed q. c h. b .h a n.
gf .m Andadiz Bonifacius erchibyskup.
e .d
[750] *d i.* Cristz ar .dcc. .l.
c .i Sprack i sundr iord i Mesopotamia ok kom þar vpp kykuendi eitt vaxit sem mull ok sagdi fyrir med mannz mali aganga þioda or eydimorku Arabie.
ba v. Stephanus papa .v. ar.
g e. f .e e r. dc h. b .a
a n. Adalradr Engla konungr .xiii. ar.
g .n
[760] *fe r.* Cristz ar .dcc. .lx.
d i. Paulus papa .x. ar.
c .i b o. ag e. f .e e r. d .k cb .a
a n. Karlamagnus son Pippins konungs tok riki eftir fedr sinn i Fraklandi med Karolo brodur sinum ok riktu badir saman .iij. ar en Karlamagnus einn eptir þat .xl. ok .iij. ar.
[770] *g .n* Cristz ar .dcc. .lxx.
f s. Sighibert eitt ar. Stephanus papa .iiij. man.
ed i. Karlamagnus vann Jtaliam. Kinetulp .xxix. (ar).
c .i Adrianus papa .xxij. ar.
b o. a f.
gf .e Leo Adrianus son Constantini rikti .v. ar.
e k. d .k c .b
[780] [872] *ba f.* Cristz ar .dcc. .lxxx.
g .f Hirene rikti med syni sinum .x. ar.
f s. e c. dc .b b o. a .o g t.
fe k. Constantius rikti .vij. ar.
d .k
[790] *c .b* Cristz ar .dcc. .lxxxx.

b g. *ag .f* *f s.* *e c.*
d c. Leo papa .xx. ar. man. .v. .xij. daga.
cb o. Hirena drottning rikti annat sinn .v. ar.
a .o Romanorum Jnperalis.
g t. *f l.*
[800] *ed .k* Cristz ar .dccc.
c p. Karlamagnus Fracca konungr son Pippins konungs var vigdr til keisara yfir Roma ok krunadr af Leone pafa a enu .xiij. ari ok .xx. rikis sins. Hann var keisari .xiij. ar ok kalladr þa Karlamagnus Augustus. Hann var fystr keisari fyrir nordan fiall.
b g. Nichiphorus .x. ar.
a .g Sidan Pippin tok konungdom yfir Romuerium at vilia Stephani pafa hurfu þeir vndan Miklagardz konungi ok hafa alldri vndir verit sidan.
gf l. Briktricus .iij. ar.
e .l *d .c* *c h.*
ba .g Var fluttr likami Bartholomei postula af eyinne Libertania i Benevent.
g t. Hofz riki Ragnars lodbrokar.
f l. Cristz ar .dccc. .x. Drap Fridreks Frisa hofþingia ok Gudraudar Jota konungs.
e .d
dc p. Segia sumir her hefiaz riki Ragnars lodbrokar.
b g. Andadiz Karlamagnus keisari. Hloduer Lodouicus hinn milldi son hans var keisari eftir hann .xx. ok .vij. ar.
a .g Andadiz Leonis tertius papa. Vigdr Stephanus papa i Romaborg. þessi hinn milldi paui for til Fraklandz ok frelsti þadan marga hertekna menn ok sendi þa aptr til sinna fostrlanda. enn at lidnum .vi. manudum huarf hann aptr til Romaborgar ok tok sott þa er hann leiddi til dauda.
g m. Paschalis papa.
fe .l
d .c Robertus .xxv. ara Stephanus papa.
c h. *b .h*
[820] *ag t.* Cristz ar .dccc. .xx. Vigdr Pascalis papa. Hann fann helgan dom Cecilie meyiar eftir hennar tilvisan vafdan gulligum dukum rodnum i hennar blodi ok færdi hennar

helgan dom ok helgan dom Valeriani festarmannz hennar ok Tiburtij brodur hans ok Maximi ok Vrbani paua i kirkiu þa hina somu er hann hafdi smidat þeim ttl dyrdar.

f d. J Tyrklandi syndiz einn hrædiligr hoggormr Cespcs med .l. fota aftr en halfum þridia tigi fram. Jn Saxonia tellus in modum aggeris limite unius (leuge) intumuit.

e .d

d q. Eugenius papa .iiij. ar. þa var i Fraklandi sua mikil hrid vm sumarit vm solstodu skeid at sua mikit frodamæti fell or loptinu med hagli at eigi var skemra en .xvj. fota langt enn .vj. fota breitt en .ij. fota þykt.

cb .p Haralldr Dana konungr var skirdr af Lodue Ludouico keisara med konu sinni ok sonum i borginni Meyinzsu ok siþan þa hann i len part af Frislandi med odrum sæmdum.

a v. *g m.*

f .m Valentinus papa .xi. ar. J Vaskonia rigndi or lopti kornum þeim er likuzst [873] voru hueiti vtan þat at þau voru nockuru skemri.

ed q. Hofz missætti ok ofridr medal Hloduers keisara ok sona hans ok annarra rikismanna.

c h. Gregorius papa.

[830] *b .h* Cristz ar .dccc. .xxx.

a n. Eugenius papa .iiij. ar.

gf d. Vigdr Augustinus[1] byskup hinn fysti erchibyskup yfir Hamsborg.

e .d

d q. Skipadr Lodouicus keisari at bodi Gregorij papa ok med samþycki annarra byskupa at hatidardagr allra heilagra skylldi halldinn vera i vpphafi Nouembris manadar a Fraklandi ok Germania eftir þui sem Roma helldr eftir skipan Bonifacij pafa.

c .i

ba v. Nordmenn or Vallandi heriudu j Frakland ok toku mikinn skatt af Frisum.

g m.

f .e Sætt Lodouici keisara ok Lotharij sonar hans. Drap Ragnars sona.

[1]) *r.* Ansgarius

e r. Andadiz Loduer Lodouicus keisari.
[840] *dc h.* Cristz ar .dccc. .xl.
b. h Lotharius son Lodouici rikti .xvj. ar ok .xx.
a n. Bardagi med Lothario keisara ok brædrum hans Karoli ok Lodouia ok hofdu þeir sigr. þa var brend Hamsborg.
g .n
fe .d Sergius papa .iij. ar. Karolus hinn skôllotti son Lodouici keisara var konungr yfir Fraklandi .xviij. ar ok .xx. Lodouicus brodir hans var konungr yfir Germania .xiij. ar ok .xx.
d i. Drap Ragnars lodbrokar.
c .i Leo papa .viij. ar.
b .a
ag e. Fæddr Haralldr hinn harfagri.
f .e
[850] *e r.* Cristz ar .dccc. .l.
d b.
cb .a Benedictus papa .ij. ar. Adelulphus rikti .i. ar .vj. man.
a n.
g n. Adalualldus rikti .v. ar i Englandi.
f s. A þessu ari kom elldr or himni ok vard fyrir einn madr ok brann sa allr enn klædi hans voru eftir obrunnin. Lotharius keisari skipti riki med sonum sinum fyrir þa sok at hann hafnadi heime ok geck i klaustr ok andadiz siþan.
ed i. Hinn helgi Jathmundr var konungr i Englandi .xiij. ar enn Lodouicus sun Lotharij var vigdr til keisara af Sergio papa. hann rikti eitt ar ok .xx. enn Lotharius hafdi Lothori(n)giam.
c. a Nicolaus papa .iij. ar.
b o. Vpphaf rikis Haralldz harfagra.
a f. Adalbrict brodir Adalulfs .v. ar rikti hann i Englandi. Orosta Guthorms ok Hareks Jotakonungs. þar fell allt konunga kyn nema sueinn einn er Harekr het.
gf .e De cronica Bremensium.
e r. Juar beinlausi kom i England. Adalradr Engla konungr rikti .v. ar. Vigdr Rembertus byskup. A þessum tima rikti Sigfredr med Halfdani brodur sinum i Danmork. J þenna tima voru vppi margir konungar þeir er striddu

a Frakland ok voru bædi ættadir af Noregi ok Danmork. Sigfredr Eirekr Hiordungr Rodulfr ok Ynguar edr Juarr son Ragnars lodbrokar er var grimazstr.

d .k *c .b* *ba n*

g .n Andadiz Ansgarius byskup Hamborgar.

f s.

e k. Adrianus papa .v. ar.

dc .i Vard Haralldr hærfagri einualldzkonungr yfir Noregi.

b o. Elfradr riki styrdi Englandi .vij. ar (ok) .xx. daga (!) .vj. man.

a f. Cristz ar .dccc. .lxx. Pining sancti Jalhmundi Engla konungs. Jngolfr Arnarson kom til Jslandz.

g .f Andadiz Eirekr Suiakonungr. Biorn son hans tok riki ok styrdi .l. ara. Andadiz Hlôduer konungr.

fe k. Basilius Girkia konungr sendi Lodovico (regi) Germanorum margar ok mikils verdar præsentur. ein af þeim var mikill partr af crossi drottins ok medal annarra luta var ein(n) cristallus vndarliga mikill pryddr gulli ok gimsteinum.

d .k Johannes papa.

c .b Sua er sagt at i þenna tima rigndi blodi .iij. daga ok .iij. nætr i Brixie [874] i Jtalia ok þa kom fyrir nordan fiall i Franz herr af locustis þeim er hofdu .vj. vængi ok .ij. fætr ok .ij. tenn steini hardari. ok eyddi þetta miok landit ok þar fylgdi sultr sua mikill at nær do þridiungr af ollu folki.

b g. Johannes papa .x. ær.

ag .f Andadiz Lodouicus keisari.

f s. Eptir andlat Lodouici keisara sonar Lotharij for Karolus hinn skollotti Fraka konungr fodurbrodir hans til Roms ok vard vel vingadr af Romuerium sakir margra godra giafa er hann veitti þeim ok vard siþan vigdr til keisara af Johanne papa ok var keisari .ij. ar. þa syndiz cometa su er skein ok var geislandi ok kom eftir mikill ok voueifligr vatna voxtr j Junio manadi sua at eitt mikit þorp er var i Saxlandi þat er fiarri var anni ok forsum tok vt af vatnaganginum med monnum ok kuikfe dyrum ok alldintriam husum ok herbergium ok kirkium sua vandliga at med ollu saaz engi likendi til at þat herat hefdi adr bygt verit.

e c.

d .c Karl konungr son Lodouici konungs Germanorum tok keisaradom ok var keisari .ij. ar. þa vard missætti med Johanne papa ok Romuerium sua at þeir toku hann ok kostudu inn. enn þat stodadi ecki þuiat hann komz vt ok flydi a brot af Roma ok for i Franz.

[880] *cb o.* Cristz ar .dccc. .lxxx. Sol vard myrk a niundu tid dag(s) sua at sa stiornur a himni. þa andadiz Lodouicus. Eftir hann voru konungar i Fraklandi Karlamagnus ok Lodouicus brædr Karoli hins yngra.

a .o Karolus hinn yngri var vigdr til keisara af Johanne papa i Romaborg ok var keisari .x. ar. adr hafdi hann konungr verit .ij. ar.

g t.

f l. Karl keisari heriadi Nordmandi. Andadiz Lodouicus Fraka konungr.

ed .k

c .b Andadiz Karolus Franka konungr.

o g. Karolus keisari tok riki i Fraklandi .v. ar. ok reis i moti ofridi Nordmanna. Marinus papa .i. ar. Godefridus konungr Nordmanna var drepinn med flærd af keisara. Andadiz Basilius keisari i Miklagardi. Leo son hans var keisari .vj. vetr.

a. g Settuz Nordmenn vm Paris. Gongurolfr vann Nordmandi.

gf s. Karolus matti eigi reka af ser ofrid Nordmanna ok sættuz þeir.

e c. Leidzla Karls keisara.

[890] *d .c* Cristz ar .dccc. .lxxxx. Karl keisari fyrirleet riki sitt.

c p. Arnulphus son Karlomagni konungs brodurson Karoli keisara var þa keisari .xij. ar. Nordmandi brendu borgina Tetras ok eyddu landit allt til þeirra borga er sua hetu Virdunum ok Tullium.

ba .o Odo son Rodbertz var þa konungr yfir Franz .v. ar.

g t. Adrianus papa eitt ar.

f l. Stephanus papa .vj. ar.

e .l *dc p.*

b g. Karolus son Lodouici stama rikti yfir Franzeisum .xx. ok .vij. ar. Gongurolfr son Rognualldz jarls tok tru af

ordum Karls Franka konungs. Siþan gifti konungrinn honum dottur sina er Gilla het ok tok med henni allt Neustriam. er þat mikit riki. Hann var fystr hofþingi ok hertugi yfir Nordmandi ok var þa kalladr Robertus. þa var Eduardr konungr yfir Englandi .xx. ok .iiij. vetr.

a .g Haralldr harfagri skipti riki med sonum sinum.

g m.

[900] *fe .l* Cristz ar .dcccc. Formosus papa .v. ar.

d .c

c h. Arnulfus keisari andadiz af lyski. Stephanus papa .iij. ar. Orosta Arnalldz ok Dana ok fellu margar þushundir.

b .h Lodouicus son Arnulphi keisara rikti .x. ar. A þui var Theodorus papa. þar næst Johannes.

ag t. Benedictus papa .ij. ar. Haralldr blaton Gormsson tok riki i Danmork.

f l. Leo papa. þenna Leonem tok Cristophorus prestr hans ok setti i myrkuastofu eftir .xxx. (daga) vigslu Leonis. at .ij. manadum lidnum andadiz hann. þessi Cristiphorus vard siþan papa .vij. man.

e .d Sergius papa .vij. ar.

d p. *cb g.* *a .g*

[910] *g m.* Cristz ar .dcccc. .x.

f .m

ed .c Andadiz Lodouicus konungr Germanie hann feck eigi keisara vigslu sakir marg(r)ar fiolskylldu.

c h. Konradr son Konrads hofþingia tok riki ok red .vij. ar. Hann feck eigi keisara vigslu.

b .h

a v. Anastasius papa .ij. ar.

gf d.

e .d Lande papa .vij. ar.

d q. Fæddr Hakon Adalsteins fostri. Andadiz þorolfr Mostrarskegg. fæddr þorsteinn þorskabitr son hans.

[875] *c .q* Andadiz Konradr konungr. Johannes papa .xiiij. ar.

ba v. Heinrekr s(onar)son Othonis hertuga af Saxlandi rikti .xviij. ar .vij. man.

g m.

f .m Andadiz Biorn Suia konungr. Eirekr sigrsæli ok Olafr son hans toku þa riki.

e r. Kom af blodi drottins til Englandz. þat var þesshattar blod sem fram flaut af likneski drottins þui sem Gydingar pindu a Syrlandi.

dc h. Johannes papa var settr i myrkuastofu af riddorum Gundonis. Siþan var hann þrongdr med þeirri pisl er ceruicale heitir er var vafit at munni honum hægindi.

b .h Rodolfr son Rikgardar hertuga Borgundie var kosinn til konungs yfir Frakland ok rikti .xiij. ær.

a n.

g e. Vlfliotr kom med log til Jslandz.

fe .d Haralldr harfagri gerdi Eirek blodaux son sinn yfirkonung annarra sona sinna. Fæddr Haralldr grafelldr son Eireks.

d q.

[930] *e .i* Cristz ar .dcccc. .xxx. Rafn Hængsson tok lǒgsogn a Jslandi.

b .a Andadiz Haralldr harfagri. Eirekr blodaux tok riki i Noregi.

ag m. Fall Gudraudar ok Olafs konungs sona Haralldz harfagra. Leo papa.

f .e Hakon Adalsteins fostri kom i Noreg ok tok þar konungdom ok gaf konungsnafn Tryggua ok Gudrodi.

e r. Otto son Heinreks konungs feck dottur Edmundar Engla konungs. Eirekr blodǒx uard landflotti or Noregi fyrir Hakoni brodur (sinum).

d i. J borginne Gemmse spratt vpp brunnr ok flaut or laugr litr sem blod. þat bodadi fyrir yfirgnæfanda nidrbrot fyrr nefndrar borgar ok var nidrbrotin a þui ari af Affrikanis. Edmundr brodir Adalsteins konungs var konungr .vj. ar ok .xj. man. Stephanus papa .ij. ar. Vtkuoma þorbiarnar surs.

cb .h

a n. Andadiz Heinrekr keisari ok var grafinn i fialli einu ok or þui sama fialli gaus vpp jardelldr i morgum stodum med ogurligum loga.

g .n Otto sun Heinreks keisara ok Matthilldar dottur Thiodreks Saxa konungs var keisari .xviij. ar ok .xx. Andadiz Rodolfr Franka konungr. Lodouicus son fyrr nefndz Karoli tok þa riki eftir hann ok styrdi .xvij. ar. Fæddr þorgrimr fadir Snorra.

f .e Johannes papa .iiij. ar.

[940] *ed i.* Cristz ar .dcccc. .xl.

c .i Edradr .ix. ar ok .vj. vikur.

b .a Vig þorkels sonar Sigmundar er Vigaglumr vô.

a f. Leo papa .iij. ar. Vilhialmr son Gongurolfs var suikinn i Fraklandi ok veginn af Aldoni er audru nafni het Sirto. son þessa Vilhialms var Rikgardr.

gf .e

e r. Stephanus papa .iij. ar.

d b. Jathuighr rikti .iij. ar.

c .b

ba n. Marinus papa .iij. ar.

g .n Jatgeir .xvj. ar. Otto keisari heriadi i Danmork. þa var skirdr Haralldr Gormsson ok Gunnhilldr kona hans ok Sueinn son hans.

[950] *f s.* Cristz ar .dcccc. .l. Eduigr rikti .iij. ar. vard þorarinn Ragabrodir logmadr a Jslandi.

c k. Agapitus papa .x. ar.

dc .i

b o. Fall Gamla konungs. Edgeir brodir Eduigs rikti .xvj. ar .ij. man. .ij. daga.

a f. J Jtalia syndiz cometa med vndarligum mikilleik. kom eftir sultr mikill.

g .f Andadiz Lodouicus Franka konungr.

fe r. Johannes papa t' .xxxi'.

d .k Fæddr Haralldr grænski.

c .b Synduz krossar a klædum manna. Sueinn tyiuskegg tok riki ok striddi vid fedr sinn.

b o.

[960] *ag .n* Cristz ar .dcccc. .lx. Fall Hakonar Adalsteins fostra. Haralldr grafelldr Eiriksson ok brædr hans toku riki.

f s. Johannes papa .ix. ar.

e k. Drap Sigurdar Hladaiarls. Vpphaf rikis Hakonar blotiarls Sigurdarsonar. Blundketils brenna.

d .k Var koronadr Otto hinn mikli keisari. hann braut Danavirki. Drap þorgrims faudur Snorra.

cb o. Fæddr Snorri godi.

a f. Andadiz Tungu Oddr ok þordr gellir.

g .f Eduardr rikti .iij. ar.

f l.

ed .k Drap Gudrodar konungs Biarnarsunar ok Tryggua konungs Olafssunar. enn fæddr Olafr Trygguasun.

c .b Benedictus papa .ij. ar.

[970] *b g.* Cristz ar .dcccc. .lxx. Vard logmadr þorkell mæni. Leo papa .i. ar.

a .g Johannes papa .vj. ar.

gf s. Compositio libelli Helphoidei.

[876] *e c.* Adalradr brodir Eduardi .xxx. ok atta ar.

d .c Vig Broddhelga. Otto hinn raudi .x. ar.

c p. Fall Haralldz konungs grafelldar[1] ok Gullharalldz Knutzsonar at Halsi i Limafirdi. Oaulld hin fyrri.

ba o. Einualld Hakonar blotiarls i Noregi.

g t. Olafr Trygguason kom i Gardariki. Orrosta a Dinganesi. Benedictus papa eitt ar.

f l. Voru senar elldingar fylkingar a himni vm alla nott .v. kal. Nouembris.

e .l Fæddr þorkell Eyiulfsson. Bonifacius papa .i. ar.

[980] *dc .b* Cristz ar .dcccc. .lxxx. Bonifacius papa .i. man.

b g. Fridrekr byskup kom til Jslandz. Benedictus papa .ix. ar.

a .g Haralldr Gormsson heriadi i Noreg.

g t. Hrisateigs bardagi.

fe c. Kirkiugerd þoruards[2] Spakbauduars sunar. Otto hinn yngri .xviij. ar.

d .c Vtanferd Fridreks byskups. Fall Haralldz Gormssunar. þorgeirr[3] legifer.

t p. Lodouicus rikti i Franz .i. ar. Olafr Trygguasun for or Gardariki. Bygging Grænlandz.

b .p Hugi Tapiz rikti i Franz .ix. ar. Vig Geitis.

ag t. Andadiz sanctus Dunstanus erchibyskup i Cantia. Adaldagr Brimabyskup.

f l. Bardagi i Boduarsdal. Johannes papa .viij. manadi.

[990] *e .l* Cristz ar .dcccc. .lxxxx. Johannes papa .iiij. man.

d q. Johannes papa .x. ar.

cb g. Olafr Trygguason var skirdr i Syllingum.

a .g Orrosta a Hiorungavogi.

g m. Drap Haralldz grænska faudr Olafs ens helga.

[1]) grenska *Cd.* [2]) Bauduars *Cd.* [3]) þorleifr *Cd.*

f .*m* Fæddr Olafr hinn helgi. Vpphaf rikis Olafs Tryggua-sonar i Noregi. Drap Hakonar blotiarls.

ed .*c* Olafr konungr bodadi cristni i Vik austr. Vig Arnors or Skogum.

c *h*. Olafr konungr sendi þangbrand prest til Jslandz at boda cristni. Bardagi i Eyuindardal.

b .*h* Olafr hinn helgi skirdr. cristnadir þrændir. Fæddr Knutr hinn riki.

a *v*. Drap Gudraudar konungs Eirekssunar. Olafr konungr cristnadi Halogaland.

[1000] *gf* *l*. Cristz ar .m. Vpphaf rikis Jatmundar konungs en(s) helga Engla konungs. Fall Olafs konungs Trygguasunar. þa var enn mesti landskialfti i vtlondum. þa var kristni logtekin a Jslandi. Vard logmadr Grimr or Skogum. Andadiz Otto enn þridi keisari. Eirekr jarl ok Sueinn jarl Hakonarsynir toku riki i Noregi. Andadiz Hugi Tapiz Franka konungr. Rodbert son hans rikti i Franz .xxx. ara. Vrdu vndr at Froda.

e .*d* Nials brenna.

d *q*. Gregorius papa eitt ar. Brians orrosta a Jrlandi.

c *h*. Johannes .i. ar. Heinrekr keisari rikti .xxij. ar. Drap Kiartans Olafssunar. And(adiz) Grimr logmadr.

ba .*g* Siluestr papa .x. ar. Andlat Otto vnga. þorfinnr jarl Sigurdarson rikti i Orkneyium .lij. ar. Vard Skapti þoroddzsun logmadr. Vpp(haf) rikis Knutz hins rika.

g *m*. Andadiz Sueinn tiuguskegg.

f .*m* Johannes papa .v. ar. Olafr konungr ste a herskip. Vig Bolla.

(*e* *R*. Olafr hinn helgi for i hernad. Orrosta Olafs konungs ok Sota vikings. Olafr konungr var i Leginum i Suiþiod.)

dc *h*. Olafr enn helgi ok Adalradr vnnu Lundunaborg. Veginn Vigastyrr.

b .*h* Jatmundr rikti .ix. ar. Sergius papa .iiij. ar.

a *v*. Knutr riki rikti .xx. ok .ix. ar Vig Hallz Gudmundar-
[1010] sonar. Cristz ar .mx.

g *e*. Bardagi a þinguelli. Knutr Dana konungr heriadi i England. Drap Jatmundar konungs.

fe .*d* Eirekr jarl for til Englandz ok vann Lundunaborg. Hakon jarl son hans tok riki i Noregi.

d q. Benedictus papa .i. ar. Andadiz Eirekr Hakonarson. Heidarvig. Olafr enn helgi kom or vestrviking.

c .q Olafr enn helgi kom i Noreg. Hakon jarl fanginn ok for or landi.

b .a Vpphaf rikis Olafs konungs ens helga. Bardagi fyrir Nesium. Drap Asgautz.

ag m. Drap Eilifs gautzska.

f .m Drap Hroa skialga Gudleiks girzska ok þorgautz skarda. Fangnir .v. konungar a Vpplondum.

e r. Andadiz Sigurdr konungr syr. Biorn stallari Olafs konungs for til Suiþiodar ok gerdi sætt med konungum. Jngigerdr dottir Olafs konungs suænska var fest Olafi konungi. Brugdit sætt konunga. Hrærekr konungr kom til Jslandz.

d i. Olafr enn helgi feck Astridar dottur Olafs konungs. Drepinn Einarr jarl rangmunnr.

[1020] *cb .h* Cristz ar .mxx. Olafr konungr cristnadi Halogaland. Hrærekr andadiz ok Olafr Suia konungr en Onundr son hans tok riki.

a n. þorfinnr jarl ok Brusi jarl gafu Orkneyiar i valld Olafs konungs. Fæddr Magnus godi.

g e. þa er ruduvetr. Rænt(r) Asbiorn selsbani. Andadiz Heinrekr konungr.

f e. Johannes papa .ix. ar. Konradr rikti .xiiij. ar. Druknadi þorkell Eyiolfsson. Drap Selþoris. Olafr konungr cristnadi Vaurs ok Valldres.

ed q. Orrosta i Anne helgu. Drap Vlfs jarls. Drap Asbiarnar selsbana ok þorsteins Kuggasonar.

[877] *c .i* Knutr konungr kalladi til rikis i Noregi.

b .a Drap Karla. Fundr Olafs Noregs konungs ok Onundar Suia konungs i Elfui. Fall Erlings af Jadri, Drap þoralfs or Dimun.

a f. Orrosta med Olafi konungi ok Knuti konungi enum rika.

gf e. Knutr enn riki kom i Noreg ok feck konungsnafn ok setti yfir Hakon jarl. Haurdaknutr tok konungdom i Danmork.

e r. Olafr konungr for i Gardariki. Tyndiz Hakon jarl Eirekssun.

[1030] *d i.* Cristz (ar) mxxx. Fall Olafs konungs ens helga a

Stiklastodum .iiij. kal. Augusti a miduikudag. þa var hann˙ halffertugr at alldri. Sueinn Alfifuson tok riki i Noregi.

c .b Kom vpp helgi Olafs konungs. Andadiz Snorri godi. Vard Steinn logmadr.

ba n. Fall Tryggua Olafssonar. Vigdr Alibrandr erchibyskup til Brima.

g .n Benedictus papa.

f .e Var þorkell Eyiolfsson lǫgmadr.

e k. Andadiz Knutr enn riki. Magnus enn godi var tekinn til konungs i Noregi en Haralldr Knutzson i Englandi.

dc .i Vilhialmr bastardr vard hertugi fyrir sunnan sio i Nordmandi. Andlat Sueins konungs Alfiuusonar ok Haurdaknutz Dana konungs.

b .a Andadiz Gunhilldr dottir Knutz konungs.

a f. g .f

[1040] *fe r.* Cristz ar .mxl. Heinrekr enn milldi keisari rikti .xvij. ar. Andadiz Haralldr Knutzson Engla konungr en Hordaknutr brodir hans tok riki ok styrdi .ij. ar.

d b. Drap Adalsteins abota. Andadiz Ynguar vidforli. Andadiz Hordaknutr. Orrosta a Hlyskogsheidi ok brend Jomsborg. Eignadiz Magnus godi Danmork enn Jatuardr hinn helgi England.

c .b

b o. Pining ens helga Halluardi. Andadiz Adalbrandr erchibyskup i Brimum. Vigdr Adalbertus ok var erchibyskup .xxx. vetra. Magnus konungr atti orrostu vid Suein Vlfsson.

ag .n

f s. Benedictus papa. Heinrekr keisari enn mikli Konrædsson rikti .xl. ok .ix. ar. hann atti Gunnhilldi dottur Knutz rika. Haralldr Sigurdarson kom til Suiþiodar. Helganesbardagi med Magnusi konungi ok Sueini Vlfssyni.

e k. Haralldr Sigurdarson kom til Noregs. þa gaf Magnus konungr honum halft riki vid sik i Noregi.

d .k Andadiz Magnus konungr godi. Einvalld Haralldz konungs Sigurdarsunar i Noregi enn Sueins konungs Vlfssunar i Danmork. Tekinn vpp heilagr domr Jatmundar konungs. Frostavetr enn mikli. Sua segir Sæmundr prestr

enn frodi at þa væri sua mikil frost at vargar runnu a isi milli Noregs ok Danmerkr.

cb o. Gregorius papa .ij. ar.

a f.

[1050] *g .f* Cristz ar .ml. Clemens papa .viij. ar. Drap Einars þambarskelfis ok Eindrida sunar hans.

f l. Damisius papa .v. ar.

ed .k Leo papa .v. ar.

c .b A þessu ari fanz likami Pallantis sonar Euandri i murnum med þessu letri.

Filius Euandri Pallas que(m) lancea Turni
Militis occidit more suo iacet hic.

þat trua menn at þessi vers voru eigi þa dictud i fystu er Pallas var i vegginn lagidr. þuiat þa var nyfundit at eins latinustafrof. helldr hyggia menn at þau hafi ger verit af einu edr nockuru odru fornu skalldi. Sa likami var ridinn þeim smyrslum er þa natturu bera at þa er holldit þornar þa helldr et ytzsta skinnit saman sinunum en sinarnar beinunum ok nair ei funa. Mikilleikr sarsins þess sem var fyrir briosti hans honum veitt af Turno var halfs fimta fotar langt. loganda liosker fanz at hofdi honum. þat lios matti ei slockuaz fyrir nockurskonar ablæstri eigi fyrir adreifing nockurs vokua. helldr gerdi nockur madr glugg a lioskerinu ok let kueikinn verda þar vtdreginn. ok þegar sloknadi liosit er þat var gert. Likaminn var lagidr vid borgarvegginn ok var hann i sinum mikilleik hærri enn borgarveggrinn. Enn eftir lidna nockura daga var þessum likam kastad vt i regn. ok sua sem hann voknadi losnadi hann i sundr sem annarra manna likami bædi at skinni ok sinum.

b o. Vard Gellir logmadr.

a .g

gf s. Andadiz Heinrekr keisari enn milldi. Vigdr Jsleifr byskup til Jslandz son Gizsurar huita af Adalberto erchibyskupi i Brimum. hann var fystr byskup i Skalhollti. þa var hann halffimtugr at alldri. Oaulld i cristni. Fæddr Sæmundr enn frodi.

e k. Heinrekr keisari rikti .l. ara. Vtkuoma Jsleifs byskups Victor papa .ij. ar.

[878] *d .k*

c p. Nichulas papa .ij. ar.

[1060] *ba f.* Cristz ar .mlx. Stephanus papa .i. manud. Benedictus papa .vij. man. Andadiz Heinrekr Fraka konungr. Philippus son hans rikti .xl. ok .ix. vetr. Andadiz Bernardus hertugi af Brunsvik fadir Adalulfs hertuga er atti Vlfhilldi dottur Olafs konungs ens helga.

g .f

f l. J þenna tima var vigdr Alexander papa i Roma. hann var papa .ix. ar. Orosta fyrir Nizse med Haralldi ok Sueini.

e .l

dc .b Sætt Haralldz konungs ok Sueins konungs. Bardagi med Haralldi konungi ok Hakoni jarli j Huita.

b g. Strid med Haralldi konungi ok Vpplendingum.

a .g Andadiz Eduardr godi Engla konungr. Haralldr Gudinason rikti þar .ix. man. .xiij. daga. Sen cometa a paschum. Haralldr konungr Sigurdarson fell a Englandi i orrostu fyrir Haralldi Gudinasyni. Magnus son hans tok riki i Noregi. Vilhialmr bastardr hertugi af Normandi heriadi til Englandz ok felldi i orrostu Haralld Gudinason. Siþan vard Vilhialmr bastardr konungr i Englandi .xx. ok .iiij. ar. Vard logmadr Kolbeinn Flosason.

g t. Vpphaf rikis Olafs kyrra i Noregi. Fæddr Ari hinn frodi.

fe c. Romanus Diogenes rikti .iiij. ar.

d .c

[1070] *c p.* Cristz ar .mlxx.

b .p

ag l. Andadiz Adalulfr hertugi af Brunsvik. Vard Gellir logmadr i annat sinn.

f l. Gregorius papa .xij. ar. Andadiz Gellir þorkelsson.

e .l

d q. Andadiz Valþiofr jarl. Vard Gunnar logmadr.

cb g. Andadiz Sueinn konungr Vlfsson Dana konungr. Haralldr hein son hans tok riki. Sæmundr en frodi kom or skola ok hinn heilagi Jonn Augmundzsun.

a .g Vard Siguatr logmadr.

g t. Sniovetr enn mikli.

f d.

[1080] *ed .c* Cristz ar .mlxxx. Andadiz Jsleifr byskup ok Haralldr hein ok Elphinus aboti. Knutr enn helgi vard konungr i Danmork.

c p. Vpphaf rikis Kirialax Grickia konungs. hann rikti .xx. ok .xviij. vetr.

b p. Var vigdr Gizsor byskup til Skalholltz af Hardeuigio Magadaburgencij erchibyskupi at radi Gregorij pafa þuiat Lematus erchibyskup er þessa vigslu atti at gera var i forbodum heilagrar kirkiu.

a v. Vtkuoma Gizsorar byskups.

gf l. Vard Markus logmadr.

e .l Andadiz Gregorius papa.

d q.

c h. Victor papa .vi. man. Fluttr heilagr domr sæls Nicholai i Bær .viij. Jdus Maji. Pining Knutz Dana konungs hins helga. Olafr brodir hans tok riki i Danmork. Andadiz Vilhialmr bastardr Engla konungr. Vrbanus papa .xij. ar.

ba .g

g m. Vilhialmr r(a)udi son Vilhialms bastardar rikti i Englandi .xi. ar.

[1090] *f m.* Cristz ar .mlxxxx. Andadiz Hallr i Haukadal.

e .d Eftir Heinrek mikla var Heinrekr.

dc h.

b .h Andadiz Olafr kyrri. Hakon ok Magnus toku riki i Noregi.

a v. Andadiz Hakon konungr. Magnus konungr berbeinn let af lifi taka Steigarþori.

g e. Andadiz Olafr Dana konungr. Eirekr Dana konungr enn godi tok riki i Danmork. Vrbanus papa hafdi þing vid Claramontem.

fe .d Hofz Jorsalaferd af Nordrlondum.

d q. Tiundargialld i log tekin(!) a Jslandi.

c h. Exordium Cisternensis ordinis. Sigurdr son Magnus berfættz hafdi riki i Orkneyium .vij. ar.

b .a Cristnir menn vnnu Jorsalaborg.

[1100] *ab m.* Cristz ar .mc. Pascalis papa .xviij. ar. man. .vj. Andadiz Goderdus Jorsala konungr ok Vilhialmr Engla konungr. Heinrekr konungr brodir hans rikti þar .xx. ar ok .xv. Sigurdr var jarl i Orkneyium.

f .m Coronadr Ballduini Jorsala konungr i Bethleem. Drap Magnus jarls. Andadiz Eirekr eygodi.

e r. Fall Magnus konungs berfættz a Jrlandi.

d l. Tok riki i Noregi Sigurdr Eysteinn ok Olafr enn Nichulas i Danmork.

cb .h Erchistoll i Danmork var settr. Vigdr Jonn byskup enn helgi til Hola. Elldz vppkuoma en fysta i Heklufelli. Var blod sed fliota af braudi. Joladag var vedr sua grimt at menn mattu eigi komaz til kirkiu. enn þeir er vid leitudu tynduz sumir i ænni Fulda.

a v. Sandfallzvetr. Heinrekr rikti .xvij. ar.

g e. Hakon jarl Palssun ok Pall jarl sun hans riktu .xix. ar i Orkneyium. Sigurdr konungr for til Jorsala.

[879] *f e.* Vard Vlfhedinn logmadr a Jslandi.

ed q. Hertekinn Paschalis pafi af Heinreki keisara.

c q. Loduis digri Franka konungr rikti .xx. ok .viij. ær. Sigurdr konungr kom til Jorsala.

[1110] *b .a* Cristz ar .mcx. Paschalis papa lauss lætinn ok þeir cardinales ok byskupar sem herteknir voru med honum i Petrs kirkiu i Roma. Andadiz Teitr prestr.

a n. Hinn helgi Bernardus aboti geck i klaustr.

gf .m Andadiz þuridr spakona dottir Snorra goda.

e r. Ferd Eireks byskups.

d i. Fæddr Huamsturla.

c .i Pindr enn heilagi Magnus jarl i Orkneyium.

ba n. Andadiz Olafr konungr Magnusson enn vngi.

g e. Laugfundr a þui æri. Vard Bergdorr laugmadr.

f .e Andadiz Paschalis papa. Arnalldr patriarche i Jerusalem ok Kirialax Grickia konungr ok Ballduini Jorsala konungr ok Philippus Suia konungr. Vigdr Gelasius papa ok þorlakr Runolfssun til Jslandz. þa andadiz ok Gizsurr byskup enn .iiij. kal. Maij. þa braut knorr vndir Eyiafiollum. þa tok vedr vpp Holltavatn ok bar allt i brott. þa syndiz himinn opnaz paschadag med sua miklu liosi at tungls lios vard at engu þat er þa atti mikit at vera ok stod sua .iiij. stundir dags. or glugg þessa lioss sa menn hanga kross med gulli ok gimsteinum. J þorpi Formasensi sa menn mikinn fiolda vopnadra riddara rida

vr fialli einu til samtals ok at noni aptr i fiallit. þa treystiz einn af heradsmonnum velsignadr med hræzslu at fara nær þeim ok særdi einn af flocki þeirra at segia huat manna þeir væri. Enn hann suarar ok mællti. vær erum eigi sionhuerfingar sem þer ætlit ok eigi riddaralid sem ydr syniz helldr sælur riddara þeirra er fellu fyrir skommu. enn vopn ok herbunadr er ver hofdum i lifi til misgiorda þat er oss nu efni til pisla. ok allt er þat elldligt er þer siait oss hafa. þo at þer megit þat eigi likamligum augum greina. þa þrutnadi fotr a sueini einum med miklum þrota ok blæma. en vm sidir sprack sullrinn ok foru or morg korn rugar ok afra ok byggs. þetta er kallat vndra ær.

e k. Andadiz Gelasius papa. Vigdr Kalixtus papa. Vig þorsteins Halluardzsunar.

[1120] *dc .i* Cristz ar .mcxx. Særdr Haflidi Mærssun a alþingi. þa onduduz eigi færi menn af sott enn þa voru til þings komnir. ok var þat þing fiolment.

b .A Andadiz enn helgi Jonn Hola byskup. Eirekr byskup af Grænlandi for at leita Vinlandz. Sætt Haflida ok þorgils.

a f. Andadiz Eysteinn konungr. Vigdr Ketill byskup til Hola af Ozsuri erchibyskupi i Lundi.

g .f Grimuþraung. Særdr þordr Askelssun ok Teitr. Vard Gudmundr laugmadr.

fe r. Andadiz Kalixtus papa. Vigdr Honorius papa enn Arnalldr byskup til Grænlandz. Deila Ketils ok þordar.

d i. Lotharius rikti .xij. ar i Franz. Vodlaþings mæl.

c .b Andadiz Heinrekr keisari. þrir byskupar a Jslandi. Steingrimr i isum.

b o. Fanz heilagr domr Mathie postula. Suarfdæla skærur.

ag n Drepinn Karl i Flæandr af riddurum sinum i kirkiu. Vig þoris prestz Simunarsonar.

f .e Anaclestus striddi til pauadoms ok sat .viij. vetr i pafa sæti. Auerkar vid þorstein Hauskulldzson. Vig Saulfa ok Serks Gudthormssunar.

[1130] *e k.* Cristz ar .mcxxx. Vigdr Jnnocentius papa. Pining ens heilaga Knutz hertuga i Danmork. Andadiz Sigurdr konungr Jorsalafari. Magnus son hans ok Haralldr gilli toku riki i Noregi. Andadiz Haflidi Mærssun.

d .k Bardagi med Nichulasi Dana konungi ok Eireki eymuna a Jalangrsheidi.

cb a. Bardagi i Fotvik a Skany ok æ Fyrileif. Ecliphsis solis.

a f. Andadiz þorlakr byskup Runolfssun ok Sæmundr prestr enn frodi. Fæddr þorlakr enn helgi. Sett klaustr æ þingeyrum. Blindadr Magnus konungr.

g .f Fall Nichulas Dana konungs Magnus sonar hans ok .vi. byskupa. Eirekr tok riki i Danmork. þa eyddi hann Roiskelldu. Vigdr Magnus Einarssun til Skalaholltz af Ozsuri erchibyskupi. þetta er Mugavetr.

f s. Liflæt Reinalldz byskups af Stafangri. Andadiz Heinrekr konungr. Stefnir systurson hans tok riki i Englandi. Eirekr eymuni let drepa Haralld brodur sinn ok sonu hans .ij. Vndr i Konungahellu. Vig þoris Steinmodssunar. Vard Rafn logmadr.

ed b. Andadiz Loduer digri Franka konungr. Rognualldr jarl vann Orkneyiar. Sigurdr slembir son Magnus berfætz drap Haralld gilla i Biorgyn. Jngi kryplingr ok Sigurdr munnr synir Haralldz gilla toku riki i Noregi.

c .b Andadiz Ozsur erchibyskup i Danmork. Drap Haralldz kesiu. Hernadr Eireks konungs eymuna i Noreg. þa var brend Halluardz kirkia ok allr bærinn i Oslu. Orrosta i Portyriu ok i Mynni ok Krokaskogi.

b o. Konrædr keisari rikti .xv. ær. Drap Beinteins Kolbeinssunar. Vig Eireks konungs eymuna.

a .o Fall Magnus blinda. Daudi Sigurdar slembis. Eirekr lamb tok riki i Danmork Vpphaf rikis Loduers Franka konungs.

[1140] *GF S.* Cristz ar .mcxl. Vpphaf gomlu alldar. Andadiz Hugi munkr ok heilagr Victoris i Paris. Vig þorarins Eydisarsunar. Vard Finnr logmadr. Huarf skip Snæbiarnar.

e k. Eysteinn konungr kom af Jrlandi ok tok riki i Noregi med brædrum sinum. Huarf skip Hallsteins herkiu.

[880] *d k.* Eyiolfr þordisarsun kom til Jrlandz. Ræntr þorualldr audgi.

c p. Eirekr lamb ok Olafr son Haralldz kesiu baurduz þrysuar a einum degi.

ba f. Celestinus papa .v. mæn. Lucius papa .vj. man. Andadiz Vigfuss Jonssun.

g .*f* Fall Olafs Haralldzsonar kesiu. Andadiz Ketill byskup. Huarf skip Liotzsuna.

f *l*. Eugenius papa .vij. ær. Vtanferd Biarnar byskupsefnis. Vig þorgrims assa. Vard Gunnarr logmadr.

c .*l* Andadiz Eirekr konungr lamb. Sueinn suidandi son Eireks eymuna ok Knutr Magnusson voru teknir til konunga i Danmork. Vigdr Biorn byskup til Hola af Askeli erchibyskupi.

dc .*b* Bæiarbruni i Hitardal. þar letz Magnus byskup Einarssun ok .lxx. .ij. menn med honum. Andadiz Vilmundr aboti at þingeyrum ok Ari prestr þorgilsson enn frodi.

b *o*. Andadiz hinn helgi Malachias erchibyskup a Jrlandi. Leidzsla Duggals a Jrlandi. Vig Markus Mardarsunar a alþingi. Hallr prestr Teitzsun kosinn til byskups. Andadiz þorsteinn ranglatr.

[1150] *a* .*g* Cristz ar .mcl. Vigdr Jon knutr til Grænlandz. Andadiz Hallr prestr Teitzsun. þordr prestr. Jngimundr Jllhugason. Jon þoruardarson. Orrosta vid Slangaþorp. Knutr flydi.

g *t*. Andadiz Reidarr erchibyskup. Kosinn Klængr til byskups. Jorsalaferd Rognualldz jarls ok Erlings skacka. Eysteinn konungr heriadi til Englandz. Andadiz þorgils Oddasun. Elldr i Trolladyngium Huskrid. Manndaudr. Andadiz Snorri Biarnarsun. Særdr Valldamar i Roiskelldu.

fe *k*. Andadiz Konradr keisari. Hann var eigi koronadr Vigdr Klængr til byskups i Skalhollt af Askeli erchibyskupi i Lundi. Nichulas kardinali kom i Noreg. þa var settr erchistoll i Noregi ok var Jonn byskup af Stafangri fystr erchibyskup i Nidarosi. þa var ok settr byskupsstoll i Hamarkaupangi ok var Arnalldr byskup þar fystr yfir af Grænlandi. Tekinn af vopnaburdr i kaupstaudum i Noregi. Sottarvetr. Vig Knutz konungs Magnussonar. Eirekr enn helgi rikti .x. ar i Suidiod.

d .*k* Andadiz Eugenius papa. Vigdr Anastasius papa ok var .j. ar ok .iij. man. .xxv. daga. Andadiz heilagr Bernardus aboti i Claravalle a Jrlandi. Fridrekr keisari rikti .xxx. ok .vij. ar. Vfridr i Englandi med Stefni konungi ok Heinriki hertuga af Normandi. ok vard þat at sætt med þeim at Heinrekr skylldi vera næstr konungdomi eftir hann i Englandi. Brottferd Jons Sigmundarsonar.

c p. Andadiz Anastasius papa. Siþan var Nichulas Albanensis kosinn er var kardinali til pafa ok het siþan Adrianus. Sætt Loduis Franka konungs ok Heinreks hertuga af Nordmandi. Ok litlu siþar andadiz Stefnir Engla konungr. Eftir hann var Heinrekr konungr i Englandi enn heilagr Thomas erchidiakn af Kantia var gior kancellarius Heinreks Engla konungs at tilskipan Theoballdi erchibyskups af Kantia. Andadiz Rodgeirr Sikileyiar konungr. Fall Erlendz jarls Haralldzsunar af Orkneyium. Valldimar Knutzson feck konungsnafn i Danmork. Vtkuoma Nichulas abota. Lagdr vopnaburdr a alþingi a Jslandi. Andadiz þorlakr enn audgi. Fæddr Sæmundr Jonsson. Valgerdr ein a Breidabolstad.

b g. Fall Sigurdar konungs munnz. Drap Knutz Dana konungs Magnussonar. Klaustr at þuera.

ag .f Syndiz krossmark a tungli. Fall Sueins Dana konungs Knutzsonar. Fridrekr keisari sat .vij. vetr vm Melansborg ok braut hana at lyktum. Nausta brenna. Seleyia sumar.

f l. þa voru seen .iij. tungl ok var crossmark æ þui er i mid var. Andadiz Jon erchibyskup. Vilhialmr byskup i Oslo. Matheus byskup i Færeyium. Fall Eysteins konungs. Hofz Hakon konungr Sigurdarsun. Vigdr Absalon byskup til Roiskelldu. Myrkr et mikla. Adrianus papa .iiij. ar. Valldemar rikti i Danmork .xx. ok .vj. ar. Elldz vppkoma i Heklufelli.

e .l Alexander papa .xx. ok .iij. ar. Vpphaf rikis Hakonar herdibreids. Heinrekr vngi feck Margretar dottur Loduers Franka konungs til fridar milli konunga. Fridrekr keisari sotti Romaborg. Fall Rognualldz jarls ens helga i Orkneyium. Orrosta i Konungahellu. Andadiz Nichulas aboti ok Eyiolfr prestr Sæmundarsun. Brandr prestr ok Ketill Gudmundarsun. Druknudu Biarni þoruardr Gudmundr ok Aurn.

d .c Synduz .iij. solir i vestri. siþan hurfu .ij. en su syndiz til solarsetrs er i mid var. Andadiz Adrianus papa. Vigdr Eysteinn erchibyskup. Siþan vard sundrþycki med Romuerium vm pafa kosning ok skiptuz kardinales i .ij. stadi ok kioru .ij. byskupa. var annar Rollant cancellarius ok var kalladr Alexander pafi enn annarr het

Octouianus ok fulltingdi honum Fridrekr keisari ok þeir byskupar er honum veittu styrk til þess ok var hann af þui kalladr Victorr. Enn Alexandro pafa veittu styrk Louis Franka konungr ok Heinrekr Engla konungr ok helldu hann fyrir herra ok hofþingia. valdi ok heilog kirkia Alexandrum ser til faudur ok forstiora enn Octouianus var rækr ok rekinn af pafasæti ok bannsettr at lyktum. Orrosta i Gautelfi. Bæiarbrenna i Oslu.

[1160] *cb g.* Cristz ar .mclx. Gudraudr tok konungdom i Sudreyium. Magnus Heinriksson rikti i Suiþiod vm eitt ar. Orrosta i Saurbæ. Brenna i Huammi.

a .g Fall Gregorij Dagssunar ok Jnga konungs kryplings. Vpphaf rikis Magnus konungs Erlingssunar. Andadiz Asgrimr aboti ok þorualldr audgi.

g t. Rimalldus erchibyskup af Kolni flutti likami Austruegs konunga af Meilansborg i Kolni. Andadiz Biorn byskup. Fall Hakonar konungs herdibreids. Hofz Sigurdr Markus fostri. Vigdr Roi byskup til Færeyia. Fall Sigurdar jarls. Logrettubardagi. Rettavig. Karl Saurkuissun rikti .viij. ar i Suiþiodu.

f d. Vigsla Thomas erchibyskups. Vigdr Brandr byskup til Hola af Eysteini erchibyskupi. [881] Stephanus legatus kom i Noreg. Fall Sigurdar jarls a Rę. Drap Sigurdar Markusfostra. Fæddr Knutr Dana konungr. Logrettubardagi. þar feck Halldorr Snorrasun bana.

ed .c Vtlegd Thomas erchibyskups. Magnus Erlingssun koronadr. Vtquama Brandz byskups. Karlshrid Gregorius messo. Landzskialfti i Grimsnesi .xix. menn letuz. Andadiz Jon Sigmundarson. Vtkuoma Jon Loptzsunar. Ragnhilldar mæl. Dyrsær orrosta. Kyniavetr.

c p. Blod vors herra Jesu Cristi kom til Nidaros. Fæddr Philippus Franka konungr son Louis konungs.

b .p Erlingr skacki tok jarldom af Valldimar Dana konungi. Hofz Olafr Gudbrandzsun. Senir menn i lopti. Vigdr Reinn aboti i Hitardal. Andadiz Kolbeinn Arnorssun. þorgrimr þausnir.

a v. Bardagi a Rydiokli. Burizlafr hertekinn. Fall Arna þiostolfssunar a isi. Vig Freysteins prestz. Kirkiu bruni vndir Laufæsi.

gf l. Bardagi a Stongum. Fell Sigurdr ognhottr. Bardagi vid Dof. þadan flydi Olafr til Danmerkr. Andadiz Vilhialmr enn gamli i Orkneyium. Suerrir i Orkneyium. Heinrekr Engla konungr let korona Heinrek vnga son sinn. Sett klaustr i Veri. Tungu bardagi med frændum Hoskulldi presti þordarsyni ok þorhalli Asgrimssyni. Solueig Jonsdottir gift.

e .l Andadiz Olafr Gudbrandzson. Vigdr Karl aboti. Vig Karls Hedinssunar ok Boduars prestz. Vig (H)oskulldz Herasunar. Andadiz þorgeirr Hallasun. Andadiz þorhallr Asgrimssun.

[1170] *d q.* Cristz ar .mclxx. Vpptekinn heilagr domr Sunnifu i Biorgin. Skirdr Jarizmar ok Vindr. Fæddr Valldimar gamli. Andadiz Snorri prestr logmadr Hunbogasun. Bardagi i Saurbæ. Knutr Eiriksson rikti .xxx. ara i Suiþiod Andadiz Olafr Gudbrandzsun.

c h. Pining hins heilaga Thome archiepiscopi. Vpptekning hins heilaga Knutz hertuga i Danmork. Koronadr Knutr Dana konungr Valldimarssun. Andadiz Reinn aboti. Druknun Pæls prestz þordarsunar. Vtkuoma Jons Loptzsunar. Vig i Floa. Heidarvig. Skridna mannskadi.

ba .g Brann Biorgyn. Brenna i Saurbæ. Klaustr i Flatey var sett. Bardagi a Sælingsdalsheidi.

g t. Andadiz Christiphorus hertugi Valldimarssun. Biarnhedinn prestr. Biarni prestr. Ketill prestr. Finnr prestr Kollzsun væ Orm prest Suerrissun. Styrkar tok lǫgsǫgu.

f d. Kosinn enn heilagi Thorlakr til byskups. Hofuz Birkibeinar med Eysteini konungi. Suerrir for or Færeyium.

e .d Vig Helga prestz Skaptasunar. Andadiz þora konungsdottir. Vtquoma Reidars sendimannz. Fliotueria deila. Andadiz (H)oskulldr prestr þordarsun. Snorri Kalfsson.

dc p. J log leidd (helgi) Thomas erchibyskups af Alexandro pafa. Andadiz Klængr byskup. Fall Nichulas Sigurdarsonar. Suerrir magnus kom i Noreg. Andadiz Hedinn prestr Skeggiason. þorir prestr. Ogmundr prestr.

b .p Sætt Alexandri pafa ok Fridreks keisara ok hafdi þeirra strid þa stadit .xvj. vetr. Passio sancte Margarete. Fall Eysteins berkibeins æ Ré. Suerrir hofz ok hafdi .iij. orrostor. Askell erchibyskup af Lundi for i klaustr.

a v. Thorlakr enn helgi vigdr til byskups af Eysteini erchibyskupi. Alexander pafi atti þing i Roma ok kom til mikill fioldi byskupar ok abotar vida af londum. Suerrir atti .vij. orrostor. Andadiz Kristin konungsdottir. Absalon erchibyskup tok pallium ok erchibyskups tign i Danmork. Hofuz Deilldartungu mæl. Andadiz Asgrimr audgi. Laugretta i Haukadal.

g m. Alexander pafi atti þing i Latran. Koronadr Philippus Franka konungr allra heilagra messodag i Reinsborg med radi Louis konungs fedr sins. Fall Erlings jarls skacka. Andadiz Ormr prestr Kodransson. Fæddr Snorri Sturluson.

[1180] *fe .l* Cristz ar .mclxxx. Andadiz Manule Grickia konungr. Louis Franka konungr. Bardagi a Jluvollum. Fell fiall i Sǫgni. Brann bær a Gilsbacka. Andadiz Oddr prestr ok Arnorr Kolbeinsson. Jon papa .xv. daga. Sottarvetr. Lucius papa .iij. ar.

d q. Bardagi fyrir Nordnesi. Þa atti Suerrir .iij. orrostur. grasleysis sumar. Vigdr Kari aboti. Kirkiu bruni at Helgafelli. Andadiz Biorn aboti. Styrkar Oddasun laugmadr. Biarni prestr Biarnasun.

c h. Andadiz Valldimar Dana konungr. Eysteinn erchibyskup kom til Noregs af Englandi. Landskialfti ok do .xj. menn.

b .h Strid i Englandi med sonum Heinreks Engla konungs. Slag i Biorgyn. Andadiz Amundi byskup af Stafangri. Huamsturli Þordarson. Huarf skip Eylifs kudu or Fliotzarosi. Knutr rikti i Danmork .xx. ar Valldimarsson.

ag m. Fall Magnus konungs Erlingssonar. Andadiz Heinrekr vngi Englandz konungr. Jartein i Oslo. Myrkr vm Sudrlǫnd. Andadiz Tumi Kolbeinsson. Klaustr fært or Flatey til Helgafellz. Brann bær a Modruvollum ok a Backa i Midfirdi. Suerrir red Noregi sidan Magnus konungr feell .xviij. ar. Haralldr skrenkr var tekinn til hofþingia af Skanungum ok flydi fyrir Daunum.

f .m Andadiz Lucius papa. Fall Finnz sonar Erlings jarls. Hofuz Kuflungar. Andadiz Pall prestr Solfuason. Arni enn elldri Ogmundarson. Vig Einars Þorgilssunar. Tyndiz skip Einars kæta ok .xviij. Tyndiz Grænlandsfar. Braut kirkiu at Suinafelli. Skrida liop i Geitdal.

e .d Vrbanus papa .i. ar. Andadiz Godefridus hertuge Brigtanie son Heinriks Engla konungs i Paris. Sett Klaustr i Kirkiubæ. Andadiz Runolfr munkr son Ketils byskups. þorgeirr son Brandz byskups. þoruardr Asgrimsson. Hrid Mathias messo ok do .xij. menn. Vig Hafþors. þa voru ok sviknir Teitr prestr Hauksson ok þoruadr audgi. Druknan Grims Gunnlaugssonar. Fellivetr. .iij. byskupar a Jslandi.

d i. Andadiz Vrbanus papa. Gregorius papa .ij. man. Clemens papa .iij. ar. Drepinn Jon kuflungr. Saladin konungr vann Jorsalaland ok alla Australfu heims. Hofz strid med Philippo Franka konungi [882] ok Heinriki Englandz konungi vm riki þat er Louiss konungr hafdi feingit Margretu dottur sinni i heimanfylgiu er Heinrekr vngi son Heinreks gamla konungs hafdi att. Sætt Philippus konungs ok Heinreks konungs ok toku badir cross til Jorsalaferdar ok med þeim byskupar ok margir adrir hofþingiar. Fæddr Louiss son Philippi Franka konungs. Andadiz Jonn knutr Grænlendinga byskup. Kari aboti. þorkell Granason. Bauduar þordarson. Nautdeydis vetr. Kom ecki skip af Noregi til Jslandz.

cb .h Fridrekr crossadiz til Jorsalaferdar. Brugdit sætt med Philippo Franka konungi ok Heinreki Engla konungi. Gydingar drepnir i Englandi. Valldemar hertugi gerdiz riddari annan dag jola. Andadiz Eysteinn erchibyskup. Vilhialmr byskup. Druknan Ogmundar abota. Vigsla Jons Grænlendinga byskups. Andadiz Ari þorgilsson. Eirekr byskup i Stafangri kosinn til erchibyskups ok for til pafa. Magnus Giszorarson for tuiuegis til Ripa af Jslandi. Vatnavetr.

a v. Andadiz Heinrekr Engla konungr. Rikgardr son hans tok riki ok gerdi sætt vid Philippum konung. Hof Jorsalaferd margra hofþingia. þa for Fridrekr keisari af sinu riki med vtaligu fiolmenni. Tyndiz Stangarfolinn. Asmundr kastanrazi kom af Grænlandi or Crosseyium ok þeir .xiij. saman a skipi þui er seymt var tresaumi einum nær. þat var ok bundit seymi. Hann kom a Breidafiord a Jslandi. Hann hafdi ok verit i Finnzbudum. Vigd Halldora til abbadisar.

[1190] *g c.* Cristz ar .mclxxxx. Andadiz Fridrekr keisari. Heinrekr son hans rikti .xiiij. ar. Philippus Franka konungr ok Rikgardr Engla konungr hofu Jorsalaferd. þa for Asmundr kastanrazi vtan ok huarf skipit.

f .e Andadiz Clemens papa. Celestinus papa var vigdr a paschadag. Hann coronadi Heinrek keisara annan dag pascha. Philippus Franka konungr ok Rikgardr Engla konungr vnnu Akrsborg .iij. Jdus Julij. þa hofdu cristnir menn setid vm hana nær .ij. aar. Dræp þorleifs breid-skeggs.

ed q. Rikgardr Engla konungr for heim fra Jorsolum ok siþan vard hann fanginn af Sabuldo hertuga af Austria ok færdr Heinriki keisara ok var hann þar halldinn meirr enn .xij. manadi ok leysti sik þadan .cc. þushunda marka silfr(s) ok for siþan heim i riki sitt. Valldimar erchi-byskup af Brimum flydi af Danmork. Vpptekin helgi Rognualldz jarls kala. Sottarvetr. Kom sua mikit ofuidri Gereonis messo at braut nidr skoga. Manndaudr mikill af sott a Jslandi. Andadiz Grimr Giszorarson ok Jon prestr Ketilsson.

c h. Myrkr .x. kal. Maij. Andadiz hinn heilagi Thorlakr byskup. Saladin konungr i Damasco. Hrunagunnarr prestr. AAron Bærdarson suarta. Solueig Jonsdottir. Valldimar byskup hertekinn.

b .a Andadiz Pæll byskup i Biorgyn. Bardagi i Floruvogum. Suerrir konungr koronadr. Kosinn Pall til byskups. Sualbardz fundr. Andadiz Kleppiarn Klængsson ok þor-uardr Ormsson. Vig i Laufæsi. Brendr bær i Biorgyn. Jnnocentius papa .xviij. ær .vij. man. Bardagi a Strindsio. Fysti leidangr i Hollsetalandi.

a n Andadiz Knutr Eireksson. Vigdr Pall til Skalholltz af Absaloni erchibyskupi ok Eireki erchibyskupi. Fall Rik-gardar Engla konungs.

gf .m Andadiz Einar aboti. Vig Markus a Raudasandi. Raudsmal. Hofz vfridr i Vestfiordum. Ogmundr vard fyrir særum. Manntapa vetr. Andadiz Ari Bia(r)narson. Jora byskups dottir. Vig þorfinnz prestz. Hofuz Baglar.

e r. Andadiz Heinrekr. Otto af Saxonia ok Pilippus brodir hans striddu vm keisaradom. Andadiz Gudmundr aboti.

Onundar brenna. Andadiz Jonn Loptzson. Hermundr Kodranssun. Aurnolfr Jonsson. Klofabardr Jonsson. Vaulld mikil ok islög.

d i. Vpptekning hins heilaga Thorlaks byskups. Fall Haralldz jarls vnga. Baglar brendu Biorgyn. Vig i Laufæsi .xv. kal. Septembris. Andadiz Sigmundr prestr Ormsson. Kalfr Snorrason.

c .i Fall Rikgardar Engla konungs. Jonn brodir hans tok riki i Englandi. Logtekin Thorlaksmessa. Andadiz Sophia Dana drottning. Petr byskup frelstr. Bardagi a Strindsio med Suerri konungi ok Boglungum. Flod hitt mikla. Vig Falka Dalkssunar. Skiption Jona tueggia.

[1200] *ba v.* Cristz ar .mcc. Vpptekning hins heilaga Jons byskups. Baglar felldu Philippum jarl. Suerrir konungr bardiz .vij. sinnum vid bændr i Oslu a einum degi. Andadiz þorleifr beiskalldi. Fanzst Jngimundr prestr þorgeirssun ofuinn i obygd a Grænlandi. Vnnin þettmerska af Donum. Sorkuir Karlsson rikti .xij. ar i Suiþiod. Sigurdar mæl ok Sæmundar.

ge e. Andadiz Absalon erchibyskup. Brandr byskup Sæmundarson. Haflidi aboti or Hitardal. kosinn Gudmundr Arasun til byskups. Huarf skip Halluardar ok voru a .xxx. manna. þa onduduz .xij. prestar i Nordlendinga fiordungi. Hallr logmadr. Vnnin Holzseta af Donum.

f .e Hofuz Tattarar. Andadiz Vilhialmr aboti hinn helgi ok Suerrir konungr. Knutr Dana konungr. Tok Valldimar brodir hans riki i Danmork enn Hakon Suerrisson i Noregi. Drap Jnga konungs. Jon Grænlendinga byskup kom annan tima til Jslandz. Vtanferd Magnus Gizorarsunar. Frostvetr. Andadiz Birgir jarl.

e r. Vigdr Gudmundr byskup til Hola af Eireki erchibyskupi ok vtkuoma hans. þa funduz .iij. byskupar i Austfiordum. Pall byskup. Gudmundr byskup. Jon Grænlendinga byskup. Andadiz þorkell aboti ok Arnorr prior. Bysnasumar. Beriavin fyst gert a Jslandi. Vtkoma Magnus Gizorarsonar fra Roma. Andadiz Philippus af Suafa a Puli. Tok keisaradom Otto son Heinreks hertuga fyrir nordan fiall.

dc .q Andadiz Hakon konungr Suerrisson. Guthormr konungr. Jngi Bardarson tok konungdom i Noregi enn Hakon

[1204] galin brodir hans jarldom. Erlingr steinueggr hofz til konungdoms en Philippus Simunarson til jarldoms. Andadiz þoruardr þorgeirsson ok Niall byskup i Stafangri ok Ormr Ripa byskup. Olafr til kosinn. Andadiz Gudmundr munkr. Fæddr Hakon Hakonarson.

b .a Vigdr þorir erchibyskup til Nidaros med radi Eiriks erchibyskups. Valldimar Dana konungr feck Margretar dottur konungs af Barheimi. hana kolludu Danir Dagmey. Baglar drapu Einar prest konungsmæg. Vig Mars prestz. Mæl Asbiarnar pungs. Andadiz Bersi prestr.

a n. Andadiz Haralldr jarl i Orkneyium Maddadarson. Andadiz Gizsur Hallzson. þorir erchibyskup kom i land. Vigdr [883] Eyiolfr aboti i Saurbæ. Slag et mikla er Baglar veittu Birkibeinum i þrondheimi. þorgrimr af Lianesi drap Jon vsta. fyrir þat var þorgrimr drepinn. Hakon jarl galinn veitti Boglum slag i Biorgyn. Hakon sun Hakonar konungs Suerrissunar kom til Jnga konungs i þrandheim. Elldz vppkuoma i Heklufelli hin þridia.

g .n Andadiz Niall byskup. Erlingr steinveggr. Hofz Philippus Vikueria konungr. Eirekr jungherra drap Ebba Sônason. Birkibeinar gafu vpp borgina i Biorgyn fyrir Boglum. þa kom Hakon konungsson a valld Bagla. siþan gaf Pilippus hann i valld þoris erchibyskups. for hann þa til Hakonar jarls. Andadiz þoruardr munkr þorgeirsson. Vigdr þorarinn aboti til þingeyra.

fe r. Drepinn Philippus af Suaua. þa feck Otto einn keisaradom. Sætt med Birkibeinum ok Boglum. Bardagi i Lenum med Suia konungum Sorkui ok Eireki. England i banni. Bardagi i Vidinesi. þar fell Kolbeinn Tumason ok .xiiij. menn. Vig Snorra Grimssunar. Andadiz Haukr Teitzson. Eirekr konungr rikti i Suiþiod .ix. ar.

d i. Andadiz Jonn erchibyskup. Koronadr Otto keisari. Valldimar tekinn i brott af Brimum. Fæddr Valldimar vngi son Valldimars gamla Dana konungs. Philippus feck Cristinar Suerris dottur konungs. Andadiz Margret drottning er Suerrir hafdi att. Bardagi at Holum. Gudmundr byskup i Reykiahollti. Farsummar hart. þa tyndiz Horfargarprinn ok þiottargrepprinn enn .ij. skip onnr rak

til Grænlandz skip Jons rikia ok Ketils stama. Herfaur buin til Sudreyia af Noregi.

[1210] *c .i* Cristz ar .mccx. Jon Englandz konungr vann Jrland. Andadiz Halldora abbadis. Gudmundr munkr Amundason. Brann klaustr i Nidarholmi. Eirekr feck Rikizsu systur Valldimars Dana konungs. Vigdr Koli byskup til Færeyia. þa hafdi þar .xl. vetra byskupslaust verit siþan er Reinar byskup var. Hernadr i Sudreyium. Rænt Eyin helga. Skiption Steinbiarnar. Andadiz Klængr diakn. Gudmundr byskup i Steingrimsfirdi. Styrmir logmadr. Herfaur Dana i Pryzaland ok Samland. Mistron hertugi gaf skatta af Pulinalandi Dana konungi.

b o. Fall Sorquis konungs a Gestilrein. Bodat hofþingium af Jslandi fyrir sunnan land a erchibyskups fund. Gudmundr byskup kom heim til stols sins. Godi vetr. Vætu sumar. Vtanferd Jons Sigmundarsunar ok Snorra Teitzsunar. Landskialfti fyrir sunnan land. .xviij. menn letuz. Elldr kom vpp or sio. Sorli fann Elldeyiar. Andadiz Pall byskup. Petr steypir ok Reidar sendimadr foru til Jorsala.

ag e. Andadiz Sueinn byskup af Færeyium. Eyiolfr aboti. Gudmundr enn dyri. Jonn Sigmundarson. Saurli Teitzsun ok Margret Dana drottning. Fridrekr striddi til keisaradoms vid Otto keisara. Vig Hallz Kleppiarnssunar. Helgi byskup kom til Grænlandz. Teitr Bersason kosinn til byskups. Vtanferd Arnors Tumasonar ok Bergs prestz. Ketill stami kom af Grænlandi. Andadiz Karl aboti ok Ormr aboti.

f .e Andadiz Eirekr erchibyskup. Sætt Jons Engla konungs ok Stefnis erchibyskups. Philippus Franka konungr heriadi i Flændr. Andadiz Kristin Suerrisdottir ok Petr steypir. Eyiolfr þorgeirsson. Vig Rafns Sueinbiarnarsunar. Tyndiz skip Olafs. Magnus redz i Skalhollt til forræda. Jngi konungr bardiz vid Jnnþrændi a Raumaþingi. Vtanferd Teitz byskupsefnis ok þorualldz Gizorarsunar.

e k. Vig Geirardar patriarcha (i) Jerusalem. Andadiz þorir erchibyskup. Olafr Eyiabyskup. Hakon jarl galinn. Dauid jarl (i) Orkneyium Haralldzson. Valldimar feck Beringario konungsdottur af Portigal. Andadiz Teitr byskupsefni.

Ketill byskupsson. Reidar. Jonn af Austrætt. Vig Pæls drottseta. Jnnþrændir sættuz vid Jnga konung a Vogsbruar þingi. Vtkuoma þorualldz Gizsorarsonar ok Arnors Tumasonar. Vtanferd Gudmundar byskups.

d .*k* Kennimanna fundr fiolmennr i Latran i Romaborg. þar var Jnnocentius papa patriarcha af Jorsolum ok annar af Miklagardi. erchibyskupar .ij. ens atta tigar. lydbyskupar .ij. ok .xx. ens .v. hundrads ok tradz vndir einn ok hafdi bana. abotar med priorum a niunda hundradi ok otal annarra meistara ok klerka er vm allann heim hofdu sott til Romaborgar at bodi Jnnocentij pafa. Var a þui þingi lau(g)tekin tala meistara Gallterij af holldgan ok hingatburd vors herra Jesu Cristi. Andadiz Vilhialmr enn helgi Skota konungr. Petr byskup i Siolandi. Andres erchidiakn i Hialltlandi. Otto keisari ætladi at vinna Danmork. Valldimar vngi var tekin(n) til konungs i Danmork. Vigdr Gudthormr erchibyskup. Kosinn Magnus Giszorarson til byskups. Sæmundr ok þorualldr logdu lag a varning Austmanna. Snorri logmadr.

cb .*a* Andadiz Jnnocentius papa. Honorius papa .xij. ar. Andadiz Eirekr Suia konungr. Jon Sorquisson rikti .vj. ar i Suiþiod. Heinrekr rikti .l. ok .iiij. i Englandi. Guthormr kom i land. Vigsla Magnus byskups Gizsorarsonar ok Sorquis byskups af Færeyium. Fæddr Eirekr son Valldimars Dana konungs ok gaf Valldimar honum þa hertugadom enn Nichulasi syni sinum greifadom. Hloduiss Franka konungr for med her i England. Andadiz Marteinn byskup. þorfinnr aboti. Jon Engla konungr. Pall Sæmundarson druknadi. Vig Rafns Amundasonar. Bardagi a Mel.

a *f*. Andadiz Jngi konungr ok Philippus Vikueria konungr. Vpphaf rikis Hakonar konungs Hakonarsunar ok Skula jarls. Hofz Jorsalaferd en mikla. Andadiz Sigurdr konungs frændi ok Nichulas. Folkungar drapu Rognualld. Vigdr Hauardr byskup ok Ketill aboti. Andadiz Gudrun prior. Nichulas. þorarinn. Færd frændsemi ok omegd i logum. Fiar vpptaka a Eyrum af Sæmundi Jonssyni .ccc. hundrada.

g .*f* Andadiz Otto keisari. hann red þa Saxlandi enn fyrr red hann Jtalialandi. Valldimar son Valldimars konungs

koronadr i Slesvik. Vig Orms Jonssonar i Vestmannaeyium ok .ij. Austmenn vegnir. Vopna vpptektir a Eyrum. Jarnburdr Jngu modur Hakonar konungs. [884] Vtquoma Gudmundar byskups ok brotttaka fra stoli sinum ok var hann i Ꜵsi vm vetrinn. Vtanferd Snorra Sturlusonar. Andadiz Arni Ogmundarson. Eyiolfr prestr. Bardagi i Gunnarsbæ med Bena ok herra Andresi ok Arnbirni. Gudlaugr munkr.

f s. Gudmundr byskup tekinn or valldi Arnors ok var hann i Flatey vm vetrinn. Valldimar Dana konungr heriadi til Eistlandz. Magnus byskup for til Hola vm vorit. Druknan Klængs Kleppiarnssunar. Andadiz Gizsor þorsteinsson ok Jon prestr Halldorsson ok Grimr prestr Jonsson. Vig Biarnar Ꜵrnasonar. Bæiarbruni i þrondheimi. kom ecki skip af Noregi til Jslandz. Vard Teitr logmadr þ(oralldz)s(un). Bardagi a Helgastodum. Snorri Sturluson kom vt. Buin herferd til Jslandz.

[1220] *ed l.* Cristz ar .mccxx. Heilagr domr Thomas i Englandi tekinn or iordu. Fridrekr keisari koronadr af Honorio pafa. Gudmundr byskup for i bu Biarnar þorualldzsunar ok Kolskeggs i Dal. siþan for hann i Odda. Andadiz Berengaria Dana drottning ok Ketill aboti. þordr prestr. Arnorr Tumason. þordr Boduarsson. Hellt Skuli jarl æ at bua herferd til Jslandz. Hakon konungr hafdi gert Snorra Sturluson lendan mann ædr hann for til Jslandz.

c .b Andadiz heilagr Dominicus reglufadir Predicarabrædra ok Juar byskup. Vigdr Halluardr byskup ok Hallr aboti. Bardagi a Breidabolstad .viij. menn fellu. Vtanferd Loptz byskupssonar ok Haralldz Sæmundarsunar. Andadiz Gudny Boduarsdottir. Var Gudmundr byskup i Vestfiordum. Vig Liosvetninga. Hofz Sigurdr Erlingsson. hann let drepa Guthorm enn Skuli jarl let drepa .c. manna af Sigurdi. Andadiz Gregorius.

b o. Seen cometa. Brenna Adams byskups a Katanesi. Skota konungr let handhoggua ok fothoggua .lxxx. maꞃna er at brennunni hofdu verit ok do margir af þui. Andadiz Biarni byskup i Orkneyium ok Jonn Skota(!) konungr Sorquisson. Eirekr Eireksson rikti eftir hann .xx. ok .vij. ar. Sol vard raud at sia. Drap Tuma Sighuatzsunar at

[1222] Holum .iij. menn fellu. Bardagi i Grimsey ok druknan .xx. manna ok .vij. Gudmundr byskup hertekinn ok for utan. Stefnt vtan hofþingium af Jslandi a fund Guthorms erchibyskups. Sigurdr Bagla konungr drap .lxxx. manna i Oslo Haluardz messodag. Andres skialldarband ok Juarr af Vtvikum heriudu til Biarmalandz. Drap Bena er var formadr Slittunga. Andadiz Sigmundr Jonsson ok Jonn Ǒrnolfsson. Baurkr Grimsson þoroddr Vigfusson ok Sæmundr. Elldz vppkuoma en fiorda i Heklufelli. Vard Snorri logmadr.

a .o Olafr Sudreyia konungr let blinda Gudraud brodur(son) sinn. Landaskipti i Noregi med Hakoni konungi ok Skula jarli. Valldimar Dana konungr ok Valldimar son hans voru herteknir af Heinreki falsgreifa. Gudmundr byskup var i Biorgyn. Vtanferd Jons prestz Arnþorssunar ok Arnors prestz Biarnarsunar med brefum Magnus byskups. Vtkuoma Loptz byskupssonar ok Haralldz. Tyndiz skip Audbiarnar. eigi var hann æ. nær halfr fimti tugr manna. Vigdr Jofrey byskup til Orkneyia. Andadiz Magnus prestr Pælsson. Teitr diakn Oddzsun ok Kolskeggr audgi ok Saurli. Helga þoruardzdottir. Hallfridr þorgilsdottir. Bæiarbruni i Oslu.

gf e. Andadiz Guthormr erchibyskup. Halluardr byskup i Biorgyn. Heinrekr byskup i Stafangri. Philippus Franka konungr en Loduiss lifdi ok rikti .iij. ær eftir hann. Andadiz Jonn aboti. þorsteinn aboti. Meistari Biarni. Jonn Arnþorsson ok Steinþorr prestr. Halldora ok þurid dætr Giszorar Hallzsonar. Sigurdr ribbungr konungr komz or valldi Skula ok vann Heidmork. Dagfinnr syslumadr brendi Ribbunga nockura. Gudmundr byskup var i þrandheimi. Vtkuoma Arnors prestz med brefum Korsbrædra. Hakon konungr kuongadiz. Bodorda breytni Magnus byskups i messo. Vigdr Petr erchibyskup.

e k. Andadiz Nichulas Baglabyskup i Oslu. Hakon konungr brendi Vermaland ok gerdi brudlaup til Margretar dottur Skula jarls. Dana konungar voru vtleystir .viij. lestum silfrs. Sat Gudmundr i þrandheimi. Andadiz Eysteinn rædismadr ok Brandr prestr.

d .k Vigdr Simun byskup til Sudreyia ok Arni byskup til

[1226] Biorgyniar ok Askell byskup til Stafangrs ok Ormr byskup til Osloar. Andadiz Petr erchibyskup ok Sigurdr Ribbunga konungr. Andadiz sanctus Franciscus ok Louiss. Herra Knutr tok vid flocki Ribbunga. Vtkuoma Gudmundar byskups ok Ritabiarnar med brefum Petrs erchibyskups. Embætti tekit af Magnusi byskupi ok honum vtan stefnt af Petri erchibyskupi ok þorualldi Gizorarsyni Sighuati ok Sturlu syni hans. Druknan Haralldz Jonssunar jarls af Orkneyium. Elldr i sio fyrir Reykianesi. Myrkr vm midian dag. Andadiz Snorri diakn Magnusson. Vigdr Hallkell aboti. Drap Gudolfs a Blackastodum. Rotusumar et mikla. Manntapi a Breidafirdi. Gudmundr byskup for heim til Hola. Sett klaustr i Videy.

c .b Andadiz Honorius papa. Vigdr Gregorius papa ok þorir erchibyskup. Sandvetr. Magnus byskup for ecki i brottu. Gudmundr byskup var med þordi Sturlusyni i Huammi. Sætt Hakonar konungs ok jungherra Knutz. þrænskir menn sigldu or þrondheimi nær Jacobsmesso .xviij. komuz i Vestmannaeyiar Ceciliu messo ok letu skipit .vj. menn ǫnduduz i hafi. Heimsokn Sturlu Sighuatzsonar til þordar Sturlusonar i Huam. Skiption Jons Petrssonar. Manndaudr mikill.

ba f. þorir erchibyskup kom i land. Fridrekr keisari i banni ok fridadi Jorsalaland. Brenna þorualldz Snorrasunar. Vtkuoma þorsteins þyks med brefum erchibyskups til margra hofþingia a Jslandi. Vtanstefnt Magnusi byskupi ok Sighuati ok Sturlu syni hans. Skuli jarl for til Danmerkr. þa tyndiz Gregorius Jonssun. Heimsokn til Saudafellz. þing it fiolmenna. Sekt Rafnssona ok þorualldz. Vtanferd Magnus byskups. Andadiz Eyiolfr þorsteinsson. Hallr prestr Gunnsteinsson. Dalkr prestr Bessason.

g f. Helgi Eysteins erchibyskups. Vppreist Jorsalaborgar. Vpptekinn heilagr domr Thorlaks byskups. [885] Vtanferd Gizurar þorualldzsunar ok Jons murta Snorrasonar. Vig Jons prestz kroks. Bardagi a Alǫngrum med Eiriki Suia konungi ok Folkungum. Orrosta i Sudreyium. Fall Rognualldz konungs. Heimsokn þorualldzsona til Saudafellz. Andadiz Eyiolfr þorsteinsson. Sektir þorualldz sona. Gudmundr byskup heima at Holum. Vigdr Arni aboti.

Andadiz Ketill aboti. Hridir vm alþingi. þingit fiolmenna. Vppreist Jerusalem.

[1230] *f s.* Cristz ar .mccxxx. Andadiz þorir erchibyskup. Helgi byskup af Grænlandi ok Grickia konungr. Hakon konungr gaf Ospaki sudreyska konungsnafn ok Hakonarnafn. þa for hann herferd til Sudreyia ok andadiz et sama haust. Magnus byskup for af Biorgyn til þrondheims. Kosinn Sigurdr til erchibyskups. Hakon konungr ok Skuli jarl bodudu hofþingium af Jslandi en korsbrædr af Nidarosi Gudmundi byskupi. þo var hann heima at Holum. Eirikr Suia konungr flydi til Danmerkr fyrir Folkungum. Andres skialldarband forst a dromundi i Griklandzhafi. Sætt Sturlu ok þordar.

e c. Andadiz heilagr Antonius. ok sancta Helisabeth hon var dottir konungs af Vngaria. hana atti hertuginn af Thyringialandi. Andadiz Valldimar Dana konungr. Eirekr enn helgi brodir hans tok konungsnafn ok var koronadr. Sat Gudmundr byskup i Ôxarfirdi. Vig Jons murta Snorrasunar. Dræp Jon(s) jarls i Orkneyium. Andadiz Halluardr byskup i Hamri. Vtkoma Gizorar þorualldzsonar. Andadiz Jngimundr Jonsson. Hettusott. Vigdr Sigurdr tafsi til erchibyskups.

dc .b Vig Snorra ok þordar þorualldzsona. Vtkuoma Magnus byskups med brefum erchibyskups. Saurgadr kirkiugardr at Holum ok saunglaust. Gudmundr byskup settr af embætti. Braut .v. skip fyrir sunnan land ok tynduz .iij. menn ens setta tigar ok mikit fee. Tyndiz gædinga skip i Orkneyium. Vigdr Pæll byskup til Hamarkaupangs ok Arnorr aboti i Ver. Styrmir tok lǫgsogn.

b o. Sætt Gudmundar byskups ok Sighuatz ok Sturlu sonar hans. Hakallahaust. Sætt Hakonar konungs ok Skula jarls. Gert vm vig Vatzfirdinga. Sætt Magnus byskups ok Snorra Sturlusonar. Hafisar allt sumar. Vrækia kom i Vatzfiord. Andadiz þorlakr prestr. Sturla for vtan. Vig Vigfusar ok Valgardz. Gudmundr byskup sat i Hofda.

a .o Andadiz Olafr erchibyskup or Suiþiod. Vig Oddz Alasonar ok þeirra .v. ok Kalfs ok Guthorms sonar hans. Sætt Sighuatz Sturlusonar ok Kolbeins vnga. Ræn æ Leirubacka. þa hofuz ok ræn bædi nordr ok vestr.

[1234] Missætti hofþingia .x. setr. Flodit mikla. Skipabrot. Brendr stadr i Lundi. Krossinn helgi kom til Nidaros. Vigdr Nichulas byskup til Grænlandz. En helga Helisabeth var tekin i cathalogum. Atfaur vid Sighuat Sturluson. Fundr i Flatatungu. Vig þorarins. Fiorræd vid Snorra.

g t. Andadiz Digrhelgi ok Sigurdr Ormsson. Flosi prestr Biarnason ok þorualldr Gizorarson. Vrækiu vtan stefnt. Kolbeinn for vtan. Sturla Sighuatzsun kom vt fra Roma med lausn Sighuatz fôdur sins. Ræn ok stuldir i Vestfirdinga fiordungi ok Sunnlendinga fiordungi. Gudmundr byskup sat heima at Holum.

fe k. Andadiz Valldimar erchibyskup af Brimum. Nordanferd Sighuatz or Eyiafirdi til Borgarfiardar. .x. hundrat manna foru med honum i Reykiahollt i efzstu viku .vij. menn drepnir fyrir Vrækiu i Klofavik. var prestr i einn. flegnir at fotum ok kasadir sem þiofar. Orækia meiddr ok heill gerr. Hann for vtan ok byskupsefni Biorn fra Holum ok Magnus prestr. Andadiz Arni prestr at Lundi. Teitr logmadr.

d .k Andadiz Gudmundr byskup. Magnus byskup Gizorarson. þordr Sturluson. Eklipsis lune. Sturla for at þorleifi. Bardagi i Bæ letuz þar .xxx. manna. Fiarræn vid þorleif. Vtanferd Snorra. þorleifs. þordar kakala. þorarins Jonssunar. Olafs þordarsonar. Logtekin Thorlaksmessa. Hakon konungr crossadr. Hertugi Abel feck Mathilldar.

c p. Tekin vpp likami Vilhialms abota i Eplahollti. Hakon konungr gaf Skula hertuganafn. Andadiz Kyfribiorn prestr. Leggr priur. Gizur þorualldzsun var handtekinn af Sturlu vid Apavatn. Byskupslaust a Jslandi. Eytt alþingi ok þotti þat odæmi. Elldr vpp fyrir Reykianesi. Gizor ok Kolbeinn foru at Sturlu med .mcc. Sturla sat i Gilsfirdi med .dccc. Bardagi a Orlygstodum. þar fell Sighuatr ok synir hans .iijj. enn allz .lx. af Sturlu. enn af Gizori ok Kolbeini .v. menn. Fæddr Magnus konungr Hakonarson. Vigdir byskupar Siguardr til Skalholltz enn Botholfr til Hola. Brandr Jonsson tok vmbod i sydra byskupsdæmi. Vtkuoma Hilldibiarnar munks med brefum.

b g. Nichulas byskup for til Grænlandz. Siguardr til Skalholltz. Botolfr til Hola. Vtkuoma Snorra. Vrekiu. þorleifs

ok Magnus prestz Gudmundarsonar. Eirikr Dana konungr feck Juttu. Andlat þorarins ok Socka. Margir draumar ok fyrirburdir. Skuli hertugi let gefa ser konungsnafn. Hakon konungr gaf Knuti jarlsnafn. Hofz ofridr i Noregi.

[1240] *ag f.* Cristz ar .mccxl. Bardagi a Læku med Skula hertuga ok Knuti jarli. Seen cometa. Hakon konungr let gefa konungsnafn Hakoni syni sinum. Bardagi i Oslu med Hakoni konungi ok Skula hertuga. Kirkiu bruni a Elgisetri. Fall Skula hertuga ok Petrs sonar hans. Sol raud. Druknan Magnus prestz Gudmundarsonar. Elldr fyrir Reykianesi. Bolnasott en fysta. Landzskialftar miklir fyrir sunnan land. Andadiz Nichulas byskup a Grænlandi. þa kom vt farkonu sott. ¦Andadiz Einarr þorualldzsun. Arnbiorn Jonsson ok þorleikr K(etils)s(on).

f l. Andadiz Gregorius papa. þa var pafalaust .ij. vetr. Andadiz Valldimar rammi Dana konungr. Eirekr son hans rikti i Danmork .ix. ær. Mannfall a Audunarstodum i Vididal. Andadiz Ormr Suinfellingr. Vig Jlluga þorualldzsonar ok Snorra Sturlusonar. Veginn Klængr Biarnason at radi Vrækiu annan dag jola. Jamtar(!) borduz vid Vngaria. Eugenius papa .iij. man. Jnnocentius papa .xiij. ar.

[886] *e .l* Bardagi i Skalhollti med Vrækiu ok Gizori. Bruar fundr. Vtanferd Gizorar þorualldzsonar ok Vrækiu. þordr kakali kom vt. Kolbeinn for at honum ok læ vti a Tuidægru ok letuz þar .iij. menn. Flettingar j Altartungu. Erchibyskup bardiz vid lid keisara ok vard fanginn. Ræn i Hitardal.

d c. Jnnocentius papa bardiz vid Fridrek keisara. Keisari kom a flotta ok let þriar þushundir manna. Birtiz helgi Vilhialms diakns i Biorgyn. Andadiz Gillibert byskup a Skotlandi. Bergsueinn byskup i Færeyium. Vtanferd Botholfs byskups ok Arna oreidu. Vig þorarins ok Jons Oddasunar. Farbann or Noregi. Vig Mardar sterka ok Helga læknis Flockr vppi fyrir nordan land ok i Borgarfirdi.

cb o. Andadiz Ormr byskup i Oslu. Biorn aboti. Askell aboti. Skuli prestr. Reykhola faur ok veginn Tumi Sighuatzson.

Sektir þordar kakala ok þeirra .xv. æ alþingi. Vig
Hialmssona. Vig Simonar Knutz. Vig þordar B(iarnar)-
s(onar). Vig Blasiussona. Floa fundr. fellu .xix. menn af
Kolbeini enn(!)

a .g Andadiz Styrmir priur. Orækia Snorrason. Kolbeinn vngi.
Pæll vagarskælm. Symon kyr. Stormęli erchibyskups
vid Nordlendinga. Elldr i Solheima iokli. Vtkuoma Gizorar
þorualldzsonar. Vard Gregorius papa. hann let saman
setia doctrinales.

g t. Andadiz Botholfr byskup af Holum. Jofreyr byskup af
Orkneyium. Herra Gregorius Andresson konungs magr.
Haugsnes bardagi. Fell Brandr son Kolbeins kalldalios.
Vtanferd Gizorar þorualldzsonar ok þordar kakala. Vigdr
Olafr byskup til Grænlandz. Petr byskup til Færeyia.
Skirdr Kain Tatarakonungr. Sottarvetr.

f l. Vilhialmr kardinali kom i Noreg. Hakon konungr koron-
adr. Vigsla Heinreks byskups ok vtkuoma hans ok
þordar kakala. Gizor þorualldzson for til Roms. Olafr
byskup for til Grænlandz. Vigdr Brandr aboti i Veri ok
Arnor aboti i Videy. Andadiz Runolfr prestr ok Oddr
diakn. Sott mikil ok manndaudr. Andadiz þorkell byskup.

ed .k Andadiz Vilhialmr cardinali. Bæiarbruni i Biorgyn. Brann
Tunsberg. Skipsbrot fyrir Krysuvik .viij. menn letuz.
Vigdr Hakon byskup i Oslu ok Herui byskup til Orkn-
eyia. Herra Birgir tok jarldom i Suidiod. Drap herra
Holmgeirs. Druknun Haralldz Sudreyia konungs. Jon tok
þar konungdom. Olafr þordarson logmadr. Andadiz Vlfr
jarl fasi. Landskialfti i Gautelfi.

c p. Andadiz Soldan af Babilon ok Alexander Skota konungr.
Simon byskup af Færeyium ok Arnorr aboti i Veri.
Lambkarr aboti. Land hliop i Gautelfi. Sætt Hakonar
konungs ok Eireks Suia konungs. Heinrekr byskup for
vtan. Andadiz Snælaug i Bæ. Louiss konungr vann
Damiant. Andadiz Fridrekr keisari. Drap Eireks hins
helga Dana konungs. Abel tok riki. Valldemar Birgisson
tok riki i Suiþiod.

k g. Fanginn Lofiss Franka konungr ok leystr vt med Damiat.
Kosinn Sturla þordarson til logmannz. Vtanferd Siguardar
[1250] byskups ok þordar kakala. Cristz ar .mccl. Drap Soldans

[1250] vnga. Fall Rodbertz brodur konungs af Franz. And(adiz) Ormr Biarnarson. Oddr for at Sæmundi ok flydi þo vndan.

a .*g* Andadiz Pall byskup i Hamri. Konrædr Fridreksson keisari rikti .iij. ar. Drepnir .iij. jungherrar i Suiþiod. Druknun Sæmundar sona Philippus ok Haralldz. Brann klaustr i Tautro.

gf l. Andadiz Sigurdr erchibyskup. Arni aboti at þueræ. Dræp Abels Dana konungs. Cristiforus brodir hans tok riki. Vig Sæmundar ok Gudmundar Ormssuna. Vtkuoma Heinreks byskups ok Gizorar þorualldzsonar. þorgils skarda Bauduarssonar. Finnbiarnar Hegasonar. kosinn Sǫrli til erchibyskups. Atfarar at Gizori þorualldzsyni. Stafholltzferd. Olafr laugmadr. Gizor tok valld yfir Skagafirdi.

e .*l* Vigdr Sorli til erchibyskups ok Petr byskup til Hamars. Brenna a Flugumyri. þar letuz .iij. Gizorarsynir ok þora kona hans ok halfr þridi tugr manna allz. Skiption Eysteins huita. Sætt Hakonar konungs ok Cristiforus Dana konungs. Sidumulafaur. Andadiz Vbbi erchibyskup i Suiþiod ok þorarinn aboti at þingeyrum. Laugtekit at guds laug skylldu rada ef a greindi ok landzlǫg. Fæddr Haflidi Steinsson. Teitr Einarson lǫgmadr.

d .*c* Andadiz heilaga Clara. hon var .xl. ok .ij. ar i berfættu brædra reglu. Andadiz Jnnocentius papa. Siluester pafi. Sorli erchibyskup. Askell byskup af Stafangri ok Konradr konungr Fridreksson. Manfridus brodir hans rikti .xij. ar. Heinrekr byskup handtekinn af Oddi þorarinssyni ok laus lætinn. Grimseyiarferd. þar fell Hrani Kodransson ok þeir .iijj. Vigdr Eyiolfr aboti. Vtkuoma Siguardar byskups. Vtanferd Gizorar þorualldzsonar. Bæiarbruni i Oslu. Sucku nidr bæir a Raudsuelli i Orkadal. Miklir flockar foru nordr vm land at Oddi þorarinssyni. Vig Kolbeins Duggussonar ok þeirra .vij. Vig Rana ok þeirra .v. Andadiz Solueig Sæmundar dottir. Gizor sekti Eyiolf.

c *h*. Alexander papa .vj. ær. Bardagi i Gelldingahollti. þar fell Oddr þorarinsson ok .viij. menn. Bardagi i Eyiafirdi. þar fell Eyiolfr ofsi þorsteinsson ok .viij. menn. þar fell ok Finnbiorn ok .viij. menn af þeirra lidi. Andadiz

[1255] Gizor diakn byskupsson ok Guthormr þordarson. Vtkuoma Juars Englasonar. Eclipsis lune.

ba .g Andadiz Arni byskup i Biorgyn. Gibbon jarl af Orkneyium. þordr kakali. Hakon konungr let brenna Halland. Vtanferd Heinreks byskups. Vigdr Runolfr Olafsson aboti i Videy. þorgils tok valld yfir Skagafirdi. þriu skipbrot a Eyrum.

g t. Andadiz Hakon konungr vngi. Jumfru Cristin gift vt i Spaniam. Hakon konungr gamli let gefa Magnusi syni sinum konungsnafn ok gerdi þat Einar erchibyskup. Sætt Hakonar konungs ok Cristiforus Dana konungs i annat sinn. Flockar i Dolum ok sættir þeirra þorgils skarda ok Rafns Oddz(sonar) ok Sturlu þordarsonar. Andadiz þorleifr i Gordum.

f d. Vig þorgils skarda ok Teitz logmannz. Andadiz Gisli Markusson a Raudasandi. Beiarbruni i Tunsbergi. Hakon konungr gaf Gizori jarlsnafn ok sendi hann til Jslandz. Eclipsis lune .ij. idus Nouembris. Mannfall i Midfirdi. þat tok til Mariumesso sidari enn letti eftir paschaviku ok do or sott .cccc. manna i þessum kirkiusoknum. at Stad. at Nupi a Backa. a Mel i Huamm Holum ok Tiorn. [887] Kirkiubruni i Laufæsi. Vigdr Olafr aboti til Helgafellz. Skiption Sindra. Drepin skipshofn Eyiolfs audga a Finnmork. konur .ij. komu til Noregs af .xvj. vetrum sidarr. Sighuatr ok Sturla foru at þoruardi nordr til Eyiafiardar en þoruardr stock vndan nordr til Reykiadals. þa foru menn i millum ok funduzst þeir ok var ger sætt ok helltz eigi af þoruardar hendi. Vigfuss rænti a Tannabrecku.

e .d Andadiz Kristiforus Dana konungr. Eirekr son hans tok riki. Sua segir herra Folki erchidiakn at Vppsolum er sidan var þar erchibyskup Sturlu þordarsyni at Predikarar hefdi sagt honum sua at a þessu ari sa þeir i Bryggiu i Flandr þann mann er kominn var langt vtan or londum ok sagdi sua at hann hafdi þionat Karlamagnusi konungi fordum daga ok sagdi þa dottur sina eiga stadinn i Bryggio er hann for af Franz. hann visadi þar til fiar i myrunum ok fanz þat ok þat kuat herra Folki ser hellz sagt at hann hefdi andaz litlu sidar i

Kolni. Suiknir guds riddarar i Samlandi. Skrida liop i Budardal ok letuz .vij. menn. Gizorr jarl rænti a Rangarvollum. Andadiz Teitr prestr þorualldzsun. Olafr þordarson huitaskælld. Ketill prestr logmadr. Sniofall mikit fyrir Laurentius messo ok hallæri.

[1260] *dc p.* Cristz ar .mcclx. Andadiz Heinrekr byskup. Petr byskup i Hamri. Drepinn byskup i Jotlandi. Drepinn Tatara her i Jorsalalandi. Andadiz herra Jarmar. Fundr þeirra Gizorar jarls at þingskælum ok Rangæinga. var fyrir þeim Biorn Sæmundarson ok Loftr Hælfdanarson ok soru Rangæingar trunadareida konung Hakoni ok Gizori jarli. Landskialfti hinn mikli nordr i Flatey. Juar Arnliotarson heimti skatt af hendi Noregs konungs ok villdu menn eigi giallda. Druknun Jons Lodinssonar.

b .p Andadiz Alexander papa. þa var pafalaust nockura stund. siþan var Vrbanus papa .iij. ar. Orosta a Loheidi. Magnus konungr koronadr ok feck Jngibiargar dottur Eireks ens helga Dana konungs. Andadiz Loptr kanoki byskupsson. Hafiss vmhuerfis Jsland. Vtkuoma Halluardar gullskos i Huitæ med brefum Hakonar konungs ok skipadr Rafni Borgarfiordr. J Loheidar orrostu var Dana konungr tekinn ok modir hans. Andadiz Knutr jarl. Hertugi Birgir feck Mathilldar drottningar.

a v. Suarit Hakoni ok Magnusi Noregs konungum land ok þegnar ok æfinligr skattr a Jslandi vm Nordlendinga fiordung ok vm Sunnlendinga fiordung fyrir (vtan) þiorsæ ok vm Vestfirdinga fiordung. Vtanferd Brandz abota. Olafr Grænlendinga byskup kom til Jslandz i Herdisarvik. Elldr i Solheima jokli. Myrkr sua mikit at fal sol. Vtanferd Sighuatz Boduarssonar ok Sturlu Rafnssonar.

g m. Vigdr Brandr byskup til Hola enn Gillibert byskup til Hamars. Vtkuoma Brandz byskups. Jattudu Oddaveriar skatti fyrir austan þiorsæ vm Sunnlendinga fiordung. ok þann vetr vm allheilagra messo skeid sðr þoruardr þorarinsson Brandi byskupi faudurbrodur sinum at fara a konungs fund at sumri ok sua gerdi hann. Hakon konungr for herferd til Skotlandz med sua miklu lidi at menn vitu eigi jafnmikinn her farit hafa or Noregi. Honum fylgdi þorgils byskup af Stafangri ok Gillibert

[1263] byskup af Hamri. Eklipsis solis nonas Augusti. Andadiz Hakon konungr i Orkneyium. Vtanferd Sturlu þordarsonar. þorleifr logmadr. Andadiz Einar erchibyskup. Magnus konungr godi tok riki. Lafalin konungr af Bretlandi sigradi Engilsmenn. Adalbrikt hertugi af Brunsvik tekinn i Thyringia ok inni settr.

fe .l Var flutt lik Hakonar konungs af Orkneyium til Noregs. Andadiz Vrbanus papa. þa var pafalaust halfan fimta man. þa var seen cometa i Paris. A þessum timum var strid millum Heinreks Engla konungs ok iarlla hans ok j þui stridi var Heinrekr konungr sigradr af Simoni jarli ok odrum landzhofþingium. þa var sira Eduardr son Hei(n)riks konungs fanginn ok Rikgardr konungr af Alimannia fodurbrodir hans. hann hafdi verit kosinn til keisara af nockurum þyduerskum hofþingium. Kom Eirekr Dana konungr son Kristophori konungs vtan af Brandersborg af hertekning gefinn vt af margreifanum. Andadiz Brandr byskup. Boduar i Bæ. A þessu sumri suardi Ormr Ormssun Noregs konungum skatt ok Sidumenn æ alþingi. þa hofdu allir formenn a Jslandi samþykt vm skatt vid Noregs konunga. Vtanferd þoruardz þorarinssonar. Vig þordar Andressonar. Vigdr Runolfr Sigmundarson aboti i Veri. Vtanferd Olafs Grænlendinga byskups. Komu til Magnus konungs berfættu brædr af Skotlandi.

d q. Vigdr Clemens papa .iij. ar. Bansettir jarlar ok barunar i Englandi. Sira Eduardr komz or valldi ovina sinna ok bardiz vid Simon jarl er atti faudursystur hans ok adra jarla þa er honum fylgdu. ok þar var Heinrekr konungr naudigr i bardaga moti Eduardi syni sinum. þar fell Simon ok .ij. synir hans ok .xviij. þushundir manna. Andadiz meistari Johannes af Sacrabosco i Paris. Feck Clemens papa erchibyskups kosning til Nidaros kirkio .iiij. klaustramonnum abota af Lysa. abota af Holmi. Predicara priori i Nidarosi. Custodi dominus af Berfættu brædra lifi. ok kusu þeir Hakon byskup af Oslu. Andadiz Halfdan Sæmundarson. Vtquama þoruardar þorarinssonar. Sætt Magnus konungs ok Alexandri Skota konungs med þui moti at Skota konungr skylldi ræda ęfenliga fyrir Skotlandi ok Sudreyium en Noregs konungr taka af Skota-

[1265] konungi .ix. hundrad marka enskra sterlinga a hueriu æri æfinliga. Andadiz Birgir hertugi i Suiariki. Tyndiz Grænlandzfar ok þar med .xl. manna. For vtan Jorundr prestr Þorsteinsson.

c h. Vigdr Karl brodir Louiss Franka konungs til konungs yfir Sikiley hinn .xiij. dag iola. Hann sigradi Manfredum prinz i Februario manadi. med princinum fellu .iij. þushundir ok .dcc. enn af Karli konungi .l. manna. Siþan vann Karl konungr Pul a .xx. dogum. Magnus konungr setti allra heilagra spital i Vogsbotni i Biorgyn ok let vigia kirkiu spitalans er Hakon konungr fadir hans let reisa þar af steini en þessi fullgera. Magnus konungr let þar ok gera Katrinar kirkiu skamt ifra ok jok hann ok siukra manna spitala. Andadiz Magnus konungr i Mðn Olafsson. Sighuatr Boduarssun. Þa braut Grænlandzfar a Hitarnesi .xij. menn letuz þar. Sigurdr logmadr. Brann hallin i Biorgyn.

b .h Kom sira Johannes de curia korsbrodir af Nidarosi til Hakonar byskups med pallio .xij. dag [888] iola. kom Magnus konungr at palmsunnudegi i Nidaros. Enn a scirdag logdu þeir Petr byskup af Biorgyn ok Þorgils byskup af Stafangri pallium yfir Hakon byskup. Þar var vid Magnus konungr ok Jngibiorg drottning ok Olafr Grænlendinga byskup ok Gauti Færeyia byskup. Þetta gerdu byskuparnir eftir bodi Clemens papa. A huitasunnudag i Paris var dubbadr til riddara Philippus son Lofiss Franka konungs ok .dccc. annarra riddara med honum. Vigdr Andres byskup i Oslo ok Jorundr byskup til Hola. Andadiz Hakon erchibyskup ok Laurentius erchibyskup af Suiþiod. Margret drottning Skuladottir. Jonn logmadr. enn heilog Maria Magdalena birtiz ok var logd i skrin i Franz. var þar vid Lofuis konungr ok margir adrir agætir hofþingiar. Andadiz jungherra Olafr. Sætt Jatuardar ok jarla ok baruna i Englandi. Karl konungr af Pule var crossadr til Jorsala ok Lofuiss Franka konungr brodir hans ok margir hofþingiar. Hofz Konradr son Konrads af Alimania mot Karli konungi. Laugtekin Gulaþingsbok su er Magnus konungr gerdi.

ag t. Fundr Magnus konungs ok Valldimars Suia konungs i

Liodhusum. Jonn vigdr erchibyskup ok kom heim til Nidaros litlu fyrir jol ok song fyst messo at kirkio joladag. Andadiz Clemens papa. Siþan var pafalaust nær .v. ar. Andadiz Dufgall Sudreyia konungr. Fæddr Eirekr son Magnus konungs. Andadiz Siguardr byskup ok Gizor jarl .ij. Jdus Januarij. Sigradr Konradr af Karli konungi vt vid Arans ok Heinrekr hertugi af Lothoringa i þyuersku. Konradr flydi i Beneuent ok var þar halshogginn. enn Heinrekr brodir Alphonsi konungs af Kastel var meiddr. Andadiz Andres Gudmundarson. Vtanferd þoruardar þorarinssonar ok Orms Ormssonar. Ryskiss sott a Jslandi. þorleifr logmadr. Vtanferd sira Arna þorlakssonar. Andadiz Gauti byskup af Færeyium.

f d. Andadiz Heinrekr byskup i Orkneyium. Fæddr Gizorr Galli ok hafdi nafn Gizorar jarls þorualldzsonar. Magnus konungr ok Jonn erchibyskup voru a Frostaþingi. þa feck Magnus konungr samþyckt allra Frostaþingsmanna at skipa sua Frostaþingsbok vm alla þa luti sem til veralldar heyra ok konungdomsins sem honum syndiz bezst bera. þa var þat logtekit at Frostuþing skal iafnan vera vm Botholfs voku. Vigdr Arni byskup þorlaksson til Skalholltz ok Erlendr byskup til Færeyia. Vtkuoma Arna byskups. Vtanferd Rafns Oddzsunar. Jonn logmadr. þessir konungar tynduz af eitri þui er i brunna var kastad. Sulltan af Thuniz. Theoballdus af Nauare. Jacob for til Jorsala.

[1270] *e d.* Cristz ar .mcclxx. Vigdr Petr byskup til Orkneyia. Fæddr Hakon son Magnus konungs. Brann klaustr Berfættu brædra i Biorgyn. Andadiz Petr byskup i Biorgyn ok Gautr Jonsson a Meli. Kosinn ok vigdr Ascatin byskup i Biorgyn. Louiss Franka konungr for af landi ok sira Eduardr af Englandi ok margir adrir hofþingiar. Louiss konungr vann Kartaginem. J þessum vfridi fell Jonakrs son hans. ok þa lezt mart folk af herlidi cristinna manna af þvi at eitri var kastad i brunna fyrir þa. þa lezt Louiss konungr i Affrika. Jacob kom af Jorsolum. Druknun Orms Ormssonar. Vtkuoma Rafns Oddzsonar. Koronadr Philippus konungr af Franz. Striddu þeir Bele konungr af Vngaria ok konungr af Bethleem vm riki þat er Austræ

[1270] heitir. þat liggr a medal þeirra. konungr af Bethleem sigradizst. Drapu synir Symonar Heinrik son Rikgardar konungs af Akuintania i kirkiu. Komu noræn log a Jsland.

d q. Hafdi Magnus konungr fiolment i Biorgyn vid Jon erchibyskup. Magnus konungr sendi til Jslandz þoruard þorarinsson ok Sturlu þordarson logmann ok Eindrida bongul med logbok ok var þæ iattad konungi þegngilldi a Jslandi. þa var logtekinn þingskaparbalkr i bokinni ok .ij. kapitular i Erfdaþætti vm festarkonu born ok arfleiding. þa for Olafr byskup annat sinn til Grænlandz. þa gerdu Ke(re)lear ok Kueinir mikit hervirki a Halogalandi. Koronadr Philippus Franka konungr in Assumptio beate Marie uirginis. þa striddu þeir Bela konungr af Vngaria ok konungr af Bæheimum vm riki er liggr i Austrhalfu milli landa þeirra. Drapu synir Symonar Mufort Heinrek son Rikgardar konungs af Alimania i kirkiu. Setti Magnus konungr a jolum profast ok chorsbrædr at Postulakirkiu i Biorgyn. þorleifr logmadr id þridia sinn.

cb .p Vigdr Gregorius papa. Stefnt eptir .ij. ar almenniligt þing. Andadiz Heinrekr Engla konungr. þa var logtekin logbok su er Magnus konungr hafdi sent til Jslandz oll nema erfdabælkr. vtan þa .ij. kapitula er ædr voru logteknir. Beiarbruni i Stafangri. Vtanferd Arna byskups ok Rafns Oddzsunar ok þoruardar þorarinssonar. Sturla legifer.

a v. Sen cometa i Noregi. Fundr Magnus konungs ok Valldimars Suia konungs i Sarpsborg vm midfostuskeid ok hellt Magnus konungr þeim allan kost. Magnus konungr gaf konungsnafn Eireki syni sinum enn hertuganafn Hakoni syni sinum. Andadiz Magnus jarl i Orkneyium Gibbonsson. Vilhialmr prestr. þorsteinn Halldorsson. Ketill Loptzson. Vtquama Arna byskups ok Rafns Oddzsonar. þoruardar þorarinssonar. Vtanferd Jorundar byskups. þetta haust var iattad æ Jslandi at Marteins messo erfdabelki i logbok þeirri er Magnus konungr hafdi sent til Jslandz med fulltingi Rafns Oddzsonar ok Sturlu logmannz. Eirekr Dana konungr sigradi þyduerska menn.

g m. Gregorius papa hafdi almenniligt þing i Leons. þar var

[1274] Jonn erchibyskup af Nidarosi ok Andres byskup af Oslo ok Askatin byskup af Biorguin ok komu a sama æri aftr med þeim bodskap Gregorij pafa ok stadfastligri skipan at klerkar skylldu til Jorsalaferdar leggia af ollum rentum sinum sex ær ok gefnar miklar aflausnir þeim er krossadiz til Jorsalaferdar. Þa sneruz ok Grikir aftr til truar almenniligrar med guds miskun ok rædi Gregorij pafa. Philippus Franka konungr sendi Magnusi konungi i Noregi part af þornkrunu vars herra Jesu Cristi. Coronadr Eduardr Engla konungr. Andadiz Jacob erchibyskup i Danmork. Vtquoma Jorundar byskups. Vtanferd Gudmundar.

f .*e* Let Magnus konungr setia kirkiu grunduoll i grasgardi sinum i Biorgyn. Valldimar Suia konungr [889] vard forflotti fyrir brædrum sinum hertuga Magnusi ok jungherra Eireki til Noregs. ok sua sem hann kom aftr i Suiariki var hann fanginn ok gaf vpp krununa brædrum sinum hertuga Magnusi ok jungherra Eireki ok komz eftir þat med flotta i Konungahellu. A Laurentius messodag kom þat hagl i Þrondheimi at enir stærstu haglsteinar stodu .xv. aura. Komu transcripta paualigra brefa til Jslandz vm frelse Jorsalalandz med brefum Jons erchibyskups. Andadiz Gudmundr Boduarsson.

ed q. Andadiz Gregorius papa .iiij. idus Januarij. ok kallar alþyda hann helgann. Jn festo Agnetis var kosinn Jnnocentius ok vigdr litlu sidarr fystr af Predicarahusi ok lifdi eigi allt til Jonsvoku. Þa var tekinn til pafa Octobonus cardinalis agætr ok kalladr Adrianus quartus. hann song enga messo þuiat hann vard eigi vigdr til prestz. enn hann andadiz fyrir vigsludaga millum Mariumesna. Eptir þat var tekinn til pafa meistari Petrus hyspanius cardinalis a drottinsdag fyrir crossmesso ok kalladr Johannes. Vfridr mikill Dana ok Suia. Valldimar Suia konungr kom til Biorgyniar a fund Magnus konungs. Vm sumarit var fundr þeirra Magnus Noregs konungs ok Magnus Suia konungs Birgissonar er Suiar hofdu þa tekit til konungs. sa fundr var i Gautelfi vid Horsaberg ok var talat vm sættir þeirra brædra Valldimars ok Magnus ok sættuz ecki at þui sinni. Magnus Noregs konungr gaf

Magnusi syni Magnus jarls af Orkneyium (jarlsnafn) j Tunsbergi. Andadiz þorgils byskup i Stafangri. Druknun þordar Rafnssonar .iii. kal. Junij. ok xj. menn. Braut knorr hinn mikla vid Vestmannaeyiar. Eclipsis solis.

c h. Andadiz Johannes papa Nichulas papa var vigdr nær Katrinar messo. hann het adr Johannes Gagitanus Romuerskr kardinal. Vigdr Arni byskup til Stafangrs. Andadiz Ascatin byskup. Sætt Magnus konungs ok Jons erchibyskups. Tatarar drapu Solldan af Babilon ok med honum .xxx. þushunda manna. Valldimar Suia konungr ok Eirekr Dana konungr foru i Vestra Gautland ok heriudu i Suiariki. Magnus Noregs konungr gaf lendum monnum baruna nafn ok herra. en skutilsueinum riddara nafn ok herra. Sættuz þiler vid Magnus konung. Vtanferd Rafns Oddzsonar ok þoruardar þorarinssonar ok Sturlu logmannz. Veginn Eilifr i Naustdal.

b .h Vigdr Narfui byskup ok þorfinnr byskup. Leidangr Magnus konungs til Elfar. Tekinn Valldimar Suia konungr aftr i riki sitt. Drepinn Jngimar i Gautlandi. Heituduz Suiar at heria i Noreg af eggian Dana. Vtkuoma Sturlu logmannz.

a n. Kirialar toku þorbiorn skein syslumann Magnus konungs ok drapu a fialli fyrir honum .xxx. .v. menn. Vtquoma þoruardar þorarinssonar ok herra Rafns Oddzsonar. þa hafdi Magnus konungr gert hann merkismann sinn. Jorundr byskup ok Arni byskup leystu Odd þorarinsson ok færdu bein hans i Skalhollt til legstadar. Vtanferd Jorundar byskups ok Arna byskups. Andadiz Vermundr aboti. Haflidi prestr Olafsson. Kom vt Eindridi boggull ok Lodinn af Backa med logsogn.

[1280] *gf .m* Cristz ar .mcclxxx. Andadiz Nichulas papa ok Magnus konungr Hakonarson. Eirekr son hans koronadr af Joni erchibyskupi ok .vij. byskupum odrum. Andadiz Olafr Grænlendinga byskup. Vtkuoma Jorundar byskups ok Arna byskups ok Jons logmannz med nyia bok. Vigdr Biarni aboti til þingeyra.

e .d Vigdr Martinus papa Suarit Eireki Noregs konungi ok Hakoni hertuga land ok þegnar a Jslandi. Eirekr Noregs konungr feck Margretar dottur Alexandri Skota konungs.

[[illegible]] Vtanferd herra þoruardar þorarinssonar. Rafn vard aptrreki. Herra Arni byskup for vm Vestfiordu ok gerdi vigslur i Hollti a huitadogum.

d i. Beiarbruni i þrondheimi. Vtanferd herra Rafns. Jonn erchibyskup for or landi. ok Andres byskup af Oslo. ok þorfinnr byskup af Hamri. Andadiz Jonn erchibyskup i Skaurum i Vestra Gautlandi. þingit fiolmenna i Nidarosi.

c .i Likami Jons erchibyskups fluttr heim til Nidaros ok þar jardadr ok hyggia menn hann helgann. Andadiz Margret drottning dottir Alexandri Skota konungs. Vtquoma herra Rafns Oddzsonar. Andadiz herra Erlingr Alfsson ok þordr prestr Sturluson. þorarinn prestr Eigilsson. Vtquama herra Erlendar logmannz. hofu þeir Rafn Oddzson þa tilkall til erfdastada a Jslandi. þa for mikil sott yfir Jsland. Margreta drottning hafdi gefit kirkiunni at Holum mottul sinn ok let Jorundr byskup gera or kapu er kollud er drottningarnautr.

ba v. Andadiz Martinus papa. Karl konungr a Puli. Petr byskup i Orkneyium. Magnus jarl i Orkneyium ok herra Sturla lǫgmadr. Teknar nockurar kirkna eignir æ Jslandi vndir leikmanna valld eftir skipan herra Rafns Oddzsonar. Sott mikil fiardaudi ok do mart folk i sulti ok margir beir eydduz.

g e. Vigdr Honorius Septimus papa. Fall Philippus Franka konungs. Andadiz þorfinnr byskup af Hamri. Andres byskup af Oslo kom i land med pafabrefum. Andadiz herra Asgrimr þorsteinsson ok Biorn Sæmundarson. Druknadi þorualldr Steinmodsson med nockurum monnum. Andadiz þurid prior. Fanz land vestr vndan Jslandi. Sott mikil vm Vestfiordu.

f .e Andadiz Alexander Skota konungr. Dræp Eireks Cristiphorus sonar Dana konungs. Andres byskup af Oslo vigdi Jorund byskup til Hamars enn Dolgfinn byskup til Orkneyia. Komu sendibodar Tatara konungs til Eireks Noregs konungs. Drepinn ok myrdr Eirekr Dana konungr. Gerfir jarlar i Noregi Alfr ok Audunn. Seet spiot a fundi einum standanda i lofti i Borgarfirdi. Gudmundr Hallzson kom vt med vtanstefningha brefum. Andadiz Adalbrandr prestr.

e r. Andadiz Honorius papa Andres byskup af Oslo. Jngibiorg drottning Eireksdottir. Drap Hallkels Ogmundarsunar. Bæiarbruni i Tunsbergi. Vtanferd Jorundar byskups ok herra þoruardar þorarinssonar. Alfr vtlægr ger ok allir þeir er honum fylgdu ok sidan drepnir .cc. ok .xx. menn. Alfr komz i klaustr i Suiariki. Heingdr Aslakr skeinkir ok þeir .viij. Bansettir i Danmork allir þeir er drapu edr redu Eirik konung. A Tiburtius messodag sigldu Eirekr konungr ok Hakon hertugi af Biorgyn.

dc h. Vigdr Nichulas papa. Vtquoma Jorundar byskups ok herra þoruardar ok herra Olafs stallara. [890] Vtanferd Arna byskups ok herra Rafns. Jorundr byskup af Hamri tok pallium ok erchibyskups tign i Nidarosi. Vigdr þordr byskup til Grænlandz.

b .a Herferd Eireks Noregs konungs til Danmerkr. þordr byskup for til Grænlandz. Andadiz Rafn Oddzson. Eirekr konungr sendi Rolf til Jslandz at leita Nyialandz. Jorundr Holabyskup for vm syslu Arna byskups at heimta aftr stadi at radi Jorundar erchibyskups.

[1290] *a n.* Cristz ar .mcclxxxx. Eirekr Noregs konungr bar koronu fiorda dag pascha. Hann brendi ok Langaland a þui ari ok Suinaborg a Fioni ok Falstr. Vtanferd Jorundar byskups. Andadiz jumfru Margret dottir Eireks Noregs konungs. Andadiz Magnus Suia konungr Birgisson. Fellivetr mikill. Vard þorlakr Narfason logmadr. Meiddr ok drepinn Aalfr Erlingsson. For Rolfr vm Jsland ok krafdi menn til Nyialandzferdar. Byskupaþing i Nidarosi.

g n. Heidnir menn brutu Akrsborg. Bolnasott a Jslandi .i. Vtkuoma Arna byskups. Gefnar kirkiu eignir prestum flestar i Skalholltz byskupsdæmi. Sniovetr mikill. Sætt Eireks konungs ok byskupanna i Biorgyn. Missætti Jorundar erchibyskups ok korsbrædra i Nidarosi.

fe r. Andadiz Nichulas papa. þa var pafalaust .iij. ær. Skrinlagdr Thorlakr byskup. Vtkuoma Jorundar byskups ok herra þordar Hallzsonar ok herra Petrs af Moi med bodskap Eireks konungs vm kirkna mæl. Vnnin aftr Akrsborg ok barizst .xl. ok .iiij. daga. Patriarchi færdi krossinn helga i Krit. Vtkuoma Cristiphori a Falkanum. Crossuduz menn a Jslandi til Jorsalaferdar. Sott mikil.

[1293] *d i.* Andadiz Eyiolfr aboti at þueræ. Eirekr Noregs konungr feck Jsibel dottur sira Rodbertz sonar Rodbertz jarls af Brunsvik(!). Vigd Agatha abbadis i Kirkiubæ. Leikmenn toku nockurar kirknaeignir a Jslandi med skipan þoruardar þorarinssonar. Bætt Akrsborg af .iiij. konungum. Kom vt herra Petr af Heidi ok skipadr allr Nordlendinga fiordungr. Herra Lodinn af Backa gerr vtlægr til Jslandz. Vtanferd herra þordar ok þorlaks logmannz.

c .i Vpphaf strids med Philippo Franka konungi ok Eduardi Engla konungi. Skrida liop i Fagradal. þar letuz .xi. menn. Sprack jord i sundr i landskialfta a Rangarvollum ok hus fellu ofan ok Rangæ fell or farveg sinum. Forbodadir stadamenn margir. Herra Petr for vtan. Komu vt Jonn ok þorlækr logmenn ok herradir bædir ok herra þordr. herra Erlendr ok herra Snorri. Vtanferd herra þoruardar. Visleifr af Ry brendi Hising.

b o. Vigdr Adrianus heremita til pafa sancti spiritus dag ok kalladr Celestinus ok var pafi eigi allt til Jonsvoku. vid hans vigslu voru staddir .x. likþrair menn ok fengu allir heilsu med guds miskunn ok morg stormerki vrdu þar. Hann resigneradi pauadom aptr gangandi i einsetu. þa var kosinn ok vigdr Benedictus einn af cardinalibus ok kalladr Bonifacius. Eirekr Dana konungr ok hertugi Cristiphorus brodir hans toku erchibyskup af Lundi ok kostudu i myrkuastofu. Danmork i banni. Jorundr byskup setti klaustr at Stad i Reynisnesi ok a Modruvollum i Horgardal. Fæddr Eigill er sidan var byskup. Vard Haukr Erlendzson logmadr. Vtkuoma Bærdar Hognasunar med bodskap Eireks konungs. Brunnu hallir erchibyskups i Nidarosi iola nott. Andadiz Landarolfr ok þoruardr þorarinsson. Braut kiol a Borgarfirdi. þar letuz .xiiij. menn.

ag e. Hertugi Eirekr af Langalandi feck Agnesar modursystur Eireks Noregs konungs. Sætt Eireks Noregs konungs ok Eireks Dana konungs ok hertuga Valldimars. Fanginn sira Karl brodir konungs af Franz. Andadiz Liotr aboti at þueræ. Vtanferd herra Erlendz. herra þorlaks. Sturlu Jonssunar. þordr Narfasun vard logmadr. Eduardr Engla konungr striddi a Skotland. Vtanferd Arna byskups. Hualrettr

[1296] mikill. Herra þorgils drottseti feck dottur Suia konungs. Skipadr Nordlendinga fiordungr Gudmundi skalldstikli. Sóru .xij. bændr kirknaeignir a stodu(m) i Skalholltz byskupsdæmi. Vrdu .ix. stauckuivig a Jslandi.

f .e Andadiz Arni byskup .xv. kal. Maij. Jonn erchibyskup af Lundi for or myrkuastofu. kardinali kom i Danmork ok leysti konunginn ok brodur hans ok landit allt af pafabanni. Herlid kom til Eduardar konungs æ England til lidveizslu fra konungi af Hispania. Franka konungr tok riki allt þat sem Eduardr Engla konungr atti fyrir sunnan sio. Engla konungr brendi Beruvik ok mikit af Skotlandi. Sætt Jorundar erchibyskups ok korsbrædra af Nidarosi. Arni prestr Helgason hafdi vmbod vm allt Skalholltz byskupsdæmi. Fanginn sira jarl (*d. e.* Carl) brodir konungs af Franz af enskum monnum. Eduardr konungr fangadi jarl af Ros ok jarl af Munter ok jarl af Gerlostes. Vard Teitr prior a Modruvollum. Vtanstefnt bændum þeim er soru kirkiueignir.

e r. Vigdr þorir aboti til þuerær. Katrin abbadis til Reynisnes. Kom af helgum domi Magnus jarls til Skalholtz. Hofz strid med Bonifacio pafa ok cardinalibus. Sætt Noregs konungs ok Dana konungs. Vtkuoma þorlaks logmannz. Andadiz Eirekr aboti af Michialsklaustri. Seen cometa.

d .k Andadiz Eirekr Noregs konungr Magnusson .vj. Jdus Julij. Hakon hertugi brodur hans tok þa konungdom i Noregi. ok var koronadr a allra heilagra messodag. Hakon hertugi son Magnus konungs er nu vard konungr feck Eufemiam greifadottur. Andadiz Petr byskup af Skaurum ok Tiorui prestr Runolfr aboti i Videy ok Biarni aboti af þingeyrum. þui vottadi Laurentius er vard byskup at .ij. menn hefdi hann þa seet at honum syndiz heilags mannz yfirbragd hafa Arna byskup þorlaksson ok Biarna abota. i framferd Biarna abota sa menn lios skina til stadarins a þingeyrum enn klockur sialfar hringduz. Vtanferd Arna prestz Helgasonar. Runolfr aboti af Veri hafdi vmbod vm allt Skalholltz byskupsdæmi. Vtkuoma herra Sturlu med brefum þeim sem vtan stefndu tylft bænda ok tylft handgenginna manna. Braut Hollta-

biarna buzu vid Færeyiar ok tynduz .l. manna. Vtanferd Snorra Jngimundarsonar. Vtkuoma herra Erlendz. herra Eyiolfs Asgrimssonar. Herra Jonn logmadr sagdr af nafnbot. Bardiz Tattara konungr i Armenia ok i Campus Damasci ok i Egiptalandi ok hafdi iafnan sigr ok drap Solldan i siduzstu ok fridadi Jorsalaland.

[1300] *cb .a* Cristz ar .mccc. Andadiz Jonn Skota konungr. Vigdr Hoskulldr aboti til þingeyra. Elldz vppkuoma hinn .v. i Heklufelli med sua miklum fædæmum at fiallit rifnadi sua at siaz mun [891] mega medan Jsland er bygt. J þeim elldi leku laus biorg stor sem kol a afli sua at af þeirra samkuomu vrdu brestir sua storir at heyrdi nordr vm land ok vida annars stadar. þadan flo vikr sua mikil a bæinn i Næfrhollt at brann þak af husum. Vindr var af landzsudri sa er bar nordr vm land sand med sua miklu myrkri at engi madr vissi huart var nætt edr dagr vti ne inni medan sandinum dreif a iordina ok huldi sua alla iord med sandi a medal Vatzskardz ok Oxarheidar. Annan dag eftir fauk sandrinn sua at menn fætu trautt leid sina i summum stodum. þessa .ij. daga þordu menn eigi a sio at roa fyrir myrkri. þetta gerdiz fyrir midsumar ok vard alldri myrkra vm nott vm skamdegi. A þessum tima kom vpp elldr i Sikiley ok brendi vpp .ij. byskupsdæmi. Settu natt jola vard landskia(l)fti sua mikill fyrir sunnan land at ofan fell bær i Skardi eystra. þar i kirkiunni var mikill mælmpottr festr vid brunæsinn. honum bardi sua vid ræfr kirkiunnar af skialftanum at braut pottinn. Kistur .ij. stodu i anddyrinu. þeim bardi sua saman af landskialftanum at þær brotnudu i smæan mola. þa vard hallæri mikit ok fiærfellir. Vtkuoma herra Oddz þoruardarsunar. Vtanferd herra þorlaks herra Sturlu ok Jons Einarssunar. Andadiz herra Bærdr Serksson. þa kom or þyduersku kona su er vera kuez dottir Eireks konungs ok Margretar dottur Alexandri Skotakonungs ok kuez selld hafa verit af Jngibiorgu Erlingsdottur. Fest dottir Eireks konungs Joni jarli Magnussyni or Orkneyium. Skiption vid Færeyiar. letz halfr fiordi tugr mannz. Voru logmenn þordr ok þorsteinn. Skip

kom i Dyrafiord Gullskorrinn. þar kom vt Philippus Loptzson Suartr þorleifsson ok Thomass Snartarson.

[1301] *a n.* Andadiz herra Snorri Jngimundarson ok herra Oddr þoruardarson. Eclipsis lune. Seen cometa vm allt Jsland. þa var brend þessi sama kona er vera quaz dottir Eireks konungs ok halshoggin bondi hennar. Vtkuoma herra Alfs or Kroki med bodskap Hakonar konungs ok herra Sueins langs ok skipadr Skagafiordr ok herra Kolbeins. þa komu vt .ij. norænir logmenn herra Lodinn af Backa ok Bærdr Haugnason. Fædd jumfru Jngibiorg dottir Hakonar konungs. Andadiz Bærdr kanziler. Hernadr Lokuland i Sudreyium hann drap Jon fostbrodur sinn ok konu hans ok sonu .ij. ok .xi. skorar af karlmonnum. ok .vij. skorar af bornum ok brendi margar bygdir. Eru .cccc. i skor. Eduardr Engla konungr striddi a Skotland. Einn rikr hofþingi striddi a sialfa Romam. siþan gerdi hann sætt vid Bonifacium pafa sua at hann feck systur dottur pafans. enn herra pafi vann þat til fridar heilagri kristni at hann sialfr veitti brudkaup þeirra ok lofadi at eta kiot a palmsunnudag enn fyrirbaud at nockurr madr skylldi slikt gera eptir hans dæmum. Vtkuoma herra Jons er verit hafdi logmadr. Missætti med Jorundi byskupi ok korsbrædrum i Nidarosi. Herra pafi stefndi erchibyskupi a sinn fund enn hann for eigi leingra enn i Paris. Manndaudr enn mikli (i) Fliotum ok i Skagafirdi. Cometa var sen af kaupmonnum i hafi vm Michialsmesso skeid. Syndiz hon þeim meiri ok dockari enn adrar stiornor ok var kleppr nidr ok for huern aftan ǒfugt fra landnordri til nordrs. Fyrir sunnan land var sen cometa halfann mæanad nær vetrnottum.

g .n Eclipsis lune .xix. kal. Februarij. Suarit Hakoni konungi land ok þegnar a Jslandi. ok iattat logbok i hans valld til vmbotar med rædi allra bezstu manna. Andadiz Valldimar Birgisson Suia konungr Olafr aboti at Helgafelli ok herra Visleif af Ry. herra Vidkunnr af Biarkey. Vtanferd herra Alfs or Kroki ok herra Sueins langs. herra Lodins af Backa. herra Erlendz ok Bærdar Hognasunar. Andadiz herra Eyiolfr Ꜳsgrimsson ok Gudmundr Sigurdarson ok Snorri Markusson logmenn. Heingdr

Audunn hestakorn. Aftrreka Fleyit mikla til Noregs. Jorundr Hola byskup let hefia song at nyiu kirkiu at Modruvollum er hann hafdi gera latid. Cometa var sen i Biorgyn moti langafostu. enn i Roma fyrir pascha. Hernadr Karela nordan æ Noreg. Hakon konungr sendi mot þeim Augmund jungadanz med miklu lidi. Vard þordr Narfason logmadr.

[1303] *f s.* Andadiz herra þorlakr. Arni byskup i Stafangri ok Jonn prestr Ormsson. Vtkuoma herra Erlendz. herra þordar Hallzsonar. herra Bærdar logmannz. herra Sueins langs. Andadiz Bonifacius papa ok Eyuindr byskup ok Markus byskup af Maun. Narfi byskup. herra Sturla. Arni byskup þorlaksson vigdr til Skalholltz. Vtanstefnt Jorundi byskupi. Runolfi abota af Veri ok herra þordi. herra Sighuati. morgum odrum handgengnum monnum ok bændum. Brotin kirkia i Hollti vndir Eyiafiollum. Vigdr Benedictus papa ok kalladr enn Bonifacius. Andadiz Jonn Helgason. Jonn prestr Ormsson. Krakr Thomasson. Loptr Gislason.

ed i. Tekinn Bonifacius pafi af monnum cardinalanna ok settr i iarn vttekinn sidan af sinum monnum ok andadiz litlu sidarr. Teknar af Predicorum ok Berfættum brædrum allar generales remissiones. Franka konungr ok allt riki hans i banni af pauanum. Tekinn jarl af Flæmdr af Franka konungi ok inn kastadr. Tekit vpp heradsþing a Jslandi vm Vestfirdinga fiordung ok Nordlendinga fiordung tuo i huorum fiordungi. Alþingi ecki vppi haft af þeim luta landz. Vtanferd herra Alfs or Kroki. Edvardr Engla konungr vann England. Hakon konungr tok Romaskatt af Jslandi. Greifi Jacob gaf halft Halland Hakoni konungi enn konungrinn atti ædr halft. Skipation ok manna. rak vndan Hornstrondum i miklum stormi næsta dag eftir Petrsmessu. Haukr Snorri ok Gudmundr logmenn hofdu verit allir senn a þingi ok sagdi sin laug huerr vm skattgialld.

c .i Vigdr Clemens papa. Strid med Suia konungi ok brædrum hans Magnusi ok jungherra Eireki. Hakon Noregs konungr for til lidueizlu vid Magnus mæg sinn med .xl. þushundrad manna. enn adr hann kom voru þeir sættir. Fundr Noregs konungs ok Suia konungs a Gullbergsheidi

ok þar sætluz þeir. Danir dræpu Halluard bæt fyrir Noregs konungi ok .lx. manna. Sætt Noregs konungs ok Dana konungs. Vtkuoma herra Erlendz ok herra Sighuatz. Andadiz Ormr prestr Dagsson. Gizorr Hafrbiarnarson. Tekin aftr varnadarbref a Jslandi. Franka konungr let drepa Lokulant. Eklipsis lune. Kaupmenn þeir er vt letu or Gautavik vrdu aftrreka ok quoduz set hafa margygi ok hafstramb ok morg skripi onnur. þeir letu vt litlu fyrir vetrnætr. Vigdr Andres dreingr til Videyiar. Gudmundr til Helgafellz. Gefnir stadir prestum i Skalholltz byskupsdæmi. þa kom vt herra Alfr or Kroki ok var skipadr Nordlendinga fiordungr ok Austfirdinga fiordungr. [893] hann for med sua þungum bodskap at hann beiddi at huerr leikmadr a landinu skylldi gefa konungi alin af hueriu hundradi þui sem menn ætti. Margar hafdi hann adrar fæheyrdar beizslur. þa gerdu Nordlendingar at honum faur a Hegranesþingi ok Oddeyrarþingi. þa vard hann sua ræddr at hann vissi varla huar hann skylldi hafa sik. saladiz hann litlu sidar i Dynhaga i Horgardal. Var siþan borit at morgum islendzskum monnum i Noregi at þeir hefdi drepit hann. enn þat var þo eigi satt þui hann andadiz or sott. Clemens erchibyskup kosinn til paua.

[1306] *b o.* Eduardr Engla konungr let drepa Vilhialm Valisok ok brytia i stycki ok senda i alla hofudstadi i Englandi. Frost sua mikit i þyduersku landi ok Franz sem verda i Noregi. sua at menn geingu af Raudstock til Danmerkr yfir Eyrasund a isi. Andadiz herra Jonn Raudsson. Moti mællt a alþingi bodskap þeim sem herra AAlfr hafdi vt fiutt. Vtanferd herra Bærdar Hognasonar logmannz. Vtkuoma herra Hauks Erlendzsonar logmannz ok herra Sueins langs. Hafiss fyrir nordan land nær allt sumar fimtæn alna þyckr. Jss yfir Eyrasund. Skirdir sendibodar Tattara konungs i Roma. Skip þat er vt let at Gæsum tyndiz nordr fyrir Melracka slettu ok komz engi madr af. Andadiz Biarni prestr Helgason ok Snorri Sturluson. Ætladi Clemens pafi vt yfir hafit at skira Tattara konung. Braut skip a Eyrum. Kom vt Jonn murti. Andadiz Runolfr aboti i Veri ok herra Jonn logmadr.

Kyniasott for vm allt land. Gizsor galli vo þann mann er Hauskulldr het.

[J!] *a f.* Komu ut sendibodar erchibyskups brodir Biorn ok sira Lafranz at visitera huarttueggia byskupsdæmi Skalholltz ok Hola ok samdi þeim vel (vid) Arna byskup enn greinir vrdu i medal Jorundar byskups ok Lafranz. Andadiz Eduardr konungr i Englandi. herra Eduardr vngi son hans vard konungr eftir hann ok feck dottur Philippi Franka konungs. Fæddr sira Einarr Haflidason. Vtkuoma herra Bærdar med konungsbrefum ok rettarbotum Vigdr Lodmundr aboti til þyckuabæiar i Veri. Fæddr þorleifr Suartzson.

gf .e Andadiz Gudmundr aboti at Helgafelli. þa var kosinn til abota brodir þordr af Videy ok var vigdr næsta drottinsdag eftir Michialsmesso. a þessum degi var ok vigd kirkia at Helgafelli. Vtanferd sendibodanna brodur Biarnar ok sira Lafranz ok herra Bærdar Hognasonar ok herra Hauks Erlendzsonar ok Gizorar galla. Herra Arni byskup ok herra Haukr settu lærdra manna spital i Gaulueriabæ i Floa. Vtan stefnt Jorundi byskupi at Holum af erchibyskupi ok sira Lafranz. Dana konungr heriadi i Suiþiod. Landzskialfti fyrir sunnan land ok fellu nidr .xviij. bgir enn .vi. menn do. Risu Lidungar moti Suium. Suiar drapu af þeim a þridia tigi. Lafranz hafdi tekit saung af klaustrinu at Munkaþuera a paschum. Heybruni mikill i Skalhollti. Arni byskup gerdi vigslur vm haustid i Hvammi. Andadiz þordr Narfason.

e k. Brann kirkia i Skallhollti fyrir Pælsmesso af loptelldi ok husbunadr stadarins nær allr. bækr ok kantarakapur. kalekum vard borgit flestum ok hǒklum. episcopalia brunnu. Skrini ens heilaga Thorlaks vard borgit med helgum domi hans þotti þat flestum vndr a huersu litilli stundu kirkian brann. þa var farit vm allt Jsland at bidia til kirkiugerdar. gengu menn þar allvel vndir. Vig herra Kolbeins Biarnasonar er Karlamagnus Magnusson Andressonar vǒ fyrir þa sok at hann hefdi lætid kueda flim vm hann. enn herra Kolbeinn duldi ok baud vndanfærslu. Vtanferd Arna byskups. Strid med Hakoni Noregs konungi ok Eireki hertuga magsefni hans. þa vard Gizur

galli hirdmadr Hakonar konungs. Drepsott en mikla fyrir nordan land. Andadiz Hauskulldr aboti at þingeyrum. Andadiz Jorundr erchibyskup enn kiorinn Eylifr korti til erchibyskups. Vig Fliotabiarnar. Var innkastad sira Lafranz ok fluttr i fiotrum aptr til Jslandz ok leiddi þat til af missætti þeirra Jorundar byskups ok einkanliga af þui er hann helll med Jorundi erchibyskupi þa er voru deilur þeirra korsbrædra. Drepinn Augmundr jungidanz. Ofridr i Noregi af Suium. Andadiz Gamli prestr at Hauskulldz stodum. margir prestar ok leikmenn. Hualrettr mikill. For þordr byskup af Grænlandi.

[1310] *d .k* Cristz ar .mcccx. Vtkuama Arna byskups med kirkiuvid ok margar gessimar adrar er Hakon konungr ok drottningin ok adrir enir bezstu menn i Noregi hofdu gefit til stadarins i Skalhollti sua at þat er allra manna mæl at engi byskup hefdi meiri sæmdarferd farit til Noregs enn hann sidan Jsland vard cristid. Vtkuoma herra Bardar Haugnasunar ok Jons Erlendssunar. Vig Orms steypis ok þeirra Karlamagnus ok þorsteins Finnbogasunar. Andlat sira Grims vnga. kom til Jslandz bref Clementis pafa i hueriu þat stod at menn skylldu leggia peninga sina til frelsis Jorsalalandi ok gefnar miklar afgiftir þeim aullum er til villdi leggia þuiat Solldan af Babilon hafdi heriat i Kiprum ok Armeniam. Vtkuoma herra Sueins langs. Bolnasott suo mikil at menn funudu i sundr. Vigdr Gudmundr aboti til þingeyra. Hakon konungr hafdi leidangr vti eftir jol ok for moti Eireki hertuga þui hann brendi Vikina. þar fell þorir þinghofdi. Hakon konungr sendi Gizor galla a Finnmork eftir skatti er ecki hafdi feingiz vm morg ær. med honum for Valtirr Prettapæls brodir.

c .b Landzskialfti eftir jol. Auskufall vida vm land næstu nætt fyrir Pælsmessu sa menn lios mikit a himni nær alla nætt vm nordrætt milli vestrs ok landsudrs ok tok meirr vpp enn a midiann himin. þetta lios var sua mikit at menn sa i husum inni sem þa er miok er liost af degi. Kennimanna fundr i Franz i Vihennia. Andadiz Thomas Krakson. Vpphaf kirkiusmidar ennar miklu i

Skalhollti. Gizor galli kom aftr af Finnmork med skatt Hakonar konungs.

[1312] *ba f.* Komu sendibodar herra pafa til Noregs. Andadiz Eufemia drottning. herra Cristiphorus. herra þordr. herra Loptr. þerrileysu sumar. Kom vt herra Juar holmr. Gizor galli. Vard vti mart manna.

[313] *g .f* Andadiz Jorundr byskup at Holum Brigdarmesso. efldi hann klaustr at Stad ok Modruvollum ok let vpp gera kirkiu heima at Holum ok pryda med klockum ok skruda. For vtan med erendum Hola kirkiu sira þorsteinn ok Sniolfr prestr. Var vigdr Audun þorbergsson byskup til Hola. var hann adr kanunkr i Nidarosi. Feck Gizor galli þuridar Ogmundardottur þordarsonar or Bæ. Var Gizor særdr vm sumarit a Gæseyri. var at þui herra Vlfr af Dunga ok .ij. skipshafnir. la hann .xij. manadi i særum ok vard alheill. Hallæri mikit a Jslandi. þetta sumar kom Marteinn Finna konungr til Hakonar konungs.

f s. Vtkuoma Audunar byskups ok herra Ketils ok þa komu vt bref vm pafatiundir. Andadiz Clemens pafi. Andadiz Arni byskup af Biorgyn. Andadiz þordr Grænlendinga byskup. Andadiz herra Biarni Erlingsson ok Philippus Franka konungr. Suikinn keisarinn a paschadaginn med þeim hætti at þa er hann hafdi tekit corpus domini þa var borit eitr i kalekinn er hann drack af ok þar af feck hann bana. For Arni byskup til Grænlandz. Audun byskup let taka vpp bein Gudmundar byskups .vi. kal. Nouembris. Vard Johannes papa .xx. ok .ij. Andadiz Jngialldr byskup af Hamri. Vigdr Einar Haflidason krunuvigslu.

e c. Kirkiubruni a Stad a Reykianesi. Laugtekit nymæla bref a alþingi þat sem herra Ketill hafdi vt. þurkusumar. Missætti vard millum Audunar byskups ok sira Kodrans. Suspenderadi byskup hann af officio et beneficio enn Kodran appellauit til erchibyskups. var ok Sniolfr i sliku. vann hann þat til sættar at hann þa Greniadarstad. Let Audun byskup sueria ser eida nær alla presta. Giordiz ok missætti millum Gudmundar abota ok brædra af þingeyrum af annarri halfu enn Audunar byskups af annarri vm tiunda mal. Var sira Lafranz at þingeyrum ok hellt

allt med brædrum. Vigdr sira Eigill Eyiolfsson til prestz. Vtanferd Gizorar galla. Komu sendimenn af Armenia til Hakonar konungs. Herra Ketill kom vt i Dyrafirdi. Jarteinagiord fyrir aheit ok arnadarord jumfru Marie. Fæddr Arni þordarson.

[1316] *dc .b* Herra Eirekr Sueinbiarnarson kom vt i Huitaa. Fæddr Eirekr dotturson Eireks konungs. Fæddr Magnus minniskiolldr dotturson Hakonar konungs. Drepnir margir menn a Halogalandi af Ruzsum. Vtkuoma herra Gudmundar or Hlid. Hofdu gerst fiorir ok .xx. riddarar a einum degi i Noregi. Brann kirkia ok klaustr a Modruvollum i Horgardal .ij. nættum eftir krossmesso vm haustid. ger timbrstofa at Holum. Vtkuoma herra Grims. Brann klaustr i Nidarholmi. Af settr þorir abotadæmi at Munkaþueræ. Var sira Eigill at Holum scolameistari enn Einar klerkr Haflidason lærdiz hia honum. Giordiz Lafranz professus monachus ad þingeyrum jn capite jeiunij. ok hans son AArni. Appeleradi Gudmundr aboti adr vm vetrinn til erchibyskups. var þa enn mesti agi i meda(l) þingeyramanna ok herra byskups. Sigldi Gudmundr aboti vm sumarit ok var i Noregi tua vetr. Læstu brædr klaustr fyrir byskupi ok sua kor sua at hann nædi ecki vid brædr at tala. Var brodir Biorn prior. Feck byskup at kalla mat af stadnum ok hans menn.

b o. Vtanferd þoris abota Andadiz Ketill byskup af Stafangri ok þorir byskupsson. Hafdi Hakon konungr vti leidangr ok for til Suiarikis. þar fellu hertugarnir badir Eirekr ok Valldemar. enn vm haustid er konungr for brott fraus inni eitt skip hans er styrdi herra Giardar. Suiar logdu at þeim enn þeir vorduz vel. þa var Gizor galli skotinn i gegnum aflvoduann a vinstra armlegg med spioti. þa var þeim heitid gridum ok fangadir sidan allir ok hoggnir nema Giardar ok Gizor. þeim var inn kastad i Ymbrodogum vm haustid ok i iarn settir. Litlu sidar var herra Giardar hogginn enn Gizor sat eptir til pascha. Fall Nichulas ok Gregorius sona Jacobs greifa.

a .o Vtan stefnt bædum byskupum a Jslandi. ok herra Ketli ok logmonnum bædum .vj. handgeingnum monnum ok .vj. bændum. Tok logsogu herra Grimr þorsteinsson ok

Erlendr Hauksson. Braut staupul ok mikit af kirkiu i Skalholl'ti a þorlaksmessodag fyrir jol. Vtleystr Gizor galli af turninum i Suiariki laugardag fyrir pascha ok kom aftr i Noreg a fund Hakonar konungs.

g l. Andadiz Hakon konungr Magnusson atta idus Maij. Birgir brosa konungr i Suiþiod suellti inni .ij. brædr sina til bana Eirek hertuga ok Valldemar mæga Hakonar konungs. Eirekr langa hertugi atti Jngibiorgu dottur Hakonar konungs er sidan var kollud hertuginna. þeirra son var jungherra Magnus. Andadiz Haflidi prestr Steinsson af Breidabolstad. hann hafdi verit hirdprestr Eireks konungs. þa(t) bar þa til er hann var med honum at Margret dottir Eireks konungs at þui er hon vottadi sialf sidan adr hon var brend i Nordnesi. at þa er ek var sagdi hon þetta sama port ofan flutt ok mik skylldi flytia til Skotlandz var þa hia Postulakirkiu einn islend(z)kr prestr er Haflidi het hia faudur minum Eireki konungi ok þa er klerka þraut saunginn hof sira Haflidi vpp Veni creator ok þann ymna sungu þeir vt sua sem ek var a skip borin. þetta sama sannadi sira Haflidi þa er honum var sagt at su sama Margret var brend i Noregi. Vtanferd Arna byskups. Vtanferd herra Ketils. Snorra logmannz. Veginn Jonn i Bolungarvik.

[1320] *fe k.* Cristz ar .mcccxx. Andadiz Arni byskup Helgason atta kal. Februarij. Kiorinn til byskups i Skalhollt Ormr þorsteinsson Tekinn til konungs Magnus Eireksson dotturson Hakonar konungs yfir Noreg Suiariki ok Gotland. Vtkuoma herra Ketils ok Snorra logmannz. Var suarit Magnusi konungi land. Kirkiu braut i Steinum. Jsavðr. Braut skipit Skankann fyrir Austfiordum. var þar a þorir aboti ok sira Sniolfr. komuz allir menn lifs æ land. For Audun byskup vtan. Vppi þorskafiardar þing. Andadiz Jonn murti Eigilsson ok Hafþorr Jonsson. Vtkuoma Gudmundar abota at þingeyrum. Braut Grandabuzsu fyrir Melracka slettu. druknudu þar af .ijj. menn. Andadiz Ormr electus þorsteinsson.

[894] *d .k* Andadiz Ormr Steinsson. Vigdr til Skælholltz Skutugrimr. Kom huitabiorn mikill af isum nordr a Strðndum ok drap .viij. menn i Heliarvik ok reif alla i sundr enn æt

summa. hann var drepinn Vitalis messo. Andadiz Grimr byskup. Oæran mikit æ Jslandi ok do menn vida af sulti. Kiorinn Jonn Halldorsson.

[1322] c .b Andadiz Hakon byskup af Stafangri ok Helgi byskup. Vigdr Jonn Halldorsson til byskups i Skælhollt enn Salomon til Osloar. Eirekr til Stafangrs. Andadiz Audun byskup. Vtanferd þoris abota ok sira Snævlfs a Laxabolla. Vtkuoma sira Eigils med kosni(n)gsbref brodur Lafranz.

b ġ. Kom vt Jonn byskup Freygerdarson. Vtanferd Lafranz electi. Andadiz þorir aboti. Vetr allhardr ok sua vær. batnadi at Jons messo Holabyskups. Braut Krafsinn er Lafranz var æ vid Halogaland. sat hann hia erchibyskupi.

ag .f Vigdr Laurentius Kalfsson til byskups at Holum. kom vt þat sumar. Tekin af þordi abota stett fra Helgafelli enn vigdr þorsteinn þorualldzson til abota. Andadiz herra Sæbiorn ok Juar nef. Fæddr Hakon Gizorarson.

f s. Tekinn abota stett af Andresi i Videy enn vigdr Helgi Sigurdarson til abota. Kiorinn Bergr aboti til Munkaþuerar. Logtekit festum corporis Christi a alþingi. Gerdu þeir Laurentius byskup ok Gudmundr aboti pactum vm tiundamæl sua at Huammr i Vatzdal skylldi ęuenliga liggia vndir þingeyra klaustr.

e c. Kom ecki skip til Jslandz enn .vij. sigldu i brott. At paschum tok Markarfliot vpp sua þat tok eigi i kne vm stund dags. þa tok kirkiu or stad a Breidabolstad i Fliotzhlid ok sakadi ecki. Vinfætt i Skalholltz byskupsdæmi sua at lagdr var messosaungr i summum staudum. Laugtekin Magnusmessa enn lofat at vinna .v. daga vm jol ok gefit leyfi miduikudaga fyrir jolafostu ok langafostu. Knutr possi fas(t)nadi fru hertuginnu. Vtkuoma brodur Jngimundar Skutusonar med bodskap Eylifs erchibyskups. Voru þeir herra Jonn Halldorsson ok þorlakr aboti skipadir domendr at dæma milli þeirra Laurentij byskups ok brædra a Modruvollum. ridu þeir nordr ok voru Olafsmesso fyrri a Modruvollum ok gerdu pactum milli Hola kirkiu ok Modruvallar klostrs. voru þeir ath Holum Olafsvoku sidarri Var þat pactum at brædr

a Modruvollum ok klaustrid skylldi vndir valldi Hola-
byskups.

[1327] *d .c* Do suartfygli sua mart vm Vestfiordu at eydd voru fuglberg vm sumarit. Reistuz brædr a Modruvollum vpp (til) vhlydni ok villdu riufa fyrri giord Jons byskups ok þorlaks abota. Reid Jon byskup ok þorlakr aboti enn vm sumarit nordr ok letu stefna Laurentium byskup til Modruvalla. kom hann þa eigi fyrst þui hann sagdi þa ent hafa sitt valld fyrra pacto gerfu. Foru þeir sua hart at Lafranze byskupi at buit var vid at þeir mundi suspendera hann. enn Laurentius byskup gerdi pro bono pacis at þat pactum var þa giort at brædr a Modruvollum skylldu stiorna gozi a Modruvollum. Sendi Laurentius byskup sira Eigil Eyiolfsson til Noregs med brefum a erchibyskups fund. for hann vtan a Gæseyri. Jonn byskup sendi sira Arngrim sinna vegna. vard su lykt a mælum þeirra at med vitrleik sinum vann sira Eigill aull Maudruvalla mæl. kom þar til gifta hans ok klerkdomr Laurenti byskups.

cb o. Brann Cristz kirkia i þrandheimi. Vpp hafit klaustr a Modruvollum. Andadiz þorsteinn aboti at Helgafelli. kiorinn til abota þorkell Einarsson. Vard eclipsis sole (!) vida vm Jsland. Vtkuoma sira Eigils a Eyrum ok færdi Laurentio byskupi þau bref er þat vottudu at vndir Holabyskups valldi skylldi vera klaustrid a Modruvollum. Eylifr erchibyskup sendi Laurentio byskupi mitram þa sem bezst er at Holum.

a .o Snorri logmadr let skera vebönd a alþingi i sundr. Sæz margygr af landi sudr fyrir Nesium. Strid medal Knutz possa ok herra Juars rófa. Fothoggin Asbiorn teddiass. Kom vt liknesci Gudmundar byskups ok heim til Hola. Laurentius byskup let smida .ij. texta ok kalek. Vigdr til prestz þorsteinn Hallzson. gert Laurentius skrin at Holum. Vtkuoma sira Arngrims med organum.

[[illegible]] *g t.* Cristz ær .mcccxxx. Andadiz Laurentius byskup. Hann dreymdi ædr litlu at hann þottiz hallda a heilags mannz beini. Hann gaf sira Egli vigslugull sitt er i voru helgir domar Jons byskups. þa kom huitadaga hrid vm allt land i fardogum. þa vard hinn mesti fiærfellir. Vtan-

ferd sira Eigils. Vigdr Einarr Haflidason til prestz. grasleysu sumar. Komu bref pafa til Jons byskups hann bad ser peninga moti Romverium. Tekin logsogn af Snorra Narfasyni. Andadiz Audfinnr byskup af Biorgyn. sira Finnr af Postulakirkiu ok Knutr possi. Herra Grimr tok lögsogn i Stafhollti. Vtkoma herra Hauks Kiorinn Hakon til byskups. Manntapi i Grimsey. Gisli Philippusson veitti brudlaupit et fiolmenna i Haga Katrinar systur sinnar. þar var Jonn byskup Halldorsson. herra Ketill. herra Eirekr. Snorri logmadr.

[1331] *f l.* Manntapi or Vestmannaeyium fimtigir karla ok .iij. konur .iij. born secundo nonas Marcij. Morduig Torræds þormodarsonar. Vig þorualldz Hauskulldzsonar. Hallæri mikit vm allt land. Herra Eirekr vard aftrreka i Crossbuzunni. Sira Benedikt særdr ok la i reckiu leingi vetrar. Kom skip i Dyrafiord ok annat i Skutilsfiord. Vigdr herra Eigill byskup til Hola in festo sancte trinitatis af herra Hakoni byskupi i Biorgvin þui Eylifr erchibyskup var ei til færr sakir krankleika. ok vtkuoma hans. þorsteinn Jllhugason þæa Greniadarstad.

ed k. Andadiz Snorri Narfason .vij. Jdus Martij. Vtanferd herra Ketils ok herra Eireks. Andadiz Eilifr erchibyskup .iiij. nonas nouembris. Sæz elldr i austri nær vm allt Jsland .ij. nættum fyrir Barbaramesso. Bęiarbruni i Biorgyn. Ræntir kaupmenn i Sudreyium ok tekit af þeim skip þat er Gullsudin het. enn Glodin kom til Noregs ok voru þeir þo ræntir er þar voru æ. Druknan Sturlu Snorrasonar. A þessu ari drap þ rleifr þorbiorn prest Michialsmessodag þa er hann var skryddr ok stod fyrir alltari. siþan lagdi þessi þorleifr sialfan sik med knifi til bana i kirkiunni. Einar prestr Haflidason þa Hoskulldzstadi.

[895] *c p.* Andadiz sira Benedikt Solmundarson .x. kal. Nouembris. Meistari Paall archielectus for or landi a pafagard. Herra Erlendr ok Hafþorissynir ok Vlfr Saxason helldu Tunsbergshus fyrir Magnusi konungi ok geingu siþan a konungsvalld. enn konungrinn gaf þeim bædi lif ok eignir sinar. enn Vlfr kom ecki a konungs fund ok rymdi or landi. Kom vt herra Eirekr med crossliþum er Johannes

pafi hafdi dictat ok kom þat eitt skip til Jslandz .ij. ærum fyrr var bęiarbruni i Biorgyn.

[1334] *b g.* Vtanferd Jons byskups. Andadiz sira Biarni Olæfsson. herra Haukr Erlendarson. Vtkuoma sira Vigfusar med brefum af pafagardi er nuntius pafa hafdi til Noregs. ok voru byskupar bædir Jonn ok Eigill stefndir til Noregs vm reikning pafatiundar For Jonn byskup vtan enn sira Olafr tilætladr Holakirkiu vegna ok vard hann strandarglopr. Andadiz þorsteinn prestr Jllhugason. var Olafi presti gefinn Greniadarstadr.

a .g Krafenn vt fiordungr kirkiutiunda eftir brefi herra Jons byskups. Vtkuoma herra Jons byskups. Magnus konungr feck Blancie drottningar. Vtanferd herra Eigils byskups. Særdr sira Asgrimr prestr i Vatzfirdi i kirkiugardi af þorarni Eirekssyni pentur. Sira Sniolfr var med Hakoni byskupi i Biorgyn. hafdi hann vmbod nuntij pafa at taka reikning af byskupunum a Jslandi ok for til Jslandz vm sumarit.

gf l. Herra Magnus konungr krunadr i Suiariki æn erchibyskups rædi ok annarra valldzmanna i Noregi. Heyrdiz stynr mikill i skala i Kirkiubæ sua sem til siuks mannz af allri alþydu miok optliga leingi sumars. enn ecki fanz til nylundu þo leitad væri. A þui sumri kom vatzhrid mikil sua at ross naut ok saudfe do af a Rangarvollum ok vm Skalholltz sueit sua at hundrudum skipti af serhuerium a tueimr dægrum. þann vetr eftir jol kom sniohrid sua mikil at marga bæi i sueitum lagdi vndir. sua fellu ok hus nidr fyrir sunnan land ok margir fengu storskada. Fru Blannz hon var dottir hertuga af Flændr ok brodurdottir konungs af Franz. Arni aboti af Lysu var halshogginn vid England ok oll hans skipshofn. Eigill byskup sat i þrandheimi annan vetr þui honum gaf eigi i brott vm sumarit.

e l. Komu .v. menn af Noregi er ætludu til Skotlandz austr vid Stafafell æ .xx. alna longu skipi. voru þeir komnir miok at þrotum ok foru samsumars til Noregs. Vtkuoma Eigils byskups a Eyrum. Hliop griotskrida æ bæ nordr i Myrkærdal. letuz .vij. menn. Komu .iij. skip miok snemma a Eyrar. leet eitt jnn i hofn þegar. enn .ij. rak

[1337] vpp a Skeidi fyrir vestan Olfausæ. komuz menn til landz. spiltiz fiarhlutr enn tyndizst mikill. Manntapi or Flatey a Breidafirdi. letuz .xj. menn .v. nonas octobris.

d c. Vtanferd herra Jons Halldorssonar byskups ok herra Ketils. Tyndizst þrændaskip nordr i Vogum med allri ahaufn vtan menn er komuz med bæti æ haf vt ok vrdu þeir fundnir af kaupmonnum ok fluttir hingat til landz. Vnninn risi nordr a Morkum .xv. alna hærr af vikuerskum manni er Halldorr het ok odrum .iij. hans kumpanum ok hetu allir sudrgongu til lifs ser ok æ hinn heilaga Olaf konung. Gudmundr aboti at þingeyrum lagdi abota stett.

c h. Andadiz herra Jonn byskup af Skalhollti in purificatione beate virginis. kiorinn Jonn Eindridason aboti af Seliu. Hliop skrida a bæ i Kios er a Tindzstodum het in festo Agathe. letuz .ix. menn. Kom landzskialfti sua mikill fyrir sunnan land .x. kal. Junij. at monnum ok fenadi kastadi til jardar sua at onyttizst Hus fellu mest vm Skeid ok Floa ok Holltamanna repp ok vidaz hitt nedra milli þiorsær ok Eystri Rangær. enn fioldi bæia fellu allir til jardar edr tok hus or stad. letuz nockur born ok gamalmenni. Jordin rifnadi vida til vndirdiupa vpp sprettandi heitt vatn ok kallt. Hraupudu fioll enn hamrar sprungu vida i sundr. Vthuerfdizst Hollt i Holltamanna repp ok færdi or stad. Eclipsis solis in translatione Thome archiepiscopi. Sæzst stiarna a himni vm hædegisskeid. þann sama aptan syndiz ollum monnum i Steinum vndir Eyiafiollum alblodugt allt vti þat er fyrir augu bar til þess er menn logduz til suefns. þessi syn likt bar ok fyrir Suein þordarson ok Magnus Steinmodsson þann sama aftan a Kolbeinsstodum i Borgarfirdi. Vigdr herra Jonn secundus byskup til Skalholltz in festo Jacobi ok let i haf hinn næsta dag eftir ok kom vt i Hualfirdi in vigilia Bartholomei enn heim i Skalhollt nesta dag eftir festum decollationis baptiste. Andadiz Arni Olafsson af Leirubacka ok Eyiolfr Brandzson gammr. hann andadiz i hafi nær Hialltlandi ok var fluttr hingat til landz ok grafinn i Skalhollti. Sundrþycki medal Magnus konungs ok valldzmanna i Noregi. Lagin þingstefna austr i Vik

a Baghhusi fra Mariumesso sidarri ok til Michialsmesso. Kom vpp huerr i Heinglafiollum .x. fadma huern veg ok var þar ædr slett jord Andadiz Gudmundr aboti. hann sæladiz at Munkaþueræ ok var flutr nordan til þingeyra. hyggia margir hann vera helgann mann. vrdu ok margir merkiligir fyrirburdir i hans likferd.

[1340] *ba .g* Cristz ær .mcccxl. Skipadr Biorn aboti til þingeyra. Andadiz Kolbeinn þorfinnzson ræzmadr at Holum enn sira Einar Haflidason tok radin. Vetr sua godr fyrir sunnan land at menn mundu trautt þuilikann. funduz egg vndan fuglum i Floa nær midri Goi a auskudag ok optliga siþan æ Einmænadi. Sæz .ij. tungl a himni af morgum monnum i Gaulueriabæ a Gregoriusmesso aftan. annat eftir þui sem von var i landzsudri. enn annat i landnordri.

g t. Andadiz herra Jonn byskup Eindridason a Gudmundardag. Veginn Styrkær i Nesi vppstigningardag af Sigurdi Gyridarsyni. Elldz vppkuoma i Heklufelli .vj. drottinsdaginn næsta eftir med sua miklum fædæmum ok auskufalli at ey(d)duz margar sueitir þar i nændir ok myrkr sua mikit enn fyrsta dag vti sem þa er suartazst er i husum a hævetri vm nætr. [896] dunur vm allt land sem hia væri. auskufall vm Borgarfiord ok Skaga sua ad fenadr fell af ok hueruetna þar i milli. Menn foru til fiallzins þar sem vppvarpit var ok heyrdiz þeim sem biargi storu væri kastat innan vm fiallit. þeim synduzst fuglar fliuga i elldinum bædi smair ok storir med ymsum lætum. hugdu menn vera sælir. Huitasallt sua mikit læ þar vmhuerfis opnuna at klyfia mætti hesta af ok brennusteinn. .vj. skip i Hualfirdi ædr vt letu .iiij. Andadiz herra Egill byskup Eyiolfsson at Holum. Byskupslaust landit. Vtkuoma Aslaks korsbrodur af Nidarosi sendr af Pæli erchibyskupi at visitera allt Jsland. þa kom vt Botolfr Andresson skipadr af konunginum hirdstiori vm allt Jsland. Andadiz Benedictus papa secundus. Vetr godr. Vtanferd brodur Jons Sigurdarsonar.

f l Andadiz herra Eirekr Sueinbiarnarson ok herra Ketill Thorlaksson. þorkell dunk. Sira Jon Kollsueinsson ok Rafn Jonsson af Glaumbæ druknadi hann i þiorsæ. Braut

[1342] skip a Langanesi. lifdu menn. Annat braut fyrir Gautavik. fluttir af .ij. menn ok bætzfarmr. enn skipit rak vmhuerfis Jsland. Aflimadr Arnor þordarson hægra hendi ok vinstra fæti austr vid Selialandz foss af radum þorsteins Nichulassonar gunnhylltings enn tilskipan Jons Hallzsonar. Eklipsis lune. Vig þorsteins gunnhylltings. Brudhlaup Botholfs ok Steinunnar Rafnsdottur i Glaumbæ gert med miklum metnadi. til bodit monnum vm allt Jsland. Vtanferd sira Aslaks. Vigdr Klemens pafi.

e .d Vigdr Ormr byskup Aslaksson til Hola. Jonn byskup Sigurdarson til Skalholltz. þorsteinn byskup til Biorgyniar. Guthormr byskup til Stafangrs. Jonn byskup skalli til Grænlandz ok lifdi Árni byskup a Grænlandi at ovitanda Pæli erchibyskupi. Vtkuoma Orms byskups. Braut skipit vid þiorsaar sand. druknadu af .xviij. menn. Vtkuoma Jons byskups austr i Reydarfirdi. Braut skip er æ (var) Snorri fotr. druknadi hann ok .v. menn adrir. Braut Lysubuzsuna i pollinum a Eyrum. Lesti Postula-udina. ok vard aftrreka a Seleyri. J Grindavik sponbraut Augualldznesbuzsuna. do af .ij. menn. Braut Katrinarsudina vid Nyia hraun. Brend systir ein i Kirkiubæ er Kristin het er gefiz hafdi pukanum med brefi. hon hafdi ok misfarit med guds likama ok kastad aftr vm nædahustre. lægiz med morgum leikmonnum. Jonn byskup fangadi Arngrim Eystein ok Magnus brædr i þyckuabæ fyrir þat er þeir hofdu bart a þorlaki abota sinum. þeir vrdu ok opinberir at saurlifi sumir at barneign. Var Arngrimr settr i fótiarn enn Eysteinn i halsiarn. Hola byskup fangadi .iij. brædr a Modruvollum ok iarnadi fyrir þær sakir hann gaf þeim. Andadiz Finnr Augmundarson. Sira Jonn Kodransson. Snorri dalr. Fru Vilborg ok þordis Marteinsdottir.

dc p. Sira Einar Haflidason feck Breidabolstad. Vigdr Eirekr aboti til þingeyra. Giorduz byskupar hardir vid lærda ok leika a Jslandi. Brattr feck Oddnyiar ok þotti þat tidendi at herra Ormr lagdi mikla peninga vt af Holastad med honum fatækum ok veitti brudkaup hans heima at Holum med miklum kosti. Veginn Prettapall i Dolum vestr. Sidan vm vorit vogu synir Pæls i Langavatzdal

þa sem þeir kendu atvist vm vig fodur sins het Halldorr huorrtueggi. Jonn byskup vigdi hælfkirkiu i Aluidru.

[1345] *b g.* Veginn Helgi Halldorsson ad Melum .v. skip komu af hafi i Hualfiord enn et setta braut i Kuiguvogum. Vtanferd Orms byskups. sira Einars Haflidasonar. sira Runolfs. Sucku nidr margir bæir i Orkadal af vatnavoxtum.

a .g Andadiz Pæll erchibyskup i Nidarosi enn kiorinn i stadinn Aarni vædi. Strid med Fracka konungi ok Engla konungi. kom Fracka konungr a flotta ok fellu af honum .iij. konungar ok .ij. hofdingar ok .xl. þeirra manna er eingi var minni at nafnbot enn jarl edr byskup. Vtkuoma Orms byskups ok Einars Haflidasonar ok braut skipit Rosinbergina vid Melracka slettu i spon ok tyndiz fiærlutr miok allr enn menn hellduzst. Drozsetabuzsan i Hualfirdi. kom vt Hollti bondi þorgrimsson medr hirdstiorn yfir ollu landinu. Druknun Boduars Bærdarsonar med sinum monnum.

g m. Vtanferd Jons byskups ok Orms byskups i Hualfirdi a einu skipi ok byskupslaust a landinu. .xiij. skip komu af Noregi til Jslandz ok braut .ij. letuz .xxx. manna af odru enn .vij. skip voru fyrir. þa kom skip af Grænlandi þat er sott hafdi til Marklandz ok attian menn æ. þa var eitt skip ok .xx. a Jslandi vm vetrinn. Byskupar a Jslandi gerduzst sua hardir vid landzfolkit sua at landzfolkit þottizst varla mega vndir bua. Hofdu Nordlendingar samtok moti Ormi byskupi leikmenn at þeir villdu hafa fornann vana. Bædir byskupar foru vtan a einu skipi i Hualfirdi. Jtem bolnasott mikil vm allt land ok andadiz fioldi folk(s). Aarni vadi vigdr til erchibyskups i Nidærosi a pafagardi ok kom aptr i Noreg med pallium. Vtanferd Snorra Ketilssonar ok andadiz a Sudrvegum. Andadiz Jngimundr Eyuindarson. Valgerdr þordardottir.

fe .l þriu skip letu vt æ Gæsum. eitt sigldi vpp a Gæseyri. annat kom til Noregs. þridia tyndizst. Vtkoma Jons byskups Sigurdarsonar med brefum Orms byskups ok Eirekr prestr þorsteinsson ok settu þing at Holum. kom þar saman bændafioldi af Nordlendinga fiordungi ok villdu med engu moti vndir Jon byskup leggia ok ecki

sættaz vid Orm byskup. Jon byskup reid sudr Kiol ok tok sott þegar hann kom heim ok læ framan til Magnusmesso ok andadiz sidan. Frostavetr sua mikill a Jslandi at fraus sioinn vmbergis landit sua at rida matti vmbergis landit af hueriu andnesi vm alla fiordu. fell snior mikill. Grasleysu sumar. Andadiz Hollti hirdstiori ok hormudu þat fair ok Rannuc(i)g Gestzdottir.

[1349] *d c.* J þenna tima kom drepsott sua mikil vm alla Nordrhalfuna at alldri kom slik fyrri [397] siþan londin bygduz. Fyrst kom sottin vpp i Babilone a Serklandi vt i Affrica. sidan for hon higat i Jorsalaborg ok eyddi næliga borgina. þadan for hon nordr yfir Jorsalahaf ok vm alla Romaniam ok sua nordr eftir londum ok vm pafagard ok eyddi allt naliga. Vigdi pafinn æna Rodanum. voru þar vt æ kastadir daudir menn. gaf pafi þat af guds halfu at þat skylldi þeirra kirkiugardr þui ei mætti iarda folkit fyrir mannfæd ok sott. Siþan for hon vm Frankariki ok vm Saxland ok sua til Englandz ok eyddi næliga allt England ok þat til marks at ei lifdi meirr eftir i borginni Lundunum enn .xiiij. menn. J þann tid sigldi kuggr einn af Englandi ok var a mart folk ok lagdi inn vid Biorgyniarvog ok var litt ruddr. Sidan andadiz folkit allt af skipinu. enn þegar vpp kom gozit i byinn a(f) skipinu þa do þegar beiarfolkit. þa for sottin vm allan Noreg ok eyddi sua at eigi lifdi eftir einn þridiungr folksins i landinu. Englandz kvggr sauck nidr med nær ollu gozinu ok daudum monnum ok vard eigi ruddr. Fleiri skip ok buzsur sucku nidr ok rak vids vegar. En sama sott for vm Hialltland Orkneyiar Sudreyiar ok Færeyiar. þat var kyn sottarinnar at menn lifdu eigi meirr enn eitt dægr edr .ij. med hordum stinga. eftir þat setti at blodspyiu ok for þar aundin med. Af þessi sott sæladiz AArni erchibyskup ok allir korsbrædr i Nidarosi vtan einn lifdi eftir er Lodinn het ok hann gerdi electionem kiosandi Olaf abota af Holmi til erchibyskups. þa andadiz þorsteinn byskup af Biorgyn ok Gudtormr byskup af Stafangri ok Halluardr byskup af Hamri. þessi sott kom eigi til Jslandz. Letti med þeim hætti af drepsottinni at Clemens pafi het at syngia skylldi

messu þa er hann hafdi componat fim sinnum ok standa a kn(i)æm med liosi. Nockuru sidar andadiz Clemens pafi. Vigdr Gyrdr Juarsson til byskups i Skalhollti. herra Gilsbrikt til Biorgyniar af Salomone i Oslo. enn þeir voru astantes Ormr ok herra Jon skalli þui at þeir einir byskupar lifdu i Noregi.

[1350] *c h.* Cristz ær .mcccl. Vigdr Johannes papa. Kom Magnus konungr ok drottning Blanz til Biorgyniar gaf hann Eireki syni sinum Suiariki enn Hakoni Noreg ok setti þa i konungasæti ok skipadi þeim hird enn sialfum ser ætladi hann til rikis Halogaland Jsland Færeyiar ok Hialltland. Elldz vppkuoma i Hnappafellzjokli ok myrkr sua mikit at eigi sa vegu vm middegi ok aleyddiz allt Litlaherat. Gerdiz Ormr Eysteinsson drozseti i Noregi skipadr af herra Hakoni vnga. Kom ecki kaupskip til Jslandz. Andadiz Stephann aboti. Fæddr Jonn Hakonarson. Vigdr Arngrimr aboti at þingeyrum. Var Olafr Biarnarson hirdstiori.

b .h Vtkuoma herra Gyrdz byskups. Andadiz herra Grimr. Olafr erchibyskup kom vtan af curia. Andadiz þorlakr aboti ok þorsteinn aboti. Hogginn a alþingi med domi Guthormr Asgrimsson. Magnus konungr for i Ruzaland ok striddi vid Ruzsa ok hafdi ætlat at leida þa til almenniligrar truar. gætu Noregsmenn vnnit nockurar borgir enn ecki vanz at meira. Herra Biarni var þar med konunginum. Vtkuoma Orms byskups ok hafdi konungsbref at vtan voru stefndir margir mikils hættar bændr þeir sem samtak hofdu haft i mot honum.

ag t. Vigdr Eyiolfr aboti i þyckabæ. Kom aftr Augustinus regla i Videy ok vigdr þangat Biorn aboti enn Asgrimr aboti til Helgafellz. Syndizst blodugt Olafs liknesci þorsteini presti at Hofdabrecku. Foru bændr af Nordlendinga fiordungi æ konungs fund. Var þordr Eigilssun logmadr.

f d. Andadiz Gudmundr Snorrason. Oddr Suarthofdason. Engla konungr striddi vid Franka konung ok lect Fraka konungr fiorar þushundir. Hallæri mikit a sio ok landi. Vtkuoma bænda or Nordlendinga fiordungi med konungsbrefum at konungr villdi byskupa lata engar nyiungar

fremia i moti þegnum sinum ok baud Ormi byskupi at leysa þa. Veginn Gudmundr Gunnarsson.

[1354] *e .d* Vtanferd Orms byskups i Hualfirdi. Vtkuoma Juars holms Vigfussonar ok hafdi leigt landit allt vm .iij. ær ok var skipadr hirdstiori.

d q. Vtanferd Gyrdz byskups. Allhardr vetr vpp fra atta degi. batnadi eigi fyrr enn hinn Dyradag ok vard enn mesti fiærfellir. Andadiz sira Pæll þorsteinsson. Loptr þordarsun. Ragneidr Audunardottir.

cb .p Andadiz Ormr byskup Aslaksson.

a v. Vtkuoma Gyrdz byskups. Jonn byskup skalli for a pafagard at inpetrera byskupstolinn a Jslandi. Prestar i Hola byskupsdæmi af sogdu hlydni vid Arngrim abota þui hann var borinn hinum liotuzstum malum. Var Arngrimr ok af settr officiolatu ok abotadæmi ok sagdiz iattaz hafa vndir predicara lifnat. Tok þorsteinn Hallzson officiolatum. Drepinn Sigurdr diakni Asgrimsson i Skalhollti hina þrettandu nott i iolum af klerkanna vidreign ok vard alldri vist siþan huerr gert hafdi. Fangadi Benedikt Kolbeinsson þann mann er Biorn het. huerr er kendiz at hann hefdi legit med .ij. kuum. var hann kuiksettr enn kunum saukt fyrir siofar hamra. hafdi engi þetta fyrr kennz sua menn myndi. Jonn murti Nichulæsson vo mann er het Jonn Styrmisson ok for alldri vtan ok lifdi meirr en þriatigi vetra siþan ok vard sottdaudr. Andadiz Rafn Sueinbiarnarson. þorkell Marksson. Bæiarbruni at Stad a Olldurygg.

g m. Vtkuoma sira Eyiolfs Brandzsonar korsbrodur af Nidarosi ok Eysteins Asgrimssunar. voru þeir skipadir af Olafi erchibyskupi visitatores a Jslandi. Sogdu þeir at Jonn byskup skalli væri aftr kominn af pafagardi ok Olafr erchibyskup gaf honum ok skipadi med speciali mandato dompni paua byskupstolinn at Holum ok hann var confirmatus ok þui lyst a kor i Cristzkirkiu. þat sama sumar komu vt Arni þordarson ok Andres Gislason med hirdstiorn [898] yfir Austfirdinga fiordung ok Sunnlendinga fiordung. enn þorsteinn Eyiolfsson fra Vrdum vm Nordlendinga fiordung ok Vestfirdinga fiordung. þessir .iiij. leigdu allir landit med skauttum ok skylldum

vm .iij. ær af konunginum. Foru visitatores kirkiunnar vegna enn þessir fyrrnefndir vm allt Jsland aflandi ok heimtandi peninga af lærdum ok leikum sem þeir kunnu at fæ. atti vndir þessu at standa landzfolkit ok þynkt med þessum afdrætti. skipudu þeir Arngrim aftr i abota stett at þingeyrum gefandi ðngan gaum at heiti hans edr annarri vfrægd er æ honum var. Sigurdr Gudmundarson logmadr. Hoggin Tumi Starkadarson eftir dome.

f .m Vtkuoma Jons byskups skalla. Braut skipit Benedictsbætinn j spon er hann var æ. lifdu menn allir. reid hann heim til Hola. lagdi þorsteinn Hallzson i hond honum officiolatus jnnsigli æn lærdra manna radi. var engis skilrikis kraft af honum. gæfu allir menn sik lærdir ok leikir vndir hans hlydni.

[1360] *ed q.* Cristz ar .mccclx. Ormr Eysteinsson drozseti var afsleginn vndir konunganna bodi.[1] Eirekr konungr Magnusson eitradr i Suiariki ok þar af andadiz hann. drottningin andadiz af barnburd. Gyrdr byskup ok Andres i Mork ok margir menn adrir letu vt ok er þeir komu skamt fra landi austr vndan Vestmannaeyium sock nidr skipit med ollu gozi enn menn allir lupu i bæt. tok bætrinn .xl. manna med iarteign en(s) heilaga þorlaks sa er eigi var uanr at bera meirr enn halfan þridia tug manna. kistu heila rak vpp æ Eyrum er i var brent silfr Skalholltz kirkiu ok pontificalia byskupsins. Vtkuoma Orms langa i Hualfirdi. atti hann Olafssudina. var þat allra skipa stærst. Gerdu Nordlendingar i moti Joni skrafeifu hirdstiora samblæstr ok villdu eigi yfirreid hans hafa ok mættu honum at þueræ i Vestrhopi nærri .ccc. manna. stack hann þa sudr vm land ok feck enga yfirreid vm Nordlendinga fiordung Elldzvppkuoma i Trolladyngium ok eydduz margir bæir i Mydal af oskufalli. en vikrina rak allt vestr a Myrar enn sa elldinn af Sniofellznesi. Mannfall vid Myvatn halfr niundi tugr mannz i þrimr kirkiusoknum. Markuss barkadr for heim at Ormi at Krossi. kona hans ok synir .ij. ok veitandi honum averka enn sum halldandi fyrir ok þar fyrir var Markuss kona hans (ok) sonr dæmd daudamenn a Lambeyiar-

[1]) bordi *Cd.*

þingi af .xij. monnum ok siþan let Árni þordarson er þa hafdi konungs valld hoggua þau eftir dominum.

[1361] *c h.* Baurduzst æ alþingi menn Árna þordarsonar ok Jons Guthormssonar. særdr Suartr þorleifsson miok ok klofa-Gizor ok nockut Philippus þorleifsson. voru þeir allir Árna menn. Vtkuoma Smids Andressunar med hirdstiorn vm allt Jsland ok leigt vm .iij. vetr. hafdi vt morg konungsbref. þat sumar foru vtan Gyrdr byskup ok Helgi aboti ok .v. sæmiligir prestar med Ormi langa ok nærri .lxxxx. manna. hyggia menn at þetta skip hafi farizst med allri ahofn. þetta sama haust reisti þorsteinn Hallzson sik i moti Joni byskupi ok let alla presta milli Oxnadalsheidar ok Reykiardals handleggia ser hlydni ok komu til Hola Katrinarmesso ok af sogdu Joni byskupi hlydni allir nefndir prestar ok leikmenn or Eyiafirdi. kolludu hann Grænlendinga byskup enn toku þorstein ser til yfirmannz. Funduz þeir Smidr ok Árni þordarson ok bundu sina vinattu med fastmælum. Vard Jonn Gudthormsson logmadr skraveifa.

b .h Fundr æ Holum Tiburtius messo. komu nordan Eyfirdingar allir lærdir sem leikir. þar kom Smidr ok officialis af Skæalhollti. vard engi sætt. Foru Eyfirdingar vtan æ feriu. þorsteinn Hallzson Stephann. Gudmundr lægr prestar. þorsteinn Eyiolfsson. Olafr Petrsson leikmenn toku Halogaland. greip Hreidarr darri bædi skip ok gozs. færdi leikmenn til konungs i halldi enn sira þorsteinn andadiz ok allir hans kumpanar. Brann kirkia i Haukadal ok allr skrudrinn med. Smidr Andresson fangadi Árna þordarson ok gaf honum at sauk Barkadarmæl. baud Árni aull þeirra mæl fram til konungs ok þo Smidr villdi hann i fanghelsi hafa. huat er Smidr villdi med engu moti hans þau bod hafa ok let hoggua hann i Lambey friadag næsta fyrir Johannis messo baptiste. var lik Arna fært innan mænadar til Skalholltz ok grafinn þar i kirkiugardi. Eftir alþingi reid Smidr nordr vm land ok med honum margir Sunnlendingar ok eigi ort halfr fiordi tugr manna. Eyfirdingar hofdu niosnarmenn ok kom saman mikill lydr a Grund i Eyiafirdi a Seliomanna voku. voru þeir Smidr þar fyrir. Eyfirdingar toku a þeim hus.

vard þar bardagi ok let Smidr þar sitt lif Jonn Guthormsson Jarpr Hannis Jonn langr Biarni Magnusson Gudmundr Andresson ok þorualldr Helgason. enn af Eyfirdingum fellu Andres Ormsson Steinn Bryniolfsson Magnus Biorn þordarson Gudmundr Halldorsson. Einn er eigi nefndr. Fellu allz .xiiij. Vard samkuoman nærri midium morni enn lokit var ollum vigum eftir dagmæl. Var þar grid gefin Ormi Snorrasyni þorgeiri Eigilssyni ok ollum odrum þeirra kumpanum. hafdi Ormr med ser flest aull tygi þau er þeir hofdu att. Margir menn fengu þar lemstr ok limalæt. þetta kuat Sniolfr vm fundinn.

Miok eggþunn aux
i iardar faux
suiku lyda lif
enn lestu hlif.
dreif hrotta hregg
vm heila vegg
gaf ei huilldar hlid
hardfeingiat lid.

Sonr Kolbeins sitt
suerd reyndi fritt
vard þorsteins vigr
vel long ok digr
med huerri hann
hugarprydi vann.

Fra ek stæla storm
miok sturla Orm
þar er kysti kyrr
kirkiunnar dyrr.
kuad hann þurfa þess
at þylia vers
þo er bænin bezst
honum byrgi mest.

Jonn skreiddiz skiott
skraveifa hliott
kamars eygat vt
vid ærna sut.
su en liota leid
leitz virdum greid
þeim er fylgdi þann
þreklausa mann.

Smidr vardiz vel
feck virdum hel
hans brandrinn breidr
þa er bardizst reidr.
honum fylgir fast
i fleina kast
sueit huergi hrædd
hringserkium klædd.

Kilpr[1] herdi haugg
hialm gridr taugg
[899] vel hudrs ok hrein
rett holld sem bein.
med þunga þraut
þegn falla laut
hiors neytti hagr
her falli bragr.

Jtem vtanferd Jons byskups. sat hann i þrandheimi vm vetrinn ok feck engan letta af Olafi erchibyskupi i sinum malum. Hofuz Kisamæl. Vo Nichulas Ala.

[1363] *a n.* Vigdr þorarinn byskup til Skælholltz ok kom vt ok

[1]) r. kylfu

heim til stols sins ok sua Jonn byskup. helldu Eyfirdingar samri vhlydni vid byskup sem ædr. Kom Nikulas Broddason vt med lögsogn ok profadiz eftir vm sumarit a alþingi landradamadr. Var Ormr Snorrason logmadr. Vig Snorra þorleikssonar.

[1364] *gf d.* Suikin med eitr kong Eirekr Magnusson ok Blanzia hans fru i einu storu hofi. Vigdr Gunnsteinn aboti til þingeyra. Vig Jons Benedictzsonar a Mariu messo sidarri. Kuiksettir Selbelgiusynir.

e .d Vtkuoma herra Arna suælu byskups ok vard hann sæhafi fra Færeyium. þa voru .iij. byskupar æ Jslandi þann vetr. Vo Jonn klafi Arnbiorn. Veginn Jonn hordr af Atla. Veginn Erlendr af Arna.

d q. Suikit Suiariki vndan Magnusi konungi ok hann sialfr handtekinn i stridi ok innkastadr. Toku Suiar Albrikt til konungs yfir Suiariki. Hakon konungr feck Margretar dottur Valldimars Dana konungs. Vtkuoma Juars gallta i Kolbeinsærosi. godr vetr. Andadiz .b. Eysteinn.

c .i Kom vt Andres Gislason med hirdstiornn. gengu tylftareidar a alþingi fyrir Grundarmæl.

ba v. Forgeck skip er æ var Narfi þorleifsson. Jonn grarofa vo einn bonda vm kuelldit fyrir Mariu messo.

g m. Vtkuoma Juars holms hafdi hann vmbod yfir pafatiundum. Andadiz Gudny abbadis fra Stad enn vigd Oddbiorg. Andadiz þorarinn byskup. Veginn Eyiolfr Butason. Setid fyrir sira Pæli þorsteinssyni i Kækiskordum ok særdir menn fyrir honum af Joni kyrtli. Var Snorri officialis.

[1370] *f .e* Landflæmdir þyduerskir or Biorgyn fyrir Hakoni konungi. Vigdr herra Oddgeirr byskup til Skælholltz. Andlat abotans i Videy enn vigdr Jonn Gudmundarson til abota. Vtkuoma Oth(g)eirs byskups. Cristz ar. mccclxx. Haugginn Jonn klafi eftir domi. Veginn Valgardr. Andlat Gizsorar galla.

e r. Vtanferd Jons byskups. for hann til Roms ok feck styrktarbref af Vrbano pafa med hans bulla til byskupsstolsins at Holum. Andadiz Haflidi aboti. Vigdr Arni aboti til þuerar. Hallæri mikit. Vör hart. varla saudgraus at Jons messo baptiste. Einar officialis. Sunnifusudin a Gæseyri. Kom vt þorgautr Jonsson med hirdstiorn vm

allt land. þorsteinn Eyiolfsson logmadr. Druknadi Klofa-Gizorr. Andadiz Helgi Dadason. Tekinn af Hroi a þingi fyrir mordvig.

[1372] *dc h.* Vtkuoma Jons byskups med brefum pafans. Gengu til sættar allir Eyfirdingar leikir ok lærdir. Hallæri mikit. Vetr hardr. Druknun Pæls þorleifssonar. Tekinn af Klofa-Oddr fyrir morg illuirki.

b .h Andadiz Olafr erchibyskup ok herra Gilsbrikt. Manndaudr allmikill vm allann Noreg. Vigd(r) Benedict byskup til Biorgyniar. Biarni Kolbeinsson vð a Dyradag þann mann er þorkell (het). Andadiz Klofa-þorbiorn.

a n. Herra þrondr kiorinn til erchibyskups. Kom Sunnifusudin i Siglufiord. Fangadi þorgautr þann mann vt af þingeyra kirkiu er Einarr dyntr het. profadizst hann sidan mordingi ok var kuiksettr.

g .n Vtanferd Othgeirs byskups af Skalhollti. Fell sætt a med Hakoni konungi ok þyduerskum. Kom Magnus konungr aftr i land ok skipadr Andres Sueinsson hirdstiori a Jslandi. Andadiz Boduar prestr bard. Vetr sua hardr ok vðr at eingi mundi slikt. Grasvoxtr engi. Hafisar framan til Bartolomeus messo. Vtanferd Jons byskups a Mariubollanum er hann hafdi reisa lætid. Kalladi konungrinn ser skipit. Jtem letz Magnus konungr i sio med sinum monnum. kom hans lik eins a land ok kalla menn hann helgann. Geck fyrir Sunnifusudin. var þar æ Andres Gislason. Seen cometa vndir Eyiafiollum. Ecki skip æ Jslandi. Veginn Pæll hoppr. Vo Snorri nautztæ einn bonda er þorsteinn het. Hualavetr.

fe d. Vetr sua hardr (a) Jslandi at engi mundi þuilikann. fellu fatækir menn vm allt land sua at morgum hundrodum sætti. Vtkuoma Jons byskups i Vestmannaeyium. Vð Boduar Jonsson Kolbein Benedictzson drottinsdaginn at fiorum vikum. komu .vj. skip til Jslandz enn .ix. hofdu tilætlat Sigurdr logmadr.

d i. Vetr sua hardr at fenadr var at þrotum kominn at Langafostu. hetu menn þa fyrir nordan land a Gudmund byskup til ærnadarordz med samþycki Jons byskups at gefa alin af hueriu hundradi ok fara med a pauagard at tekin yrdi vpp helgi hans. Skipadiz vid þat heit hardla

vel. vard engi fellir. for brott medr gozinu Sigurdr prestr Loptzson ok þorsteinn prestr Bryniolfsson. Vtkuoma Andres Sueinssonar med hirdstiorn vm allt Jsland. ok þorsteinn Eyiolfsson med logsögn vm halft land i Straumsfirdi fyrir vetrnætr. Sira þorsteinn Jonsson vard rædsmadr at Holum. Andadiz sira Snorri officialis af Skalhollti. Geck fyrir skipit er a var Skuli þordarson. Jonn Teitzson. Klofa-Biorn logmadr.

[1378] *c* .*i* Andadiz Eyiolfr aboti i Veri. Vigdr Runolfr aboti Magnusson. Suarit land a alþingi Hakoni konungi af þrennum tylftum. Vig Nichulas prestz þorsteinssonar i Hollti i Onundarfirdi a Petrs messo. Vig Halldors Kolbeinssonar i þingey i Borgarfirdi a almenniligu þingi logmannanna þorsteins ok Sigurdar. Andadiz Sigurdr prestr Loptzson ok prior Erlendr a Modruvollum. Vo Eirekr Hall Solmundarson.

b .*a* Andadiz Jonn aboti af Videy. Vigdr Pæll aboti. Vtanferd herra Othgeirs byskups ok Andres hirdstiora ok Gudmundar Sigurdarsunar. Bolnasott mikil i Noregi. Andadiz sira Petr af Gilsbacka. Vig Jons Brandzsonar. Andadiz Asgrimr aboti at Helgafelli. Vigdr þangat Gudmundr Arason til abota af Joni byskupi af Holum. Andadiz Benedict Kolbeinsson. Andadiz þorleifr Suartzson. Hogginn þorsteinn.

[1380] *ag* *e*. Komu .vj. skip til Jslandz ok i bolnasott .v. ok for vm allt land ok vard mikill manndaudr. Andaduz .xij. prestar fyrir sunnan land ok nockurir fyrir nordan land. lagdi þegar hridir[1] æ at .v. vikum ok stora sniofa sua at fenti fe. Forgeck skip er Olafr þorsteinsson var i. Vetr hardr ok fellir litill. Andadiz kong Hakon ok ætla menn godann mann. enn tekinn til konungs Olafr vngi son hans ok Margretar dottur Valldimars kongs af Danmork yfir Noregh ok nu er Cristz ar .mccclxxx. Andadiz Gudmundr Sigurdarson. Vo þorleifr nef þorlæk huarm.

f .*e* [900] Vig Guthorms Ormssunar a sunnudaginn i fardogum i Snoksdal. vo hann þorsteinn Jonsson. Grasvoxtr litill. Regn sua mikit vm haustid at skridr hlupu vida þar sem alldri hofdu [fyrr] hlaupit. Spilltuzst andvirki manna.

[1]) heidir *Cd*.

Andadiz herra þrondr erchibyskup ok herra Othgeirr byskup af Skælhollti. Suarid land Olafi konungi Hakonarsyni i Noregi. Andadiz Botholfr byskup af Stafangri enn vigdr þangat herra Hallgeirr Asmundarson til byskups af þrandi erchibyskupi. enn nockuru sidar kom herra Olafr byskup af pafagardi er þar hafdi vigdr verit til Stafangrs. Vard herra Hallgeirr at ryma. Skipadr drozseti i Noregi herra Augmundr Finnsson. For sott mikil yfir allt Jsland. Andadiz Thorleifr prestr Bergþorsson. Eirekr riki Magnusson. Hakon Gizorarson. Bryniolfr riki Biarnarson. Var sira Halldor Loptzson rædsmadr at Holum. Vtkuoma Rafns Botolfssonar. hafdi Olafr konungr veitt honum logsogn vm hælft land æ medan Rafn lifdi. Leez Grimr prestr i Huitæ.

[1382] *e r.* Kom til Jslandz Andres Sueinsson hirdstiore skipadr af kong Olafi. Jtem bref Vrbanni pafa kom til Noregs ok vpp lesit at huerri kirkiu ok Robertus er kalladiz pafi bodadr bannsettr. Kosinn sira Hakon Juarsson til erchibyskups af ollum korsbrædrum ok ætladi i brott til pafa ok komz eigi lengra enn i þyduerskuland. þar fretti hann at vigdr var til erchibyskups a pafagardi einn danskr leikmadr er Nichulas het. Forgeck skip stadarins i Skalhollti komz af folkit a bæti til Grænlandz med miklum iarteinum. Kenndizst Jonn kiagi þriu mord ok var kuiksettr siþan. Vard endiligr vegr a Kisamælum ok vann Syslu-Oddr. Efiduz flockar ok fridleysi.

d b. Suarit Jsland kong Olafi Hakonarsyni i logrettu. Kom skip af Grænlandi til Noregs er þar hafdi verit .ij. vetr ok i nockurir menn þeir er kuomuz af Thorlakssudinni ok sogdu andlæt Alfs byskups af Grænlandi ok hafdi hann þa andazst fyrir sex vetrum. Jtem vighdr herra Michael byskup a pafagardi til Skalhölltz. var hann ædr penitentiarius i Rom danskr at ætt. Jtem letz Einarr bondi Eireksson af skipi. Helgi ok Krækr Pælssynir ok margir adrir rosknir menn. þa vrdu ok hormulig tiþendi i Orkneyium at drepinn var Vilhialmr byskup. Andadiz sira Marteinn þiodolfsson.

cb .a Fyrirgeck skip Hakonar Jonssonar ok letuzst nær .lxxxx. manna. Kong Olafr for til Danmerkr. Tekinn af Nichulas

Broddason eftir domi. Hofuzst Ásgeirsær mæl. Vigfuss Flosason i banni ok skriptadi a pafagard fyrir nog brot. Var Pæll prestr officialis. Fyrirburdir storir fyrir sunnan land.

[1385] *a n.* Vtkuoma herra Michiels byskups. var hann fluttr a land austr fyrir Mydal. ok .x. menn med honum enn skip þat atti hustru Margareta. rak þat vndan ok letz af huert mannzbarn ok fanz rekinn vid Hialltland edr Færeyiar. þa rak ok vndan .iiij. Jslandzfaur til Grænlandz ok voru þar .ij. vetr med heilu ok holldnu. Gudmundr Ormsson ok Eirekr Gudmundarson ridu heim at þordi Jonssyni a iolum ok fongudu hann. var hann sidan hogginn eftir domnefnu Orms Snorrasonar. ok æ sama ari hogginn Jonn Snorrason. þrongdr med manna gangi Gudmundr ok Ormr a þingi. Seen cometa.

g .n Andadiz Nichulas erchibyskup. hafdi hann ecki officium byskupligt gert ok engar vigslur gert ok eigi born fermt. Jtem andadiz herra Ogmundr Finnzson drozseti i Noregi. Kiorinn herra Vinalldi til erchibyskups. Ræn ok stuldir vm Vestfirdinga fiordung ok Sunnlendinga fiordungh af monnum Gudmundar Ormssonar. Vtanferd Eireks Gudmundarsonar. Do mart folk af hual i Skagafirdi.

f s. Fiogur skip komu inn i Hualfiord er verit hofdu .ij. vetr a Grænlandi. þar var æ Biorn Einarsson. Vtkuoma Eireks Gudmundarsonar med hirdstiorn ok Narfua Sueinssonar med lögsogn yfir hælft land. Skipadir bædir af Ogmundi drozseta ok þotti þat nylunda. Vtanferd Andres Sueinssonar enn þorsteinn Eyiolfsson tok af honum hirdstiorn. Fun[dr] kaupmanna i Hualfirdi vid Sumarlida. efldiz hann sidan med flockum ok framferdum. Strid mikit med drottning Margretu ok Albrikt. vard hann fanginn ok synir hans .ij. Fell mart manna. nær þushund allz.

ed i. Vig Eireks Gudmundarsonar. var hann bædi hirdstiori ok hirdmadr. Fangadr Hallsteinn Palsson ok vard lauss. Sysludeilur miklar a Jslandi. Embættislausir margir prestar i Skalholltz byskupsdæmi ok margar nylundur giorfar af Michele byskupi. Vo Skallason saklausann mann at rettum.

Vo Gudmundr þorsteinsson Gudlaug Gudmundarson a Nichulas messudag i kirkiugardinum at Saudafelli. Huarf Gudmundr Ormsson i Færeyium um nætt med vndarligum hætti. tok Greipr syslumadr þar slika peninga sem Gudmundr hafdi ætt ok kalladi kongs gozs eftir orskurdi sakir þungra sakagifta. Kom skip i Dyrafiord. Hofuz Hualsærmæl. Vtkuoma þorkels prestz sæls ok Hallz Magnussonar at heimt(a) subsidium palij erchibyskups vegna. Hofuz þa mæl þeirra sira Einars Haflidasonar. Vetr godr. Grasvoxtr mikill.

c. i Vtanferd Biarnar Einarssonar ok Michiels byskups. sira Halldors Loptzsonar. Var hogginn Gudmundr þorsteinsson med domi. Skarr i Dyrafirdi. Særdr Gudmundr af Bryniolfi ok sua Bryniolf(r) af Gudmundi en Vigi sparri hio allt nef af Einari Olafssyni var Einarr særdr fleirum sarum. Let vt skip i Dyrafirdi. Flutt bein þordar Jonssonar til Stafholltz i kirkiugard eftir skipan officialis ok samþycki allra lærdra manna ok hyggia menn hann helgann mann. Andadiz sira Ari i Reykiahollti. For krefdusott. Andadiz mart manna. komu .xi. skip til Jslandz enn .iij. voru fyrir sua ecki foru brott. Tok Margreta drottning rikisstiorn i Noregi ok Danmorku. Fanginn Hallsteinn Pælsson ok kuiksettr. kendiz hann .iiij. mord. Vtanferd þordar Sigmundarsonar. Særdr Erlendr. Letz Juarr krokr af dryckiuskap. Meira vin kom til Jslandz enn menn myndi fyrr.

[1390] *b o.* Cristz ar .mccclxxxx. Vtkuoma Vigfussar Juarssonar med hirdstiorn yfir allt land. Veginn Markus þorsteinsson i Skogum af þeim manni er atti dottur hans er Sæmundr het. Vð Magnus Sturluson þann mann er Guthormr het. Vetr hardr. Sumar regnsamt sua at [901] onyttuzst andvirki manna. Var byskupslaust ok engi officialis i Skalholltz byskupsdæmi ok allr kristinn domr þar litt standandi. onduduzst prestar margir enn fioldi i burtu reknir af l[and]inu. enn hinir þo flestir sem eftir voru embættislausir. Andadiz Gudmundr aboti at He[lga]felli. manntapar miklir a Sniofellznesi ok sua vidara. Vðr sua hart at kuldum ok sniofum at varla voru saudgraus at Petrs

[1390] messo vm sumarit. Elldzvppkuoma i Heklufelli hin .vij. med sua miklum fadæmum af gny ok dunum at heyrdi vm allt landit. Eydduz Skard ok Tialldastadir af bruna. Var sua mikit vikrakast at slo hest til bana. Auskufall sua mikit at margr fenadr do af. Færdi sik ræsin elldzvppkomunnar or sialfu fiallinu ok i skogana litlu fyrir ofan Skard ok kom þar vpp med sua miklum bysnum at þar vrdu eftir .ij. fioll ok gia i milli. kom vpp elldrinn æ fyrra æri enn sloknadi a þessu. Vrdu þar i nændir huerar ok heit votn. Voru .vij. skip þau æ Jsland(i) at her hofdu verit ædr. Regn sua mikit vm haustid at or hofi geck eftir Marteins messo. Vatnavextir sua miklir at engi mundi slika. sua at þar fyrir drapz saudfe vida i Skagafirdi ok i Desey i Nordrærdal. Hlupu skridur nær vm allt land sua at vnyttuz bædi skogar eingiar tǒdur ok wthagar. Tok bæ allann æ Hiallalandi i Vatzdal ok sex menn. komz þar eingi lifs vndan sa er i bænum var. Tok ok bæ i Budarnesi ok onduduzst .xij. menn enn einn lifdi i husbrotunum ok hafdi heitid a þord Jonsson. Tok skrida allann manna bæinn i Longuhlid ok sua kirkiuna. letuzst þar .xvj. menn enn vndan komuzst konur .ij. ok karlmadr er foru i fios. enn lifs funduzst pilltar .ij. i skridunni eptir vm morgininn. þar voru inni Rafn Botholfsson laugmadr ok Jngibiorg þorsteinsdottir kona hans ok born þeirra .ij. þorsteinn kusi ok adrir heimamenn. fanz hustruin þegar vm morgininn. liggr hon i kirkiu a Modruvollum. var gert testamentum hennar hælfr fimti tugr hundrada med þeim .xv. hundrodum er fadir hennar lagdi til. fanz nær ecki af gozsi ok leitadi meirr enn .c. manna. tok þar ok naut ok nockud af heyium. Wrdu þessi tidendi fimtadags kuelldit eptir dagsetr fyrir Clemens messo. Stodu þessir bæir i Horgardal. Var þa logmannzlaust vm Nordlendinga fiordung ok Vestfirþinga fiordung. Topuduzst .iij. skip æ Skaga ok et fiorda fyrir Oslandzhlid ok .iiij. menn a hueriu.[1]

a f. Andadiz[2] papa tekinn til pafa[2] vigdr æ pafagardi til

[1]) *Aabent Rum i Codex for 2 Linier.* [2]) *Aabent Rum i Codex.*

[1391] byskups Petrus danskr prestr til Hola ok lifdi þa Jonn byskup skalli. Kom vt þorsteinn Snorrason[1] ok vigdr til abota i Danmork af Michele byskupi til Helgafellz ok skipadr officialis vm allt Skalholltz byskupsdæmi. Kom vt sira Halldorr Loptzson ok hafdi þegit af herra Michieli profastzdæmi milli Botzaar ok Geirolfs[2] fanz likami Rafns Botholfssonar logmannz ok færdr til Hola ok grafinn hia Smid Andressyni frænda sinum. Skipadr af hirdstiora aa alþingi med samþycki almughans þorsteinn Eyiolfsson lôgmadr yfir Nordlendinga ok Vestfirdinga ok sagdi engan orskurd i logrettu. Andadiz Jonn byskup at Holum Laurentius messo dag. Landskialfti sua mikill fyrir sunnan land vm Grimsnes Floa ok Aulfos sua at fiortaan bæi skok nidr at nockuru leiti. enn Mideingi Burfell ok Laugardælar braut at ollu nema kirkian stod i Laugardælum ok do vndir nockurir fatækir menn. Rifnadi vida iordin ok komu vpp votn. tok þessi landskialfti allt til Holltavorduheidar. Saa ein kuinna i Suartardal drottinsdags morgininn i fostu inngang tua(u) tungl full bædi i vestri. Vetr godr sumar gott. Haust sua gott framan til Magnus messo at naaliga fraus huorki ne sniofadi enn ofanfaull mikil fyrir sunnan land sua at onyttuzst hey manna. Hellt sira Einar officiolatus starfi vm allt Hola byskupsdæmi enn sira þordr Hola raadum. Vann Aarni Einarsson maal þeirra sira Einars fôdur sins ok þorkels sæls fyrir erchibyskupi. Fangadr Sæmundr Stephansson vt af þyckuabæiar klaustri ok tekinn af eftir domi. Komu vt Biorn Einarsson. þordr Sigmundarson ok þordr Aarnason med sira Halldori ok hofdu allir gengit til Roms. Sott mikil i Noregi. Vtanferd sira Paals sira Gudmundar Orms. þorsteinssona. Jons Gudmundarsonar. Andadiz sira Paall litlu sidar enn hann kom fram. hafdi Hakon Jonsson kyrrsett allt hans gozs enn sialfr vm sagdr. Hellduz oll drottningar volld aa Jslandi. Kalladi hirdstiori til Skoga enn Sumarlidi hellt fodursins vegna. Vô Hallr Eireksson þoruard Jonsson ok voru þeir manni firnari enn brædrungar. Feck þordr kollr [902] Valgerdar Jonsdottur. Topuduzst þriu skip med monnum i Vestfiordum

[1]) *Tilföiet senere men med samme Haand.* [2]) *Aabent Rum for ¾ Linie.*

enn onnur þriu sunnan landz. Kom vt Vigfus Flosason ok hafdi ecki farit til Roms sem hann var skylldugr þui hann hafdi tekit lausn allra sinna mæla af Heinreki Grænlandz byskupi. Vrdu auerkar med Sumarlida þorsteinssyni ok Runolfui Palssyni ok pilltum þeirra. tok meir S(umarlida) ok hans monnum. Tekinn til konungs sa madr er Eirekr heitir barn at alldri. gaf honum konungsnafn Hakon Jonsson ok andadiz litlu sidar. var þessi madr sagdr systurson drottningar Margretar en faderni hans veri i þyduerskulandi. fanzst ollum Noregs monnum litid vm þa breytni ok einkanliga i skattlondunum. Sigldi Jonn Gudmundzson[1]

[1392] *gf .e* Kom vt herra Petr Nichulasson ok brotnadi skipit fyrir Krysuvik ok tapadiz mestr luti goz enn hellduzst menn allir. þar kom vt Arni Einarsson ok hafdi gengit sudr. Reid byskup heim til Hola þegar vm haustid ok med honum Jonn prestr Magnusson. brodir einn danskr er Enis het. herra Sueinn prestr. Matheus skylldr byskupi. Sueinn diakn Petr[2] gammi steikari[2] smasueinn. allir danskir. þorsteinn klerkr noręnn mann Jonn slettr ok Ormr hialltlenzskr mann. Hellt sira Einar Haflidason officiolatus starfui ok allri sinni makt ok var i mestum kærleikum vid byskup. Hellt sira þordr Hola rædum. var helldr faatt med byskupi ok sira Steinmodi þorsteinssyni þess at hann hellt ollum sinum heidri ok storfum. leet byskup alla presta hallda sinum vaulldum. Hellt herra þorsteinn aboti ollum sinum volldum ok þotti þa byskupsdæmit helldr vel standanda. Hellt sira (þordr) rædum i Skælhollti. Hellt Vigfus Juarsson hirdstiorn enn þorsteinn Eyiolfsson lögsogn ok sua Narfui. Kom þiodbiorn vt med bref drottning Margretar huert er hon beiddi med skylldu at huerr madr gæfi henni hælfmork forngillda ok lagin vid landræd. var þui fyst þungliga suarad nær af ollum monnum. Hofuzst mælaferli milli Pæls þoruardzsunar ok Runolfs Pæls-

[1]) *Aabent Rum for 3½ Linie i Codex.* [2]) *Skrevet over Linien.*

[1392] sunar vm peninga er fallnir voru eftir sira Pæl þorsteinsson. Gifti Biorn Einarsson Kristinu dottur sina Joni Guthormssyni ok hellt brudkaupit vm haustid vm vetrnattaskeid i Vatzfirdi. Hafdi hirdstiori þar fyst vppi bônarbref drottningar. iattudu þa þegar margir enir betri menn. Sat sira Halldor Loptzson æ Heynesi þuiat hann hafdi leigt iordina fyrr af Micheli byskupi. hellt hann ok volldum sinum sudr þar. hafdi hann ok profastzdæmi vm Eyiafiord ok halldit þui alla stund siþan herra Jonn byskup veitti honum þat ok sua meþan hann var vtan. Reid Gisli Andresson heim i Krosshollt at heimta peinga sina at Vigfusi Flosasyni. skildu þeir sua at Gisli handlagdi Vigfus kvittan ok þotti flestum þat hælfkugan verit hafa sakir orda ok ofrikis þui at Vigfus var mannfleiri. Vrdu vpplaup ok astaudur milli þeirra fedga Vigfusar ok Narfa a Kolbeinsstodum. var Halldorr kægill særdr er hann hliop i milli þeirra. Sott mikil i Noregi ok manndaudi. Andadiz Jonn Gudmundzson Ormr þorsteinsson Jonn muli. Grimr paui. þorkell prestr Sælssun. Asbiorn prestr. Arni angelus. Sigmundr prestr. þorgils prestr. Biorn. Gudmundr prestr. Einarr prestr. Augmundr prestr. þordr prestr. Rafn. Suartr prestr. Grimr prestr. voru þessir allir or Skalholltz byskupsdæmi. þorgils Magnus prestar. Hallr Magnusson kiarni. Helgi son hans. þorkell hæll. Olafr Skeggiason. Sturli Boduarsson. Suartr þorleifsson ok son hans Pæll. Narfi þordarson. Hiallti Benedictson þorarinn Kodransson. Jonn Klofabiarnarson. þorleifr Gudmundzson. þorleifr Marteinsson ok þorleifr nef. Sigurdr Groson. Hiallti Gudmundz(son). þorkell rutr. Oddr Karason. Hallr Eyiolfsson. Oddr þorsteinsson gullsmidr. Asmundr þorsteinsson. Olafr profastr Jonsson. Gudmundr Loptzson. Bragi Hallzson. Einar dampr. Pæll grænlendingr. Halla Snorradottir. Helga Loptzdottir. Margret Jonsdottir. Helga Philippusdottir. þora Sueinsdottir ok margir adrir badi islendzskir ok norænir. Andadiz Arngrimr þordarson i langafostu. Veitti herra þorsteinn sira Vermundi Selærdal. Oddi þorsteinssyni Stafafell.[1]

[1]) *Aabent Rum for 4 Linier.*

[1393] *e r.* Skipadi Petr byskup vm vorit sira Joni Magnussyni officiolatus starf þuiat sira Einar villdi þa af leggia. Lagdi þordr af Hola ræd þui at hann villdi eigi leingr hafa af þij at fætkadizst helldr med þeim byskupi. Tok þa radin sira Jon Magnusson. Sættuzst þeir sira Steinmodr ok Gunnar Petrsson. Hellduzst oll onnur enu stærri volld bædi lærdra ok leikmanna a Jslandi. Vo[1] i Eyiafirdi[2] vo[2] Olaf knapa enn Eyiolfr hafdi adr vegit brodur hans ok lukt eigi allar bætr. Andadiz sira Einar Haflidason decimo kalendas octobris. var hann vetri einum fætt i niutighi æra gamall enn halldit Breidabolstad einu æri fatt i fimtigi. enn verit officialis[2] enn Hola ræd[2] Var hann ollum monnum harmdaudi. Hann feck ok alla þionustu þa cristnum monnum til heyrir. var hann færdr til Hola med sæmiligri likfylgiu. var AArni son hans formadr þeirrar ferdar ok kostadi likmenn bædi [903] at mat ok mungati. var hann iardadr i kirkiu at Holum i Hialtadal. stod þar yfir greftri hans herra Petr byskup ok mikit fiolmenni. Var veittr Breidabolstadr sira Joni Magnussyni. saung byskup sina fyrstu messo a Michaelsmesso. vard þar þa mikit fiolmenni ok veitti byskupinn hardla sæmiliga. Resigneradi Hallr aboti stettinn ok beiddiz af(t)ur i þingeyraklaustr var þa æbotalaust at þuera. For vtan Sumarlidi þorsteinsson i Austfiordum a sneckiunni. Komu fiogur skip til Jslandz eitt i Talknafiord. annat i Hualfiord. tua(u) a Eyrarbacka ok braut annat. vard biargat monnum ok mestum luta goz. Sagdi Narfui logmadr Pæli þoruardarsyni goz þat allt sem þeir Runolfr deilldu vm ok hellt Runolfr sem adr. Vard samkuoma vndir Gnupi i Dyrafirdi milli Biarnar Einarssunar ok þordar Sigmundarsonar ok sueinum þeirra. voru þar i hel slegnir tueir menn af Birni Hromundr Jmason ok Oddr Jonsson enn flestir allir menn hans lamdir ok sua hann sialfr. lysti Gudmundr Jonsson a sik vigi Hromundar. enn Halldor Kristiforusson fothauggi Hromundar. Stackagrimr lysti handarhauggi Hromundar ok vigi Oddz enn Brandr Sigurdarson at hann hefdi slegit Jon blaber. Jon þoralfsson hefdi slegit þorstein

[1]) *Aabent Rum for Navnet.* [2]) *Aabent Rum.*

[1393] purku en Arni Was(on) hefdi lagit til Liotz Jonssonar griss. Gengu þessir .viij. vt fimtadags natt fyrir Ceciliu messo Kraki formadr a Cristiforussudinni Brandr Sigurdarson Grimr Ketilsson Halldor Cristiforusson Gudmundr Jonsson Jngialldr Arnorsson. Arni Was(on) ok Jonn þoralfsson. þa sogdu sumir menn at Olafr Margretarson hefdi vt gengit. hafdi Hromundr .vij. sær enn Oddr eitt æ fætinum vinstra vm knelidinn. en Liotr mikit sær æ bakinu fyrir ofan miodm. Aunundr litid sær fyrir ofan kne enn Gizsorr þordarson litla ben i andliti en Blaber ækuomu i andliti. Jnni i stofunni feck Kraki sær i hofud af þorsteini purku med sleddu. enn Ærni Was(on) skemdizst æ knifi er Biorn ætti. Var þordr bondi inni medan samkuoman vard vti ok kom eigi fyrr vt enn Biorn var i kirkiu kominn ok hans menn. baud þordr þa Birni vt enn Biorn villdi ecki til. Var Biorn ok hans menn i kirkiunni vm nattina ok nockud fram æ fostudaginn. Tok Sigurdr bondi Kollzson milli þeirra mænadardag ok for Biorn þa inn til Myra med sina menn. ok eftir þat heim i Vatzfiord. Hromundr do þa þegar vm nattina enn Oddr lifdi fram æ jol ok lysti þij adr at hann dæi af sott ok þotti monnum su lysing ecki afl hafa. Reid Gisli Suartzson vestr til motz vid þord mæg sinn ok sat þar miok fram til fostu. enn Biorn sat heima i Vatzfirdi ok fiolgadi ecki sinn flock. reid hann nordr vm land vm vetrinn fyrir fôstu ok siþan sudr vm land ok kom sua vndir sik flestum ollum enum bezstum monnum æ landinu. Druknudu fiortan menn i Vtskælaosi var Eyiolfr Eyuindzson formadrinn. Hofuzst Lundarmæl. Grasvoxtr mikill. vrdu litt todur enn vel vthey. Vetr godr framan til iola. Spurdizst or Noregi mikil tiþendi at þyduerskir hofdu komit inn i Biorguin vm vorit i paschauiku med[1] skipa ok kolludu kong Albrikt allann Noreg. enn hann var i fanghelsi i Danmork med drottninginni ok Eirekr son hans. foru þeir med hernadi enn ok geingu vpp a fimtadaginn eftir enn bæiarmenn rucku vid ok borduzst. fell margt manna af huorumtueggium ok þo fleira af þyduerskum fengu

[1]) *Aabent Rum.*

[1393] bæiarmenn vsigr. hofdu þyduerskir niu hundrat skytta. het sa Enis er fyrir þeim var þyduerskr herra skylldr Albrikt. Annarr het Mækinborg enn herra næinn Albrigt ok fell hann i bardaganum ok var iardadr inn at brædra ok gerdi Enis hans vtferd hardla sæmiliga enn let taka allt annat sitt folk þat er fallit hafdi ok roa med vt æ voginn ok sockua þar nidr. Jonn darri var fyrir bæiarmonnum þuiat hann var fehirdir ok dugdi hardla karlman(n)liga ok vard fangadr af þyduerskum. þessir fellu af landzmonnum Heinrikr Aslaksson. hann bar merki þeirra ok bardizst agæta vel. var hann skotinn i andlitid ok vt vm hnackann er hann lypti fra blikinu sakir hita ok var þa miok vti bardaginn. Jfuar treyia[1]

ok fioldi mannz annat nær[2] het sa Eirekr er skaut Mækinborg nordrfaramadr. gerdu enir þyduersk(u) þar et mesta heruirki bædi i rænum ok manndrapum. sua rauskudu þeir kirkna rett ok kuenna. ræntu þeir sua ramliga at þat sem þeir kuomuzst eigi med soktu þeir i siofar diup. hofdu brottu skip ok ackeri sem þeir kuomuzst med vtan Langbein ackerit er Olafr konungr hefir ætt þat gætu þeir huergi or stad fært. Let herra Enis sueria landit Albrigt ef hann væri rettr konungr. Suoru þessir menn[3]

fengu margir menn orkyml ok stor sær þo eigi felli ok hofdu dugat hardla vel. sem þordr biarki Eirekr spadfotr[4]

[904] [5]Andadiz sira Haflidi Magnusson. Kuomu vt a Brotaskipinu æ Eyrarbacka tueir menn danskir. het annar Jussi enn annarr nefndiz Ormr ok foru heim til Hola ok sætu hia byskupi. Halldinn skoli at Holum. Var Boduar diakni skolameistari. gerdi Hola byskup vigslur

[1]) *Aabent Rum for 3¾ Linie.* [2]) *Aabent Rum.* [3]) *Aabent Rum for 1¾ Linie.* [4]) *Aabent Rum for 4¾ Linie.* [5]) *Aabent Rum for ¾ Linie.*

af Skalholltz byskupsdæmi. Veitti herra þorsteinn aboti Olafi prest Kolbeinssyni Stad æ Olldurygg ok hellt þo Reykih(ollt) einu[1] æri fyrr enn Gunnari Gilssyni Reykiahollt Pæli Grimssyni Gilsbacha Vigfusi Sueinbiarnarsyni Mela. Steinmodi þorsteinssyni Garda. Joni þordarsyni skrepp Kælfafell. Joni ref Miklahollt. Oddi prest rædsmanni Breidabolstad ok hellt þo Vallanes sua at hann tok æuoxtu af enn Sigurdr prestr Sigurdarson hafdi. Hafdi hirdstiori vppi a þingi drottningarbôn ok iattudu allir enir bezstu menn at gefa atta alnar hafnarvodar fyrir Vigfus skylld ok skilldu fra at þat skylldi skattr heita ne optar krefia vtan Eyfirþingar þeir villdu eigi gefa. Druknadi Olafr toni i Steinolfsdalsæ.[2]

[1394] *d .k* Kom vt Vilkin byskup[3] son i Hualfirdi vigdr af Vinallda erchibyskupi ok kom heim i Skalhollt Bartolomeus messo. kom vt med honum Jonn prestr þordarson ok hafdi vtan verit sex ær ok halldit Crosskirkiu ok Gudmundr prestr þorsteinsson. Hauskulldr prestr Jonsson ok veittr Breidabolstadr af byskupi. þar kom ok vt a Heinreksskipinu sem byskupinn var i þorbiorg Ormsdottir enn formadrinn var Ketill ribbr. þar kom ok Postulasudin var Andres kaffall fyrir þui. settuzst þeir aftr a smiorskipinu. sigldu þeir ecki i Talknafirdi. Let vt Lysubuzsan æ Eyrarbacka fôstudaginn fyrir Mariumesso sidarri. foru þar i sueinar Peturs byskups Sueinn prestr Matheus ok þorsteinn klerkr.[4]

Let vt i Hafnarfirdi[5] Reid Biorn Einarsson vestr yfir Glæmu miduikudaginn eftir þorlaksmesso ok med honum Vigfus Jfuarsson hirdstiori þorsteinn Eyiolfsson lôgmadr. sira Halldor Loptzson. sira þordr þordarson. Jonn Hakonarson. Sigurdr huitkollr. Sæmundr þorsteinsson. Einarr Dalksson Jonn Sighuatzson Benedikt Gizor-

[1]) *eller* en. [2]) *Aabent Rum for 16 Linier.* [3]) *Aabent Rum.* [4]) *Aabent Rum for 1½ Linie.* [5]) *Aabent Rum for Navnet.*

[1394] arson Steingrimr Sigurdarson. þordr Sturluson. Eirekr þorleifsson ok nær niu tigum mannz ok flestir allir tyiadir panzserum iarnhattum ok vopnhanzskum. Stefndi hirdstiori þordi Sigmundarsyni ok ollum hans pilltum vm vijgamæl Hromundar ok Oddz fyrir sik ok lögmenn til Mosualla fimtudag ok föstudag næsta. Kom þordr i stefnuna ok med honum Sigurdr bondi Kollzson Gisli Suartzson. þordr kollr Sigurdarson. Oddr leppr þordarson Sigurdr skalli ok nær fimm tigum manna vel tuttugu tygiadir. tok þordr kollr dag af hirdstiora ok Birni fyrir þord ok hans menn. sotti þorsteinn purka ok Jme med styrk Biarnar þord Sigmundarson Brand Sigurdarson. Halldor Kristiphorusson Jngialld Arnorsson Jon þoralfsson ok Arna Was(on) ok alla til vtlegdar eftir domi ok urskurdi sua landzvist þeirra væri vndir konungs miskunn. enn Grimr ok Gudmundr voru rettir vegendr. Sættuzst þeir siþan Biorn ok þordr med atgangi enna besztu manna. skylldi Biorn einn gera þeirra æ milli sem hann villdi ok honum yrdi mestr heidr i þordi forsmanarlaust i alla stadi nema hann villdi helldr nefna menn til sem Biorn gerdi. Nefndi Vigfus hirdstiora. lögmann. Sira Halldor. sira þord. Jon Hakonarson. Sigurd Kollzson. Gisla Suartzson. þord koll. Sigurd huitkoll. Einar Dalksson. Sæmund þorsteinsson. Jon Sighuatzson. Odd lepp. ok þord Sturluson. gerdu þeir at þordr skylldi bioda Birni ok Solueigu husfru hans ok ollum þeirra sueinum sæmiliga veizslu ok gefa Birni til fimtigi hundrada i gripum ok sæmiligum þingum. Veitti Biorn hardla sæmiliga sinum monnum fyrri dagana ok leysti alla ena bezstu menn vt med sæmiligum giofum. Gifti þordr Sigmundarson Olofu dottur sina Ara Gudmundarsyni. Var sættzst æ Lundarmæl. Veitti Oddr Sigurdarson Gudmundi Gizsorarsyni auerka milli iola ok faustu. Andadiz hann þar [905] af vm vorit eftir pascha. Gaf sira Einar þoruardzson vpp Grimstungnastad enn hann var veittr þorsteini prest þorfinnzsyni af herra Petri byskupi. Veitti byskup ok Joni þorualldzsyni Hola i Vestrhopi enn Birni Aslakssyni Hof a Skagastrond. atti hann eignarlut i Spaakonufelli enn hellt kirkiunnar luta af byskupi enn

[1394] þorsteini Skeggiasyni [Stad][1] i Rutafirdi enn þorsteini teskli Laufæs. Tok sira Steinmodr þorsteinsson Hola ræd ok profastzdæmi vm Skagafiord. Hellt hann ok Greniadarstad ok profastzdæmi vm þingeyiarþing. Lystr Vigfus Flosason bannsettr af herra þorsteini abota ok officialis fyrir sin fyrri mælaferli ok þotti hann enn ecki gerazst spakr. Vrdu averkar i Hualfirdi fyrir Mariumesso sidarri. Vann Jonn kollr æ Teiti Kolbeinssyni ok sua Teitr æ Joni. Vann Pæll Gudmundarson a Ketli Einar(s)syni en prikadi Einar kaupsuein ok blakadi Ketil ribb formann. Sagdi herra Vilkin sina fyrstu messo a Crossmessodag[2]

[3] Vigdi byskup Hall[4] til abota at þueræ. Gerdizst mikil audn i stadargozsinu æt Holum. Let byskupinn efna til hafskipsgerdar skip er hann tok af Þorsteini lôgmanni fyrir .lx. hundrada. let byskupinn ok ganga Holaferiu a Sniofellznes. Var hon forn ok lestizst fyrir Beruvik ok þar uppsett etc. .ij. ackerum. Druknudu .v. menn a Sniofellznesi. Vo Ormr danski sueinn byskupsins Gizsur Jonsson bosa saklausann drottinsdaginn næsta fyrir Mariumesso sidarri fyrir framan byskupsstofuna i klaustrinu æ Modruvollum var Gizsor ok sueinn byskups. nefndi hann sik þa Nichulas Ormsson er lysti viginu ok sagdiz med þui skirdr hafa verit enn medr Ormsnafni fermdr. Var Petr byskup þa nordr þar i visitatione. Nu attu menn þetta haust at vinna eida at fe sinu ok minkudu fleiri sina peninga. Hallæri mikit til kostar ok skreidar nær vm allt land. Vôr kallt. grasuoxtr litill. fellir nockur.[5]

[1]) *Hul paa Membr.* [2]) *Aabent Rum for 2 Linier, den tredie udraderet.* [3]) *udraderet* $\frac{1}{6}$ *Linie.* [4]) *Aabent Rum.* [5]) $1\frac{2}{3}$ *Spalte tilbage ubeskreven.*

REGISTER OVER PERSONSNAVNE.

TILLÆG TIL PERSONSNAVNE.

(Indeholdende Fortegnelse over Tilnavne).

drumbi Jón.
dúfa Hákon.
dunkr þorkell.
dyndill Áslákr.
dyntr Einarr.
dyrðill þorkell.
dýri Eyvindr, Guðmundr.
dyttr Ögmundr.

efja Árni.
egnarbakki Eiríkr.
eiðungr Guðleikr.
eisill Hákon.
eisli þorfinnr.
eitrkveisa Björn.
elda Ívarr.
eplastöng Eilífr.

farri Eiríkr.
fasi Úlfr.
fattinn Sigurðr.
feilan Ólafr.
fertill Sigurðr.
fíflski Ketill.
fitjaskalli Áslákr.
flekkr Bárðr, þorgeirr.
Flesmu-Björn.
fletta þorkell.
flíða Páll.
flík þórir.
Fljóta-Björn.
fluga Einarr, Ketill.
flý Úlfr.
forræði Finnr.
fótr Jón, Páll, Snorri.
furuleggr Björn.

Galdra-Heðinn.
gálgi þorsteinn.
galinn Gunnar, Hákon.
galli Gizurr, Ívarr, þorvarðr.
galti Ívarr.
gammi Pétr.
gammr Eyjólfr.
gás Páll.
gási Óttarr.

Gauka-þórir.
gauti Gjafvaldr.
geigr Guðini.
gellini Arnljótr.
gellir þórðr.
geysa þorkell.
gjallandi þorgils.
gínandi Úlfr.
gloppa þorgils.
glora þorbjörn.
glumra Eysteinn.
gnit Özurr.
gottsmjör Gauti.
grábakr Guthormr.
grábarðr Guthormr.
grárófa Jón.
grettir Ívarr.
gríss Hákon, Ljótr.
grjónbakr Gunnarr.
grómr þorbjörn.
grön Kolbeinn.
gullbrárfóstri Gizurr.
gullbrárskáld Bjarni, Gizurr.
gullfjöðr Svanhildr.
gullkroppr Reiðúlfr.
gullskór Hallvarðr.
gullvægr Eiríkr.
gums Andres.
gunnhyltingr þorsteinn.
Gyllingar-Karli.
gæla Hallvarðr.
gæslingr (gællingr) Ívarr (2).
görn Birgir.

haka þrándr.
haklangr þórir.
hali Bárðr, Hallbjörn.
hálmi þórólfr.
háls Hallvarðr.
hamarskáld þorkell.
hamarskalli Ásgeirr.
harðkjöftr Einarr.
háreksblesi Hallvarðr.
harmr Ásvarðr.
hauldr Sumarliði, þorsteinn.
heggr Guthormr.

heiðum hærri Rögnvaldr.
heimnes þorsteinn.
helmingr Gunnar.
herjardalr Árni.
herka Steinarr.
herkja Hallsteinn.
hestakorn Auðun.
hesthöfði þórðr.
hestr Bjarni.
hjálmhauss Ívarr.
hít Sigurðr (2).
hjörtr Sigurðr, þórir.
hlynr Önundr.
hnöggvanbaugi Hrœrekr.
hófleysa þorgeirr.
hólmr Ívarr (3).
hólmskalli Áslákr.
hoppr Páll.
hornklofi þorbjörn.
horti Ívarr.
hringr Sigurðr.
hrisi Sigurðr.
hrokr Hróaldr.
hrossaprestr þorgrímr.
hrúga Eyjólfr, Kolbeinn.
Hruna-Gunnarr.
hundr Sigurðr, þórir.
hvarmr þorlákr.
hvítkollr Sigurðr.
hyrna þórunn, Örn.
hæll þorkell.
Hækill-Snorri.
hœngr Ketill.
höfuð Bendikt.
hörðr Jón.

jamti Ketill.
jarnsíða Björn.
ilbreiðr Eindriði.
illska Pétr.
illskælda Auðun.
illt eitt Ölvir.
illugi þórðr.
íma þórir.
istrumagi þórðr.
jungidanz Ögmundr.

kábeinn Olafr.
kaffall Andres.
kakali þórðr.
kaldaljós Kolbeinn.
kálfr Ketill.
kalli Jón.
kamban Grímr, Vemundr.
kambhöttr Eldjarn.
kápa Sigurðr.
karl Hákon, Kolbeinn, Sigvaldi.
karlsefni þorfinnr.
kastanrazi Ásmundr.
káviss Hákon.
keft Andres.
keikan Grímr.
keikr Eilífr.
kelda Eyvindr.
kembr Eilífr.
kennir Eilífr.
kerlingarnef Arnórr.
kerra Sigurðr.
kettlingr Hrólfr, Jón (2).
ketturyggr Kolbeinn.
kjagi Jón.
kjarni Hallr.
kiðlingsmúli Ólafr.
kífa Eiríkr.
kikinaskáld Oddr.
kíkr Gregorius.
kinnrifa Eyvindr.
kippa Smiðr.
kjölfari Ketill.
kjötlær Karl.
klafi Jón.
klakka þórir.
klaufi Sigurðr.
klíningr Einarr.
kló Hákon.
klofi Sölvi.
klyppr þorkell (2).
knapi Ólafr.
knappr þorgrímr, þórir.
knarrarbringa þorbjörg.
kneiti Úlfr.
knerra Óttarr.
knottr Finnr.

kollr Jón, þórðr.
kolr Jón.
kópr Ásbjörn.
kor Jón.
korni Ívarr.
korpr Eysteinn.
korti Eilífr.
krafla þorkell.
kráka Úlfr, Öndóttr.
kraki Hrólfr.
krákr þórir.
krákunef þorvarðr.
krista Andres.
krókr Ketill, Ívarr.
krækidanz Ögmundr.
kuða Eilífr.
kuflungr Jón.
kufungr Nikulás.
kugaðr þorsteinn.
kuggi þorkell.
kúla Jón, Guðbrandr.
kurt Hallvarðr.
kúsi þorsteinn.
kútiza Jón.
kuz Jón.
kuza Andres, Áskell.
kvaran Ólafr.
kveikr þorleifr.
kveisa Karl.
Kyfri-Björn.
kyllinef þórarinn.
kýr Simon.
Kyrpinga-Ormr.
kyrtill Jón.
kægill Haldórr.
kælisvelgr Özurr.
köttr Jón, þórðr.

lambi Eyvindr.
landhafr Jón.
laukr Einarr.
leðrungr Árni.
leira þorkell.
leppr Hallvarðr, Loðinn, Oddr.
ljaxa Eindriði.
limr Bótólfr, Sæbjörn.
ljóðhorn Erlingr.
ljómi Ívarr.
loðbrók Ragnarr.
loftunga þórarinn.
lokkr Bergþórr, þórðr.
lúðr Hákon.
lungbarðr Einarr.
lygra Einarr.
lyrgja Ormr.
lyrta þrándr.

magni Grímr.
mangi Magnús.
máni þorkell.
mannvitsbrekka Jórunn.
marardraf Hallvarðr.
matjarl Árni.
meyla Eysteinn.
miðlangr þorkell.
minniskjöldr Magnús.
mjóbeinn þórir.
mjónef Hrani.
mókr Ólafr.
mostrstöng þóra.
munki Sveinn.
munnr Sigurðr, þorfinnr.
muntari Hagbarðr.
murti Jón (3).
murtr Sigurðr.
músa Pétr.
mölr Guthormr.
möndull Nikulás.

nautstá Snorri.
nef Ívarr (2), þórarinn, þorleifr.
nefja Hrólfr, þorkell.

ofsi Eyjólfr, þórarinn.
ógnhöttr Sigurðr.
óreiða Árni.
orka Rögnvaldr.
ormstunga Gunnlaugr.
orri Eysteinn (2).
orski Arnórr.

pái Ólafr.

paris Jón.
paui Grímr.
penni Eindriði.
pentr þórarinn.
pík Hákon, þjóðólfr.
piltr Vilmundr.
plyttr Andres.
posi Arnbjörn.
possi Knútr.
pottr Andres.
Pretta-Páll.
prútr þorkell.
pungr Ásbjörn.
purka þorsteinn.
púss Ingimundr.

ragna Ingibjörg.
rakki Eindriði.
rangmunnr Einarr.
rauðfeldr Ásgeirr.
raumr Ketill.
refr Jón.
reiðardynr Ælubjarni.
remba Ámundi.
réttilbeini Rögnvaldr.
réttorðr Holdboði.
reyðarsíða Björn.
ribbr Ketill.
ribbungr Sigurðr.
rígr þorbjörn, þorgeirr.
ringr Erlingr, Eysteinn.
Rita-Björn.
rofa Ívarr.
rofi Ívarr.
rómstafr Erlingr.
rosta Ölvir.
rúfa Árni.
rykkill Ragnarr.
rympill þjóðólfr, þórólfr.

sála Bárðr.
saltsáð Sigurðr.
sámr Gunnarr.
saurr Eyjólfr.
serkr Salgarðr.
síkr Sóni.
silfri þorkell.
silki Jón, Ívarr.
silkiauga Sigurðr.
sindri Guthormr.
sitiza (v. siriza) Eiríkr.
skaðareðr Árni.
skakalokkr Öndóttr.
skálaglam Einarr.
skáldstikkill Guðmundr.
skalli Lífólfr, Sigurðr.
skálmi Atli.
skarði þorgautr, þorgils.
skefla þorsteinn.
skeggi þórðr.
skeifr Einarr.
skein þorbjörn.
skela Andres.
skeljamoli Ormr.
skelkr þorsteinn.
skjaldarband Andres.
skjalfarbóndi Agni.
skiljandi þorvaldr.
skinnknífr Beni.
skinnpetta Jón.
skinnstakkr Bjálfi.
skítinbeini Einarr.
skítráðr Skagi.
skjöldr Bárðr.
skógarnef Ormr.
skolli þórðr.
skolmr þorbjörn.
skota Eiríkr.
skotakollr þórdr, þorgeirr.
skräpr Eyvindr.
skräveifa Jón.
skreiðungr Guðleikr.
skreppr Jón.
skreyja Eyvindr.
skripla Simon.
Skrúðu-Eiríkr.
skrukka Skervaldr.
skrögr Dufgáll.
skúma þorleifr.
skurfa Kálfr.
skygna Hallvarðr.
skygnir Úlfr.

skökull Auðun.
slafsi Friðrekr.
slagbellir Eiríkr.
slandri Eindriði.
slefa Sigurðr.
slembir Sigurðr.
slettr Jón.
slóði Þorbjörn.
slyngr Árni.
slöngvanbaugi Hrærekr.
smáttauga Páll.
smeðra Jón.
smetta Ívarr.
smjörbakr Einarr, Ólafr.
smjörstakkr Áslakr.
smyrill Jón.
snagi Eiríkr.
snákr Eyvindr.
Sneglu-Halli.
sneis Guðleikr, Sigurðr.
snerill Guthormr.
sneypir Kolbjörn.
sníkr Hallsteinn.
snillingr Úlfkell.
snúinbrók Hallgerðr.
sokki Sighvatr.
spaðfótr Eiríkr.
spala Þórir.
sparri Vígi.
sprakaleggr Þorgils.
spytuleggr Árni.
stakarhöfði Þorgeirr.
stál Jón.
standreykr Álfr.
staurr Ketill, Loðinn, Simon.
steik Ástríðr, Ívarr.
steiklingr Sigurðr.
steinveggr Erlingr.
steypir Ormr, Pétr.
stilkr Eiríkr.
stoð Hallvarðr.
strjóna Alrekr.
Strút-Haraldr.
strykr Ásólfr.
stryllr Steingrímr.
strýnefr Kolbeinn.

stræta Eiríkr.
sturla Árni.
styðra Þorgils.
styrja Þorleifr.
sultan Nikulás.
sundrammr Eysteinn.
súri Eysteinn.
svaddi Hallvarðr.
svangi Grímarr, Grímr.
sveitaskítr Sveinn.
sviðinn Ingólfr.
svignakjúka Sörkvir.
svæla Arnbjörn, Árni.
sylgja Jón.
sýr Sigurðr.
sæfill Sigurðr, Sigvarðr.
sörkvir Eyvindr.

taglarbani Illugi.
talgi Sigurðr.
tanni Bergþórr.
tartr Nikulás.
tasaldi Þorvaldr.
teddiáss Ásbjörn.
teskill Þorsteinn.
tjaldstœðingr Þorsteinn.
tindr Gunnarr.
tóni Ólafr.
toppr Eiríkr.
torfi Eindriði.
tott Þórir.
trefill Þorkell.
tréserkjabani Arnviðr.
tréskegg Þórir.
trételgja Ólafr.
treyja Ívarr.
trín Jón.
trolli Þorgrímr.
tunnadólgr Egill.
tvískafinn Jón.
töskubak Ormr.

úlfaldi Brynjúlfr.
ullserkr Egill.
ullstrengr Sigurðr.
uppsjá Hallvarðr.

úrarhorn Eyvindr.
usti Jón.
útvík Ívarr.
uxafótr þorsteinn.

vaði Árni.
vágadrumb Özurr.
vágapungr Ögmundr.
vágaskálm Páll.
vali Guðlaugr.
vandilskráka Óttarr.
vargr Bárðr, Óli.
varskinn Páll.
vefja Víkingr.
veiðikonungr Guðröðr.
veiðimaðr Eiríkr.
vængr Jón (2).
völubrjótr Ólafr, Vermundr.
Vörsakrákr Einarr.

þausnir þorgrímr.
þegjandi þórir.
þingbítr þórðr.
þinghöfði þórir.
þingskorinn þormóðr.
þorskabítr þorsteinn.
þrymr Ketill, þóraldi.
þúfuskítr þorgils.
þyna þorbjörn.
þömb Jósteinn.

æðikollr Ásgeirr.

öðlingr Vilhjálmr.
ölbogi Eyvindr.
öngull Sigmundr.
örvhönd þórðr.

REGISTER OVER STEDS- OG FOLKENAVNE.

TRYKFEIL OG RETTELSER.

I.

S. 58	L. 10	f. o.	Augualldzuesi	læs	Augualldznesi
- 83	- 3	f. o.	Hakon	-	Haralldr
- 107	- 3	f. o.	brodir	-	son
- 253	- 3	f. n.	suefui	-	suefni
- 263	- 16	f. o.	þorsteins	-	þorkels
- 346	- 3	f. n.	keirari	-	keisari
- 526	- 6	f. o.	Sandey	-	Saudey

II.

S. 187	L. 6	f. n.	Uanga	læs	Uaga
- 242	- 15	f. o.	gilli	-	Gilli
- 301	- 15	f. n.	Olui þorissun	-	þori Oluissun
- 438	- 8	f. n.	hennar	-	Haralldz (*cfr. Munch 2, 686* *)
- 442	- 8	f. o.	Byniolfr	-	Bryniolfr
- 460	- 5	f. n.	Atiotla	-	Atiokla
- 542	- 3	f. o.	Bergi	-	Borg
- 610	- 15	f. n.	Hugaströnd	-	Haugaströnd
- 629	- 17	f. n.	bænnm	-	bænum
- 631	Sidetallet		531	-	631
- 638	—		538	-	638

III.

S. 51	L. 8	f. o.	hitlu	læs	litlu
- 255	- 20	f. o.	rikuzter	-	rikazter

